

Η Ευρωπαϊκή Ένωση

Ιστορικά στοιχεία ΕΕ

Πρόδρομος της σημερινής Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ) που ιδρύθηκε το 1951. Στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα συμμετείχαν το Βέλγιο, η Ιταλία, η Γαλλία, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, η Ολλανδία και το Λουξεμβούργο. Τα κράτη αυτά με την συμμετοχή τους στην ΕΚΑΧ επιδίωξαν να θέσουν την παραγωγή του άνθρακα και του χάλυβα, προϊόντων στρατηγικής σημασίας για την εποχή εκείνη, κάτω από το κύρος ενός κοινού οργανισμού. Για τα οικονομικά δεδομένα εκείνης της εποχής αυτό αποτελούσε σημαντική εγγύηση για σταθερότητα και ειρήνη στην Ευρώπη.

Οι 6 αυτές χώρες το Μάρτιο του 1957 συμφώνησαν για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (ΕΚΑΕ) και της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ). Οι συμφωνίες αυτές ονομάστηκαν «Οι Συνθήκες της Ρώμης». Οι τρεις αυτές κοινότητες, δηλ. Η ΕΚΑΧ, η ΕΚΑΕ και η ΕΟΚ, εξακολουθούν και σήμερα να αποτελούν τον πυρήνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στις αρχές της δεκαετίας του '80 επικρατούσε απαισιοδοξία στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, λόγω της διεθνούς οικονομικής κρίσης. Το 1985 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπό τον Ζακ Ντελόρ υπέβαλε ένα σχέδιο και η Κοινότητα αποφασίζει να ολοκληρώσει την οικοδόμηση της μεγάλης εσωτερικής αγοράς έως την 1-1-1993. Αυτός ο στόχος, καθώς και το νομικό πλαίσιο που θα τον έκανε να πραγματοποιηθεί, επιβεβαιώθηκε στην Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη, που υπεγράφη το Φεβρουάριο 1986 και άρχισε να ισχύει από την 1^η Ιουλίου 1987.

Ήταν το αποτέλεσμα πολλών συζητήσεων μεταξύ των κρατών που είχαν υπογράψει τις προηγούμενες συνθήκες και είχε ως σκοπό να βελτιώσει πολλές διατάξεις και διαδικασίες, μετά από την διεύρυνση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων με την προσχώρηση της Ελλάδας, της Ισπανίας και της Πορτογαλίας κατά τη δεκαετία του 1980.

Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη προετοίμασε το έδαφος για τη συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πιο γνωστής ως Συνθήκης του Μάαστριχτ, που υπογράφηκε στο Μάαστριχτ το Φεβρουάριο του 1992 και άρχισε να ισχύει το Νοέμβριο του 1993.

Η Συνθήκη του Μάαστριχτ καθόρισε το ενιαίο νόμισμα, το Ευρώ. Επίσης, διεύρυνε την έννοια της ιθαγένειας για τους πολίτες των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και θέσπισε νέα δικαιώματα, όπως το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι στις τοπικές και στις ευρωπαϊκές εκλογές, το δικαίωμα της αναφοράς και το δικαίωμα προσφυγής στον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή (στον Ευρωπαϊό Συνήγορο του Πολίτη).

Σημαντικό στοιχείο της Συνθήκης του Μάαστριχτ είναι ότι αναγνωρίστηκαν στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο νέες εξουσίες, στοιχείο απαραίτητο για το δημοκρατικό χαρακτήρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ για πρώτη φορά αρχίζει να γίνεται λόγος για στενότερη συνεργασία μεταξύ των κρατών-μελών της ΕΕ στους τομείς της εξωτερικής πολιτικής, της ασφάλειας και της άμυνας, καθώς και στους τομείς των εσωτερικών υποθέσεων και της δικαιοσύνης.

Η τελευταία αναθεώρηση των συνθηκών που ισχύουν στην ΕΕ και ιδίως η αναθεώρηση της Συνθήκης του Μάαστριχτ αποφασίστηκε στη συνάντηση των αρχηγών των κρατών (Διάσκεψη Κορυφής) στο Άμστερνταμ το 1997. Ο στόχος της Συνθήκης του Άμστερνταμ ήταν να τροποποιηθούν πολλές διατάξεις των συνθηκών από αυτές που ήδη ίσχυαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η Συνθήκη του Άμστερνταμ έχει κυρίως τους εξής στόχους:

- Κατοχύρωση των δικαιωμάτων του πολίτη.
- Κατάργηση των εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία σε μια Ευρώπη που θα αποτελεί συγχρόνως έναν ασφαλή χώρο.
- Συντονισμό των ενεργειών για τη καταπολέμηση της ανεργίας.
- Ενίσχυση της κοινής κοινοτικής πολιτικής στον κοινωνικό τομέα, τον τομέα του περιβάλλοντος και τον τομέα της δημόσιας υγείας.
- Ενίσχυση της συνεργασίας των κρατών-μελών για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, των ναρκωτικών και της εγκληματικότητας.
- Δημιουργία ενός ευρωπαϊκού χώρου, Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης.
- Την μεγαλύτερη συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Ευρωπαϊκή κοινότητα και Ελλάδα

Η Ευρωπαϊκή κοινότητα οικοδομήθηκε πάνω στα ερείπια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου και έχει ως στόχο να προσφέρει στους πολίτες της ειρήνη και ευημερία. Η διαδικασία της ένωσης είναι σταδιακή και έχει οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές διαστάσεις. Η συνθήκη του Μάαστριχτ (1992), προσδιορίζοντας ως βασικό της στόχο την ολοένα στενότερη ένωση των λαών, μέσα από την οποία θα διέλθει, σε μεταγενέστερο στάδιο η Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, υπογραμμίζει την ιστορική σημασία του τερματισμού της διαίρεσης της ευρωπαϊκής ηπείρου και επιδιώκει να δημιουργήσει σταθερές βάσεις για τη μελλοντική οικοδόμηση της Ευρώπης.

Συγκεκριμένα η Ευρωπαϊκή Κοινότητα εγγυάται στον οικονομικό τομέα την ελεύθερη διακίνηση προσώπων, αγαθών, υπηρεσιών, κεφαλαίου στο πλαίσιο της Ευρώπης. Επίσης τη χρηματοδότηση προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης για τους ανέργους και τον καθορισμό των ελάχιστων προδιαγραφών για τις συνθήκες εργασίας. Εγγυάται την ελεύθερη επιλογή των υπηκόων όσων αφορά τη χώρα εργασίας τους και τη δυνατότητα μεταφοράς της κοινωνικής τους ασφάλισης και των συνταξιοδοτικών τους δικαιωμάτων σε αυτή. Επίσης τη σύγκλιση των οικονομιών με την οικονομική και νομισματική ένωση που θα περιλαμβάνει ένα ενιαίο και σταθερό νόμισμα. Στον πολιτικό τομέα εγγυάται το σεβασμό στις αρχές της ελευθερίας και της δημοκρατίας και την κατοχύρωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τη θέσπιση κοινής ευρωπαϊκής ιθαγένειας για τους υπηκόους κάθε κράτους-μέλους. Τη δημοκρατική και αποτελεσματική λειτουργία των οργάνων (Συμβουλίου των Υπουργών, Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου) μέσα σε ένα ενιαίο θεσμικό πλαίσιο. Τη δημιουργία βαθύτερων σχέσεων αλληλεγγύης μεταξύ των λαών της Ευρώπης. Τέλος την εφαρμογή μιας κοινής εξωτερικής πολιτικής, για την προαγωγή της ειρήνης και της ασφάλειας στην Ευρώπη και στην υφήλιο.

Στον πολιτιστικό τομέα η Ευρωπαϊκή κοινότητα εγγυάται το σεβασμό της ιστορίας, των παραδόσεων και του πολιτισμού των λαών της Ευρώπης. Τέλος εγγυάται ότι η οικονομική και πολιτική ολοκλήρωση της κοινότητας δεν θα λειτουργήσει σε βάρος της Εθνικής φυσιογνωμίας των κρατών-μελών. Η κοινότητα, χωρίς να περιορίζει την πολιτιστική και γλωσσική ποικιλομορφία των λαών της, τους παρέχει κοινή ταυτότητα και τους εξασφαλίζει μεγαλύτερη αλληλεγγύη και αμοιβαία υποστήριξη.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση ασφαλώς ενισχύει τους δημοκρατικούς θεσμούς σε κάθε χώρα και κατοχυρώνει τα πολιτικά δικαιώματα των υπηκόων κάθε κράτους-μέλους. Η παρουσία της χώρας μας στην Ευρωπαϊκή ένωση τονίζει το κύρος της διεθνώς και αναδεικνύει την παρουσία της σε επίπεδο διακρατικών σχέσεων. Γενικότερα, η ένταξή μας στην Ευρωπαϊκή κοινότητα ευνοεί και την ειρήνη και την ασφάλεια της Ελλάδας και εγγυάται για την εδαφική της ακεραιότητα.

Στον πολιτιστικό τομέα αναμένεται η επιτάχυνση των ρυθμών εξέλιξης της Ελληνικής κοινωνίας και η γεφύρωση της απόστασης που τη χωρίζει από τις περισσότερες αναπτυγμένες κοινωνίες. Παρουσιάζονται πολλές ευκαιρίες για τη διάδοση του ελληνικού τρόπου ζωής, των αξιών του, αλλά και της ιστορίας μας και του νεοελληνικού λαϊκού πολιτισμού μας. Μέσα από τις πολιτιστικές ανταλλαγές εμπλουτίζεται και ενδυναμώνεται η νεοελληνική πολιτιστική ταυτότητα.

Η προσφορά της σημερινής Ελλάδας στην Ευρώπη είναι σημαντική. Η χώρα μας κατέχει προνομιακή γεωγραφική θέση, αφού μπορεί να λειτουργήσει σαν γέφυρα ενώνοντας τα κράτη της Ευρώπης με τους λαούς της ανατολικής Μεσογείου και του Αραβικού κόσμου. Η Ελλάδα είναι η μοναδική χώρα των Βαλκανίων που είναι ενταγμένη στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η προσφορά μας στην Ευρώπη πρέπει να αξιολογηθεί, κατά κύριο λόγο, μέσα από όρους πνευματικούς. Η χώρα μας διαθέτει ένα αξιόλογο πνευματικό πολιτισμό (Γράμματα, Τέχνες, Επιστήμες), όπως αποδεικνύουν οι βραβεύσεις και οι διακρίσεις των εργατών του πνεύματος (βραβεία λογοτεχνίας, μουσικής, κινηματογράφου, επιστημονικό δυναμικό που διαπρέπει στο εξωτερικό κλπ).

Ο Ελληνικός τρόπος ζωής και οι αξίες του, όπως προκύπτουν από τη μελέτη της νεοελληνικής ιστορίας, μπορούν να προσφέρουν πολλά στους υπόλοιπους ευρωπαϊκούς λαούς αντισταθμίζοντας το δυτικοευρωπαϊκό πνεύμα του πιεστικού ορθολογισμού με την αμεσότητα και τον αυθορμητισμό που προβάλλει η δική μας πολιτιστική ταυτότητα. Ακόμη η παρουσία της χώρας μας στην ευρωπαϊκή κοινότητα λειτουργεί και ως ιδεολογικό σύμβολο που συνδέει το σύγχρονο ευρωπαϊκό με τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό.

**ΧΑΡΤΗΣ
ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΤΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ**

Οι λαοί της Ευρώπης, εγκαθιδρύοντας μεταξύ τους μία διαρκώς στενότερη ένωση, αποφάσισαν να μοιραστούν ένα ειρηνικό μέλλον θεμελιωμένο σε κοινές αξίες.

Η Ένωση, έχοντας επίγνωση της πνευματικής και ηθικής κληρονομιάς της, εδράζεται στις αδιαίρετες και οικουμενικές αξίες της αξιοπρέπειας του ανθρώπου, της ελευθερίας, της ισότητας και της αλληλεγγύης. Η Ένωση τοποθετεί τον άνθρωπο στην καρδιά της δράσης της, καθιερώνοντας την ιθαγένεια της Ένωσης και δημιουργώντας ένα χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.

Η Ένωση συμβάλλει στη διαφύλαξη και την ανάπτυξη αυτών των κοινών αξιών, σεβόμενη την πολυμορφία των πολιτισμών και των παραδόσεων των λαών της Ευρώπης καθώς και την εθνική ταυτότητα των κρατών μελών της και την οργάνωση της δημόσιας εξουσίας τους σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο· επιδιώκει να προαγάγει ισόρροπη και αειφόρο ανάπτυξη και εγγυάται την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, των εμπορευμάτων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων καθώς και την ελευθερία εγκατάστασης.

Προς το σκοπό αυτό, είναι αναγκαίο να ενισχυθεί η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, υπό το πρίσμα των κοινωνικών αλλαγών, της κοινωνικής προόδου και των επιστημονικών και τεχνολογικών εξελίξεων, καθιστώντας τα πιο αντιληπτά σε ένα Χάρτη.

Ο παρών Χάρτης επιβεβαιώνει, σεβόμενος τις αρμοδιότητες και τα καθήκοντα της Κοινότητας και της Ένωσης, καθώς και την αρχή της επικουρικότητας, τα δικαιώματα που απορρέουν ιδίως από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις και τις διεθνείς υποχρεώσεις των κρατών μελών, τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις Κοινοτικές Συνθήκες, την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, τους Κοινωνικούς Χάρτες που έχουν υιοθετηθεί από την Κοινότητα και το Συμβούλιο της Ευρώπης καθώς και από τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Η απόλαυση των δικαιωμάτων αυτών συνεπάγεται ευθύνες και καθήκοντα έναντι τόσο των τρίτων όσο και της ανθρωπίνης κοινότητας και των μελλοντικών γενεών.

Κατά συνέπεια, η Ένωση αναγνωρίζει τα δικαιώματα, τις ελευθερίες και τις αρχές που ορίζονται κατωτέρω.

Άρθρα Άρθρο 1

Η ανθρωπίνη αξιοπρέπεια είναι απαραβίαστη. Πρέπει να είναι σεβαστή και να προστατεύεται.

Άρθρο 2

Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στη σωματική και διανοητική ακεραιότητά του.

Άρθρο 5

1. Κανείς δεν μπορεί να κρατηθεί σε δουλεία ούτε σε ειλωτεία.
2. Κανείς δεν μπορεί να υποχρεωθεί σε αναγκαστική ή υποχρεωτική εργασία.
3. Απαγορεύεται η εμπορία των ανθρωπίνων όντων.

Άρθρο 6

Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια.

Άρθρο 7

Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στο σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και των επικοινωνιών του.

Άρθρο 8

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν. Η επεξεργασία των δεδομένων αυτών πρέπει να γίνεται νομίμως, για καθορισμένους σκοπούς και με βάση τη συγκατάθεση του ενδιαφερομένου ή για άλλους θεμιτούς λόγους που προβλέπονται από το νόμο. Κάθε πρόσωπο έχει το δικαίωμα να έχει πρόσβαση στα συλλεγμένα δεδομένα που το αφορούν και να επιτυγχάνει τη διόρθωσή τους.
3. Ο σεβασμός των κανόνων αυτών υπόκειται στον έλεγχο ανεξάρτητης αρχής.

Άρθρο 10

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας. Το δικαίωμα αυτό συνεπάγεται την ελευθερία μεταβολής θρησκευόμενου ή πεποιθήσεων, καθώς και την ελευθερία εκδήλωσης του θρησκευόμενου ή των πεποιθήσεών του, ατομικά ή συλλογικά, δημοσία ή κατ.ιδίαν, με τη λατρεία, την εκπαίδευση, την άσκηση των θρησκευτικών καθηκόντων και τις τελετές.
2. Το δικαίωμα αντιρρήσεων συνειδήσεως αναγνωρίζεται σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες που διέπουν την άσκησή του.

Άρθρο 11

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία έκφρασης. Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει την ελευθερία γνώμης και την ελευθερία λήψης ή μετάδοσης πληροφοριών ή ιδεών, χωρίς την ανάμειξη δημοσίων αρχών και αδιακρίτως συνόρων.
2. Η ελευθερία των μέσων μαζικής ενημέρωσης και η πολυφωνία τους είναι σεβαστές.

Άρθρο 12

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία του συνέρχεσθαι ειρηνικώς και στην ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι σε όλα τα επίπεδα, ιδίως στον πολιτικό και το συνδικαλιστικό τομέα καθώς και στους τομείς που αναφέρονται στον πολίτη, πράγμα που συνεπάγεται το δικαίωμα κάθε προσώπου να ιδρύει με άλλους συνδικαλιστικές ενώσεις και να προσχωρεί σ' αυτές για την υπεράσπιση των συμφερόντων του.

2. Τα πολιτικά κόμματα σε ευρωπαϊκό επίπεδο συμβάλλουν στην έκφραση της πολιτικής βούλησης των πολιτών της Ένωσης.

Άρθρο 13

Η τέχνη και η επιστημονική έρευνα είναι ελεύθερες. Η ακαδημαϊκή ελευθερία είναι σεβαστή.

Άρθρο 14

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην εκπαίδευση καθώς και στην πρόσβαση στην επαγγελματική και συνεχή κατάρτιση.

2. Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει την ευχέρεια δωρεάν παρακολούθησης της υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

3. Η ελευθερία ίδρυσης εκπαιδευτικών ιδρυμάτων με σεβασμό των δημοκρατικών αρχών, καθώς και το δικαίωμα των γονέων να εξασφαλίζουν την εκπαίδευση και τη μόρφωση των τέκνων τους σύμφωνα με τις θρησκευτικές, φιλοσοφικές και παιδαγωγικές πεποιθήσεις τους, γίνονται σεβαστά σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες που διέπουν την άσκησή τους.

Άρθρο 15

1. Κάθε πρόσωπο έχει το δικαίωμα να εργάζεται και να ασκεί ένα επάγγελμα, το οποίο επιλέγει ή αποδέχεται ελεύθερα.

2. Κάθε πολίτης της Ένωσης είναι ελεύθερος/η να αναζητά απασχόληση, να εργάζεται, να εγκαθίσταται ή να παρέχει υπηρεσίες σε κάθε κράτος μέλος.

3. Οι υπήκοοι τρίτων χωρών που έχουν άδεια να εργάζονται στο έδαφος των κρατών μελών δικαιούνται συνθηκών εργασίας αντίστοιχων με εκείνες που απολαύουν οι πολίτες της Ένωσης.

Άρθρο 16

Η επιχειρηματική ελευθερία αναγνωρίζεται σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο και τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές.

Άρθρο 17

1. Κάθε πρόσωπο έχει το δικαίωμα να είναι κύριος των αγαθών που έχει αποκτήσει νομίμως, να τα χρησιμοποιεί, να τα διαθέτει και να τα κληροδοτεί. Κανείς δεν μπορεί να στερηθεί την ιδιοκτησία του, παρά μόνον για λόγους δημόσιας ωφέλειας, στις περιπτώσεις και υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στον νόμο, και έναντι δίκαιης και έγκαιρης αποζημίωσης για την απώλειά της. Η χρήση των αγαθών μπορεί να υπόκειται σε περιορισμούς από το νόμο, εφόσον αυτό είναι αναγκαίο προς το γενικό συμφέρον.

2. Η πνευματική ιδιοκτησία προστατεύεται.

Άρθρο 18

Το δικαίωμα ασύλου διασφαλίζεται τηρουμένων των κανόνων της Σύμβασης της Γενεύης της 28ης Ιουλίου 1951 και του Πρωτοκόλλου της 31ης Ιανουαρίου 1967 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων και σύμφωνα με τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Άρθρο 19

1. Απαγορεύονται οι συλλογικές απελάσεις.

2. Κανένας δεν μπορεί να απομακρυνθεί, να απελαθεί ή να εκδοθεί προς κράτος όπου διατρέχει σοβαρό κίνδυνο να του επιβληθεί η ποινή του θανάτου, ή να υποβληθεί σε βασανιστήρια ή άλλη απάνθρωπη ή εξευτελιστική ποινή ή μεταχείριση.

Άρθρο 20

Όλοι οι άνθρωποι είναι ίσοι έναντι του νόμου.

Άρθρο 21

1. Απαγορεύεται κάθε διάκριση ιδίως λόγω φύλου, φυλής, χρώματος, εθνικής καταγωγής ή κοινωνικής προέλευσης, γενετικών χαρακτηριστικών, γλώσσας, θρησκείας ή πεποιθήσεων, πολιτικών φρονημάτων ή κάθε άλλης γνώμης, ιδιότητας μέλους εθνικής μειονότητας, παρουσίας, γέννησης, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.

2. Απαγορεύεται κάθε διάκριση λόγω ιθαγενείας, εντός του πεδίου εφαρμογής της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και με επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων των εν λόγω Συνθηκών.

Άρθρο 22

Η Ένωση σέβεται την πολιτιστική, θρησκευτική και γλωσσική ποικιλομορφία.

Άρθρο 23

Η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών πρέπει να εξασφαλίζεται σε όλους τους τομείς, μεταξύ άλλων στην απασχόληση, την εργασία και τις αποδοχές.

Άρθρο 24

1. Τα παιδιά έχουν δικαίωμα στην προστασία και τη φροντίδα που απαιτούνται για την καλή διαβίωσή τους. Τα παιδιά μπορούν να εκφράζουν ελεύθερα τη γνώμη τους. Η γνώμη τους σχετικά με ζητήματα που τα αφορούν λαμβάνεται υπόψη σε συνάρτηση με την ηλικία και την ωριμότητά τους.

2. Σε όλες τις πράξεις που αφορούν τα παιδιά, είτε επιχειρούνται από δημόσιες αρχές είτε από ιδιωτικούς οργανισμούς, πρωταρχική σημασία πρέπει να δίνεται στο υπέρτατο συμφέρον του παιδιού.

3. Κάθε παιδί έχει το δικαίωμα να διατηρεί τακτικά προσωπικές σχέσεις και απευθείας επαφές με τους δύο γονείς του, εκτός εάν τούτο είναι αντίθετο προς το συμφέρον του.

Άρθρο 26

Η Ένωση αναγνωρίζει και σέβεται το δικαίωμα των ατόμων με ειδικές ανάγκες να επωφελούνται μέτρων που θα τους εξασφαλίζουν την αυτονομία, την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή στον κοινοτικό βίο.

Άρθρο 27

Πρέπει να εξασφαλίζεται στους εργαζομένους και τους εκπροσώπους τους στα ενδεδειγμένα επίπεδα εγκαίρως ενημέρωση και διαβούλευση, στις περιπτώσεις και υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από το κοινοτικό δίκαιο και τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές.

Άρθρο 28

Οι εργαζόμενοι και οι εργοδότες, ή οι αντίστοιχες οργανώσεις τους, έχουν, σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο και τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές, δικαίωμα να διαπραγματεύονται και να συνάπτουν συλλογικές συμβάσεις στα ενδεδειγμένα επίπεδα καθώς και να προσφεύγουν, σε περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων, σε συλλογικές δράσεις για την υπεράσπιση των συμφερόντων τους, συμπεριλαμβανομένης της απεργίας.

Άρθρο 29

Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα πρόσβασης σε δωρεάν υπηρεσίες ευρέσεως εργασίας.

Άρθρο 30

Κάθε εργαζόμενος έχει δικαίωμα προστασίας έναντι κάθε αδικαιολόγητης απόλυσης, σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο και τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές.

Άρθρο 31

1. Κάθε εργαζόμενος έχει δικαίωμα σε υγιεινές, ασφαλείς και αξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας.

2. Κάθε εργαζόμενος έχει δικαίωμα σε ένα όριο μέγιστης διάρκειας εργασίας και σε ημερήσιες και εβδομαδιαίες περιόδους ανάπαυσης καθώς και σε ετήσια περίοδο αμειβόμενων διακοπών.

Άρθρο 32

Απαγόρευση της εργασίας των παιδιών και προστασία των νέων στην εργασία. Η εργασία των παιδιών απαγορεύεται. Η ελάχιστη ηλικία για την ανάληψη εργασίας δεν μπορεί να είναι μικρότερη από την ηλικία κατά την οποία λήγει η υποχρεωτική σχολική φοίτηση, υπό την επιφύλαξη ευνοϊκότερων κανόνων για τους νέους και εξαιρείσει περιορισμένων παρεκκλίσεων.

Οι νέοι που εργάζονται πρέπει να απολαύουν συνθηκών εργασίας προσαρμοσμένων στην ηλικία τους και να προστατεύονται από την οικονομική εκμετάλλευση ή από οποιαδήποτε εργασία που θα μπορούσε να βλάψει την ασφάλειά τους, την υγεία τους, τη σωματική, πνευματική, ηθική ή κοινωνική τους ανάπτυξη ή να θέσει σε κίνδυνο την εκπαίδευσή τους.

Άρθρο 35

Κάθε πρόσωπο δικαιούται να έχει πρόσβαση στην πρόληψη σε θέματα υγείας και να απολαύει ιατρικής περίθαλψης, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζονται στις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές. Κατά τον καθορισμό και την εφαρμογή όλων των πολιτικών και δράσεων της Ένωσης εξασφαλίζεται υψηλού επιπέδου προστασία της υγείας του ανθρώπου.

Άρθρο 36

Η Ένωση αναγνωρίζει και σέβεται την πρόσβαση στις υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος, όπως αυτό προβλέπεται στις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές, σύμφωνα με τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, προκειμένου να προαχθεί η κοινωνική και εδαφική συνοχή της Ένωσης.

Άρθρο 37

Υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος και η βελτίωση της ποιότητάς του πρέπει να ενσωματωθούν στις πολιτικές της Ένωσης και να διασφαλίζονται σύμφωνα με την αρχή της αειφόρου ανάπτυξης.

Άρθρο 38

Οι πολιτικές της Ένωσης διασφαλίζουν υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών.

Άρθρο 39

1. Κάθε πολίτης της Ένωσης έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο κράτος μέλος κατοικίας του, υπό τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του εν λόγω κράτους.

2. Τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου εκλέγονται με άμεση, καθολική, ελεύθερη και μυστική ψηφοφορία.

Άρθρο 40

Κάθε πολίτης της Ένωσης έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές στο κράτος μέλος κατοικίας του υπό τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του εν λόγω κράτους.

Άρθρο 41

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην αμερόληπτη, δίκαιη και εντός ευλόγου προθεσμίας εξέταση των υποθέσεων του από τα όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης.

2. Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει ιδίως :

- το δικαίωμα κάθε προσώπου σε προηγούμενη ακρόαση, πριν ληφθεί ατομικό μέτρο εις βάρος του
- το δικαίωμα κάθε προσώπου να έχει πρόσβαση στο φάκελό του, με σεβασμό των νομίμων συμφερόντων της εμπιστευτικότητας και του επαγγελματικού απορρήτου.
- την υποχρέωση της διοίκησης να αιτιολογεί τις αποφάσεις της.

3. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην αποκατάσταση εκ μέρους της Κοινότητας της ζημίας που του προξένησαν τα όργανα ή οι υπάλληλοί της κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, σύμφωνα με τις γενικές αρχές που είναι κοινές στα δίκαια των κρατών μελών.

4. Κάθε πρόσωπο μπορεί να απευθύνεται στα όργανα της Ένωσης σε μία από τις γλώσσες των συνθηκών και πρέπει να λαμβάνει απάντηση στην ίδια γλώσσα.

Άρθρο 43

Κάθε πολίτης της Ένωσης ή κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατοικεί ή έχει την καταστατική έδρα του σε ένα κράτος μέλος, έχει δικαίωμα να προσφεύγει στο Διαμεσολαβητή της Ένωσης, σχετικά με περιπτώσεις κακής διοίκησης στο πλαίσιο της δράσης των κοινοτικών οργάνων ή οργανισμών, με εξαίρεση το Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο κατά την άσκηση των δικαιοδοτικών καθηκόντων τους.

Άρθρο 44

Κάθε πολίτης της Ένωσης ή κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατοικεί ή έχει την καταστατική έδρα του σε κράτος μέλος, έχει δικαίωμα αναφοράς προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Άρθρο 45

1. Κάθε πολίτης της Ένωσης έχει το δικαίωμα να κυκλοφορεί και να διαμένει ελεύθερα στο έδαφος των κρατών μελών.

2. Η ελευθερία κυκλοφορίας και διαμονής μπορεί να χορηγείται, σύμφωνα με τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, στους υπηκόους των τρίτων χωρών που διαμένουν νομίμως στο έδαφος κράτους μέλους.

Άρθρο 46

Κάθε πολίτης της Ένωσης απολαύει, στο έδαφος τρίτων χωρών στις οποίες δεν αντιπροσωπεύεται το κράτος μέλος του οποίου είναι υπήκοος, της διπλωματικής και προξενικής προστασίας κάθε κράτους μέλους, υπό τους ίδιους όρους που ισχύουν και έναντι των υπηκόων του κράτους αυτού.

Άρθρο 47

Κάθε πρόσωπο του οποίου παραβιάστηκαν τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που διασφαλίζονται από το δίκαιο της Ένωσης, έχει δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, τηρουμένων των προϋποθέσεων που προβλέπονται στο παρόν άρθρο. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα να δικαστεί η υπόθεσή του δίκαια, δημόσια και εντός ευλόγου προθεσμίας, από ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο, που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως. Κάθε πρόσωπο έχει τη δυνατότητα να συμβουλευτεί δικηγόρο και να του αναθέτει την υπεράσπιση και εκπροσώπησή του.

Σε αυτούς που δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους, παρέχεται ευεργέτημα πενίας, εφόσον το ευεργέτημα αυτό είναι αναγκαίο για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη.

Άρθρο 48

1. Κάθε κατηγορούμενος τεκμαίρεται ότι είναι αθώος μέχρι αποδείξεως της ενοχής του σύμφωνα με το νόμο.

2. Διασφαλίζεται ο σεβασμός των δικαιωμάτων της υπεράσπισης σε κάθε κατηγορούμενο.

Άρθρο 49

1. Κανείς δεν μπορεί να καταδικαστεί για πράξη ή παράλειψη, η οποία δεν αποτελούσε, κατά τη στιγμή της τέλεσής της, αδίκημα κατά το εθνικό ή το διεθνές δίκαιο. Επίσης, δεν επιβάλλεται ποινή βαρύτερη από εκείνη, η οποία επιβλήθηκε κατά τη στιγμή της τέλεσης του αδικήματος. Εάν, μετά την τέλεση του αδικήματος, προβλεφθεί με νόμο ελαφρύτερη ποινή, επιβάλλεται αυτή η ποινή.

2. Το παρόν άρθρο δεν επηρεάζει τη δίκη και την τιμωρία ατόμου ενόχου για πράξη ή παράλειψη η οποία, κατά τη στιγμή της τέλεσής της, ήταν εγκληματική σύμφωνα με τις γενικές αρχές που αναγνωρίζονται από όλα τα έθνη.

3. Η αυστηρότητα της ποινής δεν πρέπει να είναι δυσανάλογη προς το αδίκημα.

Άρθρο 50

Κανείς δεν διώκεται ούτε τιμωρείται ποινικά για αδίκημα για το οποίο έχει ήδη αθωωθεί ή καταδικαστεί εντός της Ένωσης με οριστική απόφαση ποινικού δικαστηρίου σύμφωνα με το νόμο.

Άρθρο 51

1. Οι διατάξεις του παρόντος Χάρτη απευθύνονται στα όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης, τηρουμένης της αρχής της επικουρικότητας, καθώς και στα κράτη μέλη, μόνον όταν εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης. Κατά συνέπεια, οι ανωτέρω σέβονται τα δικαιώματα, τηρούν τις αρχές και προάγουν την εφαρμογή τους, σύμφωνα με τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους.

2. Ο παρών Χάρτης δεν δημιουργεί καμία νέα αρμοδιότητα ούτε κανένα νέο καθήκον για την Κοινότητα και για την Ένωση και δεν τροποποιεί τις αρμοδιότητες και τα καθήκοντα που καθορίζονται από τις συνθήκες.

Άρθρο 52

1. Κάθε περιορισμός στην άσκηση των δικαιωμάτων και ελευθεριών που αναγνωρίζονται στον παρόντα Χάρτη πρέπει να προβλέπεται από το νόμο και να τηρεί το βασικό περιεχόμενο των εν λόγω δικαιωμάτων και ελευθεριών. Τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, οι περιορισμοί επιτρέπονται μόνον εφόσον είναι αναγκαίοι και ανταποκρίνονται πραγματικά σε στόχους γενικού ενδιαφέροντος που

αναγνωρίζει η Ένωση, ή στην ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών των τρίτων.

2. Τα δικαιώματα που αναγνωρίζονται στον παρόντα Χάρτη και θεμελιώνονται στις κοινοτικές συνθήκες ή στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, ασκούνται υπό τους όρους και εντός των ορίων που καθορίζονται στις συνθήκες αυτές.

3. Στο μέτρο που ο παρών Χάρτης περιλαμβάνει δικαιώματα που αντιστοιχούν σε δικαιώματα τα οποία διασφαλίζονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η έννοια και η εμβέλειά τους είναι ίδιες με εκείνες που τους επιφυλάσσει η εν λόγω Σύμβαση. Η διάταξη αυτή δεν εμποδίζει το δίκαιο της Ένωσης να παρέχει ευρύτερη προστασία.

Άρθρο 53

Καμία διάταξη του παρόντος Χάρτη δεν πρέπει να ερμηνεύεται ως περιορίζουσα ή θίγουσα τα δικαιώματα του ανθρώπου και τις θεμελιώδεις ελευθερίες που αναγνωρίζονται στα αντίστοιχα πεδία εφαρμογής από το δίκαιο της Ένωσης, το διεθνές δίκαιο καθώς και από τις διεθνείς συμβάσεις, στις οποίες είναι μέρη η Ένωση, η Κοινότητα ή όλα τα κράτη μέλη, και ιδίως από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, καθώς και από τα Συντάγματα των κρατών μελών.

Άρθρο 54

Καμία από τις διατάξεις του παρόντος Χάρτη δεν πρέπει να ερμηνεύεται ως συνεπαγόμενη δικαίωμα επίδοσης σε δραστηριότητα ή εκτέλεσης πράξης που αποσκοπούν στην κατάλυση των δικαιωμάτων ή ελευθεριών που αναγνωρίζονται στον παρόντα Χάρτη ή σε περιορισμούς των δικαιωμάτων και ελευθεριών ευρύτερους από τους προβλεπόμενους σε αυτόν.

Εισαγωγή στις Αρχές

Το Συμβούλιο και η Επιτροπή της 3^{ης} Δεκεμβρίου 1999 προσδιορίζουν το σχέδιο δράσης, προκειμένου να εμπεδωθούν οι καλύτεροι δυνατοί όροι εφαρμογής των διατάξεων της Συνθήκης του Άμστερνταμ που αφορούν στη δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.

Ένα **πρώτο σχέδιο δράσης** προς αυτή την κατεύθυνση εκδόθηκε από το Συμβούλιο ύστερα από αίτημα των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων κατά τη σύνοδο του Συμβουλίου του Κάρντιφ (Ιούνιος 1998), το σχέδιο αυτό παρουσιάστηκε λίγες μέρες αργότερα στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βιέννης ενώ στην ανακοίνωση της 14^{ης} Ιουλίου 1998 αναφέρονται και διατυπώνονται με σαφήνεια οι θεμελιώδεις έννοιες της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης και παράλληλα περιγράφονται και οι κατευθυντήριες γραμμές που θα πρέπει να ακολουθηθούν οι στόχοι που θα πρέπει να εκπληρωθούν κατά προτεραιότητα για την επόμενη πενταετία προκειμένου να εμπεδωθούν και να αποκτήσουν ισχύ οι

έννοιες αυτές. Παράλληλα καταρτίζεται ένα χρονοδιάγραμμα των μέτρων που πρέπει να αναληφθούν για την υλοποίηση αυτής της ζώνης ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης που προβλέπεται από τη συνθήκη του Άμστερνταμ.

Ο βασικός **στόχος** του σχεδίου δράσης είναι η διασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων σε καθεστώς απόλυτης ασφάλειας μέσω της καταπολέμησης της εγκληματικότητας. Θα πρέπει να διευκολύνεται η συνεργασία σε θέματα δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων όχι μόνο στο πλαίσιο της ΕΕ αλλά και με τις υποψήφιες προς ένταξη χώρες.

Οι θεμελιώδεις Έννοιες, οι Προτεραιότητες και τα Μέτρα

"Χώρος ελευθερίας"

"Χώρος ελευθερίας": Η εξασφάλιση ενός χώρου ελευθερίας αποτελεί μία από τις βασικές προτεραιότητες της Ένωσης.

Στόχος είναι διασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων με βάση το πρότυπο του Σένγκεν στα πλαίσια του οποίου περιλαμβάνονται:

- η κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα,
- οι κανόνες που θα διέπουν τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων,
- η πολιτική ασύλου (σε θέματα ασύλου, προβλέπεται η δημιουργία κοινών κανόνων για τις διαδικασίες που αφορούν τους πρόσφυγες και την υποδοχή των αιτούντων άσυλο, η εφαρμογή της σύμβασης Eurodac που θα επιτρέψει τις συγκρίσεις των δακτυλικών αποτυπωμάτων των αιτούντων άσυλο και η κατανομή της οικονομικής επιβάρυνσης που συνδέεται με την υποδοχή αυτών των ατόμων, μεταξύ των κρατών μελών),
- η μετανάστευση (όπου προβλέπεται η εφαρμογή μιας σφαιρικής στρατηγικής σε σχετικά θέματα,
- η εκπόνηση κοινών διατάξεων για τους όρους εισόδου, διαμονής και επιστροφής,
- η αποτελεσματικότερη καταπολέμηση της λαθρομετανάστευσης και τέλος
- ο καθορισμός των δικαιωμάτων των υπηκόων τρίτων χωρών σε θέματα ελεύθερης κυκλοφορίας στην επικράτεια της Ένωσης. Θα εγκριθεί μια ενιαία θεώρηση εισόδου) και τα δικαιώματα των υπηκόων τρίτων χωρών αλλά και η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους και την καταπολέμηση κάθε μορφής διακριτικής μεταχείρισης. Επιπλέον στους στόχους περιλαμβάνεται ο σεβασμός της ιδιωτικής ζωής και κυρίως η προστασία των προσωπικών δεδομένων.

"Χώρος ασφάλειας"

"Χώρος ασφάλειας": Στους στόχους του τομέα αυτού περιλαμβάνονται:

- η καταπολέμηση της εγκληματικότητας, κυρίως δε της τρομοκρατίας,
- της εμπορίας ανθρώπων,
- των εγκλημάτων που στρέφονται κατά παιδιών,
- της διακίνησης ναρκωτικών,
- της εμπορίας όπλων,
- της διαφθοράς και της απάτης.

Σχετικά με την εγκληματικότητα, μάλιστα τον Ιούνιο 1997 κατά τη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Άμστερνταμ εκδόθηκε ένα σχετικό σχέδιο δράσης επιπλέον για την περίοδο 2000-2004 θα εφαρμόστηκε ένα άλλο σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση των ναρκωτικών. Υπογραμμίζεται ο κεντρικός ρόλος της Ευρωπόλ, που αποτελεί ουσιαστικό μέσο για την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών, κυρίως σε επιχειρησιακό επίπεδο. Βασικός στόχος της αστυνομικής συνεργασίας είναι η διασφάλιση ενός υψηλού επιπέδου προστασίας των ευρωπαίων πολιτών. Για το σκοπό αυτό, πρέπει να αναπτυχθεί περαιτέρω η συνεργασία μεταξύ αστυνομικών αρχών, που προς το παρόν βρίσκεται στα σπάργανα.

Η Ευρωπόλ θα πρέπει να επεκτείνει τις επιχειρησιακές ικανότητες της καθώς και το πεδίο ευθύνης της (για παράδειγμα, καταπολέμηση της παραχάραξης του ευρώ) και να δώσει προεξέχοντα ρόλο στην καταπολέμηση των κυκλωμάτων λαθρομεταναστών και της τρομοκρατίας. Θα πρέπει να γίνει σαφής καθορισμός των σχέσεων μεταξύ των δικαστικών αρχών και της Ευρωπόλ καθώς και ενός πλαισίου διεξαγωγής κοινών ερευνών. Με βάση το πρότυπο των συμφωνιών του Σένγκεν, θα πρέπει να εξεταστούν οι όροι παρέμβασης των μονάδων καταστολής ενός κράτους μέλους σε άλλο κράτος μέλος.

Τέλος προβλέπεται η περαιτέρω ανάπτυξη της ανταλλαγής, συλλογής και αποθήκευσης στοιχείων προκειμένου να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα των αναλαμβανόμενων δράσεων. Τα στοιχεία αυτά μπορούν να αφορούν τις ύποπτες οικονομικές συναλλαγές, τα ποινικά μητρώα, τη διασυνοριακή εγκληματικότητα ή τις διεξαγόμενες έρευνες.

" Χώρος δικαιοσύνης"

" Χώρος δικαιοσύνης": παρά τις διαφορές που υπάρχουν στα κράτη μέλη, στόχος της Ένωσης είναι να διασφαλίσει στους ευρωπαίους πολίτες την ισότιμη πρόσβαση στη δικαιοσύνη και να διευκολύνει τη συνεργασία μεταξύ δικαστικών αρχών.

Όσον αφορά τις αστικές υποθέσεις, η δικαστική συνεργασία πρέπει να στοχεύει στην απλούστευση του περιβάλλοντος των ευρωπαίων πολιτών ενώ όσον αφορά τις ποινικές υποθέσεις, προβλέπεται η λήψη μέτρων για τη διευκόλυνση της αλληλοβοήθειας μεταξύ των εθνικών αρχών, τη διαδικασία έκδοσης μεταξύ κρατών μελών και την αμοιβαία αναγνώριση των αποφάσεων και την εκτέλεση τους και την περαιτέρω καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Θα πρέπει, επίσης, να εξεταστεί το θέμα της προσέγγισης του ποινικού δικαίου πρέπει να επιτρέψει την ενίσχυση του συντονισμού των ενεργειών και τη δημιουργία ενός κοινού αισθήματος δικαιοσύνης μέσω του καθορισμού ελάχιστων κανόνων σε θέματα παραβιάσεων, διαδικασιών και κυρώσεων. Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην ειδική περίπτωση διασυνοριακών διαφορών. Η δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις αποκτά θεμελιώδη σημασία για το "χώρο δικαιοσύνης".

Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να εγκριθούν κανόνες για τις περιπτώσεις διαφορών στον τομέα του δικαίου ή της νομολογίας, όσον αφορά κυρίως τις συμβατικές ή εξωσυμβατικές υποχρεώσεις, θέματα διαζυγίων και περιουσιακών σχέσεων, και πρέπει να αναπτυχθεί η διαδικασία διαμεσολάβησης κυρίως στις περιπτώσεις οικογενειακών διαφορών. Θα εξεταστεί η δυνατότητα δημιουργίας ενός δικαστικού πλαισίου για την ενίσχυση των επαγγελματικών επαφών σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Συνθήκες

Την τελευταία δεκαεπταετία της ιστορίας της ευρωπαϊκής οικοδόμησης σηματοδότησε μια σειρά αναθεωρήσεων των ευρωπαϊκών συνθηκών. Κάθε μία από αυτές είχε καταρτιστεί από μια Διακυβερνητική Διάσκεψη (ΔΔ) απαρτιζόμενη από τους εκπροσώπους των κυβερνήσεων των κρατών μελών. Οι δύο τελευταίες ΔΔ που οδήγησαν στην **υπογραφή της Συνθήκης του Άμστερνταμ το 1997** και της **Συνθήκης της Νίκαιας το 2001**, δεν έδωσαν ικανοποιητικές απαντήσεις σε ορισμένα θεσμικά ζητήματα, ωστόσο μείζονος σημασίας προ της διεύρυνσης. Κυρίως δε έπειτα από τη Συνθήκη της Νίκαιας, κατέστη αναγκαία η επιδίωξη θεσμικής μεταρρύθμισης πέραν της απλής προσαρμογής των θεσμικών οργάνων ενόψει της διεύρυνσης.

Για αυτόν τον λόγο η **Συνθήκη της Νίκαιας**, που οριστικοποιήθηκε πολιτικώς κατά τη διάρκεια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Νίκαιας τον Δεκέμβριο του 2000 από τους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων, περιελάμβανε ήδη στη **δήλωση για το μέλλον της Ένωσης** που προσαρτήθηκε σε αυτήν, τα υπόλοιπα στάδια που έπρεπε να ολοκληρωθούν για την επίτευξη της θεσμικής μεταρρύθμισης.

Η εν λόγω δήλωση προβλέπει συνεπώς

- i. την πραγματοποίηση διεξοδικότερου και ευρύτερου διαλόγου για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ),
- ii. την έκδοση δήλωσης κατά τη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στο Λάκεν τον Δεκέμβριο του 2001 που πρέπει να καθορίζει τα θέματα της συζήτησης
- iii. τη μέθοδο που θα ακολουθηθεί για τη μεταρρύθμιση,
- iv. τη σύγκληση νέας ΔΔ το 2004. Από την άλλη, η εν λόγω δήλωση της Νίκαιας που επισυνάπτεται στην τελική πράξη της ΔΔ 2000 περιλαμβάνει ήδη τέσσερα θέματα που θα πρέπει να εξεταστούν στα πλαίσια της θεσμικής μεταρρύθμισης.

Κατά τη **σύνοδό του στο Λάκεν τον Δεκέμβριο του 2001**, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επέλεξε τη σύγκληση Συνέλευσης ως τη μέθοδο για την επιτυχή διεξαγωγή της μεταρρύθμισης. Η επιλογή του προτύπου της Συνέλευσης σηματοδοτεί μια αλλαγή πορείας όσον αφορά τις αναθεωρήσεις των συνθηκών και εκφράζει τη βούληση να εγκαταλειφθούν οι συνεδριάσεις κλεισμένων των θυρών στις οποίες συμμετέχουν μόνον οι εκπρόσωποι των κυβερνήσεων. Η σύγκληση της εν λόγω Συνέλευσης αποτελεί θεσμική καινοτομία, παρότι η Συνέλευση που κατήρτισε τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων είχε κατά κάποιον τρόπο δημιουργήσει προηγούμενο.

Αποστολή αυτού του νέου είδους οργάνου ήταν να εξασφαλίσει την προετοιμασία της επόμενης ΔΔ με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη διαφάνεια και μεγαλύτερο εύρος χάρη στη συμμετοχή των βασικών συμμετεχόντων στη συζήτηση: εκπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών και των υποψήφιων χωρών, εκπροσώπων των εθνικών κοινοβουλίων, εκπροσώπων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, καθώς και παρατηρητών από την Επιτροπή των Περιφερειών και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και των ευρωπαϊών κοινωνικών εταίρων. Επιπλέον η δήλωση του Λάκεν, μέσω 60 ερωτημάτων που επικεντρώνονται στο μέλλον της Ευρώπης, καθόρισε το περιεχόμενο της συζήτησης με άξονα τέσσερα θέματα:

- i.καλύτερος καταμερισμός και προσδιορισμός των αρμοδιοτήτων·
- ii.απλούστευση των μέσων·
- iii.περισσότερη δημοκρατία, διαφάνεια και αποτελεσματικότητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση (δημοκρατική νομιμότητα και διαφάνεια των θεσμικών οργάνων, ρόλος των εθνικών κοινοβουλίων, διαδικασία λήψης αποφάσεων και λειτουργία των θεσμικών οργάνων σε μια διευρυμένη Ένωση)·
- iv.πορεία προς ένα Σύνταγμα για τους ευρωπαίους πολίτες (απλούστευση και αναδιάταξη των Συνθηκών,
- v.ενσωμάτωση του Χάρτη θεμελιωδών δικαιωμάτων και ενδεχόμενη θέσπιση συνταγματικού κειμένου).

Η δήλωση του Λάκεν προέβλεπε ότι το τελικό έγγραφο που θα κατάρτιζε η Συνέλευση θα συμπεριελάμβανε «είτε διάφορες εναλλακτικές λύσεις, με καταγραφή της υποστήριξης που συγκέντρωσε καθεμία είτε συστάσεις σε περίπτωση συναίνεσης». Από την άλλη, συμφωνήθηκε ότι ο Πρόεδρος της Συνέλευσης θα παρουσίαζε προφορική έκθεση σχετικά με την πρόοδο των εργασιών σε κάθε Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Τέλος, προβλεπόταν ήδη ότι το τελικό κείμενο θα αποτελούσε αφετηρία για τις συζητήσεις της ΔΔ που θα λάμβανε, εν τέλει, τις οριστικές αποφάσεις.

Συνθήκη για την ίδρυση Ευρωπαϊκής Κοινότητας

Πρόλογος

Η ΑΥΤΟΥ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΒΕΛΓΩΝ, Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ, Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, Η ΑΥΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΥΨΗΛΟΤΗΣ Η ΜΕΓΑΛΗ ΔΟΥΚΙΣΣΑ ΤΟΥ ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟΥ, Η ΑΥΤΗΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΩΝ ΚΑΤΩ ΧΩΡΩΝ(2),

ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΟΙ να θέσουν τις βάσεις μιας διαρκώς στενότερης ενώσεως των ευρωπαϊκών λαών,

ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΟΙ να εξασφαλίσουν με κοινή δράση την οικονομική και κοινωνική πρόοδο των χωρών τους καταργώντας τους φραγμούς που διαιρούν την Ευρώπη,

ΘΕΤΟΝΤΑΣ ως κύριο σκοπό των προσπαθειών τους τη σταθερή βελτίωση των όρων διαβίωσης και απασχολήσεως των λαών τους,

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ότι η εξάλειψη των υφισταμένων εμποδίων απαιτεί συντονισμένη δράση για

να εξασφαλισθεί σταθερότης στην επέκταση της οικονομίας, ισορροπία στις συναλλαγές και ευθύτης στον ανταγωνισμό,

ΜΕΡΙΜΝΩΝΤΑΣ να ενισχύσουν την ενότητα των οικονομιών τους και να προωθήσουν την αρμονική τους ανάπτυξη, μειώνοντας τις υφιστάμενες ανισότητες μεταξύ των διαφόρων περιοχών και την καθυστέρηση των λιγότερο ευνοημένων,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να συμβάλουν, ασκώντας κοινή εμπορική πολιτική, στην προοδευτική κατάργηση των περιορισμών στις διεθνείς συναλλαγές,

ΠΡΟΤΙΘΕΜΕΝΟΙ να εδραιώσουν την αλληλεγγύη που συνδέει την Ευρώπη με τις υπερπόντιες χώρες και επιθυμώντας να εξασφαλίσουν την ανάπτυξη της ευημερίας τους σύμφωνα με τις αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών,

ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΟΙ να παγιώσουν, με τη συνένωση των οικονομικών τους δυνάμεων, τη διαφύλαξη της ειρήνης και της ελευθερίας και καλώντας τους άλλους λαούς της Ευρώπης που συμμερίζονται τα ιδεώδη τους να συμμετάσχουν στην προσπάθειά τους,

ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΟΙ να προάγουν την ανάπτυξη του υψηλότερου δυνατού επιπέδου γνώσης για τους λαούς τους μέσω ευρείας πρόσβασης στην εκπαίδευση και μέσω της συνεχούς αναπροσαρμογής της,

ΑΠΕΦΑΣΙΣΑΝ τη δημιουργία μιας ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ και όρισαν προς το σκοπό αυτό ως πληρεξουσίου: Συνθήκη για την ίδρυση Ευρωπαϊκής Κοινότητας

Άρθρο 1

Διά της παρούσας συνθήκης τα ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ιδρύουν μεταξύ τους μία ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι Αξίες της Ένωσης: Στόχοι – Θεμελιώδη Δικαιώματα,

Στο προοίμιο του σχεδίου της συνταγματικής συνθήκης έχει τεθεί ως προμετωπίδα μια παράθεση από το έργο του Θουκυδίδη: «Χρώμεθα γαρ πολιτεία ... και όνομα μιν διά το μη ες ολίγους ἀλλ' ες πλείονας οικείν δημοκρατία κέκληται».

Άρθρο 3

Αξίες και στόχοι της Ένωσης

Υπενθυμίζοντας, μεταξύ άλλων, την πολιτισμική, θρησκευτική και ανθρωπιστική κληρονομιά της Ευρώπης και κάνοντας αναφορά στη θέληση των ευρωπαϊκών λαών να υπερβούν τις παλαιές τους διχόνοιες, για να σφυρηλατήσουν το κοινό τους πεπρωμένο, το προοίμιο επαναλαμβάνει κατά μεγάλο μέρος τα θέματα που θίγονται στα προοίμια των υφιστάμενων συνθηκών. Έχουν επιπλέον προστεθεί νέα θέματα, κυρίως το θέμα του ανθρωπισμού αλλά και ο ορθός λόγος και η εθνική ταυτότητα των λαών.

Η σκοπιμότητα της προσθήκης στο προοίμιο μιας ενδεχόμενης αναφοράς στον Θεό ή στις χριστιανικές αξίες και στην ελληνο-ρωμαϊκή κληρονομιά συζητήθηκε εκτενώς στα πλαίσια της Συνέλευσης. Τελικώς το προοίμιο κάνει αναφορά στην «πολιτιστική, τη θρησκευτική και την ανθρωπιστική κληρονομιά», μια λύση που έγινε αποδεκτή από όλα τα μέλη της Συνέλευσης.

Αν και ο τίτλος I του πρώτου μέρους του συνταγματικού σχεδίου είναι «Ορισμός και στόχοι της Ένωσης», ο πολίτης δεν θα βρει στο σημείο αυτό ένα σαφή ορισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που να απαριθμεί τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της. Ο ορισμός δίδεται εμμέσως στα έξι πρώτα άρθρα που αφορούν την ίδρυση της Ένωσης, τις αξίες και τους στόχους, τις θεμελιώδεις ελευθερίες, τις σχέσεις μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών και τη νομική προσωπικότητα.

Ο δεύτερος τίτλος αυτού του πρώτου μέρους περιλαμβάνει τις διατάξεις που αφορούν τα θεμελιώδη δικαιώματα (άρθρο I-7) και την ιθαγένεια (άρθρο I-8). Έτσι, ο Χάρτης των θεμελιωδών δικαιωμάτων, που έως τότε δεν είχε νομική ισχύ, ενσωματώνεται στο Σύνταγμα και εντάσσεται στο μέρος II του συνταγματικού κειμένου. Το στοιχείο αυτό αντιπροσωπεύει μια πολύ σημαντική πρόοδο.

Ίδρυση της Ένωσης

Στο άρθρο I-1, το Σύνταγμα ιδρύει την Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία εμπνέεται από τη βούληση των πολιτών και των κρατών της Ευρώπης να χτίσουν ένα κοινό μέλλον. Τα κράτη μέλη εκχωρούν αρμοδιότητες στην Ένωση για να επιτύχουν τους κοινούς τους στόχους, ενώ αυτή συντονίζει τις πολιτικές των κρατών μελών που στοχεύουν στην επίτευξη των στόχων αυτών και ασκεί τις αρμοδιότητες που της θέτει το Σύνταγμα.

Η διατύπωση που έχει υιοθετήσει η Συνέλευση είναι συνταγματικής φύσεως διότι «το Σύνταγμα ιδρύει την Ευρωπαϊκή Ένωση» ενώ, στις τρέχουσες συνθήκες, τα «Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη» είναι εκείνα που ιδρύουν την Ένωση και την Κοινότητα μεταξύ τους. Αυτή η γλώσσα που ταιριάζει στις διεθνείς συνθήκες αντικαθίσταται από μια νέα διατύπωση που αναδεικνύει τον συνταγματικό χαρακτήρα της νέας συνθήκης.

Οι αξίες της ένωσης

Η Ένωση βασίζεται, σύμφωνα με την πρόταση της Συνέλευσης, στις αξίες της **ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων**. Οι αξίες αυτές, που συνοψίζονται στο άρθρο I-2, είναι κοινές για τα κράτη μέλη. Επιπλέον, οι κοινωνίες των κρατών μελών χαρακτηρίζονται από τον **πλουραλισμό, την ανοχή, τη δικαιοσύνη, την αλληλεγγύη και την απαγόρευση των διακρίσεων**. Οι αξίες αυτές παίζουν σημαντικό ρόλο, κυρίως σε δύο συγκεκριμένες περιπτώσεις.

1. Πρώτον, ο σεβασμός των αξιών αυτών αποτελεί προϋπόθεση για κάθε προσχώρηση νέου κράτους μέλους στην Ένωση σύμφωνα με τη διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο I-57.

2. Δεύτερον, η μη τήρηση των αξιών αυτών μπορεί να οδηγήσει στην κατάργηση των δικαιωμάτων συμμετοχής ενός κράτους μέλους στην Ένωση (άρθρο I-58).

Σε σχέση με τα ήδη ισχύοντα, η Συνέλευση συμπεριέλαβε νέες αξίες, κυρίως την **ανθρώπινη αξιοπρέπεια και την ισότητα καθώς και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των κοινωνιών των κρατών μελών** όπως αναφέρθηκε πιο πάνω.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εισηγείται την οριοθέτηση ενός πλαισίου ανάλυσης των όρων εφαρμογής του άρθρου 7 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Στόχος της ανακοίνωσης, η οποία εκδίδεται προς αυτόν τον σκοπό, είναι να επεξηγηθούν οι περιπτώσεις της ενδεχόμενης εφαρμογής των μηχανισμών πρόληψης και κυρώσεων που μπορεί να τίθενται σε λειτουργία σε περιπτώσεις παραβίασης - ή κινδύνου παραβίασης - των κοινών αξιών της Ένωσης. Περιλαμβάνει επίσης κατάλογο των μέτρων τα οποία θα μπορούσαν να λαμβάνονται ως προληπτική δράση

Άρθρο 6

Το άρθρο 6 παράγραφος 1 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) περιλαμβάνει **κατάλογο των γενικών αρχών τις οποίες συμμερίζονται όλα τα κράτη μέλη: ελευθερία, δημοκρατία, σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, καθώς επίσης και του κράτους δικαίου**.

Αυτός ο κατάλογος τοποθετεί τον άνθρωπο στο επίκεντρο του ευρωπαϊκού οικοδομήματος. Κάθε άνθρωπος μπορεί να ταυτιστεί με αυτές τις γενικές αρχές, ανεξάρτητα από την εθνική ή κοινωνικοπολιτιστική καταγωγή του. Ο σεβασμός αυτών των κοινών γενικών αρχών αποτελεί όρο συμμετοχής στην Ένωση· η συνθήκη της Νίκαιας έχει προβλέψει **προληπτικό μηχανισμό σε περίπτωση που υπάρχει σαφής κίνδυνος σοβαρής παραβίασης, κατ' αυτόν τον τρόπο βελτιώνοντας σε μεγάλο βαθμό τον επιχειρησιακό χαρακτήρα των μέσων τα οποία διέθετε ήδη η Ένωση**.

Η Επιτροπή πιστεύει ότι είναι σκόπιμο να προβληματιστεί σχετικά με τα ζητήματα αυτά, τη στιγμή κατά την οποία η Ένωση διευρύνεται με νέα κράτη μέλη, αυξάνοντας ως εκ τούτου τον βαθμό της πολιτιστικής, κοινωνικής και πολιτικής ποικιλομορφίας μεταξύ των κρατών μελών. Πρέπει επίσης να εξασφαλιστεί ότι οι πολιτικές τις οποίες ακολουθεί η Ένωση ως προς τα κράτη μέλη της είναι ομοιογενείς και συνεκτικές σε σχέση με αυτές τις οποίες ακολουθεί ως προς τις τρίτες χώρες. Επ' αυτού του σημείου, πρέπει να απορρίπτεται συστηματικά η «διπλή γλώσσα» .

Συμπερασματικά, η Επιτροπή πιστεύει ότι η διαφύλαξη των κοινών αξιών πρέπει να βρίσκεται πάντα στο επίκεντρο κάθε δράσης της Ένωσης, ούτως ώστε να διαφυλάσσεται η ειρήνη και η ευημερία μεταξύ των λαών της.

Οι θεμελιώδεις αρχές

Σε ό,τι αφορά στις σχέσεις μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών, η Συνέλευση συγκέντρωσε τις σχετικές διατάξεις των εν ισχύ συνθηκών στο άρθρο I-5. Πρόκειται κυρίως για το **σεβασμό της εθνικής ταυτότητας καθώς και των θεμελιωδών πολιτικών και συνταγματικών δομών των κρατών μελών. Η αρχή της καλόπιστης συνεργασίας περιλαμβάνεται επίσης στο άρθρο αυτό**.

Το άρθρο I-6 δίνει στην Ευρωπαϊκή Ένωση **νομική προσωπικότητα**. Πρόκειται για πρόοδο που ήταν ακόμα αδιανόητη κατά τη διακυβερνητική διάσκεψη στη Νίκαια το 2000. Με τη συγχώνευση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας με την Ευρωπαϊκή Ένωση, η νέα Ένωση θα έχει το δικαίωμα να συνάπτει διεθνείς συμφωνίες, όπως ακριβώς η Ευρωπαϊκή Κοινότητα σήμερα, χωρίς ωστόσο να θίγεται η κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών.

Ο τίτλος ΙΙΙ, που περιλαμβάνει τα άρθρα I-9 έως I-17, καθορίζει τις αρμοδιότητες της Ένωσης . Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι **η αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης επί του**

δικαίου των κρατών μελών, αρχή την οποία ανέπτυξε και καθιέρωσε το Δικαστήριο, ενσωματώθηκε επισήμως στο άρθρο I-10.

Το άρθρο I-4 του συνταγματικού σχεδίου εγγυάται **την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, των εμπορευμάτων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων στην Ένωση και απαγορεύει αυστηρά κάθε διάκριση λόγω ιθαγένειας**.

Οι στόχοι της Ένωσης

Το άρθρο I-3 του συνταγματικού σχεδίου, που περιλαμβάνει τους εσωτερικούς και εξωτερικούς στόχους της Ένωσης, συγχωνεύει τις διατάξεις της συνθήκης σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση (συνθήκη ΕΕ) με τις διατάξεις της συνθήκης ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (συνθήκη ΕΚ). Οι στόχοι αυτοί πρέπει να καθοδηγούν την Ένωση στη χάραξη και την εφαρμογή όλων των πολιτικών της. Οι κύριοι στόχοι της Ένωσης είναι πλέον **η προαγωγή της ειρήνης, των αξιών της και της ευημερίας των λαών της**.

Στους στόχους που περιλαμβάνονται σήμερα στις συνθήκες, το σχέδιο του Συντάγματος προσθέτει την προώθηση της επιστημονικής και τεχνικής προόδου και της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών καθώς και την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού. Στην οικονομική και κοινωνική συνοχή παρέχεται μια γεωγραφική διάσταση. Η πολιτισμική και γλωσσική πολυμορφία καθώς και η προστασία και ανάπτυξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης αποτελούν επίσης στόχους της Ένωσης.

Επιπλέον, το άρθρο ορίζει ως στόχο της Ένωσης μια ενιαία αγορά, βασισμένη στον ελεύθερο και ανόθευτο ανταγωνισμό, καθώς και έναν χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης χωρίς εσωτερικά σύνορα.

Το άρθρο I-4, που αφιερώνεται επίσης στην εσωτερική αγορά, εγγυάται την ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων, εμπορευμάτων, υπηρεσιών και κεφαλαίων καθώς και την ελευθερία εγκατάστασης στην Ένωση.

Η παράγραφος 4 του άρθρου I-3 είναι αφιερωμένη στην προώθηση των αξιών και των συμφερόντων της Ένωσης στις σχέσεις της με τον υπόλοιπο κόσμο. Η παράγραφος αυτή συγκεντρώνει τους στόχους, που αναφέρονται και στη συνθήκη ΕΕ, οι οποίοι αφορούν την κοινή εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφάλειας καθώς και τις διατάξεις της συνθήκης ΕΚ τις σχετικές με τη συνεργασία για την ανάπτυξη.

Η Συνέλευση προτείνει να συμπεριληφθεί στο σημείο αυτό ως νέος στόχος η προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού σε διεθνές επίπεδο.

Τέλος, στο μέρος III του συνταγματικού σχεδίου, τα άρθρα III-1 έως III-6 περιέχουν διατάξεις που προβλέπουν πιο συγκεκριμένες απαιτήσεις από τις οποίες η Ένωση πρέπει να εμπνευστεί για την εφαρμογή του Συντάγματος. Πρόκειται κυρίως για την **ισότητα μεταξύ των ανδρών και των γυναικών, την προστασία του περιβάλλοντος και την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης, την προστασία των καταναλωτών και τη συνεκτίμηση του ιδιαίτερου χαρακτήρα των υπηρεσιών γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος**.

Η Συνέλευση προτείνει να προστεθεί ως άλλος ένας στόχος το άρθρο III-3, που καθιερώνει **την καταπολέμηση κάθε διάκρισης λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή σεξουαλικού προσανατολισμού, υιοθετώντας τη διατύπωση του άρθρου 13 της συνθήκης ΚΕ**.

Η δράση της Κοινότητας

Η δράση της Κοινότητας περιλαμβάνει, σύμφωνα με τους όρους και με το χρονοδιάγραμμα που προβλέπει η παρούσα Συνθήκη:

α) την απαγόρευση, μεταξύ των κρατών μελών, των δασμών και των ποσοτικών περιορισμών κατά την εισαγωγή και την εξαγωγή εμπορευμάτων, καθώς και όλων των άλλων μέτρων ισοδυνάμου αποτελέσματος·

β) μια κοινή εμπορική πολιτική·

γ) μια εσωτερική αγορά την οποία θα χαρακτηρίζει η εξάλειψη των εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των προσώπων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων, μεταξύ των κρατών μελών·

δ) μέτρα σχετικά με την είσοδο και την κυκλοφορία των προσώπων, σύμφωνα με τις διατάξεις του τίτλου IV·

ε) την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας της Κοινότητας·

στ) την προώθηση της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης

Άρθρο 16

Υπό την επιφύλαξη των άρθρων 73, 86 και 87, και ενόψει της θέσης που κατέχουν οι υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος στο πλαίσιο των κοινών αξιών της Ένωσης καθώς και της συμβολής τους στην προώθηση της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής, η Κοινότητα και τα κράτη μέλη, εντός του πλαισίου των αντιστοιχών αρμοδιοτήτων τους, και εντός του πεδίου εφαρμογής της παρούσας συνθήκης, μεριμνούν ούτως ώστε οι υπηρεσίες αυτές να λειτουργούν βάσει αρχών και προϋποθέσεων οι οποίες να επιτρέπουν την εκπλήρωση του σκοπού τους.

- την κοινωνική ασφάλιση,
- την προστασία από τα επαγγελματικά ατυχήματα και ασθένειες,
- την υγιεινή της εργασίας,
- το συνδικαλιστικό δικαίωμα και τις συλλογικές διαπραγματεύσεις μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων.

Προς το σκοπό αυτόν, η Επιτροπή, ενεργώντας σε διαρκή συνεννόηση με τα κράτη μέλη, εκπονεί μελέτες, εκφέρει γνώμες και διοργανώνει διαβουλεύσεις, τόσο για τα προβλήματα που ανακύπτουν σε εθνικό επίπεδο όσο και για τα προβλήματα που ενδιαφέρουν διεθνείς οργανισμούς. Πριν διατυπώσει τις γνώμες που προβλέπονται στο παρόν άρθρο, η Επιτροπή συμβουλευεται την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Άρθρο 150

1. Η Κοινότητα εφαρμόζει πολιτική επαγγελματικής εκπαίδευσης, η οποία στηρίζει και συμπληρώνει τις δράσεις των κρατών μελών, σεβόμενη ταυτόχρονα πλήρως την αρμοδιότητα των κρατών μελών για το περιεχόμενο και την οργάνωση της επαγγελματικής εκπαίδευσης.

2. Η δράση της Κοινότητας έχει ως στόχο:

- να διευκολύνει την προσαρμογή στις μεταλλαγές της βιομηχανίας, ιδίως μέσω της επαγγελματικής εκπαίδευσης και του επαγγελματικού αναπροσανατολισμού,
- να βελτιώνει την αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και τη συνεχή κατάρτιση, για να διευκολύνεται η επαγγελματική ένταξη και επανένταξη στην αγορά της εργασίας,
- να διευκολύνει την πρόσβαση στην επαγγελματική εκπαίδευση και την ενίσχυση της κινητικότητας των εκπαιδευτών και των εκπαιδευομένων και ιδίως των νέων,
- να τονώνει τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων στον τομέα της κατάρτισης,
- να αναπτύσσει την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών για τα κοινά προβλήματα των συστημάτων κατάρτισης των κρατών μελών.

3. Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη ευνοούν τη συνεργασία με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς σε θέματα επαγγελματικής εκπαίδευσης.

4. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική

Άρθρο 141

1. Κάθε κράτος μέλος εξασφαλίζει την εφαρμογή της αρχής της ισότητας της αμοιβής μεταξύ ανδρών και γυναικών για όμοια εργασία ή για εργασία της αυτής αξίας.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, ως "αμοιβή" νοούνται οι συνήθεις βασικοί ή κατώτατοι μισθοί ή αποδοχές και όλα τα άλλα οφέλη, που παρέχονται άμεσα ή έμμεσα, σε χρήματα ή σε είδος, από τον εργοδότη στον εργαζόμενο, λόγω της σχέσεως εργασίας.

Η ισότητα αμοιβής, χωρίς διακρίσεις φύλου, συνεπάγεται:

α) ότι η αμοιβή που παρέχεται για όμοια εργασία που αμείβεται κατ' αποκοπή καθορίζεται με βάση την ίδια μονάδα μετρήσεως·

β) ότι η αμοιβή που παρέχεται για εργασία που αμείβεται με βάση τη χρονική διάρκεια είναι η ίδια για όμοια θέση εργασίας.

3. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, θεσπίζει μέτρα με τα οποία εξασφαλίζεται η εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της ισότητας αμοιβής για όμοια εργασία ή για εργασία της αυτής αξίας.

4. Προκειμένου να εξασφαλιστεί εμπράκτως η πλήρης ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών στην εργασία, η αρχή της ίσης μεταχείρισης δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να διατηρήσουν ή να θεσπίσουν μέτρα που προβλέπουν ειδικά πλεονεκτήματα, τα οποία διευκολύνουν το λιγότερο εκπροσωπούμενο φύλο να συνεχίσει μια επαγγελματική δραστηριότητα ή προλαμβάνουν ή αντισταθμίζουν τα μειονεκτήματα στην επαγγελματική σταδιοδρομία.

Άρθρο 12

Εντός του πεδίου εφαρμογής της παρούσας συνθήκης και με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων της, απαγορεύεται κάθε διάκριση λόγω ιθαγενείας. Το Συμβούλιο αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251, δύναται να λαμβάνει μέτρα για την απαγόρευση των διακρίσεων αυτών.

Άρθρο 13(5)

1. Με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων της παρούσας συνθήκης και εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που παρέχει αυτή στην Κοινότητα, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα, μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μπορεί να αναλάβει κατάλληλη δράση για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.

2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, όταν το Συμβούλιο θεσπίζει κοινοτικά μέτρα ενθάρρυνσης, αποκλειόμενης της εναρμόνισης των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών, προς υποστήριξη των δράσεων των κρατών μελών οι οποίες αναλαμβάνονται για να συμβάλουν στην υλοποίηση των στόχων της παραγράφου 1, αποφασίζει σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251. Η εσωτερική αγορά περιλαμβάνει ένα χώρο χωρίς εσωτερικά σύνορα μέσα στον οποίο εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των προσώπων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας συνθήκης.

Άρθρο 145

Η ετήσια έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο περιλαμβάνει ειδικό κεφάλαιο περί της εξέλιξης της κοινωνικής καταστάσεως εντός της Κοινότητας. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δύναται να ζητήσει από την Επιτροπή να καταρτίσει εκθέσεις επί ειδικών προβλημάτων που αφορούν την κοινωνική κατάσταση.

- να παρακολουθεί την κοινωνική κατάσταση και την εξέλιξη των πολιτικών κοινωνικής προστασίας στα κράτη μέλη και στην Κοινότητα,

Άρθρο 30

Οι διατάξεις των άρθρων 28 και 29 δεν αντιτίθενται στις απαγορεύσεις ή στους περιορισμούς εισαγωγών, εξαγωγών ή διαμετακομίσεων που δικαιολογούνται από λόγους δημοσίας ηθικής, δημοσίας τάξεως, δημοσίας ασφαλείας, προστασίας της υγείας και της ζωής των ανθρώπων και των ζώων ή προφυλάξεως των φυτών, προστασίας των εθνικών θησαυρών που έχουν καλλιτεχνική, ιστορική ή αρχαιολογική αξία, ή προστασίας της βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας. Οι απαγορεύσεις ή οι περιορισμοί αυτοί δεν δύνανται πάντως να αποτελούν ούτε μέσο αυθαιρέτων διακρίσεων ούτε συγκεκριμένο περιορισμό στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών.

1. Προκειμένου να υλοποιήσει τους στόχους του άρθρου 136, η Κοινότητα υποστηρίζει και συμπληρώνει τη δράση των κρατών μελών στους ακόλουθους τομείς:

- α) βελτίωση, ιδιαιτέρως, του περιβάλλοντος εργασίας, με σκοπό την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων·
- β) όροι εργασίας·
- γ) κοινωνική ασφάλιση και κοινωνική προστασία των εργαζομένων·
- δ) προστασία των εργαζομένων σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης εργασίας·
- ε) ενημέρωση και διαβούλευση με τους εργαζομένους·
- στ) εκπροσώπηση και συλλογική υπεράσπιση των συμφερόντων εργαζομένων και εργοδοτών, συμπεριλαμβανομένης της συνδιαχείρισης, με την επιφύλαξη της παραγράφου 5·
- ζ) συνθήκες απασχόλησης των υπηκόων των τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στο έδαφος της Κοινότητας·
- η) αφομοίωση των αποκλεισμένων από την αγορά εργασίας προσώπων, με την επιφύλαξη του άρθρου 150·

θ) ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών όσον αφορά τις ευκαιρίες στην αγορά εργασίας και τη μεταχείριση στην εργασία·

ι) καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού·

ια) εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, με την επιφύλαξη του στοιχείου γ).

2. Για τον σκοπό αυτό, το Συμβούλιο:

α) δύναται να θεσπίζει μέτρα ενθάρρυνσης της συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών, μέσω πρωτοβουλιών που αποσκοπούν στη βελτίωση των γνώσεων, την ανάπτυξη της ανταλλαγής πληροφοριών και δοκιμασμένων πρακτικών, την προώθηση καινοτόμων λύσεων και την αξιολόγηση εμπειριών, αποκλειόμενης της εναρμόνισης των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών·

β) δύναται να θεσπίζει, στους τομείς που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως θ) της παραγράφου 1, μέσω οδηγιών, τις ελάχιστες προδιαγραφές οι οποίες εφαρμόζονται σταδιακά, λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών και των τεχνικών ρυθμίσεων που υφίστανται σε κάθε κράτος μέλος. Στις οδηγίες αυτές αποφεύγεται η επιβολή διοικητικών, οικονομικών και νομικών εξαναγκασμών, οι οποίοι θα παρεμπόδιζαν

τη δημιουργία και την ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Το Συμβούλιο αποφασίζει σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 251, μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, εκτός από τους τομείς που αναφέρονται στα στοιχεία γ), δ), στ) και η) της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, όπου το Συμβούλιο αποφασίζει με ομοφωνία, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τις προαναφερθείσες επιτροπές. Το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, δύναται να αποφασίζει με ομοφωνία την εφαρμογή της διαδικασίας η οποία αναφέρεται στο άρθρο 251 στοιχεία δ), στ) και ζ) της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

3. Τα κράτη μέλη μπορούν να αναθέσουν στους κοινωνικούς εταίρους, εφόσον οι κοινωνικοί εταίροι το ζητήσουν από κοινού, την εφαρμογή των οδηγιών που θεσπίζονται κατ' εφαρμογή της παραγράφου 2.

Σε αυτή την περίπτωση, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος πρέπει να εξασφαλίζει ότι, το αργότερο κατά την ημερομηνία κατά την οποία πρέπει να μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο μια οδηγία σύμφωνα με το άρθρο 249, οι κοινωνικοί εταίροι έχουν λάβει τα απαραίτητα μέτρα μέσω συμφωνιών, ενώ παράλληλα το κράτος μέλος έχει την υποχρέωση να θεσπίζει τις αναγκαίες διατάξεις ώστε να είναι, ανά πάσα στιγμή, σε θέση να εξασφαλίζει τα αποτελέσματα που επιβάλλονται από την εν λόγω οδηγία.

4. Οι διατάξεις που θεσπίζονται δυνάμει του παρόντος άρθρου:

- δεν θίγουν την αναγνωρισμένη ευχέρεια των κρατών μελών να καθορίζουν τις θεμελιώδεις αρχές του δικού τους συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως και δεν πρέπει να επηρεάζουν αισθητά την οικονομική ισορροπία του,
- δεν εμποδίζουν την εκ μέρους των κρατών μελών διατήρηση ή θέσπιση αυστηρότερων προστατευτικών μέτρων τα οποία συμβιβάζονται με την παρούσα συνθήκη.

5. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται στις αμοιβές, στο δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι, στο δικαίωμα για απεργία ή στο δικαίωμα για ανταπεργία (λόκ-άουτ).

Άρθρο 139(13)

Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του άρθρου 136 και με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων της παρούσας συνθήκης, η Επιτροπή προωθεί τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και διευκολύνει το συντονισμό της δράσης τους σε όλους τους τομείς της κοινωνικής πολιτικής που υπάγονται στο παρόν κεφάλαιο, ιδίως επί θεμάτων που έχουν σχέση με:

- την απασχόληση,
- το εργατικό δίκαιο και τους όρους εργασίας,
- την επαγγελματική εκπαίδευση και επιμόρφωση,

Άρθρο 177

1. Η πολιτική της Κοινότητας στον τομέα της συνεργασίας για την ανάπτυξη, η οποία συμπληρώνει την πολιτική των κρατών μελών, ευνοεί:

- τη σταθερή και διαρκή οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των αναπτυσσόμενων χωρών, και ιδιαιτέρως των πιο μειονεκτικών,
- την αρμονική και προοδευτική ένταξη των αναπτυσσόμενων χωρών στη διεθνή οικονομία,
- την καταπολέμηση της ένδειας στις αναπτυσσόμενες χώρες.

2. Η κοινοτική πολιτική στον τομέα αυτό συμβάλλει στο γενικό στόχο της ανάπτυξης και της εδραίωσης της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου, καθώς και στο στόχο του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών.

3. Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη σέβονται τις υποχρεώσεις και λαμβάνουν υπόψη τους στόχους που έχουν εγκρίνει στα πλαίσια των Ηνωμένων Εθνών και των άλλων αρμόδιων διεθνών οργανισμών.

Άρθρο 181 Α

1. Με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων της παρούσας συνθήκης, και ιδίως των διατάξεων του τίτλου XX, η Κοινότητα αναλαμβάνει, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, δράσεις οικονομικής, χρηματοοικονομικής και τεχνικής συνεργασίας με τρίτες χώρες.

Οι δράσεις αυτές είναι συμπληρωματικές εκείνων που διεξάγονται από τα κράτη μέλη και συνεπείς προς την αναπτυξιακή πολιτική της Κοινότητας.

Η πολιτική της Κοινότητας στον τομέα αυτόν συμβάλλει στο γενικό στόχο της ανάπτυξης και της εδραίωσης της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου καθώς και στον στόχο του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών.

2. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, θεσπίζει τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή της παραγράφου 1. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομοφώνως για τις συμφωνίες σύνδεσης που αναφέρονται στο άρθρο 310, καθώς και για τις συμφωνίες οι οποίες θα συναφθούν με τα υποψήφια προς ένταξη στην Ένωση κράτη.

3. Στα πλαίσια των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, η Κοινότητα και τα κράτη μέλη συνεργάζονται με

τις τρίτες χώρες και αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς. Οι λεπτομερείς κανόνες της συνεργασίας της Κοινότητας μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο συμφωνιών μεταξύ της Κοινότητας και των ενδιαφερόμενων τρίτων χωρών. Η διαπραγμάτευση και η σύναψη των συμφωνιών αυτών γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 300.

Το πρώτο εδάφιο δεν θίγει την αρμοδιότητα των κρατών μελών να διαπραγματεύονται στο πλαίσιο διεθνών οργανισμών και να συνάπτουν διεθνείς συμφωνίες.

Άρθρο 63

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 67, εντός πέντε ετών από την έναρξη ισχύος της συνθήκης του Άμστερνταμ, θεσπίζει:

1. μέτρα περί ασύλου, σύμφωνα με τη Σύμβαση της Γενεύης της 28ης Ιουλίου 1951 και το πρωτόκολλο της 31ης Ιανουαρίου 1967 περί του καθεστώτος των προσφύγων, και σύμφωνα με άλλες σχετικές συμβάσεις, στους ακόλουθους τομείς:

α) κριτήρια και μηχανισμούς για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους το οποίο είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης ασύλου που έχει υποβληθεί σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας·

β) ελάχιστες προδιαγραφές για την υποδοχή των αιτούντων άσυλο στα κράτη μέλη·

γ) ελάχιστες προδιαγραφές για την αναγνώριση υπηκόων τρίτων χωρών ως προσφύγων·

δ) ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν ή ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα·

2. μέτρα περί προσφύγων και εκτοπισθέντων, στους ακόλουθους τομείς:

α) ελάχιστες προδιαγραφές παροχής προσωρινής προστασίας σε εκτοπισθέντες από τρίτες χώρες, οι οποίοι δεν μπορούν να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους, και σε άλλα πρόσωπα που χρειάζονται, για άλλους λόγους, διεθνή προστασία·

β) επιδίωξη δίκαιης κατανομής των βαρών μεταξύ κρατών μελών όσον αφορά την υποδοχή και την αντιμετώπιση των συνεπειών της υποδοχής προσφύγων και εκτοπισθέντων·

3. μέτρα περί μεταναστευτικής πολιτικής, στους ακόλουθους τομείς:

α) προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής και προδιαγραφές διαδικασιών κατά τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν θεωρήσεις και άδειες διαμονής μακράς διάρκειας, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αποσκοπούν στην επανένωση οικογενειών·

β) παράνομη μετανάστευση και παράνομη διαμονή, συμπεριλαμβανομένου του επαναπατρισμού παρανόμως διαμενόντων·

4. μέτρα που καθορίζουν τα δικαιώματα και τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες υπήκοοι τρίτων χωρών, οι οποίοι διαμένουν νομίμως σε κράτος μέλος δύνανται να διαμένουν σε άλλα κράτη μέλη.

Άρθρο 136

Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη, έχοντας υπόψη τα θεμελιώδη κοινωνικά δικαιώματα όπως αυτά που ορίζονται στον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη που υπογράφηκε στο Τορίνο στις 18 Οκτωβρίου 1961, και στον Κοινοτικό Χάρτη των Θεμελιωδών Κοινωνικών Δικαιωμάτων των Εργαζομένων του 1989, έχουν ως στόχο την προώθηση της απασχόλησης, τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας, ώστε να καταστήσουν δυνατή την εναρμόνισή τους με παράλληλη διατήρηση της προόδου, την κατάλληλη κοινωνική προστασία, τον κοινωνικό διάλογο και την ανάπτυξη των ανθρωπίνων πόρων που θα επιτρέψουν ένα υψηλό και διαρκές επίπεδο απασχόλησης και την καταπολέμηση του αποκλεισμού.

Προς τούτο, η Κοινότητα και τα κράτη μέλη εφαρμόζουν μέτρα στα οποία λαμβάνεται υπόψη η ποικιλομορφία των εθνικών πρακτικών, ιδιαιτέρως στον τομέα των συμβατικών σχέσεων, καθώς και η ανάγκη να διατηρηθεί η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας της Κοινότητας.

Φρονούν ότι η εξέλιξη αυτή θα προκύψει όχι μόνον από τη λειτουργία της κοινής αγοράς, η οποία θα διευκολύνει την εναρμόνιση των κοινωνικών συστημάτων, αλλά και από τις διαδικασίες που θεσπίζει η παρούσα συνθήκη, και από την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων.

Άρθρο 143

Η Επιτροπή καταρτίζει κάθε χρόνο έκθεση για την πρόοδο της υλοποίησης των στόχων του άρθρου 136, συμπεριλαμβανομένης της δημογραφικής κατάστασης στην Κοινότητα. Διαβιβάζει την έκθεση αυτή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να καλέσει την Επιτροπή να εκπονήσει εκθέσεις για ιδιαίτερα προβλήματα που αφορούν την κοινωνική κατάσταση.

Άρθρο 144(14)

Το Συμβούλιο, μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ιδρύει συμβουλευτική επιτροπή κοινωνικής προστασίας για την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών και με Επιτροπή για την κοινωνική προστασία.

Άρθρο 146

Για τη βελτίωση των δυνατοτήτων απασχόλησης των εργαζομένων στην εσωτερική αγορά και για την, κατ' αυτόν τον τρόπο, συμβολή στην ανύψωση του βιοτικού επιπέδου, ιδρύεται Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, σύμφωνα με τις διατάξεις που ακολουθούν· το ταμείο αυτό έχει ως στόχο να προωθήσει στην Κοινότητα τις δυνατότητες απασχόλησης και τη γεωγραφική και επαγγελματική κινητικότητα των εργαζομένων και να διευκολύνει την προσαρμογή στις μεταλλαγές της βιομηχανίας και στις αλλαγές των συστημάτων παραγωγής, ιδίως μέσω της επαγγελματικής κατάρτισης και του επαγγελματικού αναπροσανατολισμού.

Άρθρο 149

1. Η Κοινότητα συμβάλλει στην ανάπτυξη παιδείας υψηλού επιπέδου, ενθαρρύνοντας τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών και, αν αυτό απαιτείται, υποστηρίζοντας και συμπληρώνοντας τη δράση τους, σεβόμενη ταυτόχρονα πλήρως την αρμοδιότητα των κρατών μελών για το περιεχόμενο της διδασκαλίας και την οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος, καθώς και την πολιτιστική και γλωσσική τους πολυμορφία.
2. Η δράση της Κοινότητας έχει ως στόχο:
 - να αναπτύσσει την ευρωπαϊκή διάσταση της παιδείας, μέσω ιδίως της εκμάθησης και της διάδοσης των γλωσσών των κρατών μελών,
 - να ευνοεί την κινητικότητα φοιτητών και εκπαιδευτικών, μεταξύ άλλων και μέσω της ακαδημαϊκής αναγνώρισης διπλωμάτων και περιόδων σπουδών,
 - να προωθεί τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων,
 - να αναπτύσσει την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών για τα κοινά προβλήματα των εκπαιδευτικών συστημάτων των κρατών μελών,
 - να ευνοεί την ανάπτυξη των ανταλλαγών νέων, καθώς και οργανωτών κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων,
 - να ενθαρρύνει την ανάπτυξη της εκπαίδευσης εξ αποστάσεως.
3. Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη ευνοούν τη συνεργασία με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς σε θέματα παιδείας, και ειδικότερα με το Συμβούλιο της Ευρώπης.
4. Προκειμένου να συμβάλει στην υλοποίηση των στόχων του παρόντος άρθρου, το Συμβούλιο:
 - αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και με την Επιτροπή των Περιφερειών, θεσπίζει δράσεις ενθάρρυνσης, χωρίς να εναρμονίζει τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις των κρατών μελών,
 - αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία προτάσει της Επιτροπής, διατυπώνει συστάσεις.

Άρθρο 174

1. Η πολιτική της Κοινότητας στον τομέα του περιβάλλοντος συμβάλλει στην επιδίωξη των ακόλουθων στόχων:
 - τη διατήρηση, προστασία και βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος,
 - την προστασία της υγείας του ανθρώπου,
 - τη συνετή και ορθολογική χρησιμοποίηση των φυσικών πόρων,
 - την προώθηση, σε διεθνές επίπεδο, μέτρων για την αντιμετώπιση των περιφερειακών ή παγκόσμιων περιβαλλοντικών προβλημάτων.
2. Η πολιτική της Κοινότητας στον τομέα του περιβάλλοντος αποβλέπει σε υψηλό επίπεδο προστασίας και λαμβάνει υπόψη την ποικιλομορφία των καταστάσεων στις διάφορες περιοχές της Κοινότητας. Στηρίζεται στις αρχές της προφύλαξης και της προληπτικής δράσης, της επανόρθωσης των καταστροφών του περιβάλλοντος, κατά προτεραιότητα στην πηγή, καθώς και στην αρχή "ο ρυπαίνων πληρώνει". Στο πλαίσιο αυτό, τα μέτρα εναρμόνισης που ανταποκρίνονται σε ανάγκες προστασίας του περιβάλλοντος περιλαμβάνουν, όπου ενδείκνυται, ρήτρα διασφάλισης που εξουσιοδοτεί τα κράτη μέλη να λαμβάνουν, για μη οικονομικούς περιβαλλοντικούς λόγους, προσωρινά μέτρα υποκείμενα σε κοινοτική διαδικασία ελέγχου.
3. Κατά την εκπόνηση της πολιτικής της στον τομέα του περιβάλλοντος, η Κοινότητα λαμβάνει υπόψη:
 - τα διαθέσιμα επιστημονικά και τεχνικά δεδομένα,
 - τις συνθήκες του περιβάλλοντος στις διάφορες περιοχές της Κοινότητας,
 - τα πλεονεκτήματα και τις επιβαρύνσεις που μπορούν να προκύψουν από τη δράση ή την απουσία δράσης,
 - την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της Κοινότητας στο σύνολό της και την ισόρροπη ανάπτυξη των περιοχών της.
4. Στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, η Κοινότητα και τα κράτη μέλη συνεργάζονται με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς. Ο τρόπος της συνεργασίας της Κοινότητας μπορεί να αποτελεί αντικείμενο συμφωνιών μεταξύ της Κοινότητας και των ενδιαφερομένων τρίτων μερών. Η διαπραγμάτευση και η σύναψη των συμφωνιών αυτών γίνονται σύμφωνα με το άρθρο 300. Το προηγούμενο εδάφιο δεν θίγει την αρμοδιότητα των κρατών μελών να διαπραγματεύονται στα πλαίσια διεθνών οργανισμών και να συνάπτουν διεθνείς συμφωνίες.

Άρθρο 152

1. Κατά τον καθορισμό και την εφαρμογή όλων των πολιτικών και δράσεων της Κοινότητας, εξασφαλίζεται υψηλού επιπέδου προστασία της υγείας του ανθρώπου.
Η δράση της Κοινότητας, η οποία συμπληρώνει τις εθνικές πολιτικές, αποβλέπει στη βελτίωση της δημόσιας υγείας, καθώς και στην πρόληψη της ανθρώπινης ασθένειας σε όλες τις μορφές της και στην αποτροπή των πηγών κινδύνου για την ανθρώπινη υγεία. Η δράση αυτή καλύπτει την καταπολέμηση των μεγάλων πληγών της ανθρωπότητας στον τομέα της υγείας, ευνοώντας τη διερεύνηση των αιτίων τους, της μετάδοσης και της πρόληψής τους, καθώς και την ενημέρωση και τη διαπαιδαγώγηση στον τομέα της υγείας. Η Κοινότητα συμπληρώνει τη δράση των κρατών μελών για τη μείωση της βλάβης που προκαλούν στην υγεία τα ναρκωτικά, συμπεριλαμβανομένης της ενημέρωσης και της πρόληψης.
2. Η Κοινότητα ενθαρρύνει τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών στους τομείς που αναφέρει το παρόν άρθρο και, εν ανάγκη, στηρίζει τη δράση τους.
Τα κράτη μέλη συντονίζουν μεταξύ τους, σε συνδυασμό με την Επιτροπή, τις πολιτικές και τα προγράμματά τους στους τομείς που αναφέρονται στην παράγραφο 1. Η Επιτροπή μπορεί να αναλαμβάνει, σε στενή επαφή με τα κράτη μέλη, κάθε χρήσιμη πρωτοβουλία για την προώθηση του συντονισμού αυτού.
3. Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη ευνοούν τη συνεργασία με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς σε θέματα δημόσιας υγείας.
4. Το Συμβούλιο, ενεργώντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, συμβάλλει στην υλοποίηση των στόχων του παρόντος άρθρου, θεσπίζοντας:
 - α) μέτρα με υψηλές προδιαγραφές όσον αφορά την ποιότητα και την ασφάλεια των οργάνων και ουσιών ανθρώπινης προέλευσης, του αίματος και των παραγώγων του. Αυτά τα μέτρα δεν εμποδίζουν τα κράτη μέλη να διατηρούν ή να εισάγουν αυστηρότερα προστατευτικά μέτρα·
 - β) κατά παρέκκλιση από το άρθρο 37, μέτρα στον κτηνιατρικό και φυτοϋγειονομικό τομέα με άμεσο στόχο την προστασία της δημόσιας υγείας·
 - γ) μέτρα ενθάρρυνσης της προστασίας και της βελτίωσης της υγείας του ανθρώπου, εκτός οιασδήποτε εναρμόνισης των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών.Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία μετά από πρόταση της Επιτροπής, διατυπώνει επίσης συστάσεις για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου.
5. Η δράση της Κοινότητας στον τομέα της δημόσιας υγείας αναπτύσσεται χωρίς να θίγονται στο παραμικρό οι αρμοδιότητες των κρατών μελών σε ό,τι αφορά την οργάνωση και την παροχή των υγειονομικών υπηρεσιών και της ιατρικής περίθαλψης. Ειδικότερα, τα μέτρα περί των οποίων η παράγραφος 4 στοιχείο α), δεν θίγουν τις εθνικές διατάξεις περί δωρεάς ή ιατρικής χρήσεως οργάνων και αίματος.

Άρθρο 158

Η Κοινότητα, προκειμένου να προαχθεί η αρμονική ανάπτυξη του συνόλου της, αναπτύσσει και εξακολουθεί τη δράση της με σκοπό την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής της συνοχής.
Η Κοινότητα αποσκοπεί ιδιαίτερα στη μείωση των διαφορών μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των διαφόρων περιοχών και στη μείωση της καθυστέρησης των πλέον μειονεκτικών περιοχών ή νήσων, συμπεριλαμβανομένων των αγροτικών περιοχών.

Άρθρο 230(40)

Το Δικαστήριο ελέγχει τη νομιμότητα των πράξεων που εκδίδονται από κοινού από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, από το Συμβούλιο, την Επιτροπή και την ΕΚΤ, εκτός των συστάσεων και γνώμων και των πράξεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που παράγουν νομικά αποτελέσματα έναντι τρίτων.

Για τον σκοπό αυτό, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφαινεται επί προσφυγών που ασκούνται από κράτος μέλος, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο ή την Επιτροπή, λόγω αναρμοδιότητας, παραβάσεως ουσιώδους τύπου, παραβάσεως της παρούσας συνθήκης ή οποιουδήποτε κανόνα δικαίου σχετικού με την εφαρμογή της ή λόγω καταχρήσεως εξουσίας.

Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο, υπό τις ίδιες προϋποθέσεις, να αποφαινεται επί προσφυγών που ασκούνται από το Ελεγκτικό Συνέδριο και την ΕΚΤ, με σκοπό τη διατήρηση των προνομίων τους.

Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο δύναται με τις ίδιες προϋποθέσεις να ασκεί προσφυγή κατά των αποφάσεων που απευθύνονται σ' αυτό, καθώς και κατά αποφάσεων που, αν και εκδίδονται ως κανονισμοί ή αποφάσεις που απευθύνονται σε άλλο πρόσωπο, το αφορούν άμεσα και ατομικά.

Οι προσφυγές που προβλέπονται στο παρόν άρθρο ασκούνται εντός δυο μηνών, υπολογιζομένων, κατά περίπτωση, από τη δημοσίευση της πράξεως, την κοινοποίησή της στον προσφεύγοντα ή, ελλείψει δημοσίευσής ή κοινοποίησής, από την ημέρα κατά την οποία ο προσφεύγων έλαβε γνώση της πράξεως.

Άρθρο 35 Οι διασκέψεις του Δικαστηρίου είναι και παραμένουν μυστικές,

Άρθρο 36 Οι αποφάσεις είναι αιτιολογημένες. Αναφέρουν τα ονόματα των δικαστών που έλαβαν μέρος στη διάσκεψη.

Η Ευρώπη ως Χώρος Ελευθερίας I

Άρθρο 4 Η δράση των κρατών μελών και της Κοινότητας περιλαμβάνει, σύμφωνα με τους όρους και με το χρονοδιάγραμμα που προβλέπει η παρούσα συνθήκη, τη θέσπιση μιας οικονομικής πολιτικής σύμφωνα με την αρχή της οικονομίας της ανοιχτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό οικονομικών πολιτικών στην Κοινότητα, σύμφωνα με την αρχή της οικονομίας της ανοιχτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό.

1. Κάθε πολίτης της Ένωσης έχει το δικαίωμα να κυκλοφορεί και να διαμένει ελεύθερα στο έδαφος των κρατών μελών, υπό την επιφύλαξη των περιορισμών και με τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στην παρούσα συνθήκη και στις διατάξεις που θεσπίζονται για την εφαρμογή της.
2. Εάν, προς επίτευξη αυτού του στόχου, απαιτείται δράση της Κοινότητας και εφόσον η παρούσα συνθήκη δεν έχει προβλέψει εξουσίες προς τούτο, το Συμβούλιο μπορεί να θεσπίζει διατάξεις που διευκολύνουν την άσκηση των αναφερόμενων στην παράγραφο 1 δικαιωμάτων. Το Συμβούλιο αποφασίζει σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251.
3. Η παράγραφος 2 δεν ισχύει για τις διατάξεις σχετικά με τα διαβατήρια, τα δελτία ταυτότητας, τους τίτλους διαμονής ή κάθε άλλο εξομοιούμενο έγγραφο, ούτε για τις διατάξεις σχετικά με την κοινωνική ασφάλεια ή την κοινωνική προστασία.

Άρθρο 19 1. Κάθε πολίτης της Ένωσης που κατοικεί σε κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοος έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές στο κράτος μέλος κατοικίας του υπό τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του εν λόγω κράτους. Το δικαίωμα αυτό ασκείται με την επιφύλαξη των λεπτομερέστερων διατάξεων που θεσπίζει το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Οι διατάξεις αυτές μπορούν να προβλέπουν παρεκκλίσεις όταν αυτό δικαιολογείται λόγω ειδικών προβλημάτων σε ένα κράτος μέλος.

2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 190 παράγραφος 4 και των διατάξεων που θεσπίζονται προς εφαρμογή του, κάθε πολίτης της Ένωσης που κατοικεί σε κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοος έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο κράτος μέλος της κατοικίας του, υπό τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του εν λόγω κράτους. Το δικαίωμα αυτό ασκείται με την επιφύλαξη των λεπτομερέστερων διατάξεων που θεσπίζει το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Οι διατάξεις αυτές μπορούν να προβλέπουν παρεκκλίσεις όταν αυτό δικαιολογείται λόγω ειδικών προβλημάτων σε ένα κράτος μέλος.

Άρθρο 24 Θεωρούνται ότι ευρίσκονται σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός κράτους μέλους τα προϊόντα προελεύσεως τρίτων χωρών, για τα οποία έχουν τηρηθεί οι διατυπώσεις εισαγωγής και εισπραχθεί σ' αυτό το κράτος μέλος οι απαιτούμενοι δασμοί και φορολογικές επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος και για τα οποία δεν έχουν επιστραφεί ολικώς ή μερικώς αυτοί οι δασμοί και επιβαρύνσεις.

Άρθρο 25 Οι εισαγωγικοί και εξαγωγικοί δασμοί ή φορολογικές επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος απαγορεύονται μεταξύ των κρατών μελών. Η απαγόρευση αυτή ισχύει και για τους δασμούς ταμειευτικού χαρακτήρα.

Άρθρο 28 Οι ποσοτικοί περιορισμοί επί των εισαγωγών, καθώς και όλα τα μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος απαγορεύονται μεταξύ των κρατών μελών.

Άρθρο 29 Οι ποσοτικοί περιορισμοί επί των εξαγωγών καθώς και όλα τα μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος απαγορεύονται μεταξύ των κρατών μελών.

Άρθρο 31 Τα κράτη μέλη διαρρυθμίζουν τα κρατικά μονοπώλια εμπορικού χαρακτήρα κατά τρόπο, ώστε να αποκλείεται ως προς τους όρους εφοδιασμού και διαθέσεως οποιαδήποτε διάκριση μεταξύ των υπηκόων των κρατών μελών.

Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται σε κάθε οργανισμό με τον οποίο κράτος μέλος, νομικά ή πραγματικά ελέγχει, διευθύνει ή επηρεάζει αισθητά, άμεσα ή έμμεσα, τις εισαγωγές ή τις εξαγωγές μεταξύ των κρατών μελών. Οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται επίσης και επί των κατά παραχώρηση κρατικών μονοπωλίων.

- Άρθρο 39**
1. Εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων εντός της Κοινότητας.
 2. Η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων συνεπάγεται την κατάργηση κάθε διακρίσεως λόγω ιθαγενείας μεταξύ των εργαζομένων των κρατών μελών, όσον αφορά την απασχόληση, την αμοιβή και τους άλλους όρους εργασίας.
 3. Με την επιφύλαξη των περιορισμών που δικαιολογούνται για λόγους δημοσίας τάξεως, δημοσίας ασφαλείας και δημοσίας υγείας, η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων περιλαμβάνει το δικαίωμά τους:
 - α) να αποδέχονται κάθε πραγματική προσφορά εργασίας·
 - β) να διακινούνται ελεύθερα για το σκοπό αυτό εντός της επικρατείας των κρατών μελών·
 - γ) να διαμένουν σε ένα από τα κράτη μέλη με το σκοπό να ασκούν εκεί ορισμένη εργασία σύμφωνα με τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που διέπουν την απασχόληση των εργαζομένων υπηκόων αυτού του κράτους μέλους·
 - δ) να παραμένουν στην επικράτεια ενός κράτους μέλους και μετά την άσκηση σ' αυτό ορισμένης εργασίας, κατά τους όρους που θα αποτελέσουν αντικείμενο κανονισμών εφαρμογής που θα εκδώσει η Επιτροπή.
 4. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται προκειμένου περί απασχολήσεως στη δημόσια διοίκηση.

- Άρθρο 40**
- Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, λαμβάνει με οδηγίες ή κανονισμούς τα αναγκαία μέτρα, για να πραγματοποιηθεί η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, όπως ορίζεται στο άρθρο 39, ιδίως:
- α) με την εξασφάλιση στενής συνεργασίας μεταξύ των εθνικών υπηρεσιών απασχολήσεως·
 - β) με την κατάργηση των διοικητικών διαδικασιών και μεθόδων, όπως και των προθεσμιών που προβλέπονται για την πρόσληψη σε διαθέσιμη απασχόληση, οι οποίες απορρέουν είτε από τις εθνικές νομοθεσίες είτε από προηγούμενες συμφωνίες μεταξύ των κρατών μελών, και των οποίων η διατήρηση θα αποτελούσε εμπόδιο στην ελευθέρωση της διακινήσεως των εργαζομένων·
 - γ) με την κατάργηση όλων των προθεσμιών και άλλων περιορισμών, που προβλέπονται είτε από τις εθνικές νομοθεσίες είτε από προηγούμενες συμφωνίες μεταξύ των κρατών μελών, οι οποίες επιβάλλουν στους εργαζομένους των άλλων κρατών μελών όρους διαφορετικούς από εκείνους που ισχύουν για τους ημεδαπούς εργαζομένους, όσον αφορά την ελεύθερη επιλογή εργασίας·
 - δ) με τη δημιουργία μηχανισμών καταλλήλων να φέρουν σε επαφή την προσφορά και τη ζήτηση εργασίας και να διευκολύνουν την εξισορρόπησή τους με όρους που να αποτρέπουν σοβαρούς κινδύνους για το βιοτικό επίπεδο και το επίπεδο απασχολήσεως στις διάφορες περιφέρειες και βιομηχανίες.

- Άρθρο 43**
- Στο πλαίσιο των κατωτέρω διατάξεων, οι περιορισμοί της ελευθερίας εγκαταστάσεως των υπηκόων ενός κράτους μέλους στην επικράτεια ενός άλλου κράτους μέλους απαγορεύονται. Η απαγόρευση αυτή εκτείνεται επίσης στους περιορισμούς για την ίδρυση πρακτορείων, υποκαταστημάτων ή θυγατρικών εταιρειών από τους υπηκόους ενός κράτους μέλους που είναι εγκατεστημένοι στην επικράτεια άλλου κράτους μέλους. Η ελευθερία εγκαταστάσεως περιλαμβάνει την ανάληψη και την άσκηση μη μισθωτών δραστηριοτήτων, καθώς και τη σύσταση και τη διαχείριση επιχειρήσεων, και ιδίως εταιρειών κατά την έννοια του άρθρου 48 παράγραφος 2, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζονται από τη νομοθεσία της χώρας εγκαταστάσεως για τους δικούς της υπηκόους, με την επιφύλαξη των διατάξεων

του κεφαλαίου της παρούσας συνθήκης που αναφέρονται στην κυκλοφορία κεφαλαίων.

- δ) με τη φροντίδα να δύνανται οι εργαζόμενοι μισθωτοί ενός κράτους μέλους, που απασχολούνται στην επικράτεια άλλου κράτους μέλους, να παραμείνουν στην επικράτεια αυτή για να ασκήσουν μη μισθωτή δραστηριότητα, εφόσον πληρούν τους όρους τους οποίους θα έπρεπε να πληρούν αν έφθαναν στο κράτος αυτό τη στιγμή που επιθυμούν να αναλάβουν τη σχετική δραστηριότητα·
- ε) με την παροχή της δυνατότητας αποκτήσεως και εκμεταλλεύσεως εγγείου ιδιοκτησίας εντός της επικρατείας κράτους μέλους, σε υπηκόους άλλου κράτους μέλους, εφόσον δεν θίγονται οι αρχές που καθορίζονται στο άρθρο 33 παράγραφος 2·

- Άρθρο 49** Στο πλαίσιο των κατωτέρω διατάξεων, οι περιορισμοί της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών στο εσωτερικό της Κοινότητας απαγορεύονται όσον αφορά τους υπηκόους των κρατών μελών που είναι εγκατεστημένοι σε κράτος της Κοινότητας άλλο από εκείνο του αποδέκτη της παροχής. Το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής, δύναται με ειδική πλειοψηφία να επεκτείνει το ευεργέτημα των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου και σε υπηκόους τρίτου κράτους που παρέχουν υπηρεσίες και είναι εγκατεστημένοι στο εσωτερικό της Κοινότητας.
- Άρθρο 50** Με την επιφύλαξη των διατάξεων του κεφαλαίου που αφορά το δικαίωμα εγκαταστάσεως, εκείνος που παρέχει υπηρεσία δύναται για την εκτέλεση αυτής να ασκήσει προσωρινά τη δραστηριότητά του στο κράτος όπου παρέχεται η υπηρεσία με τους ίδιους όρους που το κράτος αυτό επιβάλλει στους δικούς του υπηκόους.
- Άρθρο 51** 1. Η ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών στον τομέα των μεταφορών διέπεται από τις διατάξεις του τίτλου που αναφέρεται στις μεταφορές.
2. Η ελευθέρωση των τραπεζικών και ασφαλιστικών υπηρεσιών που συνδέονται με τις κινήσεις κεφαλαίων πρέπει να πραγματοποιηθεί σε αρμονία με την ελευθέρωση της κυκλοφορίας των κεφαλαίων.
- Άρθρο 56** 1. Στο πλαίσιο των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου, απαγορεύεται οποιοσδήποτε περιορισμός των κινήσεων κεφαλαίων μεταξύ κρατών μελών και μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών.
2. Στα πλαίσια των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου, απαγορεύονται όλοι οι περιορισμοί στις πληρωμές μεταξύ κρατών μελών και μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών.
- Άρθρο 57** 1. Οι διατάξεις του άρθρου 56 δεν θίγουν την εφαρμογή, έναντι τρίτων χωρών, τυχόν περιορισμών που ισχύουν στις 31 Δεκεμβρίου 1993 δυνάμει του εθνικού ή του κοινοτικού δικαίου σχετικά με τις κινήσεις κεφαλαίων από ή προς τρίτες χώρες που αφορούν άμεσες επενδύσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται οι επενδύσεις σε ακίνητα, εγκατάσταση, παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών ή εισδοχή τίτλων σε κεφαλαιαγορές.
- Άρθρο 61** Για την προοδευτική εγκαθίδρυση ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, το Συμβούλιο θεσπίζει:
Εντός πέντε ετών από την έναρξη ισχύος της συνθήκης του Άμστερνταμ, μέτρα για την εξασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων σύμφωνα με το άρθρο 14, σε συνδυασμό με άμεσα συνδεδεμένα με αυτήν συνοδευτικά μέτρα για τους ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα, το άσυλο και τη μετανάστευση μέτρα που καθορίζουν τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες υπήκοοι τρίτων χωρών δύνανται να ταξιδεύουν ελεύθερα εντός του εδάφους των κρατών μελών, για χρονική περίοδο που δεν υπερβαίνει τους τρεις μήνες.
- Άρθρο 76** 1. Απαγορεύεται η επιβολή από ένα κράτος μέλος στις μεταφορές που εκτελούνται εντός της Κοινότητας κομιστρων και όρων που συνεπάγονται καθ' οιονδήποτε τρόπο υποστήριξη ή προστασία προς το συμφέρον μιας ή περισσοτέρων ορισμένων επιχειρήσεων ή βιομηχανιών, εκτός αν επιτραπεί τούτο από την Επιτροπή.
Η Επιτροπή, κατόπιν διαβουλεύσεως με κάθε ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, λαμβάνει τις αναγκαίες αποφάσεις.
2. Η απαγόρευση που προβλέπεται στην παράγραφο 1 δεν εφαρμόζεται στα τιμολόγια ανταγωνισμού.
- Άρθρο 77** Οι φορολογικές επιβαρύνσεις ή τα τέλη, εκτός των κομιστρων που εισπράττονται από το μεταφορέα κατά τη διέλευση των συνόρων δεν πρέπει να υπερβαίνουν ένα εύλογο επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη τα πραγματικά έξοδα που συνεπάγεται η διέλευση αυτή. Τα κράτη μέλη προσπαθούν να μειώσουν προοδευτικώς τα έξοδα αυτά. Για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου η Επιτροπή δύναται να απευθύνει συστάσεις προς τα κράτη μέλη.
- Άρθρο 81** 1. Είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά και απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική, που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς και ιδίως εκείνες οι οποίες συνίστανται:

- α) στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής·
- β) στον περιορισμό ή στον έλεγχο της παραγωγής, της διαθέσεως, της τεχνολογικής αναπτύξεως ή των επενδύσεων·
- γ) στην κατανομή των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού·
- δ) στην εφαρμογή άνισων όρων επί ισοδυνάμων παροχών, έναντι των εμπορικών συναλλασσομένων, με αποτέλεσμα να περιέρχονται αυτοί σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό·
- ε) στην εξάρτηση της συνάψεως συμβάσεων από την αποδοχή, εκ μέρους των συναλλασσομένων, προσθέτων παροχών που εκ φύσεως ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών.

2. Οι απαγορευόμενες δυνάμει του παρόντος άρθρου συμφωνίες ή αποφάσεις είναι αυτοδικαίως άκυρες.

Άρθρο 90

Κανένα κράτος μέλος δεν επιβάλλει άμεσα ή έμμεσα στα προϊόντα άλλων κρατών μελών εσωτερικούς φόρους οποιασδήποτε φύσεως ανωτέρους από εκείνους που επιβαρύνουν άμεσα ή έμμεσα τα ομοειδή εθνικά προϊόντα.

Αν η Επιτροπή διαπιστώσει ότι η υφισταμένη διαφορά μεταξύ των νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών νοθεύει τους όρους ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς και επομένως προκαλεί στρέβλωση που πρέπει να εξαιρεθεί, διαβουλεύεται με τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη. Αν οι διαβουλεύσεις δεν οδηγήσουν στην εξάλειψη της εν λόγω στρεβλώσεως, το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής, εκδίδει τις προς το σκοπό αυτόν αναγκαίες οδηγίες, με ειδική πλειοψηφία. Η Επιτροπή και το Συμβούλιο δύνανται να λάβουν κάθε άλλο αναγκαίο μέτρο προβλεπόμενο από την παρούσα συνθήκη.

Άρθρο 138

1. Η Επιτροπή έχει καθήκον να προωθεί τη διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους σε κοινοτικό επίπεδο και λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα, για να διευκολύνεται ο διάλογος μεταξύ τους μεριμνώντας, ώστε η υποστήριξη της να παρέχεται ισόρροπα προς τα μέρη.
2. Για το σκοπό αυτόν, η Επιτροπή, πριν υποβάλει προτάσεις στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής, διαβουλεύεται με τους κοινωνικούς εταίρους σχετικά με τους ενδεχόμενους προσανατολισμούς μιας κοινοτικής δράσης.
3. Εάν η Επιτροπή, μετά από αυτές τις διαβουλεύσεις, κρίνει ότι η συγκεκριμένη κοινοτική δράση πρέπει να αναληφθεί, διαβουλεύεται με τους κοινωνικούς εταίρους σχετικά με το περιεχόμενο της μελετώμενης πρότασης. Οι κοινωνικοί εταίροι διατυπώνουν γνώμη ή, αναλόγως των περιπτώσεων, σύσταση, την οποία διαβιβάζουν στην Επιτροπή.
4. Κατά τις διαβουλεύσεις αυτές, οι κοινωνικοί εταίροι μπορούν να πληροφορήσουν την Επιτροπή ότι επιθυμούν να κινήσουν τη διαδικασία του άρθρου 139. Η διάρκεια της διαδικασίας αυτής δεν υπερβαίνει τους εννέα μήνες, εκτός εάν οι ενδιαφερόμενοι κοινωνικοί εταίροι και η Επιτροπή αποφασίσουν από κοινού την παράτασή της.

Άρθρο 139

1. Ο διάλογος μεταξύ κοινωνικών εταίρων σε κοινοτικό επίπεδο μπορεί να οδηγεί, εφόσον οι κοινωνικοί εταίροι το επιθυμούν, στη σύναψη συμβατικών σχέσεων, συμπεριλαμβανομένων των συμφωνιών.
2. Οι συμφωνίες που συνάπτονται σε κοινοτικό επίπεδο εφαρμόζονται, είτε σύμφωνα με τις διαδικασίες και πρακτικές των ενδιαφερομένων κοινωνικών εταίρων και κρατών μελών, είτε σε τομείς που εμπίπτουν στο άρθρο 137, όταν το ζητούν από κοινού τα υπογράφοντα μέρη, με απόφαση του Συμβουλίου που λαμβάνεται μετά από πρόταση της Επιτροπής.
Το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, εκτός εάν η εν λόγω συμφωνία περιέχει μία ή περισσότερες διατάξεις σχετικές με τομέα για τον οποίο απαιτείται ομοφωνία δυνάμει του άρθρου 137 παράγραφος 2. Στην περίπτωση αυτή, το Συμβούλιο αποφασίζει με ομοφωνία.

Άρθρο 285

Η εκπόνηση κοινοτικών στατιστικών χαρακτηρίζεται από αμεροληψία, αξιοπιστία, αντικειμενικότητα, επιστημονική ανεξαρτησία, σχέση κόστους/ αποτελεσματικότητας και στατιστικό απόρρητο, ενώ δεν επιβάλλει υπέρογκες επιβαρύνσεις στους οικονομικούς παράγοντες.

Άρθρο 286

Από την 1η Ιανουαρίου 1999, οι κοινοτικές πράξεις για την προστασία του ατόμου όσον αφορά την επεξεργασία και την ελεύθερη κυκλοφορία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εφαρμόζονται στα όργανα και οργανισμούς που έχουν ιδρυθεί από την παρούσα συνθήκη ή βάσει αυτής.

Άρθρο 293

Τα κράτη μέλη, εφόσον είναι αναγκαίο, διεξάγουν μεταξύ τους διαπραγματεύσεις, για να εξασφαλίσουν προς όφελος των υπηκόων τους:

- την προστασία των προσώπων, καθώς και την απόλαυση και την προστασία των δικαιωμάτων υπό τους

όρους που αναγνωρίζει κάθε κράτος στους υπηκόους του,
- την κατάργηση της διπλής φορολογίας εντός της Κοινότητας,
- την αμοιβαία αναγνώριση των εταιρειών κατά την έννοια του άρθρου 48 δεύτερο εδάφιο, τη διατήρηση της νομικής προσωπικότητας επί μεταφοράς της έδρας από ένα κράτος σε άλλο και τη δυνατότητα συγχωνεύσεως εταιρειών που διέπονται από το δίκαιο διαφόρων κρατών μελών,
- την απλούστευση των διατυπώσεων για την αμοιβαία αναγνώριση και εκτέλεση δικαστικών και διαιτητικών αποφάσεων.

Θεμελιώδη Δικαιώματα

Όσον αφορά την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, η Συνέλευση προσφέρει σημαντικές προόδους. Το άρθρο I-7 του σχεδίου Συντάγματος επαναλαμβάνει την **εγγύηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Συνθήκης ΕΕ και κάνει μνεία στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών (ΕΣΔΑ), καθώς και στις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών**. Το εν λόγω άρθρο ανοίγει επίσης τον δρόμο για την επίσημη προσχώρηση της Ένωσης στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για **την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών**.

Επιπλέον, η Συνέλευση πέτυχε συναίνεση η οποία επιτρέπει την **ένταξη του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων**, που εγκρίθηκε επίσημα από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας τον Δεκέμβριο του 2000, στο Μέρος II του Συντάγματος. Με τον τρόπο αυτό, η Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέτει έναν κατάλογο θεμελιωδών δικαιωμάτων που θα είναι νομικά δεσμευτικός για την Ένωση, τα όργανα και τις υπηρεσίες της, καθώς και για τα κράτη μέλη όσον αφορά την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης.

Η συμπερίληψη του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων δεν θίγει την κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών. Θα ερμηνεύεται από τις δικαστικές αρχές της Ένωσης και των κρατών μελών. Η Συνέλευση τροποποίησε ελάχιστα τη δομή του Χάρτη προκειμένου να τον προσαρμόσει στις αλλαγές που εισήχθησαν από το σχέδιο της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης.

Με την συμπερίληψή του, ο Χάρτης, ο οποίος εμπεριέχει τα πρόσθετα δικαιώματα που δεν περιλαμβάνονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, και κυρίως τα κοινωνικά δικαιώματα των εργαζομένων, την προστασία των δεδομένων, τη βιοηθική ή το δικαίωμα χρηστής διαχείρισης, καθίσταται οικείος στους πολίτες, που θα είναι καλύτερα ενημέρωτοι σχετικά με τα δικαιώματά τους.

Προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ένωση

Κατά τη διάρκεια του εορτασμού της 50ής επετείου της Παγκόσμιας Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του ΟΗΕ, η Ευρωπαϊκή Ένωση, σε δήλωση της 10ης Δεκεμβρίου 1998, είχε τονίσει την τοποθέτησή της υπέρ της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου και προσδιόρισε τις κατευθύνσεις και τα συγκεκριμένα μέτρα που σκόπευε να υιοθετήσει.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βιέννης της 11ης και 12ης Δεκεμβρίου 1998, αφού επανέλαβε την εν λόγω δήλωση, επέμεινε επίσης στο ρόλο του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου των φαινομένων ρατσισμού και ξενοφοβίας όσον αφορά την καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και του αντισημιτισμού.

Τέλος, στις 3 και 4 Ιουνίου 1999, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κολωνίας αποφάσισε να προβεί στη σύνταξη ενός Χάρτη θεμελιωδών δικαιωμάτων, τον οποίο παρουσίασε τον Δεκέμβριο του 2000.

Η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του Συμβουλίου της Ευρώπης του 1950 (ΕΣΔΑ) αποτελεί μέχρι σήμερα το κύριο νομικό όργανο για την εξασφάλιση του σεβασμού των δικαιωμάτων αυτών στην Ευρώπη. Παρά το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Κοινότητα δεν έχει προσχωρήσει ως τοιαύτη στην εν λόγω σύμβαση, όλα τα κράτη μέλη είναι μέρη της σύμβασης. Επίσης, το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στήριξε τη νομολογία του στις αρχές που ορίζονται στη σύμβαση αυτή καθώς και στις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών, προκειμένου να εξασφαλίσει τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Από το 1974, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι τα θεμελιώδη δικαιώματα αποτελούσαν τμήμα των γενικών αρχών τις οποίες οφείλει να διαφυλάττει. Στη συνέχεια, με το πέρασμα των ετών, αποφάνθηκε για μεμονωμένες καταστάσεις και άρχισε σταδιακά να αναγνωρίζει τα θεμελιώδη δικαιώματα στο πλαίσιο της νομολογίας του. Τα πιο σημαντικά ατομικά δικαιώματα, που έχει αναγνωρίσει μέχρι τώρα το Δικαστήριο, είναι τα εξής:

- i.η ανθρώπινη αξιοπρέπεια (απόφαση Casagrande, 1974),
- ii.η αρχή της ισότητας (υπόθεση Klöckner-Werke AG, 1962),
- iii.η αρχή των μη διακρίσεων (απόφαση Defrenne κατά Sabena, 1976),
- iv.η **ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι** (αποφάσεις Ομοσπονδία συνδικάτων, Massa ... 1974),
- v.η **ανεξιθρησκία και η ελευθερία των θρησκευτικών πεποιθήσεων** (απόφαση Prais, 1976),
- vi.η προστασία της ιδιωτικής ζωής (National Panasonic, 1980),

- vii.το ιατρικό απόρρητο (Επιτροπή κατά Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, 1992),
- viii.το δικαίωμα ιδιοκτησίας (απόφαση Hauer, 1979),
- ix.η επαγγελματική ελευθερία (Hauer, 1979),
- x.η ελευθερία του εμπορίου (απόφαση Intern. Handelsgesellschaft, 1970),
- xi.η οικονομική ελευθερία (Usinor, 1984),
- xii.η ελευθερία του ανταγωνισμού (απόφαση Γαλλία, 1985),
- xiii.ο σεβασμός της οικογενειακής ζωής (Επιτροπή κατά Γερμανίας, 1989),
- xiv.το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας και αμερόληπτης διαδικασίας (απόφαση Johnston κατά Chief constable of the Royal Ulster Constabulary, 1986, απόφαση Pecastaing κατά Βελγίου, 1980),
- xv.το απαραβίαστο της κατοικίας (απόφαση Hoechst AG κατά Επιτροπής, 1989),
- xvi.η ελευθερία γνώμης και δημοσιεύσεων (VBVB, VBBB, 1984).

Η συνθήκη της Ρώμης για τη θέσπιση της Κοινότητας και η συνθήκη του Μάαστριχ

Η συνθήκη της Ρώμης για τη θέσπιση της Κοινότητας και η συνθήκη του Μάαστριχ δεν είχαν ορίσει τον κατάλογο αυτών των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Μόνο η αρχή της **ίσης αμοιβής για τους άνδρες και τις γυναίκες** αναφέρεται, ήδη από την αρχή, στο άρθρο 119 της συνθήκης (νυν άρθρο 141). Ωστόσο, το προοίμιο της Ενιαίας Πράξης του 1986 και στη συνέχεια το άρθρο 6 (πρώην άρθρο ΣΤ) της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση εισάγουν και τυπικά την υποχρέωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης να σέβεται τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Το θέμα της τυπικής προσχώρησης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στην εν λόγω σύμβαση συζητήθηκε πριν από την αναθεώρηση της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Πάντως, στις 28 Μαρτίου 1996, το Δικαστήριο έκρινε ότι, με βάση την ισχύουσα κατάσταση του κοινοτικού δικαίου, η Κοινότητα δεν έχει αρμοδιότητα να προσχωρήσει στη σύμβαση.

Παρ' όλα αυτά, η **συνθήκη του Άμστερνταμ** ενισχύει τις διατάξεις που ισχύουν για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων (άρθρα 6 και 7 της συνθήκης για την ΕΕ): με τη θέσπιση μιας σειράς ιδρυτικών αρχών της Ένωσης ("**της ελευθερίας, της δημοκρατίας, του σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, καθώς και του κράτους δικαίου**")·

καθιστώντας το Δικαστήριο αρμόδιο για την εξασφάλιση του σεβασμού των αρχών αυτών από τα ευρωπαϊκά όργανα· προβλέποντας την επιβολή κύρωσης σε περίπτωση παραβίασης των αρχών αυτών από κράτος μέλος (αναστολή ορισμένων δικαιωμάτων του κράτους μέλους που αναγνωρίζεται ότι ευθύνεται για μια τέτοιου είδους παραβίαση - άρθρο 7 της ΣΕΚ).

Εκτός από τις γενικές αυτές αρχές, στη συνθήκη ΕΚ έχει εισαχθεί η **αρχή της απαγόρευσης κάθε διάκρισης λόγω ιθαγενείας**. Η συνθήκη του Άμστερνταμ διευρύνει την αρχή αυτή παρέχοντας στο Συμβούλιο τη δυνατότητα να λαμβάνει μέτρα **για "την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού"** (άρθρα 12 και 13 της συνθήκης ΕΚ).

Επιπλέον, η συνθήκη του Άμστερνταμ προβλέπει ότι: Οι υποψήφιοι για ένταξη χώρες οφείλουν να τηρούν τις αρχές που προβλέπονται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΕ (άρθρο 49 της συνθήκης ΕΕ)·

Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων μεριμνά για την τήρηση, εκ μέρους των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων, των θεμελιωδών δικαιωμάτων (άρθρο 46 της συνθήκης ΕΕ).

Καινοτομίες που επέφερε η συνθήκη της Νίκαιας.

Στη Νίκαια, οι αρχηγοί κρατών ή κυβερνήσεων αποφάσισαν να συμπληρώσουν τη διάταξη του άρθρου 7 της συνθήκης ΕΕ, προβλέποντας μια **διάταξη πρόληψης της παραβίασης των θεμελιωδών δικαιωμάτων**. Η Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το ένα τρίτο των κρατών μελών μπορούν να ζητήσουν από το Συμβούλιο να διαπιστώσει την ύπαρξη κινδύνου παραβίασης θεμελιωδών δικαιωμάτων. Βάσει σύμφωνης γνώμης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και μετά από ακρόαση του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους, το Συμβούλιο μπορεί να διαπιστώσει, με πλειοψηφία των τεσσάρων πέμπτων, ότι πράγματι υπάρχει σαφής κίνδυνος σοβαρής παραβίασης των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Στη συνέχεια, το Συμβούλιο μπορεί να παρουσιάσει κατάλληλες συστάσεις στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος. Εξάλλου, η διακυβερνητική διάσκεψη της Νίκαιας αποφάσισε ότι το Δικαστήριο θα είναι μόνον αρμόδιο για την επίλυση διαφορών σχετικά με τις διαδικασίες του άρθρου 7 της συνθήκης ΕΕ και όχι για την εκτίμηση του βάσιμου των αποφάσεων που λήφθηκαν κατ' εφαρμογή του προαναφερθέντος άρθρου.

Οι εκθέσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και το δίκτυο των ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Κάθε έτος, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συντάσσει έκθεση για τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ένωση. Στις εκθέσεις για τα έτη 1996 και 1997, εξετάστηκαν η καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξеноφοβίας, ο σεβασμός των οικονομικών, κοινωνικών, συνδικαλιστικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων, η ισότητα ανδρών/γυναικών, τα δικαιώματα των ατόμων που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες, τα δικαιώματα του παιδιού, της ιδιωτικής ζωής και η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ζητήθηκε από τα κράτη μέλη να επικυρώσουν τον Ευρωπαϊκό Χάρτη περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών, να απαγορεύσουν κάθε διάκριση έναντι των ομοφυλοφίλων και να βελτιώσουν τις συνθήκες των φυλακών και να προσφεύγουν περισσότερο στην επιβολή υποκατάστατων ποινών. Εξάλλου, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υπογράμμισε τη σπουδαιότητα που έχει η εξασφάλιση του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ένωση για τη στήριξη της εξωτερικής της δράσης στον τομέα αυτό.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην **έκθεσή του για την κατάσταση των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση (2000)** (2000/2231(INI)), συνέστησε την εισαγωγή σε δίκτυο των εμπειρογνομώνων που είναι αυθεντίες σε θέματα θεμελιωδών δικαιωμάτων, έτσι ώστε να είναι σε θέση να αξιολογούν την εφαρμογή καθενός από τα δικαιώματα που αναφέρει ο Χάρτης. Το δίκτυο συστάθηκε τον Σεπτέμβριο του 2002 και, στις 31 Μαρτίου 2003, υπέβαλε την πρώτη του «έκθεση σχετικά με την κατάσταση των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και των κρατών μελών της, το 2002». Η έκθεση αυτή αποτελεί τη σύνθεση των εθνικών εκθέσεων που καταρτίζει καθένας από τους εμπειρογνώμονες και περιέχει συστάσεις για τα κοινοτικά όργανα και για τα κράτη μέλη.

Ρόλος της Ένωσης στην προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων: μελλοντικές προοπτικές

Μολονότι ούτε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν έχουν τη γενική αρμοδιότητα για την προώθηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών του Χάρτη, ωστόσο, υπάρχουν αρκετές διατάξεις των συνθηκών οι οποίες μπορούν να παρέχουν την απαιτούμενη νομική βάση για τον σκοπό αυτό: η καταπολέμηση των διακρίσεων μπορεί να στηριχθεί στα άρθρα 13 και 141 της συνθήκης ΕΚ, οι διαδοχικές τροποποιήσεις που έγιναν στις συνθήκες έχουν επεκτείνει σαφώς τις αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στον τομέα των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων ιδιαίτερα των δικαιωμάτων των εργαζομένων, η Κοινότητα διαθέτει επίσης σημαντικές αρμοδιότητες στον τομέα του **ασύλου, της μετανάστευσης και της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων**, συμπεριλαμβανομένων των υπηκόων τρίτων χωρών.

Επιπλέον, όταν λόγω της αποκεντρωμένης εφαρμογής, δηλαδή της εφαρμογής στο επίπεδο κάθε κράτους μέλους, ορισμένων εγγυήσεων που επισημαίνονται στον Χάρτη, υπάρχει κίνδυνος να εμφανιστούν τα εμπόδια των συναλλαγών μεταξύ των κρατών μελών λόγω της ετερογενούς εξέλιξης των εθνικών νομοθεσιών, το άρθρο 95 της συνθήκης ΕΚ επιτρέπει την έκδοση μέτρων με σκοπό την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών, από τη στιγμή που τα μέτρα αυτά αποσκοπούν στην καθιέρωση και στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα θεμελιώδη δικαιώματα μπορούν να θεωρηθούν ότι αποτελούν ένα στόχο της Κοινότητας, πράγμα που καθιστά δυνατή τη στήριξη στο άρθρο 308 της συνθήκης ΕΚ, το οποίο δίνει το δικαίωμα στο Συμβούλιο να ασκεί ορισμένες εξουσίες «αν ενέργεια της Κοινότητας θεωρείται αναγκαία για την πραγματοποίηση ενός από τους στόχους της στο πλαίσιο της λειτουργίας της κοινής αγοράς και δεν προβλέπονται από την παρούσα Συνθήκη οι προς τον σκοπό αυτόν απαιτούμενες εξουσίες».

Τέλος, όταν είναι απαραίτητο για τη βελτίωση της **δικαστικής συνεργασίας στον ποινικό τομέα**, το άρθρο 31 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΕ προβλέπει ότι μπορεί να πραγματοποιηθεί κοινή ενέργεια με σκοπό την «εξασφάλιση (...) της συμβατότητας των κανόνων που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη»: η Πράσινη Βίβλος σχετικά με τις δικονομικές εγγυήσεις υπέρ υπόπτων και κατηγορουμένων σε ποινικές διαδικασίες σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση, που δημοσιεύθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, δείχνει τις δυνατότητες αυτής της ρήτρας για τη βελτίωση των προτύπων της ποινικής διαδικασίας στο σύνολο των κρατών μελών.

Ανθρώπινα δικαιώματα εντός και εκτός Ένωσης: Εισαγωγή

Γενικό Πλαίσιο

Ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και η αρχή της δημοκρατίας αποτελούν αξίες τις οποίες συμμερίζονται όλα τα κράτη μέλη και πάνω στις οποίες έχει θεμελιωθεί το οικοδόμημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Ωστόσο, λόγω του οικονομικού χαρακτήρα της ευρωπαϊκής συνεργασίας στη δεκαετία του '50 και του '60, δεν δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην ερμηνεία των δικαιωμάτων αυτών. Μόνο το έτος 1969 το Δικαστήριο αναγνώρισε τα θεμελιώδη δικαιώματα ως γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου λόγω των συχνών αναφορών της κοινοτικής νομοθεσίας στα ανθρώπινα δικαιώματα.

Από τότε μέχρι σήμερα το Δικαστήριο έχει δώσει ιδιαίτερη σημασία στις αξίες αυτές μέσω της νομολογίας του, ενώ το 1989 τις συμπεριέλαβε στο προοίμιο της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης. Στη συνέχεια, παραχωρήθηκαν ακόμα περισσότερες αρμοδιότητες σε ευρωπαϊκό επίπεδο και έτσι, αφενός αυξήθηκε η αναφορά στα ανθρώπινα δικαιώματα και αφετέρου άρχισαν σταδιακά να θεσπίζονται νομοθετικές ρυθμίσεις στον τομέα αυτόν.

Σήμερα, μετά από τροποποιήσεις του νομολογιακού κεκτημένου, το Δικαστήριο ασκεί έλεγχο στις κοινοτικές πράξεις (πρώτος πυλώνας της ΕΕ) καθώς και στα κράτη μέλη, όταν αυτά εφαρμόζουν την ευρωπαϊκή νομοθεσία. Δύο άρθρα της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (συνθήκη ΕΚ) επέτρεψαν την έκδοση δύο κανονισμών οι οποίοι καθορίζουν τις λεπτομέρειες εφαρμογής των δράσεων της Κοινότητας στο συγκεκριμένο τομέα. Έχουν δημοσιευτεί πολυάριθμες εκθέσεις, ανακοινώσεις και έγγραφα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την καθοδήγηση των δράσεων της Ένωσης.

Νομικές Βάσεις

Οι δραστηριότητες της ΕΕ διεξάγονται σήμερα στο πλαίσιο ενός μεγάλου αριθμού συμβάσεων και διακηρύξεων σε παγκόσμιο επίπεδο καθώς και σε πανευρωπαϊκή κλίμακα. Επιπλέον, οι πολυάριθμες τροποποιήσεις της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (συνθήκη ΕΕ) καθώς και της συνθήκης ΕΚ κάλυψαν την προαναφερθείσα έλλειψη νομοθεσίας με άρθρα που επιτρέπουν εκτεταμένη δράση της Ένωσης.

Έτσι, η Ευρωπαϊκή Ένωση σέβεται και προωθεί αρχές οικουμενικού χαρακτήρα, όπως αυτές καθορίζονται στην Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και τις σχετικές συμβάσεις που την συμπληρώνουν. Οι δράσεις της Ένωσης βασίζονται επίσης στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών. Η σύμβαση αυτή παίζει σημαντικό ρόλο δεδομένου ότι, αφενός, όλα τα κράτη μέλη της Ένωσης αποδέχτηκαν το σχετικό κατάλογο των θεμελιωδών δικαιωμάτων και, αφετέρου, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έχει συμβάλει σε σημαντικό βαθμό στη νομολογία του συγκεκριμένου τομέα.

Στα παραπάνω έρχονται να προστεθούν πολυάριθμα άρθρα των συνθηκών ΕΕ και ΕΚ. Όσον αφορά τη συνθήκη ΕΕ, πρόκειται ιδίως για τα άρθρα 6 και 7 τα οποία καθορίζουν τις αρχές πάνω στις οποίες έχει θεμελιωθεί η Ένωση, εξηγούν τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου και προβλέπουν κυρώσεις κατά του κράτους μέλους στο οποίο διαπιστώνεται σοβαρή και συνεχιζόμενη παραβίαση των αρχών αυτών. Επίσης, πρόκειται για το άρθρο 11 το οποίο ορίζει τους στόχους της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας (ΚΕΠΠΑ), μεταξύ των οποίων είναι η ανάπτυξη και ενίσχυση της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου, καθώς και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών. Τέλος, το άρθρο 49 περιλαμβάνει τα «πολιτικά κριτήρια» της διεύρυνσης, βάσει των οποίων επιβάλλεται σε κάθε υποψήφια χώρα να προστατεύει τις θεμελιώδεις αρχές της Ένωσης εξασφαλίζοντας την παρουσία σταθερών θεσμών.

Όσον αφορά τη συνθήκη ΕΚ, πρόκειται κυρίως για το άρθρο 13 το οποίο προβλέπει δράσεις για την καταπολέμηση κάθε μορφής διακριτικής μεταχείρισης. Επιπλέον, το άρθρο 177 καθορίζει τους στόχους της αναπτυξιακής συνεργασίας με σχετική αναφορά στα ανθρώπινα δικαιώματα, εισάγοντας έτσι τις «ρήτρες ανθρωπίνων δικαιωμάτων». Οι ρήτρες αυτές περιέχουν διατάξεις σχετικά με την παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και από το 1995 εντάσσονται σε όλες τις διμερείς συμφωνίες στον τομέα του εμπορίου και της συνεργασίας. Τέλος, τα άρθρα 179 και 308, εκ των οποίων το τελευταίο προβλέπει επικουρικές αρμοδιότητες, αποτέλεσαν τη νομική βάση των κα πολιτική για τα ανθρώπινα δικαιώματα, υπό την έννοια ότι τροποποιεί και θεσπίζει νομοθετικές ρυθμίσεις σχετικά με την ΚΕΠΠΑ. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι η κοινή θέση για το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο. Εξίσου σημαντικά είναι και τα έγγραφα του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων, όπως οι κατευθυντήριες γραμμές για τη θανατική ποινή.

Το **Δικαστήριο** έχει παίξει σημαντικό ρόλο όσον αφορά την εξέλιξη των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, αναγνωρίζοντας τις αρχές που καθορίστηκαν στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Ωστόσο, μόνο έμμεσα επηρεάζει το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις εξωτερικές σχέσεις της Ένωσης.

Όπως και η πολιτική ανθρωπιστικής βοήθειας, η εφαρμογή της πολιτικής ανθρωπίνων δικαιωμάτων της Ένωσης βασίζεται στις μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ). Πράγματι, η Επιτροπή εκτιμά ιδιαίτερα τις εν λόγω ΜΚΟ για τις ικανότητές τους και τα αποτελέσματα που επιτυγχάνουν. Η Ένωση θεωρεί ότι οι ΜΚΟ έχουν ιδιαίτερη σημασία για την ανάπτυξη της κοινωνίας των πολιτών μακροπρόθεσμα και τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης σε τρίτες χώρες. Για το λόγο αυτό, το Δεκέμβριο του 1998 δημιουργήθηκαν φόρουμ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα οποία έκτοτε πραγματοποιούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα. Στα φόρουμ αυτά, τα οποία χρησιμεύουν στην ανάπτυξη ενός δομημένου διαλόγου γύρω από την εφαρμογή και την αποτελεσματικότητα των δράσεων της Ένωσης, συμμετέχουν τα όργανα της Ένωσης καθώς και εκπρόσωποι ακαδημαϊκών ιδρυμάτων και της κοινωνίας των πολιτών. Τα ευρωπαϊκά όργανα έχουν την ευθύνη του σχεδιασμού και της παρακολούθησης της πολιτικής, ενώ οι ΜΚΟ και η κοινωνία των πολιτών αναλαμβάνουν την εφαρμογή των δράσεων.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή - και ιδίως η Γενική Διεύθυνση Εξωτερικών Σχέσεων - παίζει κυρίαρχο ρόλο στον καθορισμό της πολιτικής της Ένωσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Δεδομένου ότι η εν λόγω πολιτική αποτελεί πλέον οριζόντιο θέμα, η Επιτροπή παίζει σημαντικό ρόλο όσον αφορά το συντονισμό. Έτσι, πρέπει να εξασφαλίζει τη συνεκτικότητα με άλλες πολιτικές, όπως με την πρόληψη των συγκρούσεων, την ανάπτυξη και την ΚΕΠΠΑ. Για να παρουσιάσει το πλαίσιο των δραστηριοτήτων της Ένωσης στο συγκεκριμένο τομέα, η Επιτροπή από το 1995 μέχρι σήμερα έχει δημοσιεύσει πολλές ανακοινώσεις σχετικά με τις διάφορες προτεραιότητες της πολιτικής.

Επιπλέον, το 2001 στο πλαίσιο των μεταρρυθμίσεων της διαχείρισης της εξωτερικής βοήθειας της Επιτροπής, δημιουργήθηκε η Υπηρεσία Συνεργασίας EuropeAid με σκοπό την αύξηση της αποτελεσματικότητας των δράσεων της στις τρίτες χώρες. Η υπηρεσία αυτή, η οποία είναι επιφορτισμένη με την εφαρμογή των περισσότερων μέσων εξωτερικής βοήθειας της Επιτροπής και υπεύθυνη για όλα τα στάδια του κύκλου των δράσεων, έχει στη διάθεσή της διάφορα προγράμματα και σχέδια. Παράδειγμα, η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα η οποία αποτελεί οριζόντιο πρόγραμμα. Η εν λόγω πρωτοβουλία ανέρχεται σε περίπου 100 εκατ. ευρώ και αφορά δραστηριότητες που αποσκοπούν στην προώθηση της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ανάμεσα στα κύρια θέματά της συγκαταλέγονται τα εξής: η στήριξη της ενίσχυσης του εκδημοκρατισμού, της χρηστής διακυβέρνησης και του κράτους δικαίου καθώς και η καταπολέμηση της θανατικής ποινής, των βασανιστηρίων, της ατιμωρησίας και του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και της διακριτικής μεταχείρισης εις βάρος των μειονοτήτων και των αυτοχθόνων πληθυσμών.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (ΕΚ) αποτελεί επίσης βασικό συντελεστή στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τα μέλη του ΕΚ, λαμβάνοντας συχνά θέση στον τομέα αυτόν, δίνουν πολύ μεγάλη προτεραιότητα στην πολιτική για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Στο πλαίσιο αυτό, το Κοινοβούλιο παρουσίασε πολυάριθμες πρωτοβουλίες, ιδίως μέσω της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων, Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Κοινής Ασφάλειας και Αμυντικής Πολιτικής (ΑΦΕΤ). Η ετήσια έκθεση για τα ανθρώπινα δικαιώματα στον κόσμο αποτελεί ίσως την πιο σημαντική από τις πρωτοβουλίες αυτές. Η έκθεση αυτή, η οποία καλύπτει την περίοδο 2000/2001, κάνει έκκληση για καλύτερα στοχοθετημένες κοινές στρατηγικές στον τομέα αυτόν καθώς και για συγκεκριμένες κυρώσεις κατά των χωρών που παραβιάζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Επιπλέον, η Επιτροπή ΑΦΕΤ δημοσιεύει άλλες εκθέσεις και ψηφίσματα στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, απονέμει το βραβείο Sakharov σε άτομα των οποίων η προσφορά υπήρξε σημαντική στον αγώνα για τα ανθρώπινα δικαιώματα, παρέχει πληροφόρηση για συγκεκριμένα ζητήματα σε δημόσιες ακροάσεις καθώς και στο πλαίσιο των εργασιών διαφόρων ομάδων εργασίας. Επίσης, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι το Κοινοβούλιο συνεργάζεται με την Επιτροπή, ειδικότερα όσον αφορά την πολιτική της εκλογικής επιτήρησης, όπου μέλη του Κοινοβουλίου επικουρούν τις αποστολές της Ένωσης σε τρίτες χώρες.

Δράσεις

Οι εξωτερικές δράσεις της Ένωσης στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων διέπονται από τα άρθρα των συνθηκών και τους δύο προαναφερθέντες βασικούς κανονισμούς. Εκτός των δράσεων αυτών, υπάρχει και ένας μεγάλος αριθμός ανακοινώσεων και εκθέσεων της Επιτροπής καθώς και εγγράφων του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων, τα οποία χρησιμεύουν στον προσανατολισμό των δράσεων καθορίζοντας στόχους σε κάθε τομέα προτεραιότητας.

Επίσης, δημοσιεύτηκε ανακοίνωση σχετικά με το ρόλο της Ένωσης, ο οποίος συνίσταται στην ένταξη της πολιτικής για τα ανθρώπινα δικαιώματα στις άλλες πολιτικές της. Η εν λόγω ανακοίνωση δίνει προτεραιότητα στην πολιτική ανθρωπίνων δικαιωμάτων και κάνει έκκληση για μια μεγαλύτερη συνεκτικότητα των δράσεων της Ένωσης. Επίσης, υπάρχει η ετήσια έκθεση η οποία δείχνει τον ολιστικό τρόπο με τον οποίο εργάζεται η Ένωση σε εσωτερικό και εξωτερικό επίπεδο για μεγαλύτερο σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Επιπλέον, δημοσιεύτηκε ανακοίνωση η οποία υπογραμμίζει το ρόλο που παίζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα στις σχέσεις με τις χώρες ΑΚΕ (χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού).

Η σημαντικότερη από τις θεματικές προτεραιότητες είναι η θανατική ποινή, σχετικά με την οποία η Ένωση έλαβε θέση υπέρ της κατάργησής της παγκοσμίως. Εκεί όπου ισχύει η θανατική ποινή, η Ένωση καταβάλλει προσπάθειες ώστε να εφαρμόζεται σύμφωνα με ορισμένους στοιχειώδεις κανόνες. Μια άλλη προτεραιότητα είναι η καταπολέμηση των βασανιστηρίων και άλλων μορφών σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης, τομέας για τον οποίο το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων έθεσε ένα επιχειρησιακό μέσο στη διάθεση της ΕΕ. Η καταπολέμηση του ρατσισμού, των φυλετικών διακρίσεων, της ξενοφοβίας και της σχετιζόμενης μισαλλοδοξίας αποτελεί την τρίτη προτεραιότητα για την οποία η Επιτροπή δημοσίευσε δύο ανακοινώσεις: μία σχετικά με την Παγκόσμια Διάσκεψη που πραγματοποιήθηκε στη Νότια Αφρική και μία σχετικά με τις υποψήφιες χώρες.

Η εκλογική επιτήρηση και στήριξη αποτελεί την τέταρτη προτεραιότητα της Ένωσης, η οποία είναι ιδιαίτερα σημαντική για την ομαλή ανάπτυξη των τρίτων χωρών μακροπρόθεσμα. Επίσης, η Ένωση καταβάλλει προσπάθειες για την καταπολέμηση των εγκλημάτων πολέμου και της γενοκτονίας, ιδίως μέσω της συνεισφοράς της για την εφαρμογή και την ικανοποιητική λειτουργία του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου, καθώς και της αποτελεσματικότερης συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών.

Η σημασία την οποία αποδίδει η ΕΕ στη συγκεκριμένη πολιτική αποδεικνύεται από το γεγονός ότι οι πιστώσεις που διατίθενται για εξωτερικά έργα αυξήθηκαν από 200.000 ευρώ το 1987 σε 106 εκατ. ευρώ το έτος 2002. Στο ποσό αυτό προστίθενται και πόροι που προέρχονται από τα προγράμματα συνεργασίας και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης .

Επίσης, η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της αναγνωρίζουν και συμμετέχουν στις εργασίες που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο άλλων διεθνών και περιφερειακών φορέων, όπως τα Ηνωμένα Έθνη , ο ΟΟΣΑ και το Συμβούλιο της Ευρώπης.

Οριζόντια Πολιτική

Η προσέγγιση της Ένωσης στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εξακολουθεί να είναι πολυεπίπεδη, υπό την έννοια ότι συνδέει διάφορες πολιτικές. Το γεγονός αυτό υπογραμμίστηκε από τον αρμόδιο Επίτροπο κ. Patten, ο οποίος σε πολλές περιπτώσεις έχει θέσει ρητορικά ερωτήματα όπως: «Πού βρίσκονται τα σύνορα ανάμεσα στον εκδημοκρατισμό και την ανάπτυξη;». Επίσης, έχει υπογραμμίσει τη στενή σχέση που υπάρχει ανάμεσα στην πρόληψη των συγκρούσεων και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Επιπλέον, είναι σαφές ότι οι διατάξεις που προέρχονται είτε από τον πρώτο πυλώνα (συνθήκη ΕΚ) είτε από τον τρίτο πυλώνα (πολιτική στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων) αφορούν πτυχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων οι οποίες έχουν άμεσες ή έμμεσες επιπτώσεις στους πολίτες των τρίτων χωρών.

Ως παράδειγμα μπορούμε να αναφέρουμε την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων , την καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και του αντισημιτισμού , την πολιτική για το άσυλο και την πολιτική για τη μετανάστευση . Ακόμα και μέσω του δεύτερου πυλώνα (ΚΕΠΠΑ) έχουν τεθεί στη διάθεση της Ένωσης. Ένα τέτοιο παράδειγμα αποτελεί η κοινή θέση της 20ής Ιουλίου 2000 σχετικά με τη στήριξη των δημοκρατικών δυνάμεων στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας (ΟΔΓ).

Ανθρώπινα δικαιώματα εκτός Ένωσης: Εισαγωγή

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και η αρχή της δημοκρατίας αποτελούν αξίες τις οποίες συμμερίζονται όλα τα κράτη μέλη και πάνω στις οποίες έχει θεμελιωθεί το οικοδόμημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Ωστόσο, λόγω του οικονομικού χαρακτήρα της ευρωπαϊκής συνεργασίας στη δεκαετία του '50 και του '60, δεν δόθηκε ιδιαίτερη

Η Ευρωπαϊκή Ένωση στηρίζεται στις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών καθώς και του κράτους δικαίου. Ο σεβασμός των αξιών αυτών αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την ανάπτυξη κάθε κοινωνίας μακροπρόθεσμα. Έτσι, τα ανθρώπινα δικαιώματα και οι δημοκρατικές αρχές υπεισέρχονται σ' όλες τις πτυχές των δραστηριοτήτων της Ένωσης και αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο της εξωτερικής της πολιτικής. Πράγματι, η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε εσωτερικό επίπεδο αποτελεί σήμερα υποχρέωση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Σε εξωτερικό επίπεδο, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα έχει τη δυνατότητα να εισάγει ρήτρες οι οποίες υποχρεώνουν μια τρίτη χώρα να σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα (συχνά ονομαζόμενες «ρήτρες ανθρωπίνων δικαιωμάτων»), πράγμα το οποίο φαίνεται άλλωστε και στη συμφωνία του Κοτονού στο πλαίσιο της αναπτυξιακής πολιτικής. Παρόλο που μπορεί να γίνει διάκριση ανάμεσα στις εσωτερικές και εξωτερικές δράσεις της Ένωσης, αξίζει να σημειωθεί ότι η εσωτερική πολιτική επηρεάζει συχνά τις εξωτερικές σχέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εκτός από την αναπτυξιακή συνεργασία, πρόκειται για την πολιτική στον τομέα του ασύλου και της μετανάστευσης, του εμπορίου, της διεύρυνσης, αλλά και για εκδηλώσεις όπως η Παγκόσμια Διάσκεψη κατά του ρατσισμού, όπου η ΕΕ παρουσίασε το έργο της σε εσωτερικό επίπεδο προκειμένου να ενθαρρύνει άλλες περιφερειακές συνεργασίες.

Τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα οποία αποτελούν οριζόντια προτεραιότητα και εντάσσονται στις άλλες πολιτικές της Ένωσης, χαρακτηρίζονται από αυξημένη ορατότητα και διάρκεια. Αυτό οφείλεται κυρίως σε διάφορες εσωτερικές μεταρρυθμίσεις των οργάνων, όπως η συγκέντρωση των εξωτερικών σχέσεων στην αρμοδιότητα ενός Επιτρόπου (αντί δύο) και η δημιουργία το 2001 της Υπηρεσίας Συνεργασίας EuropeAid .

Επίσης, οι εξωτερικές σχέσεις της Επιτροπής διέπονται από το Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων , του οποίου η διακήρυξη έγινε το 2000 στο πλαίσιο της Διακυβερνητικής Διάσκεψης της Νίκαιας. Από τότε μέχρι σήμερα, τα θεμελιώδη δικαιώματα στην Ένωση έχουν αρχίσει να γίνονται πιο ορατά ενώ θεωρείται ότι ο Χάρτης θα προωθήσει τη συνεκτικότητα μεταξύ των εσωτερικών και εξωτερικών δράσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Βασικοί Συντελεστές - Αλλαγές που προωθούνται στο σύνταγμα σχετικά με τις έννοιες της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης

Η συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης επιφέρει σημαντικές θετικές αλλαγές στους **τομείς της δικαιοσύνης** και των **εσωτερικών υποθέσεων**, Σε σχέση με το σχέδιο που υπέβαλε η Συνέλευση, και αναφέρθηκε παραπάνω, η Διακυβερνητική Διάσκεψη (ΔΚΔ) προέβη σε μικρές και μεμονωμένες τροποποιήσεις.

Το άρθρο III-257 αναφέρεται στις εξής αρχές:

1. την επικουρικότητα και τον **σεβασμό των διαφορετικών νομικών παραδόσεων και συστημάτων των κρατών μελών**
2. την αλληλεγγύη στον τομέα της κοινής πολιτικής στους τομείς του **ασύλου, της μετανάστευσης και του ελέγχου των εξωτερικών συνόρων**
3. την αμοιβαία αναγνώριση των **δικαστικών αποφάσεων σε ποινικές και αστικές υποθέσεις**.
4. Επιπλέον, υπό το φως των συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ιαμπερέ, θεωρήθηκε κατάλληλη η προσθήκη της **αναφοράς της πρόσβασης στη δικαιοσύνη, συγκεκριμένα σε αστικές υποθέσεις**.

Επιπλέον διευκρινίζεται (στα άρθρα I-42 και III-259), ότι τα **εθνικά κοινοβούλια** συνεχίζουν να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο ως προς τον έλεγχο της εφαρμογής αυτής της πολιτικής:

- I. προσφυγή σε «μηχανισμό έγκαιρης προειδοποίησης» στον τομέα της επικουρικότητας, ο οποίος μπορεί να τεθεί σε εφαρμογή από το ένα τέταρτο των εθνικών κοινοβουλίων
- II. συμμετοχή στον πολιτικό έλεγχο της Ευρωπαϊκής και στην αξιολόγηση των δραστηριοτήτων της Eurojust, γεγονός που αποτελεί καινοτομία
- III. πληροφόρηση σχετικά με το περιεχόμενο και τα αποτελέσματα του μηχανισμού αμοιβαίας αξιολόγησης («αξιολόγηση από ομότιμους»), σε συνεργασία με την Επιτροπή. Η τελευταία αυτή διάταξη (άρθρο III-260) προβλέπει την εφαρμογή ενός μηχανισμού που εφαρμόζεται με επιτυχία

τα τελευταία χρόνια. Επιτρέπει την παρακολούθηση της συγκεκριμένης εφαρμογής στο επιχειρησιακό επίπεδο των πολιτικών της Ένωσης από τις αστυνομικές και δικαστικές αρχές, ευνοώντας παράλληλα την αμοιβαία αναγνώριση μεταξύ των κρατών μελών.

IV. Ακόμα, στο μέλλον τα εθνικά κοινοβούλια θα ενημερώνονται πάντα σχετικά με τις εργασίες της επιτροπής για την εσωτερική ασφάλεια, η νέα αυτή μόνιμη επιτροπή, που προς το παρόν έχει ως καθήκον να συμβάλει στην προετοιμασία των εργασιών του Συμβουλίου στον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας, στο εξής θα εργάζεται αποκλειστικά για την προώθηση και την ενίσχυση της επιχειρησιακής συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων αρχών σε θέματα αστυνομίας και εσωτερικής ασφάλειας.

Αυτή η έννοια της **εσωτερικής ασφάλειας** αποτελεί χαρακτηριστικό του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.

Η **διοικητική συνεργασία (μη επιχειρησιακή)** των αρμοδίων υπηρεσιών εξασφαλίζεται από το άρθρο III-263, το οποίο δεν επιφέρει καμία αλλαγή στο τρέχον άρθρο 66 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (συνθήκη ΕΚ) που προβλέπει, δυνάμει της συνθήκης της Νίκαιας, ότι τα μέτρα συνεργασίας λαμβάνονται από το Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία.

Σχετικά με τις αρμοδιότητες του **Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου** στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων, η συνταγματική συνθήκη εξαλείφει τους περιορισμούς και τις παρεκκλίσεις που προβλέπονταν σε άρθρα της συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επιτρέποντάς του ιδίως να αποφαίνεται σχετικά με τις παραβιάσεις των κρατών μελών στον συγκεκριμένο τομέα. Ωστόσο, οι εξαιρέσεις που συνδέονται με τον έλεγχο της εγκυρότητας και της αναλογικότητας των επιχειρησιακών δράσεων της αστυνομίας, την τήρηση της δημόσιας τάξης και τη διαφύλαξη της εσωτερικής ασφάλειας που προβλέπονται από το άρθρο 35, παράγραφος 5 της συνθήκης ΕΕ, επιβεβαιώνονται και στο άρθρο III-377 του Συντάγματος

Στο Σύνταγμα, οι πολιτικές σχετικά με τους ελέγχους των συνόρων, **το άσυλο και τη μετανάστευση** γίνονται κοινές. Οι διατάξεις που αφορούν τους τομείς αυτούς δεν διαφέρουν σε σχέση με εκείνες που πρότειναν τα μέλη της Συνέλευσης.

Η νέα συνθήκη καθορίζει ως γενικό κανόνα στον εν λόγω τομέα την αρχή της αλληλεγγύης και τη δίκαιη κατανομή ευθυνών, μεταξύ άλλων και στο οικονομικό επίπεδο (άρθρο III-268), ενώ ο Τίτλος IV της συνθήκης ΕΚ δεν προβλέπει την αρχή του «καταμερισμού του βάρους» παρά μόνο για την υποδοχή των μεταναστών και εκτοπισμένων προσώπων σε περιπτώσεις μαζικής συρροής. Όσον αφορά τις διαδικασίες, η Επιτροπή διαθέτει εφεξής το μονοπώλιο του δικαιώματος νομοθετικής πρωτοβουλίας (όπως προβλεπόταν ήδη από τη συνθήκη του Άμστερνταμ) από την 1η Μαΐου 2004. Ωστόσο, το κείμενο του Συντάγματος καταργεί τη ρήτρα (άρθρο 67 της συνθήκης ΕΚ) βάσει της οποίας η Επιτροπή υποχρεούται να εξετάζει τις αιτήσεις που προέρχονται από κάποιο κράτος μέλος.

Όλα τα μέτρα θεσπίζονται με νόμο ή νόμο-πλαίσιο και δια της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας, εκτός των κατεπειγόντων μέτρων σε περίπτωση αιφνίδιας συρροής σχετικά με τα οποία θεσπίζονται έπειτα από διαβούλευση μόνο με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η ειδική πλειοψηφία επεκτείνεται σε όλους τους τομείς των εν λόγω πολιτικών, γεγονός που αποτελεί νέα πρόοδο συγκριτικά με τις διαδικαστικές τροποποιήσεις που είχε εισαγάγει η συνθήκη της Νίκαιας. Αντιθέτως με τη συνθήκη ΕΚ, η νέα συνταγματική συνθήκη καθορίζει τις αρχές που θα ακολουθούνται για κάθε μία από τις πολιτικές σε αυτόν τον τομέα.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

1. Έλεγχος προσώπων στα σύνορα

Το άρθρο 62 της συνθήκης ΕΚ αντικαθίσταται από το άρθρο III-265. Υπογραμμίζονται τρεις κύριες αλλαγές :

I. η παγίωση της έννοιας του «ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης εξωτερικών συνόρων» που αποσκοπεί στην ενίσχυση στο μέλλον μιας συνεργασίας τόσο σε νομοθετικό όσο και σε επιχειρησιακό επίπεδο, με προοπτική την ενδεχόμενη δημιουργία κοινών μονάδων μεθοριακών φρουρών επιφορτισμένων με τη στήριξη της δράσης των εθνικών αρχών·

II. η απλούστευση των διατυπώσεων των θεωρήσεων και άλλων τίτλων παραμονής βραχείας διάρκειας.

III. ο σεβασμός της αρμοδιότητας του κάθε κράτους μέλους όσον αφορά τη γεωγραφική οροθέτηση των συνόρων του, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο.

2. Άσυλο Έχοντας εγκαταλειφθεί η αναφορά ελάχιστων κανόνων, το άρθρο III-266 του Συντάγματος ενσωματώνει την έννοια ενός «κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου» που περιλαμβάνει για τους υπηκόους τρίτων χωρών:

I. ενιαίο καθεστώς και κοινές διαδικασίες χορήγησης και ανάκλησης ασύλου·

II. κοινές διαδικασίες χορήγησης και ανάκλησης επικουρικής προστασίας.

Όσον αφορά τα **εκτοπισμένα πρόσωπα** σε περίπτωση μαζικής συρροής, η Ένωση δεν αναγνωρίζει ενιαίο καθεστώς, αλλά μόνον τη δυνατότητα δημιουργίας κοινού συστήματος προσωρινής προστασίας στα πλαίσια της τήρησης των διατάξεων της Σύμβασης της Γενεύης.

Η σπουδαιότητα της εξωτερικής πτυχής της πολιτικής ασύλου εκφράζεται στη διάταξη που επιτρέπει τη **θέσπιση μέτρων για την εταιρική σχέση και συνεργασία με τρίτες χώρες για τη διαχείριση της συρροής των προσώπων που αιτούνται ασύλου ή επικουρικής ή προσωρινής προστασίας.**

3. Μετανάστευση

Η κοινή πολιτική όσον αφορά τη μετανάστευση (άρθρο III-267) περιλαμβάνει

I. την αποτελεσματική διαχείριση των μεταναστευτικών ροών,

II. τη δίκαιη μεταχείριση των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στα κράτη μέλη,

III. καθώς και πρόληψη και καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και της εμπορίας ανθρώπων (κυρίως γυναικών και παιδιών).

Το Σύνταγμα παγιώνει την εξέλιξη που εισήγαγε η συνθήκη του Άμστερνταμ, αναφέροντας μια διάταξη που εκχωρεί ρητές εξουσίες στην Ένωση ώστε να συνάπτει συμφωνίες για την επανεισδοχή παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών.

Οι σημαντικότερες **καινοτομίες** αφορούν τους παρανόμως διαμένοντες υπηκόους: στο εξής, η Ένωση μπορεί να θεσπίσει μέτρα ενθάρρυνσης και στήριξης για την κοινωνική ένταξη των μεταναστών, αποκλειόμενης οποιασδήποτε εναρμόνισης των εθνικών νομοθεσιών (ακριβώς όπως ισχύει και στην περίπτωση της πρόληψης του εγκλήματος).

Από την άλλη, το άρθρο III-267 αποτελεί σαφώς τη νομική βάση για τον καθορισμό των **δικαιωμάτων των υπηκόων τρίτων χωρών**. Ωστόσο, τα κράτη μέλη διατηρούν την αρμοδιότητά τους να καθορίζουν τον όγκο των εισερχόμενων υπηκόων τρίτων χωρών, με σκοπό την εργασία. Η συγκεκριμένη παράγραφος είναι ιδιαίτερης σημασίας διότι, παρότι δεν επηρεάζει την πρόσβαση στην αγορά εργασίας των υπηκόων που είναι ήδη εγκατεστημένοι σε κάποιο κράτος μέλος, ούτε τις εισόδους για άλλους λόγους (συγκεκριμένα τις περιπτώσεις επανένωσης οικογενειών και σπουδών), αποτελεί μια σημαντική επιφύλαξη υπέρ της εθνικής αρμοδιότητας όσον αφορά τον κοινό καθορισμό της πολιτικής για τη μετανάστευση.

Τέλος, δεν επέρχεται καμία αλλαγή στην **καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και την πρόβλεψη ποινικών κυρώσεων** που περιλαμβάνονται ήδη στο άρθρο 63 της συνθήκης ΕΚ, εκτός από το εδάφιο που αφορά την εμπορία ανθρώπων.

4. Απαγόρευση διακρίσεων, ιθαγένεια και ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων

Ο Τίτλος II του τρίτου μέρους της συνταγματικής συνθήκης **αφορά την «απαγόρευση των διακρίσεων και την ιθαγένεια»**. Υπογραμμίζονται τρεις καινοτομίες:

i. το άρθρο III-124 παράγραφος 1, σχετικά με τα μέτρα για την καταπολέμηση των διακρίσεων, διατηρεί την ομοφωνία του Συμβουλίου, αλλά προβλέπει την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις περιπτώσεις όπου στη συνθήκη ΕΚ γίνεται λόγος για απλή διαβούλευση·

ii. το άρθρο III-124 παράγραφος 2, πάντα σχετικά με την καταπολέμηση των διακρίσεων, διευρύνει τις αρμοδιότητες της Ένωσης στη θέσπιση των «βασικών αρχών» των μέτρων ενθάρρυνσης που θα λαμβάνονται στον εν λόγω τομέα·

iii. το άρθρο III-127 προβλέπει μια νέα νομική βάση που επιτρέπει στην Ένωση να θεσπίζει νόμους για τη λήψη των αναγκαίων μέτρων ώστε να εξασφαλίζεται η διπλωματική και προξενική προστασία των πολιτών της Ένωσης, ενώ σήμερα δυνάμει της συνθήκης ΕΚ η θέσπιση των εν λόγω μέτρων έγκειται στα κράτη μέλη.

Μεταξύ των **δικαιωμάτων που απαρτίζουν την ιθαγένεια**:

το άρθρο I-10 παράγραφος 2 ορίζει, όπως και το άρθρο 18 της συνθήκης ΕΚ, το δικαίωμα της ελευθερίας της κυκλοφορίας και διαμονής.

Η σημαντικότερη καινοτομία της συνταγματικής συνθήκης έγκειται στο άρθρο III-125, το οποίο **διευρύνει τις αρμοδιότητες της Ένωσης στους τομείς που είχε αποκλείσει η συνθήκη της Νίκαιας**, ήτοι στα μέτρα σχετικά:

i. με τα διαβατήρια,

ii. τα δελτία ταυτότητας,

iii. τους τίτλους διαμονής ή

iv. κάθε άλλο εξομοιούμενο έγγραφο,

κοινωνική ασφάλεια ή την κοινωνική προστασία. Σε αυτές τις περιπτώσεις, προβλέπεται η θέσπιση νόμου με ομοφωνία και αφού ζητηθεί η γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΑΣΤΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Όπως στο άρθρο 65 της τρέχουσας συνθήκης ΕΚ, η δικαστική συνεργασία περιορίζει τις αστικές υποθέσεις, πάντα «στο μέτρο που είναι αναγκαία για την ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς».

Η αρχή της **αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών και εξωδικαστικών αποφάσεων** συμπεριλήφθηκε στη συνταγματική συνθήκη ως ο θεμέλιος λίθος στον οποίο στηρίζεται η δικαστική συνεργασία στον τομέα αυτόν. Η αναφορά που γίνεται στα «**μέτρα προσέγγισης**» είναι επίσης πολύ σημαντική διότι διευρύνεται ο κατάλογος των τομέων στους οποίους η Ένωση μπορεί να θεσπίσει αυτά τα μέτρα, περιλαμβανομένων εκείνων που αποσκοπούν:

I. στην εξασφάλιση υψηλού επιπέδου πρόσβασης στη δικαιοσύνη,

II. στην εξάλειψη των εμποδίων στην ομαλή διεξαγωγή των αστικών δικών,

III. την ανάπτυξη εναλλακτικών μεθόδων επίλυσης διαφορών,

IV. την υποστήριξη της κατάρτισης των δικαστών και του προσωπικού των δικαστηρίων.

Όπως αποφασίστηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας, όλα τα νομοθετικά μέτρα θα διέπονται από τη **διαδικασία ψηφοφορίας με ειδική πλειοψηφία και τη διαδικασία συναπόφασης**, εκτός των πτυχών που άπτονται του οικογενειακού δικαίου με διασυννοριακές επιπτώσεις για τις οποίες διατηρείται η ομοφωνία.

Ωστόσο, στο Σύνταγμα εκτιμάται αναγκαία η προσθήκη παραγράφου στο άρθρο III-269, η οποία να επιτρέπει στο Συμβούλιο των Υπουργών, που αποφασίζει με ομοφωνία, να καθιστά εφαρμοστέα τη συνήθη νομοθετική διαδικασία σε συγκεκριμένες πτυχές του οικογενειακού δικαίου. Αυτή η ειδική μεταβατική ρήτρα θα επιτρέψει να αποφευχθεί η ανάγκη τροποποίησης του Συντάγματος.

ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Στο σχέδιο συντάγματος, η ειδική πλειοψηφία προτεινόταν ως κανόνας σε θέματα ποινικής δικαστικής συνεργασίας και ποινικού δικαίου. Ύστερα από τις διαβουλεύσεις και για αποφευχθεί η ομόφωνη οπισθοχώρηση, η ΔΔ εισήγαγε **τροποποίηση**, η οποία λειτουργεί ως πέδη έκτακτης ανάγκης. Η εν λόγω ρήτρα προβλέπει ότι, όταν ένα κράτος μέλος εκτιμά πως ένα σχέδιο νόμου ή νόμου-πλαίσιο πλήττει τις θεμελιώδεις πτυχές του ποινικού δικαστικού του συστήματος, μπορεί να προσφύγει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ώστε να διακόψει τη συνήθη νομοθετική διαδικασία. Ύστερα από συζήτηση και εντός προθεσμίας τεσσάρων μηνών, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο μπορεί να επιλέξει μεταξύ του να παραπέμψει το σχέδιο στο Συμβούλιο, ξεκινώντας έτσι εκ νέου τη συνήθη διαδικασία ή να ζητήσει, είτε από την Επιτροπή είτε από την ομάδα των κρατών μελών που υπέβαλαν το σχέδιο, να υποβάλουν ένα νέο σχέδιο.

Εάν ύστερα από τέσσερις μήνες αδράνειας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου σχετικά με το αρχικό σχέδιο ή δώδεκα μήνες συζητήσεων στο Συμβούλιο σχετικά με το νέο σχέδιο, ο νόμος ή ο νόμος-πλαίσιο δεν έχει ακόμα θεσπιστεί, ένα τρίτο των κρατών μελών μπορεί να ξεκινήσει μια ενισχυμένη συνεργασία. Η διαδικασία είναι απλουστευμένη, εφόσον η προκαταρκτική έγκριση που προβλέπεται από τους γενικούς κανόνες θεωρείται ότι χορηγείται αυτόματα.

Το **δικαίωμα νομοθετικής πρωτοβουλίας** στον τομέα αυτόν εξακολουθεί να καταμερίζεται μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών, αλλά η Συνέλευση ορίζει «απαρτία» για την υποβολή πρωτοβουλίας (το εν τέταρτο των κρατών μελών, ήτοι 7 χώρες σε μια διευρυμένη Ένωση των 25 ή των 27), ενώ το άρθρο 34 της συνθήκης ΕΕ προβλέπει ότι κάθε κράτος μέλος δύναται να ασκεί το δικαίωμα πρωτοβουλίας του. Αυτή η τροποποίηση οδηγεί στην πρόβλεψη ότι θα μειωθεί ο αριθμός πρωτοβουλιών εκ μέρους των κρατών μελών που συχνά δεν ανταποκρίνονται πράγματι στα συμφέροντα σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

A. Δικαστική συνεργασία

1. Θεμελιώδεις αρχές, ποινική διαδικασία και ουσιαστικό ποινικό δίκαιο

Όπως και η δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις, παγιώνεται στο Σύνταγμα η αρχή της **αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων σε ποινικές υποθέσεις**, ως εγκρίθηκε σε πολιτικό επίπεδο στο Τάμπερε. Αυτή η αρχή αποτελεί των ακρογωνιαίο λίθο της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, συμβάλλοντας κατ' αυτόν τον τρόπο στην προώθηση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των αρμοδίων αρχών των κρατών μελών (όπως προβλέπεται από το άρθρο I-42 της συνταγματικής συνθήκης).

Η συνεργασία περιλαμβάνει επίσης την προσέγγιση των νομοθεσιών χάρη στην έγκριση ελάχιστων κανόνων στους εξής τομείς:

Την ποινική διαδικασία. Μέσω του άρθρου III-270, το Σύνταγμα καθιερώνει τρεις τομείς παρέμβασης:

I.το αμοιβαία παραδεκτό των αποδείξεων (ωστόσο δεν προβλέπεται η εναρμόνιση των αποδείξεων ούτε η εκτίμησή τους)·

II.τα δικαιώματα των προσώπων στην ποινική διαδικασία·

III.τα δικαιώματα των θυμάτων.

Ύστερα από τις τροποποιήσεις τις οποίες επέφερε στο σχέδιο συντάγματος η Διακυβερνητική Διάσκεψη, αυτή η προσέγγιση των ποινικών νομοθεσιών δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί παρά μόνον «κατά τον βαθμό που είναι απαραίτητο» και λαμβάνοντας υπόψη τις «διαφορές μεταξύ των νομικών συστημάτων και παραδόσεων των κρατών μελών».

Το ουσιαστικό ποινικό δίκαιο. Το άρθρο III-271 προβλέπει ότι η Ένωση μπορεί να καθορίζει τα **ποινικά αδικήματα και τις κυρώσεις βάσει ενός καταλόγου σοβαρών εγκλημάτων και με διασυνοριακό χαρακτήρα** όπου περιλαμβάνονται δέκα τομείς:

i.τρομοκρατία,

ii.παράνομη εμπορία ναρκωτικών,

iii.οργανωμένη εγκληματικότητα (σχετικά με την οποία το άρθρο 31 παράγραφος 1 στοιχείο ε) της συνθήκης ΕΕ προβλέπει ήδη τη θέσπιση ελάχιστων κανόνων),

iv.εμπορία ανθρώπων,

v.σεξουαλική εκμετάλλευση γυναικών και παιδιών,

vi.παράνομη εμπορία όπλων,

vii. νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες,

viii.διαφθορά

ix.παραχάραξη μέσων πληρωμής,

x.εγκληματικότητα στον χώρο της πληροφορικής.

Όπως ισχύει με τον κατάλογο των ειδικών στοιχείων της ποινικής διαδικασίας, ο παραπάνω κατάλογος είναι ενδεικτικός: το Συμβούλιο των Υπουργών μπορεί, αποφασίζοντας ομόφωνα και κατόπιν έγκρισης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, προσδιορίσει κι άλλους τομείς εγκληματικότητας.

Επιπλέον, το Συμβούλιο μπορεί να ορίσει, επίσης με ομόφωνη γνώμη, τους ελάχιστους κανόνες σχετικά με τις συνιστώσες των ποινικών παραβάσεων και με τις εφαρμοστέες κυρώσεις (ουσιαστικό ποινικό δίκαιο), όταν η προσέγγιση των νομοθεσιών παρίσταται αναγκαία για την εξασφάλιση ότι εφαρμόζεται αποτελεσματικά μια πολιτική της Ένωσης σε τομέα που έχει ήδη καταστεί αντικείμενο μέτρων εναρμόνισης. Αυτό το κριτήριο θα επιτρέψει την κάλυψη συγκεκριμένα της καταπολέμησης του ρατσισμού και της ξενοφοβίας, της απάτης που θίγει τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης, της φοροαποφυγής, των περιβαλλοντικών εγκλημάτων και της παραχάραξης του ευρώ.

2. Πρόληψη του εγκλήματος

Το άρθρο III-272 της συνταγματικής συνθήκης αποτελεί τη νομική βάση σχετικά με την πρόληψη του εγκλήματος. Το συγκεκριμένο άρθρο προβλέπει τη δυνατότητα να θεσπιστούν μέτρα ενθάρρυνσης και στήριξης, χωρίς τα μέτρα αυτά να συνεπάγονται προσέγγιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων.

3. Eurojust

Το άρθρο III-273 διευρύνει και καθορίζει καλύτερα τις επιχειρησιακές αρμοδιότητες της Eurojust. Το άρθρο 31 της συνθήκης ΕΕ, η οποία τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας, προβλέπει ότι η Eurojust **θα δύναται να ζητά από κάποιο κράτος μέλος την έναρξη έρευνας χωρίς αυτό το αίτημα να είναι δεσμευτικό**. Ύστερα από διαβουλεύσεις στο πλαίσιο της ΔΔ, η συνθήκη προβλέπει εφεξής ότι η Eurojust θα μπορεί:

i.να ξεκινήσει ποινικές έρευνες (λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τους εθνικούς κανόνες και τις πρακτικές, όπως διευκρινίζεται στη δήλωση αριθ. 23 που προσαρτάται στην τελική πράξη της

ΔΔ)·

ii. να προτείνει στις εθνικές αρχές την έναρξη ποινικών διώξεων·

iii. να συντονίζει έρευνες και δίωξεις οι οποίες θα διεξάγονται από τις αρμόδιες αρχές.

Οι ενέργειες της Eurojust πρέπει να σέβονται τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και υπόκεινται στον δικαστικό έλεγχο του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου.

4. Ευρωπαϊκή Εισαγγελία

Η πρόταση της Συνέλευσης σχετικά με την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία αποτέλεσε αντικείμενο σημαντικών τροποποιήσεων από τη ΔΚΔ. Το άρθρο III-274 του Συντάγματος τώρα προβλέπει ότι το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα και ύστερα από την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, δύναται να συγκροτήσει Ευρωπαϊκή Εισαγγελία με βάση την Eurojust, αλλά αποκλειστικά με σκοπό την καταπολέμηση των παραβάσεων εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Στα καθήκοντα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας θα περιλαμβάνεται η έρευνα, η δίωξη και η παραπομπή στα δικαστήρια των δραστών αυτού του είδους των παραβάσεων και των συνενόχων τους.

Ωστόσο, το Σύνταγμα αφήνει ένα παράθυρο ανοιχτό προβλέποντας τη δυνατότητα το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να επεκτείνει τις αρμοδιότητες της Εισαγγελίας όσον αφορά την καταπολέμηση της σοβαρής εγκληματικότητας που ενέχει μια διακρατική διάσταση. Αυτή η απόφαση θα μπορεί να τεθεί σε ισχύ ταυτόχρονα ή ύστερα από εκείνη που θεσπίζει την Εισαγγελία και θα πρέπει να ληφθεί με ομόφωνη γνώμη, ύστερα από έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και διαβουλεύσεις με την Επιτροπή.

Β. Αστυνομική συνεργασία

Οι εξουσίες της Ένωσης σχετικώς δεν έχουν εξελιχθεί πολύ από τη συνθήκη ΕΕ διότι το πεδίο εφαρμογής της συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων αρχών (άρθρο III-275) είναι το ίδιο με εκείνο δυνάμει του άρθρου 30 της συνθήκης ΕΕ. Οι διατάξεις που αφορούν την άσκηση **επιχειρησιακών αρμοδιοτήτων** μεταξύ των εθνικών αρχών και εκείνες που αφορούν την **παρέμβαση στο έδαφος άλλου κράτους μέλους** (άρθρο III-277) συνεχίζουν να υπόκεινται στον κανόνα της ομοφωνίας, ενώ για τα μέτρα που αφορούν στην μη επιχειρησιακή συνεργασία θα είναι επαρκής η ειδική πλειοψηφία. Οι διατάξεις του άρθρου III-276 σχετικά με την **Ευρωπόλ** συνδυάζουν τις διατάξεις του άρθρου 30 της συνθήκης ΕΕ.

i. Ενισχύουν τις εξουσίες δράσης στην περίπτωση «σοβαρών εγκλημάτων που έχουν επιπτώσεις σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη», επιτρέποντας την εξασφάλιση του συντονισμού, της οργάνωσης και της διεξαγωγής ερευνών από κοινού με τις αρμόδιες εθνικές αρχές.

ii. Ωστόσο, κατά τρόπο ανάλογο με εκείνον του άρθρου 32 της συνθήκης ΕΕ, προβλέπεται ότι όλες οι επιχειρησιακές δράσεις της Ευρωπόλ πρέπει να διεξάγονται σε συνεργασία με τις εθνικές αρχές και η εφαρμογή μέτρων καταναγκαστικού χαρακτήρα εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα των εθνικών αρχών.

iii. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ασκεί έλεγχο στην Ευρωπόλ με τη συνδρομή των εθνικών κοινοβουλίων. Οι πράξεις αυτές πρέπει να τηρούν τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και υπόκεινται στον δικαστικό έλεγχο του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου.

Γ. Καταπολέμηση της Απάτης

Όσον αφορά την καταπολέμηση της απάτης, το Σύνταγμα διατηρεί στο άρθρο III-415 το λεκτικό του άρθρου 280 της συνθήκης ΕΚ. Ωστόσο, εξαλείφει το τελευταίο μέρος της παραγράφου 4 που προέβλεπε ότι «τα απαραίτητα μέτρα στους τομείς της πρόληψης και της καταπολέμησης της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας δεν αφορούν την εφαρμογή του εθνικού ποινικού δικαίου ούτε την απονομή της δικαιοσύνης στα κράτη μέλη».

Η συγκεκριμένη αλλαγή θα επιτρέψει στην Ένωση να αποκτήσει τις απαραίτητες νομικές πράξεις στις ποινικές υποθέσεις για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων τους.

Η ΕΥΡΩΠΗ: ΧΩΡΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ
Ια. Εισαγωγή
(πρωτόκολλα,
συνθήκες και
αποφάσεις που
εξασφαλίζουν
την έννοια της
ελεύθερης
κυκλοφορίας
των πολιτών
μέσα στην
Ένωση)

Ήδη από το 1957, η **Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας** περιελάμβανε διατάξεις που αποσκοπούσαν στη διασφάλιση της **ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων** στο έδαφος της Κοινότητας.

Το εν λόγω δικαίωμα έγινε πραγματικότητα μέσω διαφόρων κοινοτικών πράξεων, ενώ η ιδέα της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων εδραιώθηκε βαθμιαία μέσω της δημιουργίας της ενιαίας αγοράς. Από το 1993, οι υπήκοοι των κρατών μελών μπορούν να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση (άρθρο 14 της συνθήκης ΕΚ), δικαίωμα που συνδέεται με την ευρωπαϊκή ιθαγένεια (άρθρο 18).

Το 1993, η **Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση** περιέλαβε μεταξύ των θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος για τα κράτη μέλη, την πολιτική ασύλου, τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης και τη μεταναστευτική πολιτική.

Η Συνθήκη του Άμστερνταμ, που υπεγράφη το 1997, περιλαμβάνει τα εν λόγω θέματα στα πλαίσια της Συνθήκης ΕΚ (άρθρα 61 έως 69) και προβλέπει μια μεταβατική περίοδο πέντε ετών πριν από την πλήρη εφαρμογή των κοινοτικών διαδικασιών. Απώτερο στόχο αποτελεί η δημιουργία ενός "χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης" χωρίς έλεγχο των προσώπων στα εσωτερικά σύνορα, ανεξάρτητα από την εθνικότητά τους.

Παράλληλα, πρέπει να εφαρμοστούν κοινοί κανόνες όσον αφορά τους ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης, τις θεωρήσεις, την πολιτική ασύλου και τη μεταναστευτική πολιτική.

Το σχέδιο δράσης του Συμβουλίου και της Επιτροπής της 3ης Δεκεμβρίου 1998 καθορίζει ένα χρονοδιάγραμμα των μέτρων που πρέπει να θεσπισθούν για την επίτευξη των ανωτέρω στόχων έως το έτος 2004.

Ας σημειωθεί ότι το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία επέλεξαν να απόσχουν από την εφαρμογή των νέων μέτρων σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων που προβλέπονται από τη Συνθήκη του Άμστερνταμ. Ομοίως, η Δανία, αν και έχει υπογράψει τις συμφωνίες του Σένγκεν, εμφανίζεται διστακτική ως προς την εφαρμογή της κοινοτικής μεθόδου στον τομέα της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων και δεν εφαρμόζει όλες τις αποφάσεις που έχουν εκδοθεί βάσει της Συνθήκης ΕΚ στον εν λόγω τομέα.

A. Το κεκτημένο
Σένγκεν και η
ενσωμάτωση του
στην Ένωση.
Το σύστημα
πληροφόρησης
Σένγκεν για την
ανταλλαγή
δεδομένων (SIS)

Μια από τις τρεις βασικές αρχές της Ένωσης είναι όπως προαναφέρθηκε, η εξασφάλιση ενός χώρου ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων. Η σχετική συζήτηση ξεκίνησε ήδη από τη δεκαετία του 80. Διαφορετικές απόψεις διατυπώθηκαν στο πλαίσιο των εν λόγω συζητήσεων: άλλα κράτη μέλη η έννοια αυτή θα έπρεπε να εφαρμόζεται **μόνο στους ευρωπαίους πολίτες**, πράγμα που σήμαινε τη διατήρηση των ελέγχων στα σύνορα και τον διαχωρισμό μεταξύ των ευρωπαίων πολιτών και των υπηκόων τρίτων χωρών.

Αλλά κράτη μέλη, αντίθετα, επιθυμούσαν **την καθιέρωση της ελεύθερης κυκλοφορίας για όλους** και, κατά συνέπεια, την κατάργηση αυτών των συνοριακών ελέγχων.

Επειδή ήταν αδύνατον να βρεθεί συμφωνία στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, **η Γαλλία, η Γερμανία, το Βέλγιο, το Λουξεμβούργο και οι Κάτω Χώρες αποφάσισαν, το 1985, να δημιουργήσουν μεταξύ τους ένα χώρο χωρίς σύνορα, τον χώρο "Σένγκεν", από το όνομα της πόλης του Λουξεμβούργου στην οποία υπογράφηκαν οι πρώτες συμφωνίες.** Αυτή η διακυβερνητική συνεργασία αναπτύχθηκε για να συμπεριλάβει δεκατρία κράτη το 1997, κατά την υπογραφή της συνθήκης του Άμστερνταμ. Χάρη στη συνθήκη αυτή, οι αποφάσεις που είχαν εκδοθεί το 1985 από τα μέλη του χώρου Σένγκεν καθώς και οι δομές εργασίας που καθιερώθηκαν, ενσωματώθηκαν στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης την 1η Μαΐου 1999.

Η πρώτη σχετική συμφωνία υπογράφηκε στις 14 Ιουνίου 1985 εν συνεχεία, . εκπονήθηκε σύμβαση που υπογράφηκε στις 19 Ιουνίου 1990. Αυτή άρχισε να ισχύει το 1995 και **επέτρεψε την κατάργηση των εσωτερικών συνόρων μεταξύ των χωρών που την είχαν υπογράψει ενώ δημιούργησε ενιαία εξωτερικά σύνορα όπου πραγματοποιούνται έλεγχοι εισόδου στον χώρο Σένγκεν σύμφωνα με τις ίδιες διαδικασίες.**

Καθιερώθηκαν κοινοί κανόνες όσον αφορά την έκδοση θεώρησης, το δικαίωμα ασύλου και τον έλεγχο στα εξωτερικά σύνορα έτσι ώστε να επιτραπεί η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων στο εσωτερικό των χωρών που έχουν υπογράψει τη σύμβαση χωρίς να διαταράσσεται η δημόσια τάξη. Με αυτήν την οπτική, και προκειμένου να συνδυσασθεί η ελευθερία με την ασφάλεια, η ελεύθερη αυτή κυκλοφορία συνοδεύεται από τα καλούμενα **"συνοδευτικά" μέτρα**:

Πρόκειται για:

- i.τη βελτίωση του συντονισμού μεταξύ των υπηρεσιών αστυνομίας, τελωνείων και δικαιοσύνης
- ii. και τη λήψη των αναγκαίων μέτρων προκειμένου να καταπολεμηθεί, ιδίως, η τρομοκρατία και το οργανωμένο έγκλημα. Για το σκοπό αυτό, δημιουργήθηκε ένα **σύνθετο σύστημα πληροφόρησης για την ανταλλαγή δεδομένων σχετικά με την περιγραφή αντικειμένων και την ταυτότητα προσώπων που αναζητούνται, το σύστημα πληροφόρησης Σένγκεν για την ανταλλαγή δεδομένων (SIS)**.

Ο χώρος Σένγκεν επεκτάθηκε σιγά σιγά σε όλα τα κράτη μέλη και τα μέτρα που υιοθετήθηκαν από τα κράτη που υπάγονται στο χώρο Σένγκεν

Μεταξύ των **κύριων μέτρων** μπορούν να αναφερθούν:

- i.η κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα και η μεταφορά των ελέγχων αυτών στα εξωτερικά σύνορα·
- ii.ο κοινός καθορισμός των όρων διέλευσης των εξωτερικών συνόρων·
- iii.ο διαχωρισμός στα αεροδρόμια και στους λιμένες μεταξύ των ταξιδιωτών που ταξιδεύουν στο εσωτερικό του χώρου Σένγκεν και σε εκείνους που έρχονται από το εξωτερικό της ζώνης·
- iv.η εναρμόνιση των όρων εισόδου και θεώρησης για τις σύντομες διαμονές·
- v.η καθιέρωση ή η δημιουργία συντονισμού μεταξύ των διοικήσεων για τον έλεγχο των συνόρων (υπάλληλοι σύνδεσης, εναρμόνιση των οδηγιών και της επιμόρφωσης που παρέχεται στο προσωπικό)·
- vi.ο καθορισμός του ρόλου των μεταφορέων στην καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης·
- vii.την υποχρέωση συμπλήρωσης δήλωσης για κάθε υπήκοο τρίτης χώρας που κυκλοφορεί από τη μία χώρα στην άλλη·
- viii.ο καθορισμός κανόνων σχετικά με το ποιο κράτος είναι υπεύθυνο για εξέταση της αίτησης ασύλου (σύμβαση του Δουβλίνου)·
- ix.η καθιέρωση δικαιώματος παρακολούθησης και δίωξης από τη μία χώρα στην άλλη·
- x.η ενίσχυση της νομοθετικής συνεργασίας μέσω ενός ταχύτερου συστήματος έκδοσης και καλύτερης μεταβίβασης της εκτέλεσης των κατασταλτικών δικαστικών αποφάσεων·
- xi.η δημιουργία ενός συστήματος πληροφόρησης Σένγκεν για την ανταλλαγή δεδομένων (SIS).

Όλα τα μέτρα αυτά όπως και οι αποφάσεις και οι δηλώσεις που εκδόθηκαν από την εκτελεστική επιτροπή που συστάθηκε από τη σύμβαση εφαρμογής του 1990, οι πράξεις που υιοθετήθηκαν για την εφαρμογή της σύμβασης από τα όργανα στα οποία η εκτελεστική επιτροπή παρείχε εξουσίες απόφασης, η συμφωνία που υπογράφηκε στις 14 Ιουνίου 1985, η σύμβαση εφαρμογής της συμφωνίας αυτής, που υπογράφηκε στις 19 Ιουνίου 1990 καθώς και τα πρωτόκολλα και οι συμφωνίες προσχώρησης που ακολούθησαν, αποτελούν "το κερτημένο Σένγκεν".

Στο πλαίσιο της διάταξης Σένγκεν, εκπονήθηκε ένα αυτοματοποιημένο δίκτυο, όχι χωρίς δυσκολίες από τεχνική άποψη, έτσι ώστε να επιτρέψει σε όλα τα αστυνομικά τμήματα και στους προξενικούς αντιπροσώπους των κρατών που έχουν προσχωρήσει στον χώρο Σένγκεν να διαθέτουν στοιχεία για συγκεκριμένα πρόσωπα και για αντικείμενα ή οχήματα που αναζητούνται.

Η ενσωμάτωση του κερτημένου Σένγκεν στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ένα πρωτόκολλο προσαρτημένο στη συνθήκη του Άμστερνταμ, επέτρεψε την ενσωμάτωση των αποτελεσμάτων που επέφερε το Σένγκεν στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο χώρος Σένγκεν που αποτελεί ένα πρώτο συγκεκριμένο παράδειγμα ενισχυμένης συνεργασίας μεταξύ δεκατριών κρατών μελών, συναντά το νομικό και θεσμικό πλαίσιο της ΕΕ στο πλαίσιο του οποίου έχει κοινοβουλευτικό και δικαιοδοτικό έλεγχο. Ο στόχος της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων, που εγγράφεται ήδη στην ενιαία ευρωπαϊκή πράξη του 1986, έχει επιτευχθεί και εγγυάται ένα δημοκρατικό κοινοβουλευτικό έλεγχο θέτοντας στη διάθεση των πολιτών δικαστικές προσφυγές όσον αφορά τα δικαιώματά τους (Δικαστήριο ή/και εθνική δικαιοδοσία ανάλογα με τους τομείς).

Ένα από τα σημαντικότερα **καθήκοντα** του Συμβουλίου για την ενσωμάτωση του Σένγκεν, ήταν να επιλέξει μεταξύ των διατάξεων και των μέτρων που έχουν ληφθεί από τα κράτη που υπέγραψαν τις διακυβερνητικές αυτές συμφωνίες, εκείνες που αποτελούν ένα πραγματικό κερτημένο, δηλαδή σύνολο πράξεων που θα διατηρηθούν και θα επιτρέψουν τη συνέχιση της συνεργασίας που έχει αναληφθεί. Στις 20 Μαΐου του 1999 εκδόθηκε **κατάλογος των στοιχείων που αποτελούν το κερτημένο καθώς και ο ορισμός για το καθένα από αυτά της αντίστοιχης νομικής βάσης στις ευρωπαϊκές συνθήκες**

B. Σύστημα πληροφοριών Σένγκεν II δεύτερης γενιάς

Το σύστημα πληροφόρησης Σένγκεν (SIS) είναι σήμερα επιχειρησιακό σε 13 κράτη μέλη και σε 2 άλλα κράτη (Νορβηγία και Ισλανδία). Πάντως, το σύστημα δεν έχει σχεδιαστεί και, συνεπώς, δεν διαθέτει επαρκή ικανότητα για να λειτουργήσει για τόσες χώρες που θα απαρτίζουν την Ένωση μετά τη διεύρυνση. Είναι λοιπόν απαραίτητο να αναπτυχθεί ένα νέο σύστημα πληροφόρησης Σένγκεν δεύτερης γενιάς.

Απαραίτητη παράμετρος για την εφαρμογή των θεμελιωδών αρχών της ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης είναι η ανάπτυξη ενός συστήματος πληροφοριών, σχετικά με ορισμένες κατηγορίες προσώπων και αντικειμένων. Το σύστημα πληροφοριών Σένγκεν II που επιτρέπει στις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών να διαθέτουν πληροφορίες σχετικά με ορισμένες κατηγορίες ανθρώπων και αντικειμένων αποτελεί σημαντικό στοιχείο για την καλή λειτουργία του χώρου ασφάλειας, ελευθερίας και δικαιοσύνης.

Έτσι, συμβάλει στη θέση σε εφαρμογή των διατάξεων που προβλέπονται τόσο σχετικά με την κυκλοφορία των προσώπων (τίτλος IV της συνθήκης) όσο και σχετικά με τη δικαστική συνεργασία επί ποινικών υποθέσεων και την αστυνομική συνεργασία (τίτλος VI της συνθήκης). Το σημερινό SIS σχεδιάστηκε για 18 κράτη (15 κράτη μέλη, την Ισλανδία, τη Νορβηγία και μια εφεδρική θέση). Είναι προφανές ότι η τεχνολογία του έχει ήδη ξεπεραστεί και ότι πρέπει επομένως να εξεταστούν οι νέες δυνατότητες ανάπτυξης.

Η θέση σε εφαρμογή του SIS δεύτερης γενιάς αποτελεί sine qua non προϋπόθεση για τη συμμετοχή των μελλοντικών κρατών μελών σε χώρο ασφάλειας χωρίς εσωτερικά σύνορα. Μάλιστα το Συμβούλιο της 28ης και 29ης Μαΐου 2001 επιβεβαίωσε την προτεραιότητα που δίνεται για την ανάπτυξη του SIS II μέχρι το 2006.

Σήμερα, η Επιτροπή κρίνει ως προτεραιότητα τον καθορισμό των λειτουργιών του SIS, επειδή ενδέχεται σύντομα το SIS να μην είναι μόνο σύστημα πληροφοριών αλλά και σύστημα έρευνας. Γι' αυτό, θα πρέπει να καθοριστούν οι αρχές που θα έχουν πρόσβαση στο σύστημα (δικαστικές αρχές των κρατών μελών, αλλά επίσης Ευρωπόλ, Eurojust υπηρεσίες ασφαλείας..) καθώς και οι νέες κατηγορίες δεδομένων. Επίσης, το SIS θα πρέπει να διακριθεί από το **σύστημα πληροφοριών της Ευρωπόλ** που τέθηκε σε εφαρμογή το 2002 και ασχολείται κυρίως με την πρόληψη και την επισήμανση των απειλών για τη δημόσια τάξη και την ασφάλεια παρά για τις έρευνες στον τομέα του οργανωμένου εγκλήματος.

Όσον αφορά την εφαρμογή των διατάξεων για την **ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων**, η ανάπτυξη του SIS θα είναι χρήσιμη για διάφορους σκοπούς, όπως για την εγγύηση της αυθεντικότητας των εγγράφων ή την ανακάλυψη των προσώπων με παράνομη διαμονή.

Γ. Ελεύθερη κυκλοφορία των ατόμων

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει καταρτίσει έναν κατάλογο των βασικών αρχών που πρέπει να διέπουν τις αποφάσεις της προκειμένου να εξασφαλιστεί η απρόσκοπτη κυκλοφορία των ατόμων μέσα στο πλαίσιο της

I. Ελεύθερη κυκλοφορία των ευρωπαίων πολιτών μέσα στην ένωση

Γενικές διατάξεις

- Δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους
- Κατάργηση των ελέγχων επί των προσώπων
- Γενικές διατάξεις σχετικά με το δικαίωμα διαμονής
- Δικαίωμα διαμονής των εργαζομένων που έχουν παύσει την επαγγελματική τους δραστηριότητα
- Δικαίωμα διαμονής των σπουδαστών
- Περιορισμός των μετακινήσεων ή της διαμονής για λόγους δημόσιας τάξης
- Ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων

Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με την:

- Αντιστοιχία των πτυχίων και ισοδυναμία επαγγελματικών προσόντων
- Κοινωνική ασφάλιση
- Ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων και αθλητισμός

II. Ιθαγένεια της Ένωσης

III. Διέλευση των εξωτερικών συνόρων

- i. Ευρωπαϊκή υπηρεσία για τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων
- ii. Υποχρέωση για υπηκόους τρίτων χωρών να διαθέτουν θεώρηση
- iii. Το καθεστώς διέλευσης μέσω αερολιμένων
- iv. Κοινοτικό υπόδειγμα θεώρησης
- v. Σύμβαση σχετικά με τον έλεγχο των προσώπων
- vi. Αποστολές ενίσχυσης και πληροφόρησης που γίνονται πριν από τα σύνορα
- vii. Τοπική προξενική συνεργασία
- viii. Ανταλλαγή πληροφοριών για τα παραποιημένα ταξιδιωτικά έγγραφα

- ix.Ανίχνευση των πλαστογραφιών
- x.Σύστημα αρχειοθέτησης εικόνων FADO
- xi.Χορήγηση θεώρησης στα σύνορα
- xii.Ολοκληρωμένη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων

IV. Πολιτική Ασύλου

- i.Εγκαθίδρυση πιο προσιτών, πιο δίκαιων και καλύτερα οργανωμένων συστημάτων χορήγησης ασύλου
- ii.CIREA : Κέντρο πληροφόρησης, μελετών και ανταλλαγών σε θέματα ασύλου
- iii.Καθεστώς του πρόσφυγα και καθεστώς δικαιούχου διεθνούς προστασίας
- iv.Ορισμός του "πρόσφυγα"
- v.Προσδιορισμός του κράτους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης ασύλου (Κανονισμός του Συμβουλίου)
- vi.Σύστημα "Eurodac"
- vii.Στοιχειώδεις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων άσυλο στα κράτη μέλη
- viii.Ελάχιστες εγγυήσεις για τις διαδικασίες ασύλου
- ix.Ελάχιστες προδιαγραφές για τη διαδικασία χορήγησης και ανάκλησης του καθεστώτος του πρόσφυγα
- x.Κριτήρια απόρριψης των αβάσιμων αιτήσεων ασύλου
- xi.Κατανομή των βαρών (1996)
- xii.Χρηματοδότηση ειδικών σχεδίων (1997-98)
- xiii.Υποδοχή και εκούσιος επαναπατρισμός προσφύγων, ακουσίως μετακινήθοντων και αιτούντων άσυλο
- xiv.Ευρωπαϊκό ταμείο για τους πρόσφυγες
- xv.Προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής συρροής εκτοπισθέντων ατόμων
- xvi.Παρακολούθηση της εφαρμογής των πράξεων που εγκρίνονται

V. Μετανάστευση και δικαιώματα των υπηκόων τρίτων χωρών

- i.Πολιτική μετανάστευσης
- ii.CIREFI: Κέντρο πληροφόρησης, μελετών και ανταλλαγών στον τομέα της διέλευσης των συνόρων και της μετανάστευσης
- iii.Συντονισμός της κοινοτικής πολιτικής στον τομέα της μετανάστευσης
- iv.Άδειες διαμονής ενιαίου τύπου
- v.Εικονικοί γάμοι
- vi.Περιορισμοί της εισδοχής υπηκόων τρίτων χωρών για την άσκηση ανεξάρτητης επαγγελματικής δραστηριότητας
- vii.Περιορισμός της εισδοχής υπηκόων τρίτων χωρών για την αναζήτηση απασχόλησης
- viii.Εισδοχή υπηκόων τρίτων χωρών στο έδαφος των κρατών μελών για λόγους σπουδών
- ix.Ασυνόδευτοι ανήλικοι υπήκοοι τρίτων χωρών
- x.Ένταξη στην εξωτερική πολιτική των θεμάτων που συνδέονται με τη μετανάστευση

Δικαιώματα των υπηκόων τρίτων χωρών

- i.Ελεύθερη κυκλοφορία κατά μέγιστη διάρκεια τριών μηνών και ειδική άδεια
- ii.Προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών
- iii.Τίτλος παραμονής μικρής διάρκειας που χορηγείται στα θύματα της λαθρομετανάστευσης
- iv.Ελεύθερη κυκλοφορία δυνάμει θεωρήσεως για διαμονή μακράς διάρκειας
- v.Καθεστώς των κατοίκων μακράς διάρκειας
- vi.Καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών, κατοίκων μακράς διάρκειας
- vii.Μαθητές υπήκοοι τρίτων χωρών
- viii.Οικογενειακή επανένωση
- ix.Επέκταση του κανονισμού αριθ. 1408/71 στους υπηκόους τρίτων χωρών
- x.Ελεύθερη παροχή υπηρεσιών
- xi.Απόσπαση μισθωτών εργαζομένων υπηκόων τρίτου κράτους από μια επιχείρηση στο πλαίσιο παροχής διασυνοριακών υπηρεσιών
- xii.Επέκταση της ελεύθερης παροχής διασυνοριακών υπηρεσιών σε υπηκόους τρίτων χωρών εγκατεστημένους στο εσωτερικό της Κοινότητας

Παράνομη μετανάστευση

- i.Πράσινο βιβλίο: επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων
- ii.Κοινή πολιτική κατά της παράνομης μετανάστευσης
- iii.Βοήθεια για το εκούσιο επαναπατρισμό των υπηκόων των τρίτων χωρών
- iv.Απομάκρυνση υπηκόων τρίτων χωρών

- v. Αμοιβαία αναγνώριση των αποφάσεων απομάκρυνσης
- vi. Συμφωνίες επανεισδοχής
- vii. Υποχρεώσεις μεταξύ των κρατών μελών για την επανεισδοχή υπηκόων τρίτων χωρών
- viii. Καταστολή της υποβολής της παράνομης εισόδου και διαμονής
- ix. Οικονομικές κυρώσεις στους μεταφορείς
- x. Καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και απασχόλησης
- xi. Παρακολούθηση της εφαρμογής των πράξεων σχετικά με την εισδοχή, την παράνομη μετανάστευση και την απομάκρυνση
- xii. Καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων

A. Μετακίνηση και διαμονή των ευρωπαϊών πολιτών

Στόχοι στον τομέα αυτό είναι:

- i. η καλύτερη ενημέρωση των ατόμων σχετικά με τα δικαιώματα που διαθέτουν·
- ii. η δημιουργία ενός νέου τύπου άδειας παραμονής για τα άτομα που κατοικούν προσωρινά σε άλλο κράτος μέλος·
- iii. μιας πιο ευέλικτης ερμηνείας από τα κράτη μέλη των διατάξεων σχετικά με το δικαίωμα παραμονής·
- iv. η διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση σε άλλο κράτος μέλος·
- v. ο περιορισμός των θέσεων εργασίας του δημόσιου τομέα που προορίζονται αποκλειστικά για τους υπηκόους του κράτους μέλους·
- vi. ο εκσυγχρονισμός των δικαιωμάτων στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης·
- vii. πιο ευέλικτων κανόνων για τη διευκόλυνση της επανένωσης των οικογενειών·
- viii. η έμφαση στην εκμάθηση ξένων γλωσσών και στις πολιτισμικές ανταλλαγές·
- ix. η μεγαλύτερη ισότητα όσον αφορά τη φορολογική μεταχείριση
- x. η βελτίωση της κατάστασης των υπηκόων τρίτων χωρών που κατοικούν νόμιμα σε ένα κράτος μέλος·
- xi. η θέσπιση νέων ένδικων μέτρων για τους ιδιώτες που συναντούν προβλήματα στην άσκηση των δικαιωμάτων τους και της βελτίωσης της πρόσβασης στα υφιστάμενα ένδικα μέσα.

Το βασικό συμπέρασμα της σχετικής έκθεσης είναι ότι, εκτός από ελάχιστες εξαιρέσεις, το νομοθετικό πλαίσιο της ελεύθερης κυκλοφορίας των ατόμων υφίσταται ήδη, ενώ τα περισσότερα προβλήματα με τα οποία έρχονται αντιμέτωπα τα άτομα, μπορούν να επιλυθούν χωρίς να απαιτείται τροποποίηση της νομοθεσίας. Ωστόσο, επισημαίνεται ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να ενισχύσουν τη συνεργασία τους κυρίως στις παραμεθόριες περιοχές, να εκπαιδεύσουν καλύτερα τους υπαλλήλους τους και να μεριμνούν περισσότερο για την προστασία των δικαιωμάτων των ατόμων.

Η εν λόγω προσέγγιση επικυρώθηκε **στα τέλη του 1999 από το Συμβούλιο με σχετικό ψήφισμά του**, στο οποίο τονίζεται ο θετικός αντίκτυπος που μπορεί να προκύψει από τη μεγαλύτερη κινητικότητα των προσώπων τα οποία δραστηριοποιούνται στον πολιτιστικό τομέα.

Εξάλλου, **τον Ιούλιο του 1998**, η Επιτροπή υπέβαλε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο **ανακοίνωση** σχετικά με τη συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις της ομάδας υψηλού επιπέδου για την ελεύθερη κυκλοφορία.

Παρόλο που η κινητικότητα των ευρωπαϊών πολιτών αποτελεί πραγματικότητα, πρέπει σήμερα να καταβληθούν προσπάθειες για την υπέρβαση των εναπομεινάντων εμποδίων, τόσο των νομικών όσο και των πρακτικών, τα οποία εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν οι ευρωπαίοι πολίτες, κυρίως σε θέματα φορολογίας, επικουρικών συνταξιοδοτικών συστημάτων και αναγνώρισης των διπλωμάτων.

B. Η κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα της Ένωσης

Στην **Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη του 1986** διατυπώνεται η ιδέα μιας «εσωτερικής αγοράς που περιλαμβάνει ένα χώρο χωρίς εσωτερικά σύνορα στον οποίο διασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων (...)». Τούτο σήμαινε ότι, αργά ή γρήγορα, θα έπρεπε να καταργηθούν οι έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα, τόσο για τα πρόσωπα όσο και για τα εμπορεύματα. Σε πρακτικό επίπεδο, η υλοποίηση της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων υπήρξε δυσχερής και, ως εκ τούτου, ο στόχος της 1ης Ιανουαρίου 1993 δεν τηρήθηκε.

Πράγματι, οι ερμηνείες που έδιναν τα κράτη μέλη στην έννοια της αρχής της ελεύθερης κυκλοφορίας, διέφεραν αρκετά. Σύμφωνα με ορισμένα κράτη μέλη, η εν λόγω αρχή αφορούσε αποκλειστικά τους ευρωπαίους πολίτες και, συνεπώς, ήταν αναγκαία η διατήρηση των ελέγχων στα

εσωτερικά σύνορα για την εξακρίβωση της ταυτότητας των υπηκόων τρίτων χωρών. Σύμφωνα με άλλα κράτη, η αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας εφαρμοζόταν σε όλους και, ως εκ τούτου, δεν ήταν πλέον αναγκαίοι οι έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα. Λόγω της αδυναμίας επίτευξης ενός συμβιβασμού, η Γαλλία, η Γερμανία, και οι χώρες του Μπενελούξ υπέγραψαν το **1985, εκτός του κοινοτικού νομικού πλαισίου, τη συμφωνία του Σένγκεν** που επέτρεψε την υλοποίηση της αρχής της ελεύθερης κυκλοφορίας όλων των προσώπων που διαμένουν ή ταξιδεύουν στο έδαφος των ανωτέρω χωρών. Ο "χώρος Σένγκεν" επεκτάθηκε με την πάροδο του χρόνου σε δεκατρία κράτη μέλη (μόνο η Μεγάλη Βρετανία και η Ιρλανδία δεν έχουν υπογράψει τις εν λόγω συμφωνίες).

Παράλληλα, η Επιτροπή υπέβαλε το **1995 διάφορες προτάσεις οδηγιών** για την κατάργηση των ελέγχων των προσώπων στα εσωτερικά σύνορα καθώς και για τη θέσπιση του δικαιώματος των υπηκόων τρίτων χωρών να ταξιδεύουν στο εσωτερικό της Κοινότητας. Ωστόσο, οι εν λόγω πρωτοβουλίες δεν ευοδώθηκαν λόγω της ύπαρξης έντονων διαφωνιών.

Η ενσωμάτωση του κεκτημένου του Σένγκεν στην Ευρωπαϊκή Ένωση πραγματοποιήθηκε τελικά με τη **Συνθήκη του Άμστερνταμ**, με την οποία καταργήθηκαν οι συνοριακοί έλεγχοι για δεκατρία από τα δεκαπέντε κράτη μέλη (εκτός της Μεγάλης Βρετανίας και της Ιρλανδίας). Στο μέλλον, η εν λόγω αρχή θα πρέπει να υιοθετείται από κάθε νέο κράτος μέλος.

Γ. Διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών

Εξαρχής, η κατάργηση των εσωτερικών συνόρων συνδέθηκε με την παράλληλη ενίσχυση των ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο πλαίσιο αυτό, το 1993 υποβλήθηκε ένα σχέδιο σύμβασης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων. Ωστόσο, το καθεστώς του Γιβραλτάρ, επί του οποίου η Ισπανία και το Ηνωμένο Βασίλειο δεν κατέληξαν σε συμφωνία, αποτέλεσε τροχοπέδη όσον αφορά τη συνέχιση των διαπραγματεύσεων. Μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης του Άμστερνταμ, το ανωτέρω σχέδιο σύμβασης αναμένεται να λάβει τη μορφή κοινοτικού μέσου.

Όσον αφορά τις θεωρήσεις, η Επιτροπή μπόρεσε να διατυπώσει προτάσεις ήδη από την έναρξη ισχύος της **Συνθήκης του Μάαστριχτ**. Το 1995, εκδόθηκαν δύο κανονισμοί που θεσπίζουν αντίστοιχα έναν κατάλογο με τρίτες χώρες των οποίων οι υπήκοοι πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με θεωρήσεις κατά την είσοδό τους στο έδαφος της Ένωσης (ο κανονισμός αυτός ακυρώθηκε από το Δικαστήριο στις 10 Ιουνίου 1997 λόγω έλλειψης διαβούλευσης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και αντικαταστάθηκε από μια νέα πράξη το 1999, η οποία στη συνέχεια αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) 539/2001 του Συμβουλίου.) καθώς και ένα ενιαίο πρότυπο θεώρησης. Στο μέλλον, οι υπήκοοι τρίτων χωρών θα μπορούν να κυκλοφορούν σε ολόκληρη την επικράτεια της Ένωσης με μια μοναδική θεώρηση.

Το 1996, το Συμβούλιο ενέκρινε ένα πρόγραμμα δράσης για την προώθηση της κατάρτισης, των ανταλλαγών και της συνεργασίας στον τομέα των εγγράφων ταυτότητας (πρόγραμμα Sherlock). Στη συνέχεια, το 1998, εγκρίθηκε ένα ευρύτερο **πενταετές πρόγραμμα**, το οποίο αποσκοπεί στην ενίσχυση της κατάρτισης των δημοσίων υπαλλήλων και των υπευθύνων των ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ασύλου, της μετανάστευσης και της διέλευσης των συνόρων (πρόγραμμα Odysseus). Το 1999, στα πλαίσια του Odysseus χρηματοδοτήθηκαν 49 έργα συνολικού ύψους 3 εκατ. ευρώ.

Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε (15 και 16 Οκτωβρίου 1999) αποφασίστηκε η ενθάρρυνση μιας στενότερης συνεργασίας μεταξύ των προξενείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις τρίτες χώρες ή ακόμη και η ίδρυση κοινών γραφείων για την έκδοση ευρωπαϊκών θεωρήσεων (όπως π.χ. το γραφείο που λειτουργεί ήδη στην Κωνσταντινούπολη). Προβλέφθηκε επίσης η δημιουργία προγραμμάτων ανταλλαγών και μεταφοράς τεχνολογίας, στα οποία θα συμμετάσχουν οι υποψήφιας χώρες, με στόχο την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών ελέγχου στα σύνορα - ειδικότερα τα θαλάσσια- των κρατών μελών.

Στόχος στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι η κατάργηση των διατυπώσεων και ελέγχων επί των προσώπων στα εσωτερικά σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η σχετική πρόταση αποσκοπεί στην κατάργηση των συνοριακών διατυπώσεων και ελέγχων επί των προσώπων κατά τη διέλευση των εσωτερικών συνόρων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Θεωρούνται ως "**εσωτερικά σύνορα**" τα σύνορα κράτους μέλους στο εσωτερικό της Κοινότητας, δηλαδή:

1. τα κοινά χερσαία σύνορα των κρατών μελών, περιλαμβανομένων των σιδηροδρομικών ή οδικών σταθμών για τις συνδέσεις με γέφυρα ή με σήραγγα μεταξύ κρατών μελών
2. οι αερολιμένες τους για τις ενδοκοινοτικές πτήσεις
3. οι θαλάσσιοι λιμένες τους για τα ενδοκοινοτικά θαλάσσια ταξίδια

Ως "**συνοριακός έλεγχος ή διατύπωση**" ορίζεται:

1. κάθε έλεγχος που ασκείται λόγω ή επ' ευκαιρία της διέλευσης εσωτερικού συνόρου εκ μέρους των αρχών ενός κράτους μέλους ή δυνάμει εθνικής νομοθεσίας κράτους μέλους, εκ μέρους άλλων προσώπων (π.χ., οι έλεγχοι που πραγματοποιούνται από τους μεταφορείς)
 2. κάθε διατύπωση που επιβάλλεται σε πρόσωπο λόγω της διέλευσης εσωτερικών συνόρων και η οποία πρέπει να διεκπεραιωθεί υποχρεωτικά κατά την εν λόγω διέλευση.
- Σε περίπτωση σοβαρής απειλής της δημόσιας τάξης ή της δημόσιας ασφάλειας, έχει προβλεφθεί ρήτρα διασφάλισης βάσει της οποίας κάθε κράτος μέλος δύναται να επαναφέρει προσωρινά τους ελέγχους στα σύνορά του εντός της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Στις 23 Οκτωβρίου 1996 το Κοινοβούλιο ενέκρινε την πρόταση της Επιτροπής επιφέροντας ορισμένες τροποποιήσεις. Το Κοινοβούλιο δίνει έμφαση στη σπουδαιότητα μιας ελεύθερης κυκλοφορίας χωρίς όρους και μη υποκείμενης στην εφαρμογή συνοδευτικών μέτρων. Τονίζει επίσης ότι τα πρόσωπα που επωφελούνται από το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας δεν πρέπει να αποτελούν το αντικείμενο διαφορετικής ή άνισης μεταχείρισης ανάλογα με το αν είναι υπήκοοι της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή διαμένουν νομίμως στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Εξάλλου, το Κοινοβούλιο θεωρεί ότι η έκθεση που εκπονείται από την Επιτροπή πρέπει να υποβληθεί σε ένα έτος μετά την εφαρμογή της οδηγίας και εν συνεχεία ανά δύο έτη.

Ευρωπαϊκή υπηρεσία για τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων

Η Ευρωπαϊκή Ένωση προτείνει τη σύσταση μιας υπηρεσίας που θα είναι επιφορτισμένη να συνδράμει τα κράτη μέλη στην αρμονική εφαρμογή της ευρωπαϊκής νομοθεσίας σχετικά με τον έλεγχο και την εποπτεία των εξωτερικών συνόρων (χερσαίων, θαλασσίων, καθώς και των διεθνών αεροδρομίων) και να συντονίσει την επιχειρησιακή συνεργασία των αρμοδίων εθνικών αρχών. Αυτή η πρόταση εντάσσεται στη διαδικασία εφαρμογής μιας κοινής πολιτικής σχετικά με την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων, η οποία αποτελεί μία από τις απαραίτητες προϋποθέσεις για τη δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.

Η πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου της 11ης Νοεμβρίου 2003 για τη σύσταση μιας ευρωπαϊκής υπηρεσίας για τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα προβλέπει:

Τη σύσταση μιας ευρωπαϊκής υπηρεσίας επιφορτισμένης με τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα, υπό μορφή ανεξάρτητης και εξειδικευμένης κοινοτικής δομής για την προώθηση της αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών στην κοινοτική πολιτική που αφορά τα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης.

Αποστολή και καθήκοντα της υπηρεσίας

Η νέα υπηρεσία θα έχει ως αποστολή τη διευκόλυνση της εφαρμογής των εν ισχύ ή μελλοντικών κοινοτικών μέτρων που αφορούν τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης, διασφαλίζοντας τον συντονισμό των δράσεων των κρατών μελών που έχουν ως στόχο την εφαρμογή αυτών των μέτρων. Γι' αυτό τον σκοπό η υπηρεσία θα παράσχει την τεχνική βοήθεια και τις απαραίτητες ειδικές γνώσεις.

Τα κύρια **καθήκοντα** της νέας υπηρεσίας συνίστανται:

1. στον συντονισμό της επιχειρησιακής συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τον έλεγχο και την εποπτεία των εξωτερικών συνόρων·
2. στην ανάπτυξη ενός μοντέλου κοινής και ολοκληρωμένης αξιολόγησης των κινδύνων και την προετοιμασία των αξιολογήσεων των γενικών ή ειδικών κινδύνων·
3. στην παροχή συνδρομής στα κράτη μέλη για την επαγγελματική κατάρτιση των εθνικών συνοριακών φρουρών χορηγώντας επαγγελματική κατάρτιση σε ευρωπαϊκό επίπεδο στους εθνικούς εκπαιδευτές των συνοριακών φρουρών, καθώς και οργανώνοντας σεμινάρια και προσφέροντας συμπληρωματική επαγγελματική κατάρτιση στους υπαλλήλους των αρμοδίων διοικήσεων·

4. στην παρακολούθηση της εξέλιξης της έρευνας στον τομέα του ελέγχου και της εποπτείας των εξωτερικών συνόρων (για παράδειγμα, την έρευνα στον τομέα συστημάτων εντοπισμού των λαθρομεταναστών που είναι κρυμμένοι σε αυτοκίνητα, φορτηγά αυτοκίνητα, τρένα, κλπ.)·
5. στη συνδρομή στα κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν μια κατάσταση που απαιτεί ενισχυμένη επιχειρησιακή και τεχνική βοήθεια στα εξωτερικά τους σύνορα, τούτο μπορεί να πραγματοποιηθεί με απόσπαση ειδικών στον έλεγχο και την εποπτεία των συνόρων ή στη διάθεση τεχνικού εξοπλισμού. Ας σημειωθεί ότι οι αποσπασμένοι εμπειρογνώμονες δεν θα έχουν καμία κατασταλτική εξουσία στα κράτη μέλη όπου θα είναι αποσπασμένοι και ότι οι ειδικές καταστάσεις που προβλέπονται στον κανονισμό δεν θα καλύπτουν τη μαζική και προσωρινή εισροή υπηκόων τρίτων χωρών·
6. στον συντονισμό της επιχειρησιακής συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών όσον αφορά την απέλαση υπηκόων τρίτων χωρών που βρίσκονται σε παράνομη παραμονή στα κράτη μέλη: η υπηρεσία θα χορηγεί στα κράτη μέλη την απαραίτητη τεχνική βοήθεια, για παράδειγμα οργανώνοντας ένα δίκτυο σημείων επαφής γι' αυτό τον σκοπό, με τη διαχείριση μιας ενημερωμένης καταγραφής των πόρων και των εγκαταστάσεων που υπάρχουν και που είναι διαθέσιμοι ή καθορίζοντας τις κατευθυντήριες γραμμές και τις ειδικές συστάσεις σχετικά με τις κοινές επιχειρήσεις επιστροφής.

Στο πλαίσιο του συντονιστικού ρόλου της, η υπηρεσία θα έχει την εξουσία να εξετάζει, να εγκρίνει και να συντονίζει όλες τις κοινές επιχειρήσεις ελέγχου στα σύνορα, καθώς και τα πιλοτικά σχέδια που προτείνονται από τα κράτη μέλη ή από την ίδια την υπηρεσία. Επίσης, η υπηρεσία θα μπορεί να αποφασίζει για τη διάθεση τεχνικού εξοπλισμού στα κράτη μέλη που συμμετέχουν και να συγχρηματοδοτεί με επιδοτήσεις αυτές τις δραστηριότητες.

Οι επιχειρησιακές δραστηριότητες που σήμερα αποτελούν μέρος των δραστηριοτήτων που καλύπτονται από το πρόγραμμα ARGO θα εγγραφούν στον προϋπολογισμό της υπηρεσίας για ό,τι αφορά τα εξωτερικά σύνορα. Τέλος, η υπηρεσία θα αξιολογήσει τα αποτελέσματα αυτών των επιχειρήσεων και σχεδίων. Με στόχο τη διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών με την Επιτροπή και τα κράτη μέλη, η υπηρεσία θα είναι εξουσιοδοτημένη να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της χρησιμοποίησης των υφισταμένων εγκαταστάσεων όπως το σύστημα ICONET. Επίσης, τούτη θα μπορεί να συνεργάζεται με τις σχετικές τρίτες χώρες, καθώς και με τις ad hoc διεθνείς και ευρωπαϊκές οργανώσεις.

Η υπηρεσία θα αποτελεί νομικό πρόσωπο και κατά συνέπεια θα απολαύει νομικής, διοικητικής και χρηματοοικονομικής αυτονομίας. Τούτη επίσης θα είναι ανεξάρτητη σε ό,τι αφορά τα τεχνικά ζητήματα.

Η υπηρεσία θα συστήσει τα εξειδικευμένα γραφεία που θα είναι επιφορτισμένα με την αντιμετώπιση των ειδικών πλευρών του ελέγχου και της εποπτείας των συνόρων ξηράς, αέρος και θαλάσσης μεταβάλλοντας τις ήδη υπάρχουσες δομές. Αυτά τα γραφεία θα αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της δομής της υπηρεσίας.

Το προσωπικό της υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένων των αποσπασμένων εθνικών εμπειρογνομώνων, δεν θα διαθέτει στην αρχή καμία κατασταλτική εξουσία στα κράτη μέλη και δεν θα πραγματοποιεί ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα.

Τα οριζόντια θέματα (επαγγελματική κατάρτιση του προσωπικού, ανάλυση των κινδύνων και παρακολούθηση της έρευνας) θα αφορούν μόνο την υπηρεσία, η οποία θα αντικαταστήσει κατά συνέπεια το φινλανδικό κέντρο ανάλυσης κινδύνων (RAC), σε ό,τι αφορά την αξιολόγηση των κινδύνων, και το αυστριακό κέντρο επαγγελματικής κατάρτισης των συνοριακών φρουρών (ACT).

Οι επιχειρήσεις της υπηρεσίας πρέπει ν' αρχίσουν το αργότερο στις αρχές του 2005. Στην αρχή η υπηρεσία θα διαθέτει περίπου 30 υπαλλήλους και ο προϋπολογισμός της θα πρέπει να ανέρχεται σε έξι εκατομμύρια ευρώ το 2005 και σε δέκα εκατομμύρια ευρώ το 2006, έτσι ώστε να μπορέσει να ανταποκριθεί σε μια πρώτη φάση δραστηριότητας.

Ιστορικό πλαίσιο και λόγοι σύστασης της υπηρεσίας

Η κοινοτική πολιτική στον τομέα των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης σκοπεύει να θέσει σε λειτουργία μια ολοκληρωμένη διαχείριση που θα επιτρέπει τη διασφάλιση ενός υψηλού και ενιαίου επιπέδου ελέγχου των προσώπων και εποπτείας ως απαραίτητη προϋπόθεση για τη δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Το άρθρο 62 παράγραφος 2 στοιχείο α) της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας επιτρέπει τη θέσπιση μέτρων που καθορίζουν τους κανόνες και τις λεπτομέρειες που πρέπει να ακολουθήσουν τα κράτη μέλη για να πραγματοποιούν ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα. Εξάλλου, το άρθρο 66 της αυτής συνθήκης προβλέπει ότι το Συμβούλιο θεσπίζει μέτρα για να εξασφαλίσει τη συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων υπηρεσιών των διοικήσεων των κρατών μελών και της Επιτροπής.

Δεδομένου ότι τα κράτη μέλη είναι αρμόδια για τη θέση σε εφαρμογή, σε επιχειρησιακό επίπεδο, αυτών των κοινών κανόνων, η κοινοτική πολιτική θα απολαύει προφανώς ενός αυξημένου συντονισμού των δραστηριοτήτων τους σε ό,τι αφορά τον έλεγχο και την εποπτεία των εξωτερικών συνόρων. Στην ανακοίνωσή της με τίτλο "Προς μια ολοκληρωμένη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης" της 7ης Μαΐου 2002, η Επιτροπή προέβλεπε τη σύσταση ενός "κοινού φορέα των ενασχολούμενων με τη φύλαξη των εξωτερικών συνόρων" επιφορτισμένου με τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών.

Το σχέδιο για τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 13 Ιουνίου 2002, θέσπιζε τη δημιουργία ενός κοινού φορέα των ενασχολούμενων με τη φύλαξη των εξωτερικών συνόρων με σκοπό την ολοκληρωμένη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων, φορέας που ωστόσο αποδείχθηκε διαρθρωτικά περιορισμένος όσον αφορά τον συντονισμό της επιχειρησιακής συνεργασίας.

Η παρούσα πρόταση κανονισμού ανταποκρίνεται στην πρόσκληση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Θεσσαλονίκης (στα συμπεράσματά του της 16ης και 17ης Οκτωβρίου 2003).

Δ.Η πολιτική ασύλου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η ευρωπαϊκή πολιτική ασύλου, που αποτελεί θέμα κοινού ενδιαφέροντος για τα κράτη μέλη από την εφαρμογή της **Συνθήκης του Μάαστριχτ**, βασίζεται ουσιαστικά σε μέσα χωρίς νομική ισχύ όπως, παραδείγματος χάριν, οι αποφάσεις του Λονδίνου του 1992 για τις εμφανώς αβάσιμες αιτήσεις παροχής ασύλου και την αρχή του "Host third countries" σύμφωνα με την **οποία αρμόδια για την εξέταση μιας αίτησης παροχής ασύλου είναι η πρώτη χώρα στην οποία έγινε δεκτός ο αιτών άσυλο**.

Ωστόσο, **μια κοινή θέση το 1996** επέτρεψε την εναρμόνιση του ορισμού "πρόσφυγας" σύμφωνα με την έννοια της Συνθήκης της Γενεύης του 1951, η οποία αποτελεί θεμελιώδες μέσο του διεθνούς δικαίου όσον αφορά το καθεστώς των προσφύγων. Εντωμεταξύ, στο Δουβλίνο στις 15 Ιουνίου 1990 υπεγράφη και άρχισε να ισχύει την 1η Σεπτεμβρίου 1997 μια Σύμβαση σχετικά με τον **καθορισμό του κράτους** που είναι αρμόδιο για την εξέταση μιας αίτησης παροχής ασύλου η οποία υποβάλλεται σε ένα από τα κράτη μέλη των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Στη συνέχεια, **η επιτροπή** που συγκροτήθηκε βάσει της εν λόγω σύμβασης ενέκρινε διάφορα μέτρα εφαρμογής. Εξάλλου, προκειμένου να διευκολυνθεί η εφαρμογή της Σύμβασης του Δουβλίνου, δημιουργήθηκε μια **βάση δεδομένων** για τη συλλογή των δακτυλικών αποτυπωμάτων των αιτούντων άσυλο και των λαθρομεταναστών

Υπό την πίεση των γεγονότων, έχουν ληφθεί διάφορα **μέτρα για την υποδοχή των προσφύγων** και ειδικότερα για τη χρηματοδότηση έργων υπέρ των προσώπων που μετακινούνται χωρίς τη θέλησή τους και των αιτούντων άσυλο. Η δημιουργία ενός **ειδικού ταμείου το 1998** επέτρεψε στην Επιτροπή να παράσχει την 1η Φεβρουαρίου 1999 οικονομική ενίσχυση ύψους 17 περίπου εκατ. ευρώ σε 76 πιλοτικά προγράμματα υπέρ των υφισταμένων στο έδαφος της Ένωσης προσφύγων για τη βελτίωση των συστημάτων υποδοχής των εν λόγω προσώπων και, κυρίως, για τη διευκόλυνση του εκούσιου επαναπατρισμού τους.

Ορισμένα έργα απευθύνονται ειδικότερα στις χώρες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης για την προσαρμογή των νομοθεσιών τους σε θέματα ασύλου σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθεσίες στο πλαίσιο της ΕΕ καθώς και για την κατάρτιση των δημοσίων υπαλλήλων τους. Εξάλλου, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα παρέχει ενίσχυση στους πρόσφυγες μέσω της **κοινοτικής πρωτοβουλίας EQUAL του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου** καθώς και μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσφύγων που ιδρύθηκε το Σεπτέμβριο του 2000.

Όσον αφορά το καθεστώς **προσωρινής προστασίας των εκτοπισθέντων**, η Επιτροπή υπέβαλε **το Μάιο του 2000 πρόταση οδηγίας** σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές παροχής προσωρινής προστασίας σε περίπτωση μαζικής συρροής εκτοπισθέντων και μέτρα που επιδιώκουν τη δίκαιη κατανομή των βαρών μεταξύ κρατών μελών όσον αφορά την υποδοχή αυτών των ατόμων και την αντιμετώπιση των συνεπειών της υποδοχής τους.

Η Συνθήκη προβλέπει ότι το Συμβούλιο, πριν από το 2004, πρέπει να ορίσει, μεταξύ άλλων,

- i. τα κριτήρια καθορισμού του κράτους μέλους το οποίο είναι αρμόδιο για την εξέταση μιας αίτησης παροχής ασύλου
- ii. τους ελάχιστους κανόνες οι οποίοι διέπουν την υποδοχή των αιτούντων άσυλο
- iii. τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για την αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα καθώς και τους ελάχιστους κανόνες για τη χορήγηση ή την άρση του.
- iv. Επίσης, πρέπει να καθορισθούν οι ελάχιστοι κανόνες για τη διασφάλιση της προσωρινής προστασίας των προσώπων που μετακινούνται χωρίς τη θέλησή τους και προέρχονται από τρίτες χώρες και

ν. τα μέτρα για την εξασφάλιση μιας δημοσιονομικής εξισορρόπησης μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά των υποδοχή των προαναφερθέντων απόμων.

Στο **σχέδιο δράσης της 3ης Δεκεμβρίου 1998**, η Επιτροπή και το Συμβούλιο εξέθεσαν τα **μέτρα** που πρέπει να ληφθούν για την επίτευξη των ανωτέρω στόχων και υπενθύμισαν ότι τα προβλήματα που σχετίζονται με τη μετανάστευση είναι διαφορετικά από εκείνα που αφορούν το άσυλο. Ωστόσο, απαιτείται μια ολοκληρωμένη στρατηγική για τα θέματα μετανάστευσης, που θα περιλαμβάνει τις αντίστοιχες πολιτικές πτυχές, το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων καθώς και την ανάπτυξη των χωρών προέλευσης και διέλευσης.

Στο πλαίσιο αυτό, το Συμβούλιο θέσπισε στις **7 Δεκεμβρίου 1998 μια ομάδα εργασίας υψηλού επιπέδου** για το άσυλο και τη μετανάστευση. Η εν λόγω ομάδα εμπειρογνομόνων ("επιχειρησιακή ομάδα") συνέταξε ένα **κατάλογο με τις χώρες προέλευσης** και διέλευσης των αιτούντων άσυλο και των μεταναστών (Ιράκ, Αφγανιστάν/Πακιστάν, Αλβανία και γειτνιάζουσες περιοχές, Μαρόκο, Σομαλία, Σρι Λάνκα) και θέσπισε **σχέδια δράσης** τα οποία να επιτρέπουν το χειρισμό των ειδικότερων προβλημάτων που αντιμετωπίζει κάθε μια από τις προαναφερθείσες χώρες (παραδείγματος χάριν, μέσω της χορήγησης ανθρωπιστικής βοήθειας ή της συνεργασίας με την Ύπατη Αρμοστεία για τους πρόσφυγες).

Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε (Οκτώβριος 1999) έγιναν δεκτές οι προτάσεις της ομάδας εργασίας και αποφασίσθηκε η παράταση της εντολής της. Σύμφωνα με σχετικό αίτημα που διατυπώθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε, στις 22 Νοεμβρίου 2000, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση για τη θέσπιση κοινής διαδικασίας παροχής ασύλου και ομοιόμορφου καθεστώτος σε όλη την Ένωση.

E. Δικαίωμα ασύλου για τους υπηκόους των κρατών μελών

Στο πρωτόκολλο της συνθήκης του Άμστερνταμ προβλέπεται η δυνατότητα αίτησης παροχής ασύλου από ευρωπαϊό υπήκοο σε κράτος μέλος διαφορετικό από το κράτος μέλος καταγωγής του. Δεδομένου ότι όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης θεωρούνται ασφαλείς χώρες καταγωγής, οι υπήκοοι ενός κράτους μέλους δύνανται να υποβάλουν αίτηση χορήγησης ασύλου μόνο εφόσον συντρέχουν ορισμένες **προϋποθέσεις**, και συγκεκριμένα:

- i. αν το κράτος μέλος καταγωγής του αιτούντα λαμβάνει μέτρα αντίθετα με τη συνθήκη της Ρώμης όσον αφορά την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών·
- ii. αν το Συμβούλιο διαπιστώσει σοβαρή και διαρκή παραβίαση των δικαιωμάτων του ανθρώπου ή των θεμελιωδών ελευθεριών σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 7 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση·
- iii. αν ένα κράτος μέλος αποφασίσει μονομερώς την εξέταση της αίτησης, γνωρίζοντας ότι η αίτηση θα κριθεί βάσει του δεδομένου ότι θεωρείται καταφανώς αβάσιμη.

ΣΤ. Μετανάστευση και δικαιώματα των υπηκόων τρίτων χωρών

Με τη **Συνθήκη του Μάαστριχτ**, η μετανάστευση εντάχθηκε στα θέματα κοινού ενδιαφέροντος, που εμπίπτουν στο πεδίο της διακυβερνητικής συνεργασίας στον τομέα των εσωτερικών υποθέσεων. Ωστόσο, δεν υφίσταται ακόμη σχετική ευρωπαϊκή πολιτική. Αντίθετα από τα ισχύοντα για τους ευρωπαίους πολίτες, δεν έχει θεσπισθεί κανένας κοινός κανόνας όσον αφορά την είσοδο στο έδαφος και τη διαμονή των υπηκόων τρίτων χωρών, θέματα που εμπίπτουν, προς το παρόν, στην αποκλειστική αρμοδιότητα των κρατών μελών. Εντούτοις, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα έχει λάβει **μέτρα** όσον αφορά την απασχόληση και την παροχή υπηρεσιών. Επίσης, το Συμβούλιο ενέκρινε **κοινές αρχές** για τα δεκαπέντε κράτη μέλη σε διάφορα θέματα όπως

- i. η θέσπιση ενός ενιαίου προτύπου άδειας παραμονής
- ii. ο εκούσιος επαναπατρισμός
- iii. η επανένωση των μελών της οικογένειας
- iv. η παλιννόστηση των λαθρομεταναστών
- v. οι διαμένοντες στην Κοινότητα επί μακρόν.

Η Επιτροπή υπέβαλε **το 1997 ένα σχέδιο σύμβασης** για τους κανόνες υποδοχής των υπηκόων τρίτων χωρών στα κράτη μέλη. Όσον αφορά την **απασχόληση των υπηκόων τρίτων χωρών**, η σύσταση του **Συμβουλίου της 27ης Σεπτεμβρίου 1996** σχετικά με την καταπολέμηση της παράνομης απασχόλησης των υπηκόων τρίτων χωρών προβλέπει την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τη μεταναστευτική πολιτική σε σχέση με τις τρίτες χώρες. Εξάλλου, στις **27 Ιανουαρίου 1999**, η Επιτροπή υπέβαλε δύο προτάσεις **οδηγίων**:

Η πρώτη πρόταση οδηγίας έχει ως στόχο να επιτρέψει στις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών που είναι εγκατεστημένες στην Κοινότητα την απόσπαση των μισθωτών τους υπηκόων τρίτου κράτους με μια απλή προτεραία δήλωση προς τις αρχές του κράτους μέλους εντός του οποίου θα παρασχεθούν οι υπηρεσίες, μέσω της χορήγησης μιας "κάρτας παροχής υπηρεσιών-ΕΚ" στις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών που είναι εγκατεστημένες στην Κοινότητα.

Η δεύτερη πρόταση προβλέπει την εφαρμογή της αρχής της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών στους υπηκόους τρίτου κράτους οι οποίοι έχουν εγκατασταθεί νόμιμα ως αυτοαπασχολούμενοι στην Κοινότητα, προκειμένου οι τελευταίοι να μπορούν να προβαίνουν προσωρινά στην παροχή υπηρεσιών χωρίς να είναι υποχρεωμένοι να εγκατασταθούν σε ένα δεύτερο κράτος μέλος. Οι προϋποθέσεις μετακίνησης των αυτοαπασχολούμενων υπό την ιδιότητα του παροχέα υπηρεσιών διέπονται επίσης από τις ρυθμίσεις που ισχύουν για τη χορήγηση της "κάρτας παροχής υπηρεσιών-ΕΚ".

Μακροπρόθεσμα, στις **3 Δεκεμβρίου 1998 με ένα σχέδιο δράσης του Συμβουλίου** και της Επιτροπής οι προς επίτευξη **στόχοι** όσον αφορά τη μετανάστευση έως το 2004 καθορίστηκαν ως εξής:

- i. καθορισμός ενός κοινού νομικού καθεστώτος των νόμιμων μεταναστών
- ii. καταπολέμηση της λαθρομετανάστευσης
- iii. συντονισμός των μέτρων απομάκρυνσης και επανεισδοχής
- iv. προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής.

Για την αποτελεσματικότερη διαχείριση των μεταναστευτικών ρευμάτων, στο **Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε** ζητήθηκε η οργάνωση ενημερωτικών εκστρατειών στις χώρες προέλευσης και διέλευσης, με στόχο την πρόληψη της λαθρομετανάστευσης και της εμπορίας ανθρώπων .

Το Συμβούλιο ενθαρρύνεται να συνάψει συμφωνίες επανεισδοχής με τις τρίτες χώρες και να εξετάσει τους κανόνες επανεισδοχής που ισχύουν μεταξύ των κρατών μελών.

Παράλληλα, θα ακολουθηθεί μια δραστικότερη πολιτική όσον αφορά την ενσωμάτωση και θα επιδιωχθεί με εντατικότερους ρυθμούς η καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας. Εξάλλου, τα δικαιώματα των ατόμων που διαμένουν στην Κοινότητα επί μακρόν θα έπρεπε να προσεγγίζουν όσο το δυνατόν περισσότερο τα δικαιώματα των ευρωπαίων πολιτών, ενώ θα έπρεπε επίσης να παρέχεται η δυνατότητα στα εν λόγω άτομα να αποκτούν την υπηκοότητα του κράτους μέλους στο οποίο διαβιούν.

Σε **ανακοίνωσή της του 1999** σχετικά με την **οικογενειακή επανένωση** , η Επιτροπή εξεδήλωσε την πρόθεσή της να ασχοληθεί με όλα τα θέματα που αφορούν την είσοδο και τη διαμονή των υπηκόων τρίτων χωρών, και κυρίως την είσοδο και τη διαμονή για λόγους σπουδών, για λόγους μισθωτής απασχόλησης και αυτοαπασχόλησης καθώς και για λόγους άσκησης μη αμειβόμενων δραστηριοτήτων. Επίσης, πρόκειται να εξετασθεί η νομική κατάσταση των ατόμων που διαμένουν στην Κοινότητα επί μακρόν καθώς και των δικαιωμάτων των υπηκόων τρίτων χωρών που κατοικούν νόμιμα σε ένα κράτος μέλος, να διαμένουν σε άλλο κράτος μέλος.

Z. Η συνθήκη της Νίκαιας

Στη νέα συνθήκη της Νίκαιας προβλέπεται ότι **η πολιτική για τις θεωρήσεις, το άσυλο και τη μετανάστευση θα καθορίζεται κυρίως με τη διαδικασία της συναπόφασης.**

Στο άρθρο 63 της **συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας** προβλέπεται η μετάβαση στην ψήφο με ενισχυμένη πλειοψηφία σε θέματα ασύλου και προσωρινής προστασίας, αλλά υπό τον όρο την προηγούμενης ομόφωνης θέσπισης μιας κοινής νομοθεσίας - πλαισίου για το άσυλο. Βάσει της δήλωσης των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων, η μετάβαση στην ενισχυμένη πλειοψηφία και στη συναπόφαση θα λάβει χώρα αυτομάτως (χωρίς να απαιτείται προηγούμενη ομόφωνη απόφαση) την 1η Μαΐου 2004 :

για το άρθρο 62 της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, όσον αφορά **τα μέτρα για τον καθορισμό των όρων ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηκόων τρίτων χωρών ως νόμιμων μεταναστών στο έδαφος της ΕΕ**·

για το άρθρο 63 της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, όσον αφορά **τη λαθρομετανάστευση και των επαναπατρισμό των μη νόμιμων μεταναστών.**

Στα συμπεράσματα της γαλλικής προεδρίας, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί τα κράτη μέλη να επιλύσουν το ταχύτερο δυνατό, σύμφωνα με τη ρητή πρόσκληση που απευθύνθηκε κατά τη διάρκεια του συμβουλίου της Φέιρα, τα προβλήματα όσον αφορά τα νομοθετικά κείμενα σχετικά με την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και της λαθρομετανάστευσης.

Η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων θεσπίζεται στον **κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1612/68**, στο προοίμιο του οποίου ορίζεται ότι: "η κινητικότητα του εργατικού δυναμικού στην Κοινότητα πρέπει να αποτελεί για τον εργαζόμενο ένα από τα μέσα που του εξασφαλίζουν τη δυνατότητα να βελτιώσει τους όρους διαβίωσης και εργασίας του και να διευκολύνει την κοινωνική του προαγωγή". **Βασική αρχή** αποτελεί η ισότητα της μεταχείρισης, σύμφωνα με την οποία κάθε πολίτης ενός κράτους μέλους έχει το δικαίωμα να ασκεί αμειβόμενη δραστηριότητα σε άλλο κράτος μέλος υπό τις προϋποθέσεις που ισχύουν για τους υπηκόους του κράτους αυτού.

Το δικαίωμα ελεύθερης αποδοχής μιας θέσης απασχόλησης σε ένα κράτος μέλος δεν πρέπει να περιορίζεται από τις ειδικές ρυθμίσεις που αφορούν την είσοδο και τη διαμονή στα κράτη μέλη . Εξάλλου, ο διακινούμενος εργαζόμενος έχει το δικαίωμα να παραμένει στο έδαφος ενός κράτους μέλους στο οποίο έχει ήδη ασκήσει επαγγελματική δραστηριότητα. Διάφορες οδηγίες περιορίζουν το δικαίωμα απέλασης που διαθέτουν τα κράτη μέλη, επιτρέποντας ειδικότερα στους εργαζομένους που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη να προσφεύγουν στις δικαστικές αρχές σε περίπτωση έκδοσης απόφασης περί απέλασής τους.

Μεταξύ των ετών 1973 και 1975, η εφαρμογή των διατάξεων σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων επεκτάθηκε και στους αυτοαπασχολούμενους . Όσον αφορά τις **συνθήκες διαβίωσης και εργασίας** , οι διακινούμενοι εργαζόμενοι έχουν τα ίδια δικαιώματα με τους υπηκόους της χώρας υποδοχής (συνδικαλιστική συμμετοχή, κοινωνικές παροχές, κλπ.). Η περίπτωση απόσπασης των εργαζομένων σε άλλο κράτος μέλος στο πλαίσιο της παροχής υπηρεσιών ρυθμίστηκε με την έκδοση, στις **16 Δεκεμβρίου 1996, της οδηγίας 96/71/ΕΚ** με την οποία δίδεται η δυνατότητα στους εν λόγω εργαζομένους να επωφελούνται μιας δέσμης ελάχιστων υποχρεωτικών κανόνων στη χώρα υποδοχής.

Το 1990, δύο οδηγίες επεξεργάζονται το δικαίωμα διαμονής χάρη στη θέσπιση γενικών αρχών και κανόνων για τους εργαζόμενους που έχουν παύσει την επαγγελματική τους δραστηριότητα . Μια **τρίτη οδηγία**, που εκδόθηκε το 1993, περιλαμβάνει ειδικές διατάξεις για τους **σπουδαστές** .

Για την προώθηση της κινητικότητας των εργαζομένων, δημιουργήθηκε το **Νοέμβριο του 1994 το δίκτυο EURES (Ευρωπαϊκές Υπηρεσίες Απασχόλησης)**. Το εν λόγω δίκτυο, το οποίο αποτελείται από ένα σύνολο 500 ευρωσυμβούλων σε 17 χώρες (κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Νορβηγία και Ισλανδία), παρέχει πληροφορίες όσον αφορά τους ακόλουθους δύο τομείς:

i. προσφορά θέσεων απασχόλησης και δυνατότητες πρόσληψης σε διακρατική κλίμακα, μέσω της συνεργασίας των εθνικών συστημάτων των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης·

ii. συνθήκες διαβίωσης και εργασίας στα κράτη μέλη και στις χώρες ΕΟΧ με στόχο τη διευκόλυνση της κινητικότητας και της εγκατάστασης.

Ο τομέας της ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών μέσα στην Ένωση περιλαμβάνει τις παρακάτω παραμέτρους:

(σημ: οι σημαντικότερες από τις παραμέτρους αυτές αναλύονται παρακάτω)

- i. Δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους**
- ii. Κατάργηση των ελέγχων επί των προσώπων**
- iii. Γενικές διατάξεις σχετικά με το δικαίωμα διαμονής**
- iv. Δικαίωμα διαμονής των εργαζομένων που έχουν παύσει την επαγγελματική τους δραστηριότητα**
- v. Δικαίωμα διαμονής των σπουδαστών**
- vi. Περιορισμός των μετακινήσεων ή της διαμονής για λόγους δημόσιας τάξης**
- vii. Ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων**
- viii. Αντιστοιχία των πτυχίων και ισοδυναμία επαγγελματικών προσόντων**
- ix. Κοινωνική ασφάλιση**

Ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων και αθλητισμός

Στις **18 Μαρτίου 1997**, υποβλήθηκε στην Επιτροπή η έκθεση της ομάδας υψηλού επιπέδου για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, της οποίας προήδρευε η κ. Simone Veil. Στην εν λόγω έκθεση περιλαμβάνεται μια δέσμη μέτρων τα οποία έχουν ως στόχο να διασφαλίσουν ότι όλο και περισσότερα άτομα θα μπορούν πράγματι να ασκούν το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας στην Ένωση.

Η. Γενικές διατάξεις σχετικά με το δικαίωμα διαμονής

Βασικός στόχος στον τομέα αυτό είναι η εξάλειψη των εμποδίων της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων, γεγονός που θα δίνει τη δυνατότητα στον ευρωπαίο πολίτη να διαμείνει σε άλλο κράτος μέλος εκτός από το δικό του.

Τα κράτη μέλη παρέχουν δικαίωμα διαμονής στους υπηκόους των κρατών μελών που δεν απολαμβάνουν του δικαιώματος αυτού βάσει άλλων διατάξεων του κοινοτικού δικαίου, υπό την προϋπόθεση ότι καλύπτονται οι ίδιοι και τα μέλη της οικογένειάς τους (σύζυγος, συντηρούμενοι κατιόντες και ανιόντες από τον ίδιο ή τη σύζυγό του) υγειονομική ασφάλιση που να καλύπτει το σύνολο των κινδύνων στο κράτος μέλος υποδοχής καθώς και επαρκείς πόρους ώστε να μην επιβαρύνουν κατά τη διαμονή τους το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας του κράτους μέλους υποδοχής.

Τα κράτη μέλη εκδίδουν κάρτα διαμονής η ισχύς της οποίας μπορεί να περιορίζεται σε πέντε έτη με δυνατότητα ανανέωσης. Πάντως, τα κράτη μέλη, εφόσον το κρίνουν αναγκαίο, μπορούν να απαιτούν την εκ νέου θεώρηση της κάρτας μετά τα δύο πρώτα έτη διαμονής. Εξάλλου, το δικαίωμα διαμονής εξακολουθεί να ισχύει επί όσο διάστημα οι δικαιούχοι του εν λόγω δικαιώματος πληρούν τους όρους που προβλέπονται στην παράγραφο 1. Εάν ένα μέλος της οικογένειας δεν έχει την ιθαγένεια κράτους μέλους, του χορηγείται έγγραφο διαμονής της αυτής ισχύος με το έγγραφο που χορηγείται στον υπήκοο ο οποίος το συντηρεί.

Ο σύζυγος και τα συντηρούμενα τέκνα ενός υπηκόου κράτους μέλους κατόχου του δικαιώματος διαμονής στο έδαφος κράτους μέλους έχουν το δικαίωμα να αναλαμβάνουν οποιαδήποτε μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα στο σύνολο του εδάφους του εν λόγω κράτους (ακόμη και αν δεν έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους).

Τα κράτη μέλη μπορούν να παρεκκλίνουν από τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας μόνο για λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας ή δημόσιας υγείας. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει το υφιστάμενο έννομο καθεστώς σχετικά με την απόκτηση δευτερευουσών κατοικιών.

Το αργότερο τρία χρόνια μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας και στη συνέχεια κάθε τρία χρόνια, η Επιτροπή καταρτίζει έκθεση για την εφαρμογή αυτής της οδηγίας και την υποβάλλει στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο .

Όσον αφορά τα **μέτρα εφαρμογής** η Έκθεση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, της 18ης Μαρτίου 1999, σχετικά με την εφαρμογή των οδηγιών 90/364, 90/365 και 93/96 - (δικαίωμα διαμονής) προβλέπει:

Το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας, που αρχικά περιοριζόταν μόνο στα άτομα που ασκούν οικονομική δραστηριότητα, επεκτάθηκε σε όλους τους υπηκόους των κρατών μελών, ακόμη και αν δεν ασκούν οικονομική δραστηριότητα. Αυτή η, υπό ορισμένους όρους, επέκταση του δικαιώματος διαμονής επικυρώθηκε επίσημα με την εισαγωγή στη Συνθήκη ΕΚ, από τη Συνθήκη του Μάαστριχ, του πρώην άρθρου 8Α (νέο άρθρο 18). Το άρθρο αυτό παρέχει σε κάθε πολίτη ένα θεμελιώδες και προσωπικό δικαίωμα να κυκλοφορεί και να διαμένει ελεύθερα στο έδαφος των κρατών μελών.

Η μεταφορά των οδηγιών 90/364, 90/365 και 93/96 αποτέλεσε αντικείμενο διαδικασιών επί παραβάσει εναντίον όλων σχεδόν των κρατών μελών. Πράγματι, μόνο τρία κράτη μετέφεραν τις οδηγίες στο εθνικό τους δίκαιο μέσα στην προβλεπόμενη προθεσμία. Ωστόσο, οι εν λόγω διαδικασίες τέθηκαν, η μία μετά την άλλη, στο αρχείο μετά την έκδοση των αναγκαίων μέτρων μεταφοράς από τα αντίστοιχα κράτη μέλη.

Η αξιολόγηση της συγκεκριμένης εφαρμογής των οδηγιών έγινε μέσω επιστολών, καταγγελιών και αναφορών στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, καθώς και με μια έρευνα στην οποία πήραν μέρος πρώην υπάλληλοι της Επιτροπής, οι οποίοι, όταν συνταξιοδοτήθηκαν, εγκαταστάθηκαν σε κράτος διαφορετικό από το κράτος καταγωγής τους ή από το κράτος του τελευταίου τόπου υπηρεσίας τους.

Στις πληροφορίες αυτές προστέθηκαν οι διαπιστώσεις του δικτύου των συμβούλων Eurojust και της υπηρεσίας προσανατολισμού πολιτών (Πολίτες της Ευρώπης). Οι αξιολογήσεις αυτές υπογράμμισαν τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι πολίτες: αβεβαιότητα ως προς τις διαδικασίες που πρέπει να ακολουθήσουν, χρονοβόρες και πολύπλοκες διατυπώσεις για τη λήψη κάρτας διαμονής κ.λπ. Δυσκολίες αντιμετωπίζουν και οι διοικητικές υπηρεσίες, κυρίως όσον αφορά την αξιολόγηση των προϋποθέσεων περί επαρκών πόρων και υγειονομικής ασφάλισης. Τα πρώτα σχετικά συμπεράσματα επιμένουν στην ανάγκη:

- να βελτιωθεί η προσπάθεια ενημέρωσης των πολιτών·
- να συνεχιστεί η επαγρύπνηση για την τήρηση του ισχύοντος κοινοτικού δικαίου·
- να γίνει πιο κατανοητό το κοινοτικό δίκαιο στον τομέα της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων και να αναδιοργανωθεί με άξονα την έννοια της ιθαγένειας της Ένωσης·
- να αρχίσει ο προβληματισμός για την ουσιαστική τροποποίηση του ισχύοντος δικαίου.

**Ι. Υποχρέωση
θεώρησης για
τους υπηκόους
τρίτων κρατών -
Ελεύθερη
κυκλοφορία των
ευρωπαϊών
πολιτών μέσα
στην ένωση**

Η Επιτροπή καταρτίζει ένα κοινό κατάλογο τρίτων χωρών, των οποίων οι υπήκοοι πρέπει να διαθέτουν θεώρηση κατά τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων, έτσι ώστε να αρχίσει ο συντονισμός των πολιτικών των κρατών μελών στον τομέα των θεωρήσεων

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 574/99 του Συμβουλίου, της 12ης Μαρτίου 1999, περί καθορισμού των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων πρέπει να διαθέτουν θεώρηση κατά τη διάβαση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών

Ο παρών κανονισμός θεσπίζει τον κατάλογο των 101 χωρών οι υπήκοοι των οποίων πρέπει να διαθέτουν θεώρηση για να διέρχονται τα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών.

Με τον όρο «θεώρηση» ο κανονισμός εννοεί την εξουσιοδότηση που χορηγεί ένα κράτος μέλος ή την απόφαση που λαμβάνει ένα κράτος μέλος, η οποία απαιτείται για να εισέλθει κάποιος στο έδαφος του ενόψει:

1. μιας προβλεπόμενης παραμονής σ' αυτό το κράτος μέλος ή σε περισσότερα κράτη μέλη, για περίοδο της οποίας η συνολική διάρκεια δεν υπερβαίνει τους τρεις μήνες·
2. της διέλευσης δια μέσου του εδάφους αυτού του κράτους μέλους ή περισσότερων κρατών μελών, με εξαίρεση τη διέλευση από τη διεθνή ζώνη των αεροδρομίων και των ανταποκρίσεων μεταξύ αεροδρομίων ενός κράτους μέλους (αερολιμενική διέλευση).

Τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να επιβάλλουν ή να μην επιβάλλουν θεώρηση στους υπηκόους τρίτων χωρών που δεν περιλαμβάνονται στον κατάλογο και αποφασίζουν εάν οι απάτριδες και τα πρόσωπα που έχουν το καθεστώς του πρόσφυγα υποχρεούνται να διαθέτουν θεώρηση. Τα μέτρα που λαμβάνονται δυνάμει του εν λόγω καθεστώτος κοινοποιούνται στην Επιτροπή και δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Ένα κράτος μέλος μπορεί να προβλέπει **εξαιρέσεις** από την υποχρέωση θεώρησης για τα πολιτικά πληρώματα αεροσκαφών και πλοίων για τους ιπτάμενους συνοδούς βοηθητικών ή σωστικών πτήσεων και για τα λοιπά πρόσωπα που επεμβαίνουν σε περιπτώσεις θεομηνιών και δυστυχημάτων για τους κατόχους διπλωματικών, υπηρεσιακών και άλλων επίσημων διαβατηρίων. Επίσης, τα κράτη μέλη μπορούν να προβούν σε μεγαλύτερη εναρμόνιση ακόμη και πέραν του κοινού καταλόγου.

Στη συνέχεια, στις 7 Δεκεμβρίου 2001, με βάση την έκθεση που παρουσίασε η Επιτροπή στις 29 Ιουνίου 2000, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2414/2001 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001. Με τον προαναφερθέντα κανονισμό το Συμβούλιο κατάργησε τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001 που είχαν ως αντικείμενο την προσωρινή διατήρηση της υποχρέωσης θεώρησης για τους ρουμάνους υπηκόους. Σύμφωνα με το πρωτόκολλο σχετικά με τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας που αποτελεί παράρτημα της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο δεν συμμετέχουν στη θέσπιση του παρόντος κανονισμού.

**Ια. Δικαίωμα
ελεύθερης
κυκλοφορίας
των πολιτών της
Ένωσης και των
μελών των
οικογενειών
τους**

Στόχος είναι η διευκόλυνση της άσκησης του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής των πολιτών της Ένωσης, ο περιορισμός στο ελάχιστο των αναγκαιών διοικητικών διατυπώσεων, ο καλύτερος προσδιορισμός του καθεστώτος των μελών της οικογένειας και η οριοθέτηση της δυνατότητας άρνησης ή τερματισμού της διαμονής.

Επί του παρόντος, το δικαίωμα εισόδου και διαμονής των πολιτών της Ένωσης διέπεται από δύο **κανονισμούς** και εννέα **οδηγίες**. Με την παρούσα πρόταση, η Επιτροπή επιθυμεί να ενώσει όλες τις πράξεις σε ένα ενιαίο νομοθετικό κείμενο προκειμένου να διευκολυνθεί η άσκηση των προαναφερόμενων δικαιωμάτων.

Εξάλλου, η Επιτροπή επιθυμεί να απλουστεύσει όσο το δυνατόν περισσότερο τις διατυπώσεις που είναι αναγκαίες για την άσκηση του δικαιώματος διαμονής των πολιτών της ΕΕ και των μελών των οικογενειών τους.

Η παρούσα πρόταση αποσκοπεί στη **ρύθμιση**:

1. των όρων άσκησης του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής των πολιτών της ΕΕ και των μελών των οικογενειών τους·
2. του δικαιώματος μόνιμης διαμονής·
3. των περιορισμών που μπορούν να τεθούν στα υπόψη δικαιώματα για λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας και δημόσιας υγείας.

Δικαίωμα κυκλοφορίας και διαμονής μέχρι έξι μήνες. Κάθε πολίτης της Ένωσης έχει το δικαίωμα να αναχωρεί από το έδαφος ενός κράτους μέλους προκειμένου να μεταβεί σε ένα άλλο κράτος μέλος, εφόσον φέρει **ισχύον δελτίο ταυτότητας ή διαβατήριο**. Εν πάση περιπτώσει, δεν μπορεί να επιβληθεί καμία θεώρηση εξόδου ή εισόδου. Οσάκις ο πολίτης της Ένωσης δεν έχει τα απαιτούμενα ταξιδιωτικά έγγραφα, το κράτος μέλος υποδοχής παρέχει στο πρόσωπο αυτό κάθε διευκόλυνση με σκοπό την απόκτηση των αναγκαίων εγγράφων ή την αποστολή τους.

Τα μέλη της οικογένειας που δεν έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους απολαύουν δικαιωμάτων ιδίων με εκείνα του πολίτη που τα συνοδεύει. Μπορεί να τους επιβληθεί μόνο η υποχρέωση της θεώρησης σύντομης διαμονής σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 539/2001. Ο τίτλος διαμονής ισοδυναμεί με θεώρηση σύντομης διαμονής.

Για διαμονή που δεν υπερβαίνει τους έξι μήνες, το μόνο που απαιτείται από τον πολίτη της Ένωσης είναι να έχει στην κατοχή του ένα έγγραφο ταυτότητας. Το κράτος μέλος υποδοχής μπορεί να απαιτήσει από τον ενδιαφερόμενο να γνωστοποιήσει την παρουσία του στο έδαφός του εντός προθεσμίας που δεν επιτρέπεται να είναι συντομότερη των δεκαπέντε ημερών.

Δικαίωμα διαμονής για χρονικό διάστημα άνω του εξαμήνου. Κάθε πολίτης της Ένωσης έχει δικαίωμα διαμονής στο έδαφος άλλου κράτους μέλους για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του εξαμήνου εφόσον:

1. είτε ασκεί οικονομική δραστηριότητα ως μισθωτός ή μη μισθωτός εργαζόμενος·
2. είτε διαθέτει επαρκείς πόρους και ασφάλιση ασθένειας, ούτως ώστε να μην καταστεί κατά τη διάρκεια της διαμονής του βάρος για το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας του κράτους μέλους υποδοχής. Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη δεν δύνανται να προσδιορίζουν το ύψος των πόρων που τα ίδια θεωρούν επαρκείς·
3. είτε είναι σπουδαστής που έχει γίνει δεκτός για να παρακολουθήσει μαθήματα επαγγελματικής κατάρτισης·
4. είτε είναι μέλος της οικογένειας ενός πολίτη της Ένωσης που εμπίπτει σε μία από τις προαναφερόμενες κατηγορίες

Το δελτίο διαμονής για τους πολίτες της Ένωσης καταργείται. Ωστόσο, τα κράτη μέλη μπορούν να απαιτούν από τους πολίτες να παρουσιάζονται προς εγγραφή στις αρμόδιες υπηρεσίες εντός προθεσμίας που δεν μπορεί να είναι συντομότερη των έξι μηνών από την άφιξή τους. Η βεβαίωση εγγραφής χορηγείται αμέσως κατόπιν προσκόμισης:

- i. ισχύοντος δελτίου ταυτότητας ή διαβατηρίου·
- ii. δήλωσης ή οποιοδήποτε μέσο κατ' επιλογή του πολίτη, όπου αποδεικνύεται ότι πληροί τις προαναφερόμενες προϋποθέσεις.

Τα μέλη της οικογενείας πολίτη της Ένωσης που δεν έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους οφείλουν να ζητούν "δελτίο διαμονής μέλους της οικογενείας ενός πολίτη της Ένωσης", το οποίο ισχύει τουλάχιστον επί πέντε έτη από την ημερομηνία της χορήγησής του.

Ο θάνατος του πολίτη της Ένωσης ή η αναχώρησή του από το έδαφος του κράτους μέλους υποδοχής καθώς και το διαζύγιο ή η ακύρωση του γάμου δεν θίγουν το δικαίωμα διαμονής των μελών της οικογενείας του τα οποία δεν έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους, υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

Δικαίωμα μόνιμης διαμονής. Κάθε πολίτης της Ένωσης ο οποίος **έχει κατοικήσει νομίμως και συνεχώς επί τέσσερα έτη στο έδαφος του κράτους μέλους υποδοχής έχει δικαίωμα μόνιμης διαμονής στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους.**

Το δικαίωμα μόνιμης διαμονής δεν υπόκειται πλέον σε κανένα όρο. Ο ίδιος κανόνας ισχύει και για τα μέλη της οικογενείας που δεν έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους και τα οποία έχουν κατοικήσει επί τέσσερα έτη με πολίτη της Ένωσης. Το δικαίωμα μόνιμης διαμονής χάνεται σε περίπτωση απουσίας από το κράτος μέλος υποδοχής για χρονικό διάστημα που υπερβαίνει τα τέσσερα συναπτά έτη.

Η πρόταση προβλέπει επίσης την αναγνώριση του δικαιώματος μόνιμης διαμονής πριν από την παρέλευση των τεσσάρων συναπτών ετών κατοικίας, εφόσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις. Το δελτίο μόνιμης διαμονής είναι απεριόριστης διάρκειας ισχύος και ανανεώνεται αυτοδικαίως ανά δεκαετία. Χορηγείται εντός τριμήνου από την υποβολή της σχετικής αίτησης. Ο πολίτης μπορεί να πιστοποιήσει το αδιάλειπτο της διαμονής με κάθε αποδεικτικό μέσο που προβλέπεται στο κράτος μέλος υποδοχής

Διατάξεις κοινές για το δικαίωμα διαμονής και το δικαίωμα μόνιμης διαμονής. Κάθε πολίτης της Ένωσης που έχει δικαίωμα διαμονής ή δικαίωμα μόνιμης διαμονής, καθώς και τα μέλη της οικογενείας του, απολαύει ίσης μεταχείρισης σε σύγκριση με τους ημεδαπούς στο πεδίο εφαρμογής της συνθήκης. Ωστόσο, πριν από την απόκτηση δικαιώματος μόνιμης διαμονής, το κράτος μέλος υποδοχής δεν είναι υποχρεωμένο να χορηγεί δικαίωμα σε παροχές του κλάδου κοινωνικής πρόνοιας, παρά μόνο στα πρόσωπα που είναι μισθωτοί ή μη μισθωτοί εργαζόμενοι και στα μέλη των οικογενειών τους, ούτε το δικαίωμα σε υποτροφία συντήρησης σε κατόχους του δικαιώματος διαμονής που βρίσκονται στο έδαφος του με σκοπό την πραγματοποίηση σπουδών.

Εξάλλου, τα μέλη της οικογενείας, ανεξαρτήτως ιθαγένειας, δικαιούνται να ασκούν οικονομική δραστηριότητα ως μισθωτοί ή μη μισθωτοί εργαζόμενοι.

Περιορισμός του δικαιώματος εισόδου και διαμονής για λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας ή δημόσιας υγείας. Ο πολίτης της Ένωσης ή το μέλος της οικογενείας του μπορεί να απομακρυνθεί από το έδαφος του κράτους μέλους για λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας και δημόσιας υγείας. Η απόφαση δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να στηρίζεται σε οικονομικούς λόγους. Τα μέτρα πρέπει να θεμελιώνονται αποκλειστικά και μόνο στην προσωπική συμπεριφορά του ατόμου, οι δε προηγούμενες ποινικές καταδίκες δεν δύνανται καθαυτές και αυτομάτως να αιτιολογήσουν τη λήψη του μέτρου αυτού.

Η προσωπική συμπεριφορά πρέπει να συνιστά παρούσα και αρκούντως σοβαρή απειλή, στρεφόμενη κατά θεμελιώδους συμφέροντος του κράτους. Η λήξη ισχύος του εγγράφου που επέτρεψε την είσοδο στη χώρα υποδοχής δεν μπορεί να αποτελέσει λόγο απομάκρυνσης από την επικράτεια.

Εν πάση περιπτώσει, πριν από τη λήψη απόφασης απομάκρυνσης από την επικράτειά του, το κράτος μέλος υποδοχής οφείλει να λάβει υπόψη ορισμένα στοιχεία όπως τη διάρκεια διαμονής του ενδιαφερομένου στο έδαφός του, την ηλικία, την κατάσταση της υγείας του, την οικογενειακή και οικονομική του κατάσταση, την κοινωνική και πολιτιστική ενσωμάτωσή του στο κράτος μέλος υποδοχής και το εύρος των δεσμών του με τη χώρα καταγωγής.

Ο κάτοχος αδείας μόνιμης διαμονής και τα ανήλικα μέλη της οικογενείας του δεν μπορούν να αποτελέσουν το αντικείμενο μέτρου απομάκρυνσης.

Κάθε απόφαση περί άρνησης εισόδου ή απομάκρυνσης από την επικράτεια πρέπει να κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο. Πρέπει να είναι αιτιολογημένη και να αναφέρει τα μέσα προσφυγής και τις προθεσμίες που πρέπει να τηρηθούν. Εκτός από περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης, η προθεσμία για την εγκατάλειψη της επικράτειας δεν μπορεί να είναι μικρότερη των 15 ημερών.

Δεν είναι δυνατόν να ληφθεί σε καμία περίπτωση το μέτρο της ισόβιας απαγόρευσης εισόδου στην επικράτεια. Ο ενδιαφερόμενος δύναται να υποβάλει αίτηση επανεξέτασης της κατάστασής του μετά από δύο έτη. Επί πλέον, η παρούσα πρόταση προβλέπει μια σειρά διαδικαστικών εγγυήσεων

Ιβ. Κατάργηση των ελέγχων επί των προσώπων

Στόχος είναι η κατάργηση των διατυπώσεων και ελέγχων επί των προσώπων στα εσωτερικά σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η πρόταση οδηγίας για την κατάργηση των ελέγχων επί των προσώπων στα εσωτερικά σύνορα αποσκοπεί στην **κατάργηση των συνοριακών διατυπώσεων και ελέγχων επί των προσώπων κατά τη διέλευση των εσωτερικών συνόρων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.**

Θεωρούνται ως "**εσωτερικά σύνορα**" τα σύνορα κράτους μέλους στο εσωτερικό της Κοινότητας, δηλαδή:

1. τα κοινά χερσαία σύνορα των κρατών μελών, περιλαμβανομένων των σιδηροδρομικών ή οδικών σταθμών για τις συνδέσεις με γέφυρα ή με σήραγγα μεταξύ κρατών μελών
2. οι αερολιμένες τους για τις ενδοκοινοτικές πτήσεις
3. οι θαλάσσιοι λιμένες τους για τα ενδοκοινοτικά θαλάσσια ταξίδια

Ως "**συνοριακός έλεγχος ή διατύπωση**" ορίζεται:

1. κάθε έλεγχος που ασκείται λόγω ή επ' ευκαιρία της διέλευσης εσωτερικού συνόρου εκ μέρους των αρχών ενός κράτους μέλους ή δύναμις εθνικής νομοθεσίας κράτους μέλους, εκ μέρους άλλων προσώπων (π.χ., οι έλεγχοι που πραγματοποιούνται από τους μεταφορείς)
2. κάθε διατύπωση που επιβάλλεται σε πρόσωπο λόγω της διέλευσης εσωτερικών συνόρων και η οποία πρέπει να διεκπεραιωθεί υποχρεωτικά κατά την εν λόγω διέλευση.

Σε περίπτωση σοβαρής απειλής της δημόσιας τάξης ή της δημόσιας ασφάλειας, έχει προβλεφθεί ρήτρα διασφάλισης βάσει της οποίας κάθε κράτος μέλος δύναται να επαναφέρει προσωρινά τους ελέγχους στα σύνορά του εντός της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Στις 23 Οκτωβρίου 1996, το Κοινοβούλιο ενέκρινε την πρόταση της Επιτροπής επιφέροντας ορισμένες τροποποιήσεις. Το Κοινοβούλιο δίνει έμφαση στη σπουδαιότητα μιας ελεύθερης κυκλοφορίας χωρίς όρους και μη υποκείμενης στην εφαρμογή συνοδευτικών μέτρων. Τονίζει επίσης ότι τα πρόσωπα που επωφελούνται από το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας δεν πρέπει να αποτελούν το αντικείμενο διαφορετικής ή άνισης μεταχείρισης ανάλογα με το αν είναι υπήκοοι της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή διαμένουν νομίμως στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Εξάλλου, το Κοινοβούλιο θεωρεί ότι η έκθεση που εκπονείται από την Επιτροπή πρέπει να υποβληθεί σε ένα έτος μετά την εφαρμογή της οδηγίας και εν συνεχεία ανά δύο έτη.

Ιγ. Γενικές διατάξεις σχετικά με το δικαίωμα διαμονής

Στόχος είναι η εξάλειψη των εμποδίων της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων, δυνατότητα για τον ευρωπαίο πολίτη να διαμείνει σε άλλο κράτος μέλος εκτός από το δικό του.

Τα κράτη μέλη παρέχουν δικαίωμα διαμονής στους υπηκόους των κρατών μελών που δεν απολαμβάνουν του δικαιώματος αυτού βάσει άλλων διατάξεων του κοινοτικού δικαίου, υπό την προϋπόθεση ότι καλύπτονται οι ίδιοι και τα μέλη της οικογένειάς τους (σύζυγος, συντηρούμενοι κατιόντες και ανιόντες από τον ίδιο ή τη σύζυγό του) υγειονομική ασφάλιση που να καλύπτει το σύνολο των κινδύνων στο κράτος μέλος υποδοχής καθώς και επαρκείς πόρους ώστε να μην επιβαρύνουν κατά τη διαμονή τους το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας του κράτους μέλους υποδοχής.

Τα κράτη μέλη εκδίδουν κάρτα διαμονής η ισχύς της οποίας μπορεί να περιορίζεται σε πέντε έτη με δυνατότητα ανανέωσης. Πάντως, τα κράτη μέλη, εφόσον το κρίνουν αναγκαίο, μπορούν να απαιτούν την εκ νέου θεώρηση της κάρτας μετά τα δύο πρώτα έτη διαμονής. Εξάλλου, το δικαίωμα διαμονής εξακολουθεί να ισχύει επί όσο διάστημα οι δικαιούχοι του εν λόγω δικαιώματος πληρούν τους όρους που προβλέπονται στην παράγραφο 1.

Εάν ένα μέλος της οικογένειας δεν έχει την ιθαγένεια κράτους μέλους, του χορηγείται έγγραφο διαμονής της αυτής ισχύος με το έγγραφο που χορηγείται στον υπήκοο ο οποίος το συντηρεί.

Ο σύζυγος και τα συντηρούμενα τέκνα ενός υπηκόου κράτους μέλους κατόχου του δικαιώματος διαμονής στο έδαφος κράτους μέλους έχουν το δικαίωμα να αναλαμβάνουν οποιαδήποτε μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα στο σύνολο του εδάφους του εν λόγω κράτους (ακόμη και αν δεν έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους).

Τα κράτη μέλη μπορούν να παρεκκλίνουν από τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας μόνο για λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας ή δημόσιας υγείας. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει το υφιστάμενο έννομο καθεστώς σχετικά με την απόκτηση δευτερευουσών κατοικιών.

Το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας, που αρχικά περιοριζόταν μόνο στα άτομα που ασκούν οικονομική δραστηριότητα, επεκτάθηκε σε όλους τους υπηκόους των κρατών μελών, ακόμη και αν δεν ασκούν οικονομική δραστηριότητα. Αυτή η, υπό ορισμένους όρους, επέκταση του δικαιώματος διαμονής επικυρώθηκε επίσημα με την εισαγωγή στη Συνθήκη ΕΚ, από τη Συνθήκη του Μάαστριχ, του πρώην άρθρου 8Α (νέο άρθρο 18). Το άρθρο αυτό παρέχει σε κάθε πολίτη ένα θεμελιώδες και προσωπικό δικαίωμα να κυκλοφορεί και να διαμένει ελεύθερα στο έδαφος των κρατών μελών.

Η μεταφορά των οδηγιών 90/364, 90/365 και 93/96 αποτέλεσε αντικείμενο διαδικασιών επί παραβάσει εναντίον όλων σχεδόν των κρατών μελών. Πράγματι, μόνο τρία κράτη μετέφεραν τις οδηγίες στο εθνικό τους δίκαιο μέσα στην προβλεπόμενη προθεσμία. Ωστόσο, οι εν λόγω διαδικασίες τέθηκαν, η μία μετά την άλλη, στο αρχείο μετά την έκδοση των αναγκαίων μέτρων μεταφοράς από τα αντίστοιχα κράτη μέλη.

Η αξιολόγηση της συγκεκριμένης εφαρμογής των οδηγιών έγινε μέσω επιστολών, καταγγελιών και αναφορών στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, καθώς και με μια έρευνα στην οποία πήραν μέρος πρώην υπάλληλοι της Επιτροπής, οι οποίοι, όταν συνταξιοδοτήθηκαν, εγκαταστάθηκαν σε κράτος διαφορετικό από το κράτος καταγωγής τους ή από το κράτος του τελευταίου τόπου υπηρεσίας τους. Στις πληροφορίες αυτές προστέθηκαν οι διαπιστώσεις του δικτύου των συμβούλων Eurojus και της υπηρεσίας προσανατολισμού πολιτών (Πολίτες της Ευρώπης). Οι αξιολογήσεις αυτές υπογράμμισαν τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι πολίτες: αβεβαιότητα ως προς τις διαδικασίες που πρέπει να ακολουθήσουν, χρονοβόρες και πολύπλοκες διατυπώσεις για τη λήψη κάρτας διαμονής κ.λπ. Δυσκολίες αντιμετωπίζουν και οι διοικητικές υπηρεσίες, κυρίως όσον αφορά την αξιολόγηση των προϋποθέσεων περί επαρκών πόρων και υγειονομικής ασφάλισης. Τα πρώτα σχετικά συμπεράσματα επιμένουν στην ανάγκη:

1. να βελτιωθεί η προσπάθεια ενημέρωσης των πολιτών·
2. να συνεχιστεί η επαγρύπνηση για την τήρηση του ισχύοντος κοινοτικού δικαίου·
3. να γίνει πιο κατανοητό το κοινοτικό δίκαιο στον τομέα της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων και να αναδιοργανωθεί με άξονα την έννοια της ιθαγένειας της Ένωσης·
4. να αρχίσει ο προβληματισμός για την ουσιαστική τροποποίηση του ισχύοντος δικαίου.

Ιδ. Ελεύθερη μετακίνηση των εργαζομένων: γενικές διατάξεις

Στόχος είναι να εξασφαλισθεί η κινητικότητα των εργαζομένων στην Κοινότητα, γεγονός που συνεπάγεται την κατάργηση όλων των διακρίσεων που βασίζονται στην υπηκοότητα σε ό,τι αφορά την απασχόληση, την αμοιβή και τους λοιπούς όρους εργασίας, την απόκτηση στέγης, καθώς και το δικαίωμα του εργαζόμενου για την επανένωση της οικογένειάς του.

Η απασχόληση και η οικογένεια των εργαζομένων

Ι. Πρόσβαση στην απασχόληση

Όλοι οι υπήκοοι ενός κράτους μέλους έχουν το δικαίωμα να ασκούν μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος άλλου κράτους μέλους σύμφωνα με τη σχετική εθνική νομοθεσία που ισχύει για τους εργαζομένους υπηκόους αυτού του κράτους. Δικαιούνται να έχουν στο έδαφος άλλου κράτους μέλους την ίδια προτεραιότητα με αυτήν των υπηκόων αυτού του κράτους όσον αφορά την πρόσβαση στις διαθέσιμες θέσεις απασχόλησης. Δέχονται την ίδια βοήθεια με αυτήν την οποία παρέχουν τα γραφεία απασχόλησης εργατικού δυναμικού στους υπηκόους του κράτους μέλους κατά την αναζήτηση απασχόλησης. Η πρόσληψή τους δεν μπορεί να εξαρτάται από ιατρικά, επαγγελματικά ή άλλα κριτήρια τα οποία εισάγουν διακρίσεις λόγω της υπηκοότητας.

II. Απασχόληση και ίση μεταχείριση

Δεν είναι δυνατό να επιφυλάσσεται διαφορετική μεταχείριση στους εργαζόμενους που είναι υπήκοοι ενός κράτους μέλους, στο έδαφος των άλλων κρατών μελών, λόγω της ιθαγένειάς τους, απ' ό,τι στους εργαζόμενους που είναι υπήκοοι αυτού του κράτους, όσον αφορά όλους τους όρους απασχόλησης και εργασίας (κυρίως απόλυση, αμοιβή). Έχουν επίσης τα ίδια δικαιώματα σχετικά με όλα τα μέτρα κατάρτισης, επαγγελματικού αναπροσανατολισμού ή αποκατάστασης.

Απολαύουν των ίδιων κοινωνικών και φορολογικών προνομίων με τους εργαζόμενους που είναι υπήκοοι του κράτους μέλους.

Ο εργαζόμενος που είναι υπήκοος ενός κράτους μέλους και απασχολείται στο έδαφος ενός άλλου κράτους μέλους έχει δικαίωμα σε ίση μεταχείριση σε ό,τι αφορά την άσκηση των συνδικαλιστικών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος ψήφου και της πρόσβασης στις διοικητικές ή συνδικαλιστικές θέσεις μιας συνδικαλιστικής οργάνωσης· μπορεί να εξαιρεθεί από τη συμμετοχή στη διαχείριση οργανισμού δημοσίου δικαίου και από την απασχόληση σε υπηρεσία δημοσίου δικαίου. Απολαύει εξάλλου του δικαιώματος επιλεξιμότητας στα όργανα εκπροσώπησης των εργαζομένων στην επιχείρηση.

Τα μέλη της οικογένειας (σύζυγος, κατιόντες κάτω των 21 ετών ή συντηρούμενοι από αυτόν και ανιόντες συντηρούμενοι από αυτόν) ενός εργαζόμενου που απασχολείται στο έδαφος άλλου κράτους μέλους έχουν το δικαίωμα να εγκατασταθούν μαζί του σε αυτό το κράτος μέλος, ανεξαρτήτως της ιθαγένειάς τους. Τα κράτη μέλη ευνοούν την υποδοχή κάθε άλλου μέλους της οικογένειας, το οποίο συντηρείται ή ζει στη χώρα προέλευσης κάτω από την ίδια στέγη με τον εργαζόμενο. Τα μέλη της οικογένειας που έγιναν αποδεκτά στο έδαφος ενός κράτους μέλους στο πλαίσιο της επανένωσης της οικογένειας, επωφελούνται από την αρχή της ίσης μεταχείρισης (δικαίωμα εργασίας, πρόσβασης στην εκπαίδευση και στη μαθητεία, μεταξύ άλλων).

Ιε. Ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων μετά τη διεύρυνση

Στη συνθήκη προσχώρησης, η οποία υπογράφηκε στις 16 Απριλίου 2003, αναφέρονται οι **όροι** για την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων με προέλευση και προορισμό τα νέα κράτη μέλη, μετά τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης την 1η Μαΐου 2004.

Πράξεις περί των όρων προσχώρησης της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Λετονίας, της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Μάλτας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και της Σλοβακικής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, υπογράφηκαν στην Αθήνα στις 16 Απριλίου 2003

Η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων αποτελεί θεμελιώδη πτυχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων και της εσωτερικής αγοράς και παρέχει στους υπηκόους οποιουδήποτε κράτους μέλους τη δυνατότητα να εργαστούν σε άλλο κράτος μέλος με τους ίδιους όρους που ισχύουν και για τους υπηκόους αυτού του κράτους.

Ωστόσο, μετά τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης την 1η Μαΐου 2004, μπορεί να υπάρχουν περιορισμοί στην ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων που προέρχονται από τα νέα κράτη μέλη, μεταβαίνουν σε αυτά ή μετακινούνται από το ένα στο άλλο.

Περιορισμοί στην ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων που είναι υπήκοοι των νέων κρατών μελών

Κατά την προπαρασκευή της διεύρυνσης, τα κράτη που ήταν μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης πριν από τη διεύρυνση της 1ης Μαΐου 2004 (ΕΕ15) εξέφρασαν τους φόβους τους για μαζική προσέλευση εργαζομένων από τα νέα κράτη μέλη. Η συνθήκη προσχώρησης, ανταποκρινόμενη σε αυτές τις ανησυχίες, προβλέπει μεταβατικό καθεστώς σχετικά με το ευαίσθητο ζήτημα της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στο εσωτερικό της διευρυμένης Ένωσης.

Μεταβατικό καθεστώς

Τα κράτη μέλη της ΕΕ15 μπορούν να επιτρέπουν απολύτως ή εν μέρει την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων που προέρχονται από τα νέα κράτη μέλη. Έτσι έχουν τη δυνατότητα να περιορίσουν αυτή την ελευθερία κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, η οποία αρχίζει την 1η Μαΐου 2004 και προβλέπεται να λήξει το αργότερο έπειτα από μια επταετία.

Κατά τη διάρκεια αρχικής περιόδου δύο ετών, τα κράτη μέλη της ΕΕ15 υποχρεούνται να εφαρμόζουν το εθνικό τους δίκαιο ή τις διμερείς συμφωνίες που έχουν ενδεχομένως συνάψει με τα νέα κράτη μέλη αντί του κοινοτικού δικαίου. Αυτό σημαίνει ότι, στις περισσότερες περιπτώσεις, οι εργαζόμενοι από τα νέα κράτη μέλη χρειάζονται ακόμη άδεια εργασίας ως προϋπόθεση για την πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας.

Τα νέα κράτη μέλη έχουν την ευχέρεια να επιβάλουν ισοδύναμους περιορισμούς στους εργαζόμενους που προέρχονται από τα κράτη μέλη της ΕΕ15 που θα λάβουν παρόμοια μέτρα.

Το 2006 η Επιτροπή θα συντάξει έκθεση, βάσει της οποίας το Συμβούλιο θα εξετάσει την πρακτική εφαρμογή των μεταβατικών διατάξεων. Επί πλέον, κάθε κράτος μέλος της ΕΕ15 θα υποχρεούται να γνωστοποιήσει επισήμως στην Επιτροπή την πρόθεσή του είτε να εφαρμόσει πλήρως το κοινοτικό δίκαιο και την εξ αυτού απορρέουσα αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων, είτε να διατηρήσει τα σχετικά περιοριστικά μέτρα για τρία επί πλέον έτη κατ' ανώτατο όριο.

Το 2009 τα κράτη μέλη της ΕΕ15 θα μπορούν να παρατείνουν τα περιοριστικά μέτρα για μια περίοδο δύο ετών, αλλά μόνον εφόσον διαπιστώσουν ότι υπάρχουν ή ενδέχεται να παρουσιαστούν σοβαρές στρεβλώσεις στη δική τους αγορά εργασίας.

Μετά το πέρας της επταετούς μεταβατικής περιόδου, θα ισχύει πλήρως στο εσωτερικό της διευρυμένης Ένωσης η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων που είναι κοινοτικοί υπήκοοι.

Ρήτρα διασφάλισης

Η ρήτρα διασφάλισης παρέχει, στο κράτος μέλος που έχει επιλέξει να μην εφαρμόζει πλέον περιοριστικά μέτρα και να επιτρέπει την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, τη δυνατότητα να ζητήσει από την Επιτροπή εξουσιοδότηση για να επιβάλει νέους περιορισμούς εφόσον η δική του αγορά εργασίας απειλείται ή παρουσιάζει σοβαρά προβλήματα. Προβλέπεται ότι η Μάλτα μπορεί να κάνει χρήση αυτής της ρήτρας λόγω του μικρού μεγέθους της αγοράς εργασίας σε αυτή τη χώρα.

Εκτός αυτού, υπάρχει ειδική ρήτρα και για τη Γερμανία και την Αυστρία, η οποία αφορά ένα πολύ μικρό αριθμό κλάδων, όπως ο κατασκευαστικός κλάδος και ο βιομηχανικός καθαρισμός. Η παροχή υπηρεσιών από επιχείρηση που εδρεύει σε ένα νέο κράτος μέλος, η οποία συνεπάγεται την προσωρινή κυκλοφορία εργαζομένων στη Γερμανία ή στην Αυστρία, μπορεί να υπόκειται σε περιορισμούς εφόσον πλήττονται σοβαρά οι κλάδοι των σχετικών υπηρεσιών.

Στις συνθήκες προσχώρησης προβλέπονται πάντοτε ρήτρες διασφάλισης, αλλά παρ' όλα αυτά δεν έχουν εφαρμοστεί ποτέ.

Ρήτρα διατήρησης της ισχύουσας κατάστασης

Τα κράτη μέλη της ΕΕ15 δεν μπορούν να επιβάλουν, όσον αφορά την πρόσβαση των εργαζομένων που είναι υπήκοοι των νέων κρατών μελών στη δική τους αγορά εργασίας, περισσότερους περιορισμούς από αυτούς που ίσχυαν στις 16 Απριλίου 2003, ημερομηνία υπογραφής της συνθήκης προσχώρησης.

Εκτός αυτού, τα κράτη μέλη οφείλουν να τηρούν τον κανόνα της προτίμησης, βάσει του οποίου όταν μια θέση απασχόλησης προσφέρεται σε αλλοδαπό, οι πολίτες των μελλοντικών κρατών μελών θα έχουν προτεραιότητα έναντι των υπηκόων άλλων χωρών που δεν είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πεδίο εφαρμογής

Το ισχύον μεταβατικό καθεστώς δεν εφαρμόζεται στην Κύπρο και στη Μάλτα (η Μάλτα μπορεί ωστόσο να επικαλεστεί τη ρήτρα διασφάλισης), ενώ αφορά μόνον τους εργαζομένους. Στην ουσία, οι υπήκοοι των νέων κρατών μελών απολαύουν πλήρως του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας ήδη από την ημέρα της προσχώρησης, εφόσον δεν ασκούν μισθωτή δραστηριότητα (π.χ. εφόσον είναι σπουδαστές, συνταξιούχοι, παρέχοντες υπηρεσίες).

Δικαιώματα των εργαζομένων στο πλαίσιο του κοινοτικού κεκτημένου

Από τη στιγμή που ένας υπήκοος νέου κράτους μέλους γίνεται δεκτός στην αγορά εργασίας ενός κράτους μέλους της ΕΕ15, επωφελείται από το σύνολο των αρχών του κοινοτικού δικαίου: δικαίωμα διαμονής, συντονισμός των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, μη διάκριση λόγω ιθαγένειας, αναγνώριση των προσόντων.

Σύμφωνα με μελέτη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Ιδρύματος για τη Βελτίωση των Συνθηκών Διαβίωσης και Εργασίας, η οποία βασίστηκε σε έρευνα του Ευρωβαρόμετρου, φαίνεται ότι δεν είναι βάσιμοι οι φόβοι για μαζική έλευση εργαζομένων από τα νέα κράτη μέλη. Τα άτομα που έχουν σοβαρή πρόθεση να μετακινηθούν μετά τη διεύρυνση της 1ης Μαΐου 2004 αντιπροσωπεύουν μόνο το 1% του ενεργού πληθυσμού των νέων κρατών μελών. Τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται σε αυτή τη μελέτη συμφωνούν με τα αποτελέσματα άλλων ανάλογων μελετών που πραγματοποιήθηκαν είτε για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είτε από άλλους ανεξάρτητους οργανισμούς.

Επί πλέον, πάντοτε σύμφωνα με αυτή τη μελέτη, το τυπικό προφίλ του υποψήφιου διαμορφώνουν προφανώς νεαρά άτομα, πτυχιούχοι και με εξειδικευμένα προσόντα, άγαμοι και συχνά θηλυκού γένους. Πραγματικό κίνδυνο θα αποτελούσε ένα ρεύμα φυγής νεαρών ατόμων και «εγκεφάλων» που θα αναχωρούσαν από τα νέα κράτη μέλη. Μια τέτοια εξέλιξη θα ήταν επιζήμια για αυτά τα κράτη.

Η άνευ όρων ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων μπορεί να προσφέρει εργατικό δυναμικό υψηλής ποιότητας και να ευνοήσει την οικονομική μεγέθυνση, αλλά και τη συνοχή των περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η πείρα του παρελθόντος δείχνει ότι η μετανάστευση τείνει μάλλον να μειώνεται παρά να αυξάνεται έπειτα από μια διεύρυνση. Όσο περισσότερο εξασφαλίζεται η οικονομική μεγέθυνση στα νέα κράτη μέλη, τόσο λιγότερο επιχειρούν οι εργαζόμενοι τους να αναζητήσουν θέση εργασίας στα άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έτσι συνέβη και όταν προσχώρησαν η Ισπανία και η Πορτογαλία. Η μεταβατική περίοδος είχε οριστεί αρχικά για μια επταετία και στη συνέχεια μειώθηκε.

Ιστ. Δικαίωμα διαμονής εργαζομένων που έχουν παύσει την επαγγελματική τους δραστηριότητα

Στόχος είναι η εξάλειψη των εμποδίων της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων, επέκταση του δικαιώματος διαμονής που έχει κάθε μισθωτός ή μη μισθωτός εργαζόμενος, κατά το μη ενεργό μέρος της επαγγελματικής του δραστηριότητας.

Τα κράτη μέλη παρέχουν το δικαίωμα διαμονής σε κάθε υπήκοο κράτους μέλους ο οποίος άσκησε στην Κοινότητα μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα υπό **την προϋπόθεση** ότι:

1. εισπράττει σύνταξη αναπηρίας, πρόωγη σύνταξη ή σύνταξη γήρατος είτε
2. πρόσοδο για εργατικό ατύχημα ή επαγγελματική νόσο και διαθέτει υγειονομική ασφάλιση ή άλλους επαρκείς πόρους έτσι ώστε να μην επιβαρύνει κατά τη διάρκεια της διαμονής του την κοινωνική πρόνοια του κράτους μέλους υποδοχής. Αυτό το δικαίωμα διαμονής παραχωρείται επίσης στα μέλη της οικογένειάς του (σύζυγο, συντηρούμενα τέκνα τους καθώς και στους συντηρούμενους από αυτόν ανιόντες ή στους ανιόντες που συντηρούνται από τη σύζυγό του).

Τα κράτη μέλη εκδίδουν κάρτα διαμονής της οποίας η ισχύς μπορεί να περιορίζεται σε πέντε έτη με δυνατότητα ανανέωσης. Πάντως, τα κράτη μέλη, εφόσον το κρίνουν αναγκαίο, μπορούν να απαιτούν την εκ νέου θεώρηση της κάρτας μετά τα δύο πρώτα έτη διαμονής. Εάν μέλος της οικογένειας δεν έχει την ιθαγένεια κράτους μέλους, του χορηγείται έγγραφο διαμονής της ίδιας ισχύος με το έγγραφο που χορηγείται στον υπήκοο ο οποίος το συντηρεί. Κατά την έκδοσή του το κράτος μέλος μπορεί να απαιτεί από τον αιτούντα μόνο την προσκόμιση δελτίου ταυτότητας καθώς και την απόδειξη ότι ο αιτών πληροί τις απαιτούμενες προϋποθέσεις.

Ο σύζυγος και τα συντηρούμενα τέκνα ενός υπηκόου κράτους μέλους έχουν το δικαίωμα να αναλαμβάνουν οποιαδήποτε μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα στο σύνολο της επικράτειας του εν λόγω κράτους μέλους (ακόμη και αν δεν έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους).

Τα κράτη μέλη μπορούν να παρεκκλίνουν από τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας μόνο για λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας ή δημόσιας υγείας.

Το αργότερο τρία χρόνια μετά την έναρξη ισχύος της οδηγίας και στη συνέχεια κάθε τρία χρόνια, η Επιτροπή καταρτίζει έκθεση για την εφαρμογή της οδηγίας αυτής και την υποβάλλει στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας, που αρχικά περιοριζόταν μόνο στα άτομα που ασκούν οικονομική δραστηριότητα, επεκτάθηκε σε όλους τους υπηκόους των κρατών μελών, ακόμη και αν δεν ασκούν οικονομική δραστηριότητα. Αυτή η, υπό ορισμένους όρους, επέκταση του δικαιώματος διαμονής επικυρώθηκε επίσημα με την εισαγωγή στη Συνθήκη ΕΚ, από τη Συνθήκη του Μάαστριχ, του πρώην άρθρου 8Α (νέο άρθρο 18). Το άρθρο αυτό παρέχει σε κάθε πολίτη ένα θεμελιώδες και προσωπικό δικαίωμα να κυκλοφορεί και να διαμένει ελεύθερα στο έδαφος των κρατών μελών.

Η μεταφορά των οδηγιών 90/364, 90/365 και 93/96 αποτέλεσε αντικείμενο διαδικασιών επί παραβάσει εναντίον όλων σχεδόν των κρατών μελών. Πράγματι, μόνο τρία κράτη μετέφεραν τις οδηγίες στο εθνικό τους δίκαιο μέσα στην προβλεπόμενη προθεσμία. Ωστόσο, οι εν λόγω διαδικασίες τέθηκαν, η μία μετά την άλλη, στο αρχείο μετά την έκδοση των αναγκαίων μέτρων μεταφοράς από τα αντίστοιχα κράτη μέλη.

Η αξιολόγηση της συγκεκριμένης εφαρμογής των οδηγιών έγινε μέσω επιστολών, καταγγελιών και αναφορών στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, καθώς και με μια έρευνα στην οποία πήραν μέρος πρώην υπάλληλοι της Επιτροπής, οι οποίοι, όταν συνταξιοδοτήθηκαν, εγκαταστάθηκαν σε κράτος διαφορετικό από το κράτος καταγωγής τους ή από το κράτος του τελευταίου τόπου υπηρεσίας τους. Στις πληροφορίες αυτές προστέθηκαν οι διαπιστώσεις του δικτύου των συμβούλων Eurojus και της υπηρεσίας προσανατολισμού πολιτών (Πολίτες της Ευρώπης). Οι αξιολογήσεις αυτές υπογράμμισαν τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι πολίτες: αβεβαιότητα ως προς τις διαδικασίες που πρέπει να ακολουθήσουν, χρονοβόρες και πολύπλοκες διατυπώσεις για τη λήψη κάρτας διαμονής κ.λπ. Δυσκολίες αντιμετωπίζουν και οι διοικητικές υπηρεσίες, κυρίως όσον αφορά την αξιολόγηση των προϋποθέσεων περί επαρκών πόρων και υγειονομικής ασφάλισης. Τα πρώτα σχετικά συμπεράσματα επιμένουν στην **ανάγκη**:

1. να βελτιωθεί η προσπάθεια ενημέρωσης των πολιτών·
2. να συνεχιστεί η επαγρύπνηση για την τήρηση του ισχύοντος κοινοτικού δικαίου·
3. να γίνει πιο κατανοητό το κοινοτικό δίκαιο στον τομέα της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων και να αναδιοργανωθεί με άξονα την έννοια της ιθαγένειας της Ένωσης·
4. να αρχίσει ο προβληματισμός για την ουσιαστική τροποποίηση του ισχύοντος δικαίου

Ιη. Δικαίωμα διαμονής των φοιτητών

Εδώ στόχος είναι η διασφάλιση της πρόσβασης των υπηκόων των κρατών μελών στην επαγγελματική εκπαίδευση μέσω του προσδιορισμού του πλαισίου εντός του οποίου θα ασκείται το δικαίωμα διαμονής.

Βασικές αρχές

Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για να διευκολύνει την άσκηση του δικαιώματος διαμονής εκ μέρους των υπηκόων των υπολοίπων κρατών μελών, ώστε να διασφαλισθεί η πρόσβαση στην επαγγελματική εκπαίδευση.

Τα κράτη μέλη αναγνωρίζουν το δικαίωμα διαμονής σε κάθε σπουδαστή υπήκοο κράτους μέλους που δεν έχει το εν λόγω δικαίωμα βάσει άλλης διάταξης του κοινοτικού δικαίου και ο οποίος, με δήλωση του, ή κατ' επιλογή του σπουδαστή, με οποιοδήποτε άλλο ανάλογο τρόπο, διαβεβαιώνει την αρμόδια εθνική αρχή ότι διαθέτει πόρους, ώστε να μην επιβαρύνει κατά τη διάρκεια της διαμονής του το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας του κράτους μέλους υποδοχής. Πρέπει επίσης να είναι εγγεγραμμένος σε αναγνωρισμένο εκπαιδευτικό ίδρυμα για να παρακολουθήσει, κατά κύρια απασχόληση, κύκλο επαγγελματικής κατάρτισης και να διαθέτει υγειονομική ασφάλιση η οποία να καλύπτει το σύνολο των κινδύνων στο κράτος μέλος υποδοχής.

Το δικαίωμα διαμονής των σπουδαστών επεκτείνεται στη σύζυγο και στα συντηρούμενα τέκνα τους.

Η παρούσα οδηγία δεν θεμελιώνει δικαίωμα χορηγήσεως από το κράτος μέλος υποδοχής υποτροφίας σπουδών για σπουδαστές που είναι κάτοχοι του δικαιώματος διαμονής.

Τα κράτη μέλη εκδίδουν κάρτα διαμονής της οποίας η ισχύς μπορεί να περιορίζεται στην πραγματική διάρκεια της πραγματοποιούμενης επιμόρφωσης και να ανανεώνεται κατ' έτος. Εάν μέλος της οικογένειας δεν έχει την ιθαγένεια κράτους μέλους, του χορηγείται έγγραφο διαμονής της ίδιας ισχύος με το χορηγούμενο στον υπήκοο ο οποίος το συντηρεί. Ο σύζυγος και τα συντηρούμενα τέκνα ενός υπηκόου κράτους μέλους έχουν το δικαίωμα να αναλαμβάνουν οποιαδήποτε μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα στο σύνολο του εδάφους του εν λόγω κράτους μέλους (ακόμη και εάν δεν έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους).

Τα κράτη μέλη μπορούν να παρεκκλίνουν από τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας μόνο για λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας ή δημόσιας υγείας.

Το αργότερο τρία χρόνια μετά την έναρξη ισχύος της οδηγίας και στη συνέχεια κάθε τρία χρόνια, η Επιτροπή καταρτίζει έκθεση για την εφαρμογή της οδηγίας αυτής και την υποβάλλει στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η Επιτροπή θα δώσει ιδιαίτερη προσοχή στις δυσχέρειες που θα μπορούσαν να ανακύψουν στα κράτη μέλη από την εφαρμογή του άρθρου σχετικά με τη χορήγηση άδειας διαμονής. Θα υποβάλει ενδεχομένως προτάσεις στο Συμβούλιο για την αντιμετώπιση αυτών των δυσχερειών.

ΙΘ. Περιορισμός των μετακινήσεων ή της διαμονής για λόγους δημόσιας τάξης

Στόχος είναι ο συντονισμός των διατάξεων που ισχύουν σε κάθε κράτος μέλος κατά την επίκληση λόγων δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας και δημόσιας υγείας όσον αφορά τη διακίνηση και τη διαμονή υπηκόων των άλλων κρατών μελών και των μελών της οικογένειάς τους.

Στην αρχή η οδηγία αφορούσε τους υπηκόους ενός κράτους μέλους, οι οποίοι διέμεναν ή μετέβαιναν σε άλλο κράτος μέλος, είτε προκειμένου να ασκήσουν μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα είτε ως αποδέκτες υπηρεσιών, καθώς και τον (την) σύζυγο και τα μέλη της οικογένειας. Τώρα το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας επεκτάθηκε στα πρόσωπα που έχουν το δικαίωμα παραμονής στην επικράτεια κράτους μέλους όταν παύουν να ασκούν σε αυτό ένα επάγγελμα καθώς και στα μη ενεργά πρόσωπα (οδηγίες 90/364, 90/365 και 93/96).

Αφορά τα μέτρα σχετικά με την είσοδο στην επικράτεια, την έκδοση ή την ανανέωση της άδειας διαμονής, ή την απομάκρυνση από την επικράτεια, που λαμβάνονται για λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας ή δημόσιας υγείας. Τα κράτη μέλη δεν μπορούν να επικαλούνται αυτούς τους λόγους για οικονομικούς σκοπούς.

Τα μέτρα δημόσιας τάξης ή δημόσιας ασφάλειας πρέπει να βασίζονται αποκλειστικά στην προσωπική συμπεριφορά του ατόμου που αφορούν. Τυχόν προηγούμενες ποινικές καταδίκες δεν μπορούν να αιτιολογήσουν αυτόματα τη λήψη αυτών των μέτρων και η λήξη ισχύος των εγγράφων ταυτότητας του εν λόγω ατόμου δεν μπορεί να αποτελέσει λόγο απομάκρυνσης από την επικράτεια.

Μόνον οι ασθένειες ή αναπηρίες που αναφέρονται στο παράρτημα μπορούν να δικαιολογήσουν την άρνηση εισόδου στην επικράτεια ή την άρνηση έκδοσης της πρώτης άδειας διαμονής (π.χ. φυματίωση, σύφιλη, τοξικομανία, ψύχωση). Οι ασθένειες ή αναπηρίες που επέρχονται μετά την έκδοση της πρώτης άδειας δεν μπορούν να δικαιολογήσουν την άρνηση για ανανέωση της άδειας διαμονής ή την απομάκρυνση από την επικράτεια. Τα κράτη μέλη δεν μπορούν να θεσπίσουν νέες διατάξεις ή πρακτικές πιο περιοριστικές από αυτές που ισχύουν κατά την ημερομηνία κοινοποίησης της οδηγίας.

Η απόφαση για τη χορήγηση ή την άρνηση της πρώτης άδειας διαμονής πρέπει να λαμβάνεται το συντομότερο δυνατόν και το αργότερο σε έξι μήνες ύστερα από την υποβολή της αίτησης. Η χώρα υποδοχής μπορεί αν το κρίνει απαραίτητο να ζητήσει από άλλο κράτος μέλος πληροφορίες για το ποινικό μητρώο του αιτούντος, αλλά η ενημέρωση αυτή δεν μπορεί να έχει συστηματικό χαρακτήρα.

Η απόφαση για την άρνηση έκδοσης ή ανανέωσης της άδειας διαμονής ή η απόφαση για την απομάκρυνση από την επικράτεια κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο, καθώς και οι προβαλλόμενοι λόγοι δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας ή δημόσιας υγείας, εκτός εάν λόγοι ασφάλειας του κράτους αντιτίθενται στη γνωστοποίηση. Εκτός επειγουσών περιπτώσεων, η προθεσμία που παραχωρείται για την εγκατάλειψη της επικράτειας δεν μπορεί να είναι μικρότερη από δεκαπέντε ημέρες, εφόσον ο ενδιαφερόμενος δεν έχει ακόμη λάβει άδεια διαμονής, και από ένα μήνα στις άλλες περιπτώσεις.

Ο ενδιαφερόμενος πρέπει να μπορεί να ασκήσει τις ίδιες προσφυγές κατά της απόφασης για την άρνηση εισόδου, για την άρνηση έκδοσης ή ανανέωσης της άδειας διαμονής ή κατά της απόφασης για την απομάκρυνση από την επικράτεια με εκείνες που μπορούν να ασκήσουν οι ημεδαποί κατά των διοικητικών πράξεων. Πρόσθετες διαδικαστικές εγγυήσεις προβλέπονται σε συγκεκριμένες περιπτώσεις (π.χ. ελλείψει δυνατοτήτων προσφυγής σε δικαστήριο ή αν η προσφυγή δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα, κτλ.).

Μέτρα εφαρμογής

Οι διατάξεις της οδηγίας 64/221/ΕΟΚ αποτέλεσαν στο παρελθόν αντικείμενο ερμηνειών από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο μέσω ορισμένου αριθμού δικαστικών αποφάσεων. Επιπλέον η έννοια της ιδιότητας του ευρωπαίου πολίτη έχει υποστεί εξελίξεις, κυρίως αφότου εισήχθη η έννοια της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης στο άρθρο 18 της συνθήκης ΕΚ. Συνεπώς η Επιτροπή εκτιμά ότι είναι σημαντικό να επιστήση την προσοχή σε ορισμένες δυσκολίες που συναντά η εφαρμογή της οδηγίας.

Η Επιτροπή σημειώνει κατά πρώτο λόγο την επέκταση του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας στους πρώην μισθωτούς και ελεύθερους επαγγελματίες που κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος ύστερα από την παύση της επαγγελματικής τους δραστηριότητας (οδηγία 72/194/ΕΟΚ και 75/35/ΕΟΚ) και στις άλλες ομάδες μη ενεργών προσώπων που εμπίπτουν στο κοινοτικό δίκαιο, σύμφωνα με τις διατάξεις των οδηγιών 90/364, 90/365 και 93/96. Εξάλλου η οδηγία ισχύει για τον/τη σύζυγο και άλλα μέλη της οικογένειας, όποια και αν είναι η εθνικότητά τους.

Σε θέματα ορισμού των εννοιών της δημόσιας τάξης, της δημόσιας ασφάλειας ή της δημόσιας υγείας, τα κράτη μέλη έχουν τη διακριτική ευχέρεια να καθορίσουν την εμβέλεια αυτών των εννοιών βάσει της νομοθεσίας και της εθνικής νομολογίας τους, αλλά στο πλαίσιο του κοινοτικού δικαίου. Ωστόσο κάθε μέτρο που λαμβάνεται για λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας ή δημόσιας υγείας πρέπει να αιτιολογείται με έγκυρο τρόπο από πραγματική απειλή, η οποία να είναι επαρκώς σοβαρή, να θίγει ένα θεμελιώδες συμφέρον της κοινωνίας και να είναι σύμφωνη με την ευρωπαϊκή σύμβαση για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών καθώς και με την αρχή της αναλογικότητας.

Η Επιτροπή έχει την πρόθεση να εξασφαλίσει την ευρεία διάδοση της ανακοίνωσης μέσω των νέων μηχανισμών που έχουν θεσπιστεί ενόψει του διαλόγου με τους πολίτες

Ιι. Αναγνώριση των τίτλων

Η ελεύθερη κυκλοφορία και το δικαίωμα παραμονής σε όλα τα κράτη μέλη αποτελεί ένα από τα θεμελιώδη δικαιώματα του ευρωπαίου πολίτη. Λήφθηκαν μέτρα που αφορούν, μεταξύ άλλων, τα κοινωνικά δικαιώματα και την ελεύθερη κυκλοφορία στα κράτη μέλη (για παράδειγμα η συμφωνία του Schengen), ώστε να υλοποιηθεί ο στόχος της δημιουργίας "ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης". Η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων αποτελεί μέρος αυτών των δικαιωμάτων και περιέχεται στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας του 1957.

Αυτές οι διατάξεις εφαρμόζονται, σε έναν ορισμένο βαθμό, στους επαγγελματίες στον τομέα του αθλητισμού (εκπαιδευτών γυμναστών, γυμναστών αρχαρίων, προπονητών, καθηγητών φυσικής αγωγής, επαγγελματιών αθλητών κτλ.). Ωστόσο στο πλαίσιο της εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου η Ευρωπαϊκή Κοινότητα αναγνωρίζει, σε ορισμένο βαθμό, την ιδιαιτερότητα του αθλητισμού, κυρίως λόγω του κοινωνικού και εκπαιδευτικού ρόλου του. Για το λόγο αυτό δεν εφαρμόζονται σε αυτόν τον τομέα όλες οι διατάξεις σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων.

Αθλητισμός και αναγνώριση πτυχίων

Οι επαγγελματίες στον αθλητικό τομέα αντιμετωπίζουν ορισμένα **εμπόδια** στην ελεύθερη κυκλοφορία. Ένα από αυτά είναι :

- Η ποικιλία των εθνικών συστημάτων εκπαίδευσης στα αθλητικά επαγγέλματα·

- Η ποικιλία των εθνικών και περιφερειακών συστημάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και δεξιοτήτων στα αθλητικά επαγγέλματα είναι μεγάλη, επειδή εξαρτώνται, ανάλογα με τις συνθήκες, από τις ομοσπονδιακές αθλητικές αρχές, το σύστημα πρωτοβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, τις δημόσιες αρχές ή ακόμη τις επαγγελματικές οργανώσεις.

Υπάρχουν επίσης **διαφορές** ανάμεσα στα κράτη μέλη σε ό,τι αφορά τους όρους άσκησης των αθλητικών επαγγελματών.

Σε ορισμένα κράτη μέλη η πρόσβαση στην εκπαίδευση και την κατάρτιση προϋποθέτει κρατικό πτυχίο, ενώ σε άλλα κράτη μέλη δεν απαιτείται πτυχίο για την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας στον τομέα του αθλητισμού.

Σε ορισμένες περιπτώσεις αυτές οι διαφορές μπορεί να εμποδίσουν την ελεύθερη κυκλοφορία των επαγγελματιών στον τομέα του αθλητισμού και να καταλήξουν έτσι στη δημιουργία συγκρούσεων, επειδή οι επαγγελματίες ενός κράτους μέλους θα θεωρήσουν ότι υφίστανται ανταγωνισμό στη χώρα τους από εκπαιδευτές άλλων κρατών μελών με διαφορετική ή καμία επαγγελματική εκπαίδευση.

Το γενικό σύστημα αμοιβαίας αναγνώρισης τίτλων και πτυχίων

Το γενικό σύστημα αμοιβαίας αναγνώρισης τίτλων και πτυχίων, που θέσπισε η Κοινότητα για μεγάλο αριθμό επαγγελματών, επιλύει, έως έναν ορισμένο βαθμό, τα προβλήματα που δημιουργεί αυτό το εμπόδιο. Αυτό το σύστημα, που βασίζεται σε τρεις κύριες οδηγίες για την αναγνώριση των προσόντων, εκτός της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μεγάλης διάρκειας σχετικά με τη βιοτεχνική και εμπορική δραστηριότητα και ορισμένες υπηρεσίες, εφαρμόζεται στα νομοθετικώς κατοχυρωμένα επαγγέλματα, δηλαδή στις επαγγελματικές δραστηριότητες στις οποίες έχουν πρόσβαση μόνο οι κάτοχοι πτυχίου ή οποιουδήποτε άλλου τίτλου που χορηγεί το εθνικό σύστημα επαγγελματικής κατάρτισης. Κατά την έννοια αυτή, εφαρμόζεται σε ορισμένες επαγγελματικές δραστηριότητες στον τομέα του αθλητισμού (εκπαιδευτές του σκι).

Αυτό συμβαίνει, όταν απαιτείται πτυχίο για να είναι δυνατή η νόμιμη άσκηση ενός επαγγέλματος στον τομέα του αθλητισμού. Αυτό το σύστημα συνεπάγεται ότι το κράτος μέλος υποδοχής δεν μπορεί να αρνηθεί σε υπήκοο άλλου κράτους μέλους την πρόσβαση σε ένα επάγγελμα, όταν αυτός είναι κάτοχος πτυχίου αναγνωρισμένου από το κράτος μέλος καταγωγής του για να έχει πρόσβαση σε αυτό το ίδιο επάγγελμα στο εν λόγω κράτος μέλος. Η θεμελιώδης αρχή των οδηγιών είναι συνεπώς η αναγνώριση. Υπάρχουν ωστόσο εξαιρέσεις, όταν υφίστανται σημαντικές διαφορές που αφορούν το επίπεδο των προσόντων ή τη διάρκεια της επαγγελματικής κατάρτισης.

Οι τίτλοι αθλητικών επαγγελματών που χορηγούν οι εθνικές ομοσπονδίες ή άλλοι αθλητικοί οργανισμοί ανήκουν επίσης στο πεδίο εφαρμογής των οδηγιών, εφόσον αυτοί οι οργανισμοί εξουσιοδοτήθηκαν επίσημα από δημόσια αρχή να χορηγούν αυτούς τους τίτλους.

Διάφορα εμπόδια

Υπάρχουν και άλλα εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων στον τομέα του αθλητισμού και για τις κατηγορίες επαγγελματιών που δεν καλύπτονται από τις προαναφερόμενες διατάξεις. Πρόκειται κυρίως για επαγγέλματα που απαιτούν συγκεκριμένη επαγγελματική εκπαίδευση, όπως αυτό των επαγγελματιών ποδοσφαιριστών. Αυτοί μπορεί να αντιμετωπίσουν επίσης εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία, για διάφορους λόγους.

Ένα παράδειγμα είναι το σύστημα μετεγγραφής των επαγγελματιών ποδοσφαιριστών: αυτό το σύστημα ήταν αντικείμενο έντονων διαπραγματεύσεων τα τελευταία έτη, επειδή η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έκρινε, μεταξύ άλλων, ότι οι κανόνες του συστήματος μετεγγραφής παραβιάζουν τους κανόνες του ανταγωνισμού και αποτελούσαν εμπόδιο στην ελεύθερη κυκλοφορία των επαγγελματιών ποδοσφαιριστών. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έκρινε ότι αυτό συμβαίνει, όταν οι εν λόγω κανόνες ορίζουν τους όρους μιας μετεγγραφής κατά τη λήξη της σύμβασης ενός ποδοσφαιριστή, ακόμη και όταν η σύμβαση έληξε σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία όσον αφορά την απασχόληση και τις ρήτρες της σύμβασης και η προβλεπόμενη από τις ρήτρες και τη σύμβαση χρηματική αποζημίωση προσδιορίστηκε και πληρώθηκε.

Αυτό το πρόβλημα τέθηκε το 1995 στο πλαίσιο της **υπόθεσης Bosman**. Ο κ. Bosman, ένας βέλγος ποδοσφαιριστής, μετά τη λήξη της σύμβασής του με βελγικό ποδοσφαιρικό όμιλο έκρινε ότι το σύστημα μετεγγραφής της FIFA εμποδίζει τη μετεγγραφή του σε γαλλικό ποδοσφαιρικό όμιλο. Ο κ. Bosman υπέβαλε καταγγελία κατά του ομίλου του, της βελγικής ποδοσφαιρικής ομοσπονδίας και της UEFA, εκτιμώντας ότι το σύστημα μετεγγραφής και οι κανόνες σχετικά με την ιθαγένεια επέβαλαν διακρίσεις και δεν ήταν δυνατόν να εφαρμοστούν επειδή αποτελούσαν παραβίαση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το Δικαστήριο θεώρησε ότι οι ρυθμίσεις σχετικά με τις μετεγγραφές και οι ρυθμίσεις σχετικά με την ιθαγένεια μπορούσαν πράγματι να δημιουργήσουν εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των παικτών. Κατά συνέπεια, η απόφαση προβλέπει ότι ένας ποδοσφαιρικός όμιλος δεν μπορεί να εμποδίσει έναν παίκτη, υπήκοο ενός κράτους μέλους, να υπογράψει μετά τη λήξη της σύμβασής του νέα σύμβαση με

έναν άλλο ποδοσφαιρικό όμιλο σε ένα άλλο κράτος μέλος ή να του δημιουργήσει εμπόδια ζητώντας από το νέο όμιλο να καταβάλει αποζημίωση μετεγγραφής, κατάρτισης ή προώθησης. Εξάλλου, σύμφωνα με την απόφαση, δεν επιτρέπονται οι κανόνες σχετικά με την ιθαγένεια, οι οποίοι προβλέπουν ότι σε έναν όμιλο είναι δυνατό να παίζει περιορισμένος αριθμός παικτών που είναι υπήκοοι άλλου κράτους μέλους.

Ύστερα από πολυάριθμες καταγγελίες, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κίνησε νέα διαδικασία κατά των κανόνων μετεγγραφής της FIFA σύμφωνα με το δίκαιο περί ανταγωνισμού. Σε αυτό το πλαίσιο άρχισαν συζητήσεις με τον κόσμο του ποδοσφαίρου σχετικά με πολλές πτυχές του συστήματος μετεγγραφής, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων. Ο στόχος δεν είναι ούτε να καταργηθεί ούτε να αντικατασταθεί το σύστημα μετεγγραφής αλλά μάλλον να οργανωθεί ώστε να συμφωνεί με το κοινοτικό δίκαιο και να εξασφαλίζει την ελεύθερη κυκλοφορία των παικτών, λαμβάνοντας ταυτόχρονα υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του αθλητισμού.

Το Μάρτιο του 2001 βρέθηκε μια ικανοποιητική λύση, που συμφωνεί με το δίκαιο περί ανταγωνισμού καθώς και με τις κοινοτικές διατάξεις σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, λαμβάνοντας ταυτόχρονα υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ποδοσφαίρου. Οι νέες διατάξεις επιτρέπουν να εξασφαλιστεί η σταθερότητα των συμβάσεων μεταξύ των ποδοσφαιριστών και των ποδοσφαιρικών ομίλων, ώστε να προστατεύονται τα συμφέροντα τόσο των ποδοσφαιρικών ομίλων και των ποδοσφαιριστών όσο και του κοινού. Ταυτόχρονα τηρείται πλήρως η αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των ποδοσφαιριστών, δεδομένου ότι η θέσπιση μέτρων, όπως ελάχιστη και μέγιστη διάρκεια των συμβάσεων και σύστημα αντιστάθμισης και κυρώσεων, μπορεί να αιτιολογηθεί λόγω των ειδικών επιτακτικών αναγκών του ποδοσφαίρου (ανάγκη εξασφάλισης δίκαιων αγώνων, σταθερότητας των ομάδων κτλ.). Άλλες διατάξεις στις οποίες απέδωσε ιδιαίτερη προσοχή η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αφορούν την προστασία των νεαρών παικτών καθώς και την εκπαίδευσή τους στο ευρωπαϊκό ποδόσφαιρο.

Πρέπει να προστεθεί ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή περιορίστηκε στο ρόλο της ως θεματοφύλακα της συνθήκης, κατά την έννοια ότι διαπίστωσε απλώς, στις 5 Μαρτίου 2001, τη συμφωνία με το κοινοτικό δίκαιο των 11 σημαντικών αρχών που πρέπει να αποτελέσουν τη βάση για τη μεταρρύθμιση του συστήματος μετεγγραφής. Η FIFA το πραγματοποίησε τον Αύγουστο του 2001. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επισημαίνει ότι δεν μπορεί να εξασφαλίσει τη συμφωνία με το εθνικό δίκαιο κάθε κράτους ορισμένων κανόνων που αφορούν τις μετεγγραφές.

III. Διέλευση των εξωτερικών συνόρων

- i. Ευρωπαϊκή υπηρεσία για τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων
- ii. Υποχρέωση για υπηκόους τρίτων χωρών να διαθέτουν θεώρηση
- iii. Το καθεστώς διέλευσης μέσω αερολιμένων
- iv. Κοινοτικό υπόδειγμα θεώρησης
- v. Σύμβαση σχετικά με τον έλεγχο των προσώπων
- vi. Αποστολές ενίσχυσης και πληροφόρησης που γίνονται πριν από τα σύνορα
- vii. Τοπική προξενική συνεργασία
- viii. Ανταλλαγή πληροφοριών για τα παραποιημένα ταξιδιωτικά έγγραφα
- ix. Ανίχνευση των πλαστογραφιών
- x. Σύστημα αρχειοθέτησης εικόνων FADO
- xi. Χορήγηση θεώρησης στα σύνορα
- xii. Ολοκληρωμένη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων

IIIa. Ευρωπαϊκή υπηρεσία για τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων

Η Ευρωπαϊκή Ένωση προτείνει τη σύσταση μιας υπηρεσίας που θα είναι επιφορτισμένη να συνδράμει τα κράτη μέλη στην αρμονική εφαρμογή της ευρωπαϊκής νομοθεσίας σχετικά με τον έλεγχο και την εποπτεία των εξωτερικών συνόρων (χερσαίων, θαλασσίων, καθώς και των διεθνών αεροδρομίων) και να συντονίζει την επιχειρησιακή συνεργασία των αρμοδίων εθνικών αρχών. Αυτή η πρόταση εντάσσεται στη διαδικασία εφαρμογής μιας κοινής πολιτικής σχετικά με την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων, η οποία αποτελεί μία από τις απαραίτητες προϋποθέσεις για τη δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.

Με την **πρόταση** κανονισμού του Συμβουλίου, της 11ης Νοεμβρίου 2003, προτείνεται η σύσταση μιας ευρωπαϊκής υπηρεσίας επιφορτισμένης με τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα, υπό μορφή ανεξάρτητης και εξειδικευμένης κοινοτικής δομής, για την προώθηση της αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών στην κοινοτική πολιτική που αφορά τα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης.

Αποστολή και καθήκοντα της υπηρεσίας

Η νέα υπηρεσία θα έχει ως αποστολή τη διευκόλυνση της εφαρμογής των εν ισχύ ή μελλοντικών κοινοτικών μέτρων που αφορούν τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης, διασφαλίζοντας τον συντονισμό των δράσεων των κρατών μελών που έχουν ως στόχο την εφαρμογή αυτών των μέτρων. Γι' αυτό τον σκοπό η υπηρεσία θα παράσχει την τεχνική βοήθεια και τις απαραίτητες ειδικές γνώσεις.

Τα κύρια **καθήκοντα** της νέας υπηρεσίας συνίστανται:

1. στον συντονισμό της επιχειρησιακής συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τον έλεγχο και την εποπτεία των εξωτερικών συνόρων·
2. στην ανάπτυξη ενός μοντέλου κοινής και ολοκληρωμένης αξιολόγησης των κινδύνων και την προετοιμασία των αξιολογήσεων των γενικών ή ειδικών κινδύνων·
3. στην παροχή συνδρομής στα κράτη μέλη για την επαγγελματική κατάρτιση των εθνικών συνοριακών φρουρών χορηγώντας επαγγελματική κατάρτιση σε ευρωπαϊκό επίπεδο στους εθνικούς εκπαιδευτές των συνοριακών φρουρών, καθώς και οργανώνοντας σεμινάρια και προσφέροντας συμπληρωματική επαγγελματική κατάρτιση στους υπαλλήλους των αρμοδίων διοικήσεων·
4. στην παρακολούθηση της εξέλιξης της έρευνας στον τομέα του ελέγχου και της εποπτείας των εξωτερικών συνόρων (για παράδειγμα, την έρευνα στον τομέα συστημάτων εντοπισμού των λαθρομεταναστών που είναι κρυμμένοι σε αυτοκίνητα, φορτηγά αυτοκίνητα, τρένα, κλπ.)·
5. στη συνδρομή στα κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν μια κατάσταση που απαιτεί ενισχυμένη επιχειρησιακή και τεχνική βοήθεια στα εξωτερικά τους σύνορα: τούτο μπορεί να πραγματοποιηθεί με απόσπαση ειδικών στον έλεγχο και την εποπτεία των συνόρων ή στη διάθεση τεχνικού εξοπλισμού. Ας σημειωθεί ότι οι αποσπασμένοι εμπειρογνώμονες δεν θα έχουν καμία κατασταλτική εξουσία στα κράτη μέλη όπου θα είναι αποσπασμένοι και ότι οι ειδικές καταστάσεις που προβλέπονται στον κανονισμό δεν θα καλύπτουν τη μαζική και προσωρινή εισροή υπηκόων τρίτων χωρών·
6. στον συντονισμό της επιχειρησιακής συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών όσον αφορά την απέλαση υπηκόων τρίτων χωρών που βρίσκονται σε παράνομη παραμονή στα κράτη μέλη: η υπηρεσία θα χορηγεί στα κράτη μέλη την απαραίτητη τεχνική βοήθεια, για παράδειγμα οργανώνοντας ένα δίκτυο σημείων επαφής γι' αυτό τον σκοπό, με τη διαχείριση μιας ενημερωμένης καταγραφής των πόρων και των εγκαταστάσεων που υπάρχουν και που είναι διαθέσιμοι ή καθορίζοντας τις κατευθυντήριες γραμμές και τις ειδικές συστάσεις σχετικά με τις κοινές επιχειρήσεις επιστροφής.

Στο πλαίσιο του συντονιστικού ρόλου της, η υπηρεσία θα έχει την εξουσία να εξετάζει, να εγκρίνει και να συντονίζει όλες τις κοινές επιχειρήσεις ελέγχου στα σύνορα, καθώς και τα πιλοτικά σχέδια που προτείνονται από τα κράτη μέλη ή από την ίδια την υπηρεσία. Επίσης, η υπηρεσία θα μπορεί να αποφασίζει για τη διάθεση τεχνικού εξοπλισμού στα κράτη μέλη που συμμετέχουν και να συγχρηματοδοτεί με επιδοτήσεις αυτές τις δραστηριότητες.

Οι επιχειρησιακές δραστηριότητες που σήμερα αποτελούν μέρος των δραστηριοτήτων που καλύπτονται από το πρόγραμμα ARGO θα εγγραφούν στον προϋπολογισμό της υπηρεσίας για ό,τι αφορά τα εξωτερικά σύνορα. Τέλος, η υπηρεσία θα αξιολογήσει τα αποτελέσματα αυτών των επιχειρήσεων και σχεδίων.

Με στόχο τη διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών με την Επιτροπή και τα κράτη μέλη, η υπηρεσία θα είναι εξουσιοδοτημένη να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της χρησιμοποίησης των υφισταμένων εγκαταστάσεων όπως το σύστημα ICONET. Επίσης, τούτη θα μπορεί να συνεργάζεται με τις σχετικές τρίτες χώρες, καθώς και με τις ad hoc διεθνείς και ευρωπαϊκές οργανώσεις,

Δομή και οργάνωση της υπηρεσίας

Η υπηρεσία θα αποτελεί νομικό πρόσωπο και κατά συνέπεια θα απολαύει νομικής, διοικητικής και χρηματοοικονομικής αυτονομίας. Τούτη επίσης θα είναι ανεξάρτητη σε ό,τι αφορά τα τεχνικά ζητήματα.

Η υπηρεσία θα συστήσει **τα εξειδικευμένα γραφεία** που θα είναι επιφορτισμένα με την αντιμετώπιση των ειδικών πλευρών του ελέγχου και της εποπτείας των συνόρων ξηράς, αέρος και θαλάσσης μεταβάλλοντας τις ήδη υπάρχουσες δομές. Αυτά τα γραφεία θα αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της δομής της υπηρεσίας.

Το **προσωπικό** της υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένων των αποσπασμένων εθνικών εμπειρογνομόνων, δεν θα διαθέτει στην αρχή καμία κατασταλτική εξουσία στα κράτη μέλη και δεν θα πραγματοποιεί ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα.

Τα **οριζόντια θέματα** (επαγγελματική κατάρτιση του προσωπικού, ανάλυση των κινδύνων και παρακολούθηση της έρευνας) θα αφορούν μόνο την υπηρεσία, η οποία θα αντικαταστήσει κατά συνέπεια το φινλανδικό κέντρο ανάλυσης κινδύνων (RAC), σε ό,τι αφορά την αξιολόγηση των κινδύνων, και το αυστριακό κέντρο επαγγελματικής κατάρτισης των συνοριακών φρουρών (ACT).

Οι **επιχειρήσεις** της υπηρεσίας θα πρέπει ν' αρχίσουν το αργότερο στις αρχές του 2005. Στην αρχή η υπηρεσία θα διαθέτει περίπου 30 υπαλλήλους και ο προϋπολογισμός της θα πρέπει να ανέρχεται σε έξι εκατομμύρια ευρώ το 2005 και σε δέκα εκατομμύρια ευρώ το 2006, ώστε να μπορέσει να ανταποκριθεί σε μια πρώτη φάση δραστηριότητας.

Ιστορικό πλαίσιο και λόγοι σύστασης της υπηρεσίας

Η κοινοτική πολιτική στον τομέα των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης σκοπεύει να θέσει σε λειτουργία μια ολοκληρωμένη διαχείριση που θα επιτρέπει τη διασφάλιση ενός υψηλού και ενιαίου επιπέδου ελέγχου των προσώπων και εποπτείας ως απαραίτητη προϋπόθεση για τη δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Το άρθρο 62 παράγραφος 2 στοιχείο α) της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας επιτρέπει τη θέσπιση μέτρων που καθορίζουν τους κανόνες και τις λεπτομέρειες που πρέπει να ακολουθήσουν τα κράτη μέλη για να πραγματοποιούν ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα. Εξάλλου, το άρθρο 66 της αυτής συνθήκης προβλέπει ότι το Συμβούλιο θεσπίζει μέτρα για να εξασφαλίσει τη συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων υπηρεσιών των διοικήσεων των κρατών μελών και της Επιτροπής.

Δεδομένου ότι τα κράτη μέλη είναι αρμόδια για τη θέση σε εφαρμογή, σε επιχειρησιακό επίπεδο, αυτών των κοινών κανόνων, η κοινοτική πολιτική θα απολαύει προφανώς ενός αυξημένου συντονισμού των δραστηριοτήτων τους σε ό,τι αφορά τον έλεγχο και την εποπτεία των εξωτερικών συνόρων.

Στην ανακοίνωσή της με τίτλο "Προς μια ολοκληρωμένη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης" της 7ης Μαΐου 2002, η Επιτροπή προέβλεπε τη σύσταση ενός "κοινού φορέα των ενασχολούμενων με τη φύλαξη των εξωτερικών συνόρων" επιφορτισμένου με τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών. Το σχέδιο για τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 13 Ιουνίου 2002, θέσπιζε τη δημιουργία ενός κοινού φορέα των ενασχολούμενων με τη φύλαξη των εξωτερικών συνόρων με σκοπό την ολοκληρωμένη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων, φορέας που ωστόσο αποδείχθηκε διαρθρωτικά περιορισμένος όσον αφορά τον συντονισμό της επιχειρησιακής συνεργασίας.

Η παρούσα πρόταση κανονισμού ανταποκρίνεται στην πρόσκληση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Θεσσαλονίκης (στα συμπεράσματά του της 16ης και 17ης Οκτωβρίου 2003). Τούτη λαμβάνει υπόψη τις εμπειρίες συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών στα πλαίσια του κοινού φορέα αντί του οποίου η υπηρεσία θα συντονίζει την επιχειρησιακή συνεργασία.

IIIβ. Θεώρηση ενιαίου τύπου

Η Ένωση καθιερώνει θεώρηση ενιαίου τύπου ώστε να ενισχυθεί η εναρμόνιση των εθνικών πολιτικών στον τομέα των θεωρήσεων, καθώς και η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ο παρών κανονισμός καθιερώνει θεώρηση ενιαίου τύπου κοινή για όλα τα κράτη μέλη.

Ο κανονισμός θεωρεί ως "**θεώρηση**" κάθε εκδοθείσα άδεια ή κάθε ληφθείσα απόφαση εκ μέρους ενός κράτους μέλους η οποία απαιτείται για την είσοδο στο έδαφός του ενόψει:

- διαμονής που προβλέπεται για το εν λόγω κράτος μέλος ή για πολλά κράτη μέλη, για περίοδο της οποίας η συνολική διάρκεια δεν υπερβαίνει τους τρεις μήνες

- διαμετακόμισης μέσω του εδάφους ή της ζώνης τράνζιτ στους αερολιμένες του εν λόγω κράτους μέλους ή πολλών κρατών μελών.

Τα κράτη μέλη έχουν την ευχέρεια να χρησιμοποιούν τη θεώρηση ενιαίου τύπου για σκοπούς άλλους από τους προαναφερθέντες, εφόσον δεν υπάρχει σύγκρουση με την ενιαία θεώρηση που ορίζεται στο ακόλουθο σημείο.

Η Επιτροπή επικουρείται από επιτροπή η οποία απαρτίζεται από εκπροσώπους των κρατών μελών και πρόεδρος της οποίας είναι ο εκπρόσωπος της Επιτροπής.

Οι πληροφορίες που περιέχονται στη θεώρηση ενιαίου τύπου συμφωνούν:

- με τις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στο παράρτημα του κανονισμού που θεσπίζουν τις διατάξεις ασφαλείας που αναγνωρίζονται παγκοσμίως και είναι ορατές διά γυμνού οφθαλμού·

- με τις απόρρητες συμπληρωματικές τεχνικές προδιαγραφές που στοχεύουν να παρεμποδίσουν την παραποίηση ή την πλαστογράφηση της θεώρησης.

Κάθε κράτος μέλος καθορίζει έναν ενιαίο οργανισμό αρμόδιο για την εκτύπωση των θεωρήσεων. Κοινοποιεί την επωνυμία του εν λόγω οργανισμού στην Επιτροπή και στα λοιπά κράτη μέλη.

Οι απόρρητες προδιαγραφές αποφασίζονται βάσει διαδικασίας που προβλέπεται από τον παρόντα κανονισμό. **Κοινοποιούνται:**

- στους οργανισμούς που έχουν αρμοδιότητα για την εκτύπωση των θεωρήσεων·

- στα εντεταλμένα πρόσωπα εκ μέρους της Επιτροπής ή εκ μέρους ενός κράτους μέλους.

Προβλέπεται μία ρήτρα στον τομέα της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για τους πολίτες στους οποίους χορηγήθηκε θεώρηση.

Ενσωμάτωση στοιχείων βιομετρίας στις θεωρήσεις

Στις 24 Σεπτεμβρίου 2003, η Επιτροπή υπέβαλε δύο **προτάσεις** οι οποίες αποσκοπούν στην τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1683/95/ΕΚ και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1030/2002, ώστε οι νέες τεχνικές στον τομέα της βιομετρίας να ενσωματωθούν το ταχύτερο δυνατό στις θεωρήσεις (βλ. κάτωθι) και στις άδειες διαμονής των υπηκόων τρίτων χωρών.

Η ενσωμάτωση βιομετρικών αναγνωριστικών στοιχείων αποτελεί σημαντικό βήμα προς την κατεύθυνση της χρήσης νέων στοιχείων με τα οποία εξασφαλίζεται πιο αξιόπιστη σύνδεση μεταξύ της θεώρησης ενιαίου τύπου και του κατόχου της, πράγμα που συμβάλλει αισθητά στην

IIIγ. Υποχρέωση θεώρησης για τους υπηκόους τρίτων κρατών

Η Επιτροπή καταρτίζει ένα κοινό κατάλογο τρίτων χωρών, των οποίων οι υπήκοοι πρέπει να διαθέτουν θεώρηση κατά τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων, ώστε να αρχίσει ο συντονισμός των πολιτικών των κρατών μελών στον τομέα των θεωρήσεων

Ο παρών κανονισμός θεσπίζει τον **κατάλογο των 101 χωρών** οι υπήκοοι των οποίων πρέπει να διαθέτουν θεώρηση, για να διέρχονται τα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών.

Με τον όρο «**θεώρηση**» ο κανονισμός εννοεί την εξουσιοδότηση που χορηγεί ένα κράτος μέλος ή την απόφαση που λαμβάνει ένα κράτος μέλος, η οποία απαιτείται για να εισέλθει κάποιος στο έδαφός του ενόψει:

- μιας προβλεπόμενης παραμονής σ' αυτό το κράτος μέλος ή σε περισσότερα κράτη μέλη, για περίοδο της οποίας η συνολική διάρκεια δεν υπερβαίνει τους τρεις μήνες·

- της διέλευσης δια μέσου του εδάφους αυτού του κράτους μέλους ή περισσότερων κρατών μελών, με εξαίρεση τη διέλευση από τη διεθνή ζώνη των αεροδρομίων και των ανταποκρίσεων μεταξύ αεροδρομίων ενός κράτους μέλους (αερολιμενική διέλευση).

Τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να επιβάλλουν ή να μην επιβάλλουν θεώρηση στους υπηκόους τρίτων χωρών που δεν περιλαμβάνονται στον κατάλογο και αποφασίζουν εάν οι απάτριδες και τα πρόσωπα που έχουν το καθεστώς του πρόσφυγα υποχρεούνται να διαθέτουν θεώρηση. Τα μέτρα που λαμβάνονται δυνάμει του εν λόγω καθεστώτος κοινοποιούνται στην Επιτροπή και δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Ένα κράτος μέλος μπορεί να προβλέπει **εξαιρέσεις** από την υποχρέωση θεώρησης:

- για τα πολιτικά πληρώματα αεροσκαφών και πλοίων
- για τους ιπτάμενους συνοδούς βοηθητικών ή σωστικών πτήσεων και για τα λοιπά πρόσωπα που επεμβαίνουν σε περιπτώσεις θεομηνιών και δυστυχημάτων
- για τους κατόχους διπλωματικών, υπηρεσιακών και άλλων επισήμων διαβατηρίων.

Επίσης, τα κράτη μέλη μπορούν να προβούν σε μεγαλύτερη εναρμόνιση ακόμη και πέραν του κοινού καταλόγου.

IV. Πολιτική Ασύλου

IVa Προδιαγραφές για την αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα και του καθεστώτος δικαιούχου διεθνούς προστασίας

Στόχος είναι ο καθορισμός των προδιαγραφών που πρέπει να πληρούν οι υπήκοοι τρίτων χωρών και οι απάτριδες για την αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα ή του ατόμου που, για διάφορους λόγους, έχει ανάγκη διεθνούς προστασίας εξασφάλιση ελάχιστου επιπέδου δικαιωμάτων για τα άτομα που το έχουν ανάγκη επειδή δεν μπορούν να υπολογίζουν στην χώρα καταγωγής τους.

Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για τον καθορισμό των ελάχιστων κανόνων σχετικά με τους όρους που πρέπει να πληρούν οι υπήκοοι τρίτων χωρών και οι απάτριδες για την αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα, ή του ατόμου που, για άλλους λόγους, έχει ανάγκη διεθνούς προστασίας, καθώς και σχετικά με το περιεχόμενο αυτών των καθεστώτων

Κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε, τα κράτη μέλη δεσμεύονταν για την εγκαθίδρυση ενός κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου, που βασιζόταν στην πλήρη εφαρμογή της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 και του πρωτοκόλλου της Νέας Υόρκης του 1967. Η πραγματοποίηση ενός κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου περιλαμβάνει, βραχυπρόθεσμα, την προσέγγιση των διατάξεων σχετικά με την αναγνώριση και το περιεχόμενο του καθεστώτος του πρόσφυγα.

Καταρχάς, η παρούσα πρόταση προσδιορίζει ορισμένους όρους κλειδιά όπως: "διεθνής προστασία", "πρόσφυγας", "επικουρική προστασία", "αίτηση ασύλου ή επικουρικής προστασίας" και "μέλη της οικογενείας".

Η οδηγία θα εφαρμόζεται για κάθε αίτηση που υποβάλλεται στα σύνορα καθώς και στην επικράτεια ενός κράτους μέλους. Επιπλέον, τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να υιοθετήσουν ή να διατηρήσουν τις ευνοϊκότερες διατάξεις. Η οδηγία δεν θα εφαρμόζεται στις ρυθμίσεις για τις διαδικαστικές πτυχές της χορήγησης και ανάκλησης του καθεστώτος του πρόσφυγα. Οι διαδικαστικοί κανόνες έχουν ήδη καθοριστεί σε μία πρόταση οδηγίας που έχει υποβάλει το Συμβούλιο κατά το πρώτο εξάμηνο του 2001.

Όροι χορήγησης διεθνούς προστασίας:

Κάθε υπήκοος τρίτης χώρας, ο οποίος βρίσκεται εκτός της χώρας καταγωγής του και αρνείται να επιστρέψει σε αυτήν, επειδή φοβάται ότι θα υποστεί δίωξη λόγω της φυλής, της θρησκείας, της εθνικότητας ή των πολιτικών του φρονημάτων, μπορεί να υποβάλει αίτηση για καθεστώς πρόσφυγα. Οι απάτριδες μπορούν να έχουν πρόσβαση στο ίδιο καθεστώς. Οι αιτούντες που δεν πληρούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για να τους αναγνωρισθεί το καθεστώς του πρόσφυγα μπορούν να ζητήσουν επικουρική προστασία.

Σύμφωνα με την πρόταση οδηγίας, τα κράτη μέλη επιτρέπουν το καθεστώς που παρέχεται με την επικουρική προστασία στον αιτούντα διεθνή προστασία που βρίσκεται εκτός της χώρας καταγωγής του και που δεν μπορεί να επιστρέψει σε αυτήν λόγω του βάσιμου φόβου του ότι θα υποστεί τις ακόλουθες μορφές σοβαρής και αδικαιολόγητης βλάβης:

1. βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία
2. παραβίαση ενός ανθρώπινου δικαιώματος τόσο κατάφωρη, ώστε να ενεργοποιεί τις διεθνείς υποχρεώσεις του οικείου κράτους μέλους
3. απειλή κατά της ζωής, της ασφάλειας ή της ελευθερίας, ως αποτέλεσμα βίας που ασκείται αδιακρίτως υπό συνθήκες ένοπλης σύγκρουσης ή ως αποτέλεσμα συστηματικών ή γενικευμένων παραβιάσεων των ανθρώπινων δικαιωμάτων των οικείων προσώπων.

Κατά γενικό κανόνα, τα μέλη της οικογενείας του αιτούντος θα επωφελούνται της ίδιας προστασίας με εκείνον.

Προκειμένου να αξιολογήσουν ορθώς τον φόβο του αιτούντος, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπ' όψιν:

1. το σύνολο των συναφών στοιχείων που σχετίζονται με την χώρα καταγωγής, ακόμη και τα γεγονότα που συνέβησαν μετά την αναχώρηση του αιτούντος
2. την ύπαρξη εύλογης πιθανότητας ο αιτών να έχει διωχθεί
3. το γεγονός ότι ο αιτών έχει ήδη υποστεί διώξεις, απειλές ή σοβαρή και αδικαιολόγητη βλάβη
4. την ατομική του κατάσταση (το προσωπικό ιστορικό του, την ηλικία του, το φύλο του, κτλ.) Οι γυναίκες πρέπει να αντιμετωπίζονται με ιδιαίτερη προσοχή, λόγω του γεγονότος ότι οι διώξεις μπορεί να αντιστοιχούν σε σεξουαλική βία
5. τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις στην χώρα καταγωγής, προκειμένου να επαληθευτεί εάν αυτές επιτρέπουν ή αφήνουν ατιμώρητες τις διώξεις
6. κάθε δραστηριότητα του αιτούντος από την στιγμή της αναχώρησής του από την χώρα καταγωγής του.
7. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπ' όψιν τους την προέλευση της απειλής. Στην περίπτωση αυτή, η απειλή θα πρέπει να από το κράτος
8. από κόμματα ή οργανώσεις που ελέγχουν το κράτος
9. από μη κρατικούς παράγοντες, εφόσον το κράτος αδυνατεί ή είναι απρόθυμο να παράσχει ουσιαστική προστασία. Στην περίπτωση αυτή, εάν υπάρχουν στο εσωτερικό της χώρας μηχανισμοί που επιτρέπουν τη δίωξη και επιβάλλουν κυρώσεις στους υπευθύνους, η αίτηση θα θεωρείται αβάσιμη.

Κατά την έννοια της παρούσας πρότασης, **"κρατική" προστασία** είναι επίσης δυνατό να παρέχεται από διεθνείς οργανισμούς ή από σταθερές, κρατικές αρχές οι οποίες ελέγχουν μία σαφώς καθορισμένη επικράτεια αξιόλογου μεγέθους και σταθερότητας και οι οποίες έχουν την ικανότητα και τη βούληση να διασφαλίζουν την άσκηση δικαιωμάτων ενός προσώπου και να προστατεύουν από προσβολές, κατά τρόπο παρόμοιο με αυτόν που ισχύει για ένα διεθνώς αναγνωρισμένο κράτος.

Αφ' ης στιγμής έχουν εξακριβώσει ότι ο φόβος ενός ατόμου ότι θα διωχθεί ή ότι θα υποστεί άλλη σοβαρή και αδικαιολόγητη βλάβη είναι βάσιμος, τα κράτη μέλη δύνανται να εξετάζουν κατά πόσον ο φόβος αυτός περιορίζεται σαφώς σε συγκεκριμένο τμήμα του εδάφους της χώρας καταγωγής καθώς και, αν υποτεθεί ότι ισχύει αυτό, κατά πόσον είναι εύλογο να υποχρεωθεί ο αιτών να μεταβεί σε κάποιο άλλο τμήμα της εν λόγω χώρας όπου δεν θα υπήρχε βάσιμος φόβος ότι θα υποστεί δίωξη ή άλλη σοβαρή και αδικαιολόγητη βλάβη.

**Ειδικοί κανόνες
για τις
προϋποθέσεις
αναγνώρισης
του καθεστώτος
του πρόσφυγα:**

Κατά την έννοια της παρούσας πρότασης, ο όρος **"δίωξη"** περιλαμβάνει ορισμένες πράξεις, κυρίως:

1. την πρόκληση σοβαρής (λόγω της φύσης ή του επαναλαμβανόμενου χαρακτήρα της) και αδικαιολόγητης βλάβης, με βάση τη φυλή, τη θρησκεία, την εθνικότητα ή τα πολιτικά φρονήματα
2. τα νομικά, διοικητικά, αστυνομικά ή δικαστικά μέτρα που η εφαρμογή τους συνιστά διακριτική μεταχείριση
3. τις ποινικές διώξεις ή κυρώσεις που η εφαρμογή τους συνιστά διακριτική μεταχείριση.

Δεν είναι απαραίτητο ο αιτών να διαθέτει τα χαρακτηριστικά που αποτελούν την αιτία της διάκρισης, αρκεί τα χαρακτηριστικά να του αποδίδονται από τον διώκοντα φορέα. Επίσης, άνευ σημασίας είναι το κατά πόσον η δίωξη ασκείται από το ίδιο το κράτος, από κόμματα ή οργανώσεις που το

ελέγχουν, ή από μη κρατικούς φορείς, στις περιπτώσεις όπου το κράτος δεν έχει την δυνατότητα ή την βούληση να χορηγήσει ουσιαστική προστασία, καθώς και το κατά πόσον ο αιτών κατάγεται από μία χώρα στην οποία πολλά άτομα, ακόμη και το σύνολο του πληθυσμού, αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο γενικευμένης καταπίεσης.

Οι πρόσφυγες είναι δυνατό να χάσουν το καθεστώς του πρόσφυγα σε ορισμένες περιπτώσεις (απόκτηση νέας εθνικότητας, επιστροφή οικειοθελώς στην χώρα καταγωγής τους..). Σε κάθε περίπτωση, το κράτος μέλος είναι εκείνο που οφείλει να αποδείξει ότι ο πρόσφυγας δεν πληροί πλέον τις απαραίτητες προϋποθέσεις για διεθνή προστασία.

Το καθεστώς του πρόσφυγα, καθώς και το καθεστώς της επικουρικής προστασίας είναι δυνατό να **απορρίπτονται** για άτομα που έχουν διαπράξει:

1. ένα έγκλημα πολέμου, κατά της ανθρωπότητας ή κατά της ειρήνης
2. ένα σοβαρό έγκλημα του κοινού δικαίου
3. πράξεις που αντιστρατεύονται τις αρχές των Ηνωμένων Εθνών.

Σε κάθε περίπτωση, τα κράτη μέλη οφείλουν να εγγυηθούν στον αιτούντα ένα μέσο προσφυγής κατά μιας απόφασης που αποκλείει την διεθνή προστασία μετανάστευσης πρέπει να λαμβάνει υπόψη διάφορα στοιχεία.

Όροι χορήγησης της επικουρικής προστασίας:

Η επικουρική προστασία θα αναγνωρίζεται για το άτομο που δεν μπορεί να επιστρέψει στην χώρα καταγωγής του επειδή φοβάται ότι θα αποτελέσει αντικείμενο βασανισμών, απάνθρωπης μεταχείρισης ή σοβαρής παραβίασης των ατομικών του δικαιωμάτων.

Η επικουρική προστασία θα μπορέσει να παύσει, εάν σημειωθεί ουσιαστική και διαρκής αλλαγή στις συνθήκες στην χώρα καταγωγής του.

Δικαιώματα που παραχωρούνται από το καθεστώς του πρόσφυγα και από το καθεστώς της επικουρικής προστασίας:

Τα κράτη μέλη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να εγγυηθούν ιδιαίτερη προσοχή σε ορισμένες κατηγορίες ατόμων (ανήλικους, ασυνόδευτους ανήλικους, ανάπηρους, ηλικιωμένους, γυναίκες σε ενδιαφέρουσα ή που έχουν υποστεί σημαντική διάκριση στην χώρα καταγωγής τους, άτομα με σωματική ή διανοητική ασθένεια..).

Με την παρούσα πρόταση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εγγυηθούν σε αυτούς που εμπίπτουν στο καθεστώς του πρόσφυγα ή στο καθεστώς επικουρικής προστασίας μία σειρά δικαιωμάτων, κυρίως:

1. το δικαίωμα της μη επαναπροώθησης
2. το δικαίωμα ενημέρωσης σε μία γλώσσα που τα άτομα που εμπίπτουν στο εν λόγω καθεστώς κατανοούν
3. το δικαίωμα τίτλου διαμονής 5 ετών για τους πρόσφυγες και τουλάχιστον ενός έτους για όσους λαμβάνουν επικουρική προστασία
4. το δικαίωμα κυκλοφορίας εντός της χώρας που αναγνώρισε το καθεστώς και το δικαίωμα να ταξιδεύουν εκτός της χώρας αυτής
5. το δικαίωμα άσκησης μισθωτής ή ανεξάρτητης δραστηριότητας, καθώς και την δυνατότητα παρακολούθησης μαθημάτων επαγγελματικής κατάρτισης
6. την πρόσβαση στο εκπαιδευτικό σύστημα για τα παιδιά και σε μαθήματα επανακατάρτισης για τους ενήλικες
7. την πρόσβαση στην ιατρική και ψυχολογική περίθαλψη και σε κάθε άλλη μορφή απαιτούμενης βοήθειας, ειδικότερα για τις κατηγορίες των ατόμων που έχουν ειδικές ανάγκες (ανήλικοι, γυναίκες που έχουν υποστεί βιασμό..)
8. την παροχή κατάλληλης στέγασης
9. την πρόσβαση σε προγράμματα που διευκολύνουν την ενσωμάτωση στην κοινωνία και σε εκείνα που διευκολύνουν την οικειοθελή επιστροφή στην χώρα καταγωγής τους.

**ΙVβ.
Προσδιορισμός
του κράτους που
είναι υπεύθυνο
για την εξέταση
αίτησης ασύλου
(Κανονισμός του
Συμβουλίου)**

Στο συγκεκριμένο πεδίο στόχος είναι η αντικατάσταση των διατάξεων της Σύμβασης του Δουβλίνου το 1990, από την ευρωπαϊκή νομοθεσία προσδιορισμός, το συντομότερο δυνατό, του κράτους μέλους το οποίο είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης ασύλου και ο καθορισμός λογικών προθεσμιών για κάθε στάδιο της διαδικασίας προσδιορισμού του υπεύθυνου κράτους μέλους αποτροπή της κατάχρησης των διαδικασιών ασύλου που αποτελούν οι πολλαπλές αιτήσεις.

Τα συμπεράσματα του **Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Τάμπερε** καλούσαν τα κράτη μέλη να καταρτίσουν, σε μία βραχυχρόνια προοπτική, έναν σαφή και λειτουργικό καθορισμό του κράτους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση κάθε αίτησης ασύλου. Ο παρών κανονισμός επιδιώκει τον προσδιορισμό των αντικειμενικών κριτηρίων που θα αντικαταστήσουν την Σύμβαση του Δουβλίνου που υπεγράφη την 15η Ιουνίου 1990.

Μόνο ένα κράτος μέλος θα είναι υπεύθυνο για την εξέταση μιας αίτησης ασύλου. Κάθε κράτος μέλος μπορεί να εξετάσει μία αίτηση ασύλου ακόμη κι αν δεν είναι υπεύθυνο γι' αυτό, σύμφωνα με τα κριτήρια του παρόντος κανονισμού.

Η κατάσταση του ανηλικού τέκνου θα είναι αδιαχώριστη από αυτήν του γονέα ή του κηδεμόνα που υπέβαλε αίτηση ασύλου.

Τα **κριτήρια** που αναφέρονται στον παρόντα κανονισμό πρέπει να εφαρμόζονται σύμφωνα με την σειρά υποβολής. Θα εφαρμόζονται ανάλογα με την κατάσταση την στιγμή της υποβολής αίτησης ασύλου.

1. Εάν ένα μέλος της οικογένειας του αιτούντος κατέχει ήδη την ιδιότητα του πρόσφυγα σε ένα κράτος μέλος, αυτό το κράτος μέλος θα είναι υπεύθυνο για την αίτησή του χορήγησης ασύλου.
2. Εάν ο αιτών άσυλο έχει μέλος της οικογένειας η αίτηση ασύλου του οποίου ευρίσκεται υπό εξέταση σε κάποιο κράτος μέλος στο πλαίσιο κανονικής διαδικασίας, αυτό το κράτος μέλος θα είναι επίσης υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησής του.
3. Το κράτος μέλος που χορήγησε στον αιτούντα έναν ισχύοντα τίτλο διαμονής ή μία έγκυρη θεώρηση, θα είναι υπεύθυνο για την αίτηση ασύλου.
4. Εάν ο αιτών είναι κάτοχος περισσότερων αδειών ή θεωρήσεων, υπεύθυνο θα είναι το κράτος που χορήγησε το πιο μακροχρόνιο δικαίωμα διαμονής ή, σε περίπτωση ταυτόσημης διάρκειας ισχύος, εκείνο που εξέδωσε την άδεια με την απώτερη λήξη ισχύος. Ο ίδιος κανόνας θα εφαρμοστεί στην περίπτωση θεωρήσεων διαφορετικού χαρακτήρα.
5. Εάν ο αιτών διέβη παράνομα τα σύνορα ενός κράτους μέλους, αυτό το κράτος μέλος θα είναι υπεύθυνο, εκτός εάν καταδειχθεί ότι αυτός διέμεινε στο κράτος μέλος στο οποίο υπέβαλε την αίτησή του.
6. Εάν ο αιτών δεν υπόκειται στην υποχρέωση θεώρησης, υπεύθυνο θα είναι το κράτος μέλος στο οποίο υποβλήθηκε η αίτηση.
7. Εάν ο αιτών διέμεινε τουλάχιστον έξι μήνες παράνομα σε ένα κράτος μέλος, αυτό θα είναι υπεύθυνο.
8. Εάν ένα κράτος μέλος εν γνώσει του ανεχθεί την παράνομη παρουσία ενός υπηκόου τρίτης χώρας για περισσότερο από δύο μήνες, θα είναι υπεύθυνο για την αίτηση ασύλου του προσώπου αυτού.

Σε περίπτωση που κανένα από τα προαναφερόμενα κριτήρια δεν εφαρμοστεί, υπεύθυνο για την εξέταση θα είναι το πρώτο κράτος μέλος στο οποίο υποβλήθηκε η αίτηση.

Επιπλέον, ο κανονισμός προβλέπει ένα κριτήριο για την κοινή εξέταση των αιτήσεων ασύλου πολλών μελών μιας οικογένειας

Η συνακόλουθη **ανθρωπιστική ρήτρα** προβλέπει ότι κάθε κράτος μέλος μπορεί να δεχθεί, ύστερα από αίτηση ενός άλλου κράτους μέλους, να διαπραγματευθεί μία αίτηση ασύλου για την οποία δεν είναι υπεύθυνο βάσει των προαναφερθέντων κριτηρίων, για λόγους ανθρωπιστικούς (εάν ο αιτών είναι σύμφωνος).

Αίτηση ανάληψης

Εάν θεωρεί ότι δεν είναι υπεύθυνο για την εφαρμογή των προαναφερόμενων κριτηρίων, το κράτος μέλος που έλαβε την αίτηση ασύλου μπορεί να υποβάλει μια αίτηση ανάληψης στο κράτος μέλος που θεωρεί υπεύθυνο. Το υπεύθυνο για την αίτηση ασύλου κράτος μέλος οφείλει να σεβαστεί ορισμένες υποχρεώσεις, κυρίως την ανάληψη ευθύνης του αιτούντος καθώς και την εξέταση της αίτησής του.

Η αίτηση ανάληψης θα πρέπει να υποδεικνύει κάθε στοιχείο που επιτρέπει στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται το αίτημα να προσδιορίσει εάν είναι πράγματι υπεύθυνο. Όταν το κράτος προς το οποίο απευθύνεται το αίτημα δέχεται την ανάληψη της ευθύνης, κοινοποιείται στον αιτούντα μία αιτιολογημένη απόφαση που υπονοεί ότι η αίτησή του κρίνεται ως απαράδεκτη στο κράτος μέλος όπου υποβλήθηκε, και υποδεικνύει σε ποιο κράτος μέλος πρέπει αυτή να υποβληθεί· υπάρχει η δυνατότητα προσφυγής κατά της απόφασης αυτής, χωρίς ανασταλτικό αποτέλεσμα.

Ο παρών κανονισμός ορίζει μια ολόκληρη σειρά σχετικών με την ανάληψη ευθύνης του αιτούντος πρακτικών λεπτομερειών (κοινοποίηση των αποφάσεων, προθεσμίες, απαραίτητες επαληθεύσεις).

Διοικητική συνεργασία

Τα κράτη μέλη κοινοποιούν **στοιχεία προσωπικού χαρακτήρα** σχετικά με τον αιτούντα άσυλο σε δεδομένα που πρέπει να είναι ακριβή και ορθά. Η μετάδοση θα περιορίζεται ανάλογα με ορισμένους συγκεκριμένους σκοπούς, όπως ο καθορισμός του υπεύθυνου κράτους, η εξέταση της αίτησης. Οι λόγοι στους οποίους αναφέρεται ο αιτών, για να δικαιολογήσει το αίτημά του, θα κοινοποιούνται μόνο, εάν είναι απολύτως απαραίτητο.

Κάθε αίτηση παροχής πληροφοριών πρέπει να αιτιολογείται. Το κράτος μέλος που μεταδίδει τα δεδομένα θα πρέπει να εγγυάται την ακρίβεια και την επικαιρότητά τους. Ο αιτών θα έχει το δικαίωμα να διαβιβάσει τα δεδομένα που τον αφορούν, καθώς και να ζητήσει την διόρθωση, την εξάλειψη ή το κλείδωμά τους, σε περίπτωση παραβίασης του παρόντος κανονισμού ή της οδηγίας 95/46/EK .

Για την βελτίωση της αποτελεσματικότητας της διοικητικής συνεργασίας, τα κράτη μέλη μπορούν να συνάψουν διμερείς συμφωνίες, όπως ανταλλαγές υπαλλήλων συνδέσμων, την απλούστευση των διαδικασιών ή τη μείωση των προθεσμιών.

IVγ.Εγκαθίδρυση πιο προσιτών, πιο δίκαιων και καλύτερα οργανωμένων συστημάτων χορήγησης ασύλου

Η Ευρωπαϊκή Ένωση ορίζει μια νέα συμπληρωματική προσέγγιση στα ισχύοντα συστήματα χορήγησης ασύλου, με σκοπό να ελέγξει καλύτερα το ρεύμα των αιτούντων άσυλο, στην Ευρώπη και στις περιοχές προέλευσής τους. Τα νέα συστήματα θα βασίζονται σε μια πραγματική εταιρική σχέση μεταξύ των χωρών καταγωγής, διέλευσης και πρώτης χορήγησης ασύλου, χάρη σε πιο προσιτά, πιο δίκαια και καλύτερα οργανωμένα συστήματα χορήγησης ασύλου.

Η Επιτροπή, ανταποκρινόμενη στην πρόσκληση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου να εμβαθύνει τις ιδέες που περιέχονταν σε έγγραφο που υπέβαλε το Ηνωμένο Βασίλειο, καθώς και τις προτάσεις της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (HCR) **όσον αφορά τις νέες προσεγγίσεις για μια αποτελεσματική διεθνή προστασία και στο πλαίσιο της συνέχειας της ανακοίνωσής της για την κοινή πολιτική ασύλου και την Ατζέντα για την προστασία** παρουσιάζει **τις βάσεις και τους στόχους** μιας νέας πιθανής προσέγγισης ενόψει πιο προσιτών, πιο δίκαιων και καλύτερα οργανωμένων συστημάτων χορήγησης ασύλου.

Η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι αυτές οι νέες προσεγγίσεις πρέπει να βασίζονται κυρίως στην τήρηση των διεθνών νομικών υποχρεώσεων, ιδίως εκείνων που στηρίζονται στη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 1951 σχετικά με τους πρόσφυγες, καθώς και στην συμπληρωματικότητα με το κοινό ευρωπαϊκό σύστημα χορήγησης ασύλου που ζήτησε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε. Τούτη εκτιμά επίσης ότι τα μελλοντικά μέτρα θα πρέπει να στηρίζονται στην πρώτη φάση του συστήματος χορήγησης ασύλου (Τάμπερε I) και να ενσωματώνονται στη δεύτερη, ανοίγοντας έτσι τον δρόμο για ένα πρόγραμμα Τάμπερε II.

Επιπλέον, κάθε νέα προσέγγιση θα πρέπει να βασίζεται σε ένα σύστημα πραγματικής κατανομής των βαρών σε επίπεδο ΕΕ, καθώς και με τις τρίτες χώρες υποδοχής, και να μην μεταβιβάζει όλα τα βάρη στις χώρες αυτές. Επομένως, κάθε νέο σύστημα θα πρέπει να βασίζεται σε μια γνήσια εταιρική σχέση με τις χώρες καταγωγής, διέλευσης, πρώτης υποδοχής και προορισμού, καθώς και ανάμεσα στις χώρες αυτές.

Η νέα προσέγγιση των συστημάτων χορήγησης ασύλου βασίζεται σε τρεις στόχους:

- την οργανωμένη άφιξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση των προσφύγων και των απόμων που χρήζουν διεθνούς προστασίας, από την περιοχή προέλευσής τους
- την κατανομή των βαρών και των ευθυνών στα πλαίσια της ΕΕ, καθώς και με τις περιοχές καταγωγής
- τη θέσπιση, όσον αφορά το άσυλο και την επιστροφή, αποτελεσματικών διαδικασιών που καταλήγουν σε εκτελεστικές αποφάσεις.

Οργανωμένη άφιξη των προσφύγων

Όσον αφορά τον πρώτο στόχο, η ανακοίνωση υποδεικνύει ότι ένα μέρος αυτού του προγράμματος αφορά τη στρατηγική χρήση, καθώς και την εισαγωγή σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης προγραμμάτων επανεγκατάστασης και διαδικασιών προστατευόμενης εισόδου. Ως **"επανεγκατάσταση"** νοείται η μεταφορά των προσφύγων από μια πρώτη χώρα υποδοχής σε μια άλλη χώρα, συνήθως ανεπτυγμένη, όπου απολαμβάνουν εγγυήσεων προστασίας, δηλαδή νόμιμης παραμονής, και προοπτικών ένταξης και αυτονομίας. Ως **"διαδικασία προστατευόμενης εισόδου"** νοείται ότι θα επιτρέπεται σε έναν αλλοδαπό να υποβάλλει αίτηση χορήγησης ασύλου ή κάποιας άλλης μορφής διεθνούς προστασίας σε πιθανή χώρα υποδοχής, αλλά εκτός της επικράτειάς της, και σε περίπτωση καταφατικής απάντησης να λαμβάνει άδεια παραμονής

Κατανομή των βαρών και των ευθυνών

Η κατανομή των βαρών και των ευθυνών συνεπάγεται κατ' αρχάς ενισχύσεις στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές που βρίσκονται κοντά στις χώρες καταγωγής των προσφύγων, ώστε τούτες να μπορούν να προσφέρουν αποτελεσματική προστασία στα πρόσωπα που τη χρειάζονται και να αποτελέσουν με τη σειρά τους χώρες πρώτου ασύλου. Επιπλέον, ένα μέρος των χρηματοοικονομικών πόρων της ΕΕ θα έπρεπε να προορίζεται να ενισχύσει τις ικανότητες προστασίας της ίδιας της περιοχής καταγωγής των προσφύγων.

Πρέπει να εγκαθιδρυθεί ένας μηχανισμός κατανομής των βαρών όχι μόνο μεταξύ της ΕΕ και των περιοχών καταγωγής ή διέλευσης, αλλά και στα πλαίσια της Ένωσης. Οι δράσεις αυτές θα εντάσσονται στα πλαίσια των καινοτομιών όσον αφορά τη χορήγηση ασύλου που απορρέουν από τον κανονισμό για τον καθορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης χορήγησης ασύλου (Dublin II) και από την Eurodac , τη βάση δεδομένων που λειτουργεί από τις 15 Ιανουαρίου 2003, η οποία ελέγχει τα δακτυλικά αποτυπώματα των αιτούντων χορήγηση ασύλου.

Για να επιτευχθεί μια αποτελεσματική προστασία στη χώρα υποδοχής, πρέπει να ληφθεί υπόψη η χορήγηση μιας σημαντικής οικονομικής ενίσχυσης η οποία θα μπορούσε να ενταχθεί στα υφιστάμενα νομικά, πολιτικά και χρηματοοικονομικά πλαίσια (όπως η διαδικασία που κατέληξε στη συνομολόγηση της συμφωνίας του Cotonou). Η προστασία μπορεί να θεωρηθεί ως "αποτελεσματική", όταν συντρέχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις: φυσική ασφάλεια, εγγύηση κατά της απέλασης, πρόσβαση στις διαδικασίες χορήγησης ασύλου της Ύπατης Αρμοστείας για τους Πρόσφυγες ή στις εθνικές διαδικασίες, με επαρκείς εγγυήσεις, καλές κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες που προϋποθέτουν την πρόσβαση τουλάχιστον στη βασική ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, στη βασική εκπαίδευση και στην αγορά εργασίας ή σε επαρκή μέσα διαβίωσης, ώστε να εξασφαλιστεί ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης.

Αποτελεσματικές διαδικασίες χορήγησης ασύλου και επιστροφής

Η Επιτροπή στην ανακοίνωσή της προτείνει παρομοίως να εξεταστεί η περαιτέρω θέσπιση νομοθετικών μέτρων για τη βελτίωση των διαδικασιών παροχής ασύλου, ώστε να συμβάλουν στην καλύτερη διαχείριση των συστημάτων ασύλου και τη διατήρηση του δικαιώματος του ασύλου για αυτούς που πραγματικά το δικαιούνται. Η Κοινότητα πρέπει ακόμα να εμβαθύνει σε δύο μεγάλα θέματα: την ποιότητα της εξέτασης των αιτήσεων χορήγησης ασύλου από την αρχή της διαδικασίας (frontloading) και την ταχύτητα αυτής της διαδικασίας.

Επιπλέον, μια αποτελεσματική πολιτική της ΕΕ όσον αφορά την επιστροφή είναι απαραίτητη και πρέπει να βασίζεται στη στενότερη συνεργασία μεταξύ της Κοινότητας και των χωρών καταγωγής και πρώτης χορήγησης ασύλου. Η επιστροφή των αιτούντων πρέπει να ακολουθεί αμέσως μετά την απόρριψη της αίτησης χορήγησης ασύλου ή την άσκηση έφεσης, εφόσον η έφεση δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα. Το πρόβλημα τίθεται σε περίπτωση που οι αιτούντες άσυλο δεν διαθέτουν χαρτιά, η δε ταυτότητα και εθνικότητα δεν μπορούν να καθοριστούν για τον σκοπό της επιστροφής τους. Η ανακοίνωση προσκαλεί να εξεταστεί η δυνατότητα ενός περισσότερο επιχειρησιακού ορισμού του περιεχομένου των προγραμμάτων ολικής επιστροφής, υπό το πρίσμα των διδαγμάτων που αντλήθηκαν από το σχέδιο για το Αφγανιστάν

Πλαίσιο

Το βρετανικό έγγραφο, σημείο εκκίνησης αυτής της ανακοίνωσης, εντάσσεται στο πλαίσιο των πρωτοβουλιών όσον αφορά τη διεθνή προστασία, δηλαδή : την Ατζέντα για την προστασία και τη "Σύμβαση +" του HCR σε διεθνές επίπεδο, καθώς και **τρεις ανακοινώσεις** της Επιτροπής σε ευρωπαϊκό επίπεδο:

- "Για τη θέσπιση κοινής διαδικασίας παροχής ασύλου και ομοιόμορφου καθεστώτος σε όλη την Ένωση για τα άτομα στα οποία χορηγείται άσυλο" του Νοεμβρίου 2000·
- "Για την ενσωμάτωση των θεμάτων της μετανάστευσης στις σχέσεις της Ευρωπαϊκής Κοινότητας με τις τρίτες χώρες" του Δεκεμβρίου 2002·
- "Κοινή πολιτική για το άσυλο και την Ατζέντα για την προστασία" του Μαρτίου 2003

V. Μετανάστευση και δικαιώματα των υπηκόων τρίτων χωρών

1. Πολιτική μετανάστευσης
2. CIREFI: Κέντρο πληροφόρησης, μελετών και ανταλλαγών στον τομέα της διέλευσης των συνόρων και της μετανάστευσης
3. Συντονισμός της κοινοτικής πολιτικής στον τομέα της μετανάστευσης
4. Άδειες διαμονής ενιαίου τύπου
5. Εικονικοί γάμοι
6. Περιορισμοί της εισδοχής υπηκόων τρίτων χωρών για την άσκηση ανεξάρτητης επαγγελματικής δραστηριότητας
7. Περιορισμός της εισδοχής υπηκόων τρίτων χωρών για την αναζήτηση απασχόλησης
8. Εισδοχή υπηκόων τρίτων χωρών στο έδαφος των κρατών μελών για λόγους σπουδών
9. Ασουνόδευτοι ανήλικοι υπήκοοι τρίτων χωρών
10. Ένταξη στην εξωτερική πολιτική των θεμάτων που συνδέονται με τη μετανάστευση

Δικαιώματα των υπηκόων τρίτων χωρών

1. Ελεύθερη κυκλοφορία κατά μέγιστη διάρκεια τριών μηνών και ειδική άδεια
2. Προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών
3. Τίτλος παραμονής μικρής διάρκειας που χορηγείται στα θύματα της λαθρομετανάστευσης
4. Ελεύθερη κυκλοφορία δυνάμει θεωρήσεως για διαμονή μακράς διάρκειας
5. Καθεστώς των κατοίκων μακράς διάρκειας
6. Καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών, κατοίκων μακράς διάρκειας
7. Μαθητές υπήκοοι τρίτων χωρών
8. Οικογενειακή επανένωση
9. Επέκταση του κανονισμού αριθ. 1408/71 στους υπηκόους τρίτων χωρών
10. Ελεύθερη παροχή υπηρεσιών
11. Απόσπαση μισθωτών εργαζομένων υπηκόων τρίτου κράτους από μια επιχείρηση στο πλαίσιο παροχής διασυνοριακών υπηρεσιών
12. Επέκταση της ελεύθερης παροχής διασυνοριακών υπηρεσιών σε υπηκόους τρίτων χωρών εγκατεστημένους στο εσωτερικό της Κοινότητας

Παράνομη μετανάστευση

1. Πράσινο βιβλίο: επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων
2. Κοινή πολιτική κατά της παράνομης μετανάστευσης
3. Βοήθεια για το εκούσιο επαναπατρισμό των υπηκόων των τρίτων χωρών
4. Απομάκρυνση υπηκόων τρίτων χωρών
5. Αμοιβαία αναγνώριση των αποφάσεων απομάκρυνσης
6. Συμφωνίες επανεισδοχής
7. Υποχρεώσεις μεταξύ των κρατών μελών για την επανεισδοχή υπηκόων τρίτων χωρών
8. Καταστολή της υποβοήθησης της παράνομης εισόδου και διαμονής
9. Οικονομικές κυρώσεις στους μεταφορείς
10. Καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και απασχόλησης
11. Παρακολούθηση της εφαρμογής των πράξεων σχετικά με την εισδοχή, την παράνομη μετανάστευση και την απομάκρυνση
12. Καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων

**Κοινή πολιτική
κατά της
παράνομης
μετανάστευσης**

Στόχος είναι η συγκέντρωση σε συνεκτικό πλαίσιο των κυρίων στοιχείων κοινής πολιτικής στον τομέα της μετανάστευσης έκθεση των μελλοντικών μέτρων και μορφών συνεργασίας, για να τεθεί σε εφαρμογή διαρθρωμένη πολιτική πρόληψης και καταπολέμησης της παράνομης μετανάστευσης.

Η ανάλογη πράξη της επιτροπής κοινοποιήθηκε από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με κοινή πολιτική κατά της παράνομης μετανάστευσης

Κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ταμπερέ του 1999, τα κράτη μέλη ανέλαβαν τη δέσμευση να καταπολεμήσουν την παράνομη μετανάστευση στη πηγή της, για να καθιερωθεί αποτελεσματικότερη η διαχείριση των μεταναστευτικών ροών σε στενή συνεργασία με τις χώρες καταγωγής και διέλευσης (σημεία 22 και 23 των συμπερασμάτων). Προηγουμένως, το σχέδιο δράσης της Βιέννης είχε υπογραμμίσει την αναγκαιότητα να υποβληθούν συγκεκριμένες προτάσεις, για να καταπολεμηθεί αποτελεσματικά η παράνομη μετανάστευση.

Έκτοτε, έχουν υποβληθεί διάφορες **πρωτοβουλίες**, μεταξύ των οποίων:

- i. οδηγία που αποσκοπεί στον καθορισμό της υποβοήθησης εισόδου και απόφαση που ορίζει το ποινικό πλαίσιο για την καταστολή της υποβοήθησης της εισόδου
- ii. οδηγία για την εναρμόνιση των χρηματικών κυρώσεων που επιβάλλονται στους μεταφορείς
- iii. ανακοίνωση της Επιτροπής για την κοινοτική πολιτική για τη μετανάστευση
- iv. ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη θέση σε εφαρμογή ανοικτής μεθόδου συντονισμού της κοινοτικής πολιτικής για την μετανάστευση.

Κατά την εκπόνηση συνολικής στρατηγικής, η Επιτροπή υπενθυμίζει τη σημασία της τήρησης των υποχρεώσεων που απορρέουν από ορισμένες διεθνείς πράξεις όπως π.χ. από την Ευρωπαϊκή σύμβαση για τα ανθρώπινα δικαιώματα (CEDH) και την Σύμβαση της Γενεύης σχετικά με το προσφυγικό καθεστώς.

Η **πολιτική** σχετικά με τη θεώρηση συνδέεται στενά με την πολιτική ελέγχου των μεταναστευτικών ροών. Δύο θεμελιώδεις **πράξεις** διέπουν τον τομέα αυτό, ο κανονισμός για τον καθορισμό του καταλόγου των τρίτων χωρών των οποίων οι υπήκοοι υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης και ο κανονισμός για την καθιέρωση κοινού προτύπου θεώρησης. Σύμφωνα με το σημείο 22 των συμπερασμάτων του Ταμπερέ, πρόκειται επί του παρόντος να βελτιωθεί η συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών που είναι αρμόδιες για την έκδοση και τον έλεγχο των θεωρήσεων (ανταλλαγή πληροφοριών, αμοιβαία συνδρομή, κατάρτιση του προσωπικού).

Για το σκοπό αυτό η Επιτροπή εξετάζει την πιθανότητα να συστήσει:

1. κοινές θέσεις για την έκδοση θεωρήσεων ξεκινώντας π.χ. πρότυπο σχέδιο
2. δίκτυο ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με τις χορηγούμενες θεωρήσεις που να περιλαμβάνει, εκτός από τα προσωπικά δεδομένα, φωτογραφίες και αντίγραφο των ταξιδιωτικών εγγράφων.

Για να έχουμε ακριβή εικόνα του φαινομένου της παράνομης μετανάστευσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο, τα κράτη μέλη πρέπει να πραγματοποιήσουν συγκριτική ανάλυση των δεδομένων που προέρχονται από διαφορετικές χώρες. Η συνεργασία στο θέμα αυτό που πραγματοποιείται στα πλαίσια του CIREFI (Κέντρο πληροφόρησης, μελετών και ανταλλαγών στον τομέα της διέλευσης των συνόρων και της μετανάστευσης) πρέπει να ενισχυθεί.

Η Επιτροπή σκοπεύει να:

1. υποβάλει σχέδιο δράσης για τη βελτίωση της συλλογής και της ανάλυσης των δεδομένων για την μετανάστευση και το άσυλο,
2. υποβάλει πρόταση για τη βελτίωση της λειτουργίας του συστήματος έγκυρης προειδοποίησης για την μετάδοση πληροφοριών σχετικά με την παράνομη μετανάστευση.

Έλεγχος και διαχείριση για να ενισχυθεί ο έλεγχος στα εξωτερικά σύνορα.

Η Επιτροπή προτείνει να:

1. δημιουργηθεί ευρωπαϊκό σώμα μεθοριακών φρουρών μελέτες βολιδοσκόπησης χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του προγράμματος ODYSSEUS
2. εναρμονισθούν οι μέθοδοι κατάρτισης των μεθοριακών φρουρών (έχουν καταρτισθεί πρότυπα σχέδια στα πλαίσια της ευρωπαϊκής αστυνομικής ακαδημίας). Ωστόσο, θα μπορούσε μακροπρόθεσμα να είναι σκόπιμη η σύσταση πραγματικού ευρωπαϊκού σώματος μεθοριακών φρουρών,
3. βελτιωθεί η συνεργασία μεταξύ των διοικητικών πόρων με ανταλλαγή υπαλλήλων-συνδέσμων.

Τα κεφάλαια που θα χορηγηθούν για την εφαρμογή του προγράμματος Odysseus θα εξαντληθούν από το δημοσιονομικό έτος 2001. Η Επιτροπή πρότεινε επομένως την θέσπιση απόφασης του Συμβουλίου για την δημιουργία νέου προγράμματος (επονομαζόμενου Argo) από την 1η Ιανουαρίου 2002 έως την 31η Δεκεμβρίου 2006. Το νέο πρόγραμμα θα πρέπει να ενισχύσει την διοικητική συνεργασία και ενδεχομένως την σύσταση "μόνιμης υπηρεσίας τεχνικής στήριξης" που να εγγυάται την συνοχή και την αποτελεσματικότητα της συνεργασίας. Η υπηρεσία αυτή θα μπορεί να διεκπεραιώνει τρεις κύριες **λειτουργίες**:

1. των συνόρων συλλογή, αποθεματοποίηση και διάδοση των πληροφοριών (πληροφορίες από το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο για τη Μετανάστευση, από το σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης κλπ),
2. συντονισμό διοικητικής συνεργασίας (ευρωπαϊκό σώμα των μεθοριακών φρουρών, κατάρτιση κλπ),
3. διαχείριση των συστημάτων (SIS, Eurodac)..που συλλέγουν πληροφορίες για τις μεταναστευτικές ροές.

Η Επιτροπή προβλέπει τη δημοσίευση ανακοίνωσης για την διαχείριση των ευρωπαϊκών συνόρων που θα διευκρινίζει τις προτάσεις της.

Για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης, η καλύτερη μέθοδος εργασίας είναι η **σφαιρική προσέγγιση**. Η μέθοδος αυτή επιτρέπει να ληφθούν υπόψη άλλα θεμελιώδη θέματα όπως:

- i.η σωματεμπορία (η Επιτροπή θα υποβάλει πρόταση οδηγίας για την χορήγηση άδειας παραμονής στα θύματα της σωματεμπορίας που συνεργάζονται στην ποινική έρευνα κατά των εκμεταλλευτών τους),
- ii.η οικονομική εκμετάλλευση των μεταναστών. Θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στην κατάσχεση των παράνομων κερδών που απορρέουν από εγκληματικές δραστηριότητες που σχετίζονται με την παράνομη μετανάστευση,
- iii.η συνεργασία με τις χώρες καταγωγής και διέλευσης,
- iv.η ευθύνη του μεταφορέα,
- v.η πολιτική επανεισδοχής και επιστροφής. Ως προς αυτό, η Επιτροπή θα υποβάλει Πράσινο βιβλίο κατά τη διάρκεια του 2002.

Επίσης, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η παράνομη μετανάστευση συνδέεται συχνά με δίκτυα του οργανωμένου εγκλήματος που δρουν διεθνώς. Γι' αυτό, η προσέγγιση των διατάξεων σχετικά με τα συστατικά στοιχεία των ποινικών αδικημάτων και των εφαρμοστέων κυρώσεων αποδεικνύεται πολύ χρήσιμο εργαλείο.

Τα προαναφερθέντα οδηγούν την Επιτροπή να εξετάσει το ρόλο και άλλων υπηρεσιών, όπως η Europol . Η Επιτροπή καλεί το Συμβούλιο να καταρτίσει σχέδιο δράσης, για να επισημανθούν οι ενέργειες προτεραιότητας.

Σχετικά με τα μέτρα εφαρμογής η Επιτροπή κατά τη διάρκεια του 2002 υπέβαλε:

1. Πράσινο βιβλίο για την κοινοτική πολιτική όσον αφορά την επιστροφή
2. ανακοίνωση για τη διαχείριση των ευρωπαϊκών συνόρων
3. έγγραφο προβληματισμού για την καθιέρωση ευρωπαϊκού συστήματος αναγνώρισης των θεωρήσεων.

Συνθήκη της Νίκαιας που τροποποιεί τη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τις συνθήκες περι ίδρύσεως των ευρωπαϊκών κοινοτήτων και ορισμένες συναφείς πράξεις - Άρθρα

Άρθρο 17

1. Η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας περιλαμβάνει το σύνολο των θεμάτων που αφορούν την ασφάλεια της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της προοδευτικής διαμόρφωσης κοινής αμυντικής πολιτικής, η οποία ενδέχεται να οδηγήσει σε κοινή άμυνα, εφόσον το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το αποφασίσει. Στην περίπτωση αυτή, συστήνει στα κράτη μέλη την υιοθέτηση μιας τέτοιας απόφασης, σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες.

Η πολιτική της Ένωσης κατά την έννοια του παρόντος άρθρου δεν θίγει την ιδιαιτερότητα της πολιτικής ασφαλείας και άμυνας ορισμένων κρατών μελών και σέβεται τις υποχρεώσεις που απορρέουν για ορισμένα κράτη μέλη τα οποία θεωρούν ότι η κοινή τους άμυνα υλοποιείται στο πλαίσιο της Οργάνωσης της Συνθήκης του Βορείου Ατλαντικού (Ν.Α.Τ.Ο.), δυνάμει της Συνθήκης του Βορείου Ατλαντικού, και συμβιβάζεται με την κοινή πολιτική ασφαλείας και άμυνας που διαμορφώνεται μέσα στο πλαίσιο αυτό. Η προοδευτική διαμόρφωση κοινής αμυντικής πολιτικής υποστηρίζεται, όπως τα κράτη μέλη το κρίνουν πρόσφορο, με τη συνεργασία τους στον τομέα των εξοπλισμών.

2. Τα θέματα τα οποία μνημονεύει το παρόν άρθρο περιλαμβάνουν τις ανθρωπιστικές αποστολές και τις αποστολές διάσωσης, τις αποστολές της διατήρησης της ειρήνης, της επέμβασης μαχίμων δυνάμεων στη διαχείριση των κρίσεων, καθώς και την αποκατάσταση της ειρήνης.

3. Οι αναφερόμενες στο παρόν άρθρο αποφάσεις που έχουν συνέπειες στον τομέα της άμυνας, λαμβάνονται με την επιφύλαξη των πολιτικών και των υποχρεώσεων που αναφέρονται στην παράγραφο 1, δεύτερο εδάφιο.

4. Το παρόν άρθρο δεν εμποδίζει την ανάπτυξη στενότερης συνεργασίας μεταξύ δύο ή περισσότερων κρατών μελών, σε διμερές επίπεδο, στα πλαίσια της Δυτικοευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) και του Ν.Α.Τ.Ο., στο βαθμό που αυτή η συνεργασία δεν αντιβαίνει στη συνεργασία που προβλέπεται στον παρόντα Τίτλο ούτε την εμποδίζει.

5. Για την προώθηση των στόχων του παρόντος άρθρου, οι διατάξεις του θα επανεξεταστούν σύμφωνα με το άρθρο 48.

Άρθρο 25

Με την επιφύλαξη του άρθρου 207 της Συνθήκης περί ίδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, μια επιτροπή πολιτικής και ασφαλείας παρακολουθεί τη διεθνή κατάσταση στους τομείς που εμπίπτουν στην κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας και συμβάλλει στον καθορισμό των πολιτικών διατυπώνοντας γνώμες απευθυνόμενες στο Συμβούλιο, είτε μετά από αίτηση του Συμβουλίου είτε με δική της πρωτοβουλία. Η εν λόγω επιτροπή εποπτεύει επίσης την εφαρμογή των συμπεφωνημένων πολιτικών, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της Προεδρίας και της Επιτροπής.

Στο πλαίσιο του παρόντος Τίτλου, η εν λόγω επιτροπή ασκεί, υπό την ευθύνη του Συμβουλίου, τον πολιτικό έλεγχο και τη στρατηγική διεύθυνση των επιχειρήσεων διαχείρισης κρίσεων. Το Συμβούλιο δύναται, για τους σκοπούς των επιχειρήσεων διαχείρισης κρίσεων και για τη διάρκειά τους, όπως προσδιορίζονται από το Συμβούλιο, να εξουσιοδοτεί την εν λόγω επιτροπή να λαμβάνει τις προσήκουσες αποφάσεις που αφορούν τον πολιτικό έλεγχο και τη στρατηγική διεύθυνση της επιχείρησης, υπό την επιφύλαξη του άρθρου 47.

Άρθρο 27δ

Με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της Προεδρίας και της Επιτροπής, ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου, Υπάτος Εκπρόσωπος για θέματα κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, μεριμνά ιδίως ώστε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και όλα τα μέλη του Συμβουλίου να ενημερώνονται πλήρως σχετικά με την εφαρμογή της ενισχυμένης συνεργασίας στον τομέα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας.

Άρθρο 18 (αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο)

1. Κάθε πολίτης της Ένωσης έχει το δικαίωμα να κυκλοφορεί και να διαμένει ελεύθερα στο έδαφος των κρατών μελών, υπό την επιφύλαξη των περιορισμών και με τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στην παρούσα Συνθήκη και στις διατάξεις που θεσπίζονται για την εφαρμογή της.

2. Εάν, προς επίτευξη αυτού του στόχου, απαιτείται δράση της Κοινότητας και εφόσον η παρούσα Συνθήκη δεν έχει προβλέψει εξουσίες προς τούτο, το Συμβούλιο μπορεί να θεσπίζει διατάξεις που διευκολύνουν την άσκηση των αναφερόμενων στην παράγραφο 1 δικαιωμάτων. Το Συμβούλιο αποφασίζει σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251.

3. Η παράγραφος 2 δεν ισχύει για τις διατάξεις σχετικά με τα διαβατήρια, τα δελτία ταυτότητας, τους τίτλους διαμονής ή κάθε άλλο εξομοιούμενο έγγραφο, ούτε για τις διατάξεις σχετικά με την κοινωνική ασφάλεια ή την κοινωνική προστασία."

Άρθρο 137

1. Προκειμένου να υλοποιήσει τους στόχους του άρθρου 136, η Κοινότητα υποστηρίζει και συμπληρώνει τη δράση των κρατών μελών στους ακόλουθους **τομείς**:

- α) βελτίωση, ιδιαιτέρως, του περιβάλλοντος εργασίας, με σκοπό την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων,
- β) όροι εργασίας,
- γ) κοινωνική ασφάλιση και κοινωνική προστασία των εργαζομένων,
- δ) προστασία των εργαζομένων σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης εργασίας,
- ε) ενημέρωση και διαβούλευση με τους εργαζομένους,
- στ) εκπροσώπηση και συλλογική υπεράσπιση των συμφερόντων εργαζομένων και εργοδοτών, συμπεριλαμβανομένης της συνδιαχείρισης, με την επιφύλαξη της παραγράφου 5,
- ζ) συνθήκες απασχόλησης των υπηκόων των τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στο έδαφος της Κοινότητας,
- η) αφομοίωση των αποκλεισμένων από την αγορά εργασίας προσώπων, με την επιφύλαξη του άρθρου 150,
- θ) ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών όσον αφορά τις ευκαιρίες στην αγορά εργασίας και τη μεταχείριση στην εργασία,
- ι) καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού,
- ια) εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, με την επιφύλαξη του στοιχείου γ).

Σε αυτή την περίπτωση, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος πρέπει να εξασφαλίζει ότι, το αργότερο κατά την ημερομηνία κατά την οποία πρέπει να μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο μια οδηγία σύμφωνα με το άρθρο 249, οι κοινωνικοί εταίροι έχουν λάβει τα απαραίτητα μέτρα μέσω συμφωνιών, ενώ παράλληλα το κράτος μέλος έχει την υποχρέωση να θεσπίζει τις αναγκαίες διατάξεις ώστε να είναι, ανά πάσα στιγμή, σε θέση να εξασφαλίζει τα αποτελέσματα που επιβάλλονται από την εν λόγω οδηγία.

2. Οι διατάξεις που θεσπίζονται δυνάμει του παρόντος άρθρου:

- δεν θίγουν την αναγνωρισμένη ευχέρεια των κρατών μελών να καθορίζουν τις θεμελιώδεις αρχές του δικού τους συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως και δεν πρέπει να επηρεάζουν αισθητά την οικονομική ισορροπία του,
- δεν εμποδίζουν την εκ μέρους των κρατών μελών διατήρηση ή θέσπιση αυστηρότερων προστατευτικών μέτρων τα οποία συμβιβάζονται με την παρούσα Συνθήκη.

Άρθρο 144 (αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο)

Το Συμβούλιο, μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ιδρύει συμβουλευτική επιτροπή κοινωνικής προστασίας για την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών και με Επιτροπή για την κοινωνική προστασία. Η επιτροπή έχει ως έργο:

- να παρακολουθεί την κοινωνική κατάσταση και την εξέλιξη των πολιτικών κοινωνικής προστασίας στα κράτη μέλη και στην Κοινότητα,
- να διευκολύνει τις ανταλλαγές πληροφοριών, εμπειριών και δοκιμασμένων πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών και με την Επιτροπή,
- με την επιφύλαξη του άρθρου 207, να καταρτίζει εκθέσεις, να διατυπώνει γνώμες ή να αναλαμβάνει άλλες δραστηριότητες στους τομείς της αρμοδιότητάς της, είτε κατόπιν αιτήσεως του Συμβουλίου ή της Επιτροπής είτε εξ ιδίας πρωτοβουλίας.

Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της, η επιτροπή αναλαμβάνει τις δέουσες επαφές με τους κοινωνικούς εταίρους. Κάθε κράτος μέλος και η Επιτροπή διορίζουν από δύο μέλη στην επιτροπή.

Άρθρο 207, η παράγραφος 2 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

2. Το Συμβούλιο επικουρείται από Γενική Γραμματεία, υπό την ευθύνη ενός Γενικού Γραμματέα, Ύπατου Εκπροσώπου για την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας, επικουρούμενου από Αναπληρωτή Γενικό Γραμματέα υπεύθυνο για τη λειτουργία της Γενικής Γραμματείας.

Ο Γενικός Γραμματέας και ο Αναπληρωτής Γενικός Γραμματέας διορίζονται από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία. Το Συμβούλιο αποφασίζει σχετικά με την οργάνωση της Γενικής Γραμματείας. Η διάσκεψη υιοθέτησε τις δηλώσεις οι οποίες απαριθμούνται κατωτέρω και προσαρτώνται στην παρούσα τελική πράξη.

**Δηλώσεις οι
οποίες
υιοθετούνται
από τη διάσκεψη**

1. Δήλωση σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας:

Σύμφωνα με τα κείμενα που εγκρίθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας (έκθεση της Προεδρίας και τα παραρτήματά της), ο στόχος της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι να καταστεί γρήγορα επιχειρησιακή. Για το σκοπό αυτό θα ληφθεί απόφαση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το συντομότερο δυνατόν εντός του 2001 και, το αργότερο, από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Λάκεν/Βρυξελλών, βάσει των υφισταμένων διατάξεων της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Συνεπώς, η έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Νίκαιας δεν αποτελεί προϋπόθεση.

2. Δήλωση σχετικά με το άρθρο 31, παράγραφος 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση
Η Διάσκεψη υπενθυμίζει ότι:

- η απόφαση για τη δημιουργία μιας μονάδας που αποτελείται από εισαγγελείς, δικαστές ή αξιωματικούς αστυνομίας που έχουν ανάλογες αρμοδιότητες, αποσπώμενους από κάθε κράτος μέλος (Eurojust), με έργο να διευκολύνουν το σωστό συντονισμό των εθνικών δικωκτικών αρχών και να υποστηρίζουν τις έρευνες σχετικά με την οργανωμένη εγκληματικότητα, είχε προβλεφθεί στα συμπεράσματα της Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Τάμπερε της 15ης και 16ης Οκτωβρίου 1999

**ΕΝΟΠΙΩΜΕΝΗ
ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΗΣ
ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΓΙΑ
ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΝΩΣΗ**

Επίσημη Εφημερίδα αριθ. C 325 της 24ης Δεκεμβρίου 2002

ΤΙΤΛΟΣ V—Διατάξεις σχετικά με μια κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας

ΤΙΤΛΟΣ VI—Διατάξεις για την αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις

Πρωτόκολλο (αριθ. 8) για τον καθορισμό της έδρας των οργάνων και ορισμένων οργανισμών και υπηρεσιών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων καθώς και της Ευρωπόλ (1997)

Η ΑΥΤΟΥ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΒΕΛΓΩΝ, Η ΑΥΤΗΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΗΣ ΔΑΝΙΑΣ, Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ, Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, Η ΑΥΤΟΥ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ, Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ, Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, Η ΑΥΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΥΨΗΛΟΤΗΣ Ο ΜΕΓΑΣ ΔΟΥΚΑΣ ΤΟΥ ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟΥ, Η ΑΥΤΗΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΩΝ ΚΑΤΩ ΧΩΡΩΝ, Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, Η ΑΥΤΗΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΟΥ ΗΝΩΜΕΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΒΟΡΕΙΟΥ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ,

ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΟΙ να προχωρήσουν σε ένα νέο στάδιο της διαδικασίας προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση που άρχισε με τη δημιουργία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ την ιστορική σημασία του τερματισμού της διαίρεσης της ευρωπαϊκής ηπείρου και την ανάγκη να δημιουργηθούν σταθερές βάσεις για τη μελλοντική οικοδόμηση της Ευρώπης,

ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΣ την προσήλωσή τους στις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των θεμελιωδών ελευθεριών, καθώς και του κράτους δικαίου,

ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΣ την προσήλωσή τους στα θεμελιώδη κοινωνικά δικαιώματα, όπως ορίζονται από τον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη που υπογράφηκε στο Τορίνο στις 18 Οκτωβρίου 1961 και τον Κοινοτικό Χάρτη των Θεμελιωδών Κοινωνικών Δικαιωμάτων των Εργαζομένων του 1989,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ βαθύτερες σχέσεις αλληλεγγύης μεταξύ των λαών τους και ταυτόχρονα σεβόμενοι την ιστορία, τον πολιτισμό και τις παραδόσεις τους,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να ενισχύσουν τη δημοκρατική και αποτελεσματική λειτουργία των οργάνων προκειμένου να τους παράσχουν τη δυνατότητα να διεκπεραιώνουν καλύτερα τα καθήκοντα που τους έχουν ανατεθεί, μέσα σε ένα ενιαίο θεσμικό πλαίσιο,

ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΟΙ να επιτύχουν την ενίσχυση και τη σύγκλιση των οικονομιών τους και την ίδρυση οικονομικής και νομισματικής ένωσης, η οποία θα συμπεριλαμβάνει, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας συνθήκης, ένα ενιαίο και σταθερό νόμισμα,

ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΟΙ να προωθήσουν την οικονομική και κοινωνική πρόοδο των λαών τους, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της αειφόρου ανάπτυξης και στα πλαίσια της ολοκλήρωσης της εσωτερικής αγοράς και μιας ενισχυμένης συνοχής, όπως επίσης και της προστασίας του περιβάλλοντος, και να εφαρμόσουν πολιτικές που θα διασφαλίζουν την πρόοδο στον τομέα της οικονομικής ολοκλήρωσης εκ παραλλήλου με την πρόοδο στους άλλους τομείς,

ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΟΙ να θεσπίσουν μια κοινή ιθαγένεια για τους υπηκόους των χωρών τους,

ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΟΙ να εφαρμόσουν μια κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας, που συμπεριλαμβάνει την προοδευτική διαμόρφωση μιας κοινής αμυντικής πολιτικής, η οποία θα μπορούσε να οδηγήσει σε κοινή άμυνα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17, ενισχύοντας έτσι την ευρωπαϊκή ταυτότητα και ανεξαρτησία για την προαγωγή της ειρήνης, της ασφάλειας και της προόδου στην Ευρώπη και ανά την υφήλιο,

ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΟΙ να διευκολύνουν την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, διαφυλάσσοντας ταυτόχρονα την ασφάλεια και την προστασία των λαών τους, με την εγκαθίδρυση ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας συνθήκης,

ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΟΙ να συνεχίσουν την πορεία τους προς μια ολοένα στενότερη ένωση των λαών της Ευρώπης, όπου οι αποφάσεις θα λαμβάνονται όσο το δυνατόν πιο κοντά στους πολίτες, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας,

ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ σε μεταγενέστερα στάδια από τα οποία πρέπει να διέλθει η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση ώστε να εξελιχθεί,

ΑΠΟΦΑΣΙΣΑΝ να ιδρύσουν Ευρωπαϊκή Ένωση, και, προς το σκοπό αυτό, όρισαν πληρεξουσίου, ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ μετά την ανταλλαγή των πληρεξουσίων εγγράφων τους, που βρέθηκαν εντάξει, συμφώνησαν στις ακόλουθες διατάξεις.

Άρθρο 2 - Η Ένωση θέτει ως στόχους:

- να προωθήσει την οικονομική και κοινωνική πρόοδο και ένα υψηλό επίπεδο απασχόλησης και να επιτύχει ισόρροπη και αειφόρο ανάπτυξη, ιδίως με τη δημιουργία ενός χώρου χωρίς εσωτερικά σύνορα, με την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και με την ίδρυση μιας οικονομικής και νομισματικής ένωσης, η οποία θα περιλάβει, εν καιρώ, ένα ενιαίο νόμισμα, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας συνθήκης,

- να επιβεβαιώσει την ταυτότητά της στη διεθνή σκηνή, ιδίως με την εφαρμογή μιας κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένης της προοδευτικής διαμόρφωσης μιας κοινής αμυντικής πολιτικής, η οποία θα μπορούσε να οδηγήσει σε κοινή άμυνα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17,

- να ενισχύσει την προστασία των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των υπηκόων των κρατών μελών της με τη θέσπιση ιθαγένειας της Ένωσης,

- να διατηρήσει και να αναπτύξει την Ένωση ως χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, μέσα στον οποίο εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων σε συνδυασμό με κατάλληλα μέτρα όσον αφορά τους ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα, το άσυλο, τη μετανάστευση και την πρόληψη και καταστολή της εγκληματικότητας,

- να διατηρήσει στο ακέραio το κοινοτικό κεκτημένο και να το αναπτύξει με την προοπτική να μελετηθεί κατά πόσον οι πολιτικές και οι μορφές συνεργασίας που καθιερώνονται με την παρούσα συνθήκη θα πρέπει να αναθεωρηθούν, προκειμένου να εξασφαλισθεί η αποτελεσματικότητα των μηχανισμών και των οργάνων της Κοινότητας.

ΤΙΤΛΟΣ V ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΜΙΑ ΚΟΙΝΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Άρθρο 11

1. Η Ένωση καθορίζει και εφαρμόζει μια κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας η οποία καλύπτει όλους τους τομείς της εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας και της οποίας στόχοι είναι:

- η διαφύλαξη των κοινών αξιών, των θεμελιωδών συμφερόντων, της ανεξαρτησίας και της ακεραιότητας της Ένωσης σύμφωνα με τις αρχές του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών,

- η ενίσχυση της ασφαλείας της Ένωσης υπό όλες τις μορφές της,

- η διατήρηση της ειρήνης και η ενίσχυση της διεθνούς ασφαλείας, σύμφωνα με τις αρχές του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, καθώς και σύμφωνα με τις αρχές της Τελικής Πράξης του Ελσίνκι και τους στόχους του Χάρτη των Παρισίων, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που αφορούν τα εξωτερικά σύνορα,

- η προώθηση της διεθνούς συνεργασίας,

- η ανάπτυξη και η εδραίωση της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου, καθώς και ο σεβασμός των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών.

2. Τα κράτη μέλη υποστηρίζουν ενεργά και ανεπιφυλάκτως την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας της Ένωσης, με πνεύμα πίστης και αμοιβαίας αλληλεγγύης. Τα κράτη μέλη εργάζονται ομού για την ενίσχυση και ανάπτυξη της αμοιβαίας πολιτικής τους αλληλεγγύης. Απέχουν από κάθε δράση αντίθετη προς τα συμφέροντα της Ένωσης ή ικανή να θίξει την αποτελεσματικότητά της ως συνεκτικής δύναμης στις διεθνείς σχέσεις. Το Συμβούλιο μεριμνά για την τήρηση αυτών των αρχών.

Άρθρο 12

Η Ένωση επιδιώκει τους στόχους που καθορίζονται στο άρθρο 11:

- καθορίζοντας τις αρχές και τους γενικούς προσανατολισμούς για την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας,

- αποφασίζοντας για κοινές στρατηγικές,

- υιοθετώντας κοινές δράσεις,

- υιοθετώντας κοινές θέσεις,

- ενισχύοντας τη συστηματική συνεργασία μεταξύ κρατών μελών για την άσκηση της πολιτικής τους.

Άρθρο 13

1. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καθορίζει τις αρχές και τους γενικούς προσανατολισμούς της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, συμπεριλαμβανομένων των θεμάτων που έχουν συνέπειες στην άμυνα.

2. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφασίζει για κοινές στρατηγικές, οι οποίες θα εφαρμόζονται από την Ένωση, στους τομείς στους οποίους τα κράτη μέλη έχουν σημαντικά κοινά συμφέροντα. Οι κοινές στρατηγικές καθορίζουν τους στόχους τους, τη διάρκειά τους και τα μέσα που πρέπει να παρέχονται από την Ένωση και τα κράτη μέλη.

3. Το Συμβούλιο λαμβάνει τις απαραίτητες αποφάσεις για τον καθορισμό και την εφαρμογή της

κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας βάσει των γενικών προσανατολισμών που καθορίζει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Το Συμβούλιο συνιστά κοινές στρατηγικές στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και τις εφαρμόζει, ιδίως υιοθετώντας κοινές δράσεις και κοινές θέσεις. Το Συμβούλιο μεριμνά για την ενότητα, τη συνοχή και την αποτελεσματικότητα της δράσης της Ένωσης.

Άρθρο 14

1. Το Συμβούλιο υιοθετεί κοινές δράσεις. Οι κοινές δράσεις αντιμετωπίζουν ειδικές καταστάσεις όταν κρίνεται ότι απαιτείται επιχειρησιακή δράση εκ μέρους της Ένωσης. Προσδιορίζουν τους στόχους τους, το πεδίο εφαρμογής τους, τα μέσα που πρέπει να τεθούν στη διάθεση της Ένωσης, τις προϋποθέσεις εφαρμογής τους και, εφόσον είναι απαραίτητο, τη διάρκειά τους.

2. Σε περίπτωση αλλαγής των περιστάσεων με σαφή επίπτωση στο θέμα το οποίο αποτελεί αντικείμενο κοινής δράσης το Συμβούλιο αναθεωρεί τις αρχές και τους στόχους αυτής της δράσης και λαμβάνει τις αναγκαίες αποφάσεις. Η κοινή δράση εξακολουθεί να ισχύει ενόσω το Συμβούλιο δεν έχει αποφασίσει.

3. Οι κοινές δράσεις δεσμεύουν τα κράτη μέλη όσον αφορά τις θέσεις που υιοθετούν και τη διεξαγωγή της δράσης τους.

4. Το Συμβούλιο μπορεί να ζητήσει από την Επιτροπή να του υποβάλει οιοσδήποτε προτάσεις ενδείκνυνται όσον αφορά την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλεια για να εξασφαλίσει την εφαρμογή μιας κοινής δράσης.

5. Κάθε θέση ή δράση κατ' ιδίαν κράτους μέλους η οποία σχεδιάζεται στα πλαίσια κοινής δράσης, γνωστοποιείται μέσα σε προθεσμίες οι οποίες επιτρέπουν, εάν είναι αναγκαίο, προηγούμενη συνεννόηση στα πλαίσια του Συμβουλίου. Η υποχρέωση της προηγούμενης ενημέρωσης δεν εφαρμόζεται στα μέτρα που αποτελούν απλή μεταφορά, σε εθνικό επίπεδο, των αποφάσεων του Συμβουλίου.

6. Σε περίπτωση επιτακτικής ανάγκης που οφείλεται σε μεταβολή της κατάστασης και ελλείψει αποφάσεως του Συμβουλίου, τα κράτη μέλη μπορούν να λάβουν επειγόντως τα μέτρα που επιβάλλονται στα πλαίσια των γενικών στόχων της κοινής δράσης. Το αφορώμενο κράτος μέλος ενημερώνει αμέσως το Συμβούλιο για τα ληφθέντα μέτρα.

7. Σε περίπτωση σοβαρών δυσχερειών κατά την εφαρμογή μιας κοινής δράσης, ένα κράτος μέλος προσφεύγει στο Συμβούλιο το οποίο τις συζητά και αναζητεί τις κατάλληλες λύσεις. Οι λύσεις αυτές δεν μπορούν να αντιβαίνουν προς τους στόχους της κοινής δράσης ούτε να βλάπτουν την αποτελεσματικότητά της.

Άρθρο 15

Το Συμβούλιο υιοθετεί κοινές θέσεις. Οι κοινές θέσεις καθορίζουν τη στάση της Ένωσης επί συγκεκριμένου ζητήματος γεωγραφικής ή θεματικής φύσεως. Τα κράτη μέλη μεριμνούν, ώστε οι εθνικές τους πολιτικές να συνάδουν προς τις κοινές θέσεις.

Άρθρο 16

Τα κράτη μέλη αλληλοενημερώνονται και συνεννοούνται μεταξύ τους στο πλαίσιο του Συμβουλίου για κάθε ζήτημα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας που παρουσιάζει γενικό ενδιαφέρον, ώστε να εξασφαλίζεται ότι η επιρροή της Ένωσης ασκείται με τον αποτελεσματικότερο τρόπο μέσω συντονισμένης και συγκλίνουσας δράσης.

Άρθρο 17(3)

1. Η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας περιλαμβάνει το σύνολο των θεμάτων που αφορούν την ασφάλεια της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της προοδευτικής διαμόρφωσης κοινής αμυντικής πολιτικής, η οποία ενδέχεται να οδηγήσει σε κοινή άμυνα, εφόσον το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το αποφασίσει. Στην περίπτωση αυτή, συστήνει στα κράτη μέλη την υιοθέτηση μιας τέτοιας απόφασης, σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες. Η πολιτική της Ένωσης κατά την έννοια του παρόντος άρθρου δεν θίγει την ιδιαιτερότητα της πολιτικής ασφαλείας και άμυνας ορισμένων κρατών μελών και σέβεται τις υποχρεώσεις που απορρέουν για ορισμένα κράτη μέλη τα οποία θεωρούν ότι η κοινή τους άμυνα υλοποιείται στο πλαίσιο της Οργάνωσης της Συνθήκης του Βορείου Ατλαντικού (NATO), δυνάμει της συνθήκης του Βορείου Ατλαντικού, και συμβιβάζεται με την κοινή πολιτική ασφαλείας και άμυνας που διαμορφώνεται μέσα στο πλαίσιο αυτό.

Η προοδευτική διαμόρφωση κοινής αμυντικής πολιτικής υποστηρίζεται, όπως τα κράτη μέλη το κρίνουν πρόσφορο, με τη συνεργασία τους στον τομέα των εξοπλισμών.

2. Τα θέματα τα οποία μνημονεύει το παρόν άρθρο περιλαμβάνουν τις ανθρωπιστικές αποστολές και τις αποστολές διάσωσης, τις αποστολές της διατήρησης της ειρήνης, της επέμβασης μαχίμων δυνάμεων στη διαχείριση των κρίσεων, καθώς και την αποκατάσταση της ειρήνης.

3. Οι αναφερόμενες στο παρόν άρθρο αποφάσεις που έχουν συνέπειες στον τομέα της άμυνας, λαμβάνονται με την επιφύλαξη των πολιτικών και των υποχρεώσεων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 δεύτερο εδάφιο.

4. Το παρόν άρθρο δεν εμποδίζει την ανάπτυξη στενότερης συνεργασίας μεταξύ δύο ή περισσότερων κρατών μελών, σε διμερές επίπεδο, στα πλαίσια της Δυτικοευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) και του ΝΑΤΟ, στο βαθμό που αυτή η συνεργασία δεν αντιβαίνει στη συνεργασία που προβλέπεται στον παρόντα τίτλο ούτε την εμποδίζει.

5. Για την προώθηση των στόχων του παρόντος άρθρου, οι διατάξεις του θα επανεξεταστούν σύμφωνα με το άρθρο 48.

Άρθρο 18

1. Η Προεδρία εκπροσωπεί την Ένωση στα θέματα που υπάγονται στην κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας.

2. Η Προεδρία έχει την ευθύνη της εφαρμογής των αποφάσεων που λαμβάνονται δυνάμει του παρόντος τίτλου· μ' αυτή της την ιδιότητα εκφράζει καταρχήν τη θέση της Ένωσης στους διεθνείς οργανισμούς και στις διεθνείς διασκέψεις.

3. Η Προεδρία επικουρείται από τον γενικό γραμματέα του Συμβουλίου, ο οποίος ασκεί τα καθήκοντα του ύπατου εκπροσώπου για την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας.

4. Η Επιτροπή συμπράττει πλήρως στα καθήκοντα που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2. Η Προεδρία επικουρείται εάν είναι αναγκαίο στα καθήκοντα αυτά από το κράτος μέλος που θα ασκήσει την επόμενη Προεδρία.

5. Το Συμβούλιο δύναται, όταν το κρίνει απαραίτητο, να διορίζει ειδικό εντεταλμένο για συγκεκριμένα θέματα πολιτικής.

Άρθρο 19

1. Τα κράτη μέλη συντονίζουν τη δράση τους στα πλαίσια των διεθνών οργανισμών και στις διεθνείς διασκέψεις και υποστηρίζουν, στα πλαίσια αυτά, τις κοινές θέσεις. Στους διεθνείς οργανισμούς και στις διεθνείς διασκέψεις στις οποίες δεν συμμετέχουν όλα τα κράτη μέλη, τα κράτη που συμμετέχουν υποστηρίζουν τις κοινές θέσεις.

2. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1 και του άρθρου 14 παράγραφος 3, τα κράτη μέλη που εκπροσωπούνται σε διεθνείς οργανισμούς ή διεθνείς διασκέψεις όπου δεν συμμετέχουν όλα τα κράτη μέλη, τηρούν ενήμερα τα κράτη μέλη που δεν συμμετέχουν για κάθε ζήτημα κοινού ενδιαφέροντος. Όσα κράτη μέλη είναι επίσης μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών θα συνεννοούνται μεταξύ τους και θα τηρούν πλήρως ενήμερα τα άλλα κράτη μέλη. Όσα κράτη μέλη είναι μόνιμα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας φροντίζουν, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, να υπερασπίζονται τις θέσεις και τα συμφέροντα της Ένωσης, με την επιφύλαξη των ευθυνών τους δυνάμει των διατάξεων του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

Άρθρο 20

Οι διπλωματικές και προξενικές αποστολές των κρατών μελών και οι αντιπροσωπείες της Επιτροπής σε τρίτες χώρες και σε διεθνείς διασκέψεις, καθώς και οι αντιπροσωπείες τους σε διεθνείς οργανισμούς, συνεργάζονται προκειμένου να εξασφαλίζεται η τήρηση και η εφαρμογή των κοινών θέσεων και των κοινών δράσεων που έχει υιοθετήσει το Συμβούλιο.

Οι ανωτέρω εντείνουν τη συνεργασία τους ανταλλάσσοντας πληροφορίες, προβαίνοντας σε κοινές αξιολογήσεις και συμβάλλοντας στην εφαρμογή των διατάξεων που αναφέρονται στο άρθρο 20 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Άρθρο 21

Η Προεδρία ζητά τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου όσον αφορά τις κύριες πτυχές και τις βασικές επιλογές της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας και μεριμνά ώστε να λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι απόψεις του. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενημερώνεται τακτικά από την Προεδρία και την Επιτροπή για τις εξελίξεις της εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας της Ένωσης.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να απευθύνει ερωτήσεις ή να διατυπώνει συστάσεις προς το Συμβούλιο. Διεξάγει κάθε χρόνο συζήτηση για την πρόοδο που έχει σημειωθεί στην εφαρμογή της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας.

Άρθρο 22

1. Κάθε κράτος μέλος ή η Επιτροπή μπορεί να προσφεύγει στο Συμβούλιο για κάθε θέμα που αφορά την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας και να υποβάλλουν προτάσεις στο Συμβούλιο.

2. Στις περιπτώσεις που απαιτείται ταχεία λήψη αποφάσεως, η Προεδρία συγκαλεί, είτε αυτεπαγγέλτως είτε μετά από σχετική αίτηση της Επιτροπής ή ενός κράτους μέλους, έκτακτη σύνοδο του Συμβουλίου, εντός προθεσμίας σαράντα οκτώ ωρών ή, σε περίπτωση απόλυτης ανάγκης, εντός βραχύτερου διαστήματος.

Άρθρο 23(4)

1. Οι αποφάσεις δυνάμει του παρόντος τίτλου λαμβάνονται ομοφώνως από το Συμβούλιο. Οι αποχές μελών τα οποία είναι παρόντα ή αντιπροσωπεύονται δεν εμποδίζουν την θέσπιση αυτών των αποφάσεων.

Σε περίπτωση αποχής κατά τη διεξαγωγή ψηφοφορίας, ένα μέλος του Συμβουλίου δύναται να συνοδεύσει την αποχή του με τυπική δήλωση, σύμφωνα με το παρόν εδάφιο. Σ' αυτή την περίπτωση, δεν υποχρεούται να εφαρμόσει την απόφαση, αλλά αποδέχεται ότι η απόφαση δεσμεύει την Ένωση. Εκφράζοντας πνεύμα αμοιβαίας αλληλεγγύης, το εν λόγω κράτος μέλος απέχει από οποιαδήποτε δράση, η οποία ενδέχεται να αντιτίθεται ή να εμποδίζει τη δράση της Ένωσης που βασίζεται σ' αυτή την απόφαση, ενώ τα άλλα κράτη μέλη σέβονται τη θέση του. Εάν τα μέλη του Συμβουλίου που συνόδευσαν την αποχή τους με τέτοια δήλωση αντιπροσωπεύουν πλέον του ενός τρίτου των ψήφων που σταθμίζονται σύμφωνα με το άρθρο 205 παράγραφος 2 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η απόφαση δεν υιοθετείται.

2. Κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις της παραγράφου 1, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία:

- όταν υιοθετεί κοινές δράσεις, κοινές θέσεις ή λαμβάνει οποιαδήποτε άλλη απόφαση βάσει κοινής στρατηγικής,
- όταν υιοθετεί απόφαση που προβλέπει την εφαρμογή κοινής δράσης ή κοινής θέσης,
- όταν διορίζει ειδικό εντεταλμένο σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 5.

Αν μέλος του Συμβουλίου δηλώσει ότι, για σημαντικούς και δεδηλωμένους λόγους εθνικής πολιτικής, προτίθεται να αντιταχθεί στην θέσπιση απόφασης η οποία πρόκειται να ληφθεί με ειδική πλειοψηφία, δεν διεξάγεται ψηφοφορία. Το Συμβούλιο δύναται, με ειδική πλειοψηφία, να ζητήσει την παραπομπή του θέματος στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, ώστε να ληφθεί ομοφώνως απόφαση.

Οι ψήφοι των μελών του Συμβουλίου σταθμίζονται σύμφωνα με το άρθρο 205 παράγραφος 2 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Για την θέσπισή τους, οι αποφάσεις απαιτούν τουλάχιστον 62 ψήφους υπέρ, που περιλαμβάνουν τις ψήφους τουλάχιστον δέκα μελών(5).

Η παρούσα παράγραφος δεν ισχύει για αποφάσεις με στρατιωτικές συνέπειες ή με συνέπειες στην άμυνα.

3. Όσον αφορά τα διαδικαστικά θέματα, το Συμβούλιο αποφασίζει με την πλειοψηφία των μελών του.

Άρθρο 24(6)

1. Όταν είναι αναγκαίο να συναφθεί συμφωνία με ένα ή περισσότερα κράτη ή διεθνείς οργανισμούς κατ' εφαρμογή του παρόντος τίτλου, το Συμβούλιο δύναται να εξουσιοδοτήσει την Προεδρία, επικουρούμενη, κατά περίπτωση, από την Επιτροπή, να αρχίσει εν προκειμένω διαπραγματεύσεις. Οι συμφωνίες αυτές συνάπτονται από το Συμβούλιο μετά από σύσταση της Προεδρίας.

2. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομοφώνως όταν η συμφωνία αφορά θέμα ως προς το οποίο απαιτείται ομοφωνία για τη λήψη εσωτερικών αποφάσεων.

3. Όταν η συμφωνία αποσκοπεί να θέσει σε εφαρμογή κοινή δράση ή κοινή θέση, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία σύμφωνα με το άρθρο 23 παράγραφος 2.

4. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και σε θέματα που εμπίπτουν στον τίτλο VI. Όταν η συμφωνία αφορά θέμα ως προς το οποίο απαιτείται ειδική πλειοψηφία για τη λήψη εσωτερικών αποφάσεων ή μέτρων, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία σύμφωνα με το άρθρο 34 παράγραφος 3.

5. Ένα κράτος μέλος του οποίου ο αντιπρόσωπος δηλώνει στο Συμβούλιο ότι στο κράτος του πρέπει να πληρωθούν συγκεκριμένες συνταγματικές επιταγές, δεν δεσμεύεται από τη συμφωνία αυτή. Τα άλλα μέλη του Συμβουλίου μπορεί να συμφωνήσουν ότι η συμφωνία θα εφαρμοσθεί εντούτοις προσωρινά.

6. Οι συμφωνίες που συνάπτονται σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο παρόν άρθρο δεσμεύουν τα όργανα της Ένωσης.

Άρθρο 25(7)

Με την επιφύλαξη του άρθρου 207 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, μια επιτροπή πολιτικής και ασφαλείας παρακολουθεί τη διεθνή κατάσταση στους τομείς που εμπíπτουν στην κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας και συμβάλλει στον καθορισμό των πολιτικών διατυπώνοντας γνώμες απευθυνόμενες στο Συμβούλιο, είτε μετά από αίτηση του Συμβουλίου είτε με δική της πρωτοβουλία. Η εν λόγω επιτροπή εποπτεύει επίσης την εφαρμογή των συμπεφωνημένων πολιτικών, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της Προεδρίας και της Επιτροπής.

Στα πλαίσια του παρόντος τίτλου, η εν λόγω επιτροπή ασκεί, υπό την ευθύνη του Συμβουλίου, τον πολιτικό έλεγχο και τη στρατηγική διεύθυνση των επιχειρήσεων διαχείρισης κρίσεων. Το Συμβούλιο δύναται, για τους σκοπούς των επιχειρήσεων διαχείρισης κρίσεων και για τη διάρκειά τους, όπως προσδιορίζονται από το Συμβούλιο, να εξουσιοδοτεί την εν λόγω επιτροπή να λαμβάνει τις προσηκουσες αποφάσεις που αφορούν τον πολιτικό έλεγχο και τη στρατηγική διεύθυνση της επιχείρησης, υπό την επιφύλαξη του άρθρου 47.

Άρθρο 26

Ο γενικός γραμματέας του Συμβουλίου, ύπατος εκπρόσωπος για την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας, επικουρεί το Συμβούλιο σε θέματα που υπάγονται στην κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας, συμβάλλοντας ιδίως στη διατύπωση, την προπαρασκευή και την εφαρμογή αποφάσεων πολιτικής, και, όπου απαιτείται, ενεργώντας εξ ονόματος του Συμβουλίου κατ' αίτηση της Προεδρίας, διεξάγοντας πολιτικό διάλογο με τρίτους.

Άρθρο 27

Η Επιτροπή συμπράττει πλήρως στις εργασίες του τομέα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας.

Άρθρο 27 Α(8)

1. Η ενισχυμένη συνεργασία σε έναν από τους τομείς που αναφέρονται στον παρόντα τίτλο σκοπό έχει να διαφυλάξει τις αξίες και να υπηρετήσει τα συμφέροντα της Ένωσης στο σύνολό της, εδραιώνοντας την ταυτότητά της ως συνεκτικής δύναμης στη διεθνή σκηνή. Μια τέτοια συνεργασία σέβεται:

- τις αρχές, τους στόχους, τους γενικούς προσανατολισμούς και τη συνοχή της εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, καθώς και τις αποφάσεις οι οποίες λαμβάνονται στο πλαίσιο αυτής της πολιτικής,

- τις αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας

- τη συνοχή μεταξύ του συνόλου των πολιτικών της Ένωσης και της εξωτερικής δράσης

της.

2. Τα άρθρα 11 έως 27 και τα άρθρα 27 Β έως 28 εφαρμόζονται στην ενισχυμένη συνεργασία, η οποία προβλέπεται στο παρόν άρθρο, εκτός αν άλλως ορίζεται στο άρθρο 27 Γ και στα άρθρα 43 έως 45.

Άρθρο 27 Β(9)

Η ενισχυμένη συνεργασία δυνάμει του παρόντος τίτλου αφορά την εφαρμογή κοινής δράσης ή κοινής θέσης. Δεν μπορεί να αφορά θέματα που έχουν στρατιωτικές συνέπειες ή συνέπειες στον τομέα της άμυνας.

Άρθρο 27 Γ(10)

Τα κράτη μέλη τα οποία προτίθενται να καθιερώσουν μεταξύ τους ενισχυμένη συνεργασία βάσει του άρθρου 27 Β απευθύνουν σχετική αίτηση προς το Συμβούλιο.

Η αίτηση διαβιβάζεται στην Επιτροπή και, προς ενημέρωση, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η Επιτροπή δίνει τη γνώμη της, ιδίως σχετικά με τη συνοχή της σχεδιαζόμενης ενισχυμένης συνεργασίας με τις πολιτικές της Ένωσης. Η εξουσιοδότηση παρέχεται από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει, σύμφωνα με το άρθρο 23 παράγραφος 2 δεύτερο και τρίτο εδάφιο, τηρουμένων των άρθρων 43 έως 45.

Άρθρο 27 Δ(11)

Με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της Προεδρίας και της Επιτροπής, ο γενικός γραμματέας του Συμβουλίου, ύπατος εκπρόσωπος για θέματα κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, μεριμνά ιδίως ώστε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και όλα τα μέλη του Συμβουλίου να ενημερώνονται πλήρως σχετικά με την εφαρμογή της ενισχυμένης συνεργασίας στον τομέα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας.

Άρθρο 27 Ε(12)

Κάθε κράτος μέλος, το οποίο επιθυμεί να συμμετάσχει σε ενισχυμένη συνεργασία, η οποία καθιερώνεται βάσει του άρθρου 27 Γ, κοινοποιεί την πρόθεσή του στο Συμβούλιο και ενημερώνει την Επιτροπή. Η Επιτροπή διαβιβάζει γνώμη στο Συμβούλιο, εντός προθεσμίας τριών μηνών από την ημερομηνία παραλαβής της κοινοποίησης. Εντός προθεσμίας τεσσάρων μηνών από την ημερομηνία παραλαβής της κοινοποίησης, το Συμβούλιο αποφασίζει σχετικά με το αίτημα καθώς και σχετικά με ενδεχόμενες ειδικές διατάξεις που τυχόν κρίνει αναγκαίες. Η απόφαση λογίζεται εγκριθείσα, εκτός αν το Συμβούλιο, με ειδική πλειοψηφία, αποφασίσει, εντός της ίδιας προθεσμίας να παραμείνει εκκρεμές το αίτημα· στην περίπτωση αυτή, το Συμβούλιο αιτιολογεί την απόφασή του και τάσσει προθεσμία για την επανεξέτασή της.

Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία. Ως ειδική πλειοψηφία ορίζεται η αυτή αναλογία των σταθμισμένων ψήφων και η αυτή αναλογία του αριθμού των αφορωμένων μελών του Συμβουλίου, όπως καθορίζονται στο άρθρο 23 παράγραφος 2 τρίτο εδάφιο.

Άρθρο 28

1. Τα άρθρα 189, 190, 196 έως 199, 203, 204, 206 έως 209, 213 έως 219, 255 και 290 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, εφαρμόζονται στις διατάξεις σχετικά με τους τομείς που αποτελούν το αντικείμενο του παρόντος τίτλου.

2. Οι διοικητικές δαπάνες τις οποίες συνεπάγονται για τα όργανα οι διατάξεις σχετικά με τους τομείς που αποτελούν το αντικείμενο του παρόντος τίτλου, βαρύνουν τον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

3. Οι λειτουργικές δαπάνες τις οποίες συνεπάγεται η εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων, βαρύνουν επίσης τον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, πλην των δαπανών που οφείλονται σε ενέργειες που έχουν στρατιωτικές συνέπειες ή συνέπειες στην άμυνα και των περιπτώσεων όπου το Συμβούλιο λαμβάνει ομόφωνα διαφορετική απόφαση.

Στις περιπτώσεις που οι δαπάνες δεν καταλογίζονται στον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, αυτές βαρύνουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με την κλείδα ακαθάριστου εθνικού προϊόντος, εκτός εάν το Συμβούλιο λάβει ομόφωνα διαφορετική απόφαση. Όσον αφορά τις δαπάνες που οφείλονται σε ενέργειες που έχουν στρατιωτικές συνέπειες ή συνέπειες στην άμυνα, τα κράτη μέλη οι αντιπρόσωποι των οποίων στο Συμβούλιο, προέβησαν σε τυπική δήλωση δύναμει του άρθρου 23 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο, δεν υποχρεούνται να συμβάλουν στην χρηματοδότησή τους.

4. Στις δαπάνες που βαρύνουν τον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εφαρμόζεται η διαδικασία του προϋπολογισμού που ορίζεται στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

ΤΙΤΛΟΣ VI ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Άρθρο 29(13)

Με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, στόχος της Ένωσης είναι να παρέχει στους πολίτες υψηλό επίπεδο προστασίας εντός ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, με την ανάπτυξη από κοινού δράσης μεταξύ των κρατών μελών στον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, και με την πρόληψη και την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας.

Ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται με την πρόληψη και την καταπολέμηση της εγκληματικότητας, οργανωμένης ή μη, ιδίως της τρομοκρατίας, της εμπορίας ανθρώπων και των εγκλημάτων κατά παιδιών, της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών και όπλων, της δωροδοκίας και της απάτης, μέσω:

- στενότερης συνεργασίας μεταξύ αστυνομικών δυνάμεων, τελωνειακών και άλλων αρμοδίων αρχών στα κράτη μέλη, τόσο απ' ευθείας όσο και μέσω της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (Eurojpol), σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 30 και 32,

- στενότερης συνεργασίας μεταξύ δικαστικών και άλλων αρμοδίων αρχών των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας μέσω της Ευρωπαϊκής Μονάδας Δικαστικής Συνεργασίας (Eurojust), σύμφωνα με τα άρθρα 31 και 32,

- προσέγγισης, όπου είναι αναγκαίο, των κανόνων σε ποινικές υποθέσεις στα κράτη μέλη, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 31 στοιχείο ε).

Άρθρο 30

1. Η από κοινού δράση στον τομέα της αστυνομικής συνεργασίας περιλαμβάνει:

α) την επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων αρχών, συμπεριλαμβανομένων των αστυνομικών, τελωνειακών και άλλων ειδικών υπηρεσιών επιβολής του νόμου των κρατών μελών, σε σχέση με την πρόληψη, την εξακρίβωση και τη διερεύνηση αξιόποινων πράξεων·

β) τη συλλογή, αποθήκευση, επεξεργασία, ανάλυση και ανταλλαγή σχετικών πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που κατέχουν οι υπηρεσίες επιβολής του νόμου για αναφορές ως προς τις καταχωρήσεις ύποπτων οικονομικών συναλλαγών, ιδίως μέσω της Ευρωπαϊκής, υπό την

επιφύλαξη των κατάλληλων διατάξεων για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα·
γ) συνεργασία και κοινές πρωτοβουλίες για την κατάρτιση, την ανταλλαγή αξιωματικών-
συνδέσμων, την απόσπαση υπαλλήλων, τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού και την εγκληματολογική έρευνα·
δ) την κοινή αξιολόγηση ιδιαίτερων τεχνικών έρευνας σε σχέση με την εξακρίβωση
σοβαρών μορφών οργανωμένης εγκληματικότητας.

2. Το Συμβούλιο προωθεί τη συνεργασία μέσω της Ευρωπαϊκής, ειδικότερα δε, εντός πέντε ετών
από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της συνθήκης του Άμστερνταμ:

α) παρέχει τη δυνατότητα στην Ευρωπαϊκή να διευκολύνει και να υποστηρίζει την
προετοιμασία, και να ενθαρρύνει το συντονισμό και τη διεξαγωγή ειδικών δράσεων έρευνας από τις
αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρησιακών δράσεων κοινών ομάδων,
οι οποίες περιλαμβάνουν εκπροσώπους της Ευρωπαϊκής, ως υποστηρίξη·

β) θεσπίζει μέτρα που επιτρέπουν στην Ευρωπαϊκή να ζητεί από τις αρμόδιες αρχές των
κρατών μελών να διενεργούν και να συντονίζουν τις έρευνες τους για συγκεκριμένες υποθέσεις και να
αναπτύσσει ειδική εμπειρία, η οποία μπορεί να τεθεί στη διάθεση των κρατών μελών και να τα συνδράμει
κατά την έρευνα υποθέσεων οργανωμένης εγκληματικότητας·

γ) ευνοεί την καθιέρωση επαφών μεταξύ εισαγγελικών/ανακριτικών υπαλλήλων ειδικών
στην καταπολέμηση της οργανωμένης εγκληματικότητας, σε στενή συνεργασία με την Ευρωπαϊκή·

δ) εγκαθιδρύει δίκτυο έρευνας, τεκμηρίωσης και στατιστικής σχετικά με τη διασυνοριακή
εγκληματικότητα.

Άρθρο 31(14)

1. Η από κοινού δράση για τη δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις περιλαμβάνει, μεταξύ
άλλων, τα εξής:

α) διευκόλυνση και επιτάχυνση της συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων υπουργείων και των
δικαστικών αρχών ή αντίστοιχων αρμόδιων αρχών των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένης της
συνεργασίας, όταν ενδείκνυται, μέσω της Eurojust, σε σχέση με τη διεξαγωγή δίκων και την εκτέλεση
αποφάσεων·

β) διευκόλυνση της έκδοσης μεταξύ των κρατών μελών·

γ) εξασφάλιση της συμβατότητας των κανόνων που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη, στο
βαθμό που είναι αναγκαίο, για τη βελτίωση της εν λόγω συνεργασίας·

δ) πρόληψη των συγκρούσεων δικαιοδοσίας μεταξύ κρατών μελών·

ε) προοδευτική θέσπιση μέτρων για τον καθορισμό ελάχιστων κανόνων ως προς τα στοιχεία
της αντικειμενικής υποστάσεως των αξιόποινων πράξεων και τις ποινές στους τομείς της οργανωμένης
εγκληματικότητας, της τρομοκρατίας και της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών.

2. Το Συμβούλιο ενθαρρύνει τη συνεργασία μέσω της Eurojust ως εξής:

α) επιτρέπει στην Eurojust να συμβάλλει στον αποτελεσματικό συντονισμό μεταξύ των
εθνικών διωκτικών αρχών των κρατών μελών·

β) ευνοεί τη συμμετοχή της Eurojust στις έρευνες σχετικά με θέματα σοβαρής
διασυνοριακής εγκληματικότητας, ιδίως σε περίπτωση οργανωμένης εγκληματικότητας, λαμβανομένων
μεταξύ άλλων υπόψη των αναλύσεων που πραγματοποιεί η Ευρωπαϊκή·

γ) διευκολύνει τη στενή συνεργασία της Eurojust με το ευρωπαϊκό δικαστικό δίκτυο, ιδίως
προκειμένου να διευκολύνεται η εκτέλεση αιτήσεων δικαστικής συνδρομής και αιτήσεων έκδοσης.

Άρθρο 32

Το Συμβούλιο καθορίζει τις προϋποθέσεις και τους περιορισμούς υπό τους οποίους οι αρμόδιες
αρχές που αναφέρονται στα άρθρα 30 και 31 μπορούν να αναλάβουν δράση στο έδαφος άλλου κράτους
μέλους σε σύνδεση και σε συμφωνία με τις αρχές του τελευταίου.

Άρθρο 33

Ο παρών τίτλος δεν θίγει την άσκηση των αρμοδιοτήτων που εμπίπτουν στα κράτη μέλη για την
τήρηση της δημόσιας τάξης και τη διαφύλαξη της εσωτερικής ασφαλείας.

Άρθρο 34

1. Στους τομείς που αναφέρονται στον παρόντα τίτλο, τα κράτη μέλη αλληλοενημερώνονται και
διαβουλεύονται μεταξύ τους στα πλαίσια του Συμβουλίου προκειμένου να συντονίζουν τη δράση τους.
Προς το σκοπό αυτό, καθιερώνουν συνεργασία μεταξύ των αντίστοιχων υπηρεσιών των διοικήσεών τους.

2. Το Συμβούλιο λαμβάνει μέτρα και προωθεί, με τις κατάλληλες μορφές και διαδικασίες, όπως
ορίζονται στον παρόντα τίτλο, τη συνεργασία η οποία συμβάλλει στην επιδίωξη των στόχων της Ένωσης.
Προς το σκοπό αυτό, αποφασίζοντας ομόφωνα κατόπιν πρωτοβουλίας οποιουδήποτε κράτους μέλους ή
της Επιτροπής, το Συμβούλιο μπορεί:

α) να υιοθετεί κοινές θέσεις προσδιορίζοντας την προσέγγιση της Ένωσης ως προς συγκεκριμένο θέμα·

β) να υιοθετεί αποφάσεις-πλαίσιο με σκοπό την προσέγγιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών. Οι αποφάσεις-πλαίσιο δεσμεύουν τα κράτη μέλη ως προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα αλλά αφήνουν στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών την επιλογή του τύπου και των μέσων. Δεν παράγουν άμεσο αποτέλεσμα·

γ) να υιοθετεί αποφάσεις για οποιοδήποτε άλλο σκοπό συνεπή με τους στόχους του παρόντος τίτλου, αποκλειόμενης οποιασδήποτε προσέγγισης των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών. Οι αποφάσεις αυτές είναι δεσμευτικές και δεν παράγουν άμεσο αποτέλεσμα· το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή αυτών των αποφάσεων στο επίπεδο της Ένωσης·

δ) να καταρτίζει συμβάσεις, τις οποίες συνιστά στα κράτη μέλη προς αποδοχή σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες. Τα κράτη μέλη κινούν τις εφαρμοστέες διαδικασίες εντός προθεσμίας που ορίζεται από το Συμβούλιο.

Εκτός αν άλλως ορίζουν, οι συμβάσεις αυτές, αφού υιοθετηθούν τουλάχιστον από τα μισά κράτη μέλη, αρχίζουν να ισχύουν στα εν λόγω κράτη μέλη· τα μέτρα εφαρμογής των συμβάσεων αυτών θεσπίζονται από το Συμβούλιο με πλειοψηφία δύο τρίτων των Συμβαλλομένων Μερών.

3.(15) Όταν το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, οι ψήφοι των μελών του σταθμίζονται όπως ορίζεται στο άρθρο 205 παράγραφος 2 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας· για τη θέσπιση των πράξεων του Συμβουλίου, απαιτούνται τουλάχιστον 62 ψήφοι υπέρ, που περιλαμβάνουν τις ψήφους δέκα τουλάχιστον μελών.

**Συνθήκη του
Άμστερνταμ που
τροποποιεί τη
συνθήκη για την
ευρωπαϊκή
ένωση, τις
συνθήκες περι
ιδρύσεως των
ευρωπαϊκών
κοινοτήτων και
ορισμένες
συναφείς
πράξεις -
Μέρος πρώτο,
ουσιαστικές
τροποποιήσεις**

Λαμβάνεται η απόφαση να διευκολυνθεί η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, διαφυλάσσοντας ταυτόχρονα την ασφάλεια και την προστασία των λαών τους, με την εγκαθίδρυση ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας Συνθήκης,
ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΜΙΑ ΚΟΙΝΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Άρθρο I.1

1. Η Ένωση καθορίζει και εφαρμόζει μια κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας η οποία καλύπτει όλους τους τομείς της εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας και της οποίας στόχοι είναι:

- η διαφύλαξη των κοινών αξιών, των θεμελιωδών συμφερόντων, της ανεξαρτησίας και της ακεραιότητας της Ένωσης σύμφωνα με τις αρχές του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών,
- η ενίσχυση της ασφαλείας της Ένωσης υπό όλες τις μορφές της,
- η διατήρηση της ειρήνης και η ενίσχυση της διεθνούς ασφαλείας, σύμφωνα με τις αρχές του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, καθώς και σύμφωνα με τις αρχές της Τελικής Πράξης του Ελσίνκι και τους στόχους του Χάρτη των Παρισίων, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που αφορούν τα εξωτερικά σύνορα,
- η προώθηση της διεθνούς συνεργασίας,
- η ανάπτυξη και η εδραίωση της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου, καθώς και ο σεβασμός των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών.

2. Τα κράτη μέλη υποστηρίζουν ενεργά και ανεπιφυλάκτως την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας της Ένωσης, με πνεύμα πίστης και αμοιβαίας αλληλεγγύης. Τα κράτη μέλη εργάζονται ομού για την ενίσχυση και ανάπτυξη της αμοιβαίας πολιτικής τους αλληλεγγύης. Απέχουν από κάθε δράση αντίθετη προς τα συμφέροντα της Ένωσης ή ικανή να θίξει την αποτελεσματικότητά της ως συνεκτικής δύναμης στις διεθνείς σχέσεις. Το Συμβούλιο μεριμνά για την τήρηση αυτών των αρχών.

Άρθρο I.2

Η Ένωση επιδιώκει τους στόχους που καθορίζονται στο άρθρο I.1:

- καθορίζοντας τις αρχές και τους γενικούς προσανατολισμούς για την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας,
- αποφασίζοντας για κοινές στρατηγικές,
- υιοθετώντας κοινές δράσεις,
- υιοθετώντας κοινές θέσεις,
- ενισχύοντας τη συστηματική συνεργασία μεταξύ κρατών μελών για την άσκηση της πολιτικής τους.

Άρθρο I.3

1. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καθορίζει τις αρχές και τους γενικούς προσανατολισμούς της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, συμπεριλαμβανομένων των θεμάτων που έχουν συνέπειες στην άμυνα.

2. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφασίζει για κοινές στρατηγικές οι οποίες θα εφαρμόζονται από την Ένωση, στους τομείς στους οποίους τα κράτη μέλη έχουν σημαντικά κοινά συμφέροντα. Οι κοινές στρατηγικές καθορίζουν τους στόχους τους, τη διάρκειά τους και τα μέσα που πρέπει να παρέχονται από την Ένωση και τα κράτη μέλη.

3. Το Συμβούλιο λαμβάνει τις απαραίτητες αποφάσεις για τον καθορισμό και την εφαρμογή της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας βάσει των γενικών προσανατολισμών που καθορίζει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Το Συμβούλιο συνιστά κοινές στρατηγικές στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και τις εφαρμόζει, ιδίως υιοθετώντας κοινές δράσεις και κοινές θέσεις. Το Συμβούλιο μεριμνά για την ενότητα, τη συνοχή και την αποτελεσματικότητα της δράσης της Ένωσης.

Άρθρο I.4

1. Το Συμβούλιο υιοθετεί κοινές δράσεις. Οι κοινές δράσεις αντιμετωπίζουν ειδικές καταστάσεις όταν κρίνεται ότι απαιτείται επιχειρησιακή δράση εκ μέρους της Ένωσης. Προσδιορίζουν τους στόχους τους, το πεδίο εφαρμογής τους, τα μέσα που πρέπει να τεθούν στη διάθεση της Ένωσης, τις προϋποθέσεις εφαρμογής τους και, εφόσον είναι απαραίτητο, τη διάρκειά τους.

2. Σε περίπτωση αλλαγής των περιστάσεων με σαφή επιπτώση στο θέμα το οποίο αποτελεί αντικείμενο κοινής δράσης, το Συμβούλιο αναθεωρεί τις αρχές και τους στόχους αυτής της δράσης και λαμβάνει τις αναγκαίες αποφάσεις. Η κοινή δράση εξακολουθεί να ισχύει ενόσω το Συμβούλιο δεν έχει αποφασίσει.

3. Οι κοινές δράσεις δεσμεύουν τα κράτη μέλη όσον αφορά τις θέσεις που υιοθετούν και τη διεξαγωγή της δράσης τους.

4. Το Συμβούλιο μπορεί να ζητήσει από την Επιτροπή να του υποβάλει οιοσδήποτε προτάσεις ενδείκνυνται όσον αφορά την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας για να εξασφαλίσει την εφαρμογή μιας κοινής δράσης.

5. Κάθε θέση ή δράση κατ' ιδίαν κράτους μέλους η οποία σχεδιάζεται στα πλαίσια κοινής δράσης, γνωστοποιείται μέσα σε προθεσμίες οι οποίες επιτρέπουν, εάν είναι αναγκαίο, προηγούμενη συνεννόηση στα πλαίσια του Συμβουλίου. Η υποχρέωση της προηγούμενης ενημέρωσης δεν εφαρμόζεται στα μέτρα που αποτελούν απλή μεταφορά, σε εθνικό επίπεδο, των αποφάσεων του Συμβουλίου.

6. Σε περίπτωση επιτακτικής ανάγκης που οφείλεται σε μεταβολή της κατάστασης και ελλείψει αποφάσεως του Συμβουλίου, τα κράτη μέλη μπορούν να λάβουν, επειγόντως, τα μέτρα που επιβάλλονται στα πλαίσια των γενικών στόχων της κοινής δράσης. Το αφορώμενο κράτος μέλος ενημερώνει αμέσως το Συμβούλιο για τα ληφθέντα μέτρα.

7. Σε περίπτωση σοβαρών δυσχερειών κατά την εφαρμογή μιας κοινής δράσης, ένα κράτος μέλος προσφεύγει στο Συμβούλιο το οποίο τις συζητά και αναζητεί τις κατάλληλες λύσεις. Οι λύσεις αυτές δεν μπορούν να αντιβαίνουν προς τους στόχους της κοινής δράσης ούτε να βλάπτουν την αποτελεσματικότητά της.

Άρθρο I.5

Το Συμβούλιο υιοθετεί κοινές θέσεις. Οι κοινές θέσεις καθορίζουν τη στάση της Ένωσης επί συγκεκριμένου ζητήματος γεωγραφικής ή θεματικής φύσεως. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι εθνικές τους πολιτικές να συνάδουν προς τις κοινές θέσεις.

Άρθρο I.6

Τα κράτη μέλη αλληλοενημερώνονται και συνεννοούνται μεταξύ τους στα πλαίσια του Συμβουλίου για κάθε ζήτημα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας που παρουσιάζει γενικό ενδιαφέρον, ώστε να εξασφαλίζεται ότι η επιρροή της Ένωσης ασκείται με τον αποτελεσματικότερο τρόπο μέσω συντονισμένης και συγκλίνουσας δράσης.

Άρθρο I.7

1. Η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας περιλαμβάνει το σύνολο των θεμάτων που αφορούν την ασφάλεια της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της προοδευτικής διαμόρφωσης κοινής αμυντικής πολιτικής, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο, η οποία ενδέχεται να οδηγήσει σε κοινή άμυνα, εφόσον το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το αποφασίσει. Στην περίπτωση αυτή, θα συστήσει στα κράτη μέλη την υιοθέτηση μιας τέτοιας απόφασης, σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες.

Η Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση (ΔΕΕ) αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ανάπτυξης της Ένωσης,

παρέχοντας στην Ένωση πρόσβαση σε επιχειρησιακή ικανότητα, ιδίως στα πλαίσια της παραγράφου 2. Υποστηρίζει την Ένωση στη διαμόρφωση των αμυντικών πλευρών της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας όπως προβλέπεται στο παρόν άρθρο. Η Ένωση ενισχύει, αντιστοίχως, στενότερες θεσμικές σχέσεις με τη ΔΕΕ με στόχο τη δυνατότητα ενσωμάτωσης της ΔΕΕ στην Ένωση, εφόσον το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το αποφασίσει. Στην περίπτωση αυτή, θα συστήσει στα κράτη μέλη την υιοθέτηση μιας τέτοιας απόφασης, σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες.

Η πολιτική της Ένωσης κατά την έννοια του παρόντος άρθρου δεν θίγει την ιδιαιτερότητα της πολιτικής ασφάλειας και άμυνας ορισμένων κρατών μελών και σέβεται τις υποχρεώσεις που απορρέουν για ορισμένα κράτη μέλη τα οποία θεωρούν ότι η κοινή τους άμυνα υλοποιείται στα πλαίσια της Οργάνωσης της Συνθήκης του Βορείου Ατλαντικού (Ν.Α.Τ.Ο.), δυνάμει της Συνθήκης του Βορείου Ατλαντικού και συμβιβάζεται με την κοινή πολιτική ασφαλείας και άμυνας που διαμορφώνεται μέσα στο πλαίσιο αυτό.

Η προοδευτική διαμόρφωση κοινής αμυντικής πολιτικής θα υποστηρίζεται, όπως τα κράτη μέλη το κρίνουν πρόσφορο, με τη συνεργασία τους στον τομέα των εξοπλισμών.

2. Τα θέματα τα οποία μνημονεύει το παρόν άρθρο περιλαμβάνουν τις ανθρωπιστικές αποστολές και τις αποστολές διάσωσης, τις αποστολές της διατήρησης της ειρήνης, της επέμβασης μαχίμων δυνάμεων στη διαχείριση των κρίσεων, καθώς και την αποκατάσταση της ειρήνης.

3. Η Ένωση θα προσφεύγει στη ΔΕΕ για την εκπόνηση και την εφαρμογή των αποφάσεων και των δράσεων της Ένωσης που έχουν συνέπειες στην άμυνα. Η αρμοδιότητα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου να καθορίζει προσανατολισμούς σύμφωνα με το άρθρο I.3 ισχύει επίσης σε σχέση με τη ΔΕΕ για τα θέματα για τα οποία η Ένωση προσφεύγει στη ΔΕΕ.

Όταν η Ένωση προσφεύγει στη ΔΕΕ για την εκπόνηση και την εφαρμογή αποφάσεων της Ένωσης σχετικά με τις αποστολές που αναφέρονται στην παράγραφο 2, όλα τα κράτη μέλη της Ένωσης δικαιούνται να συμμετέχουν πλήρως στις εν λόγω αποστολές. Το Συμβούλιο, σε συμφωνία με τα όργανα της ΔΕΕ, θεσπίζει τις αναγκαίες πρακτικές ρυθμίσεις προκειμένου όλα τα κράτη μέλη που συμβάλλουν στις εν λόγω αποστολές να μπορούν να συμμετέχουν πλήρως και ισότιμα στο σχεδιασμό και στη λήψη αποφάσεων στα πλαίσια της ΔΕΕ.

Οι αποφάσεις της παρούσας παραγράφου που έχουν συνέπειες στην άμυνα λαμβάνονται με την επιφύλαξη των πολιτικών και των υποχρεώσεων που αναφέρονται στην παράγραφο 1, τρίτο εδάφιο.

4. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν εμποδίζουν την ανάπτυξη στενότερης συνεργασίας μεταξύ δύο ή περισσότερων κρατών μελών, σε διμερές επίπεδο, στα πλαίσια της ΔΕΕ και της Ατλαντικής Συμμαχίας, στο βαθμό που αυτή η συνεργασία δεν αντιβαίνει στη συνεργασία που προβλέπεται στον παρόντα τίτλο ούτε την εμποδίζει.

5. Για την προώθηση των στόχων του παρόντος άρθρου, οι διατάξεις του θα επανεξεταστούν σύμφωνα με το άρθρο N.

Άρθρο I.8

1. Η Προεδρία εκπροσωπεί την Ένωση στα θέματα που υπάγονται στην κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας.

2. Η Προεδρία έχει την ευθύνη της εφαρμογής των αποφάσεων που λαμβάνονται δυνάμει του παρόντος τίτλου· με αυτή της την ιδιότητα εκφράζει καταρχήν τη θέση της Ένωσης στους διεθνείς οργανισμούς και στις διεθνείς διασκέψεις.

3. Η Προεδρία επικουρείται από το Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου, ο οποίος ασκεί τα καθήκοντα του Υπατού Εκπροσώπου για την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας.

4. Η Επιτροπή συμπράττει πλήρως στα καθήκοντα που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2. Η Προεδρία επικουρείται εάν είναι αναγκαίο στα καθήκοντα αυτά από το κράτος μέλος που θα ασκήσει την επόμενη Προεδρία.

5. Το Συμβούλιο δύναται, όταν το κρίνει απαραίτητο, να διορίζει ειδικό εντεταλμένο για συγκεκριμένα θέματα πολιτικής.

Άρθρο I.9

1. Τα κράτη μέλη συντονίζουν τη δράση τους στα πλαίσια των διεθνών οργανισμών και στις διεθνείς διασκέψεις και υποστηρίζουν, στα πλαίσια αυτά, τις κοινές θέσεις. Στους διεθνείς οργανισμούς και στις διεθνείς διασκέψεις στις οποίες δεν συμμετέχουν όλα τα κράτη μέλη, τα κράτη που συμμετέχουν υποστηρίζουν τις κοινές θέσεις.

2. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1 και του άρθρου I.4, παράγραφος 3, τα κράτη μέλη που εκπροσωπούνται σε διεθνείς οργανισμούς ή διεθνείς διασκέψεις όπου δεν συμμετέχουν όλα τα κράτη μέλη, τηρούν ενήμερα τα κράτη μέλη που δεν συμμετέχουν για κάθε ζήτημα κοινού ενδιαφέροντος. Όσα κράτη μέλη είναι επίσης μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών θα συνεννοούνται μεταξύ τους και θα τηρούν πλήρως ενήμερα τα άλλα κράτη μέλη. Όσα κράτη μέλη είναι μόνιμα μέλη του

Συμβουλίου Ασφαλείας φροντίζουν, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, να υπερασπίζονται τις θέσεις και τα συμφέροντα της Ένωσης, με την επιφύλαξη των ευθυνών τους δυνάμει των διατάξεων του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

Άρθρο I.10

Οι διπλωματικές και προξενικές αποστολές των κρατών μελών και οι αντιπροσωπείες της Επιτροπής σε τρίτες χώρες και σε διεθνείς διασκέψεις, καθώς και οι αντιπροσωπείες τους σε διεθνείς οργανισμούς, συνεργάζονται προκειμένου να εξασφαλίζεται η τήρηση και η εφαρμογή των κοινών θέσεων και των κοινών δράσεων που έχει υιοθετήσει το Συμβούλιο. Οι ανωτέρω εντείνουν τη συνεργασία τους ανταλλάσσοντας πληροφορίες, προβαίνοντας σε κοινές αξιολογήσεις και συμβάλλοντας στην εφαρμογή των διατάξεων που αναφέρονται στο άρθρο 8 Γ της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Άρθρο I.11

Η Προεδρία ζητά τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου όσον αφορά τις κύριες πτυχές και τις βασικές επιλογές της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας και μεριμνά ώστε να λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι απόψεις του. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενημερώνεται τακτικά από την προεδρία και την Επιτροπή για τις εξελίξεις της εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας της Ένωσης. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να απευθύνει ερωτήσεις ή να διατυπώνει συστάσεις προς το Συμβούλιο. Διεξάγει κάθε χρόνο συζήτηση, για την πρόοδο που έχει σημειωθεί στην εφαρμογή της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας.

Άρθρο I.12

1. Κάθε κράτος μέλος ή η Επιτροπή μπορούν να προσφεύγουν στο Συμβούλιο για κάθε θέμα που αφορά την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας και να υποβάλλουν προτάσεις στο Συμβούλιο.

2. Στις περιπτώσεις που απαιτείται ταχεία λήψη αποφάσεως, η προεδρία συγκαλεί, είτε αυτεπαγγέλτως είτε μετά από σχετική αίτηση της Επιτροπής ή ενός κράτους μέλους, έκτακτη σύνοδο του Συμβουλίου, εντός προθεσμίας σαράντα οκτώ ωρών ή, σε περίπτωση απόλυτης ανάγκης, εντός βραχύτερου διαστήματος.

Άρθρο I.13

1. Οι αποφάσεις δυνάμει του παρόντος Τίτλου λαμβάνονται ομοφώνως από το Συμβούλιο. Οι αποχές μελών τα οποία είναι παρόντα ή αντιπροσωπεύονται δεν εμποδίζουν τη θέσπιση αυτών των αποφάσεων. Σε περίπτωση αποχής κατά τη διεξαγωγή ψηφοφορίας, ένα μέλος του Συμβουλίου δύναται να συνοδεύσει την αποχή του με τυπική δήλωση, σύμφωνα με το παρόν εδάφιο. Σ' αυτή την περίπτωση, δεν υποχρεούται να εφαρμόσει την απόφαση, αλλά αποδέχεται ότι η απόφαση δεσμεύει την Ένωση.

Εκφράζοντας πνεύμα αμοιβαίας αλληλεγγύης, το εν λόγω κράτος μέλος απέχει από οποιαδήποτε δράση, η οποία ενδέχεται να αντιτίθεται ή να εμποδίζει τη δράση της Ένωσης που βασίζεται σ' αυτή την απόφαση, ενώ τα άλλα κράτη μέλη σέβονται τη θέση του. Εάν τα μέλη του Συμβουλίου που συνόδευσαν την αποχή τους με τέτοια δήλωση αντιπροσωπεύουν πλέον του ενός τρίτου των ψήφων που σταθμίζονται σύμφωνα με το άρθρο 148, παράγραφος 2 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η απόφαση δεν υιοθετείται.

2. Κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις της παραγράφου 1, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία:

- όταν υιοθετεί κοινές δράσεις, κοινές θέσεις ή λαμβάνει οποιαδήποτε άλλη απόφαση βάσει κοινής στρατηγικής,

- όταν υιοθετεί απόφαση που προβλέπει την εφαρμογή κοινής δράσης ή κοινής θέσης.

Αν μέλος του Συμβουλίου δηλώσει ότι, για σημαντικούς και δεδηλωμένους λόγους εθνικής πολιτικής, προτίθεται να αντιταχθεί στη θέσπιση απόφασης η οποία πρόκειται να ληφθεί με ειδική πλειοψηφία, δεν διεξάγεται ψηφοφορία. Το Συμβούλιο δύναται, με ειδική πλειοψηφία, να ζητήσει την παραπομπή του θέματος στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, ώστε να ληφθεί ομοφώνως απόφαση. Οι ψήφοι των μελών του Συμβουλίου σταθμίζονται σύμφωνα με το άρθρο 148, παράγραφος 2 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Για τη θέσπισή τους, οι αποφάσεις απαιτούν τουλάχιστον 62 ψήφους υπέρ, που περιλαμβάνουν τις ψήφους τουλάχιστον 10 μελών. Η παρούσα παράγραφος δεν ισχύει για αποφάσεις με στρατιωτικές συνέπειες ή με συνέπειες στην άμυνα.

3. Όσον αφορά τα διαδικαστικά θέματα, το Συμβούλιο αποφασίζει με την πλειοψηφία των μελών του.

Άρθρο I.14

Όταν είναι αναγκαίο να συναφθεί συμφωνία με ένα ή περισσότερα κράτη ή διεθνείς οργανισμούς κατ' εφαρμογή του παρόντος τίτλου, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα, δύναται να εξουσιοδοτήσει την Προεδρία, επικουρούμενη, κατά περίπτωση, από την Επιτροπή, να αρχίσει εν προκειμένω διαπραγματεύσεις. Οι συμφωνίες αυτές συνάπτονται από το Συμβούλιο το οποίο αποφασίζει ομοφώνως μετά από σύσταση της Προεδρίας.

Ένα κράτος μέλος του οποίου ο αντιπρόσωπος δηλώνει στο Συμβούλιο ότι στη χώρα που πρέπει να πληρωθούν συγκεκριμένες συνταγματικές επιταγές, δεν δεσμεύεται από τη συμφωνία αυτή. Τα άλλα μέλη του Συμβουλίου μπορεί να συμφωνήσουν ότι η συμφωνία θα εφαρμοστεί προσωρινά ως προς αυτά. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και σε θέματα που εμπίπτουν στον Τίτλο VI.

Άρθρο I.15

Με την επιφύλαξη του άρθρου 151 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, μια Πολιτική Επιτροπή παρακολουθεί τη διεθνή κατάσταση στους τομείς που εμπίπτουν στην κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας και συμβάλλει στον καθορισμό των πολιτικών διατυπώνοντας γνώμες απευθυνόμενες στο Συμβούλιο, είτε μετά από αίτηση του Συμβουλίου είτε με δική της πρωτοβουλία. Η Πολιτική Επιτροπή εποπτεύει επίσης την εφαρμογή των συμπεφωνημένων πολιτικών, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της Προεδρίας και της Επιτροπής.

Άρθρο I.16

Ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου, Ύπατος Εκπρόσωπος για την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας, επικουρεί το Συμβούλιο σε θέματα που υπάγονται στην κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας, συμβάλλοντας ιδίως στη διατύπωση, την προπαρασκευή και την εφαρμογή αποφάσεων πολιτικής, και, όπου απαιτείται, ενεργώντας εξ ονόματος του Συμβουλίου κατ' αίτηση της Προεδρίας, διεξάγοντας πολιτικό διάλογο με τρίτους.

Άρθρο I.17

Η Επιτροπή συμπράττει πλήρως στις εργασίες του τομέα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας.

Άρθρο I.18

1. Τα άρθρα 137, 138, 139 έως 142, 146, 147, 150 έως 153, 157 έως 163, 191 Α και 217 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, εφαρμόζονται στις διατάξεις σχετικά με τους τομείς που αποτελούν το αντικείμενο του παρόντος Τίτλου.

2. Οι διοικητικές δαπάνες τις οποίες συνεπάγονται για τα όργανα οι διατάξεις σχετικά με τους τομείς που αποτελούν το αντικείμενο του παρόντος Τίτλου, βαρύνουν τον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

3. Οι λειτουργικές δαπάνες τις οποίες συνεπάγεται η εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων, βαρύνουν επίσης τον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, πλην των δαπανών που οφείλονται σε ενέργειες που έχουν στρατιωτικές συνέπειες ή συνέπειες στην άμυνα και των περιπτώσεων όπου το Συμβούλιο λαμβάνει ομόφωνα διαφορετική απόφαση. Στις περιπτώσεις που οι δαπάνες δεν καταλογίζονται στον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, αυτές βαρύνουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με την κλειδα Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος, εκτός εάν το Συμβούλιο λάβει ομόφωνα διαφορετική απόφαση. Όσον αφορά τις δαπάνες που οφείλονται σε ενέργειες που έχουν στρατιωτικές συνέπειες ή συνέπειες στην άμυνα, τα κράτη μέλη οι αντιπρόσωποι των οποίων στο Συμβούλιο προέβησαν σε τυπική δήλωση, δυνάμει του άρθρου I.13, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, δεν υποχρεούνται να συμβάλουν στη χρηματοδότησή τους.

4. Στις δαπάνες που βαρύνουν τον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εφαρμόζεται η διαδικασία του προϋπολογισμού που ορίζεται στη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.»

Διατάξεις για την αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις

Άρθρο K.1

Με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, στόχος της Ένωσης είναι να παρέχει στους πολίτες υψηλό επίπεδο προστασίας εντός ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, με την ανάπτυξη από κοινού δράσης μεταξύ των κρατών μελών στον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, και με την πρόληψη και την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας.

Ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται με την πρόληψη και την καταπολέμηση της εγκληματικότητας, οργανωμένης ή μη, ιδίως της τρομοκρατίας, της εμπορίας ανθρώπων και των εγκλημάτων κατά παιδιών, της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών και όπλων, της δωροδοκίας και της απάτης, μέσω:

- στενότερης συνεργασίας μεταξύ αστυνομικών δυνάμεων, τελωνειακών και άλλων αρμοδίων αρχών στα κράτη μέλη, τόσο απευθείας όσο και μέσω της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (Ευρωπόλ), σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων Κ.2 και Κ.4,
- στενότερης συνεργασίας μεταξύ δικαστικών και άλλων αρμοδίων αρχών των κρατών μελών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου Κ.3, στοιχεία α) έως δ) και του άρθρου Κ.4,
- προσέγγισης, όπου είναι αναγκαίο, των κανόνων σε ποινικές υποθέσεις στα κράτη μέλη, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου Κ.3, στοιχείο ε).

Άρθρο Κ.2

1. Η από κοινού δράση στον τομέα της αστυνομικής συνεργασίας περιλαμβάνει:

- α) την επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων αρχών, συμπεριλαμβανομένων των αστυνομικών, τελωνειακών και άλλων ειδικών υπηρεσιών επιβολής του νόμου των κρατών μελών, σε σχέση με την πρόληψη, την εξακρίβωση και τη διερεύνηση αξιόποινων πράξεων,
- β) τη συλλογή, αποθήκευση, επεξεργασία, ανάλυση και ανταλλαγή σχετικών πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που κατέχουν οι υπηρεσίες επιβολής του νόμου για αναφορές ως προς τις καταχωρήσεις ύποπτων οικονομικών συναλλαγών, ιδίως μέσω της Ευρωπόλ, υπό την επιφύλαξη των κατάλληλων διατάξεων για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα,
- γ) συνεργασία και κοινές πρωτοβουλίες για την κατάρτιση, την ανταλλαγή αξιωματικών-συνδέσμων, την απόσπαση υπαλλήλων, τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού και την εγκληματολογική έρευνα,
- δ) την κοινή αξιολόγηση ιδιαίτερων τεχνικών έρευνας σε σχέση με την εξακρίβωση σοβαρών μορφών οργανωμένης εγκληματικότητας.

2. Το Συμβούλιο προωθεί τη συνεργασία μέσω της Ευρωπόλ, ειδικότερα δε, εντός πέντε ετών από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της Συνθήκης του Άμστερνταμ:

- α) παρέχει τη δυνατότητα στην Ευρωπόλ να διευκολύνει και να υποστηρίζει την προετοιμασία και να ενθαρρύνει το συντονισμό και τη διεξαγωγή ειδικών δράσεων έρευνας, από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρησιακών δράσεων κοινών ομάδων, οι οποίες περιλαμβάνουν εκπροσώπους της Ευρωπόλ, ως υποστήριξη,
- β) θεσπίζει μέτρα που επιτρέπουν στην Ευρωπόλ να ζητεί από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών να διενεργούν και να συντονίζουν τις έρευνές τους για συγκεκριμένες υποθέσεις και να αναπτύσσει ειδική εμπειρία, η οποία μπορεί να τεθεί στη διάθεση των κρατών μελών και να τα συνδράμει κατά την έρευνα υποθέσεων οργανωμένης εγκληματικότητας,
- γ) ευνοεί την καθιέρωση επαφών μεταξύ εισαγγελικών/ανακριτικών υπαλλήλων ειδικών στην καταπολέμηση της οργανωμένης εγκληματικότητας, σε στενή συνεργασία με την Ευρωπόλ,
- δ) εγκαθιδρύει δίκτυο έρευνας, τεκμηρίωσης και στατιστικής σχετικά με τη διασυνοριακή εγκληματικότητα.

Άρθρο Κ.3

Η από κοινού δράση για τη δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις περιλαμβάνει τα εξής:

- α) διευκόλυνση και επιτάχυνση της συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων υπουργείων και των δικαστικών αρχών ή αντίστοιχων αρμόδιων αρχών των κρατών μελών σε σχέση με τη διεξαγωγή δικών και την εκτέλεση αποφάσεων·
- β) διευκόλυνση της έκδοσης μεταξύ των κρατών μελών·
- γ) διασφάλιση της συμβατότητας των κανόνων που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη, στο βαθμό που είναι αναγκαίο, για τη βελτίωση της εν λόγω συνεργασίας·
- δ) πρόληψη των συγκρούσεων δικαιοδοσίας μεταξύ κρατών μελών·
- ε) προοδευτική θέσπιση μέτρων για τον καθορισμό ελάχιστων κανόνων ως προς τα στοιχεία της αντικειμενικής υποστάσεως των αξιόποινων πράξεων και τις ποινές στους τομείς της οργανωμένης εγκληματικότητας, της τρομοκρατίας και της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών.

Άρθρο Κ.4

Το Συμβούλιο καθορίζει τις προϋποθέσεις και τους περιορισμούς υπό τους οποίους οι αρμόδιες αρχές που αναφέρονται στα άρθρα Κ.2 και Κ.3 μπορούν να αναλάβουν δράση στο έδαφος άλλου κράτους μέλους σε σύνδεση και σε συμφωνία με τις αρχές του τελευταίου.

Άρθρο Κ.5

Ο παρών Τίτλος δεν θίγει την άσκηση των αρμοδιοτήτων που εμπίπτουν στα κράτη μέλη για την τήρηση της δημόσιας τάξης και τη διαφύλαξη της εσωτερικής ασφαλείας.

Άρθρο Κ.6

1. Στους τομείς που αναφέρονται στον παρόντα Τίτλο, τα κράτη μέλη αλληλοενημερώνονται και διαβουλεύονται μεταξύ τους στα πλαίσια του Συμβουλίου προκειμένου να συντονίζουν τη δράση τους. Προς το σκοπό αυτό, καθιερώνουν συνεργασία μεταξύ των αντίστοιχων υπηρεσιών των διοικήσεών τους.

2. Το Συμβούλιο λαμβάνει μέτρα και προωθεί, με τις κατάλληλες μορφές και διαδικασίες, όπως ορίζονται στον παρόντα Τίτλο, τη συνεργασία η οποία συμβάλλει στην επιδίωξη των στόχων της Ένωσης. Προς το σκοπό αυτό, αποφασίζοντας ομόφωνα κατόπιν πρωτοβουλίας οποιουδήποτε κράτους μέλους ή της Επιτροπής, το Συμβούλιο μπορεί:

α) να υιοθετεί κοινές θέσεις προσδιορίζοντας την προσέγγιση της Ένωσης ως προς συγκεκριμένο θέμα·

β) να υιοθετεί αποφάσεις-πλαίσια με σκοπό την προσέγγιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών. Οι αποφάσεις-πλαίσια δεσμεύουν τα κράτη μέλη ως προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα αλλά αφήνουν στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών την επιλογή του τύπου και των μέσων. Δεν παράγουν άμεσο αποτέλεσμα·

γ) να υιοθετεί αποφάσεις για οποιοδήποτε άλλο σκοπό συνεπή με τους στόχους του παρόντος Τίτλου, αποκλειομένης οποιασδήποτε προσέγγισης των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών. Οι αποφάσεις αυτές είναι δεσμευτικές και δεν παράγουν άμεσο αποτέλεσμα· το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή αυτών των αποφάσεων στο επίπεδο της Ένωσης·

δ) να καταρτίζει συμβάσεις τις οποίες συνιστά στα κράτη μέλη προς αποδοχή σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες. Τα κράτη μέλη κινούν τις εφαρμοστέες διαδικασίες εντός προθεσμίας που ορίζεται από το Συμβούλιο. Εκτός αν άλλως ορίζουν, οι συμβάσεις αυτές, αφού υιοθετηθούν τουλάχιστον από τα μισά κράτη μέλη, αρχίζουν να ισχύουν στα εν λόγω κράτη μέλη· τα μέτρα εφαρμογής των συμβάσεων αυτών θεσπίζονται από το Συμβούλιο με πλειοψηφία δύο τρίτων των Συμβαλλομένων Μερών.

3. Όταν το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, οι ψήφοι των μελών του σταθμίζονται όπως ορίζεται στο άρθρο 148, παράγραφος 2 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας· για τη θέσπιση των πράξεων του Συμβουλίου, απαιτούνται τουλάχιστον 62 ψήφοι υπέρ, που περιλαμβάνουν τις ψήφους δέκα τουλάχιστον μελών.

4. Για διαδικαστικά ζητήματα, το Συμβούλιο αποφασίζει με την πλειοψηφία των μελών του.

Άρθρο Κ.7

1. Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων έχει αρμοδιότητα, υπό τις προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου, να αποφαινεται με προδικαστικές αποφάσεις επί του κύρους και της ερμηνείας των αποφάσεων πλαίσιο, και των αποφάσεων, επί της ερμηνείας των συμβάσεων που καταρτίζονται βάσει του παρόντος Τίτλου και επί του κύρους και της ερμηνείας των μέτρων εφαρμογής τους.

2. Με δήλωση κατά την υπογραφή της Συνθήκης του Άμστερνταμ ή οποιαδήποτε στιγμή μετά την υπογραφή, κάθε κράτος μέλος μπορεί να αποδέχεται την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να αποφαινεται με προδικαστικές αποφάσεις όπως ορίζεται στην παράγραφο 1.

3. Κάθε κράτος μέλος που προβαίνει σε δήλωση σύμφωνα με την παράγραφο 2 ορίζει είτε:

α) ότι οποιοδήποτε δικαστήριο του κράτους αυτού, του οποίου οι αποφάσεις δεν υπόκεινται σε ένδικα μέσα του εσωτερικού δικαίου, δύναται να ζητήσει από το Δικαστήριο να αποφανθεί με προδικαστική απόφαση επί ζητήματος το οποίο ανακύπτει σε εκκρεμή υπόθεση ενώπιόν του και αφορά το κύρος ή την ερμηνεία πράξεως που αναφέρεται στην παράγραφο 1, εάν το δικαστήριο αυτό κρίνει ότι η απόφαση επί του ζητήματος είναι αναγκαία για την έκδοση της δικής του απόφασης, είτε

β) ότι οποιοδήποτε δικαστήριο του κράτους μέλους δύναται να ζητήσει από το Δικαστήριο να αποφανθεί με προδικαστική απόφαση επί ζητήματος το οποίο ανακύπτει σε εκκρεμή υπόθεση ενώπιόν του και αφορά το κύρος ή την ερμηνεία πράξεως που αναφέρεται στην παράγραφο 1, εάν το δικαστήριο αυτό κρίνει ότι η απόφαση επί του ζητήματος είναι αναγκαία για την έκδοση της δικής του απόφασης.

4. Οποιοδήποτε κράτος μέλος, είτε προέβη είτε μη σε δήλωση σύμφωνα με την παράγραφο 2, δικαιούται να υποβάλει υπόμνημα ή γραπτές παρατηρήσεις στο Δικαστήριο σε υποθέσεις που ανακύπτουν σύμφωνα με την παράγραφο 1.

5. Το Δικαστήριο δεν έχει αρμοδιότητα να ελέγχει το κύρος ή την αναλογικότητα επιχειρησιακών δράσεων της αστυνομίας ή άλλων υπηρεσιών επιβολής του νόμου ενός κράτους μέλους ή την άσκηση των ευθυνών που φέρουν τα κράτη για την τήρηση της δημόσιας τάξης και τη διαφύλαξη της εσωτερικής ασφάλειας.

6. Το Δικαστήριο έχει αρμοδιότητα να ελέγχει τη νομιμότητα των αποφάσεων πλαίσιο και των αποφάσεων σε προσφυγές που ασκούνται από κράτος μέλος ή από την Επιτροπή λόγω αναρμοδιότητας, παραβάσεως ουσιώδους τύπου, παραβάσεως της παρούσας Συνθήκης ή οποιοδήποτε κανόνα δικαίου σχετικού με την εφαρμογή της ή λόγω καταχρήσεως εξουσίας. Οι προσφυγές που προβλέπονται στην

παρούσα παράγραφο ασκούνται εντός δύο μηνών από τη δημοσίευση του μέτρου.

7. Το Δικαστήριο έχει αρμοδιότητα να αποφαινεται επί οποιασδήποτε διαφοράς μεταξύ κρατών μελών σχετικά με την ερμηνεία ή την εφαρμογή πράξεων που θεσπίζονται βάσει του άρθρου Κ.6, παράγραφος 2, εφόσον η εν λόγω διαφορά δεν μπορεί να επιλυθεί από το Συμβούλιο εντός έξι μηνών από της υποβολής της στο Συμβούλιο εκ μέρους ενός εκ των μελών του. Το Δικαστήριο έχει επίσης αρμοδιότητα να αποφαινεται επί οποιασδήποτε διαφοράς μεταξύ κρατών μελών και της Επιτροπής σχετικά με την ερμηνεία ή την εφαρμογή συμβάσεων που καταρτίζονται βάσει του άρθρου Κ.6, παράγραφος 2, στοιχείο δ).

Άρθρο Κ.8

1. Συνιστάται Συντονιστική Επιτροπή αποτελούμενη από ανώτατους υπαλλήλους. Εκτός του συντονιστικού της ρόλου, η επιτροπή αυτή έχει ως καθήκοντα:

- να διατυπώνει γνώμες προς το Συμβούλιο, είτε μετά από αίτησή του είτε με δική της πρωτοβουλία,

- να συμβάλλει, με την επιφύλαξη του άρθρου 151 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, στην προετοιμασία των εργασιών του Συμβουλίου στους τομείς που αναφέρονται στο άρθρο Κ.1.

2. Η Επιτροπή συμπράττει πλήρως στις εργασίες σχετικά με τους τομείς που αποτελούν το αντικείμενο του παρόντος τίτλου.

Άρθρο Κ.9

Τα κράτη μέλη υποστηρίζουν τις κοινές θέσεις που υιοθετούνται κατ' εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Τίτλου, στα πλαίσια των διεθνών οργανισμών και διεθνών διασκέψεων, στις οποίες συμμετέχουν.

Τα άρθρα Ι.8 και Ι.9 εφαρμόζονται, κατά περίπτωση, σε θέματα που εμπίπτουν στον παρόντα Τίτλο.

Άρθρο Κ.10

Οι συμφωνίες που αναφέρονται στο άρθρο Ι.14 μπορούν να καλύπτουν θέματα τα οποία εμπίπτουν στον παρόντα Τίτλο.

Άρθρο Κ.11

1. Το Συμβούλιο ζητεί τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου προτού θεσπίσει οποιοδήποτε μέτρο αναφερόμενο στο άρθρο Κ.6, παράγραφος 2, στοιχεία β), γ) και δ). Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο γνωμοδοτεί εντός προθεσμίας που μπορεί να ορίσει το Συμβούλιο, η οποία δεν είναι κατώτερη των τριών μηνών. Εάν δεν υπάρξει γνώμη εντός της προθεσμίας αυτής, το Συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει.

2. Η προεδρία και η Επιτροπή ενημερώνουν τακτικά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τις συζητήσεις στους τομείς που εμπίπτουν στον παρόντα Τίτλο. 3. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δύναται να απευθύνει στο Συμβούλιο ερωτήσεις ή συστάσεις. Πραγματοποιεί ετησίως συζήτηση για την πρόοδο που σημειώθηκε στους τομείς που εμπίπτουν στον παρόντα Τίτλο.

Άρθρο Κ.12

1. Τα κράτη μέλη τα οποία προτίθενται να καθιερώσουν στενότερη συνεργασία μεταξύ τους μπορεί να εξουσιοδοτηθούν, τηρουμένων των άρθρων Κ.15 και Κ.16, να κάνουν χρήση των οργάνων, διαδικασιών και μηχανισμών που θεσπίζουν οι Συνθήκες, εφόσον η προτεινόμενη συνεργασία σέβεται τις αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και τους στόχους του παρόντος Τίτλου·

2. Η αναφερόμενη στην παράγραφο 1 εξουσιοδότηση παρέχεται από το Συμβούλιο, με ειδική πλειοψηφία, κατόπιν αιτήματος των ενδιαφερομένων κρατών μελών και αφού κληθεί η Επιτροπή να υποβάλει τη γνώμη της· το αίτημα διαβιβάζεται επίσης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Εάν μέλος του Συμβουλίου δηλώσει ότι για σημαντικούς και δεδηλωμένους λόγους εθνικής πολιτικής προτίθεται να αντιταχθεί στην παροχή εξουσιοδότησης με ειδική πλειοψηφία, δεν διεξάγεται ψηφοφορία.

Το Συμβούλιο μπορεί, με ειδική πλειοψηφία, να ζητήσει την παραπομπή του θέματος στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, προκειμένου να ληφθεί ομοφώνως απόφαση. Οι ψήφοι των μελών του Συμβουλίου σταθμίζονται σύμφωνα με το άρθρο 148, παράγραφος 2 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Για τη θέσπισή τους, οι αποφάσεις απαιτούν τουλάχιστον 62 ψήφους υπέρ, που περιλαμβάνουν τις ψήφους τουλάχιστον δέκα μελών.

3. Κάθε κράτος μέλος που επιθυμεί να συμμετέχει στη συνεργασία που καθιερώνεται σύμφωνα με το παρόν άρθρο κοινοποιεί την πρόθεσή του στο Συμβούλιο και την Επιτροπή, η οποία διατυπώνει γνώμη στο Συμβούλιο, εντός τριών μηνών από την παραλαβή της κοινοποίησης αυτής, συνοδευόμενη

ενδεχομένως από σύσταση για ειδικές διευθετήσεις που θεωρεί τυχόν αναγκαίες για να συμμετάσχει το κράτος μέλος αυτό στην εν λόγω συνεργασία. Εντός τεσσάρων μηνών από την ημερομηνία της κοινοποίησης αυτής, το Συμβούλιο αποφασίζει για το αίτημα και για τις ειδικές διευθετήσεις που τυχόν θεωρεί αναγκαίες. Η απόφαση λογίζεται ότι έχει ληφθεί εκτός αν το Συμβούλιο, με ειδική πλειοψηφία, αποφασίσει να παραμείνει το αίτημα εκκρεμές· στην περίπτωση αυτή, το Συμβούλιο δηλώνει τους λόγους της απόφασής του και καθορίζει προθεσμία για την επανεξέταση του θέματος. Για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου, το Συμβούλιο αποφασίζει υπό τις προϋποθέσεις που ορίζει το άρθρο Κ.16.

4. Οι διατάξεις των άρθρων Κ.1 έως Κ.13 εφαρμόζονται στη στενότερη συνεργασία που προβλέπεται στο παρόν άρθρο, εκτός αν ορίζεται άλλως στο παρόν άρθρο και στα άρθρα Κ.15 και Κ.16. Οι διατάξεις της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας που αφορούν την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και την άσκηση της αρμοδιότητας αυτής εφαρμόζονται στις παραγράφους 1, 2 και 3.

5. Το παρόν άρθρο ισχύει υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του πρωτοκόλλου για την ενσωμάτωση του κεκτημένου του Σένγκεν στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο Κ.13

1. Τα άρθρα 137, 138, 138 Ε, 139 έως 142, 146, 147, 148 παράγραφος 3, 150 έως 153, 157 έως 163, 191 Α και 217 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, εφαρμόζονται στις διατάξεις σχετικά με τους τομείς που αποτελούν το αντικείμενο του παρόντος Τίτλου.

2. Οι διοικητικές δαπάνες τις οποίες συνεπάγονται για τα όργανα οι διατάξεις σχετικά με τους τομείς που αποτελούν το αντικείμενο του παρόντος τίτλου, βαρύνουν τον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

3. Οι λειτουργικές δαπάνες τις οποίες συνεπάγεται η εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων βαρύνουν επίσης τον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκτός εάν το Συμβούλιο αποφασίσει άλλως με ομοφωνία. Στις περιπτώσεις που οι δαπάνες δεν βαρύνουν τον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, βαρύνουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με την κλείδα Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος, εκτός εάν το Συμβούλιο αποφασίσει ομόφωνα άλλως.

4. Στις δαπάνες που βαρύνουν τον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εφαρμόζεται η διαδικασία του προϋπολογισμού που ορίζεται στη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Άρθρο Κ.14

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα κατόπιν πρωτοβουλίας της Επιτροπής ή κράτους μέλους, και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μπορεί να αποφασίσει ότι η δράση στους τομείς του άρθρου Κ.1 εμπίπτει στον Τίτλο ΙΙΙα της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, καθορίζοντας ταυτοχρόνως τις σχετικές προϋποθέσεις ψηφοφορίας. Συνιστά στα κράτη μέλη να αποδεχθούν αυτή την απόφαση σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες.

Προκειμένου να εξασφαλιστεί εμπράκτως η πλήρης ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών στην εργασία, η αρχή της ίσης μεταχείρισης δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να διατηρήσουν ή να θεσπίσουν μέτρα που προβλέπουν ειδικά πλεονεκτήματα, τα οποία διευκολύνουν το λιγότερο εκπροσωπούμενο φύλο να συνεχίσει μια επαγγελματική δραστηριότητα ή προλαμβάνουν ή αντισταθμίζουν τα μειονεκτήματα στην επαγγελματική σταδιοδρομία.

Δήλωση για τη διατήρηση του επιπέδου προστασίας και ασφάλειας βάσει του κεκτημένου του Σένγκεν

Η Διάσκεψη συμφωνεί ότι τα μέτρα τα οποία θα θεσπιστούν από το Συμβούλιο και τα οποία θα έχουν ως αποτέλεσμα αντικατάσταση διατάξεων για την κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα που περιέχονται στη Σύμβαση του Σένγκεν του 1990, θα πρέπει να εξασφαλίζουν τουλάχιστον το αυτό επίπεδο προστασίας και ασφάλειας όπως και οι προαναφερθείσες διατάξεις της Σύμβασης του Σένγκεν.

Εισαγωγή

Ο γενικός ορισμός του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης περιέχεται στα άρθρα I-42 και III-257 της συνθήκης: «Η Ένωση προσφέρει στους πολίτες της έναν χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης χωρίς εσωτερικά σύνορα». Το άρθρο I-42 διαχωρίζει τους σχετικούς τομείς δράσης της Ένωσης, δηλαδή τον νομοθετικό τομέα και την επιχειρησιακή συνεργασία (αυτή η τελευταία εμπίπτει στο πεδίο της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων).

Το άρθρο III-257 αναφέρεται στις εξής αρχές:

- την επικουρικότητα και τον σεβασμό των διαφορετικών νομικών παραδόσεων και συστημάτων των κρατών μελών·
- την αλληλεγγύη στον τομέα της κοινής πολιτικής στους τομείς του ασύλου, της μετανάστευσης

- και του ελέγχου των εξωτερικών συνόρων·
- την αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων σε ποινικές και αστικές υποθέσεις.

Επιπλέον, υπό το φως των συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Θαμπερέ, θεωρήθηκε κατάλληλη η προσθήκη της αναφοράς της πρόσβασης στη δικαιοσύνη, συγκεκριμένα σε αστικές υποθέσεις.

Ακόμα, στο μέλλον τα εθνικά κοινοβούλια θα ενημερώνονται πάντα σχετικά με τις εργασίες της επιτροπής για την εσωτερική ασφάλεια, η οποία ως ένα βαθμό είναι ο διάδοχος μιας επιτροπής συντονισμού ονομαζόμενης « επιτροπή 36» σύμφωνα με τον αριθμό του άρθρου της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (συνθήκη ΕΕ) που τη θέσπισε. Πράγματι, το άρθρο III-261 προβλέπει τον αναπροσδιορισμό της αποστολής της: η νέα αυτή μόνιμη επιτροπή, που προς το παρόν έχει ως καθήκον να συμβάλει στην προετοιμασία των εργασιών του Συμβουλίου στον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας, στο εξής θα εργάζεται αποκλειστικά για την προώθηση και την ενίσχυση της επιχειρησιακής συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων αρχών σε θέματα αστυνομίας και εσωτερικής ασφάλειας.

Αυτή η έννοια της εσωτερικής ασφάλειας αποτελεί χαρακτηριστικό του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, ενώ στο Μέρος I του Συντάγματος η ΔΚΔ χρησιμοποιεί την έννοια της «εσωτερικής ασφάλειας».

Στο Σύνταγμα, οι πολιτικές σχετικά με τους ελέγχους των συνόρων, το άσυλο και τη μετανάστευση γίνονται κοινές πολιτικές. Οι διατάξεις που αφορούν τους τομείς αυτούς δεν διαφέρουν σε σχέση με εκείνες που πρότειναν τα μέλη της Συνέλευσης.

Έλεγχος προσώπων στα σύνορα

Το άρθρο 62 της συνθήκης ΕΚ αντικαθίσταται από το άρθρο III-265. Υπογραμμίζονται τρεις κύριες αλλαγές :

- η παγίωση της έννοιας του «ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης εξωτερικών συνόρων» που αποσκοπεί στην ενίσχυση στο μέλλον μιας συνεργασίας τόσο σε νομοθετικό όσο και σε επιχειρησιακό επίπεδο, με προοπτική την ενδεχόμενη δημιουργία κοινών μονάδων μεθοριακών φρουρών επιφορτισμένων με τη στήριξη της δράσης των εθνικών αρχών·
- η απλούστευση των διατυπώσεων των θεωρήσεων και άλλων τίτλων παραμονής βραχείας διάρκειας.
- ο σεβασμός της αρμοδιότητας του κάθε κράτους μέλους όσον αφορά τη γεωγραφική οροθέτηση των συνόρων του, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο.

Άσυλο

Έχοντας εγκαταλειφθεί η αναφορά ελάχιστων κανόνων, το άρθρο III-266 του Συντάγματος ενσωματώνει την έννοια ενός «κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου» που περιλαμβάνει για τους υπηκόους τρίτων χωρών:

- ενιαίο καθεστώς και κοινές διαδικασίες χορήγησης και ανάκλησης ασύλου·
- ενιαίο καθεστώς και κοινές διαδικασίες χορήγησης και ανάκλησης επικουρικής προστασίας.

Όσον αφορά τα εκτοπισμένα πρόσωπα σε περίπτωση μαζικής συρροής, η Ένωση δεν αναγνωρίζει ενιαίο καθεστώς, αλλά μόνον τη δυνατότητα δημιουργίας κοινού συστήματος προσωρινής προστασίας στα πλαίσια της τήρησης των διατάξεων της Σύμβασης της Γενεύης. Η σπουδαιότητα της εξωτερικής πτυχής της πολιτικής ασύλου εκφράζεται στη διάταξη που επιτρέπει τη θέσπιση μέτρων για την εταιρική σχέση και συνεργασία με τρίτες χώρες για τη διαχείριση της συρροής των προσώπων που αιτούνται ασύλου ή επικουρικής ή προσωρινής προστασίας.

Μετανάστευση

Η κοινή πολιτική όσον αφορά τη μετανάστευση (άρθρο III-267) περιλαμβάνει την αποτελεσματική διαχείριση των μεταναστευτικών ροών, τη δίκαιη μεταχείριση των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στα κράτη μέλη, καθώς και πρόληψη και καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και της εμπορίας ανθρώπων (κυρίως γυναικών και παιδιών). Το Σύνταγμα παγιάζει την εξέλιξη που εισήγαγε η συνθήκη του Άμστερνταμ, αναφέροντας μια διάταξη που εκχωρεί ρητές εξουσίες στην Ένωση ώστε να συνάπτει συμφωνίες για την επανεισδοχή παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών.

Οι σημαντικότερες καινοτομίες αφορούν τους παρανόμως διαμένοντες υπηκόους: στο εξής, η Ένωση μπορεί να θεσπίσει μέτρα ενθάρρυνσης και στήριξης για την κοινωνική ένταξη των μεταναστών, αποκλειόμενης οποιασδήποτε εναρμόνισης των εθνικών νομοθεσιών (ακριβώς όπως ισχύει και στην

περίπτωση της πρόληψης του εγκλήματος). Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ασκεί έλεγχο στην Ευρωπόλ με τη συνδρομή των εθνικών κοινοβουλίων. Οι πράξεις αυτές πρέπει να τηρούν τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και υπόκεινται στον δικαστικό έλεγχο του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου.

Καταπολέμηση της απάτης

Όσον αφορά την καταπολέμηση της απάτης, το Σύνταγμα διατηρεί στο άρθρο III-415 το λεκτικό του άρθρου 280 της συνθήκης ΕΚ. Ωστόσο, εξαλείφει το τελευταίο μέρος της παραγράφου 4 που προέβλεπε ότι «τα απαραίτητα μέτρα στους τομείς της πρόληψης και της καταπολέμησης της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας δεν αφορούν την εφαρμογή του εθνικού ποινικού δικαίου ούτε την απονομή της δικαιοσύνης στα κράτη μέλη». Η συγκεκριμένη αλλαγή θα επιτρέψει στην Ένωση να αποκτήσει τις απαραίτητες νομικές πράξεις στις ποινικές υποθέσεις για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων τους.

Μεταξύ των δικαιωμάτων που απαρτίζουν την ιθαγένεια, το άρθρο I-10 παράγραφος 2 ορίζει, όπως και το άρθρο 18 της συνθήκης ΕΚ, το δικαίωμα της ελευθερίας της κυκλοφορίας και διαμονής. Η σημαντικότερη καινοτομία της συνταγματικής συνθήκης έγκειται στο άρθρο III-125, το οποίο διευρύνει τις αρμοδιότητες της Ένωσης στους τομείς που είχε αποκλείσει η συνθήκη της Νίκαιας, ήτοι στα μέτρα σχετικά με τα διαβατήρια, τα δελτία ταυτότητας, τους τίτλους διαμονής ή κάθε άλλο εξομοιούμενο έγγραφο, καθώς και στα μέτρα σχετικά με την κοινωνική ασφάλεια ή την κοινωνική προστασία. Σε αυτές τις περιπτώσεις, προβλέπεται η θέσπιση νόμου με ομοφωνία και αφού ζητηθεί η γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Στόχος της Ένωσης μια ενιαία αγορά, βασισμένη στον ελεύθερο και ανόθευτο ανταγωνισμό, καθώς και έναν χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης χωρίς εσωτερικά σύνορα. Το άρθρο I-4, που αφιερώνεται επίσης στην εσωτερική αγορά, εγγυάται την ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων, εμπορευμάτων, υπηρεσιών και κεφαλαίων καθώς και την ελευθερία εγκατάστασης στην Ένωση. Η παράγραφος 4 του άρθρου I-3 είναι αφιερωμένη στην προώθηση των αξιών και των συμφερόντων της Ένωσης στις σχέσεις της με τον υπόλοιπο κόσμο. Η παράγραφος αυτή συγκεντρώνει τους στόχους, που αναφέρονται και στη συνθήκη ΕΕ, οι οποίοι αφορούν την κοινή εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφάλειας καθώς και τις διατάξεις της συνθήκης ΕΚ τις σχετικές με τη συνεργασία για την ανάπτυξη. Η Συνέλευση προτείνει να συμπεριληφθεί στο σημείο αυτό ως νέος στόχος η προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού σε διεθνές επίπεδο.

Τέλος, στο μέρος III του συνταγματικού σχεδίου, τα άρθρα III-1 έως III-6 περιέχουν διατάξεις που προβλέπουν πιο συγκεκριμένες απαιτήσεις από τις οποίες η Ένωση πρέπει να εμπνευστεί για την εφαρμογή του Συντάγματος. Πρόκειται κυρίως για την ισότητα μεταξύ των ανδρών και των γυναικών, την προστασία του περιβάλλοντος και την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης, την προστασία των καταναλωτών και τη συνεκτίμηση του ιδιάζοντος χαρακτήρα των υπηρεσιών γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος.

Όσον αφορά την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, η Συνέλευση προσφέρει σημαντικές προόδους. Το άρθρο I-7 του σχεδίου Συντάγματος επαναλαμβάνει την εγγύηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Συνθήκης ΕΕ και κάνει μνεία στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών (ΕΣΔΑ), καθώς και στις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών.

Με την συμπερίληψή του, ο Χάρτης, ο οποίος εμπεριέχει τα πρόσθετα δικαιώματα που δεν περιλαμβάνονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, και κυρίως τα κοινωνικά δικαιώματα των εργαζομένων, την προστασία των δεδομένων, τη βιοηθική ή το δικαίωμα χρηστής διαχείρισης, καθίσταται οικείος στους πολίτες, που θα είναι καλύτερα ενήμεροι σχετικά με τα δικαιώματά τους.

Η Ένωση βασίζεται, σύμφωνα με την πρόταση της Συνέλευσης, στις αξίες της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι αξίες αυτές, που συνοψίζονται στο άρθρο I-2, είναι κοινές για τα κράτη μέλη. Επιπλέον, οι κοινωνίες των κρατών μελών χαρακτηρίζονται από τον πλουραλισμό, την ανοχή, τη δικαιοσύνη, την αλληλεγγύη και την απαγόρευση των διακρίσεων. Οι αξίες αυτές παίζουν σημαντικό ρόλο, κυρίως σε δύο συγκεκριμένες περιπτώσεις. Πρώτον, ο σεβασμός των αξιών αυτών αποτελεί προϋπόθεση για κάθε προσχώρηση νέου κράτους μέλους στην Ένωση σύμφωνα με τη διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο I-57. Δεύτερον, η μη τήρηση των αξιών αυτών μπορεί να οδηγήσει στην κατάργηση των δικαιωμάτων συμμετοχής ενός κράτους μέλους στην Ένωση (άρθρο I-58).

Όσον αφορά την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, η Συνέλευση προσφέρει σημαντικές προόδους. Το άρθρο I-7 του σχεδίου Συντάγματος επαναλαμβάνει την εγγύηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Συνθήκης ΕΕ και κάνει μνεία στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών (ΕΣΔΑ), καθώς και στις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών. Το εν λόγω άρθρο ανοίγει επίσης τον δρόμο για την επίσημη προσχώρηση της Ένωσης στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών.

Επιπλέον, η Συνέλευση πέτυχε συναίνεση η οποία επιτρέπει την ένταξη του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, που εγκρίθηκε επίσημα από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας τον Δεκέμβριο του 2000, στο Μέρος ΙΙ του Συντάγματος. Με τον τρόπο αυτό, η Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέτει έναν κατάλογο θεμελιωδών δικαιωμάτων που θα είναι νομικά δεσμευτικός για την Ένωση, τα όργανα και τις υπηρεσίες της, καθώς και για τα κράτη μέλη όσον αφορά την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης. Η συμπερίληψη του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων δεν θίγει την κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών.

Με την συμπερίληψή του, ο Χάρτης, ο οποίος εμπεριέχει τα πρόσθετα δικαιώματα που δεν περιλαμβάνονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, και κυρίως τα κοινωνικά δικαιώματα των εργαζομένων, την προστασία των δεδομένων, τη βιοηθική ή το δικαίωμα χρηστής διαχείρισης, καθίσταται οικείος στους πολίτες, που θα είναι καλύτερα ενημέρωτοι σχετικά με τα δικαιώματά τους.

Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του Συμβουλίου της Ευρώπης του 1950 (ΕΣΔΑ) αποτελεί μέχρι σήμερα το κύριο νομικό όργανο για την εξασφάλιση του σεβασμού των δικαιωμάτων αυτών στην Ευρώπη. Παρά το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Κοινότητα δεν έχει προσχωρήσει ως τοιαύτη στην εν λόγω σύμβαση, όλα τα κράτη μέλη είναι μέρη της σύμβασης. Επίσης, το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στήριξε τη νομολογία του στις αρχές που ορίζονται στη σύμβαση αυτή καθώς και στις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών, προκειμένου να εξασφαλίσει τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Συγκεκριμένα : Από το 1974, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι τα θεμελιώδη δικαιώματα αποτελούσαν τμήμα των γενικών αρχών τις οποίες οφείλει να διαφυλάττει. Στη συνέχεια, με το πέρασμα των ετών, αποφάνθηκε για μεμονωμένες καταστάσεις και άρχισε σταδιακά να αναγνωρίζει τα θεμελιώδη δικαιώματα στο πλαίσιο της νομολογίας του. Τα πιο σημαντικά ατομικά δικαιώματα, που έχει αναγνωρίσει μέχρι τώρα το Δικαστήριο, είναι τα εξής:

- η αρχή της ισότητας (υπόθεση Klöckner-Werke AG, 1962),
- η ανθρωπίνη αξιοπρέπεια (απόφαση Casagrande, 1974),
- η αρχή των μη διακρίσεων (απόφαση Defrenne κατά Sabena, 1976),
- η ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι (αποφάσεις Ομοσπονδία συνδικάτων, Massa ... 1974),
- η ανεξίτηρησκα και η ελευθερία των θρησκευτικών πεποιθήσεων (απόφαση Prais, 1976),
- η προστασία της ιδιωτικής ζωής (National Panasonic, 1980),
- το ιατρικό απόρρητο (Επιτροπή κατά Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, 1992),
- το δικαίωμα ιδιοκτησίας (απόφαση Hauer, 1979),
- η επαγγελματική ελευθερία (Hauer, 1979),
- η ελευθερία του εμπορίου (απόφαση Intern. Handelsgesellschaft, 1970),
- η οικονομική ελευθερία (Usinor, 1984),
- η ελευθερία του ανταγωνισμού (απόφαση Γαλλία, 1985),
- ο σεβασμός της οικογενειακής ζωής (Επιτροπή κατά Γερμανίας, 1989),
- το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας και αμερόληπτης διαδικασίας (απόφαση Johnston κατά Chief constable of the Royal Ulster Constabulary, 1986, απόφαση Pecastaing κατά Βελγίου, 1980),
- το απαραβίαστο της κατοικίας (απόφαση Hoechst AG κατά Επιτροπής, 1989),
- η ελευθερία γνώμης και δημοσιεύσεων (VBVB, VBVB, 1984).

Η συνθήκη της Ρώμης για τη θέσπιση της Κοινότητας και η συνθήκη του Μάαστριχ δεν είχαν ορίσει τον κατάλογο αυτών των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Μόνο η αρχή της ίσης αμοιβής για τους άνδρες και τις γυναίκες αναφέρεται, ήδη από την αρχή, στο άρθρο 119 της συνθήκης (νυν άρθρο 141). Ωστόσο, το προοίμιο της Ενιαίας Πράξης του 1986 και στη συνέχεια το άρθρο 6 (πρώην άρθρο ΣΤ) της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση εισάγουν και τυπικά την υποχρέωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης να σέβεται τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προστασία των Δικαιωμάτων του

Ανθρώπου.

Το θέμα της τυπικής προσχώρησης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στην εν λόγω σύμβαση συζητήθηκε πριν από την αναθεώρηση της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Πάντως, στις 28 Μαρτίου 1996, το Δικαστήριο έκρινε ότι, με βάση την ισχύουσα κατάσταση του κοινοτικού δικαίου, η Κοινότητα δεν έχει αρμοδιότητα να προσχωρήσει στη σύμβαση.

Παρ' όλα αυτά, η συνθήκη του Άμστερνταμ ενισχύει τις διατάξεις που ισχύουν για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων (άρθρα 6 και 7 της συνθήκης για την ΕΕ):

- με τη θέσπιση μιας σειράς ιδρυτικών αρχών της Ένωσης ("της ελευθερίας, της δημοκρατίας, του σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, καθώς και του κράτους δικαίου")·
- καθιστώντας το Δικαστήριο αρμόδιο για την εξασφάλιση του σεβασμού των αρχών αυτών από τα ευρωπαϊκά όργανα·
- προβλέποντας την επιβολή κύρωσης σε περίπτωση παραβίασης των αρχών αυτών από κράτος μέλος (αναστολή ορισμένων δικαιωμάτων του κράτους μέλους που αναγνωρίζεται ότι ευθύνεται για μια τέτοιου είδους παραβίαση - άρθρο 7 της ΣΕΚ).

Εκτός από τις γενικές αυτές αρχές, στη συνθήκη ΕΚ έχει εισαχθεί η αρχή της απαγόρευσης κάθε διάκρισης λόγω ιθαγενείας. Η συνθήκη του Άμστερνταμ διευρύνει την αρχή αυτή παρέχοντας στο Συμβούλιο τη δυνατότητα να λαμβάνει μέτρα για "την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού" (άρθρα 12 και 13 της συνθήκης ΕΚ).

Επιπλέον, η συνθήκη του Άμστερνταμ προβλέπει ότι:

- Οι υποψήφιοι για ένταξη χώρες οφείλουν να τηρούν τις αρχές που προβλέπονται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΕ (άρθρο 49 της συνθήκης ΕΕ)·
- Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων μεριμνά για την τήρηση, εκ μέρους των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων, των θεμελιωδών δικαιωμάτων (άρθρο 46 της συνθήκης ΕΕ).

Καινοτομίες που επέφερε η συνθήκη της Νίκαιας

Στη Νίκαια, οι αρχηγοί κρατών ή κυβερνήσεων αποφάσισαν να συμπληρώσουν τη διάταξη του άρθρου 7 της συνθήκης ΕΕ, προβλέποντας μια διάταξη πρόληψης της παραβίασης των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Η Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το ένα τρίτο των κρατών μελών μπορούν να ζητήσουν από το Συμβούλιο να διαπιστώσει την ύπαρξη κινδύνου παραβίασης θεμελιωδών δικαιωμάτων. Βάσει σύμφωνης γνώμης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και μετά από ακρόαση του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους, το Συμβούλιο μπορεί να διαπιστώσει, με πλειοψηφία των τεσσάρων πέμπτων, ότι πράγματι υπάρχει σαφής κίνδυνος σοβαρής παραβίασης των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Στη συνέχεια, το Συμβούλιο μπορεί να παρουσιάσει κατάλληλες συστάσεις στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος. Εξάλλου, η διακυβερνητική διάσκεψη της Νίκαιας αποφάσισε ότι το Δικαστήριο θα είναι μόνον αρμόδιο για την επίλυση διαφορών σχετικά με τις διαδικασίες του άρθρου 7 της συνθήκης ΕΕ και όχι για την εκτίμηση του βάσιμου των αποφάσεων που λήφθηκαν κατ' εφαρμογή του προαναφερθέντος άρθρου.

Κάθε έτος, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συντάσσει έκθεση για τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ένωση. Στις εκθέσεις για τα έτη 1996 και 1997, εξετάστηκαν η καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας, ο σεβασμός των οικονομικών, κοινωνικών, συνδικαλιστικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων, η ισότητα ανδρών/γυναικών, τα δικαιώματα των ατόμων που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες, τα δικαιώματα του παιδιού, της ιδιωτικής ζωής και η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Ζητήθηκε από τα κράτη μέλη να επικυρώσουν τον Ευρωπαϊκό Χάρτη περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών, να απαγορεύσουν κάθε διάκριση έναντι των ομοφυλοφίλων και να βελτιώσουν τις συνθήκες των φυλακών και να προσφεύγουν περισσότερο στην επιβολή υποκατάστατων ποινών. Εξάλλου, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υπογράμμισε τη σπουδαιότητα που έχει η εξασφάλιση του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ένωση για τη στήριξη της εξωτερικής της δράσης στον τομέα αυτό.

**Σύστημα
πληροφοριών
Σένγκεν II**

Το SIS είναι ένα σύστημα πληροφοριών που επιτρέπει στις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών να διαθέτουν πληροφορίες σχετικά με ορισμένες κατηγορίες ανθρώπων και αντικειμένων. Αποτελεί επομένως σημαντικό στοιχείο για την καλή λειτουργία του χώρου ασφάλειας, ελευθερίας και δικαιοσύνης. Έτσι, συμβάλει στη θέση σε εφαρμογή των διατάξεων που προβλέπονται τόσο σχετικά με την κυκλοφορία των προσώπων (τίτλος IV της συνθήκης) όσο και σχετικά με τη δικαστική συνεργασία επί ποινικών υποθέσεων και την αστυνομική συνεργασία (τίτλος VI της συνθήκης). Το σημερινό SIS σχεδιάστηκε για 18 κράτη (15 κράτη μέλη, την Ισλανδία, τη Νορβηγία και μια εφεδρική θέση). Είναι προφανές ότι η τεχνολογία του έχει ήδη ξεπεραστεί και ότι πρέπει επομένως να εξεταστούν οι νέες δυνατότητες ανάπτυξης.

Η θέση σε εφαρμογή του SIS δεύτερης γενιάς αποτελεί *sine qua non* προϋπόθεση για τη συμμετοχή των μελλοντικών κρατών μελών σε χώρο ασφάλειας χωρίς εσωτερικά σύνορα. Μετά το Συμβούλιο της 28ης και 29ης Μαΐου 2001, που επιβεβαιώνει την προτεραιότητα που δίνεται για την ανάπτυξη του SIS II μέχρι το 2006, η Επιτροπή ανέλαβε την ευθύνη για τη χρηματοδότηση καθώς και για την ανάπτυξη του SIS II (ευθύνη που της ανατίθεται δυνάμει των αρμοδιοτήτων της στον τομέα εκτέλεση του κοινοτικού προϋπολογισμού). Ωστόσο, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι το σχέδιο αυτό θα διεξαχθεί σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, τις υποψήφιες χώρες, το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την ΚΕΑ (Κοινή Ελεγκτική Αρχή).

Το 1998 πραγματοποιήθηκε πρώτη μελέτη για τις ενδεχόμενες εξελίξεις του SIS. Στη συνέχεια, οι εργασίες εντατικοποιήθηκαν με την προοπτική της επόμενης διεύρυνσης της Ένωσης. Σήμερα, η Επιτροπή κρίνει ως προτεραιότητα τον καθορισμό των λειτουργιών του SIS, επειδή ενδέχεται σύντομα το SIS να μην είναι μόνο σύστημα πληροφοριών αλλά και σύστημα έρευνας. Γι' αυτό, θα πρέπει να καθοριστούν οι αρχές που θα έχουν πρόσβαση στο σύστημα (δικαστικές αρχές των κρατών μελών, αλλά επίσης Ευρωπόλ, Eurojust, υπηρεσίες ασφαλείας..) καθώς και οι νέες κατηγορίες δεδομένων.

Επίσης, το SIS θα πρέπει να διακριθεί από το σύστημα πληροφοριών της Ευρωπόλ που θα τεθεί σε εφαρμογή το 2002 και θα ασχολείται κυρίως με την πρόληψη και την επισήμανση των απειλών για τη δημόσια τάξη και την ασφάλεια παρά για τις έρευνες στον τομέα του οργανωμένου εγκλήματος. Όσον αφορά την εφαρμογή των διατάξεων για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, η ανάπτυξη του SIS θα είναι χρήσιμη για διάφορους σκοπούς, όπως για την εγγύηση της αυθεντικότητας των εγγράφων ή την ανακάλυψη των προσώπων με παράνομη διαμονή.

Στόχος	Απαιτούμενη δράση	Αρμοδιότητα	Χρονοδιάγραμμα έγκρισης	Κατάσταση προόδου
Πρόληψη του εγκλήματος μέσω της μείωσης ευκαιριών διάπραξης εγκλήματος	Εντοπισμός και ανάπτυξη κοινών προτεραιοτήτων - πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές - θα ληφθούν υπόψη κατά την προετοιμασία νέων νομοθετημάτων	Συμβούλιο / Επιτροπή/ κράτη μέλη	-	Τον Μάιο του 2001, το Συμβούλιο εξέδωσε απόφαση για τη σύσταση ευρωπαϊκού δικτύου πρόληψης της εγκληματικότητας
-	Ένταξη των πτυχών της πρόληψης του εγκλήματος στις δράσεις και τα προγράμματα κατά του εγκλήματος σε κοινοτικό και εθνικό επίπεδο - Το Συμβούλιο θα θεσπίσει πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές	Συμβούλιο / Επιτροπή/ κράτη μέλη	-	Τον Νοέμβριο του 2000, η Επιτροπή υπέβαλε ανακοίνωση σχετικά με την πρόληψη της εγκληματικότητας
Διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών	Ανταλλαγές των βέλτιστων πρακτικών και συνεργασία μεταξύ των εθνικών οργανώσεων πρόληψης του εγκλήματος σε τομείς προτεραιότητας, πιθανόν με τη δημιουργία προγράμματος κοινοτικής χρηματοδότησης, που θα αφορά, μεταξύ άλλων, την εγκληματικότητα των νέων, την εγκληματικότητα στις πόλεις, καθώς και την εγκληματικότητα που συνδέεται με τα ναρκωτικά	Συμβούλιο / Επιτροπή/ κράτη μέλη	2001	-

Ενίσχυση της συνεργασίας κατά του εγκλήματος

Στόχος	Απαιτούμενη δράση	Αρμοδιότητα	Χρονοδιάγραμμα έγκρισης	Κατάσταση προόδου
Συντονισμός και, όπου χρειάζεται, συγκέντρωση των διαδικασιών	Δημιουργία κοινών ερευνητικών μονάδων , κατ' αρχάς για την καταπολέμηση της διακίνησης ναρκωτικών και της εμπορίας ανθρώπων, καθώς και της τρομοκρατίας - κατά τη διερεύνηση διασυνοριακών εγκλημάτων	Έγκριση της σύμβασης για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή σε ποινικές υποθέσεις, ή Συμβούλιο βάσει πρωτοβουλίας κράτους μέλους	Αμέσως	Τον Σεπτέμβριο του 2001 υποβλήθηκε πρόταση απόφασης-πλαισίου για τις κοινές ερευνητικές ομάδες
	Δημιουργία μονάδας που θα αποτελείται από εισαγγελείς, δικαστές ή αξιωματικούς αστυνομίας με ανάλογες αρμοδιότητες - EUROJUST	Συμβούλιο βάσει πρότασης της Επιτροπής ή πρωτοβουλίας κράτους μέλους	Τέλος 2001	Τον Φεβρουάριο του 2002, το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφαση για τη δημιουργία της EUROJUST
	Εφαρμογή και, όπου χρειάζεται, περαιτέρω ανάπτυξη του ευρωπαϊκού δικαστικού δικτύου	Συμβούλιο βάσει πρότασης της Επιτροπής ή πρωτοβουλίας κράτους μέλους	Απρίλιος 2001	-
	Πρόληψη συγκρούσεων δικαιοδοσίας με την εξέταση της δυνατότητας καταγραφής των εκκρεμών διαδικασιών σε περισσότερα του ενός κράτη μέλη	Συμβούλιο βάσει πρότασης της Επιτροπής ή πρωτοβουλίας κράτους μέλους	Απρίλιος 2004	-
Παροχή αμοιβαίας συνδρομής στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό	Θέσπιση, κύρωση και εφαρμογή της σύμβασης για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή σε ποινικές υποθέσεις	Συμβούλιο / κράτη μέλη	Απρίλιος 2001	Τον Μάιο του 2000, το Συμβούλιο θέσπισε πράξη για την Σύμβαση σχετικά με την αμοιβαία δικαστική συνδρομή σε

	Εξέταση ρυθμίσεων σύμφωνα με τις οποίες οι αρχές μπορούν να παρέμβουν στο έδαφος άλλου κράτους μέλους	Συμβούλιο βάσει πρότασης της Επιτροπής ή πρωτοβουλίας κράτους μέλους	Απρίλιος 2001	-
	Εξέταση των δυνατοτήτων εναρμόνισης των κανόνων για την προστασία των δεδομένων	Συμβούλιο βάσει πρότασης της Επιτροπής ή πρωτοβουλίας κράτους μέλους	Απρίλιος 2001	Στο Συμβούλιο άρχισαν εργασίες βάσει εγγράφου προβληματισμού που υποβλήθηκε από την πορτογαλική προεδρία
Προστασία των δικαιωμάτων των θυμάτων και παροχή βοήθειας στα θύματα	Εκπόνηση ελαχίστων προτύπων	Συμβούλιο βάσει πρότασης της Επιτροπής ή πρωτοβουλίας κράτους μέλους	Απρίλιος 2001	Τον Μάρτιο του 2001, το Συμβούλιο θέσπισε απόφαση-πλαίσιο για το καθεστώς των θυμάτων
Ανάπτυξη επιχειρησιακής συνεργασίας μεταξύ των αστυνομικών υπηρεσιών και επιμόρφωσης για τις υπηρεσίες εφαρμογής του νόμου σε επίπεδο ΕΕ	Σύσταση επιχειρησιακής ομάδας συνδέσμου των ευρωπαϊών Αρχηγών Αστυνομίας	Συμβούλιο βάσει πρότασης της Επιτροπής ή πρωτοβουλίας κράτους μέλους	2001	Στο Συμβούλιο άρχισαν συζητήσεις βάσει εγγράφου που υποβλήθηκε από το Ηνωμένο Βασίλειο
	Δημιουργία ευρωπαϊκής Αστυνομικής Σχολής - που θα ξεκινήσει ως δίκτυο των υφιστάμενων εθνικών ιδρυμάτων κατάρτισης - ανοικτής και στις υποψήφιες προς ένταξη χώρες	Συμβούλιο βάσει πρότασης της Επιτροπής ή πρωτοβουλίας κράτους μέλους	2001	Τον Δεκέμβριο του 2000, το Συμβούλιο εξέδωσε απόφαση για το Ευρωπαϊκό Αστυνομικό Σώμα
Ανάπτυξη της τελωνειακής συνεργασίας για την καταπολέμηση της εγκληματικότητας καθώς και όσον αφορά τη χρήση των τεχνολογιών της πληροφορίας	Εφαρμογή των συμβάσεων CIS (Τελωνειακό Σύστημα Πληροφοριών) και Νεάπολη II	Κράτη μέλη	Υπό εξέλιξη	-
	Ενίσχυση της συνεργασίας στην εφαρμογή του νόμου για την πάταξη του λαθρεμπορίου	-	-	-
Ενθάρρυνση της διεθνούς συνεργασίας	Ψήφισμα και κύρωση της σύμβασης των			Η υπογραφή της Σύμβασης και των

συνεργασίας στην καταπολέμηση του διασυνοριακού οργανωμένου εγκλήματος	Ηνωμένων Εθνών για το διασυνοριακό οργανωμένο έγκλημα, καθώς και των πρόσθετων πρωτοκόλλων	Επιτροπή	του 2000	πρωτοκόλλων της πραγματοποιήθηκε στο Παλέρμο τον Δεκέμβριο του 2000
Ενίσχυση του ρόλου της <u>Ευρωπόλ</u> για τη διευκόλυνση της ευρωπαϊκής συνεργασίας όσον αφορά την πρόληψη και την καταπολέμηση του εγκλήματος, με την αναγκαία στήριξη και τους απαραίτητους πόρους	Επέκταση της αρμοδιότητας της Ευρωπόλ στην καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες γενικότερα, ανεξάρτητα από τον τύπο του αδικήματος από το οποίο προέρχονται τα έσοδα	Συμβούλιο βάσει πρωτοβουλίας κράτους μέλους	-	Όλα αυτά τα θέματα συζητούνται στο Συμβούλιο
	Εξέταση της δυνατότητας δημιουργίας βάσης εκκρεμών υποθέσεων	Ευρωπόλ / Συμβούλιο	-	-
	Δυνατότητα στην Ευρωπόλ να διευκολύνει την προετοιμασία ειδικών ερευνητικών ενεργειών από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένων επιχειρησιακών ενεργειών κοινών	Κατάλληλη απόφαση από το Συμβούλιο	Απρίλιος 2004, αμέσως για ορισμένους τομείς	-

	Θέσπιση μέτρων που θα επιτρέπουν στην Ευρωπαϊκή να ζητά από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών τη διενέργεια και το συντονισμό των ερευνών τους σε συγκεκριμένες υποθέσεις, και ανάπτυξη ειδικών δεξιοτήτων που θα μπορούσαν να τεθούν στη διάθεση των κρατών μελών για να τα βοηθήσει κατά τη διερεύνηση υποθέσεων οργανωμένου εγκλήματος	Συμβούλιο βάσει πρωτοβουλίας κράτους μέλους	Απρίλιος 2004	-
	Μελέτη της ενδεχόμενης ανάγκης αναθεώρησης της σύμβασης Ευρωπαϊκή, ώστε να καλυφθούν νέες αρμοδιότητες καθώς και το θέμα του δημοκρατικού δικαστικού ελέγχου	Συμβούλιο / Επιτροπή	-	-

**Καταπολέμηση
ορισμένων
μορφών
εγκλήματος**

Στόχος	Απαιτούμενη δράση	Αρμοδιότητα	Χρονοδιάγραμμα έγκρισης	Κατάσταση προόδου
	Ποινικοποίηση της υπερρίσε ανθρώπων	Συμβούλιο βάσει πρότασης της Επιτροπής	Απρίλιος 2001	Τον Δεκέμβριο του 2000 η
	Κοινοί ορισμοί, αξιόποινο και	Συμβούλιο βάσει πρότασης της Επιτροπής	Απρίλιος 2001	Τον Μάιο του 2001 η Επιτροπή
	Κοινοί ορισμοί, αξιόποινο και κυρώσεις όσον αφορά τη δωροδοκία	Συμβούλιο βάσει πρότασης της Επιτροπής	Απρίλιος 2001	Η Επιτροπή θα προετοιμάσει έγγραφο προσανατολισμού

Κοινοί ορισμοί, αξιόποινο και κυρώσεις όσον αφορά τη δωροδοκία	Συμβούλιο βάσει πρότασης της Επιτροπής	Απρίλιος 2001	Η Επιτροπή θα προετοιμάσει έγγραφο προσανατολισμού
Κοινοί ορισμοί, αξιόποινο και κυρώσεις όσον αφορά τα περιβαλλοντικά εγκλήματα	Συμβούλιο	Απρίλιος 2001	Η Δανία κατέθεσε (δυνάμει του άρθρου 34) πρόταση τον Ιανουάριο του 2000. Τον Μάρτιο του 2001, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση οδηγίας
Πρόταση για κοινό αξιόποινο όσον αφορά τον χουλιγκανισμό	Συμβούλιο βάσει πρωτοβουλίας κράτους μέλους	-	Εκδόθηκε απόφαση κατόπιν πρωτοβουλίας του Βελγίου τον Απρίλιο του 2002
Κοινοί ορισμοί, αξιόποινο και κυρώσεις όσον αφορά τον ρατσισμό και τη ξενοφοβία (απόφαση πλαίσιο)	Συμβούλιο βάσει πρότασης της Επιτροπής ή πρωτοβουλίας κράτους μέλους	Απρίλιος 2004	Τον Ιούνιο 2000 υπεβλήθη η δεύτερη έκθεση για την εφαρμογή της κοινής δράσης της 15ης Ιουλίου 1996. Τον Νοέμβριο του 2001, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση απόφασης-πλαισίου για την καταπολέμηση του ρατσισμού και της

	Κοινοί ορισμοί όσον αφορά την πρόληψη και την καταπολέμηση της εγκληματικότητας στον κυβερνοχώρο, συμπεριλαμβανομένων του κοινού αξιοποιήσιμου και κοινών κυρώσεων για τις περιπτώσεις εγκληματικότητας όπου χρησιμοποιείται η προηγμένη τεχνολογία	Συμβούλιο βάσει πρότασης της Επιτροπής	Απρίλιος 2001	Η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση για την καταπολέμηση της εγκληματικότητας στον κυβερνοχώρο [COM(2000) 890 τελικό] Τον Απρίλιο του 2002, υποβλήθηκε πρόταση απόφασης-πλαισίου για τις επιθέσεις στα συστήματα πληροφορίας
	Ποινικοποίηση της απάτης στα μέσα πληρωμής πλην των μετρητών	Συμβούλιο βάσει πρότασης της Επιτροπής	Απρίλιος 2001	Τον Μάιο του 2001 εκδόθηκε απόφαση-πλαίσιο για την καταπολέμηση της απάτης στα μέσα πληρωμής
Υιοθέτηση κοινής προσέγγισης σε όλη την ΕΕ για τα διασυνοριακά εγκλήματα	Κοινοί ορισμοί, αξιόποινο και κυρώσεις όσον αφορά την παραχάραξη του ευρώ	Το Συμβούλιο εξέδωσε απόφαση πλαίσιο - η οποία τροποποιήθηκε στη συνέχεια το 2001	Απρίλιος 2001	Η Επιτροπή προετοιμάζει συμπληρωματικά μέτρα. Τον Δεκέμβριο του 2001, το Συμβούλιο εξέδωσε απόφαση για την καθιέρωση του προγράμματος "Pericles "
	Ποινικοποίηση της απάτης στις δημόσιες συμβάσεις	Συμβούλιο βάσει πρωτοβουλίας κράτους μέλους	Απρίλιος 2001	Η Γερμανία υπέβαλε πρωτοβουλία τον Μάρτιο 1999
	Ενίσχυση του νομικού πλαισίου για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας	Συμβούλιο και Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο βάσει πρότασης της Επιτροπής	-	Τον Μάιο του 2001, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση οδηγίας σχετικά με την ποινική προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας

**Ειδική δράση
κατά της
νομιμοποίησης
εσόδων από
παράνομες
δραστηριότητες**

Στόχος	Απαιτούμενη δράση	Αρμοδιότητα	Χρονοδιάγραμμα έγκρισης	Κατάσταση προόδου
Στέρηση των προϊόντων του εγκλήματος από τους δράστες	Σύμβαση (απόφαση πλαίσιο) για το οικονομικό έγκλημα, για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες	Συμβούλιο βάσει πρωτοβουλίας της Γαλλίας	-	-
	Συγκεκριμένα μέτρα για τον εντοπισμό, δέσμευση, κατάσχεση και δήμευση των προϊόντων του εγκλήματος	-	-	Το 2001, η Γαλλία, η Σουηδία και το Βέλγιο υπέβαλαν πρόταση απόφασης-πλαισίου σχετικά με τη δέσμευση των περιουσιακών στοιχείων
Αύξηση των πληροφοριών και των δυνατοτήτων για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες	Πλήρης εφαρμογή των διατάξεων της οδηγίας περί της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, της σύμβασης του Στρασβούργου του 1990 και των συστάσεων της ομάδας διεθνούς χρηματοδοτικής δράσης και σε όλα τα εδάφη που εξαρτώνται από τα κράτη μέλη	Κράτη μέλη	-	-
	Έγκριση της πρότασης οδηγίας για την τροποποίηση της οδηγίας περί νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες	Συμβούλιο και Κοινοβούλιο	Το ταχύτερο δυνατόν	Τον Δεκέμβριο του 2001, εκδόθηκε οδηγία σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοοικονομικού συστήματος για νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες

Σχέδιο δράσης του Συμβουλίου και της Επιτροπής, της 3ης Δεκεμβρίου 1998, σχετικά με τους καλύτερους δυνατούς όρους εφαρμογής των διατάξεων της συνθήκης του Άμστερνταμ όσον αφορά τη δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.

Δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης όπως προβλέπεται από τη συνθήκη του Άμστερνταμ.

"Χώρος προστασίας": περιλαμβάνεται η καταπολέμηση της εγκληματικότητας, κυρίως δε της τρομοκρατίας, της εμπορίας ανθρώπων, των εγκλημάτων που στρέφονται κατά παιδιών, της διακίνησης ναρκωτικών, της εμπορίας όπλων, της διαφθοράς και της απάτης. Όσον αφορά την εγκληματικότητα, τον Ιούνιο 1997 εκδόθηκε ένα ειδικό σχέδιο δράσης κατά τη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Άμστερνταμ για την περίοδο 2000-2004 θα εφαρμοστεί ένα άλλο σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση των ναρκωτικών. Υπογραμμίζεται ο κεντρικός ρόλος της Ευρωπόλ, που αποτελεί ουσιαστικό μέσο για την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών, κυρίως σε επιχειρησιακό επίπεδο.

Σε θέματα ασύλου, προβλέπεται η δημιουργία κοινών κανόνων για τις διαδικασίες που αφορούν τους πρόσφυγες και την υποδοχή των αιτούντων άσυλο, η εφαρμογή της σύμβασης Eurodac που θα επιτρέψει τις συγκρίσεις των δακτυλικών αποτυπωμάτων των αιτούντων άσυλο και η κατανομή της οικονομικής επιβάρυνσης που συνδέεται με την υποδοχή αυτών των ατόμων, μεταξύ των κρατών μελών. Προβλέπεται επίσης, η εφαρμογή μιας σφαιρικής στρατηγικής σε θέματα μετανάστευσης.

Στον τομέα της μετανάστευσης, προβλέπεται η εκπόνηση κοινών διατάξεων για τους όρους εισόδου, διαμονής και επιστροφής, η αποτελεσματικότερη καταπολέμηση της λαθρομετανάστευσης και τέλος ο καθορισμός των δικαιωμάτων των υπηκόων τρίτων χωρών σε θέματα ελεύθερης κυκλοφορίας στην επικράτεια της Ένωσης. Θα εγκριθεί μια ενιαία θεώρηση εισόδου. Βασικός στόχος της αστυνομικής συνεργασίας είναι η διασφάλιση ενός υψηλού επιπέδου προστασίας των ευρωπαίων πολιτών. Για το σκοπό αυτό, πρέπει να αναπτυχθεί περαιτέρω η συνεργασία μεταξύ αστυνομικών αρχών, που προς το παρόν βρίσκεται στα σπάργανα.

Η Ευρωπόλ θα πρέπει να επεκτείνει τις επιχειρησιακές ικανότητες της καθώς και το πεδίο ευθύνης της (για παράδειγμα, καταπολέμηση της παραχάραξης του ευρώ) και να δώσει προεξέχοντα ρόλο στην καταπολέμηση των κυκλωμάτων λαθρομεταναστών και της τρομοκρατίας. Θα πρέπει να γίνει σαφής καθορισμός των σχέσεων μεταξύ των δικαστικών αρχών και της Ευρωπόλ καθώς και ενός πλαισίου διεξαγωγής κοινών ερευνών. Με βάση το πρότυπο των συμφωνιών του Σένγκεν, θα πρέπει να εξεταστούν οι όροι παρέμβασης των μονάδων καταστολής ενός κράτους μέλους σε άλλο κράτος μέλος.

Όσον αφορά τους δυο τελευταίους τομείς, προβλέπεται η περαιτέρω ανάπτυξη της ανταλλαγής, συλλογής και αποθήκευσης στοιχείων προκειμένου να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα των αναλαμβανόμενων δράσεων. Τα στοιχεία αυτά μπορούν να αφορούν τις ύποπτες οικονομικές συναλλαγές, τα ποινικά μητρώα, τη διασυνοριακή εγκληματικότητα ή τις διεξαγόμενες έρευνες. Ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και η αρχή της δημοκρατίας αποτελούν αξίες τις οποίες συμμερίζονται όλα τα κράτη μέλη και πάνω στις οποίες έχει θεμελιωθεί το οικοδόμημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Ωστόσο, λόγω του οικονομικού χαρακτήρα της ευρωπαϊκής συνεργασίας στη δεκαετία του '50 και του '60, δεν δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην ερμηνεία των δικαιωμάτων αυτών.

Μόνο το έτος 1969 το Δικαστήριο αναγνώρισε τα θεμελιώδη δικαιώματα ως γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου λόγω των συχνών αναφορών της κοινοτικής νομοθεσίας στα ανθρώπινα δικαιώματα. Από τότε μέχρι σήμερα το Δικαστήριο έχει δώσει ιδιαίτερη σημασία στις αξίες αυτές μέσω της νομολογίας του, ενώ το 1989 τις συμπεριέλαβε στο προοίμιο της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης. Στη συνέχεια, παραχωρήθηκαν ακόμα περισσότερες αρμοδιότητες σε ευρωπαϊκό επίπεδο και έτσι, αφενός αυξήθηκε η αναφορά στα ανθρώπινα δικαιώματα και αφετέρου άρχισαν σταδιακά να θεσπίζονται νομοθετικές ρυθμίσεις στον τομέα αυτόν.

Σήμερα, μετά από τροποποιήσεις του νομολογιακού κεκτημένου, το Δικαστήριο ασκεί έλεγχο στις κοινοτικές πράξεις (πρώτος πυλώνας της ΕΕ) καθώς και στα κράτη μέλη όταν αυτά εφαρμόζουν την ευρωπαϊκή νομοθεσία. Δύο άρθρα της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (συνθήκη ΕΚ) επέτρεψαν την έκδοση δύο κανονισμών οι οποίοι καθορίζουν τις λεπτομέρειες εφαρμογής των δράσεων της Κοινότητας στο συγκεκριμένο τομέα. Έχουν δημοσιευτεί πολυάριθμες εκθέσεις, ανακοινώσεις και έγγραφα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την καθοδήγηση των δράσεων της Ένωσης.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση στηρίζεται στις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών καθώς και του κράτους δικαίου. Ο σεβασμός των αξιών αυτών αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την ανάπτυξη κάθε κοινωνίας μακροπρόθεσμα. Έτσι, τα ανθρώπινα δικαιώματα και οι δημοκρατικές αρχές υπεισέρχονται σ' όλες τις πτυχές των δραστηριοτήτων της Ένωσης και αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο της εξωτερικής της πολιτικής.

Πράγματι, η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε εσωτερικό επίπεδο αποτελεί σήμερα υποχρέωση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Σε εξωτερικό επίπεδο, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα έχει τη δυνατότητα να εισάγει ρήτρες οι οποίες υποχρεώνουν μια τρίτη χώρα να σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα (συχνά ονομαζόμενες «ρήτρες ανθρωπίνων δικαιωμάτων»), πράγμα το οποίο φαίνεται άλλωστε και στη συμφωνία του Κοτονού στο πλαίσιο της αναπτυξιακής πολιτικής.

Παρόλο που μπορεί να γίνει διάκριση ανάμεσα στις εσωτερικές και εξωτερικές δράσεις της Ένωσης, αξίζει να σημειωθεί ότι η εσωτερική πολιτική επηρεάζει συχνά τις εξωτερικές σχέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εκτός από την αναπτυξιακή συνεργασία, πρόκειται για την πολιτική στον τομέα του ασύλου και της μετανάστευσης, του εμπορίου, της διεύρυνσης, αλλά και για εκδηλώσεις όπως η Παγκόσμια Διάσκεψη κατά του ρατσισμού, όπου η ΕΕ παρουσίασε το έργο της σε εσωτερικό επίπεδο προκειμένου να ενθαρρύνει άλλες περιφερειακές συνεργασίες.

Τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα οποία αποτελούν οριζόντια προτεραιότητα και εντάσσονται στις άλλες πολιτικές της Ένωσης, χαρακτηρίζονται από αυξημένη ορατότητα και διάρκεια. Αυτό οφείλεται κυρίως σε διάφορες εσωτερικές μεταρρυθμίσεις των οργάνων, όπως η συγκέντρωση των εξωτερικών σχέσεων στην αρμοδιότητα ενός Επιτρόπου (αντί δύο) και η δημιουργία το 2001 της Υπηρεσίας Συνεργασίας EuropeAid .

Όπως και η πολιτική ανθρωπιστικής βοήθειας, η εφαρμογή της πολιτικής ανθρωπίνων δικαιωμάτων της Ένωσης βασίζεται στις μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ). Πράγματι, η Επιτροπή εκτιμά ιδιαίτερα τις εν λόγω ΜΚΟ για τις ικανότητές τους και τα αποτελέσματα που επιτυγχάνουν. Η Ένωση θεωρεί ότι οι ΜΚΟ έχουν ιδιαίτερη σημασία για την ανάπτυξη της κοινωνίας των πολιτών μακροπρόθεσμα και τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης σε τρίτες χώρες. Για το λόγο αυτό, το Δεκέμβριο του 1998 δημιουργήθηκαν φόρουμ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα οποία έκτοτε πραγματοποιούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα. Στα φόρουμ αυτά, τα οποία χρησιμεύουν στην ανάπτυξη ενός δομημένου διαλόγου γύρω από την εφαρμογή και την αποτελεσματικότητα των δράσεων της Ένωσης, συμμετέχουν τα όργανα της Ένωσης καθώς και εκπρόσωποι ακαδημαϊκών ιδρυμάτων και της κοινωνίας των πολιτών.

Η σημαντικότερη από τις θεματικές προτεραιότητες είναι η θανατική ποινή, σχετικά με την οποία η Ένωση έλαβε θέση υπέρ της κατάργησής της παγκοσμίως. Εκεί όπου ισχύει η θανατική ποινή, η Ένωση καταβάλλει προσπάθειες ώστε να εφαρμόζεται σύμφωνα με ορισμένους στοιχειώδεις κανόνες. Μια άλλη προτεραιότητα είναι η καταπολέμηση των βασανιστηρίων και άλλων μορφών σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης, τομέας για τον οποίο το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων έθεσε ένα επιχειρησιακό μέσο στη διάθεση της ΕΕ. Η καταπολέμηση του ρατσισμού, των φυλετικών διακρίσεων, της ξενοφοβίας και της σχετιζόμενης μισαλλοδοξίας αποτελεί την τρίτη προτεραιότητα για την οποία η Επιτροπή δημοσίευσε δύο ανακοινώσεις: μία σχετικά με την Παγκόσμια Διάσκεψη που πραγματοποιήθηκε στη Νότια Αφρική και μία σχετικά με τις υποψήφιες χώρες.

Η εκλογική επιτήρηση και στήριξη αποτελεί την τέταρτη προτεραιότητα της Ένωσης, η οποία είναι ιδιαίτερα σημαντική για την ομαλή ανάπτυξη των τρίτων χωρών μακροπρόθεσμα. Επίσης, η Ένωση καταβάλλει προσπάθειες για την καταπολέμηση των εγκλημάτων πολέμου και της γενοκτονίας, ιδίως μέσω της συνεισφοράς της για την εφαρμογή και την ικανοποιητική λειτουργία του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου, καθώς και της αποτελεσματικότερης συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών.

Το άρθρο 7 παρέχει στο Συμβούλιο ελευθερία εκτίμησης όσον αφορά τη διαπίστωση παραβίασης ή κινδύνου παραβίασης των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Σε περίπτωση διαπίστωσης, το Συμβούλιο έχει, επιπλέον, τη δυνατότητα, αλλά όχι την υποχρέωση, να επιβάλει κυρώσεις. Οι εξουσίες του Συμβουλίου υπάγονται στον δημοκρατικό έλεγχο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το οποίο καλείται να εκφράσει τη σύμφωνη γνώμη του. Ο έλεγχος του Δικαστηρίου, αντιθέτως, αφορά μόνο τις «διαδικαστικές απαιτήσεις που περιλαμβάνονται στο άρθρο 7».

Ένας κατάλογος «ανεξάρτητων προσωπικοτήτων» που είναι επιφορτισμένες με την εκπόνηση εκθέσεων σχετικά με την εν λόγω χώρα μέλος θα μπορούσε να συμβάλει στην αντικειμενική παρουσίαση της κατάστασης. Η Επιτροπή προτείνει να καταρτιστεί αυτός ο κατάλογος προσώπων με τα οποία θα είναι δυνατόν να έρχεται σε επαφή και να λαμβάνει τη γνώμη τους σε μικρό χρονικό διάστημα. Η υλοποίηση του άρθρου 7 πραγματοποιείται εφόσον υφίστανται ορισμένες προϋποθέσεις: ότι υπάρχει «σαφής κίνδυνος σοβαρής παραβίασης» για τον μηχανισμό πρόληψης, ή ότι υπάρχει «σοβαρή και παρατενόμενη παραβίαση» για τον μηχανισμό κυρώσεων.

Η έννοια των «σοβαρών και παρατεινόμενων παραβιάσεων» προϋπήρχε στον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών· αντιθέτως, η έννοια του «κινδύνου» προέρχεται από τη συνθήκη της Νίκαιας και φαίνεται ότι ανήκει στο νομικό σύστημα της Ένωσης. Ένας σημαντικός και αυξανόμενος αριθμός προσώπων προτείνουν συχνά στην Επιτροπή να κινήσει διαδικασία παράβασης· εντούτοις, το άρθρο 7 επιτρέπει μόνο μια σφαιρική πολιτική προσέγγιση και όχι προσέγγιση κατά περίπτωση. Ο κίνδυνος και η παραβίαση που διαπιστώνονται πρέπει, πράγματι, να υπερβαίνουν τις μεμονωμένες καταστάσεις και να φθάνουν στη διάσταση ενός συστηματικού προβλήματος.

Η έννοια του «σαφούς κινδύνου σοβαρής παραβίασης» επιτρέπει στα θεσμικά όργανα να δρουν προληπτικά. Για να εξηγήσουμε αυτή την έννοια κατά τρόπο πρακτικό, θα μπορούσαμε να πούμε ότι η θέσπιση ενός νόμου ο οποίος επιτρέπει την κατάργηση των διαδικαστικών εγγυήσεων σε περίπτωση πολέμου παρουσιάζει σαφή κίνδυνο· αντιθέτως, η πραγματική εφαρμογή του σε κατάσταση πολέμου θα αποτελούσε την υλική πραγματοποίηση του κινδύνου και, ως εκ τούτου, αντιπροσωπεύει σοβαρή παραβίαση.

Η σοβαρή παραβίαση αποτελεί κοινό κριτήριο των μηχανισμών πρόληψης και κυρώσεων. Μια παραβίαση πρέπει να είναι σοβαρή για να θέσει σε κίνηση αυτούς τους μηχανισμούς. Το αντικείμενο ή το αποτέλεσμα μιας παραβίασης αποτελεί πιθανό κριτήριο αξιολόγησης της σοβαρότητας της παραβίασης. Μια παραβίαση πολλών αξιών μπορεί να σηματοδοτεί σοβαρή παραβίαση, παρόλο που η παραβίαση μιας μόνο αξίας θα μπορούσε να αρκεί.

Η παρατεινόμενη παραβίαση πρέπει να συμβαίνει κατ' επανάληψη, κατά διαφορετικούς τρόπους.

Διοργάνωση τακτικής παρακολούθησης Οι κοινές αξίες του άρθρου 7 πρέπει να αποτελούν αντικείμενο σεβασμού και προώθησης. Η ετήσια έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου επιτρέπει ήδη τη διατύπωση επακριβούς διάγνωσης για τις χώρες της Ένωσης. Είναι διαθέσιμες και διάφορες άλλες πηγές (μη κυβερνητικοί οργανισμοί, περιφερειακές και διεθνείς νομολογίες, διεθνείς οργανισμοί ...). Οι μεμονωμένες καταγγελίες που απευθύνονται στην Επιτροπή και στο Κοινοβούλιο αποτελούν επίσης πηγές πληροφόρησης.

Το 2000, το Κοινοβούλιο είχε συστήσει να δικτυωθούν οι ανεξάρτητοι εμπειρογνώμονες, και το 2002 δημιουργήθηκε μια πρότυπη πειραματική εμπειρία από την Επιτροπή. Το δίκτυο αυτό προετοιμάζει ετήσια έκθεση σχετικά με την κατάσταση που επικρατεί στην Ένωση όσον αφορά τα θεμελιώδη δικαιώματα. Η έκθεση αυτή δημοσιεύεται και διαδίδεται σε ευρεία κλίμακα. Είναι σημαντικό οι χώρες να συνεργάζονται για τις αξιολογήσεις των εμπειρογνομόνων, των οποίων το καθεστώς είναι ανεξάρτητο από την Επιτροπή και το Κοινοβούλιο.

Εκπονούνται για το κοινό εκπαιδευτικά σχέδια για την προώθηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων, όπως το «Λεονάρντο Ντα Βίντσι» και «Σωκράτης». Η Επιτροπή πιστεύει ότι θα ήταν αναγκαίο να διαμορφωθεί πολιτική ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης σε αυτόν τον τομέα.

Οι διατάξεις της συνθήκης προβλέπουν την ολοκλήρωση του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης σε διάστημα πέντε ετών. Για τον καθορισμό κοινών προτεραιοτήτων καθώς και των λεπτομερών μέτρων που πρέπει να αναληφθούν βραχυπρόθεσμα (σε διάστημα δυο ετών) και μακροπρόθεσμα (σε διάστημα πέντε ετών), συνεκτιμήθηκαν τα ακόλουθα κριτήρια: οι προσανατολισμοί που έχουν ήδη καθοριστεί στη συνθήκη του Άμστερνταμ, οι αρχές επικουρικότητας και αλληλεγγύης, η επιχειρησιακή αποτελεσματικότητα, τα όρια που καθορίζονται στις συνθήκες (τα κράτη μέλη είναι τα μόνα αρμόδια σε θέματα εσωτερικής ασφάλειας) και μια ρεαλιστική προσέγγιση σε ό,τι αφορά το διαθέσιμο χρόνο και τους διαθέσιμους πόρους.

Σε θέματα ασύλου, προβλέπεται η δημιουργία κοινών κανόνων για τις διαδικασίες που αφορούν τους πρόσφυγες και την υποδοχή των αιτούντων άσυλο, η εφαρμογή της σύμβασης Eurodac που θα επιτρέψει τις συγκρίσεις των δακτυλικών αποτυπωμάτων των αιτούντων άσυλο και η κατανομή της οικονομικής επιβάρυνσης που συνδέεται με την υποδοχή αυτών των ατόμων, μεταξύ των κρατών μελών. Προβλέπεται επίσης, η εφαρμογή μιας σφαιρικής στρατηγικής σε θέματα μετανάστευσης.

Στον τομέα της μετανάστευσης, προβλέπεται η εκπόνηση κοινών διατάξεων για τους όρους εισόδου, διαμονής και επιστροφής, η αποτελεσματικότερη καταπολέμηση της λαθρομετανάστευσης και τέλος ο καθορισμός των δικαιωμάτων των υπηκόων τρίτων χωρών σε θέματα ελεύθερης κυκλοφορίας στην επικράτεια της Ένωσης. Θα εγκριθεί μια ενιαία θεώρηση εισόδου

Η δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις αποκτά θεμελιώδη σημασία για το "χώρο δικαιοσύνης". Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να εγκριθούν κανόνες για τις περιπτώσεις διαφορών στον τομέα του δίκαιου ή της νομολογίας, όσον αφορά κυρίως τις συμβατικές ή εξωσυμβατικές υποχρεώσεις, θέματα διαζυγίων και περιουσιακών σχέσεων, και πρέπει να αναπτυχθεί η διαδικασία διαμεσολάβησης κυρίως στις περιπτώσεις οικογενειακών διαφορών. Θα εξεταστεί η δυνατότητα δημιουργίας ενός δικαστικού πλαισίου

για την ενίσχυση των επαγγελματικών επαφών σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Βασικός στόχος της αστυνομικής συνεργασίας είναι η διασφάλιση ενός υψηλού επιπέδου προστασίας των ευρωπαίων πολιτών. Για το σκοπό αυτό, πρέπει να αναπτυχθεί περαιτέρω η συνεργασία μεταξύ αστυνομικών αρχών, που προς το παρόν βρίσκεται στα σπάργανα.

Η Ευρωπόλ θα πρέπει να επεκτείνει τις επιχειρησιακές ικανότητες της καθώς και το πεδίο ευθύνης της (για παράδειγμα, καταπολέμηση της παραχάραξης του ευρώ) και να δώσει προεξέχοντα ρόλο στην καταπολέμηση των κυκλωμάτων λαθρομεταναστών και της τρομοκρατίας. Θα πρέπει να γίνει σαφής καθορισμός των σχέσεων μεταξύ των δικαστικών αρχών και της Ευρωπόλ καθώς και ενός πλαισίου διεξαγωγής κοινών ερευνών. Με βάση το πρότυπο των συμφωνιών του Σένγκεν, θα πρέπει να εξεταστούν οι όροι παρέμβασης των μονάδων καταστολής ενός κράτους μέλος σε άλλο κράτος μέλος.

Όσον αφορά τη δικαστική συνεργασία για τις ποινικές υποθέσεις, θα ληφθούν μέτρα για τη διευκόλυνση της αλληλοβοήθειας μεταξύ των εθνικών αρχών, τη διαδικασία έκδοσης μεταξύ κρατών μελών και την αμοιβαία αναγνώριση των αποφάσεων και την εκτέλεση τους και την περαιτέρω καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Θα πρέπει, επίσης, να εξεταστεί το θέμα της προσέγγισης του ποινικού δικαίου.

Όσον αφορά τους δυο τελευταίους τομείς, προβλέπεται η περαιτέρω ανάπτυξη της ανταλλαγής, συλλογής και αποθήκευσης στοιχείων προκειμένου να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα των αναλαμβανόμενων δράσεων. Τα στοιχεία αυτά μπορούν να αφορούν τις ύποπτες οικονομικές συναλλαγές, τα ποινικά μητρώα, τη διασυννοριακή εγκληματικότητα ή τις διεξαγόμενες έρευνες

Η πολιτική ασύλου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η ευρωπαϊκή πολιτική ασύλου, που αποτελεί θέμα κοινού ενδιαφέροντος για τα κράτη μέλη από την εφαρμογή της Συνθήκης του Μάαστριχτ, βασίζεται ουσιαστικά σε μέσα χωρίς νομική ισχύ όπως, παραδείγματος χάριν, οι αποφάσεις του Λονδίνου του 1992 για τις εμφανώς αβάσιμες αιτήσεις παροχής ασύλου και η αρχή του "Host third countries" σύμφωνα με την οποία αρμόδια για την εξέταση μιας αίτησης παροχής ασύλου είναι η πρώτη χώρα στην οποία έγινε δεκτός ο αιτών άσυλο.

Δικαίωμα ασύλου για τους υπηκόους των κρατών μελών

Στο πρωτόκολλο της συνθήκης του Άμστερνταμ προβλέπεται η δυνατότητα αίτησης παροχής ασύλου από ευρωπαϊό υπήκοο σε κράτος μέλος διαφορετικό από το κράτος μέλος καταγωγής του. Δεδομένου ότι όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης θεωρούνται ασφαλείς χώρες καταγωγής, οι υπήκοοι ενός κράτους μέλους δύνανται να υποβάλουν αίτηση χορήγησης ασύλου μόνο εφόσον συντρέχουν ορισμένες προϋποθέσεις, και συγκεκριμένα:

- αν το κράτος μέλος καταγωγής του αιτούντα λαμβάνει μέτρα αντίθετα με τη συνθήκη της Ρώμης όσον αφορά την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών·
- αν το Συμβούλιο διαπιστώσει σοβαρή και διαρκή παραβίαση των δικαιωμάτων του ανθρώπου ή των θεμελιωδών ελευθεριών σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 7 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση·
- αν ένα κράτος μέλος αποφασίσει μονομερώς την εξέταση της αίτησης, γνωρίζοντας ότι η αίτηση θα κριθεί βάσει του δεδομένου ότι θεωρείται καταφανώς αβάσιμη.

Μετανάστευση και δικαιώματα των υπηκόων τρίτων χωρών

Με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ, η μετανάστευση εντάχθηκε στα θέματα κοινού ενδιαφέροντος που εμπίπτουν στο πεδίο της διακυβερνητικής συνεργασίας στον τομέα των εσωτερικών υποθέσεων. Ωστόσο, δεν υφίσταται ακόμη σχετική ευρωπαϊκή πολιτική. Αντίθετα από τα ισχύοντα για τους ευρωπαίους πολίτες, δεν έχει θεσπισθεί κανένας κοινός κανόνας όσον αφορά την είσοδο στο έδαφος και τη διαμονή των υπηκόων τρίτων χωρών, θέματα που εμπίπτουν, προς το παρόν, στην αποκλειστική αρμοδιότητα των κρατών μελών. Εντούτοις, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα έχει λάβει μέτρα όσον αφορά την απασχόληση και την παροχή υπηρεσιών. Επίσης, το Συμβούλιο ενέκρινε κοινές αρχές για τα δεκαπέντε κράτη μέλη σε διάφορα θέματα, όπως η θέσπιση ενός ενιαίου προτύπου άδειας παραμονής, ο εκούσιος επαναπατρισμός, η επανένωση των μελών της οικογένειας, η παλιννόστηση των λαθρομεταναστών και οι διαμένοντες στην Κοινότητα επί μακρόν.

Η Επιτροπή υπέβαλε το 1997 ένα σχέδιο σύμβασης για τους κανόνες υποδοχής των υπηκόων τρίτων χωρών στα κράτη μέλη. Όσον αφορά την απασχόληση των υπηκόων τρίτων χωρών, η σύσταση του Συμβουλίου της 27ης Σεπτεμβρίου 1996 σχετικά με την καταπολέμηση της παράνομης απασχόλησης των υπηκόων τρίτων χωρών προβλέπει την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών όσον

αφορά τη μεταναστευτική πολιτική σε σχέση με τις τρίτες χώρες. Εξάλλου, στις 27 Ιανουαρίου 1999, η Επιτροπή υπέβαλε δύο προτάσεις οδηγιών:

- Η πρώτη πρόταση οδηγίας έχει ως στόχο να επιτρέψει στις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών που είναι εγκατεστημένες στην Κοινότητα την απόσπαση των μισθωτών τους υπηκόων τρίτου κράτους () με μια απλή προτεραιότητα δήλωση προς τις αρχές του κράτους μέλους εντός του οποίου θα παρασχεθούν οι υπηρεσίες, μέσω της χορήγησης μιας "κάρτας παροχής υπηρεσιών-ΕΚ" στις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών που είναι εγκατεστημένες στην Κοινότητα.
- Η δεύτερη πρόταση προβλέπει την εφαρμογή της αρχής της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών στους υπηκόους τρίτου κράτους οι οποίοι έχουν εγκατασταθεί νόμιμα ως αυτοαπασχολούμενοι στην Κοινότητα, προκειμένου οι τελευταίοι να μπορούν να προβαίνουν, προσωρινά, στην παροχή υπηρεσιών χωρίς να είναι υποχρεωμένοι να εγκατασταθούν σε ένα δεύτερο κράτος μέλος. Οι προϋποθέσεις μετακίνησης των αυτοαπασχολούμενων υπό την ιδιότητα του παροχέα υπηρεσιών διέπονται επίσης από τις ρυθμίσεις που ισχύουν για τη χορήγηση της "κάρτας παροχής υπηρεσιών-ΕΚ".

Μακροπρόθεσμα, οι προς επίτευξη στόχοι όσον αφορά τη μετανάστευση έως το 2004 καθορίστηκαν στις 3 Δεκεμβρίου 1998 με ένα σχέδιο δράσης του Συμβουλίου και της Επιτροπής: καθορισμός ενός κοινού νομικού καθεστώτος των νόμιμων μεταναστών, καταπολέμηση της λαθρομετανάστευσης, συντονισμός των μέτρων απομάκρυνσης και επανεισδοχής καθώς και προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής. Για την αποτελεσματικότερη διαχείριση των μεταναστευτικών ρευμάτων, στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε ζητήθηκε η οργάνωση ενημερωτικών εκστρατειών στις χώρες προέλευσης και διέλευσης, με στόχο την πρόληψη της λαθρομετανάστευσης και της εμπορίας ανθρώπων.

Το Συμβούλιο ενθαρρύνεται να συνάψει συμφωνίες επανεισδοχής με τις τρίτες χώρες και να εξετάσει τους κανόνες επανεισδοχής που ισχύουν μεταξύ των κρατών μελών. Παράλληλα, θα ακολουθηθεί μια δραστικότερη πολιτική όσον αφορά την ενσωμάτωση και θα επιδιωχθεί με εντατικότερους ρυθμούς η καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας. Εξάλλου, τα δικαιώματα των ατόμων που διαμένουν στην Κοινότητα επί μακρόν θα έπρεπε να προσεγγίζουν όσο το δυνατόν περισσότερο τα δικαιώματα των ευρωπαίων πολιτών, ενώ θα έπρεπε επίσης να παρέχεται η δυνατότητα στα εν λόγω άτομα να αποκτούν την υπηκοότητα του κράτους μέλους στο οποίο διαβιώνουν.

Στη νέα συνθήκη της Νίκαιας προβλέπεται ότι η πολιτική για τις θεωρήσεις, το άσυλο και τη μετανάστευση θα καθορίζεται κυρίως με τη διαδικασία της συναπόφασης. Στο άρθρο 63 της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας προβλέπεται η μετάβαση στην ψήφο με ενισχυμένη πλειοψηφία σε θέματα ασύλου και προσωρινής προστασίας, αλλά υπό τον όρο την προηγούμενης ομόφωνης θέσπισης μιας κοινής νομοθεσίας - πλαισίου για το άσυλο. Βάσει της δήλωσης των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων, η μετάβαση στην ενισχυμένη πλειοψηφία και στη συναπόφαση θα λάβει χώρα αυτομάτως (χωρίς να απαιτείται προηγούμενη ομόφωνη απόφαση) την 1η Μαΐου 2004 :

- για το άρθρο 62 της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, όσον αφορά τα μέτρα για τον καθορισμό των όρων ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηκόων τρίτων χωρών ως νόμιμων μεταναστών στο έδαφος της ΕΕ·
- για το άρθρο 63 της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, όσον αφορά τη λαθρομετανάστευση και των επαναπατρισμό των μη νόμιμων μεταναστών.

Στα συμπεράσματα της γαλλικής προεδρίας, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί τα κράτη μέλη να επιλύσουν το ταχύτερο δυνατό, σύμφωνα με τη ρητή πρόσκληση που απευθύνθηκε κατά τη διάρκεια του συμβουλίου της Φέιρα, τα προβλήματα όσον αφορά τα νομοθετικά κείμενα σχετικά με την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και της λαθρομετανάστευσης.

Κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ταμπερέ του 1999, τα κράτη μέλη ανέλαβαν τη δέσμευση να καταπολεμήσουν την παράνομη μετανάστευση στη πηγή της για να καθιερωθεί αποτελεσματικότερη η διαχείριση των μεταναστευτικών ροών σε στενή συνεργασία με τις χώρες καταγωγής και διέλευσης (σημεία 22 και 23 των συμπερασμάτων). Προηγουμένως, το σχέδιο δράσης της Βιέννης είχε υπογραμμίσει την αναγκαιότητα να υποβληθούν συγκεκριμένες προτάσεις για να καταπολεμηθεί αποτελεσματικά η παράνομη μετανάστευση.

Κατά την εκπόνηση συνολικής στρατηγικής, η Επιτροπή υπενθυμίζει τη σημασία της τήρησης των υποχρεώσεων που απορρέουν από ορισμένες διεθνείς πράξεις όπως π.χ. από την Ευρωπαϊκή σύμβαση για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την Σύμβαση της Γενεύης σχετικά με το προσφυγικό καθεστώς. Επισημαίνονται ακόμη:

- Η συζήτηση για τη δυνατότητα και τους τρόπους θέσης σε εφαρμογή συνολικού σχεδίου καταπολέμησης της παράνομης την ύπαρξη διαφορετικών μορφών παράνομης διανομής και ειδικών αναγκών των εν δυνάμει τρωτών ομάδων (γυναίκες, ανήλικοι, μη συνοδευόμενοι ανήλικοι κλπ)
- Η δυνατότητα να ενισχυθεί η συνεργασία με τις χώρες καταγωγής και διέλευσης. Ιδίως, οι υποψήφιοι προς προσχώρηση χώρες έχουν υποχρέωση πλήρους μεταφοράς του κεκτημένου του Schengen . Η διαχείριση των μεταναστευτικών ροών προϋποθέτει λοιπόν, μεταξύ άλλων, να ληφθούν υπόψη ορισμένα στοιχεία σχετικά με την εξωτερική κοινοτική πολιτική·
- Η ύπαρξη συνόλου διατάξεων σχετικά με την έκδοση θεώρησης, τον έλεγχο των εξωτερικών συνόρων, την σωματεμπορία, την παράνομη απασχόληση που πρέπει να εφαρμοστούν σωστά. Εξάλλου, για να συμβάλουν στην συνεκτική εφαρμογή των νομικών διατάξεων στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας, είναι απαραίτητο τα κράτη μέλη να προβλέπουν κοινούς ορισμούς των ποινικών πράξεων καθώς και κατάλληλες κυρώσεις. Η απόφαση πλαίσιο χρησιμοποιήθηκε κατά το 2001 όσον αφορά την σωματεμπορία ή για να καθοριστεί το ποινικό πλαίσιο για την καταστολή της υποβοήθησης της εισόδου και της παράνομης μετανάστευσης
- Η ύπαρξη διαφορετικών μορφών παράνομης διανομής και ειδικών αναγκών των εν δυνάμει τρωτών ομάδων (γυναίκες, ανήλικοι, μη συνοδευόμενοι ανήλικοι κλπ)
- Η δυνατότητα να ενισχυθεί η συνεργασία με τις χώρες καταγωγής και διέλευσης. Ιδίως, οι υποψήφιοι προς προσχώρηση χώρες έχουν υποχρέωση πλήρους μεταφοράς του κεκτημένου του Schengen . Η διαχείριση των μεταναστευτικών ροών προϋποθέτει λοιπόν, μεταξύ άλλων, να ληφθούν υπόψη ορισμένα στοιχεία σχετικά με την εξωτερική κοινοτική πολιτική·
- Η ύπαρξη συνόλου διατάξεων σχετικά με την έκδοση θεώρησης, τον έλεγχο των εξωτερικών συνόρων, την σωματεμπορία, την παράνομη απασχόληση που πρέπει να εφαρμοστούν σωστά. Εξάλλου, για να συμβάλουν στην συνεκτική εφαρμογή των νομικών διατάξεων στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας, είναι απαραίτητο τα κράτη μέλη να προβλέπουν κοινούς ορισμούς των ποινικών πράξεων καθώς και κατάλληλες κυρώσεις. Η απόφαση πλαίσιο χρησιμοποιήθηκε κατά το 2001 όσον αφορά την σωματεμπορία ή για να καθοριστεί το ποινικό πλαίσιο για την καταστολή της υποβοήθησης της εισόδου και της παράνομης μετανάστευσης.

Έλεγχος και διαχείριση

Για να ενισχυθεί ο έλεγχος στα εξωτερικά σύνορα η Επιτροπή προτείνει να:

- δημιουργηθεί ευρωπαϊκό σώμα μεθοριακών φρουρών μελέτες βολιδοσκόπησης χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του προγράμματος ODYSSEUS .
- εναρμονισθούν οι μέθοδοι κατάρτισης των μεθοριακών φρουρών (έχουν καταρτισθεί πρότυπα σχέδια στα πλαίσια της ευρωπαϊκής αστυνομικής ακαδημίας). Ωστόσο, θα μπορούσε μακροπρόθεσμα να είναι σκόπιμη η σύσταση πραγματικού ευρωπαϊκού σώματος μεθοριακών φρουρών,
- βελτιωθεί η συνεργασία μεταξύ των διοικητικών πόρων με ανταλλαγή υπαλλήλων-συνδέσμων.

Για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης, η καλύτερη μέθοδος εργασίας είναι η σφαιρική προσέγγιση. Η μέθοδος αυτή επιτρέπει να ληφθούν υπόψη άλλα θεμελιώδη θέματα όπως:

- η σωματεμπορία (η Επιτροπή θα υποβάλει πρόταση οδηγίας για την χορήγηση άδειας παραμονής στα θύματα της σωματεμπορίας που συνεργάζονται στην ποινική έρευνα κατά των εκμεταλλευτών τους),
- η οικονομική εκμετάλλευση των μεταναστών. Θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στην κατάσχεση των παράνομων κερδών που απορρέουν από εγκληματικές δραστηριότητες που σχετίζονται με την παράνομη μετανάστευση,
- η συνεργασία με τις χώρες καταγωγής και διέλευσης,
- η ευθύνη του μεταφορέα,
- η πολιτική επανεισδοχής και επιστροφής. Ως προς αυτό, η Επιτροπή θα υποβάλει Πράσινο βιβλίο κατά τη διάρκεια του 2002.

Επίσης, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η παράνομη μετανάστευση συνδέεται συχνά με δίκτυα του οργανωμένου εγκλήματος που δρουν διεθνώς. Γι' αυτό, η προσέγγιση των διατάξεων σχετικά με τα συστατικά στοιχεία των ποινικών αδικημάτων και των εφαρμοστέων κυρώσεων αποδεικνύεται πολύ χρήσιμο εργαλείο. Τα προαναφερθέντα οδηγούν την Επιτροπή να εξετάσει το ρόλο και άλλων υπηρεσιών όπως η Europol (βλ. επίσης ως προς αυτό το άρθρο 30 της συνθήκης ΕΕ). Η Επιτροπή καλεί το Συμβούλιο να καταρτίσει σχέδιο δράσης για να επισημανθούν οι ενέργειες προτεραιότητας.

Κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε, τα κράτη μέλη δεσμεύονταν για την εγκαθίδρυση ενός κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου, που βασιζόταν στην πλήρη εφαρμογή της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 και του πρωτοκόλλου της Νέας Υόρκης του 1967. Η πραγματοποίηση ενός κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου περιλαμβάνει, βραχυπρόθεσμα, την προσέγγιση των διατάξεων σχετικά με την αναγνώριση και το περιεχόμενο του καθεστώτος του πρόσφυγα.

Η παρούσα πρόταση προσδιορίζει ορισμένους όρους κλειδιά όπως: "διεθνής προστασία", "πρόσφυγας", "επικουρική προστασία", "αίτηση ασύλου ή επικουρικής προστασίας" και "μέλη της οικογενείας".

Η οδηγία θα εφαρμόζεται για κάθε αίτηση που υποβάλλεται στα σύνορα καθώς και στην επικράτεια ενός κράτους μέλους. Επιπλέον, τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να υιοθετήσουν ή να διατηρήσουν τις ευνοϊκότερες διατάξεις. Η οδηγία δεν θα εφαρμόζεται στις ρυθμίσεις για τις διαδικαστικές πτυχές της χορήγησης και ανάκλησης του καθεστώτος του πρόσφυγα. Οι διαδικαστικοί κανόνες έχουν ήδη καθοριστεί σε μία πρόταση οδηγίας που έχει υποβάλει το Συμβούλιο κατά το πρώτο εξάμηνο του 2001.

Όροι χορήγησης διεθνούς προστασίας Κάθε υπήκοος τρίτης χώρας, ο οποίος βρίσκεται εκτός της χώρας καταγωγής του και αρνείται να επιστρέψει σε αυτήν επειδή φοβάται ότι θα υποστεί δίωξη λόγω της φυλής, της θρησκείας, της εθνικότητας ή των πολιτικών του φρονημάτων, μπορεί να υποβάλει αίτηση για καθεστώς πρόσφυγα. Οι απάτριδες μπορούν να έχουν πρόσβαση στο ίδιο καθεστώς. Οι αιτούντες που δεν πληρούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για να τους αναγνωρισθεί το καθεστώς του πρόσφυγα μπορούν να ζητήσουν επικουρική προστασία. Σύμφωνα με την πρόταση οδηγίας, τα κράτη μέλη επιτρέπουν το καθεστώς που παρέχεται με την επικουρική προστασία στον αιτούντα διεθνή προστασία που βρίσκεται εκτός της χώρας καταγωγής του και που δεν μπορεί να επιστρέψει σε αυτήν λόγω του βάσιμου φόβου του ότι θα υποστεί τις ακόλουθες μορφές σοβαρής και αδικαιολόγητης βλάβης:

- βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία
- παραβίαση ενός ανθρώπινου δικαιώματος τόσο κατάφωρη ώστε να ενεργοποιεί τις διεθνείς υποχρεώσεις του οικείου κράτους μέλους
- απειλή κατά της ζωής, της ασφάλειας ή της ελευθερίας, ως αποτέλεσμα βίας που ασκείται αδιακρίτως υπό συνθήκες ένοπλης σύγκρουσης ή ως αποτέλεσμα συστημικών ή γενικευμένων παραβιάσεων των ανθρώπινων δικαιωμάτων των οικείων προσώπων.

Κατά γενικό κανόνα, τα μέλη της οικογενείας του αιτούντος θα επωφελούνται της ίδιας προστασίας με εκείνον.

Προκειμένου να αξιολογήσουν ορθώς τον φόβο του αιτούντος, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπ' όψιν:

- το σύνολο των συναφών στοιχείων που σχετίζονται με την χώρα καταγωγής, ακόμη και τα γεγονότα που συνέβησαν μετά την αναχώρηση του αιτούντος
- την ύπαρξη εύλογης πιθανότητας ο αιτών να έχει διωχθεί
- το γεγονός ότι ο αιτών έχει ήδη υποστεί διώξεις, απειλές ή σοβαρή και αδικαιολόγητη βλάβη
- την ατομική του κατάσταση (το προσωπικό ιστορικό του, την ηλικία του, το φύλο του, κτλ.) Οι γυναίκες πρέπει να αντιμετωπίζονται με ιδιαίτερη προσοχή, λόγω του γεγονότος ότι οι διώξεις μπορεί να αντιστοιχούν σε σεξουαλική βία
- τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις στην χώρα καταγωγής, προκειμένου να επαληθευτεί εάν αυτές επιτρέπουν ή αφήνουν ατιμώρητες τις διώξεις
- κάθε δραστηριότητα του αιτούντος από την στιγμή της αναχώρησής του από την χώρα καταγωγής του.
- Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπ' όψιν τους την προέλευση της απειλής. Στην περίπτωση αυτή, η απειλή θα πρέπει να από το κράτος
- από κόμματα ή οργανώσεις που ελέγχουν το κράτος

- από μη κρατικούς παράγοντες, εφόσον το κράτος αδυνατεί ή είναι απρόθυμο να παράσχει ουσιαστική προστασία. Στην περίπτωση αυτή, εάν υπάρχουν, στο εσωτερικό της χώρας, μηχανισμοί που επιτρέπουν τη δίωξη και επιβάλλουν κυρώσεις στους υπευθύνους, η αίτηση θα θεωρείται αβάσιμη.

Κατά την έννοια της παρούσας πρότασης, "κρατική" προστασία είναι επίσης δυνατό να παρέχεται από διεθνείς οργανισμούς ή από σταθερές, κρατικές αρχές οι οποίες ελέγχουν μία σαφώς καθορισμένη επικράτεια αξιολογού μεγέθους και σταθερότητας και οι οποίες έχουν την ικανότητα και τη βούληση να διασφαλίζουν την άσκηση δικαιωμάτων ενός προσώπου και να προστατεύουν από προσβολές, κατά τρόπο παρόμοιο με αυτόν που ισχύει για ένα διεθνώς αναγνωρισμένο κράτος.

Αφ' ης στιγμής έχουν εξακριβώσει ότι ο φόβος ενός ατόμου ότι θα διωχθεί ή ότι θα υποστεί άλλη σοβαρή και αδικαιολόγητη βλάβη είναι βάσιμος, τα κράτη μέλη δύνανται να εξετάζουν κατά πόσον ο φόβος αυτός περιορίζεται σαφώς σε συγκεκριμένο τμήμα του εδάφους της χώρας καταγωγής καθώς και, αν υποτεθεί ότι ισχύει αυτό, κατά πόσον είναι εύλογο να υποχρεωθεί ο αιτών να μεταβεί σε κάποιο άλλο τμήμα της εν λόγω χώρας όπου δεν θα υπήρχε βάσιμος φόβος ότι θα υποστεί δίωξη ή άλλη σοβαρή και αδικαιολόγητη βλάβη.

Ειδικοί κανόνες για τις προϋποθέσεις αναγνώρισης του καθεστώτος του πρόσφυγα
Κατά την έννοια της παρούσας πρότασης, θεωρούμε ότι ο όρος "δίωξη" περιλαμβάνει ορισμένες πράξεις, κυρίως:

- την πρόκληση σοβαρής (λόγω της φύσης ή του επαναλαμβανόμενου χαρακτήρα της) και αδικαιολόγητης βλάβης, με βάση τη φυλή, τη θρησκεία, την εθνικότητα ή τα πολιτικά φρονήματα
- τα νομικά, διοικητικά, αστυνομικά ή δικαστικά μέτρα που η εφαρμογή τους συνιστά διακριτική μεταχείριση
- τις ποινικές διώξεις ή κυρώσεις που η εφαρμογή τους συνιστά διακριτική μεταχείριση.

Δεν είναι απαραίτητο ο αιτών να διαθέτει τα χαρακτηριστικά που αποτελούν την αιτία της διάκρισης, αρκεί τα χαρακτηριστικά να του αποδίδονται από τον διώκοντα φορέα. Επίσης, άνευ σημασίας είναι το κατά πόσον η δίωξη ασκείται από το ίδιο το κράτος, από κόμματα ή οργανώσεις που το ελέγχουν, ή από μη κρατικούς φορείς, στις περιπτώσεις όπου το κράτος δεν έχει την δυνατότητα ή την βούληση να χορηγήσει ουσιαστική προστασία, καθώς και το κατά πόσον ο αιτών κατάγεται από μία χώρα στην οποία πολλά άτομα, ακόμη και το σύνολο του πληθυσμού, αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο γενικευμένης καταπίεσης.

Οι πρόσφυγες είναι δυνατό να χάσουν το καθεστώς του πρόσφυγα σε ορισμένες περιπτώσεις (απόκτηση νέας εθνικότητας, επιστροφή οικειοθελώς στην χώρα καταγωγής τους..). Σε κάθε περίπτωση, το κράτος μέλος είναι εκείνο που οφείλει να αποδείξει ότι ο πρόσφυγας δεν πληροί πλέον τις απαραίτητες προϋποθέσεις για διεθνή προστασία.

Το καθεστώς του πρόσφυγα, καθώς και το καθεστώς της επικουρικής προστασίας είναι δυνατό να απορρίπτονται για άτομα που έχουν διαπράξει:

- ένα έγκλημα πολέμου, κατά της ανθρωπότητας ή κατά της ειρήνης
- ένα σοβαρό έγκλημα του κοινού δικαίου
- πράξεις που αντιστρατεύονται τις αρχές των Ηνωμένων Εθνών.

Σε κάθε περίπτωση, τα κράτη μέλη οφείλουν να εγγυηθούν στον αιτούντα ένα μέσο προσφυγής κατά μίας απόφασης που αποκλείει την διεθνή προστασία μετανάστευσης πρέπει να λαμβάνει υπόψη διάφορα στοιχεία, δηλαδή

Όροι χορήγησης της επικουρικής προστασίας

Η επικουρική προστασία θα αναγνωρίζεται για το άτομο που δεν μπορεί να επιστρέψει στην χώρα καταγωγής του επειδή φοβάται ότι θα αποτελέσει αντικείμενο βασανισμών, απάνθρωπης μεταχείρισης, σοβαρής παραβίασης των ατομικών του δικαιωμάτων. Η επικουρική προστασία θα μπορέσει να παύσει εάν σημειωθεί ουσιαστική και διαρκής αλλαγή στις συνθήκες στην χώρα καταγωγής του. Δικαιώματα που παραχωρούνται από το καθεστώς του πρόσφυγα και από το καθεστώς της επικουρικής προστασίας

Τα κράτη μέλη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να εγγυηθούν ιδιαίτερη προσοχή σε ορισμένες κατηγορίες ατόμων (ανήλικους, ασυνόδευτους ανήλικους, ανάπηρους, ηλικιωμένους, γυναίκες σε ενδιαφέρουσα ή που έχουν υποστεί σημαντική διάκριση στην χώρα καταγωγής τους, άτομα με σωματική

ή διανοητική ασθένεια..).

Με την παρούσα πρόταση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εγγυηθούν σε όσους εμπίπτουν στο καθεστώς του πρόσφυγα ή στο καθεστώς επικουρικής προστασίας μία σειρά δικαιωμάτων, κυρίως:

- το δικαίωμα της μη επαναπροώθησης
- το δικαίωμα ενημέρωσης σε μία γλώσσα που τα άτομα που εμπίπτουν στο εν λόγω καθεστώς κατανοούν
- το δικαίωμα τίτλου διαμονής 5 ετών για τους πρόσφυγες και τουλάχιστον ενός έτους για όσους λαμβάνουν επικουρική προστασία
- το δικαίωμα κυκλοφορίας εντός της χώρας που αναγνώρισε το καθεστώς και το δικαίωμα να ταξιδεύουν εκτός της χώρας αυτής
- το δικαίωμα άσκησης μισθωτής ή ανεξάρτητης δραστηριότητας, καθώς και την δυνατότητα παρακολούθησης μαθημάτων επαγγελματικής κατάρτισης
- την πρόσβαση στο εκπαιδευτικό σύστημα για τα παιδιά και σε μαθήματα επανακατάρτισης για τους ενήλικες
- την πρόσβαση στην ιατρική και ψυχολογική περίθαλψη και σε κάθε άλλη μορφή απαιτούμενης βοήθειας, ειδικότερα για τις κατηγορίες των ατόμων που έχουν ειδικές ανάγκες (ανήλικοι, γυναίκες που έχουν υποστεί βιασμό..)
- την παροχή κατάλληλης στέγασης
- την πρόσβαση σε προγράμματα που διευκολύνουν την ενσωμάτωση στην κοινωνία και σε εκείνα που διευκολύνουν την οικειοθελή επιστροφή στην χώρα καταγωγής τους.

Τελικές διατάξεις

Κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να διορίσει ένα εθνικό σημείο επαφής του οποίου τα στοιχεία κοινοποιεί στην Επιτροπή. Την 30ή Απριλίου 2004 το αργότερο, τα κράτη μέλη υιοθετούν τα αναγκαία για την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας μέτρα.

Ευρωπαϊκή υπηρεσία για τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων

Η Ευρωπαϊκή Ένωση προτείνει τη σύσταση μιας υπηρεσίας που θα είναι επιφορτισμένη να συνδράμει τα κράτη μέλη στην αρμονική εφαρμογή της ευρωπαϊκής νομοθεσίας σχετικά με τον έλεγχο και την εποπτεία των εξωτερικών συνόρων (χερσαίων, θαλασσίων, καθώς και των διεθνών αεροδρομίων) και να συντονίσει την επιχειρησιακή συνεργασία των αρμοδίων εθνικών αρχών. Αυτή η πρόταση εντάσσεται στη διαδικασία εφαρμογής μιας κοινής πολιτικής σχετικά με την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων, η οποία αποτελεί μία από τις απαραίτητες προϋποθέσεις για τη δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.

Αποστολή και καθήκοντα της υπηρεσίας

Η νέα υπηρεσία θα έχει ως αποστολή τη διευκόλυνση της εφαρμογής των εν ισχύ ή μελλοντικών κοινοτικών μέτρων που αφορούν τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης, διασφαλίζοντας τον συντονισμό των δράσεων των κρατών μελών που έχουν ως στόχο την εφαρμογή αυτών των μέτρων. Γι' αυτό τον σκοπό η υπηρεσία θα παράσχει την τεχνική βοήθεια και τις απαραίτητες ειδικές γνώσεις.

Ευρωπαϊκή Υπηρεσία καταπολέμησης της απάτης (OLAF)

Η OLAF δημιουργήθηκε το 1999 με σκοπό την ενίσχυση της σημασίας και της αποτελεσματικότητας της καταπολέμησης της απάτης και άλλων παρανόμων ενεργειών εις βάρος των κοινοτικών συμφερόντων. Οι βασικοί κανονισμοί της είναι υπό τροποποίηση ως επακόλουθο των συστάσεων της Επιτροπής και της υπόθεσης Eurostat.

Η σημασία που αποδίδουν τα ευρωπαϊκά όργανα και τα κράτη μέλη στην καταπολέμηση της απάτης απαιτεί την ενεργοποίηση όλων των διαθέσιμων μέσων για την πλήρη υλοποίηση αυτού του στόχου. Χάρη στην έναρξη ισχύος της συνθήκης του Άμστερνταμ, ενισχύθηκαν σημαντικά τα μέσα που διαθέτει η Κοινότητα για την καταπολέμηση της απάτης και της οικονομικής και δημοσιονομικής εγκληματικότητας.

Το νέο άρθρο 280 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (συνθήκη ΕΚ) προσφέρει πλέον σαφή νομική βάση για τις ενέργειες της Κοινότητας και των κρατών μελών στον χώρο της καταπολέμησης της απάτης και άλλων παρανόμων δραστηριοτήτων εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας.

Επ' αυτής της βάσης ελήφθη η απόφαση της Επιτροπής με την οποία ιδρύεται η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία καταπολέμησης της απάτης (OLAF), καθώς και οι κανονισμοί και η διοργανική συμφωνία που καθορίζουν τις λεπτομέρειες εφαρμογής της.

Μέσω αυτής της δέσμης μέτρων, η task-force Συντονισμού καταπολέμησης της απάτης της Επιτροπής αντικαθίσταται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία καταπολέμησης της απάτης (OLAF) στην οποία ανατίθενται, εκτός από τα καθήκοντα έρευνας, και καθήκοντα σχεδιασμού και προετοιμασίας της νομοθεσίας στον τομέα προστασίας των κοινοτικών συμφερόντων και της καταπολέμησης της απάτης. Σε σχέση με την προκάτοχό της, η OLAF διαθέτει μεγαλύτερη ανεξαρτησία για την άσκηση τής ερευνητικής της λειτουργίας

Απόφαση:

Η απόφαση της Επιτροπής ιδρύει την OLAF και απαριθμεί τις αρμοδιότητές της:

- Διεξαγωγή εξωτερικών διοικητικών ερευνών στα πλαίσια της καταπολέμησης της απάτης, της διαφθοράς και κάθε παράνομης δραστηριότητας εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων, καθώς και στα πλαίσια της καταπολέμησης της απάτης αναφορικά με κάθε άλλη πράξη ή δραστηριότητα επιχειρηματιών που παραβαίνουν τις κοινοτικές διατάξεις·
- Διεξαγωγή εσωτερικών διοικητικών ερευνών με στόχο:
 - την καταπολέμηση της απάτης, της διαφθοράς και κάθε άλλης παράνομης δραστηριότητας εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας·
 - τη διερεύνηση σοβαρών γεγονότων που σχετίζονται με την άσκηση επαγγελματικών δραστηριοτήτων, και μπορούν να στοιχειοθετήσουν παράλειψη των υποχρεώσεων των μονίμων υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού, η οποία υπόκειται σε πειθαρχικές και, ενδεχομένως ποινικές κυρώσεις ή παράλειψη αναλόγων υποχρεώσεων από μέρους των μελών των κύριων και επικουρικών οργάνων ή οργανισμών και του προσωπικού τους στα οποία δεν εφαρμόζεται ο κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης των μονίμων υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων·
- Πραγματοποίηση ερευνητικών αποστολών σε άλλους τομείς μετά από αίτηση των κύριων και επικουρικών οργάνων·
- Συμβολή στην ενίσχυση της συνεργασίας με τα κράτη μέλη στον τομέα της καταπολέμησης της απάτης·
- Ανάλυση των δραστηριοτήτων σχεδιασμού αναφορικά με την καταπολέμηση της απάτης (αλλά και προετοιμασία των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων στους τομείς δραστηριότητας της Υπηρεσίας, και στην περίπτωση μέσων που αναφέρονται στον τίτλο VI της συνθήκης του Άμστερνταμ·
- Θέση σε λειτουργία οποιασδήποτε άλλης επιχειρησιακής δραστηριότητας αναφορικά με την καταπολέμηση της απάτης (ανάπτυξη υποδομών, συλλογή και εκμετάλλευση των πληροφοριών, τεχνική συνδρομή)·
- Δράση άμεσου συνομιλητή των αστυνομικών και δικαστικών αρχών.
- Εκπροσώπησης της Επιτροπής στο χώρο της καταπολέμησης της απάτης.

Οι αρμοδιότητες της OLAF στον χώρο της καταπολέμησης της απάτης θα επεκταθούν συνεπώς πέραν των καθηκόντων που είχαν προηγουμένως ανατεθεί στην Επιτροπή δυνάμει των κανονισμών (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2185/96 (προστασία των χρηματοοικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων) και 2988/95 (διεξαγωγή από την Επιτροπή επιτόπου ελέγχων και επαληθεύσεων για την προστασία των χρηματοοικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων από τις απάτες και άλλες παρανομίες).

Κανονισμοί

Οι δύο κανονισμοί σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιεί η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία καταπολέμησης της απάτης εκ των οποίων ένας εφαρμόζεται στην ΕΚ και ο άλλος στην Ευρατόμ, υπενθυμίζουν τις κύριες λειτουργίες της OLAF και καθορίζουν τις λεπτομέρειες διεξαγωγής των διοικητικών ερευνών που πραγματοποιεί η Υπηρεσία αυτή.

Οι εξωτερικοί έλεγχοι και επαληθεύσεις (στα κράτη μέλη και σε ορισμένες τρίτες χώρες με τις οποίες η Κοινότητα έχει συνάψει συμφωνίες συνεργασίας) και οι εσωτερικές (στο πλαίσιο των κύριων και επικουρικών οργάνων και των οργανισμών που έχουν ιδρυθεί από τις συνθήκες ή βάσει των συνθηκών) δεν επηρεάζουν τις αρμοδιότητες των κρατών μελών όσον αφορά την ποινική δίωξη.

Ο Διευθυντής της OLAF κινεί και κατευθύνει τις έρευνες ίδια πρωτοβουλία ή μετά από αίτηση του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους (στην περίπτωση εξωτερικών ερευνών) ή του ενδιαφερόμενου κύριου ή επικουρικού οργάνου ή οργανισμού (στην περίπτωση εσωτερικών ερευνών).

Στο πλαίσιο των εξωτερικών ερευνών, η OLAF διεξάγει τους επιτόπου ελέγχους που ανατίθενται

στην Επιτροπή βάσει των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 2988/95 και 2185/96.

Όσον αφορά τις εξωτερικές έρευνες, η υπηρεσία μπορεί να έχει άμεση πρόσβαση χωρίς προειδοποίηση σε κάθε γραπτό στοιχείο που έχουν στη διάθεσή τους τα κοινοτικά κύρια ή επικουρικά όργανα ή οργανισμοί. Μπορεί επίσης να ζητήσει προφορικές πληροφορίες σε κάθε σχετικό άτομο και να διεξαγάγει επιτόπου ελέγχους στους οικονομικούς φορείς.

Σε περίπτωση εσωτερικής έρευνας, όταν η Υπηρεσία αποκαλύψει την πιθανή συμμετοχή κράτους μέλους, ή υπαλλήλου, ενημερώνει το κύριο ή επικουρικό όργανο ή τον οργανισμό που έχει σχέση, εκτός από την περίπτωση που η πληροφορία αυτή πρέπει να τηρηθεί άκρως απόρρητη με στόχο τη διεξαγωγή έρευνας ή ενδεχόμενης διερεύνησης σε εθνικό επίπεδο.

Τα κράτη μέλη, καθώς και τα κύρια και επικουρικά όργανα και οργανισμοί διαβιβάζουν στην Υπηρεσία κατόπιν αίτησής της ή ίδια πρωτοβουλία, κάθε έγγραφο ή πληροφορία που έχουν στην κατοχή τους και τα οποία είναι σχετικά με τη διεξαγόμενη έρευνα. Όλα τα στοιχεία που ανακοινώνονται στην υπηρεσία τυγχάνουν της κατάλληλης προστασίας.

Μετά από κάθε έρευνα, η υπηρεσία καταρτίζει έκθεση που περιλαμβάνει υποδείξεις σχετικά με τα διαβήματα που πρέπει να γίνουν. Η έκθεση αυτή ανακοινώνεται στα κράτη μέλη στην περίπτωση εξωτερικών ερευνών και στα κύρια και επικουρικά όργανα και οργανισμούς σε περίπτωση εσωτερικών ερευνών.

Επίσης είναι δυνατόν να διαβιβασθούν πληροφορίες στις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών και στα σχετικά κύρια και επικουρικά όργανα και οργανισμούς, κατά τη διάρκεια της διεξαγωγής της έρευνας (η Υπηρεσία είναι ο άμεσος συνομιλητής με τις αστυνομικές και δικαστικές αρχές).

Η OLAF εργάζεται υπό την επίβλεψη μίας εποπτεύουσας επιτροπής, η οποία αποτελείται από πέντε εξωτερικά ανεξάρτητα άτομα που διορίζονται κατόπιν κοινής συμφωνίας του Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής.

Στην περίπτωση που κάποιο μέλος του προσωπικού κυρίου ή επικουρικού κοινοτικού οργάνου ή οργανισμού θεωρεί ότι θίγεται από τη διεξαγωγή εσωτερικής έρευνας, μπορεί να υποβάλει διοικητική ένσταση στον διευθυντή της OLAF, εναντίον μιας πράξης που το θίγει.

Διοργανική συμφωνία μεταξύ του Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής

Η διοργανική συμφωνία μεταξύ του Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής έχει ως στόχο να διασφαλίσει ότι οι εσωτερικές έρευνες θα πραγματοποιούνται υπό ανάλογες συνθήκες στο πλαίσιο των τριών οργάνων, καθώς και σε όλα τα άλλα κοινοτικά όργανα και οργανισμούς συμπεριλαμβανομένων και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ETE) και της Κεντρικής Ευρωπαϊκής Τράπεζας (ΕΚΤ).

Για τον σκοπό αυτό, τα τρία κύρια όργανα θα πρέπει να εκδώσουν εσωτερική απόφαση, σύμφωνα με το πρότυπο που προσαρτάται στη συμφωνία και καλούν τα υπόλοιπα όργανα και οργανισμούς να προσχωρήσουν στη συμφωνία. Η απόφαση-τύπος προβλέπει, εκτός από την υποχρέωση από μέρους της Γενικής Γραμματείας, των υπηρεσιών και όλων των μελών του προσωπικού των κυρίων και επικουρικών οργάνων και οργανισμών να συνεργάζονται στενά με τους υπαλλήλους της Υπηρεσίας, και μία γενική υποχρέωση ενημέρωσης.

Όταν υπάρχει υπόνοια απάτης και διαφθοράς ή οιοδήποτε άλλου είδους παράνομης δραστηριότητας που θίγει τα συμφέροντα των Κοινοτήτων:

- κάθε μέλος του προσωπικού ενημερώνει αμέσως τον προϊστάμενο της υπηρεσίας του ή τον διευθυντή του ή, εάν κρίνει τούτο σκόπιμο, απευθείας τον γενικό γραμματέα ή την Υπηρεσία·
- ο γενικός γραμματέας, οι γενικοί διευθυντές και οι προϊστάμενοι των υπηρεσιών οι άλλοι ιθύνοντες διαβιβάζουν αμέσως στην Υπηρεσία κάθε πληροφορία που δημιουργεί υπόνοιες ύπαρξης παρατυπιών·
- τα μέλη των κυρίων και επικουρικών οργάνων και οργανισμών ενημερώνουν τον πρόεδρο ή, κατά περίπτωση, απευθείας την Υπηρεσία.

Εάν κριθεί ότι κατά τη διάρκεια εσωτερικής έρευνας ενέχεται κάποιο μέλος, ιθύνων, μόνιμος ή έκτακτος υπάλληλος, αυτός ενημερώνεται αμέσως. Καλείται να εκφράσει τις απόψεις του σχετικά με τα γεγονότα που τον αφορούν. Η πρόσκληση αυτή μπορεί να αναβληθεί όταν αυτό επιβάλλεται από τους σκοπούς της έρευνας ή για την ενδεχόμενη διεξαγωγή δικαστικών ερευνών. Η Υπηρεσία γνωμοδοτεί σχετικά με κάθε αίτηση άρσης της ασυλίας που υποβάλλουν αστυνομικές και δικαστικές αρχές κράτους μέλους, εάν η αίτηση αφορά διευθυντικό στέλεχος,

Περιορισμός του δικαιώματος εισόδου και διαμονής για λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας ή δημόσιας υγείας

Ο πολίτης της Ένωσης ή το μέλος της οικογενείας του μπορεί να απομακρυνθεί από το έδαφος του κράτους μέλους για λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας και δημόσιας υγείας. Η απόφαση δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να στηρίζεται σε οικονομικούς λόγους. Τα μέτρα πρέπει να θεμελιώνονται αποκλειστικά και μόνο στην προσωπική συμπεριφορά του ατόμου, οι δε προηγούμενες ποινικές καταδίκες δεν δύνανται καθαυτές και αυτομάτως να αιτιολογήσουν τη λήψη του μέτρου αυτού.

Η προσωπική συμπεριφορά πρέπει να συνιστά παρούσα και αρκούντως σοβαρή απειλή, στρεφόμενη κατά θεμελιώδους συμφέροντος του κράτους. Η λήξη ισχύος του εγγράφου που επέτρεψε την είσοδο στη χώρα υποδοχής δεν μπορεί να αποτελέσει λόγο απομάκρυνσης από την επικράτεια.

Εν πάση περιπτώσει, πριν από τη λήψη απόφασης απομάκρυνσης από την επικράτεια του, το κράτος μέλος υποδοχής οφείλει να λάβει υπόψη ορισμένα στοιχεία όπως τη διάρκεια διαμονής του ενδιαφερομένου στο έδαφός του, την ηλικία, την κατάσταση της υγείας του, την οικογενειακή και οικονομική του κατάσταση, την κοινωνική και πολιτιστική ενσωμάτωσή του στο κράτος μέλος υποδοχής και το εύρος των δεσμών του με τη χώρα καταγωγής. Ο κάτοχος αδειάς μόνιμης διαμονής και τα ανήλικα μέλη της οικογενείας του δεν μπορούν να αποτελέσουν το αντικείμενο μέτρου απομάκρυνσης.

Κάθε απόφαση περί άρνησης εισόδου ή απομάκρυνσης από την επικράτεια πρέπει να κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο. Πρέπει να είναι αιτιολογημένη και να αναφέρει τα μέσα προσφυγής και τις προθεσμίες που πρέπει να τηρηθούν. Εκτός από περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης, η προθεσμία για την εγκατάλειψη της επικράτειας δεν μπορεί να είναι μικρότερη των 15 ημερών.

Δεν είναι δυνατόν να ληφθεί σε καμία περίπτωση το μέτρο της ισόβιας απαγόρευσης εισόδου στην επικράτεια. Ο ενδιαφερόμενος δύναται να υποβάλει αίτηση επανεξέτασης της κατάστασής του μετά από δύο έτη. Επί πλέον, η παρούσα πρόταση προβλέπει μια σειρά διαδικαστικών εγγυήσεων.

Τα κράτη μέλη παρέχουν δικαίωμα διαμονής στους υπηκόους των κρατών μελών που δεν απολαύουν του δικαιώματος αυτού βάσει άλλων διατάξεων του κοινοτικού δικαίου, υπό την προϋπόθεση ότι καλύπτονται οι ίδιοι και τα μέλη της οικογένειάς τους (σύζυγος, συντηρούμενοι κατιόντες και ανιόντες από τον ίδιο ή τη σύζυγό του) υγειονομική ασφάλιση που να καλύπτει το σύνολο των κινδύνων στο κράτος μέλος υποδοχής καθώς και επαρκείς πόρους ώστε να μην επιβαρύνουν κατά τη διαμονή.

Τα κράτη μέλη μπορούν να παρεκκλίνουν από τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας μόνο για λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας ή δημόσιας υγείας.

Η απασχόληση και η οικογένεια των εργαζομένων

I. Πρόσβαση στην απασχόληση

Όλοι οι υπήκοοι ενός κράτους μέλους έχουν το δικαίωμα να ασκούν μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος άλλου κράτους μέλους σύμφωνα με τη σχετική εθνική νομοθεσία που ισχύει για τους εργαζομένους υπηκόους αυτού του κράτους. Δικαιούνται να έχουν στο έδαφος άλλου κράτους μέλους την ίδια προτεραιότητα με αυτήν των υπηκόων αυτού του κράτους όσον αφορά την πρόσβαση στις διαθέσιμες θέσεις απασχόλησης.

Δέχονται την ίδια βοήθεια με αυτήν την οποία παρέχουν τα γραφεία απασχόλησης εργατικού δυναμικού στους υπηκόους του κράτους μέλους κατά την αναζήτηση απασχόλησης. Η πρόσληψή τους δεν μπορεί να εξαρτάται από ιατρικά, επαγγελματικά ή άλλα κριτήρια τα οποία εισάγουν διακρίσεις λόγω της υπηκοότητας.

II. Απασχόληση και ίση μεταχείριση

Δεν είναι δυνατό να επιφυλάσσεται διαφορετική μεταχείριση στους εργαζόμενους που είναι υπήκοοι ενός κράτους μέλους, στο έδαφος των άλλων κρατών μελών, λόγω της ιθαγένειάς τους, απ' ό,τι στους εργαζόμενους που είναι υπήκοοι αυτού του κράτους, όσον αφορά όλους τους όρους απασχόλησης και εργασίας (κυρίως απόλυση, αμοιβή).

- Έχουν επίσης τα ίδια δικαιώματα σχετικά με όλα τα μέτρα κατάρτισης, επαγγελματικού αναπροσανατολισμού ή αποκατάστασης.

- Απολαύουν των ίδιων κοινωνικών και φορολογικών προνομίων με τους εργαζόμενους που είναι υπήκοοι του κράτους μέλους.

- Ο εργαζόμενος που είναι υπήκοος ενός κράτους μέλους και απασχολείται στο έδαφος ενός άλλου κράτους μέλους έχει δικαίωμα σε ίση μεταχείριση σε ό,τι αφορά την άσκηση των συνδικαλιστικών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος ψήφου και της πρόσβασης στις διοικητικές ή συνδικαλιστικές θέσεις μιας συνδικαλιστικής οργάνωσης· μπορεί να εξαιρεθεί από τη συμμετοχή στη διαχείριση οργανισμού δημοσίου δικαίου και από την απασχόληση σε υπηρεσία δημοσίου δικαίου. Απολαύει εξάλλου του δικαιώματος επιλεξιμότητας στα όργανα εκπροσώπησης των εργαζομένων στην επιχείρηση.

- Τα μέλη της οικογένειας (σύζυγος, κατιόντες κάτω των 21 ετών ή συντηρούμενοι από αυτόν και ανιόντες συντηρούμενοι από αυτόν) ενός εργαζόμενου που απασχολείται στο έδαφος άλλου κράτους μέλους έχουν το δικαίωμα να εγκατασταθούν μαζί του σε αυτό το κράτος μέλος, ανεξαρτήτως της ιθαγένειάς τους. Τα κράτη μέλη ευνοούν την υποδοχή κάθε άλλου μέλους της οικογένειας, το οποίο συντηρείται ή ζει στη χώρα προέλευσης κάτω από την ίδια στέγη με τον εργαζόμενο. Τα μέλη της οικογένειας που έγιναν αποδεκτά στο έδαφος ενός κράτους μέλους στο πλαίσιο της επανένωσης της οικογένειας, επωφελούνται από την αρχή της ίσης μεταχείρισης (δικαίωμα εργασίας, πρόσβασης στην εκπαίδευση).

- Η ρήτρα διασφάλισης παρέχει, στο κράτος μέλος που έχει επιλέξει να μην εφαρμόζει πλέον περιοριστικά μέτρα και να επιτρέπει την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, τη δυνατότητα να ζητήσει από την Επιτροπή εξουσιοδότηση για να επιβάλει νέους περιορισμούς εφόσον η δική του αγορά εργασίας απειλείται ή παρουσιάζει σοβαρά προβλήματα. Προβλέπεται ότι η Μάλτα μπορεί να κάνει χρήση αυτής της ρήτρας λόγω του μικρού μεγέθους της αγοράς εργασίας σε αυτή τη χώρα.

Δικαιώματα των εργαζομένων στο πλαίσιο του κοινοτικού κεκτημένου

Στην αρχή η οδηγία αφορούσε τους υπηκόους ενός κράτους μέλους, οι οποίοι διέμεναν ή μετέβαιναν σε άλλο κράτος μέλος, είτε προκειμένου να ασκήσουν μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα είτε ως αποδέκτες υπηρεσιών, καθώς και τον (τη) σύζυγο και τα μέλη της οικογένειας. Τώρα το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας επεκτάθηκε στα πρόσωπα που έχουν το δικαίωμα παραμονής στην επικράτεια κράτους μέλους όταν παύουν να ασκούν σε αυτό ένα επάγγελμα καθώς και στα μη ενεργά πρόσωπα (οδηγίες 90/364, 90/365 και 93/96).

Αφορά τα μέτρα σχετικά με την είσοδο στην επικράτεια, την έκδοση ή την ανανέωση της άδειας διαμονής, ή την απομάκρυνση από την επικράτεια, που λαμβάνονται για λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας ή δημόσιας υγείας. Τα κράτη μέλη δεν μπορούν να επικαλούνται αυτούς τους λόγους για οικονομικούς σκοπούς.

Τα μέτρα δημόσιας τάξης ή δημόσιας ασφάλειας πρέπει να βασίζονται αποκλειστικά στην προσωπική συμπεριφορά του ατόμου που αφορούν. Τυχόν προηγούμενες ποινικές καταδικές δεν μπορούν να αιτιολογήσουν αυτόματα τη λήψη αυτών των μέτρων και η λήξη ισχύος των εγγράφων ταυτότητας του εν λόγω ατόμου δεν μπορεί να αποτελέσει λόγο απομάκρυνσης από την επικράτεια. Μόνον οι ασθένειες ή αναπηρίες που αναφέρονται στο παράρτημα μπορούν να δικαιολογήσουν την άρνηση εισόδου στην επικράτεια ή την άρνηση έκδοσης της πρώτης άδειας διαμονής (π.χ. φυματίωση, σύφιλη, τοξικομανία, ψύχωση).

Οι ασθένειες ή αναπηρίες που επέρχονται μετά την έκδοση της πρώτης άδειας δεν μπορούν να δικαιολογήσουν την άρνηση για ανανέωση της άδειας διαμονής ή την απομάκρυνση από την επικράτεια. Τα κράτη μέλη δεν μπορούν να θεσπίσουν νέες διατάξεις ή πρακτικές πιο περιοριστικές από αυτές που ισχύουν κατά την ημερομηνία κοινοποίησης της οδηγίας.

Η απόφαση για η χορήγηση ή την άρνηση της πρώτης άδειας διαμονής πρέπει να λαμβάνεται το συντομότερο δυνατόν και το αργότερο σε έξι μήνες ύστερα από την υποβολή της αίτησης. Η χώρα υποδοχής μπορεί αν το κρίνει απαραίτητο να ζητήσει από άλλο κράτος μέλος πληροφορίες για το ποινικό μητρώο του αιτούντος, αλλά η ενημέρωση αυτή δεν μπορεί να έχει συστηματικό χαρακτήρα. Η απόφαση για την άρνηση έκδοσης ή ανανέωσης της άδειας διαμονής ή η απόφαση για την απομάκρυνση από την επικράτεια κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο, καθώς και οι προβαλλόμενοι λόγοι δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας ή δημόσιας υγείας, εκτός εάν λόγοι ασφάλειας του κράτους αντιτίθενται στη γνωστοποίηση.

Εκτός επειγουσών περιπτώσεων, η προθεσμία που παραχωρείται για την εγκατάλειψη της επικράτειας δεν μπορεί να είναι μικρότερη από δεκαπέντε ημέρες, εφόσον ο ενδιαφερόμενος δεν έχει ακόμη λάβει άδεια διαμονής, και από ένα μήνα στις άλλες περιπτώσεις.

Ο ενδιαφερόμενος πρέπει να μπορεί να ασκήσει τις ίδιες προσφυγές κατά της απόφασης για την άρνηση εισόδου, για την άρνηση έκδοσης ή ανανέωσης της άδειας διαμονής ή κατά της απόφασης για την απομάκρυνση από την επικράτεια με εκείνες που μπορούν να ασκήσουν οι ημεδαποί κατά των διοικητικών πράξεων.

Πρόσθετες διαδικαστικές εγγυήσεις προβλέπονται σε συγκεκριμένες περιπτώσεις (π.χ. ελλείψει δυνατοτήτων προσφυγής σε δικαστήριο ή αν η προσφυγή δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα, κτλ.).

Σε θέματα ορισμού των εννοιών της δημόσιας τάξης, της δημόσιας ασφάλειας ή της δημόσιας υγείας, τα κράτη μέλη έχουν τη διακριτική ευχέρεια να καθορίσουν την εμβέλεια αυτών των εννοιών βάσει της νομοθεσίας και της εθνικής νομολογίας τους, αλλά στο πλαίσιο του κοινοτικού δικαίου. Ωστόσο κάθε μέτρο που λαμβάνεται για λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας ή δημόσιας υγείας πρέπει να αιτιολογείται με έγκυρο τρόπο από πραγματική απειλή, η οποία να είναι επαρκώς σοβαρή, να θίγει ένα

θεμελιώδες συμφέρον της κοινωνίας και να είναι σύμφωνη με την ευρωπαϊκή σύμβαση για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών καθώς και με την αρχή της αναλογικότητας.

Από τη στιγμή που ένας υπήκοος νέου κράτους μέλους γίνεται δεκτός στην αγορά εργασίας ενός κράτους μέλους της ΕΕ15, επωφελείται από το σύνολο των αρχών του κοινοτικού δικαίου: δικαίωμα διαμονής, συντονισμός των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, μη διάκριση λόγω ιθαγένειας, αναγνώριση των προσόντων.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση προτείνει τη σύσταση μιας υπηρεσίας που θα είναι επιφορτισμένη να συνδράμει τα κράτη μέλη στην αρμονική εφαρμογή της ευρωπαϊκής νομοθεσίας σχετικά με τον έλεγχο και την εποπτεία των εξωτερικών συνόρων (χερσαίων, θαλασσίων, καθώς και των διεθνών αεροδρομίων) και να συντονίσει την επιχειρησιακή συνεργασία των αρμοδίων εθνικών αρχών. Αυτή η πρόταση εντάσσεται στη διαδικασία εφαρμογής μιας κοινής πολιτικής σχετικά με την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων, η οποία αποτελεί μία από τις απαραίτητες προϋποθέσεις για τη δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.

Αποστολή και καθήκοντα της υπηρεσίας

Η νέα υπηρεσία θα έχει ως αποστολή τη διευκόλυνση της εφαρμογής των εν ισχύ ή μελλοντικών κοινοτικών μέτρων που αφορούν τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης, διασφαλίζοντας τον συντονισμό των δράσεων των κρατών μελών που έχουν ως στόχο την εφαρμογή αυτών των μέτρων. Γι' αυτό τον σκοπό η υπηρεσία θα παράσχει την τεχνική βοήθεια και τις απαραίτητες ειδικές γνώσεις.

Νέες συμπληρωματικές τεχνικές διατάξεις μπορούν να θεσπιστούν, ιδίως σε ό,τι αφορά:

- τα πρόσθετα στοιχεία και απαιτήσεις ασφαλείας, περιλαμβανομένων των ενισχυμένων κανόνων για την πρόληψη του κινδύνου παραποίησης και πλαστογράφησης·
- τις αναγκαίες τεχνικές διαδικασίες και κανόνες για τη συμπλήρωση του ενιαίου τύπου θεώρησης.

Η επιτροπή που επικουρεί την Επιτροπή διαθέτει τις απαραίτητες αρμοδιότητες για την έκδοση, μεταξύ άλλων, των ακολούθων τεχνικών μέτρων για την ένθεση φωτογραφίας που να ανταποκρίνεται στους κανόνες υψηλής ασφαλείας.

Ο παρών κανονισμός θεσπίζει τον κατάλογο των 101 χωρών οι υπήκοοι των οποίων πρέπει να διαθέτουν θεώρηση για να διέρχονται τα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών. Πρόκειται για :

- μια προβλεπόμενη παραμονή σ' αυτό το κράτος μέλος ή σε περισσότερα κράτη μέλη, για περίοδο της οποίας η συνολική διάρκεια δεν υπερβαίνει τους τρεις μήνες·
- τη διέλευση δια μέσου του εδάφους αυτού του κράτους μέλους ή περισσότερων κρατών μελών, με εξαίρεση τη διέλευση από τη διεθνή ζώνη των αεροδρομίων και των ανταποκρίσεων μεταξύ αεροδρομίων ενός κράτους μέλους (αερολιμενική διέλευση).

Τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να επιβάλλουν ή να μην επιβάλλουν θεώρηση στους υπηκόους τρίτων χωρών που δεν περιλαμβάνονται στον κατάλογο και αποφασίζουν εάν οι απάτριδες και τα πρόσωπα που έχουν το καθεστώς του πρόσφυγα υποχρεούνται να διαθέτουν θεώρηση. Τα μέτρα που λαμβάνονται δυνάμει του εν λόγω καθεστώτος κοινοποιούνται στην Επιτροπή και δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Ένα κράτος μέλος μπορεί να προβλέπει εξαιρέσεις από την υποχρέωση θεώρησης:

- για τα πολιτικά πληρώματα αεροσκαφών και πλοίων
- για τους ιπτάμενους συνοδούς βοηθητικών ή σωστικών πτήσεων και για τα λοιπά πρόσωπα που επεμβαίνουν σε περιπτώσεις θεομηνιών και δυστυχημάτων
- για τους κατόχους διπλωματικών, υπηρεσιακών και άλλων επίσημων διαβατηρίων.

Καθορισμός των προδιαγραφών που πρέπει να πληρούν οι υπήκοοι τρίτων χωρών και οι απάτριδες για την αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα ή του ατόμου που, για διάφορους λόγους, έχει ανάγκη διεθνούς προστασίας εξασφάλιση ελάχιστου επιπέδου δικαιωμάτων για τα άτομα που το έχουν ανάγκη επειδή δεν μπορούν να υπολογίζονται στην χώρα καταγωγής τους.

Προδιαγραφές για την αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα και του καθεστώτος δικαιούχου διεθνούς προστασίας

Κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε, τα κράτη μέλη δεσμεύονταν για την εγκαθίδρυση ενός κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου, που βασιζόταν στην πλήρη εφαρμογή της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 και του πρωτοκόλλου της Νέας Υόρκης του 1967. Η πραγματοποίηση ενός κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου περιλαμβάνει, βραχυπρόθεσμα, την προσέγγιση των διατάξεων σχετικά με την αναγνώριση και το περιεχόμενο του καθεστώτος του πρόσφυγα.

Η οδηγία θα εφαρμόζεται για κάθε αίτηση που υποβάλλεται στα σύνορα καθώς και στην επικράτεια ενός κράτους μέλους. Επιπλέον, τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να υιοθετήσουν ή να διατηρήσουν τις ευνοϊκότερες διατάξεις. Η οδηγία δεν θα εφαρμόζεται στις ρυθμίσεις για τις διαδικαστικές πτυχές της χορήγησης και ανάκλησης του καθεστώτος του πρόσφυγα. Οι διαδικαστικοί κανόνες έχουν ήδη καθοριστεί σε μία πρόταση οδηγίας που έχει υποβάλει το Συμβούλιο κατά το πρώτο εξάμηνο του 2001.

Όροι χορήγησης διεθνούς προστασίας

Κάθε υπήκοος τρίτης χώρας, ο οποίος βρίσκεται εκτός της χώρας καταγωγής του και αρνείται να επιστρέψει σε αυτήν επειδή φοβάται ότι θα υποστεί δίωξη λόγω της φυλής, της θρησκείας, της εθνικότητας ή των πολιτικών του φρονημάτων, μπορεί να υποβάλει αίτηση για καθεστώς πρόσφυγα. Οι απάτριδες μπορούν να έχουν πρόσβαση στο ίδιο καθεστώς. Οι αιτούντες που δεν πληρούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για να τους αναγνωρισθεί το καθεστώς του πρόσφυγα μπορούν να ζητήσουν επικουρική προστασία.

Σύμφωνα με την πρόταση οδηγίας, τα κράτη μέλη επιτρέπουν το καθεστώς που παρέχεται με την επικουρική προστασία στον αιτούντα διεθνή προστασία που βρίσκεται εκτός της χώρας καταγωγής του και που δεν μπορεί να επιστρέψει σε αυτήν λόγω του βάσιμου φόβου του ότι θα υποστεί τις ακόλουθες μορφές σοβαρής και αδικαιολόγητης βλάβης:

- βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία
- παραβίαση ενός ανθρωπίνου δικαιώματος τόσο κατάφωρη ώστε να ενεργοποιεί τις διεθνείς υποχρεώσεις του οικείου κράτους μέλους
- απειλή κατά της ζωής, της ασφάλειας ή της ελευθερίας, ως αποτέλεσμα βίας που ασκείται αδιακρίτως υπό συνθήκες ένοπλης σύγκρουσης ή ως αποτέλεσμα συστημικών ή γενικευμένων παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των οικείων προσώπων.

Κατά γενικό κανόνα, τα μέλη της οικογενείας του αιτούντος θα επωφελούνται της ίδιας προστασίας με εκείνον.

Προκειμένου να αξιολογήσουν ορθώς τον φόβο του αιτούντος, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπ' όψιν:

- το σύνολο των συναφών στοιχείων που σχετίζονται με την χώρα καταγωγής, ακόμη και τα γεγονότα που συνέβησαν μετά την αναχώρηση του αιτούντος
- την ύπαρξη εύλογης πιθανότητας ο αιτών να έχει διωχθεί
- το γεγονός ότι ο αιτών έχει ήδη υποστεί διώξεις, απειλές ή σοβαρή και αδικαιολόγητη βλάβη
- την ατομική του κατάσταση (το προσωπικό ιστορικό του, την ηλικία του, το φύλο του, κτλ.) Οι γυναίκες πρέπει να αντιμετωπίζονται με ιδιαίτερη προσοχή, λόγω του γεγονότος ότι οι διώξεις μπορεί να αντιστοιχούν σε σεξουαλική βία
- τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις στην χώρα καταγωγής, προκειμένου να επαληθευτεί εάν αυτές επιτρέπουν ή αφήνουν ατιμώρητες τις διώξεις
- κάθε δραστηριότητα του αιτούντος από την στιγμή της αναχώρησής του από την χώρα καταγωγής του.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπ' όψιν τους την προέλευση της απειλής. Στην περίπτωση αυτή, η απειλή θα πρέπει να προέρχεται:

- από το κράτος
- από κόμματα ή οργανώσεις που ελέγχουν το κράτος
- από μη κρατικούς παράγοντες, εφόσον το κράτος αδυνατεί ή είναι απρόθυμο να παράσχει ουσιαστική προστασία. Στην περίπτωση αυτή, εάν υπάρχουν, στο εσωτερικό της χώρας, μηχανισμοί που επιτρέπουν τη δίωξη και επιβάλλουν κυρώσεις στους υπευθύνους, η αίτηση θα θεωρείται αβάσιμη.

Κατά την έννοια της παρούσας πρότασης, "κρατική" προστασία είναι επίσης δυνατό να παρέχεται από διεθνείς οργανισμούς ή από σταθερές, κρατικές αρχές οι οποίες ελέγχουν μία σαφώς καθορισμένη επικράτεια αξιόλογου μεγέθους και σταθερότητας και οι οποίες έχουν την ικανότητα και τη βούληση να διασφαλίζουν την άσκηση δικαιωμάτων ενός προσώπου και να προστατεύουν από προσβολές, κατά τρόπο παρόμοιο με αυτόν που ισχύει για ένα διεθνώς αναγνωρισμένο κράτος.

Αφ' ης στιγμής έχουν εξακριβώσει ότι ο φόβος ενός ατόμου ότι θα διωχθεί ή ότι θα υποστεί άλλη σοβαρή και αδικαιολόγητη βλάβη είναι βάσιμος, τα κράτη μέλη δύνανται να εξετάζουν κατά πόσον ο φόβος αυτός περιορίζεται σαφώς σε συγκεκριμένο τμήμα του εδάφους της χώρας καταγωγής καθώς και, αν υποθεθεί ότι ισχύει αυτό, κατά πόσον είναι εύλογο να υποχρεωθεί ο αιτών να μεταβεί σε κάποιο άλλο τμήμα της εν λόγω χώρας όπου δεν θα υπήρχε βάσιμος φόβος ότι θα υποστεί δίωξη ή άλλη σοβαρή και αδικαιολόγητη βλάβη.

***Ειδικοί κανόνες
για τις
προϋποθέσεις
αναγνώρισης
του καθεστώτος
του πρόσφυγα***

Κατά την έννοια της παρούσας πρότασης, θεωρούμε ότι ο όρος "δίωξη" περιλαμβάνει ορισμένες πράξεις, κυρίως:

- την πρόκληση σοβαρής (λόγω της φύσης ή του επαναλαμβανόμενου χαρακτήρα της) και αδικαιολόγητης βλάβης, με βάση τη φυλή, τη θρησκεία, την εθνικότητα ή τα πολιτικά φρονήματα
- τα νομικά, διοικητικά, αστυνομικά ή δικαστικά μέτρα που η εφαρμογή τους συνιστά διακριτική μεταχείριση
- τις ποινικές διώξεις ή κυρώσεις που η εφαρμογή τους συνιστά διακριτική μεταχείριση.

Δεν είναι απαραίτητο ο αιτών να διαθέτει τα χαρακτηριστικά που αποτελούν την αιτία της διάκρισης, αρκεί τα χαρακτηριστικά να του αποδίδονται από τον διώκοντα φορέα. Επίσης, άνευ σημασίας είναι το κατά πόσον η δίωξη ασκείται από το ίδιο το κράτος, από κόμματα ή οργανώσεις που το ελέγχουν, ή από μη κρατικούς φορείς, στις περιπτώσεις όπου το κράτος δεν έχει την δυνατότητα ή την βούληση να χορηγήσει ουσιαστική προστασία, καθώς και το κατά πόσον ο αιτών κατάγεται από μία χώρα στην οποία πολλά άτομα, ακόμη και το σύνολο του πληθυσμού, αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο γενικευμένης καταπίεσης.

Οι πρόσφυγες είναι δυνατό να χάσουν το καθεστώς του πρόσφυγα σε ορισμένες περιπτώσεις (απόκτηση νέας εθνικότητας, επιστροφή οικειοθελώς στην χώρα καταγωγής τους...). Σε κάθε περίπτωση, το κράτος μέλος είναι εκείνο που οφείλει να αποδείξει ότι ο πρόσφυγας δεν πληροί πλέον τις απαραίτητες προϋποθέσεις για διεθνή προστασία.

Το καθεστώς του πρόσφυγα, καθώς και το καθεστώς της επικουρικής προστασίας είναι δυνατό να απορρίπτονται για άτομα που έχουν διαπράξει:

- ένα έγκλημα πολέμου, κατά της ανθρωπότητας ή κατά της ειρήνης
- ένα σοβαρό έγκλημα του κοινού δικαίου
- πράξεις που αντιστρατεύονται τις αρχές των Ηνωμένων Εθνών.

Σε κάθε περίπτωση, τα κράτη μέλη οφείλουν να εγγραφθούν στον αιτούντα ένα μέσο προσφυγής κατά μίας απόφασης που αποκλείει την διεθνή προστασία.

Όροι χορήγησης της επικουρικής προστασίας

Η επικουρική προστασία θα αναγνωρίζεται για το άτομο που δεν μπορεί να επιστρέψει στην χώρα καταγωγής του επειδή φοβάται ότι θα αποτελέσει αντικείμενο βασανισμών, απάνθρωπης μεταχείρισης, σοβαρής παραβίασης των ατομικών του δικαιωμάτων.

Η επικουρική προστασία θα μπορέσει να παύσει εάν σημειωθεί ουσιαστική και διαρκής αλλαγή στις συνθήκες στην χώρα καταγωγής του.

Δικαιώματα που παραχωρούνται από το καθεστώς του πρόσφυγα και από το καθεστώς της επικουρικής προστασίας.

Τα κράτη μέλη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να εγγυηθούν ιδιαίτερη προσοχή σε ορισμένες κατηγορίες ατόμων (ανήλικους, ασυνόδευτους ανήλικους, ανάπηρους, ηλικιωμένους, γυναίκες σε ενδιαφέρουσα ή που έχουν υποστεί σημαντική διάκριση στην χώρα καταγωγής τους, άτομα με σωματική ή διανοητική ασθένεια..).

Με την παρούσα πρόταση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εγγυηθούν σε όσους εμπίπτουν στο καθεστώς του πρόσφυγα ή στο καθεστώς επικουρικής προστασίας μία σειρά δικαιωμάτων, κυρίως:

- το δικαίωμα της μη επαναπροώθησης
- το δικαίωμα ενημέρωσης σε μία γλώσσα που τα άτομα που εμπίπτουν στο εν λόγω καθεστώς κατανοούν
- το δικαίωμα τίτλου διαμονής 5 ετών για τους πρόσφυγες και τουλάχιστον ενός έτους για όσους λαμβάνουν επικουρική προστασία
- το δικαίωμα κυκλοφορίας εντός της χώρας που αναγνώρισε το καθεστώς και το δικαίωμα να ταξιδεύουν εκτός της χώρας αυτής
- το δικαίωμα άσκησης μισθωτής ή ανεξάρτητης δραστηριότητας, καθώς και την δυνατότητα παρακολούθησης μαθημάτων επαγγελματικής κατάρτισης
- την πρόσβαση στο εκπαιδευτικό σύστημα για τα παιδιά και σε μαθήματα επανακατάρτισης για τους ενήλικες
- την πρόσβαση στην ιατρική και ψυχολογική περίθαλψη και σε κάθε άλλη μορφή απαιτούμενης βοήθειας, ειδικότερα για τις κατηγορίες των ατόμων που έχουν ειδικές ανάγκες (ανήλικοι, γυναίκες που έχουν υποστεί βιασμό..)
- την παροχή κατάλληλης στέγασης
- την πρόσβαση σε προγράμματα που διευκολύνουν την ενσωμάτωση στην κοινωνία και σε εκείνα που διευκολύνουν την οικειοθελή επιστροφή στην χώρα καταγωγής τους

Εγκαθίδρυση πιο προσιτών, πιο δίκαιων και καλύτερα οργανωμένων συστημάτων χορήγησης ασύλου.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση ορίζει μια νέα συμπληρωματική προσέγγιση στα ισχύοντα συστήματα χορήγησης ασύλου, με σκοπό να ελέγξει καλύτερα το ρεύμα των αιτούντων άσυλο, στην Ευρώπη και στις περιοχές προέλευσής τους. Τα νέα συστήματα θα βασίζονται σε μια πραγματική εταιρική σχέση μεταξύ των χωρών καταγωγής, διέλευσης και πρώτης χορήγησης ασύλου, χάρη σε πιο προσιτά, πιο δίκαια και καλύτερα οργανωμένα συστήματα χορήγησης ασύλου.

Για να επιτευχθεί μια αποτελεσματική προστασία στη χώρα υποδοχής, πρέπει να ληφθεί υπόψη η χορήγηση μιας σημαντικής οικονομικής ενίσχυσης η οποία θα μπορούσε να ενταχθεί στα υφιστάμενα νομικά, πολιτικά και χρηματοοικονομικά πλαίσια (όπως η διαδικασία που κατέληξε στη συνομολόγηση της συμφωνίας του Cotonou).

Η προστασία μπορεί να θεωρηθεί ως "αποτελεσματική" όταν συντρέχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις: φυσική ασφάλεια, εγγύηση κατά της απέλασης, πρόσβαση στις διαδικασίες χορήγησης ασύλου της Ύπατης Αρμοστείας για τους Πρόσφυγες ή στις εθνικές διαδικασίες, με επαρκείς εγγυήσεις, καλές κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες που προϋποθέτουν την πρόσβαση τουλάχιστον στη βασική ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, στη βασική εκπαίδευση και στην αγορά εργασίας ή σε επαρκή μέσα διαβίωσης ώστε να εξασφαλιστεί ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης.

**Αποτελεσματικές
διαδικασίες
χορήγησης
ασύλου και
επιστροφής**

Η Επιτροπή, στην ανακοίνωσή της, προτείνει παρομοίως να εξεταστεί η περαιτέρω θέσπιση νομοθετικών μέτρων για τη βελτίωση των διαδικασιών παροχής ασύλου ώστε να συμβάλουν στην καλύτερη διαχείριση των συστημάτων ασύλου και τη διατήρηση του δικαιώματος του ασύλου για όσους πραγματικά το δικαιούνται. Η Κοινότητα πρέπει ακόμα να εμβαθύνει δύο μεγάλα θέματα: την ποιότητα της εξέτασης των αιτήσεων χορήγησης ασύλου από την αρχή της διαδικασίας (frontloading) και την ταχύτητα αυτής της διαδικασίας.

Επιπλέον, μια αποτελεσματική πολιτική της ΕΕ όσον αφορά την επιστροφή είναι απαραίτητη και πρέπει να βασίζεται στη στενότερη συνεργασία μεταξύ της Κοινότητας και των χωρών καταγωγής και πρώτης χορήγησης ασύλου. Η επιστροφή των αιτούντων πρέπει να ακολουθεί αμέσως μετά την απόρριψη της αίτησης χορήγησης ασύλου ή την άσκηση έφεσης, εφόσον η έφεση δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα. Το πρόβλημα τίθεται σε περίπτωση που οι αιτούντες άσυλο δεν διαθέτουν χαρτιά, η δε ταυτότητα και εθνικότητα δεν μπορούν να καθοριστούν για τον σκοπό της επιστροφής τους. Η ανακοίνωση προσκαλεί να εξεταστεί η δυνατότητα ενός περισσότερο επιχειρησιακού ορισμού του περιεχομένου των προγραμμάτων ολικής επιστροφής, υπό το πρίσμα των διδαγμάτων που αντλήθηκαν από το σχέδιο για το Αφγανιστάν

**Ανθρωπιστική
ρήτρα**

Κάθε κράτος μέλος μπορεί να δεχθεί, ύστερα από αίτηση ενός άλλου κράτους μέλους, να διαπραγματευθεί μία αίτηση ασύλου για την οποία δεν είναι υπεύθυνο βάσει των προαναφερθέντων κριτηρίων, για λόγους ανθρωπιστικούς.

**Η πολιτική
σχετικά με τη
θεώρηση**

Η πολιτική σχετικά με τη θεώρηση συνδέεται στενά με την πολιτική ελέγχου των μεταναστευτικών ροών. Δύο θεμελιώδεις πράξεις διέπουν τον τομέα αυτό, ο κανονισμός για τον καθορισμό του καταλόγου των τρίτων χωρών των οποίων οι υπήκοοι υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης και ο κανονισμός για την καθιέρωση κοινού προτύπου θεώρησης. Σύμφωνα με το σημείο 22 των συμπερασμάτων του Ταμπερέ, πρόκειται επί του παρόντος να βελτιωθεί η συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών που είναι αρμόδιες για την έκδοση και τον έλεγχο των θεωρήσεων (ανταλλαγή πληροφοριών, αμοιβαία συνδρομή, κατάρτιση του προσωπικού).

ΧΩΡΟΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

" Χώρος δικαιοσύνης": παρά τις διαφορές που υπάρχουν στα κράτη μέλη, στόχος της Ένωσης είναι να διασφαλίσει στους ευρωπαίους πολίτες την ισότιμη πρόσβαση στη δικαιοσύνη και να διευκολύνει τη συνεργασία μεταξύ δικαστικών αρχών. Όσον αφορά τις αστικές υποθέσεις, η δικαστική συνεργασία πρέπει να στοχεύει στην απλούστευση του περιβάλλοντος των ευρωπαίων πολιτών ενώ όσον αφορά τις ποινικές υποθέσεις, (προβλέπεται η λήψη μέτρων για τη διευκόλυνση της αλληλοβοήθειας μεταξύ των εθνικών αρχών, τη διαδικασία έκδοσης μεταξύ κρατών μελών και την αμοιβαία αναγνώριση των αποφάσεων και την εκτέλεση τους και την περαιτέρω καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Θα πρέπει, επίσης, να εξεταστεί το θέμα της προσέγγισης του ποινικού δικαίου) πρέπει να επιτρέψει την ενίσχυση του συντονισμού των ενεργειών και τη δημιουργία ενός κοινού αισθήματος δικαιοσύνης μέσω του καθορισμού ελάχιστων κανόνων σε θέματα παραβιάσεων, διαδικασιών και κυρώσεων. Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην ειδική περίπτωση διασυνοριακών διαφορών.

Η δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις αποκτά θεμελιώδη σημασία για το "χώρο δικαιοσύνης". Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να εγκριθούν κανόνες για τις περιπτώσεις διαφορών στον τομέα του δικαίου ή της νομολογίας, όσον αφορά κυρίως τις συμβατικές ή εξωσυμβατικές υποχρεώσεις, θέματα διαζυγίων και περιουσιακών σχέσεων, και πρέπει να αναπτυχθεί η διαδικασία διαμεσολάβησης κυρίως στις περιπτώσεις οικογενειακών διαφορών. Θα εξεταστεί η δυνατότητα δημιουργίας ενός δικαστικού πλαισίου για την ενίσχυση των επαγγελματικών επαφών σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ Άρθρο 220(32)

Το Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο εξασφαλίζουν, στα πλαίσια των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, την τήρηση του δικαίου κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή της παρούσας συνθήκης. Είναι, εξάλλου, δυνατόν να προσαρτώνται στο Πρωτοδικείο δικαιοδοτικά τμήματα υπό τους όρους του άρθρου 225 Α, προκειμένου να ασκούν, σε ορισμένους συγκεκριμένους τομείς, δικαιοδοτικές αρμοδιότητες οι οποίες προβλέπονται από την παρούσα Συνθήκη.

Άρθρο 221(33)

Το Δικαστήριο αποτελείται από έναν δικαστή ανά κράτος μέλος. Το Δικαστήριο συνέρχεται σε τμήματα ή ως τμήμα μείζονος συνθέσεως, σύμφωνα με τους κανόνες που προβλέπονται για τον σκοπό αυτό από τον Οργανισμό του Δικαστηρίου. Εφόσον το προβλέπει ο Οργανισμός, το Δικαστήριο δύναται επίσης να συνεδριάζει σε ολομέλεια.

Άρθρο 222(34)

Το Δικαστήριο επικουρείται από οκτώ γενικούς εισαγγελείς. Κατόπιν αιτήσεως του Δικαστηρίου, το Συμβούλιο δύναται, αποφασίζοντας ομόφωνα, να αυξήσει τον αριθμό των γενικών εισαγγελέων. Ο γενικός εισαγγελέας διατυπώνει δημοσία, με πλήρη αμεροληψία και ανεξαρτησία, αιτιολογημένες προτάσεις επί των υποθέσεων οι οποίες, σύμφωνα με τον Οργανισμό του Δικαστηρίου, απαιτούν την παρέμβασή του.

Άρθρο 223(35)

Οι δικαστές και οι γενικοί εισαγγελείς του Δικαστηρίου επιλέγονται μεταξύ προσωπικοτήτων που παρέχουν πλήρη εγγύηση ανεξαρτησίας και συγκεντρώνουν στις χώρες τους τις αναγκαίες προϋποθέσεις για τον διορισμό στα ανώτατα δικαστικά αξιώματα ή είναι νομικοί αναγνωρισμένου κύρους. Διορίζονται με κοινή συμφωνία από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών για περίοδο έξι ετών.

Κάθε τρία έτη γίνεται μερική ανανέωση των δικαστών και των γενικών εισαγγελέων σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από τον Οργανισμό του Δικαστηρίου.

Οι δικαστές εκλέγονται μεταξύ τους τον πρόεδρο του Δικαστηρίου για περίοδο τριών ετών. Η επανεκλογή του επιτρέπεται.

Επιτρέπεται ο επαναδιορισμός απερχομένων δικαστών και γενικών εισαγγελέων.

Το Δικαστήριο διορίζει τον γραμματέα του και καθορίζει την υπηρεσιακή του κατάσταση.

Το Δικαστήριο καταρτίζει τον κανονισμό διαδικασίας του. Ο κανονισμός αυτός υπόκειται στην έγκριση του Συμβουλίου, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

Άρθρο 224(36)

Το Πρωτοδικείο περιλαμβάνει έναν τουλάχιστο δικαστή ανά κράτος μέλος. Ο αριθμός των δικαστών καθορίζεται από τον Οργανισμό του Δικαστηρίου. Ο Οργανισμός είναι δυνατόν να προβλέπει ότι το Πρωτοδικείο επικουρείται από γενικούς εισαγγελείς.

Τα μέλη του Πρωτοδικείου επιλέγονται μεταξύ προσώπων που παρέχουν πλήρη εγγύηση ανεξαρτησίας και έχουν την απαιτούμενη ικανότητα για την άσκηση υψηλών δικαστικών καθηκόντων.

Διορίζονται με κοινή συμφωνία από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών για περίοδο έξι ετών. Ανά τριετία γίνεται μερική ανανέωση. Τα απερχόμενα μέλη μπορούν να διορίζονται εκ νέου.

Οι δικαστές εκλέγουν μεταξύ τους τον πρόεδρο του Πρωτοδικείου για περίοδο τριών ετών. Η επανεκλογή του επιτρέπεται.

Το Πρωτοδικείο διορίζει τον γραμματέα του και καθορίζει την υπηρεσιακή του κατάσταση.

Το Πρωτοδικείο καταρτίζει τον κανονισμό διαδικασίας του, σε συμφωνία με το Δικαστήριο. Ο κανονισμός αυτός υπόκειται στην έγκριση του Συμβουλίου, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

Εάν δεν ορίζει άλλως ο Οργανισμός του Δικαστηρίου, οι διατάξεις της παρούσας συνθήκης σχετικά με το Δικαστήριο εφαρμόζονται και για το Πρωτοδικείο.

Άρθρο 225(37)

1. Το Πρωτοδικείο είναι αρμόδιο να αποφαινεται σε πρώτο βαθμό επί των προσφυγών που αναφέρονται στα άρθρα 230, 232, 235, 236 και 238, με εξαίρεση αυτές που έχουν ανατεθεί σε δικαιοδοτικό τμήμα και αυτές που ο Οργανισμός επιφυλάσσει στο Δικαστήριο.

Ο Οργανισμός μπορεί να προβλέπει ότι το Πρωτοδικείο είναι αρμόδιο και για άλλες κατηγορίες προσφυγών. Οι αποφάσεις που εκδίδει το Πρωτοδικείο δυνάμει της παρούσας παραγράφου υπόκεινται σε αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου, η οποία περιορίζεται σε νομικά ζητήματα, σύμφωνα με τους όρους και τους περιορισμούς που προβλέπονται από τον Οργανισμό.

2. Το Πρωτοδικείο είναι αρμόδιο να αποφαινεται επί προσφυγών που ασκούνται κατά των αποφάσεων των δικαιοδοτικών τμημάτων τα οποία συνιστώνται κατ' εφαρμογή του άρθρου 225Α. Οι αποφάσεις που εκδίδει το Πρωτοδικείο δυνάμει της παρούσας παραγράφου μπορούν κατ' εξαίρεση να επανεξετάζονται από το Δικαστήριο, σύμφωνα με τους όρους και τους περιορισμούς που προβλέπονται από τον Οργανισμό, εφόσον υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να θιγεί η ενότητα ή η συνοχή του κοινοτικού δικαίου.

3. Το Πρωτοδικείο είναι αρμόδιο να αποφαινεται επί προδικαστικών ζητημάτων, τα οποία του υποβάλλονται δυνάμει του άρθρου 234, σε συγκεκριμένους τομείς που καθορίζονται από τον Οργανισμό. Όταν το Πρωτοδικείο κρίνει ότι η υπόθεση συνεπάγεται την έκδοση απόφασης επί αρχής, η οποία ενδέχεται να θίξει την ενότητα ή τη συνοχή του κοινοτικού δικαίου, δύναται να παραπέμψει την υπόθεση στο Δικαστήριο προκειμένου να αποφανθεί επ' αυτής.

Οι αποφάσεις που εκδίδει το Πρωτοδικείο επί προδικαστικών θεμάτων, είναι δυνατόν κατ' εξαίρεση να επανεξετάζονται από το Δικαστήριο, σύμφωνα με τους όρους και τους περιορισμούς που προβλέπει ο Οργανισμός, εφόσον υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να θιγεί η ενότητα ή η συνοχή του κοινοτικού δικαίου.

Άρθρο 225 Α(38)

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Δικαστήριο, ή τη αιτήσει του Δικαστηρίου και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή, δύναται να συνιστά δικαιοδοτικά τμήματα για να εκδικάζουν σε πρώτο βαθμό ορισμένες κατηγορίες προσφυγών οι οποίες ασκούνται σε συγκεκριμένους τομείς.

Η απόφαση σχετικά με τη σύσταση δικαιοδοτικού τμήματος ορίζει τους κανόνες σχετικά με τη σύνθεση του εν λόγω τμήματος και προσδιορίζει την έκταση των αρμοδιοτήτων που του ανατίθενται. Οι αποφάσεις των δικαιοδοτικών τμημάτων υπόκεινται σε αναίρεση, η οποία περιορίζεται σε νομικά ζητήματα, ή, εάν το προβλέπει η απόφαση για τη σύσταση του τμήματος, σε έφεση, η οποία μπορεί να αφορά και πραγματικά περιστατικά, ενώπιον του Πρωτοδικείου.

Τα μέλη των δικαιοδοτικών τμημάτων επιλέγονται μεταξύ προσώπων που παρέχουν πλήρη εγγύηση ανεξαρτησίας και έχουν την απαιτούμενη ικανότητα για την άσκηση δικαστικών καθηκόντων. Διορίζονται από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει ομοφώνως.

Τα δικαιοδοτικά τμήματα καταρτίζουν τον κανονισμό διαδικασίας τους, σε συμφωνία με το Δικαστήριο. Ο κανονισμός αυτός υπόκειται στην έγκριση του Συμβουλίου, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

Εάν η απόφαση για τη σύσταση του τμήματος δεν ορίζει άλλως, οι διατάξεις της παρούσας συνθήκης σχετικά με το Δικαστήριο και οι διατάξεις του Οργανισμού του Δικαστηρίου εφαρμόζονται και στα δικαιοδοτικά τμήματα.

Άρθρο 226

Αν η Επιτροπή κρίνει ότι ένα κράτος μέλος έχει παραβεί υποχρέωσή του εκ της παρούσας συνθήκης, διατυπώνει αιτιολογημένη γνώμη επί του θέματος, αφού προηγουμένως παρέχει τη δυνατότητα στο κράτος αυτό να διατυπώσει τις παρατηρήσεις του. Αν το κράτος δεν συμμορφωθεί με τη γνώμη αυτή εντός της προθεσμίας που του τάσσει η Επιτροπή, δύναται η τελευταία να προσφύγει στο Δικαστήριο.

Άρθρο 227

Κάθε κράτος μέλος δύναται να προσφύγει στο Δικαστήριο, αν κρίνει ότι άλλο κράτος μέλος έχει παραβεί υποχρέωσή του εκ της παρούσας συνθήκης.

Πριν ένα κράτος μέλος ασκήσει προσφυγή κατά άλλου κράτους μέλους, επικαλούμενο παράβαση υποχρέωσης εκ της παρούσας συνθήκης, οφείλει να φέρει το ζήτημα στην Επιτροπή.

Η Επιτροπή διατυπώνει αιτιολογημένη γνώμη επί του θέματος, αφού προηγουμένως παρέχει τη δυνατότητα στα ενδιαφερόμενα κράτη να προβούν κατ' αντιδικία σε γραπτές ή προφορικές παρατηρήσεις.

Αν η Επιτροπή δεν διατυπώνει γνώμη εντός τριών μηνών από της υποβολής της αιτήσεως, η προσφυγή δύναται να κατατεθεί στο Δικαστήριο και χωρίς τη γνώμη της Επιτροπής.

Άρθρο 228

1. Εάν το Δικαστήριο διαπιστώσει ότι κράτος μέλος έχει παραβεί υποχρέωσή του εκ της παρούσας συνθήκης, το κράτος αυτό οφείλει να λάβει τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της αποφάσεως του Δικαστηρίου.

2. Εάν η Επιτροπή κρίνει ότι το συγκεκριμένο κράτος μέλος δεν έλαβε τα προαναφερόμενα μέτρα, συντάσσει, αφού παράσχει σ' αυτό το κράτος τη δυνατότητα να υποβάλει τις παρατηρήσεις του, αιτιολογημένη γνώμη, διευκρινίζοντας τα σημεία στα οποία το συγκεκριμένο κράτος μέλος δεν έχει συμμορφωθεί με την απόφαση του Δικαστηρίου.

Εάν το συγκεκριμένο κράτος μέλος δεν λάβει τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της αποφάσεως του Δικαστηρίου μέσα στην προθεσμία που όρισε η Επιτροπή, τότε η Επιτροπή μπορεί να προσφύγει στο Δικαστήριο, προσδιορίζοντας ταυτόχρονα το ύψος του κατ' αποκοπήν ποσού ή της χρηματικής ποινής που οφείλει να καταβάλει το κράτος μέλος και το οποίο η Επιτροπή κρίνει κατάλληλο για την περίπτωση.

Εάν το Δικαστήριο διαπιστώσει ότι το συγκεκριμένο κράτος μέλος δεν συμμορφώθηκε με την απόφασή του, μπορεί να του επιβάλει την καταβολή κατ' αποκοπήν ποσού ή χρηματικής ποινής. Η διαδικασία αυτή δεν θίγει το άρθρο 227.

Άρθρο 229

Οι κανονισμοί που εκδίδονται από κοινού από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο και από το Συμβούλιο, βάσει της παρούσας συνθήκης, δύναται να χορηγούν στο Δικαστήριο πλήρη δικαιοδοσία σχετικά με τις κυρώσεις που προβλέπουν.

Άρθρο 229 Α(39)

Με την επιφύλαξη των λοιπών διατάξεων της παρούσας συνθήκης, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μπορεί, στην έκταση που αυτό καθορίζει, να θεσπίζει διατάξεις προκειμένου να ανατεθεί στο Δικαστήριο, η αρμοδιότητα να αποφαινεται επί διαφορών σχετικών με την εφαρμογή των πράξεων οι οποίες εκδίδονται βάσει της παρούσας συνθήκης και δημιουργούν κοινοτικούς τίτλους βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Το Συμβούλιο συνιστά στα κράτη μέλη να υιοθετήσουν τις διατάξεις αυτές σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς κανόνες τους.

Άρθρο 230(40)

Το Δικαστήριο ελέγχει τη νομιμότητα των πράξεων που εκδίδονται από κοινού από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, από το Συμβούλιο, την Επιτροπή και την ΕΚΤ, εκτός των συστάσεων και γνώμων και των πράξεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που παράγουν νομικά αποτελέσματα έναντι τρίτων.

Για τον σκοπό αυτό, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφαινεται επί προσφυγών που ασκούνται από κράτος μέλος, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο ή την Επιτροπή, λόγω αναρμοδιότητας, παραβάσεως ουσιαστικού τύπου, παραβάσεως της παρούσας συνθήκης ή οποιουδήποτε κανόνα δικαίου σχετικού με την εφαρμογή της ή λόγω καταχρήσεως εξουσίας.

Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο, υπό τις ίδιες προϋποθέσεις, να αποφαινεται επί προσφυγών που ασκούνται από το Ελεγκτικό Συνέδριο και την ΕΚΤ, με σκοπό τη διατήρηση των προνομίων τους.

Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο δύναται με τις ίδιες προϋποθέσεις να ασκεί προσφυγή κατά των αποφάσεων που απευθύνονται σ' αυτό, καθώς και κατά αποφάσεων που, αν και εκδίδονται ως κανονισμοί ή αποφάσεις που απευθύνονται σε άλλο πρόσωπο, το αφορούν άμεσα και ατομικά.

Οι προσφυγές που προβλέπονται στο παρόν άρθρο ασκούνται εντός δύο μηνών, υπολογιζομένων, κατά περίπτωση, από τη δημοσίευση της πράξεως, την κοινοποίησή της στον προσφεύγοντα ή, ελλείψει δημοσιεύσεως ή κοινοποίησεως, από την ημέρα κατά την οποία ο προσφεύγων έλαβε γνώση της πράξεως.

Άρθρο 231

Αν η προσφυγή είναι βάσιμη, το Δικαστήριο κηρύσσει την προσβαλλομένη πράξη άκυρη.

Αν το Δικαστήριο κηρύξει κανονισμό άκυρο, προσδιορίζει, εφόσον το κρίνει αναγκαίο, εκείνα τα αποτελέσματα του ακυρωθέντος κανονισμού που θεωρούνται ότι διατηρούν την ισχύ τους.

Άρθρο 232

Αν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο ή η Επιτροπή, κατά παράβαση της παρούσας συνθήκης, παραλείπουν να αποφασίσουν, τα κράτη μέλη και τα άλλα όργανα της Κοινότητας δύναται να ασκούν προσφυγή στο Δικαστήριο και να ζητούν τη διαπίστωση της παράβασης αυτής.

Η προσφυγή αυτή είναι παραδεκτή μόνον αν το εν λόγω όργανο κληθεί προηγουμένως να ενεργήσει. Αν αυτό το όργανο δεν λάβει θέση εντός δύο μηνών από την πρόσκληση, η προσφυγή δύναται να ασκηθεί εντός νέας προθεσμίας δύο μηνών.

Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, υπό τις προϋποθέσεις των προηγούμενων παραγράφων, δύναται να προσφεύγει στο Δικαστήριο κατά οργάνου της Κοινότητας το οποίο παρέλειψε να του απευθύνει πράξη εκτός συστάσεως ή γνώμης.

Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο, υπό τις αυτές προϋποθέσεις, να εκδικάζει προσφυγές που ασκεί η ΕΚΤ στους τομείς των αρμοδιοτήτων της ή που ασκούνται κατ' αυτής.

Άρθρο 233

Το όργανο ή τα όργανα των οποίων η πράξη εκηρύχθη άκυρη ή των οποίων η παράλειψη εκηρύχθη αντίθετη προς την παρούσα συνθήκη, οφείλουν να λαμβάνουν τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της αποφάσεως του Δικαστηρίου.

Η υποχρέωση αυτή δεν θίγει τις υποχρεώσεις που δύναται να προκύψουν από την εφαρμογή του άρθρου 288 δεύτερο εδάφιο. Το παρόν άρθρο ισχύει και για την ΕΚΤ.

Άρθρο 234

Το Δικαστήριο αποφαινεται με προδικαστικές αποφάσεις:

- α) επί της ερμηνείας της παρούσας συνθήκης·
- β) επί του κύρους και της ερμηνείας των πράξεων των οργάνων της Κοινότητας και της ΕΚΤ·
- γ) επί της ερμηνείας των καταστατικών των οργανισμών που ιδρύθηκαν με πράξη του Συμβουλίου, εφόσον το προβλέπουν τα εν λόγω καταστατικά.

Δικαστήριο κράτους μέλους, ενώπιον του οποίου ανακύπτει τέτοιο ζήτημα, δύναται, αν κρίνει ότι απόφαση επί του ζητήματος είναι αναγκαία για την έκδοση της δικής του απόφασης, να παραπέμψει το ζήτημα στο Δικαστήριο για να αποφανθεί επ' αυτού.

Δικαστήριο κράτους μέλους, ενώπιον του οποίου ανακύπτει τέτοιο ζήτημα σε εκκρεμή υπόθεση και του οποίου οι αποφάσεις δεν υπόκεινται σε ένδικα μέσα του εσωτερικού δικαίου, οφείλει να παραπέμψει το ζήτημα στο Δικαστήριο.

Άρθρο 235

Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο επί των διαφορών αποζημιώσεως που προβλέπονται στο άρθρο 288 δεύτερο εδάφιο.

Άρθρο 236

Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο επί οποιασδήποτε διαφοράς μεταξύ της Κοινότητας και των υπαλλήλων της, εντός των ορίων και σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζει ο κανονισμός περί της υπηρεσιακής τους καταστάσεως ή οι οποίες προκύπτουν από το καθεστώς που τους διέπει.

Άρθρο 237

Υπό τους όρους των κατωτέρω διατάξεων, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο επί των διαφορών που αφορούν:

α) την εκπλήρωση των υποχρεώσεων των κρατών μελών που προκύπτουν από το καταστατικό της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων· το διοικητικό συμβούλιο της Τράπεζας διαθέτει εν προκειμένω τις εξουσίες που ανατίθενται στην Επιτροπή από το άρθρο 226·

β) τις πράξεις του συμβουλίου των διοικητών της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων· κάθε κράτος μέλος, η Επιτροπή και το διοικητικό συμβούλιο της Τράπεζας δύνανται να ασκούν σχετικώς προσφυγή, σύμφωνα με το άρθρο 230·

γ) τις πράξεις του διοικητικού συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων· κατά των πράξεων αυτών δύνανται να προσφεύγουν, σύμφωνα με το άρθρο 230, μόνον κράτη μέλη ή η Επιτροπή και μόνον λόγω παράβασης των τύπων που

προβλέπει το άρθρο 21 παράγραφος 2 και παράγραφοι 5 έως και 7 του καταστατικού της Τράπεζας·

δ) την εκτέλεση εκ μέρους των εθνικών κεντρικών τραπεζών των υποχρεώσεων που απορρέουν από την παρούσα συνθήκη και το καταστατικό του ΕΣΚΤ. Το συμβούλιο της ΕΚΤ διαθέτει, για το σκοπό αυτό, έναντι των εθνικών κεντρικών τραπεζών, τις εξουσίες που διαθέτει η Επιτροπή βάσει του άρθρου 226 έναντι των κρατών μελών. Αν το Δικαστήριο διαπιστώσει ότι εθνική κεντρική τράπεζα έχει παραβεί υποχρέωσή της εκ της παρούσας συνθήκης, η τράπεζα αυτή οφείλει να λάβει τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της απόφασης του Δικαστηρίου.

Άρθρο 238

Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να λαμβάνει αποφάσεις δυνάμει ρήτρας διαιτησίας που περιέχεται σε σύμβαση δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, η οποία συνάπτεται από την Κοινότητα ή για λογαριασμό της.

Άρθρο 239

Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο επί οποιασδήποτε διαφοράς μεταξύ των κρατών μελών, συναφούς με το αντικείμενο της παρούσας συνθήκης, αν η διαφορά αυτή του υποβληθεί δυνάμει συμβάσεως διαιτησίας.

Άρθρο 240

Εφόσον η παρούσα συνθήκη δεν προβλέπει αρμοδιότητα του Δικαστηρίου, οι διαφορές στις οποίες η Κοινότητα είναι διάδικος δεν εξαιρούνται εκ του λόγου αυτού από την αρμοδιότητα των εθνικών δικαστηρίων.

Άρθρο 241

Παρά τη λήξη της προθεσμίας του άρθρου 230 πέμπτο εδάφιο, κάθε διάδικος μπορεί επ' ευκαιρία διαφοράς που θέτει υπό αμφισβήτηση την ισχύ κανονισμού που έχει εκδοθεί από κοινού από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, ή την ισχύ κανονισμού του Συμβουλίου, της Επιτροπής ή της ΕΚΤ, να επικαλείται το ανεφάρμοστο του κανονισμού αυτού, ενώπιον του Δικαστηρίου, για έναν από του λόγους που προβλέπονται στο άρθρο 230 δεύτερο εδάφιο.

Άρθρο 242

Οι προσφυγές στο Δικαστήριο δεν έχουν ανασταλτικό αποτέλεσμα. Το Δικαστήριο όμως δύναται, αν κρίνει ότι επιβάλλεται από τις περιστάσεις, να διατάξει την αναστολή εκτελέσεως της προσβαλλομένης πράξεως.

Άρθρο 243

Στις υποθέσεις που εκκρεμούν ενώπιόν του, το Δικαστήριο δύναται να διατάσσει τα αναγκαία προσωρινά μέτρα.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Άρθρο 19

Τα κράτη μέλη καθώς και τα όργανα των Κοινοτήτων αντιπροσωπεύονται ενώπιον του Δικαστηρίου από εκπρόσωπο που διορίζεται για κάθε υπόθεση· ο εκπρόσωπος δύναται να επικουρείται από σύμβουλο ή δικηγόρο.

Κατά τον ίδιο τρόπο εκπροσωπούνται και τα συμβαλλόμενα στη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο κράτη, εκτός των κρατών μελών, καθώς και η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ που προβλέπεται από την εν λόγω συμφωνία. Οι λοιποί διάδικοι εκπροσωπούνται από δικηγόρο.

Μόνον ο δικηγόρος που έχει δικαίωμα παραστάσεως ενώπιον δικαστηρίου κράτους μέλους ή άλλου κράτους συμβαλλόμενου στη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, δικαιούται να εκπροσωπή ή να επικουρεί διάδικο ενώπιον του Δικαστηρίου. Οι εκπρόσωποι, σύμβουλοι και δικηγόροι παριστάμενοι ενώπιον του Δικαστηρίου απολαύουν των αναγκαίων δικαιωμάτων και εγγυήσεων για την ανεξάρτητη άσκηση των καθηκόντων τους, σύμφωνα με τους όρους που θα καθορισθούν από τον κανονισμό διαδικασίας.

Το Δικαστήριο απολαύει έναντι των συμβούλων και δικηγόρων, οι οποίοι παρίστανται ενώπιόν του, των εξουσιών που αναγνωρίζονται συνήθως επί του θέματος στα δικαστήρια, σύμφωνα με τους όρους που θα καθορισθούν από τον ίδιο κανονισμό.

Οι καθηγητές υπήκοοι των κρατών μελών, η νομοθεσία των οποίων τους αναγνωρίζει δικαίωμα παραστάσεως σε δικαστήριο, απολαύουν ενώπιον του Δικαστηρίου των δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται από το παρόν άρθρο στους δικηγόρους.

Άρθρο 20

Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου περιλαμβάνει δύο στάδια: την έγγραφη και την προφορική διαδικασία. Η έγγραφη διαδικασία περιλαμβάνει τη γνωστοποίηση στους διαδίκους καθώς και στα όργανα των Κοινοτήτων οι αποφάσεις των οποίων προσβάλλονται, των αιτήσεων, υπομνημάτων, απαντήσεων και παρατηρήσεων και, ενδεχομένως, των αντικρούσεων, καθώς και όλων των προς υποστήριξη στοιχείων και εγγράφων ή των επισήμων αντιγράφων τους.

Οι γνωστοποιήσεις γίνονται επιμελεία του γραμματέως κατά τη σειρά και εντός των προθεσμιών που καθορίζει ο κανονισμός διαδικασίας.

Η προφορική διαδικασία περιλαμβάνει την ανάγνωση της εισηγήσεως του εισηγητού δικαστού, την υπό του Δικαστηρίου ακρόαση των εκπροσώπων, συμβούλων και δικηγόρων και των προτάσεων του γενικού εισαγγελέως, καθώς και, ενδεχομένως, την εξέταση των μαρτύρων και των πραγματογνωμόνων. Το Δικαστήριο, όταν κρίνει ότι η υπόθεση δεν εγείρει κανένα νέο νομικό ζήτημα και μετά την ακρόαση του γενικού εισαγγελέα, δύναται να αποφασίσει ότι η υπόθεση θα εκδικασθεί χωρίς προτάσεις του γενικού εισαγγελέα.

Άρθρο 21

Το Δικαστήριο επιλαμβάνεται κατόπιν προσφυγής που κατατίθεται στο γραμματέα. Το έγγραφο της προσφυγής πρέπει να περιέχει το όνομα και την κατοικία του προσφεύγοντος και την ιδιότητα του υπογράφοντος, το διάδικο ή τους διαδίκους κατά των οποίων η προσφυγή στρέφεται, το αντικείμενο της διαφοράς, τα αιτήματα και συνοπτική έκθεση των επικαλουμένων λόγων.

Το έγγραφο της προσφυγής πρέπει να συνοδεύεται, όπου απαιτείται, από την πράξη της οποίας ζητείται η ακύρωση ή, στην περίπτωση που αναφέρεται στο άρθρο 232 της συνθήκης ΕΚ και στο άρθρο 148 της συνθήκης ΕΚΑΕ, από έγγραφο που βεβαιώνει τη χρονολογία της κλήσεως που προβλέπεται σε αυτά τα άρθρα. Αν τα έγγραφα αυτά δεν είναι συννημένα στο έγγραφο της προσφυγής, ο γραμματεύς καλεί τον ενδιαφερόμενο να τα προσκομίσει εντός ευλόγου προθεσμίας, χωρίς να δύναται να του αντιπαχθεί το εκπρόθεσμο, σε περίπτωση που η κατάθεση γίνει μετά την πάροδο της προθεσμίας ασκήσεως της προσφυγής.

Άρθρο 22

Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 18 της συνθήκης ΕΚΑΕ, το Δικαστήριο επιλαμβάνεται κατόπιν προσφυγής που απευθύνεται στο γραμματέα. Η προσφυγή πρέπει να περιέχει το όνομα και την κατοικία του προσφεύγοντος και την ιδιότητα του υπογράφοντος, μνεία της αποφάσεως κατά της οποίας ασκείται η προσφυγή, τους αντιδίκους, το αντικείμενο της διαφοράς, τα αιτήματα και συνοπτική έκθεση των επικαλουμένων λόγων.

Η προσφυγή πρέπει να συνοδεύεται από ακριβές αντίγραφο της προσβαλλομένης αποφάσεως της επιτροπής διαιτησίας.

Εάν το Δικαστήριο απορρίψει την προσφυγή, η απόφαση της επιτροπής διαιτησίας καθίσταται οριστική.

Εάν το Δικαστήριο ακυρώσει την απόφαση της επιτροπής διαιτησίας, η διαδικασία δύναται να επαναληφθεί, όπου απαιτείται, επιμελεία ενός των διαδίκων, ενώπιον της επιτροπής διαιτησίας. Η επιτροπή οφείλει επί των νομικών ζητημάτων να συμμορφώνεται προς την απόφαση του Δικαστηρίου.

Άρθρο 23

Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 35 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΕ, στο άρθρο 234 της συνθήκης ΕΚ και στο άρθρο 150 της συνθήκης ΕΚΑΕ, η απόφαση του εθνικού δικαστηρίου που αναστέλλει τη διαδικασία και παραπέμπει στο Δικαστήριο, κοινοποιείται προς αυτό επιμελεία του εθνικού δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή κοινοποιείται, εν συνεχεία, επιμελεία του γραμματέως του Δικαστηρίου, στους ενδιαφερομένους διαδίκους, στα κράτη μέλη και στην Επιτροπή, καθώς και στο Συμβούλιο ή την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, εάν έχουν εκδώσει την πράξη το κύρος ή η ερμηνεία της οποίας αμφισβητείται, και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, εάν η πράξη το κύρος ή η ερμηνεία της οποίας αμφισβητείται έχει εκδοθεί από κοινού από τα δύο αυτά όργανα.

Εντός προθεσμίας δύο μηνών από την τελευταία αυτή κοινοποίηση, οι διάδικοι, τα κράτη μέλη, η Επιτροπή και, ενδεχομένως, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, έχουν το δικαίωμα να καταθέτουν στο Δικαστήριο υπομνήματα ή έγγραφες παρατηρήσεις.

Στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 234 της συνθήκης ΕΚ, η απόφαση του εθνικού δικαστηρίου κοινοποιείται, επιπλέον, επιμελεία του γραμματέως του Δικαστηρίου, στα συμβαλλόμενα στη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο κράτη, εκτός των κρατών μελών, καθώς και στην Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ που προβλέπεται από την εν λόγω συμφωνία· τα κράτη αυτά και η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ έχουν το δικαίωμα, εντός προθεσμίας δύο μηνών από της κοινοποίησής και οσάκις υφίσταται σχέση με έναν από τους τομείς εφαρμογής της συμφωνίας, να καταθέτουν στο Δικαστήριο υπομνήματα ή έγγραφες παρατηρήσεις.

Άρθρο 24

Το Δικαστήριο δύναται να ζητεί από τους διαδίκους να προσκομίζουν κάθε έγγραφο και να παρέχουν κάθε πληροφορία που επιθυμεί. Σε περίπτωση αρνήσεως, προβαίνει στη σχετική διαπίστωση. Το Δικαστήριο δύναται επίσης να ζητεί από τα κράτη μέλη και τα όργανα που δεν είναι διάδικοι, κάθε πληροφορία που κρίνει αναγκαία για τους σκοπούς της δίκης.

Άρθρο 25

Το Δικαστήριο δύναται οποτεδήποτε να αναθέτει πραγματογνωμοσύνη σε οποιοδήποτε πρόσωπο, σώμα, γραφείο, επιτροπή ή όργανο της εκλογής του.

Άρθρο 26

Οι μάρτυρες εξετάζονται σύμφωνα με τους όρους που θα καθορισθούν από τον κανονισμό διαδικασίας.

Άρθρο 27

Το Δικαστήριο έχει, έναντι των μη εμφανιζόμενων μαρτύρων, τις εξουσίες που γενικώς αναγνωρίζονται επί του θέματος στα δικαστήρια και δύναται να επιβάλει χρηματικές κυρώσεις, σύμφωνα με τους όρους που θα καθορισθούν από τον κανονισμό διαδικασίας.

Άρθρο 28

Οι μάρτυρες και οι πραγματογνώμονες δύνανται να εξετάζονται αφού ορκισθούν κατά τον τύπο που καθορίζεται από τον κανονισμό διαδικασίας ή κατά τον τρόπο που προβλέπει η εθνική νομοθεσία του μάρτυρος ή του πραγματογνώμονος.

Άρθρο 29

Το Δικαστήριο δύναται να διατάσσει την εξέταση μάρτυρος ή πραγματογνώμονος από τη δικαστική αρχή της κατοικίας του. Η σχετική απόφαση απευθύνεται προς εκτέλεση στην αρμόδια δικαστική αρχή σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στον κανονισμό διαδικασίας. Τα έγγραφα που συντάσσονται κατά την εκτέλεση της αποφάσεως αυτής, αποστέλλονται στο Δικαστήριο σύμφωνα με τους αυτούς όρους.

Το Δικαστήριο φέρει τα έξοδα, με την επιφύλαξη να τα καταλογίσει, ενδεχομένως, σε βάρος των διαδίκων.

Άρθρο 30

Τα κράτη μέλη θεωρούν κάθε παράβαση του όρκου των μαρτύρων και των πραγματογνωμόνων ως έγκλημα αντίστοιχο με εκείνο που διαπράττεται ενώπιον εθνικού πολιτικού δικαστηρίου. Βάσει καταγγελίας του Δικαστηρίου, διώκουν τους δράστες του εγκλήματος αυτού ενώπιον του αρμόδιου εθνικού δικαστηρίου.

Άρθρο 31

Η συνεδρίαση είναι δημόσια, εκτός αν το Δικαστήριο αποφασίσει άλλως, αυτεπαγγέλτως ή αιτήσει των διαδίκων, για σοβαρούς λόγους.

Άρθρο 32

Το Δικαστήριο, κατά τη διάρκεια της συζητήσεως, δύναται να εξετάζει τους πραγματογνώμονες, τους μάρτυρες, καθώς και τους ίδιους τους διαδίκους. Πάντως, οι τελευταίοι δύνανται να παρίστανται μόνον διά του πληρεξουσίου τους.

Άρθρο 33

Για κάθε συνεδρίαση τηρούνται πρακτικά, που υπογράφονται από τον πρόεδρο και το γραμματέα.

Άρθρο 34

Το πινάκιο των συνεδριάσεων καταρτίζεται από τον πρόεδρο.

Άρθρο 35

Οι διασκέψεις του Δικαστηρίου είναι και παραμένουν μυστικές.

Άρθρο 36

Οι αποφάσεις είναι αιτιολογημένες. Αναφέρουν τα ονόματα των δικαστών που έλαβαν μέρος στη διάσκεψη.

Άρθρο 37

Οι αποφάσεις υπογράφονται από τον πρόεδρο και το γραμματέα. Απαγγέλλονται σε δημόσια συνεδρίαση.

Άρθρο 38

Το Δικαστήριο αποφασίζει για τα έξοδα.

Άρθρο 39

Ο πρόεδρος του Δικαστηρίου δύναται να αποφασίζει, με συνοπτική διαδικασία, η οποία παρεκκλίνει, κατά το αναγκαίο μέτρο, από ορισμένους κανόνες που περιέχονται στον παρόντα Οργανισμό και η οποία θα καθορισθεί από τον κανονισμό διαδικασίας, επί αιτήσεως αναβολής σύμφωνα με το άρθρο 242 της συνθήκης ΕΚ και το άρθρο 157 της συνθήκης ΕΚΑΕ, λήψεως προσωρινών μέτρων σύμφωνα με το άρθρο 243 της συνθήκης ΕΚ ή το άρθρο 158 της συνθήκης ΕΚΑΕ, ή αναστολής της αναγκαστικής εκτελέσεως σύμφωνα με το άρθρο 256 τέταρτο εδάφιο της συνθήκης ΕΚ ή το άρθρο 164 τρίτο εδάφιο της συνθήκης ΕΚΑΕ.

Σε περίπτωση κωλύματος, ο πρόεδρος αναπληρώνεται από άλλον δικαστή σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται από τον κανονισμό διαδικασίας.

Η απόφαση που εκδίδεται από τον πρόεδρο ή από τον αναπληρωτή του, έχει προσωρινό χαρακτήρα και ουδόλως προδικάζει την απόφαση του Δικαστηρίου επί της κυρίας υποθέσεως.

Άρθρο 40

Τα κράτη μέλη και τα όργανα των Κοινοτήτων δύνανται να παρεμβαίνουν στις διαφορές που υποβάλλονται στο Δικαστήριο. Το ίδιο δικαίωμα ανήκει σε κάθε άλλο πρόσωπο το οποίο έχει συμφέρον στην επίλυση της διαφοράς που έχει υποβληθεί στο Δικαστήριο, εκτός των διαφορών μεταξύ κρατών μελών, μεταξύ οργάνων των Κοινοτήτων ή μεταξύ κρατών μελών, αφενός, και οργάνων των Κοινοτήτων, αφετέρου.

Υπό την επιφύλαξη του δευτέρου εδαφίου, τα συμβαλλόμενα στη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο κράτη, εκτός των κρατών μελών, καθώς και η Εποπεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ που προβλέπεται από την εν λόγω συμφωνία, δύνανται να παρεμβαίνουν στις διαφορές που υποβάλλονται στο Δικαστήριο, όταν οι διαφορές αυτές αφορούν έναν από τους τομείς εφαρμογής της εν λόγω συμφωνίας. Η παρέμβαση έχει ως αντικείμενο την υποστήριξη των αιτημάτων του ενός των διαδίκων.

Άρθρο 41

Όταν ο διάδικος κατά του οποίου στρέφεται η προσφυγή, αν και έχει κληθεί κανονικά, δεν καταθέσει έγγραφες προτάσεις, η απόφαση εκδίδεται ερήμην του. Η απόφαση υπόκειται σε ανακοπή εντός προθεσμίας ενός μηνός από της κοινοποίησής της. Η ανακοπή δεν αναστέλλει την εκτέλεση της ερήμην αποφάσεως, εκτός αντιθέτου αποφάσεως του Δικαστηρίου.

Άρθρο 42

Τα κράτη μέλη, τα όργανα των Κοινοτήτων και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο δύνανται, στις περιπτώσεις και σύμφωνα με τους όρους που θα καθορισθούν από τον κανονισμό διαδικασίας, να ασκούν τριτανακοπή κατά των αποφάσεων που εξεδόθησαν χωρίς να έχουν προσεπικληθεί, εάν οι αποφάσεις αυτές θίγουν τα δικαιώματά τους.

Άρθρο 43

Το Δικαστήριο, σε περίπτωση αμφιβολίας για την έννοια και την έκταση των αποτελεσμάτων αποφάσεως, είναι αρμόδιο για την ερμηνεία της, μετά από αίτηση διαδίκου ή οργάνου των Κοινοτήτων που έχουν έννομο συμφέρον προς τούτο.

Άρθρο 44

Η αναθεώρηση της αποφάσεως δύναται να ζητείται από το Δικαστήριο εφόσον γίνει γνωστό γεγονός αποφασιστικής σημασίας το οποίο ήταν άγνωστο στο Δικαστήριο και στο διάδικο που ζητεί την αναθεώρηση, πριν από την έκδοση της αποφάσεως.

Η διαδικασία της αναθεωρήσεως αρχίζει με την απόφαση του Δικαστηρίου που διαπιστώνει ρητώς την ύπαρξη του γεγονότος, αναγνωρίζει τα χαρακτηριστικά που επιτρέπουν την έναρξη της διαδικασίας αναθεωρήσεως και κηρύσσει γι' αυτόν το λόγο παραδεκτή την αίτηση. Αίτηση αναθεωρήσεως δεν δύναται να υποβάλλεται μετά την πάροδο προθεσμίας δέκα ετών από της εκδόσεως της αποφάσεως.

Άρθρο 45

Οι προθεσμίες λόγω αποστάσεως θα ορισθούν από τον κανονισμό διαδικασίας. Απώλεια δικαιώματος λόγω παρόδου των προθεσμιών δεν δύναται να αντιτάσσεται, όταν ο ενδιαφερόμενος αποδεικνύει την ύπαρξη τυχαίου συμβάντος ή ανωτέρας βίας.

Άρθρο 46

Αξιώσεις κατά των Κοινοτήτων στο πεδίο της εξωσυμβατικής ευθύνης παραγράφονται μετά πέντε έτη από της επελεύσεως του ζημιογόνου γεγονότος. Η παραγραφή διακόπτεται είτε δια της προσφυγής που υποβάλλεται στο Δικαστήριο, είτε δια της προηγουμένης αιτήσεως που ο ζημιωθείς απευθύνει στο αρμόδιο όργανο των Κοινοτήτων. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, η προσφυγή πρέπει να κατατίθεται εντός της προθεσμίας των δύο μηνών που προβλέπεται στο άρθρο 230 της συνθήκης ΕΚ και στο άρθρο 146 της συνθήκης ΕΚΑΕ· εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 232 δεύτερο εδάφιο της συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 148 δεύτερο εδάφιο της συνθήκης ΕΚΑΕ, ανάλογα με την περίπτωση.

Άρθρο 2

Κάθε δικαστής, πριν αναλάβει τα καθήκοντά του, ορκίζεται σε δημοσία συνεδρίαση ότι θα ασκεί τα καθήκοντά του με πλήρη αμεροληψία και ευσυνειδήτως και ότι δεν θα αποκαλύπτει το απόρρητο των διασκέψεων.

Άρθρο 3

Οι δικαστές απολαύουν ετεροδικίας. Σε ό,τι αφορά τις πράξεις τους, συμπεριλαμβανομένων όσων εξέφρασαν εγγράφως ή προφορικώς, υπό την επίσημη ιδιότητά τους, εξακολουθούν να απολαύουν της ετεροδικίας και μετά τη λήξη των καθηκόντων τους. Το Δικαστήριο, συνεδριάζον εν ολομεία, δύναται να άρει την ετεροδικία.

Σε περίπτωση που μετά την άρση της ετεροδικίας ασκηθεί κατά δικαστού ποινική δίωξη, ο δικαστής αυτός δύναται να δικασθεί σε κάθε κράτος μέλος μόνο από την αρμοδία αρχή η οποία δικάζει τους δικαστές που ανήκουν στο ανώτατο εθνικό δικαστήριο.

Τα άρθρα 12 έως 15 και το άρθρο 18 του Πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εφαρμόζονται επί των δικαστών, των γενικών εισαγγελέων, του γραμματέως και των βοηθών εισηγητών του Δικαστηρίου, με την επιφύλαξη των διατάξεων που αφορούν την ετεροδικία των δικαστών οι οποίες αναφέρονται στα προηγούμενα εδάφια.

Άρθρο 4

Οι δικαστές δεν δύνανται να ασκούν κανένα πολιτικό ή διοικητικό λειτουργήμα.

Δεν δύνανται, εκτός αν το Συμβούλιο το επιτρέψει κατ' εξαίρεση, να ασκούν καμία επαγγελματική δραστηριότητα, αμειβόμενη ή μη.

Κατά την εγκατάστασή τους, αναλαμβάνουν επισήμως την υποχρέωση να τηρούν, κατά τη διάρκεια της ασκήσεως των καθηκόντων τους και μετά τη λήξη τους, τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το αξίωμά τους, ιδίως τα καθήκοντα της εντιμότητας και της διακριτικότητας ως προς την αποδοχή, μετά τη λήξη αυτή, ορισμένων καθηκόντων ή ορισμένων πλεονεκτημάτων.

Σε περίπτωση αμφιβολίας, αποφασίζει το Δικαστήριο.

Άρθρο 5

Εκτός των τακτικών ανανεώσεων και των θανάτων, τα καθήκοντα του δικαστού λήγουν ατομικώς διά παραιτήσεις.

Σε περίπτωση παραιτήσεως δικαστού, η επιστολή της παραιτήσεώς του απευθύνεται στον Πρόεδρο του Δικαστηρίου για να διαβιβασθεί στον Πρόεδρο του Συμβουλίου. Με την κοινοποίηση αυτή, η θέση καθίσταται κενή.

Εκτός από τις περιπτώσεις εφαρμογής του άρθρου 6, κάθε δικαστής συνεχίζει να ασκεί τα καθήκοντά του μέχρι να αναλάβει καθήκοντα ο διάδοχός του.

Άρθρο 6

Οι δικαστές δεν δύνανται να απαλλάσσονται από τα καθήκοντά τους, ούτε να κηρύσσονται έκπτωτοι του δικαιώματός τους προς συνταξιοδότηση ή άλλων αντ' αυτού πλεονεκτημάτων, εκτός εάν, με ομόφωνη απόφαση των δικαστών και των γενικών εισαγγελέων του Δικαστηρίου, έπαυσαν να ανταποκρίνονται στις απαιτούμενες προϋποθέσεις ή να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το αξίωμά τους. Ο ενδιαφερόμενος δεν μετέχει στις διασκέψεις αυτές.

Ο γραμματεύς γνωστοποιεί την απόφαση του Δικαστηρίου στους Προέδρους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Επιτροπής και την κοινοποιεί στον Πρόεδρο του Συμβουλίου.

Σε περίπτωση αποφάσεως που απαλλάσσει τον δικαστή από τα καθήκοντά του, με την τελευταία αυτή κοινοποίηση καθίσταται η θέση κενή.

Άρθρο 7

Οι δικαστές τα καθήκοντα των οποίων λήγουν πριν από την εκπνοή της θητείας τους, αντικαθίστανται για το υπόλοιπο διάστημα της θητείας τους.

Άρθρο 8

Οι διατάξεις των άρθρων 2 έως 7 εφαρμόζονται και επί των γενικών εισαγγελέων.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Άρθρο 9

Η μερική ανανέωση των δικαστών, που γίνεται κάθε τρία έτη, αφορά εκ περιτροπής οκτώ και επτά δικαστές.

Η μερική ανανέωση των γενικών εισαγγελέων, που γίνεται κάθε τρία έτη, αφορά εκάστοτε τέσσερις γενικούς εισαγγελείς.

Άρθρο 10

Ο γραμματεύς ορκίζεται ενώπιον του Δικαστηρίου ότι θα ασκεί τα καθήκοντά του με πλήρη αμεροληψία και ευσυνειδήτως και ότι δεν θα αποκαλύπτει το απόρρητο των διασκέψεων.

Άρθρο 11

Το Δικαστήριο ρυθμίζει την αναπλήρωση του γραμματέως σε περίπτωση κωλύματός του.

Άρθρο 12

Στο Δικαστήριο διατίθενται υπάλληλοι και λοιπό προσωπικό για να διασφαλισθεί η λειτουργία του. Οι υπάλληλοι και το λοιπό προσωπικό υπάγονται στον γραμματέα υπό την εποπτεία του Προέδρου.

Άρθρο 13

Προτάσει του Δικαστηρίου, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομοφώνως, δύναται να προβλέψει τον διορισμό βοηθών εισηγητών και να καθορίσει την υπηρεσιακή τους κατάσταση. Οι βοηθοί εισηγητές δύναται να καλούνται, σύμφωνα με τους όρους που θα καθορισθούν από τον κανονισμό διαδικασίας, να συμμετέχουν στην προπαρασκευή των υποθέσεων των οποίων έχει επιληφθεί το Δικαστήριο και να συνεργάζονται με τον εισηγητή δικαστή.

Οι βοηθοί εισηγητές, επιλεγόμενοι μεταξύ προσώπων που παρέχουν πλήρη εγγύηση ανεξαρτησίας και συγκεντρώνουν τα αναγκαία νομικά προσόντα, διορίζονται από το Συμβούλιο. Ορκίζονται ενώπιον του Δικαστηρίου ότι θα ασκούν τα καθήκοντά τους με πλήρη αμεροληψία και ευσυνειδήτως και ότι δεν θα αποκαλύπτουν το απόρρητο των διασκέψεων.

Άρθρο 14

Οι δικαστές, οι γενικοί εισαγγελείς και ο γραμματεύς υποχρεούνται να διαμένουν στον τόπο της έδρας του Δικαστηρίου.

Άρθρο 15

Το Δικαστήριο παραμένει διαρκώς σε λειτουργία. Η διάρκεια των δικαστικών διακοπών ορίζεται από το Δικαστήριο, λαμβανομένων υπόψη των αναγκών της υπηρεσίας.

Άρθρο 16

Το Δικαστήριο συγκροτεί στους κόλπους του τμήματα από τα μέλη του, αποτελούμενα από τρεις και πέντε δικαστές. Οι δικαστές εκλέγονται μεταξύ τους πρόεδρους των τμημάτων. Οι πρόεδροι των πενταμελών τμημάτων εκλέγονται για τρία έτη. Η θητεία τους μπορεί να ανανεωθεί μία φορά.

Το τμήμα μείζονος συνθέσεως περιλαμβάνει ένδεκα δικαστές. Προεδρεύεται από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου. Στο τμήμα μείζονος συνθέσεως συμμετέχουν επίσης οι πρόεδροι των πενταμελών τμημάτων και άλλοι δικαστές, οι οποίοι ορίζονται σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στον κανονισμό διαδικασίας.

Το Δικαστήριο συνέρχεται ως τμήμα μείζονος συνθέσεως όταν το ζητεί ως διάδικος ένα κράτος μέλος ή ένα όργανο των Κοινοτήτων.

Το Δικαστήριο συνέρχεται εν ολομεία όταν εκδικάζει υποθέσεις, κατ' εφαρμογή του άρθρου 195, παράγραφος 2, του άρθρου 213, παράγραφος 2, του άρθρου 216 ή του άρθρου 247, παράγραφος 7 της Συνθήκης ΕΚ ή του άρθρου 107 Δ, παράγραφος 2, του άρθρου 126, παράγραφος 2, του άρθρου 129 ή του άρθρου 160 Β, παράγραφος 7 της Συνθήκης ΕΚΑΕ.

Εξάλλου, το Δικαστήριο, όταν εκτιμά ότι η υπόθεση την οποία εκδικάζει είναι εξαιρετικής σημασίας, δύναται, μετά την ακρόαση του γενικού εισαγγελέα, να αποφασίσει να παραπέμψει την υπόθεση στην ολομεία

Άρθρο 17

Το Δικαστήριο συνεδριάζει εγκύτως μόνον με περιττό αριθμό δικαστών.

Οι αποφάσεις των τμημάτων που αποτελούνται από τρεις ή πέντε δικαστές είναι έγκυρες μόνον εάν λαμβάνονται από τρεις δικαστές.

Οι αποφάσεις του τμήματος μείζονος συνθέσεως είναι έγκυρες μόνον εάν παρίστανται εννέα δικαστές.

Οι αποφάσεις της ολομελείας του Δικαστηρίου είναι έγκυρες μόνον εάν παρίστανται ένδεκα δικαστές.

Σε περίπτωση κωλύματος δικαστού ενός τμήματος, δύναται να καλείται δικαστής ενός άλλου τμήματος, σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται από τον κανονισμό διαδικασίας.

Άρθρο 18

Οι δικαστές και οι γενικοί εισαγγελείς δεν δύνανται να μετέχουν στην εκδίκαση υποθέσεως στην οποία είχαν προηγουμένως λάβει μέρος ως εκπρόσωποι, σύμβουλοι ή δικηγόροι ενός των διαδίκων, ή στην οποία εκλήθησαν να εκφέρουν γνώμη ως μέλη δικαστηρίου, επιτροπής ερεύνης ή υπό οποιαδήποτε άλλη ιδιότητα.

Εάν δικαστής ή γενικός εισαγγελεύς κρίνει ότι δεν δύναται, για ειδικό λόγο, να μετάσχει στην εκδίκαση ή την εξέταση ορισμένης υποθέσεως, το αναφέρει στον Πρόεδρο. Στην περίπτωση που ο Πρόεδρος κρίνει ότι δικαστής ή γενικός εισαγγελέας δεν πρέπει, για ειδικό λόγο, να μετάσχει στην εκδίκαση ή να προβεί σε προτάσεις σε ορισμένη υπόθεση, ειδοποιεί σχετικά τον ενδιαφερόμενο.

Σε περίπτωση δυσχέρειας κατά την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, αποφασίζει το Δικαστήριο. Οι διάδικοι δεν δύνανται, επικαλούμενοι είτε την ιθαγένεια δικαστού είτε την απουσία, από το Δικαστήριο ή από τμήμα του, δικαστού της ιθαγενείας τους, να ζητούν τη μεταβολή της συνθέσεως του Δικαστηρίου ή τμήματός του.

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο με έδρα το Λουξεμβούργο, δεν πρέπει να συγχέεται με το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, με έδρα το Στρασβούργο, που ιδρύθηκε για να εξασφαλίσει την τήρηση της συνθήκης για τα Ανθρώπινα δικαιώματα

Άρθρο 6 - Δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια.

Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια.

Επεξήγηση

Τα δικαιώματα που προβλέπονται στο άρθρο 6 αντιστοιχούν στα δικαιώματα που κατοχυρώνονται με το άρθρο 5 της ΕΣΑΔ, με τα οποία, σύμφωνα με το άρθρο 52, παράγραφος 3 του Χάρτη, έχουν την ίδια έννοια και την ίδια εμβέλεια. Ως εκ τούτου οι περιορισμοί που μπορούν νομίμως να τους επιβληθούν δεν μπορούν να υπερβαίνουν εκείνους που επιτρέπονται από την ΕΣΑΔ, στην ίδια τη διατύπωση του άρθρου 5 :

1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα εις την ελευθερίαν και την ασφάλειαν. Ουδείς επιτρέπεται να στερηθή της ελευθερίας του ειμή εις τας ακολούθους περιπτώσεις και συμφώνως προς την νόμιμον διαδικασίαν :

- α. εάν κρατήται κανονικώς κατόπιν καταδίκης υπό αρμοδίου δικαστηρίου,
- β. εάν υπεβλήθη εις κανονικὴν σύλληψιν ἢ κράτησιν λόγω ανυποταγῆς εις νόμιμον διαταγὴν δικαστηρίου, ἢ εις εγγύησιν εκτελέσεως υποχρεώσεως οριζομένης υπό του νόμου,
- γ. εάν συνελήφθη και κρατείται ὅπως οδηγηθῆ ενώπιον της αρμοδίας δικαστικῆς αρχῆς εις την περίπτωσιν ευλόγου υπονοίας ὅτι διέπραξεν ἀδικημα, ἢ υπάρχουν λογικά δεδομένα προς παραδοχὴν της ἀνάγκης ὅπως οὗτος ἐμποδισθῆ ἀπὸ του να διαπράξῃ ἀδικημα ἢ δραπετεύσῃ μετὰ την διάπραξιν τούτου,
- δ. εάν πρόκειται περὶ νομίμου κρατήσεως ἀνηλίκου, αποφασισθείσης δια την επιτήρησιν της ἀνατροφῆς του, ἢ την νόμιμον κράτησιν του ἵνα παραπεμφθῆ ενώπιον της αρμοδίας αρχῆς,
- ε. εάν πρόκειται περὶ νομίμου κρατήσεως προσώπου, το οποίο ἐνδέχεται να διαδόσῃ μολυσματικὴν ἀσθένειαν, ψυχοπαθούς, ἀλκοολικοῦ, τοξικομανοῦς ἢ πλάνητος,
- στ. εάν πρόκειται περὶ νομίμου συλλήψεως ἢ κρατήσεως ἀτόμου ἐπὶ σκοπῶ ὅπως ἐμποδισθῆ ἀπὸ του να εἰσέλθῃ παρανόμως ἐν τη χώρα, ἢ ἐναντίον του οὐοίου ἐκκρεμεί διαδικασία ἀπελάσεως ἢ ἐκδόσεως.

2. Παν συλληφθέν πρόσωπον δέον να πληροφορηθεί κατά το δυνατόν συντομώτερον και εις γλώσσαν την οποίαν εννοεί, τους λόγους της συλλήψεώς του ως και πάσαν διατυπωμένην εναντίον του κατηγορίαν.

3. Παν πρόσωπον συλληφθέν ή κρατηθέν, υπό τας προβλεπομένας εν παραγράφω 1γ του παρόντος άρθρου συνθήκας οφείλει να παραπεμφθή συντόμως ενώπιον δικαστού ή ετέρου δικαστικού λειτουργού νομίμως εντεταλμένου όπως εκτελή δικαστικά καθήκοντα, έχει δε το δικαίωμα να δικασθή εντός λογικής προθεσμίας ή απολυθή κατά την διαδικασίαν. Η απόλυσις δύναται να εξαρτηθή από εγγύησιν εξασφαλίζουσιν την παράστασιν του ενδιαφερομένου εις την δικάσιμον.

4. Παν πρόσωπον στερούμενον της ελευθερίας του συνεπεία συλλήψεως ή κρατήσεως έχει δικαίωμα προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, ίνα τούτο αποφασίση εντός βραχείας προθεσμίας επί του νομίμου της κρατήσεώς του και διατάξη την απόλυσίν του εν περιπτώσει παρανόμου κρατήσεως.

5. Παν πρόσωπον θύμα συλλήψεως ή κρατήσεως υπό συνθήκας αντιθέτους προς τας ανωτέρω διατάξεις, έχει δικαίωμα επανορθώσεως.

Εφόσον ο Χάρτης εφαρμόζεται στο πλαίσιο της Ένωσης, τα κατά το άρθρο 6 δικαιώματα θα πρέπει να γίνονται ιδίως σεβαστά όταν, σύμφωνα με τον Τίτλο VI της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ένωση εκδίδει αποφάσεις-πλαίσια για τον καθορισμό των ελαχίστων κοινών διατάξεων όσον αφορά το χαρακτηρισμό των εγκλημάτων και για τις ποινές.

Άρθρο 18 - Δικαίωμα ασύλου

Το δικαίωμα ασύλου διασφαλίζεται τηρουμένων των κανόνων της Σύμβασης της Γενεύης της 28ης Ιουλίου 1951 και του Πρωτοκόλλου της 31ης Ιανουαρίου 1967 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων και σύμφωνα με τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Επεξήγηση

Το κείμενο του άρθρου βασίζεται στο άρθρο 63 ΕΚ το οποίο επιβάλλει στην Ένωση την τήρηση της Σύμβασης της Γενεύης για τους πρόσφυγες. Είναι αναγκαία ή παραπομπή στις διατάξεις των πρωτοκόλλων σχετικά με το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία που είναι προσαρτημένα στη συνθήκη του Άμστερνταμ καθώς και με τη Δανία για να προσδιορισθεί, σε ποιό βαθμό τα εν λόγω κράτη μέλη, εφαρμόζουν το κοινοτικό δίκαιο εν προκειμένω και σε ποιό βαθμό το εν λόγω άρθρο εφαρμόζεται σε αυτά τα κράτη μέλη. Το άρθρο αυτό τηρεί το πρωτόκολλο σχετικά με το άσυλο, το οποίο είναι προσαρτημένο στη συνθήκη ΕΚ.

Άρθρο 19 - Προστασία σε περίπτωση απομάκρυνσης, απέλασης και έκδοσης

1. Απαγορεύονται οι συλλογικές απελάσεις.
2. Κανένας δεν μπορεί να απομακρυνθεί, να απελαθεί ή να εκδοθεί προς κράτος όπου διατρέχει σοβαρό κίνδυνο να του επιβληθεί η ποινή του θανάτου, ή να υποβληθεί σε βασανιστήρια ή άλλη απάνθρωπη ή εξευτελιστική ποινή ή μεταχείριση.

Επεξήγηση

Η παράγραφος 1 του άρθρου αυτού έχει την ίδια έννοια και την ίδια εμβέλεια με το άρθρο 4 του πρόσθετου πρωτοκόλλου αριθ. 4 της ΕΣΑΔ όσον αφορά τις συλλογικές απελάσεις. Στόχος της είναι να εξασφαλισθεί ότι κάθε απόφαση θα βασίζεται σε ειδική εξέταση και ότι δεν θα είναι δυνατόν να αποφασίζεται με ενιαίο μέτρο η απέλαση όλων των προσώπων που έχουν την ιθαγένεια συγκεκριμένου κράτους (βλέπε επίσης το άρθρο 13 του Συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα).

Η παράγραφος 2 ενσωματώνει τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου όσον αφορά το άρθρο 3 της ΕΣΑΔ.

ΙΣΟΤΗΤΑ Άρθρο 20 - Ισότητα έναντι του νόμου

Όλοι οι άνθρωποι, είναι ίσοι έναντι του νόμου.

Επεξήγηση

Το άρθρο αυτό αντιστοιχεί στην αρχή, η οποία είναι εγγεγραμμένη σε όλα τα ευρωπαϊκά συντάγματα και την οποία το Δικαστήριο έκρινε ως θεμελιώδη αρχή του κοινοτικού δικαίου (απόφαση της 13^{ης} Νοεμβρίου 1984, Racke).

Άρθρο 21 - Απαγόρευση των διακρίσεων

1. Απαγορεύεται κάθε διάκριση ιδίως λόγω φύλου, φυλής, χρώματος, εθνοτικής καταγωγής ή κοινωνικής προέλευσης, γενετικών χαρακτηριστικών, γλώσσας, θρησκείας ή πεποιθήσεων, πολιτικών φρονημάτων ή κάθε άλλης γνώμης, ιδιότητας μέλους εθνικής μειονότητας, περιουσίας, γέννησης, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.

2. Απαγορεύεται κάθε διάκριση λόγω ιθαγενείας, εντός του πεδίου εφαρμογής της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και με επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων των εν λόγω Συνθηκών.

Επεξήγηση

Η παράγραφος 1 πηγάζει από το άρθρο 13 της συνθήκης ΕΚ και το άρθρο 14 της ΕΣΑΔ καθώς και από το άρθρο 11 της σύμβασης για τα δικαιώματα του ανθρώπου και τη βιοϊατρική όσον αφορά τη γενετική κληρονομιά. Εφ.όσον συμπίπτει με το άρθρο 14 της ΕΣΑΔ, εφαρμόζεται σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο. Η παράγραφος 2 αντιστοιχεί στο άρθρο 12 της Συνθήκης ΕΚ και πρέπει να εφαρμόζεται σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο.

Άρθρο 22 - Πολιτιστική, θρησκευτική και γλωσσική ποικιλομορφία

Η Ένωση σέβεται την πολιτιστική, θρησκευτική και γλωσσική ποικιλομορφία.

Επεξήγηση

Το άρθρο αυτό βασίζεται στο άρθρο 6 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στα άρθρα 151 παρ. 1 και 4 της συνθήκης ΕΚ σχετικά με τον πολιτισμό. Εμπνέεται επίσης από τη δήλωση αριθ. 11 στην τελική πράξη της συνθήκης του Άμστερνταμ για το καθεστώς των εκκλησιών και των μη ομολογιακών οργανώσεων.

Άρθρο 23 - Ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών

Η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών πρέπει να εξασφαλίζεται σε όλους τους τομείς, μεταξύ άλλων στην απασχόληση, την εργασία και τις αποδοχές. Η αρχή της ισότητας δεν αποκλείει τη διατήρηση ή τη θέσπιση μέτρων που προβλέπουν ειδικά πλεονεκτήματα υπέρ του υποεκπροσωπούμενου φύλου.

Επεξήγηση

Το εδάφιο 1 του παρόντος άρθρου βασίζεται στα άρθρα 2 και 3, παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ, τα οποία επιβάλλουν ως στόχο στην Κοινότητα την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και στο άρθρο 141 παρ. 3 της συνθήκης ΕΚ. Εμπνέεται από το άρθρο 20 του αναθεωρημένου ευρωπαϊκού κοινωνικού Χάρτη της 3.5.1996 και από το σημείο 16 του κοινοτικού Χάρτη των δικαιωμάτων των εργαζομένων. Βασίζεται επίσης στο άρθρο 141 παρ. 3 της συνθήκης ΕΚ και στο άρθρο 2 παρ. 4 της οδηγίας 76/207/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά την πρόσβαση στην απασχόληση, στην επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση, και τις συνθήκες εργασίας.

Η παράγραφος 2 επαναδιατυπώνει με πιο σύντομο τρόπο το άρθρο 141 παρ. 4 της συνθήκης ΕΚ σύμφωνα με το οποίο η αρχή ίσης μεταχείρισης δεν αποκλείει τη διατήρηση ή τη θέσπιση μέτρων σχετικά με ειδικά πλεονεκτήματα προς διευκόλυνση της άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας από το υποεκπροσωπούμενο φύλο ή προς πρόληψη ή αντιστάθμιση μειονεκτημάτων στην επαγγελματική σταδιοδρομία. Σύμφωνα με το άρθρο 51, παρ. 2, η παρούσα παράγραφος δεν τροποποιεί το άρθρο 141 παρ. 4 ΕΚ.

Άρθρο 24 - Δικαίωμα του παιδιού

1. Τα παιδιά έχουν δικαίωμα στην προστασία και τη φροντίδα που απαιτούνται για την καλή διαβίωσή τους. Τα παιδιά μπορούν να εκφράζουν ελεύθερα τη γνώμη τους. Η γνώμη τους σχετικά με ζητήματα που τα αφορούν λαμβάνεται υπόψη σε συνάρτηση με την ηλικία και την ωριμότητά τους.

2. Σε όλες τις πράξεις που αφορούν τα παιδιά, είτε επιχειρούνται από δημόσιες αρχές είτε από ιδιωτικούς οργανισμούς, πρωταρχική σημασία πρέπει να δίνεται στο υπέρτατο συμφέρον του παιδιού.

3. Κάθε παιδί έχει το δικαίωμα να διατηρεί τακτικά προσωπικές σχέσεις και απ.ευθείας επαφές με τους δύο γονείς του, εκτός εάν τούτο είναι αντίθετο προς το συμφέρον του.

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ Άρθρο 47 - Δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου

Κάθε πρόσωπο του οποίου παραβιάστηκαν τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που διασφαλίζονται από το δίκαιο της Ένωσης, έχει δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, τηρουμένων των προϋποθέσεων που προβλέπονται στο παρόν άρθρο.

Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα να δικαστεί η υπόθεσή του δίκαια, δημόσια και εντός ευλόγου προθεσμίας, από ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο, που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως. Κάθε πρόσωπο έχει τη δυνατότητα να συμβουλευτεί δικηγόρο και να του αναθέτει την υπεράσπιση και εκπροσώπησή του.

Σε όσους δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους, παρέχεται ευεργέτημα πενίας, εφόσον το ευεργέτημα αυτό είναι αναγκαίο για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη.

Επεξήγηση

Το πρώτο εδάφιο βασίζεται στο άρθρο 13 της ΕΣΑΔ :

"Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη παρούση Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερία παρεβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίαση διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων των."

Εντούτοις, στο κοινοτικό δίκαιο, η προστασία είναι ευρύτερη δεδομένου ότι εγγυάται δικαίωμα αποτελεσματικής προσφυγής ενώπιον δικαστή. Το Δικαστήριο κατοχύρωσε την αρχή αυτή με την απόφασή του της 15ης Μαΐου 1986.

Κατά το Δικαστήριο, η αρχή αυτή ισχύει επίσης για τα κράτη μέλη κατά την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου. Με την ενσωμάτωση της σχετικής νομολογίας στο Χάρτη δεν επιδιώκεται η τροποποίηση του συστήματος προσφυγών που προβλέπεται στις συνθήκες και ιδίως των κανόνων που διέπουν το παραδεκτό των προσφυγών. Η αρχή αυτή εφαρμόζεται σύμφωνα με τους δικονομικούς κανόνες που προβλέπονται στις συνθήκες. Ισχύει έναντι των οργάνων της Ένωσης και έναντι των κρατών μελών όταν εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης και για όλα τα δικαιώματα που διασφαλίζονται από το δίκαιο της Ένωσης.

Το δεύτερο εδάφιο βασίζεται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 της ΕΣΑΔ, που έχει ως εξής :
"Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθῆ δίκαιως, δημόσια και εντός λογικής προθεσμίας υπό ανεξαρτήτου και αμερόληπτου δικαστηρίου, νομίμως λειτουργούντος, το οποίον θα αποφασίση είτε επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως, είτε επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως. Η απόφασις δέον να εκδοθῆ δημοσία, η είσοδος όμως εις την αίθουσαν των συνεδριάσεων δύναται να απαγορευθῆ εις τον τύπον και το κοινόν καθ' ὅλην ἢ μέρος της διάρκειας της δίκης προς το συμφέρον της ηθικής, της δημοσίας τάξεως ἢ της εθνικής ασφαλείας εν δημοκρατικῇ κοινωνία, όταν τούτο ενδείκνυται υπό των συμφερόντων των ανηλίκων ἢ της ιδιωτικῆς ζωῆς των διαδίκων, ἢ εν τῷ κρινομένῳ υπό του Δικαστηρίου ως απολύτως αναγκαίῳ μέτρῳ, όταν υπό ειδικᾶς συνθήκας ἡ δημοσιότης θα ἠδύνατο να παραβλάψῃ τα συμφέροντα της δικαιοσύνης."

Στο κοινοτικό δίκαιο, το δικαίωμα σε δικαστήριο δεν ισχύει μόνο επί αμφισβητήσεων για δικαιώματα και υποχρεώσεις αστικής φύσεως. Αυτό αποτελεί μία από τις συνέπειες του γεγονότος ότι η Κοινότητα είναι κοινότητα δικαίου όπως το διαπίστωσε το Δικαστήριο στην υπόθεση 294/83, Πράσινοι κατά Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (απόφαση της 23ης Απριλίου 1986, συλλογή σ. 1339). Ωστόσο, αν εξαιρεθεί το πεδίο εφαρμογής τους, οι εγγυήσεις που προσφέρει η σύμβαση εφαρμόζονται κατά παρεμφερή τρόπο στην Ένωση.

Όσον αφορά το τρίτο εδάφιο, σημειωτέον ότι, κατά τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, πρέπει να προβλέπεται νομική αρωγή στην περίπτωση που η έλλειψή της θα καταστούσε απρόσφορη την εξασφάλιση αποτελεσματικής προσφυγής. Υφίσταται επίσης σύστημα νομικής αρωγής ενώπιον του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Άρθρο 48 - Τεκμήριο αθωότητας και δικαιώματα της υπεράσπισης

1. Κάθε κατηγορούμενος τεκμαίρεται ότι είναι αθώος μέχρι αποδείξεως της ενοχής του σύμφωνα με το νόμο.
2. Διασφαλίζεται ο σεβασμός των δικαιωμάτων της υπεράσπισης σε κάθε κατηγορούμενο.

Επεξήγηση

Το άρθρο 48 είναι το ίδιο με το άρθρο 6 παράγραφοι 2 και 3 της ΕΣΑΔ, που έχει ως εξής :
"2. Παν πρόσωπον κατηγορούμενον επί αδικήματι τεκμαίρεται ότι είναι αθών μέχρι της νομίμου αποδείξεως της ενοχής του.

3. Ειδικότερον, πας κατηγορούμενος έχει δικαίωμα :
 - α. όπως πληροφορηθή, εν τη βραχυτέρα προθεσμία εις γλώσσαν την οποίαν εννοεί και εν λεπτομερεία την φύσιν και τον λόγον της εναντίον του κατηγορίας,
 - β. όπως διαθέτη τον χρόνον και τας αναγκαίας ευκολίας προς προετοιμασίαν της υπερασπίσεώς του,
 - γ. όπως υπερασπίση ο ίδιος εαυτόν ή αναθέση την υπεράσπισίν του εις συνήγορον της εκλογής του, εν ή δε περιπτώσει δεν διαθέτει τα μέσα να πληρώσει συνήγορον να τω παρασχεθή τοιούτος δωρεάν, όταν τούτο ενδείκνυται υπό του συμφέροντος της δικαιοσύνης,
 - δ. να εξετάση ή ζητήση όπως εξετασθώσιν οι μάρτυρες κατηγορίας και επιτύχη την πρόσκλησιν και εξέτασιν των μαρτύρων υπερασπίσεως υπό τους αυτούς όρους ως των μαρτύρων κατηγορίας,
 - ε. να τύχη δωρεάν παραστάσεως διερμηνέως, εάν δεν εννοή ή δεν ομιλή την χρησιμοποιουμένην εις το δικαστήριον γλώσσαν."

Σύμφωνα με το άρθρο 52 παρ. 3, το δικαίωμα αυτό έχει την ίδια έννοια και την ίδια εμβέλεια με το δικαίωμα που κατοχυρώνεται στην ΕΣΑΔ.

Άρθρο 49 - Αρχές της νομιμότητας και της αναλογικότητας αξιοποιώνων πράξεων και ποινών

1. Κανείς δεν μπορεί να καταδικαστεί για πράξη ή παράλειψη, η οποία δεν αποτελούσε, κατά τη στιγμή της τέλεσής της, αδίκημα κατά το εθνικό ή το διεθνές δίκαιο. Επίσης, δεν επιβάλλεται ποινή βαρύτερη από εκείνη, η οποία επιβάλλετο κατά τη στιγμή της τέλεσης του αδικήματος. Εάν, μετά την τέλεση του αδικήματος, προβλεφθεί με νόμο ελαφρύτερη ποινή, επιβάλλεται αυτή η ποινή.
2. Το παρόν άρθρο δεν επηρεάζει τη δίκη και την τιμωρία ατόμου ενόχου για πράξη ή παράλειψη η οποία, κατά τη στιγμή της τέλεσής της, ήταν εγκληματική σύμφωνα με τις γενικές αρχές που αναγνωρίζονται από όλα τα έθνη.
3. Η αυστηρότητα της ποινής δεν πρέπει να είναι δυσανάλογη προς το αδίκημα.

Επεξήγηση

Το άρθρο αυτό περιλαμβάνει την κλασική αρχή της μη αναδρομικότητας των νόμων και ποινών στο ποινικό δίκαιο. Έχει προστεθεί η αρχή της αναδρομικότητας του ευνοϊκότερου ποινικού δικαίου που ισχύει σε αρκετά κράτη μέλη και περιέχεται στο άρθρο 15 του Συμφώνου για τα αστικά και πολιτικά δικαιώματα.

Το άρθρο 7 της ΕΣΑΔ έχει ως εξής :

"1. Ουδείς δύναται να καταδικασθή για πράξιν ή παράλειψιν η οποία, καθ' ην στιγμὴν διεπράχθη, δεν απετέλει αδίκημα συμφώνως προς το εθνικόν ή διεθνές δίκαιον. Ούτε και επιβάλλεται βαρυτέρα ποινή από εκείνην η οποία επεβάλλετο κατά την στιγμὴν της διαπράξεως του αδικήματος.

2. Το παρόν άρθρον δεν σκοπεῖ να επηρεάσει την δίκην και τιμωρίαν ατόμων ενόχων δια πράξεις ή παραλείψεις αι οποίαι καθ' ην στιγμὴν διεπράχθησαν, ήσαν εγκληματικά συμφώνως προς τα αναγνωρισμένας υπό των πολιτισμένων εθνών γενικὰς αρχὰς δικαίου."

Άρθρο 50 - Δικαίωμα του προσώπου να μη δικάζεται ή να μην τιμωρείται ποινικά δύο φορές για την ίδια αξιόποινη πράξη

Κανείς δεν διώκεται ούτε τιμωρείται ποινικά για αδίκημα για το οποίο έχει ήδη αθωωθεί ή καταδικαστεί εντός της Ένωσης με οριστική απόφαση ποινικού δικαστηρίου σύμφωνα με το νόμο.

Επεξήγηση

Το άρθρο 4 του πρωτοκόλλου αριθ. 7 της ΕΣΑΔ έχει ως εξής :

"1. Κανένας δεν μπορεί να διωχθεί ή καταδικασθεί ποινικά από τα δικαστήρια του ίδιου Κράτους, για μια παράβαση για την οποία ήδη αθώωθηκε ή καταδικάσθηκε με αμετάκλητη απόφαση σύμφωνα με το νόμο και την ποινική δικονομία του Κράτους αυτού.

2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου δεν εμποδίζουν την επανάληψη της διαδικασίας, σύμφωνα με το νόμο και την ποινική δικονομία του Κράτους για το οποίο πρόκειται, εάν υπάρχουν αποδείξεις ή νέα ή μεταγενέστερα της απόφασης γεγονότα, ή υπήρξε θεμελιώδες σφάλμα της προηγούμενης διαδικασίας που θα μπορούσαν να επηρεάσουν το αποτέλεσμα της υπόθεσης.

3. Καμία παρέκκλιση από αυτό το άρθρο δεν επιτρέπεται με βάση το άρθρο 15 της Σύμβασης."

Η αρχή του δεδικασμένου εφαρμόζεται στο κοινοτικό δίκαιο. Διευκρινίζεται ότι ο κανόνας της μη σώρευσης αφορά τη σώρευση δύο κυρώσεων της αυτής φύσεως ποινικών εν προκειμένω. Σύμφωνα με το άρθρο 50, η αρχή του δεδικασμένου δεν ισχύει μόνο εντός της δικαιοδοσίας ενός και του αυτού κράτους, αλλά επίσης μεταξύ των δικαιοδοσιών διαφόρων κρατών μελών. Αυτό αντιστοιχεί στο κεκτημένο του δικαίου της Ένωσης· βλ. τα άρθρα 54-58 της Σύμβασης για την εφαρμογή της συμφωνίας του Σένγκεν, το άρθρο 7 της Σύμβασης σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας· το άρθρο 10 της Σύμβασης για την καταπολέμηση της δωροδοκίας.

Οι πολύ εξαιρετικές περιπτώσεις στις οποίες οι εν λόγω συμβάσεις επιτρέπουν στα κράτη μέλη να παρεκκλίνουν από την αρχή του δεδικασμένου καλύπτονται από την οριζόντια διάταξη του άρθρου 52 παράγραφος 3, σχετικά με τους περιορισμούς. Όσον αφορά τις καταστάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 4 του πρωτοκόλλου αριθ. 7, δηλαδή την εφαρμογή της αρχής στο εσωτερικό ενός κράτους μέλους. Το διασφαλιζόμενο δικαίωμα έχει την ίδια έννοια και την ίδια εμβέλεια με το αντίστοιχο δικαίωμα της ΕΣΑΔ.

Προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ένωση

Κατά τη διάρκεια του εορτασμού της 50ής επετείου της Παγκόσμιας Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του ΟΗΕ, η Ευρωπαϊκή Ένωση, σε δήλωση της 10ης Δεκεμβρίου 1998, είχε τονίσει την τοποθέτησή της υπέρ της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου και προσδιόρισε τις κατευθύνσεις και τα συγκεκριμένα μέτρα που σκόπευε να υιοθετήσει.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βιέννης της 11ης και 12ης Δεκεμβρίου 1998, αφού επανέλαβε την εν λόγω δήλωση, επέμεινε επίσης στο ρόλο του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου των φαινομένων ρατσισμού και ξενοφοβίας όσον αφορά την καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και του αντισημιτισμού. Τέλος, στις 3 και 4 Ιουνίου 1999, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κολωνίας αποφάσισε να προβεί στη σύνταξη ενός Χάρτη θεμελιωδών δικαιωμάτων, τον οποίο παρουσίασε τον Δεκέμβριο του 2000.

Η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του Συμβουλίου της Ευρώπης του 1950 (ΕΣΔΑ) αποτελεί μέχρι σήμερα το κύριο νομικό όργανο για την εξασφάλιση του σεβασμού των δικαιωμάτων αυτών στην Ευρώπη. Παρά το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Κοινότητα δεν έχει προσχωρήσει ως τοιαύτη στην εν λόγω σύμβαση, όλα τα κράτη μέλη είναι μέρη της σύμβασης. Επίσης, το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στήριξε τη νομολογία του στις αρχές που ορίζονται στη σύμβαση αυτή καθώς και στις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών, προκειμένου να εξασφαλίσει τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Από το 1974, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι τα θεμελιώδη δικαιώματα αποτελούσαν τμήμα των γενικών αρχών τις οποίες οφείλει να διαφυλάττει. Στη συνέχεια, με το πέρασμα των ετών, αποφάνθηκε για μεμονωμένες καταστάσεις και άρχισε σταδιακά να αναγνωρίζει τα θεμελιώδη δικαιώματα στο πλαίσιο της νομολογίας του. Τα πιο σημαντικά ατομικά δικαιώματα, που έχει αναγνωρίσει μέχρι τώρα το Δικαστήριο, είναι τα εξής:

- xvii. η ανθρωπινή αξιοπρέπεια (απόφαση Casagrande, 1974),
- xviii. η αρχή της ισότητας (υπόθεση Klöckner-Werke AG, 1962),
- xix. η αρχή των μη διακρίσεων (απόφαση Defrenne κατά Sabena, 1976),
- xx. **η ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι** (αποφάσεις Ομοσπονδία συνδικάτων, Massa ... 1974),

- xxi. **η ανεξίτηρησκία και η ελευθερία των θρησκευτικών πεποιθήσεων** (απόφαση Prais, 1976),
- xxii. η προστασία της ιδιωτικής ζωής (National Panasonic, 1980),
- xxiii. το ιατρικό απόρρητο (Επιτροπή κατά Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, 1992),
- xxiv. το δικαίωμα ιδιοκτησίας (απόφαση Hauer, 1979),
- xxv. **η επαγγελματική ελευθερία** (Hauer, 1979),
- xxvi. **η ελευθερία του εμπορίου** (απόφαση Intern. Handelsgesellschaft, 1970),
- xxvii. **η οικονομική ελευθερία** (Usinor, 1984),
- xxviii. **η ελευθερία του ανταγωνισμού** (απόφαση Γαλλία, 1985),
- xxix. ο σεβασμός της οικογενειακής ζωής (Επιτροπή κατά Γερμανίας, 1989),
- xxx. **το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας και αμερόληπτης διαδικασίας** (απόφαση Johnston κατά Chief constable of the Royal Ulster Constabulary, 1986, απόφαση Pecastaing κατά Βελγίου, 1980),
- xxxi. **το απαραβίαστο της κατοικίας** (απόφαση Hoechst AG κατά Επιτροπής, 1989),
- xxxii. **η ελευθερία γνώμης και δημοσιεύσεων** (VBVB, VBVB, 1984).

Η συνθήκη της Ρώμης για τη θέσπιση της Κοινότητας και η συνθήκη του Μάαστριχ δεν είχαν ορίσει τον κατάλογο αυτών των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Μόνο η αρχή της **ίσης αμοιβής για τους άνδρες και τις γυναίκες** αναφέρεται, ήδη από την αρχή, στο άρθρο 119 της συνθήκης (νυν άρθρο 141). Ωστόσο, το προοίμιο της Ενιαίας Πράξης του 1986 και στη συνέχεια το άρθρο 6 (πρώην άρθρο ΣΤ) της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση εισάγουν και τυπικά την υποχρέωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης να σέβεται τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Το θέμα της τυπικής προσχώρησης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στην εν λόγω σύμβαση συζητήθηκε πριν από την αναθεώρηση της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Πάντως, στις 28 Μαρτίου 1996, το Δικαστήριο έκρινε ότι, με βάση την ισχύουσα κατάσταση του κοινοτικού δικαίου, η Κοινότητα δεν έχει αρμοδιότητα να προσχωρήσει στη σύμβαση.

Παρ' όλα αυτά, η **συνθήκη του Άμστερνταμ** ενισχύει τις διατάξεις που ισχύουν για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων (άρθρα 6 και 7 της συνθήκης για την ΕΕ):

με τη θέσπιση μιας σειράς ιδρυτικών αρχών της Ένωσης (**"της ελευθερίας, της δημοκρατίας, του σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, καθώς και του κράτους δικαίου"**):

καθιστώντας το Δικαστήριο αρμόδιο για την εξασφάλιση του σεβασμού των αρχών αυτών από τα ευρωπαϊκά όργανα·

προβλέποντας την επιβολή κύρωσης σε περίπτωση παραβίασης των αρχών αυτών από κράτος μέλος (αναστολή ορισμένων δικαιωμάτων του κράτους μέλους που αναγνωρίζεται ότι ευθύνεται για μια τέτοιου είδους παραβίαση - άρθρο 7 της ΣΕΚ).

Εκτός από τις γενικές αυτές αρχές, στη συνθήκη ΕΚ έχει εισαχθεί **η αρχή της απαγόρευσης κάθε διάκρισης λόγω ιθαγενείας**. Η συνθήκη του Άμστερνταμ διευρύνει την αρχή αυτή παρέχοντας στο Συμβούλιο τη δυνατότητα να λαμβάνει μέτρα **για "την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού"** (άρθρα 12 και 13 της συνθήκης ΕΚ).

Επιπλέον, η συνθήκη του Άμστερνταμ προβλέπει ότι:

Οι υποψήφιοι για ένταξη χώρες οφείλουν να τηρούν τις αρχές που προβλέπονται στο άρθρο

παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΕ.

Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων μεριμνά για την τήρηση, εκ μέρους των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων, των θεμελιωδών δικαιωμάτων (άρθρο 46 της συνθήκης ΕΕ).

Καινοτομίες που επέφερε η συνθήκη της Νίκαιας.

Στη Νίκαια, οι αρχηγοί κρατών ή κυβερνήσεων αποφάσισαν να συμπληρώσουν τη διάταξη του άρθρου 7 της συνθήκης ΕΕ, προβλέποντας μια **διάταξη πρόληψης της παραβίασης των θεμελιωδών δικαιωμάτων**. Η Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το ένα τρίτο των κρατών μελών μπορούν να ζητήσουν από το Συμβούλιο να διαπιστώσει την ύπαρξη κινδύνου παραβίασης θεμελιωδών δικαιωμάτων. Βάσει σύμφωνης γνώμης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και μετά από ακρόαση του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους, το Συμβούλιο μπορεί να διαπιστώσει, με πλειοψηφία των τεσσάρων πέμπτων, ότι πράγματι υπάρχει σαφής κίνδυνος σοβαρής παραβίασης των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Στη συνέχεια, το Συμβούλιο μπορεί να παρουσιάσει κατάλληλες συστάσεις στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος. Εξάλλου, η διακυβερνητική διάσκεψη της Νίκαιας αποφάσισε ότι το Δικαστήριο θα είναι μόνον αρμόδιο για την επίλυση διαφορών σχετικά με τις διαδικασίες του άρθρου 7 της συνθήκης ΕΕ και όχι για την εκτίμηση του βάσιμου των αποφάσεων που λήφθηκαν κατ' εφαρμογή του προαναφερθέντος άρθρου.

Οι εκθέσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και το δίκτυο των ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Κάθε έτος, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συντάσσει έκθεση για τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ένωση. Στις εκθέσεις για τα έτη 1996 και 1997, εξετάστηκαν η καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξеноφοβίας, ο σεβασμός των οικονομικών, κοινωνικών, συνδικαλιστικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων, η ισότητα ανδρών/γυναικών, τα δικαιώματα των ατόμων που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες, τα δικαιώματα του παιδιού, της ιδιωτικής ζωής και η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα .

Ζητήθηκε από τα κράτη μέλη να επικυρώσουν τον Ευρωπαϊκό Χάρτη περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών, να απαγορεύσουν κάθε διάκριση έναντι των ομοφυλοφίλων και να βελτιώσουν τις συνθήκες των φυλακών και να προσφεύγουν περισσότερο στην επιβολή υποκατάστατων ποινών. Εξάλλου, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υπογράμμισε τη σπουδαιότητα που έχει η εξασφάλιση του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ένωση για τη στήριξη της εξωτερικής της δράσης στον τομέα αυτό.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην **έκθεσή του για την κατάσταση των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση**, συνέστησε την εισαγωγή σε δίκτυο των εμπειρογνομόνων που είναι αυθεντίες σε θέματα θεμελιωδών δικαιωμάτων, έτσι ώστε να είναι σε θέση να αξιολογούν την εφαρμογή καθενός από τα δικαιώματα που αναφέρει ο Χάρτης. Το δίκτυο συστάθηκε τον Σεπτέμβριο του 2002 και, στις 31 Μαρτίου 2003, υπέβαλε την πρώτη του «έκθεση σχετικά με την κατάσταση των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και των κρατών μελών της, το 2002». Η έκθεση αυτή αποτελεί τη σύνθεση των εθνικών εκθέσεων που καταρτίζει καθένας από τους εμπειρογνώμονες και περιέχει συστάσεις για τα κοινοτικά όργανα και για τα κράτη μέλη.

Ρόλος της Ένωσης στην προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων - μελλοντικές προοπτικές. Μολονότι ούτε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν έχουν τη γενική αρμοδιότητα για την προώθηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών του Χάρτη, ωστόσο, υπάρχουν αρκετές διατάξεις των συνθηκών οι οποίες μπορούν να παρέχουν την απαιτούμενη νομική βάση για τον σκοπό αυτό:

- η καταπολέμηση των διακρίσεων μπορεί να στηριχθεί στα άρθρα 13 και 141 της συνθήκης ΕΚ, οι διαδοχικές τροποποιήσεις που έγιναν στις συνθήκες έχουν επεκτείνει σαφώς τις αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στον τομέα των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων ιδιαίτερα των δικαιωμάτων των εργαζομένων, η Κοινότητα διαθέτει επίσης σημαντικές αρμοδιότητες στον τομέα του **ασύλου, της μετανάστευσης και της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων**, συμπεριλαμβανομένων των υπηκόων τρίτων χωρών.

Επιπλέον, όταν λόγω της αποκεντρωμένης εφαρμογής, δηλαδή της εφαρμογής στο επίπεδο κάθε κράτους μέλους, ορισμένων εγγυήσεων που επισημαίνονται στον Χάρτη, υπάρχει κίνδυνος να εμφανιστούν τα εμπόδια των συναλλαγών μεταξύ των κρατών μελών λόγω της ετερογενούς εξέλιξης των εθνικών νομοθεσιών, το άρθρο 95 της συνθήκης ΕΚ επιτρέπει την έκδοση μέτρων με σκοπό την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών, από τη στιγμή που τα μέτρα αυτά αποσκοπούν στην καθιέρωση και στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα θεμελιώδη δικαιώματα μπορούν να θεωρηθούν ότι αποτελούν ένα στόχο της Κοινότητας, πράγμα που καθιστά δυνατή τη στήριξη στο άρθρο 308 της συνθήκης ΕΚ, το οποίο δίνει το δικαίωμα στο Συμβούλιο να ασκεί ορισμένες εξουσίες «αν ενέργεια της Κοινότητας θεωρείται αναγκαία για την πραγματοποίηση ενός από τους στόχους της στο πλαίσιο της λειτουργίας της κοινής αγοράς και δεν προβλέπονται από την παρούσα Συνθήκη οι προς τον σκοπό αυτόν απαιτούμενες εξουσίες».

Τέλος, όταν είναι απαραίτητο για τη βελτίωση της **δικαστικής συνεργασίας στον ποινικό τομέα**, το άρθρο 31 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΕ προβλέπει ότι μπορεί να πραγματοποιηθεί κοινή ενέργεια με σκοπό την «εξασφάλιση (...) της συμβατότητας των κανόνων που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη»: η Πράσινη Βίβλος σχετικά με τις δικονομικές εγγυήσεις υπέρ υπόπτων και κατηγορουμένων σε ποινικές διαδικασίες σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση, που δημοσιεύθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, δείχνει τις δυνατότητες αυτής της ρήτρας για τη βελτίωση των προτύπων της ποινικής διαδικασίας στο σύνολο των κρατών μελών.

Δικαιοσύνη και εσωτερικές υποθέσεις

Εισαγωγή, Άρθρο 62
Σύνορα, άσυλο
και
μετανάστευση

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 67, θεσπίζει, εντός πέντε ετών από την έναρξη ισχύος της συνθήκης του Άμστερνταμ:

1. μέτρα, προκειμένου να εξασφαλισθεί, σύμφωνα προς το άρθρο 14, η απουσία κάθε ελέγχου προσώπων, είτε είναι πολίτες της Ένωσης είτε υπήκοοι τρίτων χωρών, όταν διέρχονται εσωτερικά σύνορα·
2. μέτρα για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών τα οποία καθορίζουν:
 - a) προδιαγραφές και διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούν τα κράτη μέλη κατά τη διενέργεια ελέγχων προσώπων στα εξωτερικά σύνορα·
 - b) κανόνες για τις θεωρήσεις, όταν υπάρχει πρόθεση διαμονής όχι άνω των τριών μηνών, στους οποίους περιλαμβάνονται:
 - i) ο κατάλογος των τρίτων χωρών, οι υπήκοοι των οποίων υποχρεούνται να διαθέτουν θεώρηση προκειμένου να διέλθουν τα εξωτερικά σύνορα και των χωρών, οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή,
 - ii) οι διαδικασίες και οι όροι για τη χορήγηση θεωρήσεων από τα κράτη μέλη,
 - iii) θεώρηση ενιαίου τύπου,
 - iv) κανόνες για την ενιαία θεώρηση·
3. μέτρα που καθορίζουν τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες υπήκοοι τρίτων χωρών δύνανται να ταξιδεύουν ελεύθερα εντός του εδάφους των κρατών μελών, για χρονική περίοδο που δεν υπερβαίνει τους τρεις μήνες.

Άρθρο 63

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 67, εντός πέντε ετών από την έναρξη ισχύος της συνθήκης του Άμστερνταμ, θεσπίζει:

1. μέτρα περί ασύλου, σύμφωνα με τη Σύμβαση της Γενεύης της 28ης Ιουλίου 1951 και το πρωτόκολλο της 31ης Ιανουαρίου 1967 περί του καθεστώτος των προσφύγων, και σύμφωνα με άλλες σχετικές συμβάσεις, στους ακόλουθους τομείς:
 - a) κριτήρια και μηχανισμούς για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους το οποίο είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης ασύλου που έχει υποβληθεί σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας·
 - b) ελάχιστες προδιαγραφές για την υποδοχή των αιτούντων άσυλο στα κράτη μέλη·
 - γ) ελάχιστες προδιαγραφές για την αναγνώριση υπηκόων τρίτων χωρών ως προσφύγων·
 - δ) ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν ή ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα·
2. μέτρα περί προσφύγων και εκτοπισθέντων, στους ακόλουθους τομείς:
 - a) ελάχιστες προδιαγραφές παροχής προσωρινής προστασίας σε εκτοπισθέντες από τρίτες χώρες, οι οποίοι δεν μπορούν να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους, και σε άλλα πρόσωπα που χρειάζονται, για άλλους λόγους, διεθνή προστασία·**
 - β) επιδίωξη δίκαιης κατανομής των βαρών μεταξύ κρατών μελών όσον αφορά την υποδοχή και την αντιμετώπιση των συνεπειών της υποδοχής προσφύγων και εκτοπισθέντων·
3. μέτρα περί μεταναστευτικής πολιτικής, στους ακόλουθους τομείς:
 - a) προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής και προδιαγραφές διαδικασιών κατά τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν θεωρήσεις και άδειες διαμονής μακράς διάρκειας, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αποσκοπούν στην επανένωση οικογενειών·**
 - β) παράνομη μετανάστευση και παράνομη διαμονή, συμπεριλαμβανομένου του επαναπατρισμού παρανόμως διαμενόντων·
4. μέτρα που καθορίζουν τα δικαιώματα και τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες υπήκοοι τρίτων χωρών, οι οποίοι διαμένουν νομίμως σε κράτος μέλος δύνανται να διαμένουν σε άλλα κράτη μέλη.
Τα μέτρα, τα οποία θεσπίζονται από το Συμβούλιο, σύμφωνα με τα σημεία 3 και 4 δεν εμποδίζουν τα κράτη μέλη να διατηρούν ή να εισάγουν στους εν λόγω τομείς διατάξεις του εθνικού δικαίου που συμβιβάζονται προς την παρούσα συνθήκη και προς διεθνείς συμφωνίες.
Μέτρα, τα οποία θα θεσπιστούν σύμφωνα με το σημείο 2 στοιχείο β), το σημείο 3 στοιχείο α) και το σημείο 4, δεν υπόκεινται στην προαναφερόμενη περίοδο των πέντε ετών.

Άρθρο 64

1. Ο παρών τίτλος δεν θίγει την άσκηση των ευθυνών που εμπίπτουν στα κράτη μέλη για την τήρηση της δημόσιας τάξης και τη διαφύλαξη της εσωτερικής ασφάλειας.

2. Εάν ένα ή περισσότερα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν έκτακτη κατάσταση, που χαρακτηρίζεται από αιφνίδια εισροή υπηκόων τρίτων χωρών, και με την επιφύλαξη της παραγράφου 1, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία βάσει προτάσεως της Επιτροπής, δύναται να θεσπίζει προσωρινά μέτρα η διάρκεια των οποίων δεν υπερβαίνει τους έξι μήνες υπέρ των εν λόγω κρατών μελών.

Άρθρο 65

Τα μέτρα τα οποία θα ληφθούν κατά το άρθρο 67 στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις με διασυνοριακές επιπτώσεις και στο μέτρο που είναι αναγκαία για την ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, περιλαμβάνουν:

α) βελτίωση και απλούστευση του συστήματος διασυνοριακής επίδοσης ή κοινοποίησης δικαστικών και εξωδίκων πράξεων,

- της συνεργασίας κατά την αποδεικτική διαδικασία,

- της αναγνώρισης και εκτέλεσης αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, συμπεριλαμβανομένων αποφάσεων επί εξωδίκων υποθέσεων·

β) προώθηση της συμβατότητας των κανόνων που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη, όσον αφορά τη σύγκρουση νόμων και δικαιοδοσίας·

γ) εξάλειψη των εμποδίων για την ομαλή διεξαγωγή πολιτικών δικών, εν ανάγκη προωθώντας τη συμβατότητα των κανόνων πολιτικής δικονομίας που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη.

Η συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης επιφέρει σημαντικές θετικές αλλαγές στους τομείς της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων, κυρίως την εξάλειψη του τρίτου πυλώνα και τη σχεδόν πλήρη γενίκευση της κοινοτικής μεθόδου. Σε σχέση με το σχέδιο που υπέβαλε η Συνέλευση, η Διακυβερνητική Διάσκεψη (ΔΚΔ) προέβη σε μικρές και μεμονωμένες τροποποιήσεις.

Οι υπάρχουσες διατάξεις συγκεντρώνονται σε ένα ενιαίο κεφάλαιο (το Κεφάλαιο IV του Τίτλου III του Μέρους III). Ο γενικός ορισμός του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης περιέχεται στα άρθρα I-42 και III-257 της συνθήκης: «Η Ένωση προσφέρει στους πολίτες της έναν χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης χωρίς εσωτερικά σύνορα». Το άρθρο I-42 διαχωρίζει τους σχετικούς τομείς δράσεις της Ένωσης, δηλαδή τον νομοθετικό τομέα και την επιχειρησιακή συνεργασία (αυτή η τελευταία εμπίπτει στο πεδίο της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων).

Το άρθρο III-257 αναφέρεται στις εξής αρχές:

- την επικουρικότητα και τον σεβασμό των διαφορετικών νομικών παραδόσεων και συστημάτων των κρατών μελών·
- την αλληλεγγύη στον τομέα της κοινής πολιτικής στους τομείς του ασύλου, της μετανάστευσης και του ελέγχου των εξωτερικών συνόρων·
- την αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων σε ποινικές και αστικές υποθέσεις.

Επιπλέον, υπό το φως των συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Θαμπερέ, θεωρήθηκε κατάλληλη η προσθήκη της αναφοράς της πρόσβασης στη δικαιοσύνη, συγκεκριμένα σε αστικές υποθέσεις.

Ο ρόλος των εθνικών κοινοβουλίων διευκρινίζεται στα άρθρα I-42 και III-259. Στο σημερινό σύστημα, τα εθνικά κοινοβούλια συμμετέχουν στην έγκριση των ισχυόντων κανόνων μέσω της κύρωσης των συμβάσεων από τα κράτη μέλη. Δεδομένου ότι αυτό το νομικό μέσο δεν περιλαμβάνεται πλέον στο Σύνταγμα, στο εξής τρία μέτρα επιτρέπουν στα κοινοβούλια να συνεχίζουν να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο ως προς τον έλεγχο της εφαρμογής αυτής της πολιτικής:

1. προσφυγή σε «μηχανισμό έγκαιρης προειδοποίησης» στον τομέα της επικουρικότητας, ο οποίος μπορεί να τεθεί σε εφαρμογή από το ένα τέταρτο των εθνικών κοινοβουλίων·
2. συμμετοχή στον πολιτικό έλεγχο της Ευρώπης και στην αξιολόγηση των δραστηριοτήτων της Eurojust, γεγονός που αποτελεί καινοτομία·
3. πληροφόρηση σχετικά με το περιεχόμενο και τα αποτελέσματα του μηχανισμού αμοιβαίας αξιολόγησης («αξιολόγηση από ομότιμους»), σε συνεργασία με την Επιτροπή.

Η τελευταία αυτή διάταξη (άρθρο III-260) προβλέπει την εφαρμογή ενός μηχανισμού που εφαρμόζεται με επιτυχία τα τελευταία χρόνια. Επιτρέπει την παρακολούθηση της συγκεκριμένης εφαρμογής στο επιχειρησιακό επίπεδο των πολιτικών της Ένωσης από τις αστυνομικές και δικαστικές αρχές, ευνοώντας παράλληλα την αμοιβαία αναγνώριση μεταξύ των κρατών μελών.

Ακόμα, στο μέλλον τα εθνικά κοινοβούλια θα ενημερώνονται πάντα σχετικά με τις εργασίες της επιτροπής για την εσωτερική ασφάλεια, η οποία ως ένα βαθμό είναι ο διάδοχος μιας επιτροπής συντονισμού ονομαζόμενης « επιτροπή 36» σύμφωνα με τον αριθμό του άρθρου της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (συνθήκη ΕΕ) που τη θέσπισε. Πράγματι, το άρθρο III-261 προβλέπει τον αναπροσδιορισμό της αποστολής της: η νέα αυτή μόνιμη επιτροπή, που προς το παρόν έχει ως καθήκον να συμβάλει στην προετοιμασία των εργασιών του Συμβουλίου στον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας, στο εξής θα εργάζεται αποκλειστικά για την προώθηση και την ενίσχυση της επιχειρησιακής συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων αρχών σε θέματα αστυνομίας και εσωτερικής ασφάλειας.

Αυτή η έννοια της εσωτερικής ασφάλειας αποτελεί χαρακτηριστικό του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, ενώ στο Μέρος I του Συντάγματος η ΔΚΔ χρησιμοποιεί την έννοια της «εσωτερικής ασφάλειας», η οποία είναι ευρύτερη και λιγότερο συγκεκριμένη, όσον αφορά την εθνική ταυτότητα των κρατών μελών.

Η διοικητική συνεργασία (μη επιχειρησιακή) των αρμοδίων υπηρεσιών εξασφαλίζεται από το άρθρο III-263, το οποίο δεν επιφέρει καμία αλλαγή στο τρέχον άρθρο 66 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (συνθήκη ΕΚ) που προβλέπει, δυνάμει της συνθήκης της Νίκαιας, ότι τα μέτρα συνεργασίας λαμβάνονται από το Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία.

Σχετικά με τις αρμοδιότητες του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων, η συνταγματική συνθήκη εξαλείφει τους περιορισμούς και τις παρεκκλίσεις που προβλέπονται στο άρθρο 68 της συνθήκης ΕΚ και στο άρθρο 35 της συνθήκης ΕΕ, επιτρέποντάς του ιδίως να αποφαίνεται σχετικά με τις παραβιάσεις των κρατών μελών στον συγκεκριμένο τομέα. Ωστόσο, οι εξαιρέσεις που συνδέονται με τον έλεγχο της εγκυρότητας και της αναλογικότητας των επιχειρησιακών δράσεων της αστυνομίας, την τήρηση της δημόσιας τάξης και τη διαφύλαξη της εσωτερικής ασφάλειας που προβλέπονται από το άρθρο 35, παράγραφος 5 της συνθήκης ΕΕ, επιβεβαιώνονται στο άρθρο III-377.

1) ΣΤΟΧΟΣ

Καθιέρωση ενός ενιαίου προγράμματος - πλαισίου για την συγχρηματοδότηση σχεδίων που υποβάλλονται από τους φορείς των κρατών μελών και τις υποψήφιες χώρες στους τομείς της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων, που θα επιτρέπει συντονισμένη και πολυτομεακή προσέγγιση των διαφόρων δραστηριοτήτων σχετικά με την δημιουργία του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης καθώς και την πρόληψη και την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

2) ΠΡΑΞΗ

Απόφαση 2002/630/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 22ας Ιουλίου 2002, για την καθιέρωση προγράμματος πλαισίου για την Αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις (AGIS).

3) ΣΥΝΟΨΗ

Κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Tampere, τα κράτη μέλη δεσμεύτηκαν να δημιουργήσουν χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση καθώς και να εντείνουν τη συνεργασία για την πρόληψη και την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος. Τα προγράμματα Grotius II Penal, Oisin II, Storp II, Hippokrates και Falcone λήγουν στις 31 Δεκεμβρίου του 2002 και η Επιτροπή προτείνει νέο πρόγραμμα πλαίσιο από την 1η Ιανουαρίου 2003 έως την 31η Δεκεμβρίου 2007 (το οποίο περιλαμβάνει επίσης μέτρα για την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου ναρκωτικών σύμφωνα με το σχέδιο δράσης 2000-2004).

Οι κύριοι στόχοι του προγράμματος είναι μεταξύ άλλων:

- να αναπτυχθούν, να τεθούν σε εφαρμογή και να αξιολογηθούν οι ευρωπαϊκές πολιτικές στον τομέα της δημιουργίας του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης καθώς και της καταπολέμησης και της πρόληψης της εγκληματικότητας
- να ενθαρρυνθεί η δημιουργία δικτύου, η αμοιβαία συνεργασία και η ανταλλαγή πληροφοριών και ορθών πρακτικών μεταξύ των αρμόδιων υπηρεσιών
- να ενθαρρυνθεί η συνεργασία με τις υποψήφιες και τις τρίτες χώρες.

Τα σχέδια πρέπει να αφορούν ορισμένους ειδικούς τομείς όπως η γενική και ποινική δικαστική συνεργασία, η συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών καταστολής και άλλων οργανισμών που εμπλέκονται στην πρόληψη και την καταπολέμηση της εγκληματικότητας, η παροχή βοήθειας στα θύματα εγκληματικών δραστηριοτήτων.

Τα σχέδια, ανώτατης διάρκειας δύο ετών, στα οποία συμμετέχουν τουλάχιστον τρία κράτη μέλη (ή δύο κράτη μέλη και μία υποψήφια χώρα) μπορούν να υποβάλλονται από δημόσιους ή ιδιωτικούς οργανισμούς, από μη κυβερνητικές οργανώσεις, από ινστιτούτα έρευνας, από τις υπηρεσίες καταστολής και από τις ενώσεις.

Η παρούσα πρόταση απευθύνεται:

- στα συναφή με τη δικαιοσύνη επαγγέλματα
- στους διοικητικούς υπαλλήλους και τα όργανα των υπηρεσιών καταστολής ή των υπηρεσιών που είναι επιφορτισμένες με την βοήθεια των θυμάτων της εγκληματικότητας
- στους διοικητικούς υπαλλήλους άλλων δημόσιων υπηρεσιών
- στους εκπροσώπους των υπηρεσιών που είναι επιφορτισμένες με την παροχή βοήθειας στα θύματα.

Οι κατηγορίες δράσεων που μπορούν να επωφεληθούν από το πρόγραμμα αυτό είναι μεταξύ άλλων η κατάρτιση, τα προγράμματα ανταλλαγών και πρακτικών ασκήσεων, οι μελέτες και η έρευνα, η διάδοση των αποτελεσμάτων, η ενίσχυση για τη δημιουργία δικτύων, οι διασκέψεις και τα σεμινάρια.

Η Επιτροπή σε συνεργασία με τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνη για την διαχείριση και την θέση σε εφαρμογή του προγράμματος. Επίσης, είναι υπεύθυνη για την αξιολόγηση και την επιλογή των προγραμμάτων βάσει των ακόλουθων κριτηρίων: τη συμφωνία με τους στόχους του προγράμματος, την ευρωπαϊκή διάσταση, το άνοιγμα προς τις υποψήφιες χώρες, τη συμβατότητα με τις εργασίες στο πλαίσιο των πολιτικών προτεραιοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της γενικής και ποινικής

συνεργασίας, την συμπληρωματικότητα με άλλα σχέδια συνεργασίας και την ποιότητα του σχεδίου όσον αφορά την σύλληψη και την παρουσίαση των αναμενόμενων αποτελεσμάτων.

Την Επιτροπή θα βοηθά επιτροπή που αποτελείται από εκπροσώπους των κρατών μελών, η οποία μπορεί να χρησιμοποιεί την διαδικασία διαβούλευσης και διαχείρισης. Η Επιτροπή προεδρεύει της επιτροπής και μπορεί να καλέσει τους εκπροσώπους των υποψηφίων για προσχώρηση χωρών να συμμετάσχουν σε συνεδριάσεις ενημέρωσης μεταγενέστερες των συνεδριάσεων της Επιτροπής.

Το αργότερο στις 30 Ιουνίου του 2005, η Επιτροπή υποβάλλει στο Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενδιάμεση έκθεση για τη θέση σε εφαρμογή του προγράμματος.

Το αργότερο στις 30 Ιουνίου 2006, θα υποβάλει ανακοίνωση για την σκοπιμότητα να ακολουθηθεί το παρόν πρόγραμμα. Η τελική έκθεση αξιολόγησης θα υποβληθεί το αργότερο στις 30 Ιουνίου 2008.

ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΑΣΤΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Όπως στο άρθρο 65 της τρέχουσας συνθήκης ΕΚ, η δικαστική συνεργασία περιορίζει τις αστικές υποθέσεις, πάντα «στο μέτρο που είναι αναγκαία για την ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς».

Η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών και εξωδικαστικών αποφάσεων συμπεριλήφθηκε στη συνταγματική συνθήκη ως ο θεμέλιος λίθος στον οποίο στηρίζεται η δικαστική συνεργασία στον τομέα αυτόν. Η αναφορά που γίνεται στα «μέτρα προσέγγισης» είναι επίσης πολύ σημαντική διότι διευρύνεται ο κατάλογος των τομέων στους οποίους η Ένωση μπορεί να θεσπίσει αυτά τα μέτρα, περιλαμβανομένων εκείνων που αποσκοπούν στην εξασφάλιση υψηλού επιπέδου πρόσβασης στη δικαιοσύνη, στην εξάλειψη των εμποδίων στην ομαλή διεξαγωγή των αστικών δικών, την ανάπτυξη εναλλακτικών μεθόδων επίλυσης διαφορών, και την υποστήριξη της κατάρτισης των δικαστών και του προσωπικού των δικαστηρίων.

Όπως αποφασίστηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας, όλα τα νομοθετικά μέτρα θα διέπονται από τη διαδικασία ψηφοφορίας με ειδική πλειοψηφία και τη διαδικασία συναπόφασης, εκτός των πτυχών που άπτονται του οικογενειακού δικαίου με διασυννοριακές επιπτώσεις για τις οποίες διατηρείται η ομοφωνία.

Ωστόσο, στο Σύνταγμα εκτιμάται αναγκαία η προσθήκη παραγράφου στο άρθρο III-269, η οποία να επιτρέπει στο Συμβούλιο των Υπουργών, που αποφασίζει με ομοφωνία, να καθιστά εφαρμοστά τη συνθήκη νομοθετική διαδικασία σε συγκεκριμένες πτυχές του οικογενειακού δικαίου. Αυτή η ειδική μεταβατική ρήτρα θα επιτρέψει να αποφευχθεί η ανάγκη τροποποίησης του Συντάγματος.

ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Έπειτα από την κατάργηση του τρίτου πυλώνα, η πανοπλία των πράξεων που χρησιμοποιούνται προς το παρόν (κοινές θέσεις, αποφάσεις, αποφάσεις-πλαίσια, συμβάσεις) θα εξαλειφθεί και θα αντικατασταθεί από τους νόμους και τους νόμους-πλαίσια που θεσπίζονται μέσω της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας (από κοινού νομοθεσία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο των Υπουργών και τον έλεγχο του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου), εκτός από τα θέματα που αφορούν την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία (βλ. στη συνέχεια).

Στο σχέδιο συντάγματος, η ειδική πλειοψηφία προτεινόταν ως κανόνας σε θέματα ποινικής δικαστικής συνεργασίας και ποινικού δικαίου. Ύστερα από τις διαβουλεύσεις και για αποφευχθεί η ομόφωνη οπισθοχώρηση, η ΔΔ εισήγαγε τροποποίηση, η οποία λειτουργεί ως πέδη έκτακτης ανάγκης. Η εν λόγω ρήτρα προβλέπει ότι, όταν ένα κράτος μέλος εκτιμά πως ένα σχέδιο νόμου ή νόμου-πλαίσιο πλήττει τις θεμελιώδεις πτυχές του ποινικού δικαστικού του συστήματος, μπορεί να προσφύγει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ώστε να διακόψει τη συνθήκη νομοθετική διαδικασία.

Ύστερα από συζήτηση και εντός προθεσμίας τεσσάρων μηνών, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο μπορεί να επιλέξει μεταξύ του να παραπέμψει το σχέδιο στο Συμβούλιο, ξεκινώντας έτσι εκ νέου τη συνθήκη διαδικασία· ή να ζητήσει, είτε από την Επιτροπή είτε από την ομάδα των κρατών μελών που υπέβαλαν το σχέδιο, να υποβάλουν ένα νέο σχέδιο.

Εάν ύστερα από τέσσερις μήνες αδράνειας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου σχετικά με το αρχικό σχέδιο ή δώδεκα μήνες συζητήσεων στο Συμβούλιο σχετικά με το νέο σχέδιο, ο νόμος ή ο νόμος-πλαίσιο δεν έχει ακόμα θεσπιστεί, ένα τρίτο των κρατών μελών μπορεί να ξεκινήσει μια ενισχυμένη συνεργασία. Η διαδικασία είναι απλουστευμένη, εφόσον η προκαταρκτική έγκριση που προβλέπεται από τους γενικούς κανόνες θεωρείται ότι χορηγείται αυτόματα.

Το δικαίωμα νομοθετικής πρωτοβουλίας στον τομέα αυτόν εξακολουθεί να καταμερίζεται μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών, αλλά η Συνέλευση ορίζει «απαρτία» για την υποβολή πρωτοβουλίας (το εν τέταρτο των κρατών μελών, ήτοι 7 χώρες σε μια διευρυμένη Ένωση των 25 ή των 27), ενώ το άρθρο 34 της συνθήκης ΕΕ προβλέπει ότι κάθε κράτος μέλος δύναται να ασκεί το δικαίωμα πρωτοβουλίας του. Αυτή η τροποποίηση οδηγεί στην πρόβλεψη ότι θα μειωθεί ο αριθμός πρωτοβουλιών εκ μέρους των κρατών μελών που συχνά δεν ανταποκρίνονται πράγματι στα συμφέροντα σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Θεμελιώδεις αρχές, ποινική διαδικασία και ουσιαστικό ποινικό δίκαιο

Όπως και η δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις, παγιώνεται στο Σύνταγμα η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων σε ποινικές υποθέσεις, ως εγκρίθηκε σε πολιτικό επίπεδο στο Τάμπερε. Αυτή η αρχή αποτελεί των ακρογωνιαίο λίθο της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, συμβάλλοντας κατ' αυτόν τον τρόπο στην προώθηση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των αρμοδίων αρχών των κρατών μελών (όπως προβλέπεται από το άρθρο I-42 της συνταγματικής συνθήκης).

Η συνεργασία περιλαμβάνει επίσης την προσέγγιση των νομοθεσιών χάρη στην έγκριση ελάχιστων κανόνων στους εξής τομείς:

Την ποινική διαδικασία. Μέσω του άρθρου III-270, το Σύνταγμα καθιερώνει τρεις τομείς παρέμβασης:

- το αμοιβαία παραδεκτό των αποδείξεων (ωστόσο δεν προβλέπεται η εναρμόνιση των αποδείξεων ούτε η εκτίμησή τους)·
- τα δικαιώματα των προσώπων στην ποινική διαδικασία·
- τα δικαιώματα των θυμάτων.

Ύστερα από τις τροποποιήσεις τις οποίες επέφερε στο σχέδιο συντάγματος η Διακυβερνητική Διάσκεψη, αυτή η προσέγγιση των ποινικών νομοθεσιών δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί παρά μόνον «κατά τον βαθμό που είναι απαραίτητο» και λαμβάνοντας υπόψη τις «διαφορές μεταξύ των νομικών συστημάτων και παραδόσεων των κρατών μελών».

Το ουσιαστικό ποινικό δίκαιο. Το άρθρο III-271 προβλέπει ότι η Ένωση μπορεί να καθορίζει τα ποινικά αδικήματα και τις κυρώσεις βάσει ενός καταλόγου σοβαρών εγκλημάτων και με διασυννοριακό χαρακτήρα όπου περιλαμβάνονται δέκα τομείς: τρομοκρατία, παράνομη εμπορία ναρκωτικών, οργανωμένη εγκληματικότητα (σχετικά με την οποία το άρθρο 31 παράγραφος 1 στοιχείο ε) της συνθήκης ΕΕ προβλέπει ήδη τη θέσπιση ελάχιστων κανόνων), εμπορία ανθρώπων, σεξουαλική εκμετάλλευση γυναικών και παιδιών, παράνομη εμπορία όπλων, νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, διαφθορά, παραχάραξη μέσων πληρωμής, εγκληματικότητα στον χώρο της πληροφορικής.

Όπως ισχύει με τον κατάλογο των ειδικών στοιχείων της ποινικής διαδικασίας, ο παραπάνω κατάλογος είναι ενδεικτικός: το Συμβούλιο των Υπουργών μπορεί, αποφασίζοντας ομόφωνα και κατόπιν έγκρισης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, προσδιορίσει κι άλλους τομείς εγκληματικότητας.

Επιπλέον, το Συμβούλιο μπορεί να ορίσει, επίσης με ομόφωνη γνώμη, τους ελάχιστους κανόνες σχετικά με τις συνιστώσες των ποινικών παραβάσεων και με τις εφαρμοστέες κυρώσεις (ουσιαστικό ποινικό δίκαιο), όταν η προσέγγιση των νομοθεσιών παρίσταται αναγκαία για την εξασφάλιση ότι εφαρμόζεται αποτελεσματικά μια πολιτική της Ένωσης σε τομέα που έχει ήδη καταστεί αντικείμενο μέτρων εναρμόνισης. Αυτό το κριτήριο θα επιτρέψει την κάλυψη συγκεκριμένα της καταπολέμησης του ρατσισμού και της ξενοφοβίας, της απάτης που θίγει τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης, της φοροαποφυγής, των περιβαλλοντικών εγκλημάτων και της παραχάραξης του ευρώ.

Πρόληψη του εγκλήματος

Το άρθρο III-272 της συνταγματικής συνθήκης αποτελεί τη νομική βάση σχετικά με την πρόληψη του εγκλήματος. Το συγκεκριμένο άρθρο προβλέπει τη δυνατότητα να θεσπιστούν μέτρα ενθάρρυνσης και στήριξης, χωρίς τα μέτρα αυτά να συνεπάγονται προσέγγιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων.

Eurojust

Το άρθρο III-273 διευρύνει και καθορίζει καλύτερα τις επιχειρησιακές αρμοδιότητες της Eurojust. Το άρθρο 31 της συνθήκης ΕΕ, η οποία τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας, προβλέπει ότι η Eurojust θα δύναται να ζητά από κάποιο κράτος μέλος την έναρξη έρευνας χωρίς αυτό το αίτημα να είναι δεσμευτικό. Ύστερα από διαβουλεύσεις στο πλαίσιο της ΔΔ, η συνθήκη προβλέπει εφεξής ότι η Eurojust θα μπορεί:

- να ξεκινήσει ποινικές έρευνες (λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τους εθνικούς κανόνες και τις πρακτικές, όπως διευκρινίζεται στη δήλωση αριθ. 23 που προσαρτάται στην τελική πράξη της ΔΔ)·
- να προτείνει στις εθνικές αρχές την έναρξη ποινικών διώξεων·
- να συντονίζει έρευνες και διώξεις οι οποίες θα διεξάγονται από τις αρμόδιες αρχές.

Οι ενέργειες της Eurojust πρέπει να σέβονται τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και υπόκεινται στον δικαστικό έλεγχο του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου.

Ευρωπαϊκή Εισαγγελία

Η πρόταση της Συνέλευσης σχετικά με την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία αποτέλεσε αντικείμενο σημαντικών τροποποιήσεων από τη ΔΚΔ. Το άρθρο III-274 του Συντάγματος τώρα προβλέπει ότι το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα και ύστερα από την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, δύναται να συγκροτήσει Ευρωπαϊκή Εισαγγελία με βάση την Eurojust, αλλά αποκλειστικά με σκοπό την καταπολέμηση των παραβάσεων εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Στα καθήκοντα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας θα περιλαμβάνεται η έρευνα, η δίωξη και η παραπομπή στα δικαστήρια των δραστών αυτού του είδους των παραβάσεων και των συνενόχων τους.

Ωστόσο, το Σύνταγμα αφήνει ένα παράθυρο ανοιχτό προβλέποντας τη δυνατότητα το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να επεκτείνει τις αρμοδιότητες της Εισαγγελίας όσον αφορά την καταπολέμηση της σοβαρής εγκληματικότητας που ενέχει μια διακρατική διάσταση. Αυτή η απόφαση θα μπορεί να τεθεί σε ισχύ ταυτόχρονα ή ύστερα από εκείνη που θεσπίζει την Εισαγγελία και θα πρέπει να ληφθεί με ομόφωνη γνώμη, ύστερα από έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και διαβουλεύσεις με την Επιτροπή.

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Όπως ισχύει με τη δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις, η κατάργηση του τρίτου πυλώνα επηρεάζει επίσης τις διαδικασίες που προβλέπονται για την αστυνομική συνεργασία.

Οι εξουσίες της Ένωσης σχετικά δεν έχουν εξελιχθεί πολύ από τη συνθήκη ΕΕ διότι το πεδίο εφαρμογής της συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων αρχών (άρθρο III-275) είναι το ίδιο με εκείνο δυνάμει του άρθρου 30 της συνθήκης ΕΕ. Οι διατάξεις που αφορούν την άσκηση επιχειρησιακών αρμοδιοτήτων μεταξύ των εθνικών αρχών και εκείνες που αφορούν την παρέμβαση στο έδαφος άλλου κράτους μέλους (άρθρο III-277) συνεχίζουν να υπόκεινται στον κανόνα της ομοφωνίας, ενώ για τα μέτρα που αφορούν στην μη επιχειρησιακή συνεργασία θα είναι επαρκής η ειδική πλειοψηφία.

Οι διατάξεις του άρθρου III-276 σχετικά με την Ευρώπη συνδυάζουν τις διατάξεις του άρθρου 30 της συνθήκης ΕΕ. Ενισχύουν τις εξουσίες δράσης στην περίπτωση «σοβαρών εγκλημάτων που έχουν επιπτώσεις σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη», επιτρέποντας την εξασφάλιση του συντονισμού, της οργάνωσης και της διεξαγωγής ερευνών από κοινού με τις αρμόδιες εθνικές αρχές. Ωστόσο, κατά τρόπο ανάλογο με εκείνον του άρθρου 32 της συνθήκης ΕΕ, προβλέπεται ότι όλες οι επιχειρησιακές δράσεις της Ευρώπης πρέπει να διεξάγονται σε συνεργασία με τις εθνικές αρχές και η εφαρμογή μέτρων καταναγκαστικού χαρακτήρα εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα των εθνικών αρχών.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ασκεί έλεγχο στην Ευρώπη με τη συνδρομή των εθνικών κοινοβουλίων. Οι πράξεις αυτές πρέπει να τηρούν τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και υπόκεινται στον δικαστικό έλεγχο του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου.

ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ

Όσον αφορά την καταπολέμηση της απάτης, το Σύνταγμα διατηρεί στο άρθρο III-415 το λεκτικό του άρθρου 280 της συνθήκης ΕΚ. Ωστόσο, εξαλείφει το τελευταίο μέρος της παραγράφου 4 που προέβλεπε ότι «τα απαραίτητα μέτρα στους τομείς της πρόληψης και της καταπολέμησης της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας δεν αφορούν την εφαρμογή του εθνικού ποινικού δικαίου ούτε την απονομή της δικαιοσύνης στα κράτη μέλη». Η συγκεκριμένη αλλαγή θα επιτρέψει στην Ένωση να αποκτήσει τις απαραίτητες νομικές πράξεις στις ποινικές υποθέσεις για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων τους.

Η OLAF δημιουργήθηκε το 1999 με σκοπό την ενίσχυση της σημασίας και της αποτελεσματικότητας της καταπολέμησης της απάτης και άλλων παρανόμων ενεργειών εις βάρος των κοινοτικών συμφερόντων. Οι βασικοί κανονισμοί της είναι υπό τροποποίηση ως επακόλουθο των συστάσεων της Επιτροπής και της υπόθεσης Eurostat.

ΠΡΑΞΗ

Απόφαση της Επιτροπής, της 28ης Απριλίου 1999, με την οποία ιδρύεται η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία καταπολέμησης της απάτης. (OLAF) , Κανονισμός 1073/99/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Μαΐου 1999, σχετικά με τις έρευνες που διεξάγονται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία καταπολέμησης της απάτης (OLAF).

Κανονισμός (ΕΥΡΑΤΟΜ) αριθ. 1074/1999 του Συμβουλίου, της 25ης Μαΐου 1999, σχετικά με τις έρευνες που διεξάγονται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία καταπολέμησης της απάτης (OLAF). Διοργανική συμφωνία , της 25ης Μαΐου 1999, μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σχετικά με τις εσωτερικές έρευνες που διεξάγονται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία καταπολέμησης της απάτης (OLAF).

ΣΥΝΟΨΗ

Η σημασία που αποδίδουν τα ευρωπαϊκά όργανα και τα κράτη μέλη στην καταπολέμηση της απάτης απαιτεί την ενεργοποίηση όλων των διαθέσιμων μέσων για την πλήρη υλοποίηση αυτού του στόχου. Χάρη στην έναρξη ισχύος της συνθήκης του Άμστερνταμ, ενισχύθηκαν σημαντικά τα μέσα που διαθέτει η Κοινότητα για την καταπολέμηση της απάτης και της οικονομικής και δημοσιονομικής εγκληματικότητας.

Το νέο άρθρο 280 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (συνθήκη ΕΚ) προσφέρει πλέον σαφή νομική βάση για τις ενέργειες της Κοινότητας και των κρατών μελών στον χώρο της καταπολέμησης της απάτης και άλλων παρανόμων δραστηριοτήτων εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας.

Επ' αυτής της βάσης ελήφθη η απόφαση της Επιτροπής με την οποία ιδρύεται η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία καταπολέμησης της απάτης (OLAF), καθώς και οι κανονισμοί και η διοργανική συμφωνία που καθορίζουν τις λεπτομέρειες εφαρμογής της.

Μέσω αυτής της δέσμης μέτρων, η task-force Συντονισμού καταπολέμησης της απάτης της Επιτροπής αντικαθίσταται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία καταπολέμησης της απάτης (OLAF) στην οποία ανατίθενται, εκτός από τα καθήκοντα έρευνας, και καθήκοντα σχεδιασμού και προετοιμασίας της νομοθεσίας στον τομέα προστασίας των κοινοτικών συμφερόντων και της καταπολέμησης της απάτης. Σε σχέση με την προκάτοχό της, η OLAF διαθέτει μεγαλύτερη ανεξαρτησία για την άσκηση της ερευνητικής της λειτουργίας.

Απόφαση

Η απόφαση της Επιτροπής ιδρύει την OLAF και απαριθμεί τις **αρμοδιότητές της**:

- Διεξαγωγή εξωτερικών διοικητικών ερευνών στα πλαίσια της καταπολέμησης της απάτης, της διαφθοράς και κάθε παράνομης δραστηριότητας εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων, καθώς και στα πλαίσια της καταπολέμησης της απάτης αναφορικά με κάθε άλλη πράξη ή δραστηριότητα επιχειρηματιών που παραβαίνουν τις κοινοτικές διατάξεις·
- Διεξαγωγή εσωτερικών διοικητικών ερευνών με στόχο:
 - την καταπολέμηση της απάτης, της διαφθοράς και κάθε άλλης παράνομης δραστηριότητας εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας·
 - τη διερεύνηση σοβαρών γεγονότων που σχετίζονται με την άσκηση επαγγελματικών δραστηριοτήτων, και μπορούν να στοιχειοθετήσουν παράλειψη των υποχρεώσεων των μονίμων υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού, η οποία υπόκειται σε πειθαρχικές και, ενδεχομένως ποινικές κυρώσεις ή παράλειψη αναλόγων υποχρεώσεων από μέρους των μελών των κύριων και επικουρικών οργάνων ή οργανισμών και του προσωπικού τους στα οποία δεν εφαρμόζεται ο κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης των μονίμων υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού των

Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων·

- Πραγματοποίηση ερευνητικών αποστολών σε άλλους τομείς μετά από αίτηση των κύριων και επικουρικών οργάνων·
- Συμβολή στην ενίσχυση της συνεργασίας με τα κράτη μέλη στον τομέα της καταπολέμησης της απάτης·
- Ανάλυση των δραστηριοτήτων σχεδιασμού αναφορικά με την καταπολέμηση της απάτης (αλλά και προετοιμασία των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων στους τομείς δραστηριότητας της Υπηρεσίας, και στην περίπτωση μέσων που αναφέρονται στον τίτλο VI της συνθήκης του Άμστερνταμ·
- Θέση σε λειτουργία οποιασδήποτε άλλης επιχειρησιακής δραστηριότητας αναφορικά με την καταπολέμηση της απάτης (ανάπτυξη υποδομών, συλλογή και εκμετάλλευση των πληροφοριών, τεχνική συνδρομή)·
- Δράση άμεσου συνομιλητή των αστυνομικών και δικαστικών αρχών.
- Εκπροσώπησης της Επιτροπής στο χώρο της καταπολέμησης της απάτης.

Οι αρμοδιότητες της OLAF στον χώρο της καταπολέμησης της απάτης θα επεκταθούν συνεπώς πέραν των καθηκόντων που είχαν προηγουμένως ανατεθεί στην Επιτροπή δυνάμει των κανονισμών (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2185/96 (προστασία των χρηματοοικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων) και 2988/95 (διεξαγωγή από την Επιτροπή επιτόπου ελέγχων και επαληθεύσεων για την προστασία των χρηματοοικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων από τις απάτες και άλλες παρανομίες).

Κανονισμοί

Οι δύο κανονισμοί σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιεί η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία καταπολέμησης της απάτης εκ των οποίων ένας εφαρμόζεται στην ΕΚ και ο άλλος στην Ευρατόμ, υπενθυμίζουν τις κύριες λειτουργίες της OLAF και καθορίζουν τις **λεπτομέρειες διεξαγωγής των διοικητικών ερευνών** που πραγματοποιεί η Υπηρεσία αυτή.

Οι εξωτερικοί έλεγχοι και επαληθεύσεις (στα κράτη μέλη και σε ορισμένες τρίτες χώρες με τις οποίες η Κοινότητα έχει συνάψει συμφωνίες συνεργασίας) και οι εσωτερικές (στο πλαίσιο των κύριων και επικουρικών οργάνων και των οργανισμών που έχουν ιδρυθεί από τις συνθήκες ή βάσει των συνθηκών) δεν επηρεάζουν τις αρμοδιότητες των κρατών μελών όσον αφορά την ποινική δίωξη.

Ο διευθυντής της OLAF κινεί και κατευθύνει τις έρευνες ίδια πρωτοβουλία ή μετά από αίτηση του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους (στην περίπτωση εξωτερικών ερευνών) ή του ενδιαφερόμενου κύριου ή επικουρικού οργάνου ή οργανισμού (στην περίπτωση εσωτερικών ερευνών).

Στο πλαίσιο των **εξωτερικών ερευνών**, η OLAF διεξάγει τους επιτόπου ελέγχους που ανατίθενται στην Επιτροπή βάσει των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 2988/95 και 2185/96.

Όσον αφορά τις **εξωτερικές έρευνες**, η υπηρεσία μπορεί να έχει άμεση πρόσβαση χωρίς προειδοποίηση σε κάθε γραπτό στοιχείο που έχουν στη διάθεσή τους τα κοινοτικά κύρια ή επικουρικά όργανα ή οργανισμοί. Μπορεί επίσης να ζητήσει προφορικές πληροφορίες σε κάθε σχετικό άτομο και να διεξαγάγει επιτόπου ελέγχους στους οικονομικούς φορείς.

Σε περίπτωση εσωτερικής έρευνας, όταν η Υπηρεσία αποκαλύψει την πιθανή συμμετοχή κράτους μέλους, ή υπαλλήλου, ενημερώνει το κύριο ή επικουρικό όργανο ή τον οργανισμό που έχει σχέση, εκτός από την περίπτωση που η πληροφορία αυτή πρέπει να τηρηθεί άκρως απόρρητη με στόχο τη διεξαγωγή έρευνας ή ενδεχόμενης διερεύνησης σε εθνικό επίπεδο.

Τα κράτη μέλη, καθώς και τα κύρια και επικουρικά όργανα και οργανισμοί διαβιβάζουν στην Υπηρεσία κατόπιν αίτησής της ή ίδια πρωτοβουλία, κάθε έγγραφο ή πληροφορία που έχουν στην κατοχή τους και τα οποία είναι σχετικά με τη διεξαγόμενη έρευνα.

Όλα τα στοιχεία που ανακοινώνονται στην υπηρεσία τυγχάνουν της κατάλληλης προστασίας.

Μετά από κάθε έρευνα, η υπηρεσία καταρτίζει **έκθεση** που περιλαμβάνει υποδείξεις σχετικά με τα διαβήματα που πρέπει να γίνουν. Η έκθεση αυτή ανακοινώνεται στα κράτη μέλη στην περίπτωση εξωτερικών ερευνών και στα κύρια και επικουρικά όργανα και οργανισμούς σε περίπτωση εσωτερικών ερευνών.

Επίσης είναι δυνατόν να διαβιβασθούν πληροφορίες στις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών και στα σχετικά κύρια και επικουρικά όργανα και οργανισμούς, κατά τη διάρκεια της διεξαγωγής της έρευνας (η Υπηρεσία είναι ο άμεσος συνομιλητής με τις αστυνομικές και δικαστικές αρχές).

Η OLAF εργάζεται υπό την επίβλεψη μίας **εποπεύουσας επιτροπής**, η οποία αποτελείται από πέντε εξωτερικά ανεξάρτητα άτομα που διορίζονται κατόπιν κοινής συμφωνίας του Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής.

Στην περίπτωση που κάποιο μέλος του προσωπικού κυρίου ή επικουρικού κοινοτικού οργάνου ή οργανισμού θεωρεί ότι θίγεται από τη διεξαγωγή εσωτερικής έρευνας, μπορεί να υποβάλει διοικητική ένσταση στον διευθυντή της OLAF, εναντίον μιας πράξης που το θίγει.

Διοργανική συμφωνία μεταξύ του Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής

Η διοργανική συμφωνία μεταξύ του Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής έχει ως στόχο να διασφαλίσει ότι **οι εσωτερικές έρευνες** θα πραγματοποιούνται υπό **ανάλογες συνθήκες** στο πλαίσιο των τριών οργάνων, καθώς και σε όλα τα άλλα κοινοτικά όργανα και οργανισμούς συμπεριλαμβανομένων και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕ) και της Κεντρικής Ευρωπαϊκής Τράπεζας (ΕΚΤ).

Για τον σκοπό αυτό, τα τρία κύρια όργανα θα πρέπει να εκδώσουν εσωτερική απόφαση, σύμφωνα με το πρότυπο που προσαρτάται στη συμφωνία και καλούν τα υπόλοιπα όργανα και οργανισμούς να προσχωρήσουν στη συμφωνία.

Η **απόφαση-τύπος** προβλέπει, εκτός από την υποχρέωση από μέρους της Γενικής Γραμματείας, των υπηρεσιών και όλων των μελών του προσωπικού των κυρίων και επικουρικών οργάνων και οργανισμών να συνεργάζονται στενά με τους υπαλλήλους της Υπηρεσίας, και μία γενική υποχρέωση ενημέρωσης.

Όταν υπάρχει υπόνοια απάτης και διαφθοράς ή οιοδήποτε άλλου είδους παράνομης δραστηριότητας που θίγει τα συμφέροντα των Κοινοτήτων:

- κάθε μέλος του προσωπικού ενημερώνει αμέσως τον προϊστάμενο της υπηρεσίας του ή τον διευθυντή του ή, εάν κρίνει τούτο σκόπιμο, απευθείας τον γενικό γραμματέα ή την Υπηρεσία·
- ο γενικός γραμματέας, οι γενικοί διευθυντές και οι προϊστάμενοι των υπηρεσιών οι άλλοι ιθύνοντες διαβιβάζουν αμέσως στην Υπηρεσία κάθε πληροφορία που δημιουργεί υπόνοιες ύπαρξης παρατυπιών·
- τα μέλη των κύριων και επικουρικών οργάνων και οργανισμών ενημερώνουν τον πρόεδρο ή, κατά περίπτωση, απευθείας την Υπηρεσία.

Εάν κριθεί ότι κατά τη διάρκεια εσωτερικής έρευνας ενέχεται κάποιο μέλος, ιθύνων, μόνιμος ή έκτακτος υπάλληλος, αυτός ενημερώνεται αμέσως. Καλείται να εκφράσει τις απόψεις του σχετικά με τα γεγονότα που τον αφορούν. Η πρόσκληση αυτή μπορεί να αναβληθεί όταν αυτό επιβάλλεται από τους σκοπούς της έρευνας ή για την ενδεχόμενη διεξαγωγή δικαστικών ερευνών.

Η Υπηρεσία γνωμοδοτεί σχετικά με κάθε αίτηση άρσης της ασυλίας που υποβάλλουν αστυνομικές και δικαστικές αρχές κράτους μελών, εάν η αίτηση αφορά διευθυντικό στέλεχος, μόνιμο ή έκτακτο υπάλληλο κυρίου ή επικουρικού οργάνου ή οργανισμού. Στην περίπτωση που η αίτηση αφορά μέλος κυρίου ή επικουρικού οργάνου, ενημερώνεται η Υπηρεσία

Πρόταση τροποποίησης

Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Φεβρουαρίου 2004, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. **1073/1999**/ΕΚ σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF).

Διαδικασία συναπόφασης

Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου, της 10ης Φεβρουαρίου 2004, για την τροποποίηση του κανονισμού (Ευρατόμ) 1074/1999 σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF).

Διαδικασία διαβούλευσης

Κατόπιν της αξιολόγησης των δραστηριοτήτων της OLAF μετά από τρία έτη λειτουργίας και σαφώς στα πλαίσια της υπόθεσης Eurostat, κατέστη πρόδηλη η ανάγκη ενίσχυσης των ανταλλαγών πληροφοριών μεταξύ της OLAF και της Επιτροπής στα πλαίσια των εσωτερικών ερευνών. Επίσης, η Επιτροπή και η OLAF επεξεργάστηκαν ένα πρωτόκολλο συμφωνίας που έχει ως στόχο να διασφαλίσει εγκαίρως την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ της OLAF και της Επιτροπής αναφορικά με τις εσωτερικές έρευνες που διενεργεί η OLAF στην Επιτροπή. Αυτό το πρωτόκολλο συμφωνίας σέβεται πλήρως την ανεξαρτησία της OLAF στα πλαίσια των ερευνητικών εξουσιών της, αναγνωρίζοντας ταυτόχρονα την ανάγκη η Επιτροπή να ενημερώνεται εγκαίρως και καταλλήλως για τα συμπεράσματα της OLAF έτσι ώστε να λαμβάνει, όπου ενδείκνυται, μέτρα για την προστασία των συμφερόντων της.

Επιπλέον, έχει προετοιμαστεί μια πρόταση κανονισμού. Οι στόχοι της είναι:

- να ενισχύσει την επιχειρησιακή αποτελεσματικότητα της OLAF. Γι' αυτό, η πρόταση καθορίζει ότι για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί μια εσωτερική έρευνα της OLAF, τα άλλα όργανα δεν μπορούν να κινηθούν παράλληλες έρευνες. Επιπλέον, η επιτροπή εποπτείας έχει αυξημένο δικαίωμα ελέγχου στις έρευνες μακράς διάρκειας· οποιαδήποτε έρευνα που διαρκεί πέραν των 12 μηνών πρέπει να είναι αιτιολογημένη·
- να βελτιώσει την κυκλοφορία των πληροφοριών μεταξύ της OLAF και των ευρωπαϊκών οργάνων. Η OLAF οφείλει να πληροφορήσει το σχετικό όργανο το οποίο ομοίως πρέπει να είναι ενήμερο σε περίπτωση που η OLAF διαβιβάζει πληροφορίες στις δικαστικές αρχές. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη μπορούν να ζητήσουν την έναρξη εξωτερικών ερευνών και να είναι ενήμερα για τα αποτελέσματά τους
- να εγγυηθεί πλήρως τα δικαιώματα των ενδιαφερομένων ατόμων. Προστίθενται οι ακόλουθες εγγυήσεις:
 - διατάξεις για τις πληροφορίες που πρέπει να διαβιβάσει η OLAF πριν από μια συνάντηση και τα σχετικά με τη σύνταξη μιας έκθεσης για τη συνάντηση·
 - το δικαίωμα του ενδιαφερομένου να έχει τη συνδρομή ενός ατόμου της επιλογής του κατά τη διάρκεια της συνάντησης·
 - το δικαίωμα της μη αυτοενοχοποίησης·
- να καλύψουν τα κενά που θέτουν σε κίνδυνο την αποτελεσματικότητα των ερευνών:
 - διευκρίνιση των αρμοδιοτήτων της OLAF όσον αφορά την έρευνα στα πλαίσια εξωτερικών ερευνών σχετικά με οικονομικούς φορείς που απολαύουν κοινοτικών κονδυλίων βάση συμβάσεων·
 - χορήγηση στην OLAF καλύτερης πρόσβασης στις πληροφορίες που κατέχουν τα ευρωπαϊκά όργανα στα πλαίσια εξωτερικών ερευνών, καθώς και οι οικονομικοί φορείς στα πλαίσια εσωτερικών ερευνών·
 - ενίσχυση της αρμονικής συνεργασία μεταξύ της OLAF και των κρατών μελών·
- ενίσχυση του ρόλου της επιτροπής εποπτείας, ιδίως σε ό,τι αφορά: τα δικαιώματα των ατόμων, τη διάρκεια των ερευνών και την κυκλοφορία των πληροφοριών. Η επιτροπή θα διευρυνθεί από πέντε σε επτά μέλη.

Στην αιτιολογική έκθεση της πρότασης διευκρινίζεται ότι εάν επιβεβαιώνεται μια αρμοδιότητα της OLAF που έχει προτεραιότητα, η έναρξη μιας έρευνας διέπεται από την αρχή της σκοπιμότητας. Τούτο επιτρέπει στην Υπηρεσία να μην ξεκινήσει έρευνα για υπόθεση ή σσονος σημασίας ή που δεν συμπεριλαμβάνεται στις προτεραιότητες των ετήσιων δράσεων.

Μέτρα εφαρμογής

Απόφαση του Συμβουλίου 1999/394/ΕΚ, της 25ης Μαΐου 1999, σχετικά με τους όρους και τις λεπτομέρειες των εσωτερικών ερευνών στον τομέα της καταπολέμησης της απάτης, της δωροδοκίας και κάθε άλλης παράνομης δραστηριότητας επιζήμιας για τα συμφέροντα των Κοινοτήτων.

Σύμφωνα με τις διατάξεις της διοργανικής συμφωνίας, η απόφαση αυτή ορίζει, την υποχρέωση για το Συμβούλιο να συνεργάζεται με την Υπηρεσία και να την ενημερώνει, την υποχρέωση του Γραφείου Ασφαλείας να συνδράμει τους υπαλλήλους της Υπηρεσίας και αντιστρόφως την υποχρέωση της Υπηρεσίας να ενημερώνει τα άτομα που ενέχονται σε μία από τις έρευνές της.

Απόφαση της Επιτροπής 1999/396/ΕΚ, της 2ας Ιουνίου 1999, σχετικά με τους όρους και τις έρευνες των εσωτερικών ερευνών όσον αφορά την καταπολέμηση της απάτης, τη διαφθορά και κάθε παράνομη δραστηριότητα που θίγει τα συμφέροντα των Κοινοτήτων.

Σύμφωνα με τις διατάξεις της διοργανικής συμφωνίας, η απόφαση αυτή προσδιορίζει, την υποχρέωση για την Επιτροπή να συνεργάζεται με την Υπηρεσία και να την ενημερώνει, την υποχρέωση της Υπηρεσίας Ασφάλειας να συνδράμει τους υπαλλήλους της Υπηρεσίας και αντιστρόφως την υποχρέωση της Υπηρεσίας να ενημερώνει τα άτομα που ενέχονται σε μία από τις έρευνές της.

Απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής, της 19ης Ιουλίου 1999, για τον διορισμό των μελών της επιτροπής εποπτείας της ευρωπαϊκής υπηρεσίας καταπολέμησης της απάτης (OLAF).

Απόφαση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, της 7ης Οκτωβρίου 1999, για την πρόληψη της απάτης.

Στόχος της απόφασης αυτής είναι η εξασφάλιση κατάλληλης προστασίας κατά της απάτης και άλλων παρανόμων δραστηριοτήτων στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), διατηρούμενης της κατανομής και της ισορροπίας ευθυνών μεταξύ της ΕΚΤ και των ευρωπαϊκών οργάνων.

Για τον σκοπό αυτό θεσπίζεται με την απόφαση αυτή μια επιτροπή καταπολέμησης της απάτης με καθήκον τον έλεγχο της ανεξαρτησίας και της λειτουργίας της διεύθυνσης εσωτερικού ελέγχου της ΕΚΤ. Η εν λόγω επιτροπή καταπολέμησης της απάτης έχει αναλάβει τις σχέσεις με την επιτροπή εποπτείας της OLAF. Οι σχέσεις αυτές διέπονται από τις αρχές που ορίζει η απόφαση της ΕΚΤ.

Απόφαση του Δικαστηρίου, της 26ης Οκτωβρίου, σχετικά με τους όρους και τις έρευνες των εσωτερικών ερευνών όσον αφορά την καταπολέμηση της απάτης, τη διαφθορά και κάθε παράνομη δραστηριότητα που θίγει τα συμφέροντα των Κοινοτήτων.

Σύμφωνα με τις διατάξεις των κανονισμών για την ίδρυση της OLAF, η απόφαση αυτή επισημαίνει ότι το Δικαστήριο έχει υποχρέωση να συνεργάζεται με την OLAF και να την ενημερώνει. Επίσης, η απόφαση αυτή ορίζει τις διαδικασίες που πρέπει να εφαρμόζουν οι υπάλληλοι της OLAF κατά τη διεξαγωγή των εσωτερικών ερευνών. Με βάση την αρχή του απόρρητου των διαβουλεύσεων, η απόφαση δεν επιτρέπει την πρόσβαση της OLAF σε έγγραφα τα οποία αφορούν δικαστικές υποθέσεις που εκκρεμούν ή έχουν περατωθεί.

Απόφαση του Δικαστηρίου, της 10ης Ιουλίου 2003, που ακυρώνει την απόφαση 1999/726/ΕΚ της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για την πρόληψη της απάτης και την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων.

**Καταπολέμηση
της βίας εις
βάρους παιδιών,
εφήβων και
γυναικών:
πρόγραμμα
Δάφνη**

1) ΣΤΟΧΟΣ

Στόχος του προγράμματος είναι η λήψη μέτρων για την εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας της σωματικής και ψυχικής υγείας των παιδιών, των εφήβων και των γυναικών κατά της βίας (συμπεριλαμβανομένης της βίας υπό μορφή σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης), με την πρόληψη της βίας και την παροχή βοήθειας στα θύματα της βίας με σκοπό ιδίως την πρόληψη της περαιτέρω έκθεσής τους στη βία.

2) ΠΡΑΞΗ

Απόφαση αριθ. 293/2000/ΕΚ, της 24ης Ιανουαρίου 2000, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση προγράμματος κοινοτικής δράσης (πρόγραμμα Δάφνη) για την καταπολέμηση της βίας εις βάρος παιδιών, εφήβων και γυναικών (2000-2003).

3) ΣΥΝΟΨΗ

1. Η παρούσα απόφαση αντιμετωπίζει καταρχάς την έννοια της βίας θύματα της οποίας μπορούν να είναι τα παιδιά, οι έφηβοι και οι γυναίκες. Περιγράφοντας τις σοβαρές επιπτώσεις των εν λόγω μορφών βιαιοπραγίας, το κείμενο ορίζει την έννοια της « υγείας » σύμφωνα με την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας, δηλαδή ως κατάσταση πλήρους σωματικής, ψυχικής και κοινωνικής ευεξίας και όχι απλώς ως έλλειψη ασθένειας ή αναπηρίας.

2. Η ανάγκη ανάληψης συντονισμένης δράσης σε παγκόσμια κλίμακα για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και για την καταπολέμηση της βίας είναι προ πολλού αναγνωρισμένη σε διάφορα επίπεδα και με διάφορους τρόπους.

Πολλά μέτρα έχουν ληφθεί για τον σκοπό αυτό όπως η Σύμβαση του 1979 για την εξάλειψη των διακρίσεων όσον αφορά τις γυναίκες, η Σύμβαση του 1989 περί των δικαιωμάτων του παιδιού, το πρόγραμμα δράσης της Διάσκεψης του Πεκίνου το 1995, η Διακήρυξη της Στοκχόλμης του 1996 και το πρόγραμμα δράσης που εγκρίθηκε από το πρώτο παγκόσμιο συνέδριο για την καταπολέμηση της εκμετάλλευσης παιδιών για εμπορικούς σκοπούς.

3. Το πρόγραμμα Δάφνη, τετραετούς διάρκειας (2000-2003), αποσκοπεί επίσης στην ενημέρωση όσον αφορά τη βία εις βάρος των παιδιών, των εφήβων και των γυναικών ενώ παράλληλα αποτελεί σημαντική επιπλέον ενίσχυση των υφιστάμενων προγραμμάτων. Μολονότι η δράση μεγάλου αριθμού προγραμμάτων σε εθνικό επίπεδο είναι θεμελιώδης όσον αφορά την επιτυχία των εν λόγω πρωτοβουλιών, η προστιθέμενη αξία της κοινοτικής διάστασης είναι υψηλή.

4. Το πρόγραμμα αυτό αποτελεί την αφετηρία μιας ευρωπαϊκής συνεργασίας σε επίπεδο μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ) και εθελοντικών οργανώσεων που διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στην καταπολέμηση της βίας εις βάρος παιδιών, εφήβων και γυναικών. Οι εν λόγω οργανώσεις συχνά παρέχουν υπηρεσίες που οι κρατικές αρχές δεν είναι σε θέση να προσφέρουν ή για τις οποίες δεν διαθέτουν την απαιτούμενη αρμοδιότητα. Η κοινωνία θα αποκομίσει σημαντικά οφέλη από την προώθηση και τη διάδοση σε ολόκληρη την Κοινότητα των εμπειριών, των ιδεών και των προγραμμάτων των ΜΚΟ καθώς και από τις ανταλλαγές τους με ανάλογες οργανώσεις άλλων κρατών μελών.

5. Τα μέτρα που θα προτείνουν οι ΜΚΟ στο πλαίσιο του προγράμματος θα αφορούν, αφενός μεν τη δημιουργία και την ενίσχυση ευρωπαϊκών δικτύων, αφετέρου δε την υλοποίηση καινοτόμων, πρότυπων σχεδίων των οποίων τα αποτελέσματα θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν σε άλλα κράτη μέλη και περιφέρειες, παρέχοντας με τον τρόπο αυτό προστιθέμενη αξία στο ευρωπαϊκό επίπεδο. Το πρόγραμμα Δάφνη συμβάλλει ιδίως στην προώθηση και στην ενθάρρυνση καλύτερων πρακτικών. Με αυτή την προοπτική, και προβλέποντας ευρύ πεδίο για την επικουρικότητα, η Ευρωπαϊκή Ένωση σκοπεύει να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο.

Θα διοργανωθούν ενημερωτικές εκστρατείες για να ευαισθητοποιηθεί η κοινή γνώμη για τις καταστρεπτικές επιπτώσεις, τόσο από προσωπική όσο και από κοινωνική άποψη, της βίας στα θύματα, την οικογένεια, την κοινωνική ομάδα και το κοινωνικό σύνολο γενικά.

6. Η δράση των ΜΚΟ θα αποβλέπει στη βελτίωση και την ανάπτυξη των εξής δράσεων:

- ανταλλαγή πληροφοριών, συντονισμός και συνεργασία (μεταξύ των ΜΚΟ και των εθελοντικών οργανώσεων των διάφορων κρατών μελών και μεταξύ των ΜΚΟ και των κρατικών αρχών, συμπεριλαμβανομένων των αστυνομικών αρχών και των εργαζομένων στον κοινωνικό τομέα)·
- ευαισθητοποίηση του κοινού και ανταλλαγή των βέλτιστων πρακτικών μέσω πιλοτικών σχεδίων και ερευνητικών προγραμμάτων.

7. Υπό το πρίσμα της προενταξιακής στρατηγικής των υποψήφιων χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και για να σημειωθεί πρόοδος όσον αφορά την ενίσχυση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, το πρόγραμμα Δάφνη θα είναι ανοικτό στη συμμετοχή των χωρών αυτών, καθώς και στις χώρες του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ), την Κύπρο, τη Μάλτα και την Τουρκία, σύμφωνα με ιδιαίτερες διατάξεις.

8. Για την εφαρμογή του προγράμματος, η Επιτροπή επικουρείται από συμβουλευτική επιτροπή, η οποία αποτελείται από αντιπροσώπους των κρατών μελών και προεδρεύεται από την Επιτροπή. Επί πλέον, η Επιτροπή λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για τη συνεχή παρακολούθηση και αξιολόγηση του προγράμματος. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο

Συμβούλιο κατά τη διάρκεια του δεύτερου έτους και κατά τη λήξη του προγράμματος. Οι εκθέσεις αυτές υποβάλλονται επίσης στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών.

9. Ο προϋπολογισμός του προγράμματος Δάφνη, που καλύπτει την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 2000 έως 31 Δεκεμβρίου 2003, ορίζεται σε 20 εκατ. ευρώ.

10. Η απόφαση αρχίζει να ισχύει στις 9 Φεβρουαρίου 2000

4) ΜΕΤΡΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Έκθεση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο για το Πρόγραμμα Daphni (2002-2003).

Το άρθρο 9 της απόφασης αριθ. 293/2000/ΕΚ που καθιερώνει το πρόγραμμα Daphni για την περίοδο 2000 - 2003 προβλέπει ότι η Επιτροπή υποβάλει ενδιάμεσα έκθεση αξιολόγησης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

Η έκθεση περιγράφει την κατάσταση προόδου του προγράμματος και παρουσιάζει σύνοψη των αρχικών υλοποιήσεων του. Η Επιτροπή εκφράζει τα συγχαρητήρια της για την πρόοδο του προγράμματος κατά τα δύο πρώτα έτη ύπαρξής του. Το 2000 και το 2001, 73 νέα σχέδια χρηματοδοτήθηκαν από το "Daphni". Αυτό αποδεικνύει ότι με τη χρηματοδότηση δραστηριοτήτων που καταπολεμούν κάθε μορφή βίας (εγχώρια, κατά των γυναικών, κατά των εθνικών μειονοτήτων, κατά των ατόμων με ειδικές ανάγκες κλπ.) το πρόγραμμα ανταποκρίνεται σε βαθιά αιτήματα της κοινωνίας των πολιτών.

Δεδομένου ότι πρόκειται για σχέδια χρηματοδοτούμενα από το πρόγραμμα, η έκθεση αξιολόγησης επιτρέπει τον εντοπισμό των ακόλουθων τάσεων:

- όσον αφορά τους τομείς δραστηριοτήτων, η σεξουαλική βία σε όλες τις μορφές της βρίσκεται σαφώς στην πρώτη θέση των χρηματοδοτούμενων από το πρόγραμμα σχεδίων. Στη συνέχεια ακολουθεί η οικιακή ή οικογενειακή βία, καθώς και το Διαδίκτυο και η βία εις βάρος των παιδιών·
- τα περισσότερα από τα σχέδια αφορούν την πρόληψη και την προστασία έναντι της βίας, αλλά υπάρχουν και άλλοι σημαντικοί στόχοι όπως τα νομοθετικά μέτρα, η μεταχείριση των θυμάτων και των εγκλημάτων·
- όσον αφορά τις μεθόδους και τα μέσα που χρησιμοποιούνται, ως το πιο σημαντικό μέσο εμφανίζεται η δημιουργία δικτύου, συνοδευόμενη από τη διάδοση βέλτιστων πρακτικών, την παραγωγή υλικού, την ευαισθητοποίηση και την επιμόρφωση.

Σύμφωνα με την έκθεση, οι αρμόδιοι οργανισμοί αποκόμισαν αναμφισβήτητα πολλά οφέλη από τη συμμετοχή τους σε ευρωπαϊκές εταιρικές σχέσεις μέσω του προγράμματος Daphni, είτε από τα διδάγματα που αποκόμισαν επί της ουσίας, είτε από την ενίσχυση των συντονιστικών ή διαχειριστικών ικανοτήτων τους ή, απλούστερα, από τη βελτίωση της εικόνας τους. Το πρόγραμμα Daphni κατάφερε να συνεχίσει την κινητοποίηση των ΜΚΟ σε όλα τα επίπεδα, προωθώντας την καθιέρωση πολλαπλών εταιρικών σχέσεων και συμμαχιών που συμβάλλουν στη χάραξη συνεκτικότερων ευρωπαϊκών πολιτικών για την καταπολέμηση της βίας.

Τον Δεκέμβριο του 2001, επ' ευκαιρία του δεύτερου διεθνούς συνεδρίου κατά της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών για εμπορικούς σκοπούς (Γιοκοχάμα), το πρόγραμμα Daphni αναγνωρίστηκε από τη διεθνή κοινότητα ως σημαντικό μέσο καταπολέμησης της βίας.

5) ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Στις 5 Φεβρουαρίου, η Επιτροπή υπέβαλε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο σχέδιο απόφασης για το πρόγραμμα Daphni II (2004-2008), το οποίο θα πάρει τη σκυτάλη από το πρόγραμμα Daphni (2000-2003), για την πρόληψη της βίας εις βάρος γυναικών και παιδιών, και για την προστασία των θυμάτων και των επισφαλών ομάδων. Η πρόταση για το "Daphni II" περιέχει σημαντικότερο προϋπολογισμό σε σχέση με το προηγούμενο πρόγραμμα - προτείνονται 41 εκατ. ευρώ - προκειμένου να αντιμετωπιστεί η ισχυρή ζήτηση χρηματοδότησης σχεδίων και η έλευση των νέων κρατών μελών το 2004.

ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΝΙΚΑΙΑΣ ΠΟΥ ΤΡΟΠΟΠΟΙΕΙ ΤΗ ΣΥΝΘΗΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ, ΤΙΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΠΕΡΙ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

7. Στο άρθρο 29, δεύτερο εδάφιο, η δεύτερη περίπτωση αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο: "στενότερης συνεργασίας μεταξύ δικαστικών και άλλων αρμόδιων αρχών των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας μέσω της Ευρωπαϊκής Μονάδας Δικαστικής Συνεργασίας (Eurojust), σύμφωνα με τα άρθρα 31 και 32,"

8. Το άρθρο 31 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

Άρθρο 31

1. Η από κοινού δράση για τη δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τα εξής:

α) διευκόλυνση και επιτάχυνση της συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων υπουργείων και των δικαστικών αρχών ή αντίστοιχων αρμόδιων αρχών των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας, όταν ενδείκνυται, μέσω της Eurojust, σε σχέση με τη διεξαγωγή δίκων και την εκτέλεση αποφάσεων,

β) διευκόλυνση της έκδοσης μεταξύ των κρατών μελών,

γ) εξασφάλιση της συμβατότητας των κανόνων που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη, στο βαθμό που είναι αναγκαίο, για τη βελτίωση της εν λόγω συνεργασίας,

δ) πρόληψη των συγκρούσεων δικαιοδοσίας μεταξύ κρατών μελών,

ε) προοδευτική θέσπιση μέτρων για τον καθορισμό ελάχιστων κανόνων ως προς τα στοιχεία της αντικειμενικής υποστάσεως των αξιόποινων πράξεων και τις ποινές στους τομείς της οργανωμένης εγκληματικότητας, της τρομοκρατίας και της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών.

2. Το Συμβούλιο ενθαρρύνει τη συνεργασία μέσω της Eurojust ως εξής:

α) Επιτρέπει στην Eurojust να συμβάλλει στον αποτελεσματικό συντονισμό μεταξύ των εθνικών διωκτικών αρχών των κρατών μελών,

β) ευνοεί τη συμμετοχή της Eurojust στις έρευνες σχετικά με θέματα σοβαρής διασυνοριακής εγκληματικότητας, ιδίως σε περίπτωση οργανωμένης εγκληματικότητας, λαμβανομένων μεταξύ άλλων υπόψη των αναλύσεων που πραγματοποιεί η Ευρωπόλ,

γ) διευκολύνει τη στενή συνεργασία της Eurojust με το ευρωπαϊκό δικαστικό δίκτυο, ιδίως προκειμένου να διευκολύνεται η εκτέλεση αιτήσεων δικαστικής συνδρομής και αιτήσεων έκδοσης."

9. Το άρθρο 40 αντικαθίσταται από τα ακόλουθα άρθρα 40, 40 A και 40 B:

Άρθρο 40

1. Η ενισχυμένη συνεργασία σε έναν από τους τομείς που αναφέρονται στον παρόντα Τίτλο αποβλέπει να επιτρέψει στην Ένωση να καταστεί ταχύτερα ένας χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, ενώ σέβεται τις αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας καθώς και τους στόχους του παρόντος Τίτλου.

2. Τα άρθρα 29 έως 39 και τα άρθρα 40 A, 40 B και 41 εφαρμόζονται στην ενισχυμένη συνεργασία, η οποία προβλέπεται στο παρόν άρθρο, εκτός αν άλλως ορίζεται στο άρθρο 40 A και στα άρθρα 43 έως 45.

3. Οι διατάξεις της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σχετικά με την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου και την άσκηση της αρμοδιότητας αυτής, εφαρμόζονται στο παρόν άρθρο καθώς και στα άρθρα 40 A και 40 B.

Άρθρο 40α

1. Τα κράτη μέλη, τα οποία προτίθενται να καθιερώσουν μεταξύ τους ενισχυμένη συνεργασία δυνάμει του άρθρου 40, απευθύνουν αίτηση στην Επιτροπή, η οποία δύναται να υποβάλει στο Συμβούλιο σχετική πρόταση. Εάν δεν υποβάλει πρόταση η Επιτροπή, ανακοινώνει τους λόγους στα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη. Εν τοιαύτη περιπτώσει, τα κράτη μέλη δύνανται να υποβάλουν στο Συμβούλιο πρωτοβουλία με σκοπό να εξουσιοδοτηθούν για την εν λόγω ενισχυμένη συνεργασία.

2. Η αναφερόμενη στην παράγραφο 1 εξουσιοδότηση παρέχεται, τηρουμένων των άρθρων 43 έως 45, από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, βάσει προτάσεως της Επιτροπής ή πρωτοβουλίας οκτώ τουλάχιστον κρατών μελών, και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Οι ψήφοι των μελών του Συμβουλίου σταθμίζονται όπως καθορίζεται στο άρθρο 205, παράγραφος 2 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Κάθε μέλος του Συμβουλίου μπορεί να ζητεί την υποβολή του θέματος στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Μετά την υποβολή του θέματος, το Συμβούλιο μπορεί να αποφασίζει σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου.

Άρθρο 40β

Κάθε κράτος μέλος, το οποίο επιθυμεί να συμμετάσχει σε ενισχυμένη συνεργασία, η οποία καθιερώνεται βάσει του άρθρου 40 Α, κοινοποιεί την πρόθεσή του στο Συμβούλιο και την Επιτροπή, η οποία, εντός προθεσμίας τριών μηνών από την ημερομηνία παραλαβής της κοινοποίησης, διαβιβάζει στο Συμβούλιο γνώμη, συνοδευόμενη ενδεχομένως από σύσταση για ειδικές διατάξεις τις οποίες τυχόν κρίνει αναγκαίες, προκειμένου το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος να συμμετάσχει στην εν λόγω συνεργασία.

Το Συμβούλιο αποφασίζει σχετικά με το αίτημα εντός προθεσμίας τεσσάρων μηνών από την ημερομηνία παραλαβής της κοινοποίησης. Η απόφαση λογίζεται εγκριθείσα, εκτός αν το Συμβούλιο, αποφασίσει με ειδική πλειοψηφία, εντός της ίδιας προθεσμίας να παραμείνει εκκρεμές το αίτημα· στην περίπτωση αυτή, το Συμβούλιο αιτιολογεί την απόφασή του και τάσσει προθεσμία για την επανεξέτασή της.

Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, το Συμβούλιο αποφασίζει σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 44, παράγραφος 1."

26. Το άρθρο 220 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

Άρθρο 220

Το Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο εξασφαλίζουν, στα πλαίσια των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, την τήρηση του δικαίου κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή της παρούσας Συνθήκης.

Είναι, εξάλλου, δυνατόν να προσαρτώνται στο Πρωτοδικείο δικαιοδοτικά τμήματα υπό τους όρους του άρθρου 225 Α, προκειμένου να ασκούν, σε ορισμένους συγκεκριμένους τομείς, δικαιοδοτικές αρμοδιότητες οι οποίες προβλέπονται από την παρούσα Συνθήκη."

27. Το άρθρο 221 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

Άρθρο 221

Το Δικαστήριο αποτελείται από ένα δικαστή ανά κράτος μέλος.

Το Δικαστήριο συνέρχεται σε τμήματα ή ως τμήμα μείζονος συνθέσεως, σύμφωνα με τους κανόνες που προβλέπονται για τον σκοπό αυτό από τον Οργανισμό του Δικαστηρίου.

Εφόσον το προβλέπει ο Οργανισμός, το Δικαστήριο δύναται επίσης να συνεδριάζει σε ολομέλεια."

28. Το άρθρο 222 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

Άρθρο 222

Το Δικαστήριο επικουρείται από οκτώ γενικούς εισαγγελείς. Κατόπιν αιτήσεως του Δικαστηρίου, το Συμβούλιο δύναται, αποφασίζοντας ομόφωνα, να αυξήσει τον αριθμό των γενικών εισαγγελέων.

Ο γενικός εισαγγελέας διατυπώνει δημοσία, με πλήρη αμεροληψία και ανεξαρτησία, αιτιολογημένες προτάσεις επί των υποθέσεων οι οποίες, σύμφωνα με τον Οργανισμό του Δικαστηρίου, απαιτούν την παρέμβασή του."

29. Το άρθρο 223 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

Άρθρο 223

Οι δικαστές και οι γενικοί εισαγγελείς του Δικαστηρίου επιλέγονται μεταξύ προσωπικοτήτων που παρέχουν πλήρη εγγύηση ανεξαρτησίας και συγκεντρώνουν στις χώρες τους τις αναγκαίες προϋποθέσεις για τον διορισμό στα ανώτατα δικαστικά αξιώματα ή είναι νομικοί αναγνωρισμένου κύρους. Διορίζονται με κοινή συμφωνία από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών για περίοδο έξι ετών.

Κάθε τρία έτη γίνεται μερική ανανέωση των δικαστών και των γενικών εισαγγελέων σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από τον Οργανισμό του Δικαστηρίου.

Οι δικαστές εκλέγουν μεταξύ τους τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου για περίοδο τριών ετών. Η επανεκλογή του επιτρέπεται.

Επιτρέπεται ο επαναδιορισμός απερχομένων δικαστών και γενικών εισαγγελέων.

Το Δικαστήριο διορίζει το γραμματέα του και καθορίζει την υπηρεσιακή του κατάσταση.

Το Δικαστήριο καταρτίζει τον κανονισμό διαδικασίας του. Ο κανονισμός αυτός υπόκειται στην έγκριση του Συμβουλίου, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία."

30. Το άρθρο 224 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

Άρθρο 224

Το Πρωτοδικείο περιλαμβάνει έναν τουλάχιστο δικαστή ανά κράτος μέλος. Ο αριθμός των δικαστών καθορίζεται από τον Οργανισμό του Δικαστηρίου. Ο Οργανισμός είναι δυνατόν να προβλέπει ότι το Πρωτοδικείο επικουρείται από γενικούς εισαγγελείς.

Τα μέλη του Πρωτοδικείου επιλέγονται μεταξύ προσώπων που παρέχουν πλήρη εγγύηση ανεξαρτησίας και έχουν την απαιτούμενη ικανότητα για την άσκηση υψηλών δικαστικών καθηκόντων. Διορίζονται με κοινή συμφωνία από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών για περίοδο έξι ετών. Ανά τριετία

γίνεται μερική ανανέωση. Τα απερχόμενα μέλη μπορούν να διορίζονται εκ νέου.

Οι δικαστές εκλέγουν μεταξύ τους τον Πρόεδρο του Πρωτοδικείου για περίοδο τριών ετών. Η επανεκλογή του επιτρέπεται.

Το Πρωτοδικείο διορίζει τον γραμματέα του και καθορίζει την υπηρεσιακή του κατάσταση.

Το Πρωτοδικείο καταρτίζει τον κανονισμό διαδικασίας του, σε συμφωνία με το Δικαστήριο. Ο κανονισμός αυτός υπόκειται στην έγκριση του Συμβουλίου, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

Εάν δεν ορίζει άλλως ο Οργανισμός του Δικαστηρίου, οι διατάξεις της παρούσας Συνθήκης σχετικά με το Δικαστήριο εφαρμόζονται και για το Πρωτοδικείο."

31. Το άρθρο 225 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

Άρθρο 225

1. Το Πρωτοδικείο είναι αρμόδιο να αποφαινεται σε πρώτο βαθμό επί των προσφυγών που αναφέρονται στα άρθρα 230, 232, 235, 236 και 238, με εξαίρεση αυτές που έχουν ανατεθεί σε δικαιοδοτικό τμήμα και αυτές που ο Οργανισμός επιφυλάσσει στο Δικαστήριο. Ο Οργανισμός μπορεί να προβλέπει ότι το Πρωτοδικείο είναι αρμόδιο και για άλλες κατηγορίες προσφυγών.

Οι αποφάσεις που εκδίδει το Πρωτοδικείο δυνάμει της παρούσας παραγράφου υπόκεινται σε αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου, η οποία περιορίζεται σε νομικά ζητήματα, σύμφωνα με τους όρους και τους περιορισμούς που προβλέπονται από τον Οργανισμό.

2. Το Πρωτοδικείο είναι αρμόδιο να αποφαινεται επί προσφυγών που ασκούνται κατά των αποφάσεων των δικαιοδοτικών τμημάτων τα οποία συνιστώνται κατ' εφαρμογή του άρθρου 225α. Οι αποφάσεις που εκδίδει το Πρωτοδικείο δυνάμει της παρούσας παραγράφου μπορούν κατ' εξαίρεση να επανεξετάζονται από το Δικαστήριο, σύμφωνα με τους όρους και τους περιορισμούς που προβλέπονται από τον Οργανισμό, εφόσον υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να θιγεί η ενότητα ή η συνοχή του κοινοτικού δικαίου.

3. Το Πρωτοδικείο είναι αρμόδιο να αποφαινεται επί προδικαστικών ζητημάτων, τα οποία του υποβάλλονται δυνάμει του άρθρου 234, σε συγκεκριμένους τομείς που καθορίζονται από τον Οργανισμό. Όταν το Πρωτοδικείο κρίνει ότι η υπόθεση συνεπάγεται την έκδοση απόφασης επί αρχής, η οποία ενδέχεται να θίξει την ενότητα ή τη συνοχή του κοινοτικού δικαίου, δύναται να παραπέμψει την υπόθεση στο Δικαστήριο προκειμένου να αποφανθεί επ' αυτής.

Οι αποφάσεις που εκδίδει το Πρωτοδικείο επί προδικαστικών θεμάτων, είναι δυνατόν κατ' εξαίρεση να επανεξετάζονται από το Δικαστήριο, σύμφωνα με τους όρους και τους περιορισμούς που προβλέπει ο Οργανισμός, εφόσον υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να θιγεί η ενότητα ή η συνοχή του κοινοτικού δικαίου."

32. Παρεμβάλλεται το ακόλουθο άρθρο:

Άρθρο 225α

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Δικαστήριο, ή τη αιτήσει του Δικαστηρίου και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή, δύναται να συνιστά δικαιοδοτικά τμήματα για να εκδικάζουν σε πρώτο βαθμό ορισμένες κατηγορίες προσφυγών οι οποίες ασκούνται σε συγκεκριμένους τομείς.

Η απόφαση σχετικά με τη σύσταση δικαιοδοτικού τμήματος ορίζει τους κανόνες σχετικά με τη σύνθεση του εν λόγω τμήματος και προσδιορίζει την έκταση των αρμοδιοτήτων που του ανατίθενται. Οι αποφάσεις των δικαιοδοτικών τμημάτων υπόκεινται σε αναίρεση, η οποία περιορίζεται σε νομικά ζητήματα, ή, εάν το προβλέπει η απόφαση για τη σύσταση του τμήματος, σε έφεση, η οποία μπορεί να αφορά και πραγματικά περιστατικά, ενώπιον του Πρωτοδικείου.

Τα μέλη των δικαιοδοτικών τμημάτων επιλέγονται μεταξύ προσώπων που παρέχουν πλήρη εγγύηση ανεξαρτησίας και έχουν την απαιτούμενη ικανότητα για την άσκηση δικαστικών καθηκόντων.

Διορίζονται από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει ομοφώνως.

Τα δικαιοδοτικά τμήματα καταρτίζουν τον κανονισμό διαδικασίας τους, σε συμφωνία με το Δικαστήριο. Ο κανονισμός αυτός υπόκειται στην έγκριση του Συμβουλίου, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

Εάν η απόφαση για τη σύσταση του τμήματος δεν ορίζει άλλως, οι διατάξεις της παρούσας Συνθήκης σχετικά με το Δικαστήριο και οι διατάξεις του Οργανισμού του Δικαστηρίου εφαρμόζονται και στα δικαιοδοτικά τμήματα."

33. Παρεμβάλλεται το ακόλουθο άρθρο:

Άρθρο 229α

Με την επιφύλαξη των λοιπών διατάξεων της παρούσας Συνθήκης, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μπορεί, στην έκταση που αυτό καθορίζει, να θεσπίζει διατάξεις προκειμένου να ανατεθεί στο Δικαστήριο, η αρμοδιότητα να αποφαιίνεται επί διαφορών σχετικών με την εφαρμογή των πράξεων οι οποίες εκδίδονται βάσει της παρούσας Συνθήκης και δημιουργούν κοινοτικούς τίτλους βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Το Συμβούλιο συνιστά στα κράτη μέλη να υιοθετήσουν τις διατάξεις αυτές σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς κανόνες τους."

34. Στο άρθρο 230, το δεύτερο και τρίτο εδάφιο αντικαθίστανται από το ακόλουθο κείμενο:

"Για τον σκοπό αυτό, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφαιίνεται επί προσφυγών που ασκούνται από κράτος μέλος, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο ή την Επιτροπή, λόγω αναρμοδιότητας, παραβάσεως ουσιώδους τύπου, παραβάσεως της παρούσας Συνθήκης ή οποιουδήποτε κανόνα δικαίου σχετικού με την εφαρμογή της ή λόγω καταχρήσεως εξουσίας.

Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο, υπό τις ίδιες προϋποθέσεις, να αποφαιίνεται επί προσφυγών που ασκούνται από το Ελεγκτικό Συνέδριο και την ΕΚΤ, με σκοπό τη διατήρηση των προνομίων τους."

35. Το άρθρο 245 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

Άρθρο 245

Ο Οργανισμός του Δικαστηρίου ορίζεται σε ιδιαίτερο πρωτόκολλο.

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα κατόπιν αιτήσεως του Δικαστηρίου και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή ή κατόπιν αιτήσεως της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Δικαστήριο, μπορεί να τροποποιεί τις διατάξεις του Οργανισμού, εξαιρέσει του Τίτλου Ι."

8. Το άρθρο 136 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

Άρθρο 136

Το Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο εξασφαλίζουν, στα πλαίσια των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, την τήρηση του δικαίου κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή της παρούσας Συνθήκης.

Είναι εξάλλου δυνατόν να προσαρτώνται στο Πρωτοδικείο δικαιοδοτικά τμήματα υπό τους όρους του άρθρου 145 Β, προκειμένου να ασκούν, σε ορισμένους συγκεκριμένους τομείς, δικαιοδοτικές αρμοδιότητες οι οποίες προβλέπονται από την παρούσα Συνθήκη."

9. Το άρθρο 137 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

Άρθρο 137

Το Δικαστήριο αποτελείται από ένα δικαστή ανά κράτος μέλος.

Το Δικαστήριο συνέρχεται σε τμήματα ή ως τμήμα μείζονος συνθέσεως, σύμφωνα με τους κανόνες που προβλέπονται για τον σκοπό αυτό από τον Οργανισμό του Δικαστηρίου.

Εφόσον το προβλέπει ο Οργανισμός, το Δικαστήριο δύναται επίσης να συνεδριάζει σε ολομέλεια."

10. Το άρθρο 138 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

Άρθρο 138

Το Δικαστήριο επικουρείται από οκτώ γενικούς εισαγγελείς. Κατόπιν αιτήσεως του Δικαστηρίου, το Συμβούλιο δύναται, αποφασίζοντας ομόφωνα, να αυξήσει τον αριθμό των γενικών εισαγγελέων.

Ο γενικός εισαγγελέας διατυπώνει δημοσία, με πλήρη αμεροληψία και ανεξαρτησία, αιτιολογημένες προτάσεις επί των υποθέσεων οι οποίες, σύμφωνα με τον Οργανισμό του Δικαστηρίου, απαιτούν την παρέμβασή του."

11. Το άρθρο 139 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

Άρθρο 139

Οι δικαστές και οι γενικοί εισαγγελείς του Δικαστηρίου επιλέγονται μεταξύ προσωπικοτήτων που παρέχουν πλήρη εγγύηση ανεξαρτησίας και συγκεντρώνουν στις χώρες τους τις αναγκαίες προϋποθέσεις για το διορισμό στα ανώτατα δικαστικά αξιώματα ή είναι νομικοί αναγνωρισμένου κύρους. Διορίζονται με κοινή συμφωνία από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών για περίοδο έξι ετών.

Κάθε τρία έτη γίνεται μερική ανανέωση των δικαστών και των γενικών εισαγγελέων σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από τον Οργανισμό του Δικαστηρίου.

Οι δικαστές εκλέγονται μεταξύ τους τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου για περίοδο τριών ετών. Η επανεκλογή του επιτρέπεται.

Επιτρέπεται ο επαναδιορισμός απερχομένων δικαστών και γενικών εισαγγελέων.

Το Δικαστήριο διορίζει το γραμματέα του και καθορίζει την υπηρεσιακή του κατάσταση.
Το Δικαστήριο καταρτίζει τον κανονισμό διαδικασίας του. Ο κανονισμός αυτός υπόκειται στην έγκριση του Συμβουλίου, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία."

12. Το άρθρο 140 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

Άρθρο 140

Το Πρωτοδικείο περιλαμβάνει έναν τουλάχιστο δικαστή ανά κράτος μέλος. Ο αριθμός των δικαστών καθορίζεται από τον Οργανισμό του Δικαστηρίου. Ο Οργανισμός είναι δυνατόν να προβλέπει ότι το Πρωτοδικείο επικουρείται από γενικούς εισαγγελείς.

Τα μέλη του Πρωτοδικείου επιλέγονται μεταξύ προσώπων που παρέχουν πλήρη εγγύηση ανεξαρτησίας και έχουν την απαιτούμενη ικανότητα για την άσκηση υψηλών δικαστικών καθηκόντων.

Διορίζονται με κοινή συμφωνία από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών για περίοδο έξι ετών. Ανά τριετία γίνεται μερική ανανέωση. Τα απερχόμενα μέλη μπορούν να διορίζονται εκ νέου.

Οι δικαστές εκλέγονται μεταξύ τους τον Πρόεδρο του Πρωτοδικείου για περίοδο τριών ετών. Η επανεκλογή του επιτρέπεται.

Το Πρωτοδικείο διορίζει τον γραμματέα του και καθορίζει την υπηρεσιακή του κατάσταση.

Το Πρωτοδικείο καταρτίζει τον κανονισμό διαδικασίας του, σε συμφωνία με το Δικαστήριο. Ο κανονισμός αυτός υπόκειται στην έγκριση του Συμβουλίου, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

Εάν δεν ορίζει άλλως ο Οργανισμός του Δικαστηρίου, οι διατάξεις της παρούσας Συνθήκης σχετικά με το Δικαστήριο εφαρμόζονται και για το Πρωτοδικείο."

13. Το άρθρο 140α αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

Άρθρο 140α

1. Το Πρωτοδικείο είναι αρμόδιο να αποφαινεται σε πρώτο βαθμό επί των προσφυγών που αναφέρονται στα άρθρα 146, 148, 151, 152 και 153, με εξαίρεση αυτές που έχουν ανατεθεί σε δικαιοδοτικό τμήμα και αυτές που ο Οργανισμός επιφυλάσσει στο Δικαστήριο. Ο Οργανισμός μπορεί να προβλέπει ότι το Πρωτοδικείο είναι αρμόδιο και για άλλες κατηγορίες προσφυγών.

Οι αποφάσεις που εκδίδει το Πρωτοδικείο δυνάμει της παρούσας παραγράφου υπόκεινται σε αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου, η οποία περιορίζεται σε νομικά ζητήματα, σύμφωνα με τους όρους και τους περιορισμούς που προβλέπονται από τον Οργανισμό.

2. Το Πρωτοδικείο είναι αρμόδιο να αποφαινεται επί προσφυγών που ασκούνται κατά των αποφάσεων των δικαιοδοτικών τμημάτων τα οποία συνιστώνται κατ' εφαρμογή του άρθρου 140β. Οι αποφάσεις που εκδίδει το Πρωτοδικείο δυνάμει της παρούσας παραγράφου μπορούν κατ' εξαίρεση να επανεξετάζονται από το Δικαστήριο, σύμφωνα με τους όρους και τους περιορισμούς που προβλέπονται από τον Οργανισμό, εφόσον υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να θιγεί η ενότητα ή η συνοχή του κοινοτικού δικαίου.

3. Το Πρωτοδικείο είναι αρμόδιο να αποφαινεται επί προδικαστικών ζητημάτων, τα οποία του υποβάλλονται δυνάμει του άρθρου 150, σε συγκεκριμένους τομείς που καθορίζονται από τον Οργανισμό. Όταν το Πρωτοδικείο κρίνει ότι η υπόθεση συνεπάγεται την έκδοση αποφάσεως επί αρχής, η οποία ενδέχεται να θίξει την ενότητα ή τη συνοχή του κοινοτικού δικαίου, δύναται να παραπέμψει την υπόθεση στο Δικαστήριο προκειμένου να αποφανθεί επ' αυτής.

Οι αποφάσεις που εκδίδει το Πρωτοδικείο επί προδικαστικών θεμάτων είναι δυνατόν κατ' εξαίρεση να επανεξετάζονται από το Δικαστήριο, σύμφωνα με τους όρους και τους περιορισμούς που προβλέπει ο Οργανισμός, εφόσον υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να θιγεί η ενότητα ή η συνοχή του κοινοτικού δικαίου."

14. Παρεμβάλλεται το ακόλουθο άρθρο:

Άρθρο 140β

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Δικαστήριο, ή τη αιτήσει του Δικαστηρίου και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή, δύναται να συνιστά δικαιοδοτικά τμήματα για να εκδικάζουν σε πρώτο βαθμό ορισμένες κατηγορίες προσφυγών οι οποίες ασκούνται σε συγκεκριμένους τομείς.

Η απόφαση σχετικά με τη σύσταση δικαιοδοτικού τμήματος ορίζει τους κανόνες σχετικά με τη σύνθεση του εν λόγω τμήματος και προσδιορίζει την έκταση των αρμοδιοτήτων που του ανατίθενται.

Οι αποφάσεις των δικαιοδοτικών τμημάτων υπόκεινται σε αναίρεση, η οποία περιορίζεται σε νομικά ζητήματα, ή, εάν το προβλέπει η απόφαση για τη σύσταση του τμήματος, σε έφεση, η οποία μπορεί να αφορά και πραγματικά περιστατικά, ενώπιον του Πρωτοδικείου.

Τα μέλη των δικαιοδοτικών τμημάτων επιλέγονται μεταξύ προσώπων που παρέχουν πλήρη εγγύηση ανεξαρτησίας και έχουν την απαιτούμενη ικανότητα για την άσκηση δικαστικών καθηκόντων.

Διορίζονται από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει ομοφώνως.

Τα δικαιοδοτικά τμήματα καταρτίζουν τον κανονισμό διαδικασίας τους, σε συμφωνία με το

Δικαστήριο. Ο κανονισμός αυτός υπόκειται στην έγκριση του Συμβουλίου, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

Εάν η απόφαση για τη σύσταση του τμήματος δεν ορίζει άλλως, οι διατάξεις της παρούσας Συνθήκης σχετικά με το Δικαστήριο και οι διατάξεις του Οργανισμού του Δικαστηρίου εφαρμόζονται και στα δικαιοδοτικά τμήματα."

15. Στο άρθρο 146, το δεύτερο και τρίτο εδάφιο αντικαθίστανται από το ακόλουθο κείμενο:

"Για τον σκοπό αυτό, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφαινεται επί προσφυγών που ασκούνται από κράτος μέλος, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο ή την Επιτροπή, λόγω αναρμοδιότητας, παραβάσεως ουσιώδους τύπου, παραβάσεως της παρούσας Συνθήκης ή οποιουδήποτε κανόνα δικαίου σχετικού με την εφαρμογή της ή λόγω καταχρήσεως εξουσίας.

Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο, υπό τις ίδιες προϋποθέσεις, να αποφαινεται επί προσφυγών που ασκούνται από το Ελεγκτικό Συνέδριο, με σκοπό τη διατήρηση των προνομίων του."

16. Το άρθρο 160 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

Άρθρο 160

Ο Οργανισμός του Δικαστηρίου ορίζεται σε ιδιαίτερο πρωτόκολλο.

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα κατόπιν αιτήσεως του Δικαστηρίου και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή ή κατόπιν αιτήσεως της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Δικαστήριο, μπορεί να τροποποιεί τις διατάξεις του Οργανισμού, εξαιρέσει του Τίτλου Ι."

Άρθρο 1. Το Δικαστήριο συγκροτείται και λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (Συνθήκη ΕΕ), της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (Συνθήκη ΕΚ), της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (Συνθήκη ΕΚΑΕ) και του παρόντος Οργανισμού.

ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΟΥ ΑΜΣΤΕΡΝΤΑΜ ΠΟΥ ΤΡΟΠΟΠΟΙΕΙ ΤΗ ΣΥΝΘΗΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ, ΤΙΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΠΕΡΙ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Άρθρο Κ.1

Με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, στόχος της Ένωσης είναι να παρέχει στους πολίτες υψηλό επίπεδο προστασίας εντός ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, με την ανάπτυξη από κοινού δράσης μεταξύ των κρατών μελών στον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, και με την πρόληψη και την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας.

Ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται με την πρόληψη και την καταπολέμηση της εγκληματικότητας, οργανωμένης ή μη, ιδίως της τρομοκρατίας, της εμπορίας ανθρώπων και των εγκλημάτων κατά παιδιών, της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών και όπλων, της δωροδοκίας και της απάτης, μέσω:

- στενότερης συνεργασίας μεταξύ αστυνομικών δυνάμεων, τελωνειακών και άλλων αρμοδίων αρχών στα κράτη μέλη, τόσο απευθείας όσο και μέσω της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (Ευρωπόλ), σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων Κ.2 και Κ.4,

- στενότερης συνεργασίας μεταξύ δικαστικών και άλλων αρμοδίων αρχών των κρατών μελών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου Κ.3, στοιχεία α) έως δ) και του άρθρου Κ.4,

- προσέγγισης, όπου είναι αναγκαίο, των κανόνων σε ποινικές υποθέσεις στα κράτη μέλη, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου Κ.3, στοιχείο ε).

Άρθρο Κ.2

1. Η από κοινού δράση στον τομέα της αστυνομικής συνεργασίας περιλαμβάνει:

α) την επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων αρχών, συμπεριλαμβανομένων των αστυνομικών, τελωνειακών και άλλων ειδικών υπηρεσιών επιβολής του νόμου των κρατών μελών, σε σχέση με την πρόληψη, την εξακρίβωση και τη διερεύνηση αξιόποινων πράξεων,

β) τη συλλογή, αποθήκευση, επεξεργασία, ανάλυση και ανταλλαγή σχετικών πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που κατέχουν οι υπηρεσίες επιβολής του νόμου για αναφορές ως προς τις καταχωρήσεις ύποπτων οικονομικών συναλλαγών, ιδίως μέσω της Ευρωπόλ, υπό την επιφύλαξη των κατάλληλων διατάξεων για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα,

γ) συνεργασία και κοινές πρωτοβουλίες για την κατάρτιση, την ανταλλαγή αξιωματικών-συνδέσμων, την απόσπαση υπαλλήλων, τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού και την εγκληματολογική έρευνα,

δ) την κοινή αξιολόγηση ιδιαίτερων τεχνικών έρευνας σε σχέση με την εξακρίβωση σοβαρών μορφών οργανωμένης εγκληματικότητας.

2. Το Συμβούλιο προωθεί τη συνεργασία μέσω της Ευρωπόλ, ειδικότερα δε, εντός πέντε ετών από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της Συνθήκης του Άμστερνταμ:

α) παρέχει τη δυνατότητα στην Ευρωπόλ να διευκολύνει και να υποστηρίζει την προετοιμασία και να ενθαρρύνει το συντονισμό και τη διεξαγωγή ειδικών δράσεων έρευνας, από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρησιακών δράσεων κοινών ομάδων, οι οποίες περιλαμβάνουν εκπροσώπους της Ευρωπόλ, ως υποστήριξη,

β) θεσπίζει μέτρα που επιτρέπουν στην Ευρωπόλ να ζητεί από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών να διενεργούν και να συντονίζουν τις έρευνές τους για συγκεκριμένες υποθέσεις και να αναπτύσσει ειδική εμπειρία, η οποία μπορεί να τεθεί στη διάθεση των κρατών μελών και να τα συνδράμει κατά την έρευνα υποθέσεων οργανωμένης εγκληματικότητας,

γ) ευνοεί την καθιέρωση επαφών μεταξύ εισαγγελικών/ανακριτικών υπαλλήλων ειδικών στην καταπολέμηση της οργανωμένης εγκληματικότητας, σε στενή συνεργασία με την Ευρωπόλ,

δ) εγκαθιδρύει δίκτυο έρευνας, τεκμηρίωσης και στατιστικής σχετικά με τη διασυνοριακή εγκληματικότητα.

Άρθρο Κ.3

Η από κοινού δράση για τη δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις περιλαμβάνει τα εξής:

α) διευκόλυνση και επιτάχυνση της συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων υπουργείων και των δικαστικών αρχών ή αντίστοιχων αρμόδιων αρχών των κρατών μελών σε σχέση με τη διεξαγωγή δικών και την εκτέλεση αποφάσεων·

β) διευκόλυνση της έκδοσης μεταξύ των κρατών μελών·

γ) διασφάλιση της συμβατότητας των κανόνων που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη, στο βαθμό που είναι αναγκαίο, για τη βελτίωση της εν λόγω συνεργασίας·

δ) πρόληψη των συγκρούσεων δικαιοδοσίας μεταξύ κρατών μελών·

ε) προοδευτική θέσπιση μέτρων για τον καθορισμό ελάχιστων κανόνων ως προς τα στοιχεία της αντικειμενικής υποστάσεως των αξιόποινων πράξεων και τις ποινές στους τομείς της οργανωμένης εγκληματικότητας, της τρομοκρατίας και της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών.

Άρθρο Κ.4

Το Συμβούλιο καθορίζει τις προϋποθέσεις και τους περιορισμούς υπό τους οποίους οι αρμόδιες αρχές που αναφέρονται στα άρθρα Κ.2 και Κ.3 μπορούν να αναλάβουν δράση στο έδαφος άλλου κράτους μέλους σε σύνδεση και σε συμφωνία με τις αρχές του τελευταίου.

Άρθρο Κ.5

Ο παρών Τίτλος δεν θίγει την άσκηση των αρμοδιοτήτων που εμπίπτουν στα κράτη μέλη για την τήρηση της δημόσιας τάξης και τη διαφύλαξη της εσωτερικής ασφαλείας.

Άρθρο Κ.6

1. Στους τομείς που αναφέρονται στον παρόντα Τίτλο, τα κράτη μέλη αλληλοενημερώνονται και διαβουλεύονται μεταξύ τους στα πλαίσια του Συμβουλίου προκειμένου να συντονίζουν τη δράση τους. Προς το σκοπό αυτό, καθιερώνουν συνεργασία μεταξύ των αντίστοιχων υπηρεσιών των διοικήσεών τους.

2. Το Συμβούλιο λαμβάνει μέτρα και προωθεί, με τις κατάλληλες μορφές και διαδικασίες, όπως ορίζονται στον παρόντα Τίτλο, τη συνεργασία η οποία συμβάλλει στην επιδίωξη των στόχων της Ένωσης. Προς το σκοπό αυτό, αποφασίζοντας ομόφωνα κατόπιν πρωτοβουλίας οποιουδήποτε κράτους μέλους ή της Επιτροπής, το Συμβούλιο μπορεί:

α) να υιοθετεί κοινές θέσεις προσδιορίζοντας την προσέγγιση της Ένωσης ως προς συγκεκριμένο θέμα·

β) να υιοθετεί αποφάσεις-πλαίσια με σκοπό την προσέγγιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών. Οι αποφάσεις-πλαίσια δεσμεύουν τα κράτη μέλη ως προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα αλλά αφήνουν στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών την επιλογή του τύπου και των μέσων. Δεν παράγουν άμεσο αποτέλεσμα·

γ) να υιοθετεί αποφάσεις για οποιοδήποτε άλλο σκοπό συνεπή με τους στόχους του παρόντος Τίτλου, αποκλεισμένης οποιασδήποτε προσέγγισης των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών. Οι αποφάσεις αυτές είναι δεσμευτικές και δεν παράγουν άμεσο αποτέλεσμα· το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή αυτών των αποφάσεων στο επίπεδο της Ένωσης·

δ) να καταρτίζει συμβάσεις τις οποίες συνιστά στα κράτη μέλη προς αποδοχή σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες. Τα κράτη μέλη κινούν τις εφαρμοστέες διαδικασίες

εντός προθεσμίας που ορίζεται από το Συμβούλιο.

Εκτός αν άλλως ορίζουν, οι συμβάσεις αυτές, αφού υιοθετηθούν τουλάχιστον από τα μισά κράτη μέλη, αρχίζουν να ισχύουν στα εν λόγω κράτη μέλη· τα μέτρα εφαρμογής των συμβάσεων αυτών θεσπίζονται από το Συμβούλιο με πλειοψηφία δύο τρίτων των Συμβαλλομένων Μερών.

3. Όταν το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, οι ψήφοι των μελών του σταθμίζονται όπως ορίζεται στο άρθρο 148, παράγραφος 2 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας· για τη θέσπιση των πράξεων του Συμβουλίου, απαιτούνται τουλάχιστον 62 ψήφοι υπέρ, που περιλαμβάνουν τις ψήφους δέκα τουλάχιστον μελών.

4. Για διαδικαστικά ζητήματα, το Συμβούλιο αποφασίζει με την πλειοψηφία των μελών του.

Άρθρο Κ.7

1. Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων έχει αρμοδιότητα, υπό τις προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου, να αποφαινεται με προδικαστικές αποφάσεις επί του κύρους και της ερμηνείας των αποφάσεων πλαίσιο, και των αποφάσεων, επί της ερμηνείας των συμβάσεων που καταρτίζονται βάσει του παρόντος Τίτλου και επί του κύρους και της ερμηνείας των μέτρων εφαρμογής τους.

2. Με δήλωση κατά την υπογραφή της Συνθήκης του Άμστερνταμ ή οποιαδήποτε στιγμή μετά την υπογραφή, κάθε κράτος μέλος μπορεί να αποδέχεται την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να αποφαινεται με προδικαστικές αποφάσεις όπως ορίζεται στην παράγραφο 1.

3. Κάθε κράτος μέλος που προβαίνει σε δήλωση σύμφωνα με την παράγραφο 2 ορίζει είτε:

α) ότι οποιοδήποτε δικαστήριο του κράτους αυτού, του οποίου οι αποφάσεις δεν υπόκεινται σε ένδικα μέσα του εσωτερικού δικαίου, δύναται να ζητήσει από το Δικαστήριο να αποφανθεί με προδικαστική απόφαση επί ζητήματος το οποίο ανακύπτει σε εκκρεμή υπόθεση ενώπιόν του και αφορά το κύρος ή την ερμηνεία πράξεως που αναφέρεται στην παράγραφο 1, εάν το δικαστήριο αυτό κρίνει ότι η απόφαση επί του ζητήματος είναι αναγκαία για την έκδοση της δικής του απόφασης, είτε

β) ότι οποιοδήποτε δικαστήριο του κράτους μέλους δύναται να ζητήσει από το Δικαστήριο να αποφανθεί με προδικαστική απόφαση επί ζητήματος το οποίο ανακύπτει σε εκκρεμή υπόθεση ενώπιόν του και αφορά το κύρος ή την ερμηνεία πράξεως που αναφέρεται στην παράγραφο 1, εάν το δικαστήριο αυτό κρίνει ότι η απόφαση επί του ζητήματος είναι αναγκαία για την έκδοση της δικής του απόφασης.

4. Οποιοδήποτε κράτος μέλος, είτε προέβη είτε μη σε δήλωση σύμφωνα με την παράγραφο 2, δικαιούται να υποβάλει υπόμνημα ή γραπτές παρατηρήσεις στο Δικαστήριο σε υποθέσεις που ανακύπτουν σύμφωνα με την παράγραφο 1.

5. Το Δικαστήριο δεν έχει αρμοδιότητα να ελέγχει το κύρος ή την αναλογικότητα επιχειρησιακών δράσεων της αστυνομίας ή άλλων υπηρεσιών επιβολής του νόμου ενός κράτους μέλους ή την άσκηση των ευθυνών που φέρουν τα κράτη για την τήρηση της δημόσιας τάξης και τη διαφύλαξη της εσωτερικής ασφάλειας.

6. Το Δικαστήριο έχει αρμοδιότητα να ελέγχει τη νομιμότητα των αποφάσεων πλαίσιο και των αποφάσεων σε προσφυγές που ασκούνται από κράτος μέλος ή από την Επιτροπή λόγω αναρμοδιότητας, παραβάσεως ουσιώδους τύπου, παραβάσεως της παρούσας Συνθήκης ή οποιουδήποτε κανόνα δικαίου σχετικού με την εφαρμογή της ή λόγω καταχρήσεως εξουσίας. Οι προσφυγές που προβλέπονται στην παρούσα παράγραφο ασκούνται εντός δύο μηνών από τη δημοσίευση του μέτρου.

7. Το Δικαστήριο έχει αρμοδιότητα να αποφαινεται επί οποιασδήποτε διαφοράς μεταξύ κρατών μελών σχετικά με την ερμηνεία ή την εφαρμογή πράξεων που θεσπίζονται βάσει του άρθρου Κ.6, παράγραφος 2, εφόσον η εν λόγω διαφορά δεν μπορεί να επιλυθεί από το Συμβούλιο εντός έξι μηνών από της υποβολής της στο Συμβούλιο εκ μέρους ενός εκ των μελών του. Το Δικαστήριο έχει επίσης αρμοδιότητα να αποφαινεται επί οποιασδήποτε διαφοράς μεταξύ κρατών μελών και της Επιτροπής σχετικά με την ερμηνεία ή την εφαρμογή συμβάσεων που καταρτίζονται βάσει του άρθρου Κ.6, παράγραφος 2, στοιχείο δ).

**ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΙΣ
ΟΠΟΙΕΣ
ΥΙΟΘΕΤΗΣΕ Η
ΔΙΑΣΚΕΨΗ**

Δήλωση σχετικά με την κατάργηση της ποινής του θανάτου.

Αναφερόμενη στο άρθρο ΣΤ, παράγραφος 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η Διάσκεψη υπενθυμίζει ότι το Πρωτόκολλο αριθ. 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 και έχει υπογραφεί και επικυρωθεί από μεγάλη πλειοψηφία των κρατών μελών, προβλέπει την κατάργηση της ποινής του θανάτου. Στο πλαίσιο αυτό, η Διάσκεψη σημειώνει το γεγονός ότι, από την υπογραφή του προαναφερόμενου Πρωτοκόλλου στις 28 Απριλίου 1983, η ποινή του θανάτου έχει καταργηθεί στα περισσότερα κράτη μέλη της Ένωσης και δεν έχει εκτελεστεί σε κανένα από αυτά.

**ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ
ΤΗΝ
ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ
ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ
ΠΟΙΝΙΚΕΣ
ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ**

Άρθρο 29 (πρώην άρθρο Κ.1)

Με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, στόχος της Ένωσης είναι να παρέχει στους πολίτες υψηλό επίπεδο προστασίας εντός ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, με την ανάπτυξη από κοινού δράσης μεταξύ των κρατών μελών στον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, και με την πρόληψη και την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας.

Ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται με την πρόληψη και την καταπολέμηση της εγκληματικότητας, οργανωμένης ή μη, ιδίως της τρομοκρατίας, της εμπορίας ανθρώπων και των εγκλημάτων κατά παιδιών, της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών και όπλων, της δωροδοκίας και της απάτης, μέσω:

- στενότερης συνεργασίας μεταξύ αστυνομικών δυνάμεων, τελωνειακών και άλλων αρμοδίων αρχών στα κράτη μέλη, τόσο απευθείας όσο και μέσω της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (Ευρωπόλ), σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 30 και 32,
- στενότερης συνεργασίας μεταξύ δικαστικών και άλλων αρμοδίων αρχών των κρατών μελών, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 31 στοιχεία α) έως δ) και 32,
- προσέγγισης, όπου είναι αναγκαίο, των κανόνων σε ποινικές υποθέσεις στα κράτη μέλη, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 31 στοιχείο ε).

Άρθρο 30 (πρώην άρθρο Κ.2)

1. Η από κοινού δράση στον τομέα της αστυνομικής συνεργασίας περιλαμβάνει:

- α) την επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων αρχών, συμπεριλαμβανομένων των αστυνομικών, τελωνειακών και άλλων ειδικών υπηρεσιών επιβολής του νόμου των κρατών μελών, σε σχέση με την πρόληψη, την εξακρίβωση και τη διερεύνηση αξιόποινων πράξεων,
- β) τη συλλογή, αποθήκευση, επεξεργασία, ανάλυση και ανταλλαγή σχετικών πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που κατέχουν οι υπηρεσίες επιβολής του νόμου για αναφορές ως προς τις καταχωρήσεις ύποπτων οικονομικών συναλλαγών, ιδίως μέσω της Ευρωπόλ, υπό την επιφύλαξη των κατάλληλων διατάξεων για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα,
- γ) συνεργασία και κοινές πρωτοβουλίες για την κατάρτιση, την ανταλλαγή αξιωματικών-συνδέσμων, την απόσπαση υπαλλήλων, τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού και την εγκληματολογική έρευνα,
- δ) την κοινή αξιολόγηση ιδιαίτερων τεχνικών έρευνας σε σχέση με την εξακρίβωση σοβαρών μορφών οργανωμένης εγκληματικότητας.

2. Το Συμβούλιο προωθεί τη συνεργασία μέσω της Ευρωπόλ, ειδικότερα δε, εντός πέντε ετών από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της Συνθήκης του Άμστερνταμ:

- α) παρέχει τη δυνατότητα στην Ευρωπόλ να διευκολύνει και να υποστηρίζει την προετοιμασία, και να ενθαρρύνει τον συντονισμό και τη διεξαγωγή ειδικών δράσεων έρευνας από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρησιακών δράσεων κοινών ομάδων, οι οποίες περιλαμβάνουν εκπροσώπους της Ευρωπόλ, ως υποστήριξη,
- β) θεσπίζει μέτρα που επιτρέπουν στην Ευρωπόλ να ζητεί από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών να διενεργούν και να συντονίζουν τις έρευνες τους για συγκεκριμένες υποθέσεις και να αναπτύσσει ειδική εμπειρία, η οποία μπορεί να τεθεί στη διάθεση των κρατών μελών και να τα συνδράμει κατά την έρευνα υποθέσεων οργανωμένης εγκληματικότητας,
- γ) ευνοεί την καθιέρωση επαφών μεταξύ εισαγγελικών/ανακριτικών υπαλλήλων ειδικών στην καταπολέμηση της οργανωμένης εγκληματικότητας, σε στενή συνεργασία με την Ευρωπόλ,
- δ) εγκαθιδρύει δίκτυο έρευνας, τεκμηρίωσης και στατιστικής σχετικά με τη διασυνοριακή εγκληματικότητα.

Άρθρο 31 (πρώην άρθρο Κ.3)

Η από κοινού δράση για τη δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις περιλαμβάνει τα εξής:

- α) διευκόλυνση και επιτάχυνση της συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων υπουργείων και των δικαστικών αρχών ή αντίστοιχων αρμόδιων αρχών των κρατών μελών σε σχέση με τη διεξαγωγή δικών και την εκτέλεση αποφάσεων,
- β) διευκόλυνση της έκδοσης μεταξύ των κρατών μελών,
- γ) εξασφάλιση της συμβατότητας των κανόνων που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη, στο βαθμό που είναι αναγκαίο, για τη βελτίωση της εν λόγω συνεργασίας,
- δ) πρόληψη των συγκρούσεων δικαιοδοσίας μεταξύ κρατών μελών,
- ε) προοδευτική θέσπιση μέτρων για τον καθορισμό ελάχιστων κανόνων ως προς τα στοιχεία της αντικειμενικής υποστάσεως των αξιόποινων πράξεων και τις ποινές στους τομείς της οργανωμένης εγκληματικότητας, της τρομοκρατίας και της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών.

Άρθρο 32 (πρώην άρθρο Κ.4)

Το Συμβούλιο καθορίζει τις προϋποθέσεις και τους περιορισμούς υπό τους οποίους οι αρμόδιες αρχές που αναφέρονται στα άρθρα 30 και 31 μπορούν να αναλάβουν δράση στο έδαφος άλλου κράτους μέλους σε σύνδεση και σε συμφωνία με τις αρχές του τελευταίου.

Άρθρο 33 (πρώην άρθρο Κ.5)

Ο παρών Τίτλος δεν θίγει την άσκηση των αρμοδιοτήτων που εμπίπτουν στα κράτη μέλη για την τήρηση της δημόσιας τάξης και τη διαφύλαξη της εσωτερικής ασφαλείας.

Άρθρο 34 (πρώην άρθρο Κ.6)

1. Στους τομείς που αναφέρονται στον παρόντα Τίτλο, τα κράτη μέλη αλληλοενημερώνονται και διαβουλεύονται μεταξύ τους στα πλαίσια του Συμβουλίου προκειμένου να συντονίζουν τη δράση τους. Προς το σκοπό αυτό, καθιερώνουν συνεργασία μεταξύ των αντίστοιχων υπηρεσιών των διοικήσεών τους.

2. Το Συμβούλιο λαμβάνει μέτρα και προωθεί, με τις κατάλληλες μορφές και διαδικασίες, όπως ορίζονται στον παρόντα Τίτλο, τη συνεργασία η οποία συμβάλλει στην επιδίωξη των στόχων της Ένωσης Ένωσης. Προς το σκοπό αυτό, αποφασίζοντας ομόφωνα κατόπιν πρωτοβουλίας οποιουδήποτε κράτους μέλους ή της Επιτροπής, το Συμβούλιο μπορεί:

α) να υιοθετεί κοινές θέσεις προσδιορίζοντας την προσέγγιση της Ένωσης ως προς συγκεκριμένο θέμα,

β) να υιοθετεί αποφάσεις-πλαίσιο με σκοπό την προσέγγιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών. Οι αποφάσεις-πλαίσιο δεσμεύουν τα κράτη μέλη ως προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα αλλά αφήνουν στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών την επιλογή του τύπου και των μέσων. Δεν παράγουν άμεσο αποτέλεσμα,

γ) να υιοθετεί αποφάσεις για οποιοδήποτε άλλο σκοπό συνεπή με τους στόχους του παρόντος Τίτλου, αποκλεισμένης οποιασδήποτε προσέγγισης των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών. Οι αποφάσεις αυτές είναι δεσμευτικές και δεν παράγουν άμεσο αποτέλεσμα· το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή αυτών των αποφάσεων στο επίπεδο της Ένωσης,

δ) να καταρτίζει συμβάσεις, τις οποίες συνιστά στα κράτη μέλη προς αποδοχή σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες. Τα κράτη μέλη κινούν τις εφαρμοστέες διαδικασίες εντός προθεσμίας που ορίζεται από το Συμβούλιο. Εκτός αν άλλως ορίζουν, οι συμβάσεις αυτές, αφού υιοθετηθούν τουλάχιστον από τα μισά κράτη μέλη, αρχίζουν να ισχύουν στα εν λόγω κράτη μέλη· τα μέτρα εφαρμογής των συμβάσεων αυτών θεσπίζονται από το Συμβούλιο με πλειοψηφία δύο τρίτων των Συμβαλλομένων Μερών.

3. Όταν το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, οι ψήφοι των μελών του σταθμίζονται όπως ορίζεται στο άρθρο 205 παράγραφος 2 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας· για τη θέσπιση των πράξεων του Συμβουλίου, απαιτούνται τουλάχιστον 62 ψήφοι υπέρ, που περιλαμβάνουν τις ψήφους 10 τουλάχιστον μελών.

4. Για διαδικαστικά ζητήματα, το Συμβούλιο αποφασίζει με την πλειοψηφία των μελών του.

Άρθρο 35 (πρώην άρθρο Κ.7)

1. Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων έχει αρμοδιότητα, υπό τις προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου, να αποφαινεται με προδικαστικές αποφάσεις επί του κύρους και της ερμηνείας των αποφάσεων-πλαίσιο, και των αποφάσεων, επί της ερμηνείας των συμβάσεων που καταρτίζονται βάσει του παρόντος Τίτλου και επί του κύρους και της ερμηνείας των μέτρων εφαρμογής τους.

2. Με δήλωση κατά την υπογραφή της Συνθήκης του Άμστερνταμ ή οποιαδήποτε στιγμή μετά την υπογραφή, κάθε κράτος μέλος μπορεί να αποδέχεται την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να αποφαινεται με προδικαστικές αποφάσεις όπως ορίζεται στην παράγραφο 1.

3. Κάθε κράτος μέλος που προβαίνει σε δήλωση σύμφωνα με την παράγραφο 2 ορίζει είτε:

α) ότι οποιοδήποτε δικαστήριο του κράτους αυτού, του οποίου οι αποφάσεις δεν υπόκεινται σε ένδικα μέσα του εσωτερικού δικαίου, δύναται να ζητήσει από το Δικαστήριο να αποφανθεί με προδικαστική απόφαση επί ζητήματος το οποίο ανακύπτει σε εκκρεμή υπόθεση ενώπιόν του και αφορά το κύρος ή την ερμηνεία πράξεως που αναφέρεται στην παράγραφο 1, εάν το δικαστήριο αυτό κρίνει ότι η απόφαση επί του ζητήματος είναι αναγκαία για την έκδοση της δικής του απόφασης, είτε

β) ότι οποιοδήποτε δικαστήριο του κράτους αυτού δύναται να ζητήσει από το Δικαστήριο να αποφανθεί με προδικαστική απόφαση επί ζητήματος το οποίο ανακύπτει σε εκκρεμή υπόθεση ενώπιόν του και αφορά το κύρος ή την ερμηνεία πράξεως που αναφέρεται στην παράγραφο 1, εάν το δικαστήριο αυτό κρίνει ότι η απόφαση επί του ζητήματος είναι αναγκαία για την έκδοση της δικής του απόφασης.

4. Οποιοδήποτε κράτος μέλος, είτε προέβη είτε μη σε δήλωση σύμφωνα με την παράγραφο 2, δικαιούται να υποβάλει υπόμνημα ή γραπτές παρατηρήσεις στο Δικαστήριο σε υποθέσεις που ανακύπτουν σύμφωνα με την παράγραφο 1.

5. Το Δικαστήριο δεν έχει αρμοδιότητα να ελέγχει το κύρος ή την αναλογικότητα επιχειρησιακών δράσεων της αστυνομίας ή άλλων υπηρεσιών επιβολής του νόμου ενός κράτους μέλους ή την άσκηση των ευθυνών που φέρουν τα κράτη για την τήρηση της δημόσιας τάξης και τη διαφύλαξη της εσωτερικής ασφάλειας.

6. Το Δικαστήριο έχει αρμοδιότητα να ελέγχει τη νομιμότητα των αποφάσεων-πλαίσιο και των αποφάσεων σε προσφυγές που ασκούνται από κράτος μέλος ή από την Επιτροπή λόγω αναρμοδιότητας, παραβάσεως ουσιώδους τύπου, παραβάσεως της παρούσας Συνθήκης ή οποιοδήποτε κανόνα δικαίου σχετικού με την εφαρμογή της ή λόγω καταχρήσεως εξουσίας. Οι προσφυγές που προβλέπονται στην παρούσα παράγραφο ασκούνται εντός δύο μηνών από τη δημοσίευση του μέτρου.

7. Το Δικαστήριο έχει αρμοδιότητα να αποφαινεται επί οποιασδήποτε διαφοράς μεταξύ κρατών μελών σχετικά με την ερμηνεία ή την εφαρμογή πράξεων που θεσπίζονται βάσει του άρθρου 34 παράγραφος 2, εφόσον η εν λόγω διαφορά δεν μπορεί να επιλυθεί από το Συμβούλιο εντός έξι μηνών από της υποβολής της στο Συμβούλιο εκ μέρους ενός εκ των μελών του. Το Δικαστήριο έχει επίσης αρμοδιότητα να αποφαινεται επί οποιασδήποτε διαφοράς μεταξύ κρατών μελών και της Επιτροπής σχετικά με την ερμηνεία ή την εφαρμογή συμβάσεων που καταρτίζονται βάσει του άρθρου 34 παράγραφος 2 στοιχείο δ).

Ποια είναι η Πατρίδα του Σωκράτη ;

Ποια είναι η Πατρίδα του Πλάτωνα, του Αριστοτέλη, του Ιπποκράτη ;

Ποια είναι η Πατρίδα του Αϊνστάϊν, του Φλέμιγκ, των Κιουρί,

των μεγάλων ευεργετών της Ανθρωπότητας ;

Όλη η Οικουμένη.

Επαληθεύεται για ακόμα μία φορά το

« άνδρῶν ἐπιφανῶν πᾶσα γῆ τάφος»

Επαληθεύεται η φράση του Τερτσέτη, του δικαστή, που αρνήθηκε να δικάσει τον Κολοκοτρώνη, κατά την απολογία του :«Πατρίδα μου έχω όλη την οικουμένη»

Ας μη λησμονούμε ότι το Ενιαίο Ευρωπαϊκό Σύνταγμα που ισχύει και για τις 25 χώρες – μέλη ξεκινά στο πρόλογό του με το αρχαίο κείμενο του Επιταφίου του Θουκυδίδη

«Χρώμεθα γάρ πολιτεία...»

ΒΙΚΥ: Παιδιά, θέλω να σας εκμυστηρευτώ κάτι. Κάθε φορά που βρισκόμαστε σ' αυτό το μέρος, νιώθω μια παράξενη συγκίνηση.

ΜΙΧΑΛΗΣ: Έλααα..

ΒΙΚΥ: Ναι, δε σας κοροϊδεύω. Είναι σα να είναι πλημμυρισμένος ο Ιερός βράχος κόσμος, που με δημοκρατικό τρόπο, για πρώτη φορά στην Ιστορία του ανθρώπου, επικυρώνει νόμους για την ασφάλεια της πόλης του και είναι ελεύθερος να αποφασίσει τι πραγματικά θέλει.

ΓΙΩΡΓΟΣ: Κοίτα και εγώ είμαι... το ίδιο δέος αισθάνομαι, αλλά αν εκφράσεις κάτι τέτοιο στις μέρες μας είσαι ή ονειροπόλος ή ουτοπιστής και προτιμώ να με λένε ρεαλιστή

ΜΙΧΑΛΗΣ: Σιγά βρε παιδιά, εγώ δεν αισθάνομαι τίποτα. Τι πάει να πει στην αρχαιότητα. Εικοστό πρώτο αιώνα μετά Χριστόν ζούμε, αν δε το 'χετε πάρει χαμπάρι!

ΜΑΙΡΗ: Εγώ επειδή το έχω συνειδητοποιήσει αυτό παιδιά μελαγχολία αισθάνομαι. Εντάξει, όλα άρχισαν εδώ, αλλά δυστυχώς όλα τελείωσαν εδώ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ: Μμμ....πάντα η αισιόδοξη φωνή της Μαιρούλαςκαι γιατί παρακαλώ τελείωσαν εδώ ; Πως αναιρείς σ' ένα λεπτό τη προσφορά της Αρχαίας Ελλάδας στην Ευρώπη. Μη μας πεις πως δεν αντιλαμβάνεσαι πόσα η Ευρώπη κατόρθωσε και πόσα κατορθώνει έχοντας σαν καταστατικό χάρτη πολλά από τα διδάγματα των αρχαίων Ελλήνων φιλοσόφων και ρητόρων

ΓΙΩΡΓΟΣ: Εδώ που τα λέμε δικίο έχει. Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ένας χώρος που η εδράζεται η ελευθερία, η δικαιοσύνη και η ασφάλεια

ΜΑΙΡΗ: Λοιπόν δε το βλέπω ακριβώς έτσι. Πιστεύω πως η Ευρώπη θέλει αλλά δε μπορεί. Είναι ένα σύνολο κρατών με τόσες διαφορές. Πώς να επιβάλει κοινή γραμμή.. .και ποιος θέλει εδώ που τα λέμε Έλληνες και Άγγλοι και Γερμανοί και Γάλλοι και Ελβετοί και όλοι οι άλλοι να έχουν ίδια νοοτροπία ή συμπεριφορά

ΒΙΚΥ: Όλοι όμως έχουμε στηρίξει τις ελπίδες μας για ένα καλύτερο μέλλον στην Ευρώπη και όλοι έχουμε τη διάθεση να δώσουμε μια ευκαιρία σ' αυτό το κοινό μέλλον

ΜΙΧΑΛΗΣ: Αστειεύεστε;

ΒΙΚΥ: Καθόλου!

ΜΙΧΑΛΗΣ: Ε, κι όμως από την ονειροπόληση της αρχαιότητας, περάσατε απλώς στην ουτοπία μιας Ενωμένης και, πως την είπατε, ελεύθερης, δικαίης, ασφαλούς Ευρώπης. Παιδιά ξυπνήστε γιατί...

ΓΙΩΡΓΟΣ: Ωραίες οι αντιρρήσεις αλλά με επιχειρήματα. Τι λες να διεξάγουμε ένα φιλοσοφικό διάλογο, όπως αυτούς που μας κληροδότησε ο Σωκράτης μέσω του Πλάτωνα...

ΔΗΜΗΤΡΗΣ: Καλό, θέμα: Η Ευρωπαϊκή Ένωση χώρος ελευθερίας, δικαιοσύνης και ασφάλειας (τον κοιτούν όλοι. κενό)

ΜΑΙΡΗ: Ευκαιρία ντεεε! Τι λες; (κενό για λίγο)

ΜΙΧΑΛΗΣ: ...Καλά...και τι κερδίζω;

ΒΙΚΥ: Πάντα πρέπει να έχεις κέρδος...και να ήξερες ποιο είναι το κέρδος σου δε θα έμπαινες στο κόπο. Θα ήξερες πως κέρδος είναι ότι είμαστε μέλη μιας δυνατής Ένωσης. Τέλος πάντων. Αν χάσεις θα παραδεχτείς πως εκτός από Έλληνας, είσαι περήφανος που είσαι και Ευρωπαίος πολίτης... αν κερδίσεις τι θες;

ΜΙΧΑΛΗΣ: Ένα καφέ... και τη θέα της απογοήτευσης στα μούτρα σας... μου αρκούν.

ΒΙΚΥ: Μμμμ μάλιστα!

ΜΑΙΡΗ: Ε, δε ζητάει και πολλά

- ΜΙΧΑΛΗΣ:** Τι θα γίνει; Συμφωνείτε;
- ΔΗΜΗΤΡΗΣ:** Ξεκίνα! Ό,τι και να ζητούσες θα το έχανες! Ξεκίνα λοιπόν!
- ΜΙΧΑΛΗΣ:** Ωραίαααα! Και τώρα τα όπλα μου.... Χώρος ελευθερίας έτσι;... Μήπως από τη πολύ ελευθερία δεν έχουμε αύξηση της εγκληματικότητας; Διακίνηση ιδεών λένε οι άλλοι...για τη διακίνηση ανθρώπων, το εμπόριο λευκής σαρκός δεν αναφέρονται με λεπτομέρειες όμως!
- ΔΗΜΗΤΡΗΣ:** Ε, που το πήγε, άκου διακίνηση ιδεών και διακίνηση λευκής σαρκός...
- ΓΙΩΡΓΟΣ:** Με τέτοια «όπλα» θα πολεμήσεις;
- ΜΑΙΡΗ:** Κι όμως παιδιά δεν έχει άδικο... Τα τελευταία χρόνια με τη πολιτική της Ευρώπης έναντι των μεταναστών, τα σύνορα άνοιξαν και χιλιάδες άνθρωποι που κουβαλούσαν προβλήματα από τις χώρες τους, δημιούργησαν αρκετά προβλήματα στις «χώρες υποδοχής», όπως και στη δική μας... Μου φαίνεται ο Μιχαλάκης θα τον πιει τον καφέ
- ΒΙΚΥ:** Δε τα ξέρετε καλά νομίζω και η ημιμάθεια είναι χειρότερη της αγνοίας. Η Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του συντάγματός της διασφαλίζει την ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων, αγαθών, υπηρεσιών και κεφαλαίων καθώς και την ελευθερία εγκατάστασης απαγορεύοντας κάθε μορφή διάκρισης λόγω εθνικότητας
- ΜΙΧΑΛΗΣ:** Καλά μάθημα μας κάνεις. Αφού κατοχυρώνει αυτά γιατί η αύξηση της εγκληματικότητας; Σ' αυτό θ' απαντήσεις;
- ΒΙΚΥ:** Αμέσως. Η Ένωση σκοπεύει να εφαρμόσει κοινή πολιτική σε θέματα μετανάστευσης. Φαντάζομαι και εσύ πιστεύεις ότι πρέπει να υπάρχει δίκαιη μεταχείριση των μεταναστών. Άρα υποστηρίζει και τις προσπάθειες των κρατών μελών να τους εντάξουν ομαλά στις κοινωνίες τους.
- ΔΗΜΗΤΡΗΣ:** Όμως αυτό δε σήμαινε ποτέ πως θα γίνουμε κατά τη λαϊκή ρήση «μπάτε σκύλοι αλέστε...»
- ΒΙΚΥ:** Και βέβαια όχι. Η Ευρώπη οριοθετεί συγκεκριμένες παραμέτρους που πρέπει να πληρούν και οι μετανάστες για να αποκτούν δικαίωμα εγκατάστασης και εργασίας. Η νόμιμη μετανάστευση δε δημιούργησε ποτέ πρόβλημα στις κοινωνίες – εκτός αν εσύ θεωρείς όλους τους μετανάστες κακούς...
- ΜΙΧΑΛΗΣ:** Όχι, όχι δεεν...δεν είπα αυτό, αλλά εξετάζω ένα, όπως θα 'λεγε και ο Γιώργος, ένα πρόβλημα ρεαλιστικά
- ΓΙΩΡΓΟΣ:** Να μη μπερδεύεις το Γιώργο σε παρακαλώ...Ο Γιώργος λέει πως, όσο τα μέσα θα εκσυγχρονίζονται, τόσο το έγκλημα θα γιγαντώνεται και όσο θα γίνεται αυτό κάθε κράτος μόνο του θα είναι ανίσχυρο. Ο Γιώργος καλέ μου Μιχάλη λέει πως η Ευρωπαϊκή συνεργασία των λαών μπορεί να επιφέρει μεγαλύτερα πλήγματα στο έγκλημα, παρά όσα η Ελλάδα και η κάθε χώρα ξεχωριστά θα μπορούσε να καταφέρει.
- ΜΑΙΡΗ:** Πως όμως. Πολύ θεωρητικά τα λέτε. Πρακτικά πως «εξασφαλίζεται η ασφάλεια»
- ΔΗΜΗΤΡΗΣ:** Υπάρχει ολόκληρο δίκτυο πληροφοριών ανάμεσα στα κράτη-μέλη και γίνεται πιο εύκολη η παρακολούθηση και η σύλληψη κακοποιών. Η συνεργασία των αστυνομικών δυνάμεων, η παροχή μέσων και η τεχνογνωσία κάνει πιο ίση τη μάχη κατά της τρομοκρατίας και της εγκληματικότητας. Ακόμα το Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο ορίζει κοινές κυρώσεις για μια σειρά διακρατικών εγκλημάτων.
- ΒΙΚΥ:** Μάλιστα, ως εγκλήματα τέτοιου είδους ορίζονται αυτά της τρομοκρατίας, του εμπορίου ναρκωτικών, του ρατσισμού, της ξενοφοβίας, της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών, της καταστροφής του περιβάλλοντος και για να σε αποστομώσω της εμπορίας ανθρώπων.
- ΜΙΧΑΛΗΣ:** Εεε ναι .Καλά όλα αυτά...
- ΓΙΩΡΓΟΣ:** Μπα, παραδεχόμαστε την ήττα μας
- ΜΙΧΑΛΗΣ:** Όχι φυσικά
- ΜΑΙΡΗ:** Εξάλλου μόλις αρχίσαμε , είπαμε: χώρος ασφάλειας, ελευθερίας και δικαιοσύνης. Μόλις που δέχεται ο Μιχάλης την ασφάλεια...μην του τα χρεώνετε όλα
- ΜΙΧΑΛΗΣ:** Καλά λέει. Έχω να πω πως η ελευθερία δεν εξασφαλίζεται με φακέλωμα. Εντάξει ασφάλεια, αλλά τα δύο αυτά ασφάλεια και ελευθερία έρχονται σε αντίθεση. Τις πληροφορίες δεν τις έχουν μόνο για τους κακοποιούς αλλά για όλους.
- ΜΑΙΡΗ:** Πραγματικά με διάφορες συνθήκες –Μάαστριχτ, Σέγκεν – μάλλον κάτι χάσαμε από την ελευθερία μας, παρά κερδίσαμε.
- ΑΝΤΡΕΑΣ:** Δε μπορεί να μιλάτε σοβαρά!!! Η συνθήκη του Μάαστριχτ ας πούμε που υπογράφηκε το 1992 επέτρεψε να σημειώσει μεγάλη πρόοδο η Ευρώπη. Το κοινό νόμισμα που σιγά-σιγά καταλαβαίνουμε τα οφέλη του κυρίως εμείς οι Έλληνες
- ΜΑΙΡΗ:** Ναι, που δραχμή που δολάριο, ενώ το ευρώ..
- ΔΗΜΗΤΡΗΣ:** Να συνεχίσω;
- ΜΑΙΡΗ:** Ελεύθερα, εγώ βοηθώ τη συζήτηση μόνο
- ΔΗΜΗΤΡΗΣ:** Λοιπόν, το ευρώ η κοινή εξωτερική πολιτική, η συνεργασία σε τομείς δικαιοσύνης ήταν καρποί αυτής της συνθήκης. Όσο για το φακέλωμα, πίστευες εσύ ότι εν έτει 2005 δεν μπορεί να βρει τα προσωπικά σου στοιχεία ο οποιοσδήποτε μέσω υπολογιστή; Η ελευθερία υπάρχει μόνο όπου επικρατεί ασφάλεια.
- ΜΙΧΑΛΗΣ:** Ελευθερία για τους Ευρωπαίους. Εντάξει . Λοιπόν παράδειγμα. Κάποιος Κούρδος διώκεται από το Τουρκικό κράτος για πολιτικούς λόγους. Τι κάνει η ευρωπαϊκή ένωση;
- ΒΙΚΥ:** Τι ρωτάς, δεν καταλαβαίνω
- ΜΙΧΑΛΗΣ:** Λέω πως η «καλή και ανοιχτή» Ευρωπαϊκή ένωση δεν έχει πραγματικά αξίες, όπως θα μας αράδιαζες και

σου (Βίκυ)την ισότητα, τη δημοκρατία την ελευθερία, τη ανοχή, την αλληλεγγύη, την καταπολέμηση των διακρίσεων και βέβαια την ανθρώπινη αξιοπρέπεια παρά μόνο ως εσωτερική κατανάλωση εντός των συνόρων της. Παρά έξω ούτε «βλέπει», ούτε τη νοιάζει.

ΒΙΚΥ: Και πάλι θα με αναγκάσεις να πω πως η ημιμάθεια είναι χειρότερη της αμαθείας. Στο παράδειγμά σου λοιπόν, αν ένας Κούρδος ζητούσε πολιτικό άσυλο στην Ευρώπη θα έβρισκε πολιτικό άσυλο στην Ευρώπη. Το σχέδιο συντάγματος προβλέπει τη δημιουργία ενός κοινού Ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου. τι έχεις να πεις;

ΜΙΧΑΛΗΣ: Α, και αυτό μέσα στα πλαίσια της αλληλεγγύης και του αλτρουισμού;

ΓΙΩΡΓΟΣ: Είναι κακό να περιφρονείς ό,τι δεν ξέρεις ή δεν καταλαβαίνεις. Προβλέπεται στο σχέδιο συντάγματος ότι θα τηρείται η αρχή της αλληλεγγύης.

ΜΙΧΑΛΗΣ: Θεωρητικά ξέρω και γω

ΓΙΩΡΓΟΣ: Πρακτικά. Θα είναι οικονομικού χαρακτήρα. Έτσι επιδιώκεται και η ανακούφιση των αδυνάτων και η κατοχύρωση των δικαιωμάτων τους και κυρίως της αξιοπρέπειάς τους- βασική αρχή της Ένωσης-

ΜΙΧΑΛΗΣ: Πάντως για ελευθερία δε μπορείς να μου αποδείξεις τίποτα, όσο κι αν προσπαθήσεις. Βλέπεις οι ιθύνοντες, τα μεγάλα κεφάλια της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατάφεραν να βρουν τρόπους να υποδουλώσουν ιδιότυπα τους λαούς της Ευρώπης.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ: Ορίστε;;;

ΚΩΣΤΑΣ: Ε, σ' αυτό έχει δίκιο! Τι, ορίστε; Αφού όλα τα αποφασίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση πριν από μας για μας, τι ελευθερία... καλά είπες ιδιότυπη σκλαβιά

ΔΗΜΗΤΡΗΣ: Και που αισθανθήκατε υπόδουλοι μελοδραματικοί μου φίλοι; Μήπως επειδή ως μέλη της Ένωσης μπορείτε στα πλαίσια της Ευρώπης να κινηθείτε ελεύθερα, χωρίς να χρειάζεστε καν διαβατήριο; Η μήπως επειδή και η ελευθερία μας διασφαλίζεται καλύτερα με την κοινή πολιτική άμυνας και τη δημιουργία οργανισμού εξοπλισμών για να μπορεί η Ένωση να κινηθεί αποτελεσματικότερα ενάντια σε απειλές; Η ακόμα ξεχνούν οι καλοί μας φίλοι πως «αυτοί που σίγουρα θέλουν το κακό των λαών» συμφώνησαν αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών σε περίπτωση φυσικών καταστροφών ή τρομοκρατικών επιθέσεων. Ο στόχος της αναπτυξιακής πολιτικής της Ένωσης είναι η εξάλειψη της φτώχειας...πες μας Γιωργάκη ότι φτωχοί είναι οι ιθύνοντες που ενδιαφέρονται για τους εαυτούς τους...!!!

ΜΑΙΡΗ: Ελεύθεροι μια φορά δεν είμαστε. Μπορεί να υπάρχουν αρκετά θετικά σε μία ένωση λαών, όπως κάποια που αναφέρατε, όμως δε παύει μία ένωση να συνθλίβει τη μοναδικότητα. Αντιμετωπίζομαστε όλοι σαν Ευρωπαίοι. Πως δε φοβάστε μήπως ξεχάσουμε ότι είμαστε Έλληνες, ειδικά εσείς που σας συγκινεί η Ελλάδα;

ΒΙΚΥ: Και γιατί να ξεχάσουμε ότι είμαστε Έλληνες;

ΜΙΧΑΛΗΣ: Κάνεις ότι δεν καταλαβαίνεις, αν και σίγουρα ξέρεις τι λέει η Μαίρη. Αν νομίζεις πως είσαι ελεύθερη Ευρωπαία, μπορείς το ίδιο εύκολα να ισχυριστείς ότι είσαι και ελεύθερη Ελληνίδα;

ΒΙΚΥ: Και γιατί δεν είμαι ελεύθερη; Αχ! Τι σκέφτεται πάλι το μυαλουδάκι σου...πάλι κάποιος συνωμοτεί εναντίον σου...

ΜΙΧΑΛΗΣ: Και εναντίον σου κι ας μη το καταλαβαίνεις! Ποιος αποφασίζει αγαπητή μου για όλα αυτά; Εσύ και εγώ; Κι αν όχι σκέφτηκες ποιοι;

ΔΗΜΗΤΡΗΣ: Κάτσε θα απαντήσω εγώ. Αυτό είναι το πιο εύκολο. Εμείς αποφασίζουμε, με δημοκρατικές εκλογές... για το Ευρωκοινοβούλιο...αν έχεις υπ' όψιν

ΜΙΧΑΛΗΣ: Εγώ έχω..., εσύ μάλλον δεν έχεις υπ' όψιν ότι οι λίγοι μας ευρωβουλευτές είναι πολύ λίγοι και δεν αρκούν για να πάρουν αποφάσεις. Ποιος λαμβάνει τις αποφάσεις; Ποιος κινεί τα νήματα

ΓΙΩΡΓΟΣ: Η πλειοψηφία, όπως σε κάθε δημοκρατία! Κι αν η θέλησή μας είναι κοινή με της πλειοψηφίας τότε υλοποιείται, αν όχι όπως σε κάθε δημοκρατία υλοποιείται η θέληση των πολλών έναντι των λίγων.

ΒΙΚΥ: Μα πρέπει ακόμα να ξέρετε πως η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν αποφασίζει για όλα τα θέματα που αφορούν τις διαφορετικές εθνικές πολιτικές των μελών παρά μόνο υποστηρικτικά ή συντονιστικά. Ακόμα και η εκχώρηση αρμοδιοτήτων στην Ένωση έγινε μετά από συμφωνία και όχι δικτατορικά, όπως μπορεί να φοβάται ο Μιχάλης

ΔΗΜΗΤΡΗΣ: Άσε που υπάρχει ευελιξία στο σύστημα, ώστε να καλύπτονται κατά περίπτωση ανάγκες

ΒΙΚΥ: Και σε ζητήματα σπουδαιότητας απαιτείται ομόφωνη απόφαση για τη λήψη αποφάσεων. Πως τα βλέπεις...σου αρκούν για να πειστείς για την ελευθερία που απολαμβάνουμε ως Ευρωπαίοι και ως Έλληνες;

ΓΙΩΡΓΟΣ: Πόσο μάλιστα αν προσθέσω ότι για όλα αυτά υπάρχουν ελεγκτικοί μηχανισμοί που διασφαλίζουν την λειτουργία τους;

.....(βλέπουν τη Μαρία).....

ΜΙΧΑΛΗΣ: Α! Το Μαράκι ! Τώρα θα τα πούμε...(φτάνει η Μαρία και χαιρετιούνται φιλικά)

ΜΑΡΙΑ: Καλημέρα!

ΒΙΚΥ: Καλώς τη Μαρία!

ΜΑΙΡΗ: Τι κάνεις κοριτσάκι μου; Πως και άργησες;

ΜΑΡΙΑ: Τι κάνετε; Άσε...

ΓΙΩΡΓΟΣ: Όχι μόνο άργησες, έχασες και τα καλύτερα...

ΜΑΙΡΗ: Αφήστε τη να πάρει μια ανάσα καλέ...

ΜΑΡΙΑ: Είχα πρόβλημα με μια εργασία. Έπρεπε να τη τελειώσω σήμερα...

ΔΗΜΗΤΡΗΣ: Τι εργασία;

ΜΙΧΑΛΗΣ: Σε χρειάζομασταν και εδώ...αυτοί πάνε να με τρελάνουν..

ΜΑΡΙΑ: Γιατί Μιχάλη μου τι έπαθες;

ΔΗΜΗΤΡΗΣ: Τι εργασία; Κάτι δύσκολο;

ΜΑΡΙΑ: Όχι ...θα σας πω...εσείς τι λέγατε όμως; Φαίνεται να σταμάτησα στη μέση κάτι που οπωσδήποτε πρέπει να ολοκληρωθεί...

ΒΙΚΥ: Κάτσε να σου εξηγήσω...

ΜΙΧΑΛΗΣ: Να μη της εξηγήσεις τίποτα...από πού είσαι Μαρία;

ΜΑΡΙΑ: Τι παίζουμε; Γιατί κάτι παίζουμε...

ΜΙΧΑΛΗΣ: Θα πεις;

ΜΑΡΙΑ: Αφού ξέρεις!

ΜΙΧΑΛΗΣ: Και πειράζει να το ξαναπείς;

ΒΙΚΥ: Που το πηγαίνει;(το λέει χαμηλόφωνα στον Δημήτρη)

ΔΗΜΗΤΡΗΣ: Ιδέα δεν έχω...

ΜΑΡΙΑ: Από την Κύπρο, Ο.Κ ;

ΜΙΧΑΛΗΣ: Από πού από την Κύπρο;

ΜΑΡΙΑ: Ελπίζω να καταλαβαίνετε οι άλλοι τι λέει, γιατί...από τη Λευκωσία

ΜΙΧΑΛΗΣ: Όχι καλή μου που μένετε τώρα, τόπο καταγωγής θέλω!

ΜΑΡΙΑ: Οι γονείς μου είναι από την Καρπασία

ΜΙΧΑΛΗΣ: Και πότε πήγατε εκεί για τελευταία φορά;

ΓΙΩΡΓΟΣ: Καλά πληγές ξύνεις; Ποτέ δε πήγε! Μα τι ερωτήσεις...

ΜΙΧΑΛΗΣ: Μαράκι μου, να σε διαφωτίσω...Συζητάμε για την Ευρωπαϊκή Ένωση ως χώρο ασφάλειας, ελευθερίας και δικαιοσύνης. Για ασφάλεια και ελευθερία κάτι είπαν τα παιδιά, αλλά μπροστά σου πως θα αποδείξουν ότι είναι και χώρος δικαιοσύνης; Ποια δικαιοσύνη βρήκε η Κύπρος μας, όταν ενώ ακόμα εσύ δε μπορείς να επιστρέψεις στο πατρικό σου σπίτι, οι Τούρκοι θα είναι ισότιμα μέλη της Ένωσης;

ΜΑΡΙΑ: Δυστυχώς για σένα τότε... δεν ήρθα να σε βοηθήσω...

ΓΙΩΡΓΟΣ: Λοιπόν τι λες;

ΜΑΡΙΑ: Εμείς που ζούμε ένα τόσο σοβαρό πρόβλημα νοιώσαμε περισσότερο τα οφέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μετά μάλιστα από τη προσχώρησή μας σε αυτή. Τώρα τα σύνορά μας είναι σύνορα της Ευρώπης και έτσι είμαστε πιο ασφαλείς.

ΓΙΩΡΓΟΣ: Άκου τα !!

ΜΑΙΡΗ: Μη χειρότερα, δε τελείωσε η κοπέλα...και λέγατε ότι διακόπτω εγώ

ΜΑΡΙΑ: Νομίζω όμως πως μεγαλύτερη δικαιοσύνη από αυτή που μας παραχώρησε η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν υπάρχει

ΜΙΧΑΛΗΣ: Πες μου τι εννοείς, γιατί θα με σκάσεις!

ΜΑΡΙΑ: Εννοώ πως το μέλλον της Τουρκίας περνάει και απ' τα χέρια μας... αν θα συναινέσουμε στην ένταξή της

ΒΙΚΥ: Αυτό σίγουρα δε το είχες σκεφτεί...

ΜΙΧΑΛΗΣ: Ναι μα σας ασκούν πιέσεις...

ΜΑΡΙΑ: Κανείς δε μας ασκεί περισσότερη πίεση από την ριζωμένη πεποίθηση του Ελληνικού και Κυπριακού λαού πως η μόνη διέξοδος είναι η Ειρήνη. Σ' αυτή πιστεύουμε, γι' αυτή αγωνιζόμαστε και αυτή ελπίζουμε πως θα μας χαρίσει η Ένωση, της οποίας είναι και θεμελιώδης στόχος

ΜΑΙΡΗ: Ναι τα διάβασα πρόσφατα, τους στόχους δηλαδή της Ευρωπαϊκή Ένωση σε μία ιστοσελίδα «αξίες και στόχοι της μια ισχυρής Ένωσης »...νομίζω...

ΒΙΚΥ: Δε σκέφτηκες επιπλέον γιατί διακαώς επιδιώκει η Τουρκία την ένταξή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση;

ΜΙΧΑΛΗΣ: Φαντάζομαι θα μου πείτε

ΓΙΩΡΓΟΣ: Να είσαι βέβαιος ότι θα σου πούμε

ΔΗΜΗΤΡΗΣ: Η Τουρκία ως μουσουλμανικό κράτος μπορεί να κάνει πολύ μικρά βήματα εκσυγχρονισμού, αφού η θρησκεία της δε το επιτρέπει. Οι πολιτικοί της βλέπουν όμως πως για να προοδεύσει πρέπει να επιταχύνει αυτό το βήμα. Μόνο με την αρωγή της Ευρώπης και ενδεχομένως με τις πιέσεις της μπορεί να καταστεί αυτό δυνατό.

ΓΙΩΡΓΟΣ: Και σίγουρα αυτό συμφέρει και κάθε λαό που έχει ανοιχτά ζητήματα μαζί της. Θα είναι αντιληπτό πως μόνο μέσω της οδού της δικαιοσύνης και της ειρήνης θα μπορεί να πορευτεί , σεβόμενη πρώτιστα τα ανθρώπινα δικαιώματα, όπως επιβάλλει η Ένωση

ΔΗΜΗΤΡΗΣ: Είναι δίκαιο να αποζητά κανείς τη πρόοδο.

ΜΙΧΑΛΗΣ: Αυτά για τη δικαιοσύνη λοιπόν; Άλλα δεν έχετε;

ΒΙΚΥ: Έχουμε!

ΜΙΧΑΛΗΣ: Όχι που δε θα είχατε!

- ΒΙΚΥ:* Πρακτικά πράγματα, όπως ζητάτε .Υπάρχει και το δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δε θα πω λεπτομέρειες για τη σύνθεσή του, αλλά για τις αρμοδιότητές του που μας αφορούν και που καλύπτουν διάφορες διενέξεις
- ΔΗΜΗΤΡΗΣ:* Διενέξεις μεταξύ κρατών μελών, οργάνων, ιδιωτών και της ένωσης...Σε διέκοψα;
- ΒΙΚΥ:* Δε πειράζει, αυτά θα έλεγα.
- ΜΑΙΡΗ:* Πάλι τα θεωρητικά αρχίσανε...πω, πω, πως φαίνονται οι της θεωρητικής κατεύθυνσης... για χάρη των θετικών θα πείτε τίποτα πρακτικό;
- ΓΙΩΡΓΟΣ:* Κάτσε να βοηθήσω. Ας υποθέσουμε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση αποφασίζει να αποσυρθούν για περιβαλλοντολογικούς λόγους όλα τα παλιάς τεχνολογίας αυτοκίνητα. Αν κάποιο μέλος δε προχωρήσει σε ενέργειες που θα οδηγούν σε αυτή τη κατεύθυνση θα υποστεί κυρώσεις
- ΜΑΡΙΑ:* Αρκετά δίκαιο δε σου φαίνεται αυτό Γιώργο μου. Αλλά σας έχω και άλλο παράδειγμα. Περίπτωση καταπάτησης ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Δεν είναι παρήγορο για έναν άνθρωπο που δε βρίσκει δικαίωση να ξέρει ότι μπορεί να αποταθεί κάπου;
- ΜΑΙΡΗ:* Μιχαλή πως τα βλέπεις τα πράγματα;
- ΜΙΧΑΛΗΣ:* Αχχχ! όχι καλά!
- ΜΑΡΙΑ:* Πριν μας ομολογήσεις όσα ετοιμάζεσαι να σας αποκαλύψω το θέμα της εργασίας μου;
- ΓΙΩΡΓΟΣ:* Για λέγε, μη μου πεις κάτι σχετικό;;;
- ΜΑΡΙΑ:* Ευρωπαϊκή Ένωση : ένας χώρος να ζεις
- ΒΙΚΥ:* Καλά μη μου πεις ;;!
- ΜΑΡΙΑ:* Ναι αλήθεια, αφού την έχω και μαζί μου!
- ΔΗΜΗΤΡΗΣ:* Αυτό κι αν ήταν φοβερό! Μας διαβάξεις τον επίλογο
- ΜΑΡΙΑ:* Στάσου, αμέσως : Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ως κύριο στόχο να προωθή την ειρήνη και την ευημερία των λαών, να προάγει κάθε επιστημονική και τεχνική πρόοδο, να καταπολεμά τις διακρίσεις, να επιζητά την ισότητα, να εξασφαλίζει την εδαφική, οικονομική και κοινωνική συνοχή. Να αποτελεί χώρο ασφάλειας, δικαιοσύνης, ελευθερίας.
- ΒΙΚΥ:* Λοιπόν Μιχαλή μου τι λες; (κενό)
- ΜΙΧΑΛΗΣ:* ...Λέω πως είναι μάλλον η σειρά μου να κεράσω καφέ... (γελούν όλοι. Ο Δημήτρης τον χτυπά ελαφρά στη πλάτη)
- ΒΙΚΥ:* Μπα...σε μια δημοκρατική Ευρώπη είναι σειρά μας να κεραστούμε όλοι μία κούπα ζεστού καφέ
- ΜΑΙΡΗ:* Μπράβο βρε παιδιά! Άντε να ξεκινήσουμε γιατί τουρτουριάσαμε εδωπέρα... (γελούν με τη Μαίρη και αποχωρούν).....

Συγγραφή: Αλουμανή Κωνσταντίνα (Φιλολόγος)

Διανομή:

- ΒΙΚΥ* : Κονδυλίδου Βίκυ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ : Μάνεσης Δημήτρης
ΓΙΩΡΓΟΣ : Χαριτόπουλος Γιώργος
ΜΑΙΡΗ : Τρουλλινάκη Μαρία
ΜΙΧΑΛΗΣ : Ιωαννίδης Μιχάλης
ΜΑΡΙΑ : Αγγελοπούλου Μαρία

1. Ποιοι ήταν οι βασικοί στόχοι που έθεσε η Ευρωπαϊκή Ένωση κατά την ίδρυση της; Θεωρείτε ότι κατάφερε να πετύχει τους στόχους αυτούς;

Η οντότητα που σήμερα είναι η Ε.Ε. των 25 κρατών-μελών γεννήθηκε από τις στάχτες του 2^{ου} Παγκοσμίου πολέμου με τη φιλοδοξία να φέρει την ειρήνη στην Ήπειρο μας και να οικοδομήσει μία ενωμένη Ευρώπη, βασισμένη στην ελευθερία, τον σεβασμό των λαών και στην ανάπτυξη.

Από την ίδρυσή της η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα, έθεσε ως βασικούς στόχους να προωθήσει την οικονομική και κοινωνική πρόοδο και ένα υψηλό επίπεδο απασχόλησης και να επιτύχει ισόρροπη ανάπτυξη, ιδίως με τη δημιουργία ενός χώρου χωρίς εσωτερικά σύνορα μ' ένα ενιαίο νόμισμα. Επίσης, στόχευε από την ίδρυσή της να επιβεβαιώσει την ταυτότητα της στην διεθνή σκηνή, ιδίως με την εφαρμογή μιας κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, η οποία θα μπορούσε να οδηγήσει σε κοινή άμυνα.

Τέλος, βασικό στόχο αποτελούσε η ενίσχυση των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των πολιτών των κρατών-μελών με τη θέσπιση της ιθαγένειας του πολίτη της Ένωσης.

Σήμερα, 55 χρόνια σχεδόν μετά βλέπουμε πως η Ε.Ε. κατάφερε να πετύχει τους βασικούς στόχους που είχε θέσει τότε. Μεταξύ των χωρών της Ε.Ε. επικρατεί ειρήνη για μία τέτοια περίοδο που ποτέ δεν είχε γνωρίζει η Ευρώπη στο παρελθόν. Ο πόλεμος είναι τόσο αδιανόητος μέσα στην Ε.Ε., που τα νέα παιδιά αδυνατούν να καταλάβουν τις ιστορίες και εμπειρίες που διηγούνται οι παλιότεροι από τους παγκόσμιους πολέμους και τα συντρίμια τους. Η περιφερειακή πολιτική με τα Διαρθρωτικά Ταμεία έδωσε την ευκαιρία σε πολλές φτωχές περιοχές των κρατών-μελών ν' αναπτυχθούν χρησιμοποιώντας πόρους του κοινοτικού προϋπολογισμού, στον οποίο εισφέρουν κυρίως οι πλουσιότερες χώρες της Ευρώπης.

Παρ' ότι η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (πρώτη μορφή της Ευρωπαϊκής Ένωσης) βασίστηκε στην ανάπτυξη της οικονομικής συνεργασίας και τη δημιουργία ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς, η κοινωνική πολιτική ήταν σαφής και στόχευε στην ανάπτυξη και υψηλή προστασία του εργατικού δικαιώματος και

την καταπολέμηση των διακρίσεων. Τα δεδομένα των καιρών όμως αλλάζουν συνεχώς και γρήγορα. Η Ευρώπη του σήμερα καλείται να ανταπεξέλθει στις νέες ιστορικές προκλήσεις, να προωθήσει την οικονομική της ανάπτυξη μέσα στο ανταγωνιστικό διεθνές περιβάλλον, διασφαλίζοντας παράλληλα την ευημερία των πολιτών της και την κοινωνική της συνοχή και τον πολιτισμό της. Η πολιτική ενοποίηση της Ε.Ε. είναι απαραίτητη για την πραγματοποίηση αυτών των στόχων και πρέπει για όλους μας να αποτελεί ένα όνειρο και ένα στόχο. Αλλά όπως είπε την ημέρα της 9^η Μαΐου 1950 ο Γάλλος Υπουργός Εξωτερικών και Πατέρας της Ενωμένης Ευρώπης R. Schuman «η Ευρώπη δεν θα διαμορφωθεί μονομιάς, ούτε σε ένα συνολικό οικοδόμημα. Θα διαμορφωθεί μέσα από συγκεκριμένα επιτεύγματα που θα δημιουργήσουν πρώτα από όλα μία πραγματική αλληλεγγύη».

Το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα αποτελεί ακριβώς το σημαντικότερο εγχείρημα προς την κατεύθυνση της ευρωπαϊκής πολιτικής ενοποίησής μας και της συμμετοχής των πολιτών σ' αυτή τη διαδικασία.

2. Για ποιους λόγους θεωρήθηκε επιτακτική ανάγκη η κατάρτιση και η ψήφιση του νέου Συντάγματος; Τι καινούργιο φέρνει το Σύνταγμα αυτό για τους πολίτες της Ένωσης; Τι αλλάζει σε σχέση με το παρελθόν;

Κατ' αρχάς για να γίνει πιο λειτουργική αφού οι θεσμοί και οι μηχανισμοί έπρεπε ν' ανταποκριθούν σε μία διευρυμένη Ε.Ε. των «25» και σύντομα των «27» με την επικείμενη ένταξη της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας.

Σήμερα, το κείμενο του Ευρωπαϊκού Συντάγματος αποτελεί μία κατάκτηση για τους ευρωπαίους. Καταφέραμε να έχουμε μία πρόταση Συντάγματος αποδεκτή από 25 χώρες, οι οποίες ακόμη χαρακτηρίζονται από διαφορετικές κοινωνικοοικονομικές καταστάσεις, ιστορικές εμπειρίες και πολιτικές.

Το Σύνταγμα φιλοδοξεί να κάνει την Ε.Ε. πιο αποτελεσματική στη διεθνή σκηνή και ορατή στον έξω κόσμο. Έτσι, θεσπίζεται για πρώτη φορά Υπουργός Εξωτερικών Υποθέσεων της Ένωσης, ο οποίος θα ηγείται της εξωτερικής πολιτικής και της κοινής πολιτικής ασφάλειας. Η θέσπιση του νέου αυτού αξιώματος αναμένεται να αναπτύξει περαιτέρω την αμοιβαία εμπιστοσύνη και τα ευρωπαϊκά αντανάκλαστα των κρατών-μελών. Ο Υπουργός εξωτερικών θα συμβάλει στην αύξηση της αποτελεσματικότητας της Ε.Ε. και στην προβολή των απόψεών της στον κόσμο.

Ακόμη, η Ε.Ε. γίνεται πιο δημοκρατική, αφού αναβαθμίζεται ο ρόλος του Ευρωπαϊκού κοινοβουλίου και των εθνικών κοινοβουλίων. Η Ε.Ε. γίνεται, επίσης, πιο κατανοητή καθώς συγκεντρώνονται σε ένα ενιαίο κείμενο, αυτό του Συντάγματος, οι αξίες, οι στόχοι και οι πολιτικές της Ένωσης και διευκρινίζονται οι αρμοδιότητες μεταξύ της Ε.Ε. και των κρατών-μελών.

Τέλος, επιτυγχάνεται η λειτουργικότητα, καθώς απλουστεύονται οι νομοθετικές διαδικασίες και αυξάνεται η αποτελεσματικότητα των οργάνων της. Το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα αποτελεί επίσης ένα πλαίσιο για να λειτουργήσει η Ε.Ε. στον συνεχώς αυξανόμενο παγκόσμιο ανταγωνισμό προστατεύοντας το κοινωνικό μας μοντέλο, δηλαδή τις αξίες της δημοκρατίας, της δικαιοσύνης και της ελευθερίας. Έτσι, κατοχυρώνει τις αρχές της ελεύθερης οικονομίας και παράλληλα αποτελεί το πιο προωθημένο «κοινωνικό κείμενο» της Ε.Ε. Τα κοινωνικά, οικονομικά και πολιτικά δικαιώματα που περιλαμβάνονται μέσω του χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων είναι υψηλού επιπέδου, ο κοινωνικός διάλογος, δηλαδή ο διάλογος μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων, αναβαθμίζεται, η ισότητα των δύο φύλων περιλαμβάνεται και στις αξίες και στους στόχους της Ε.Ε. Οι πολίτες έχουν το δικαίωμα συλλέγοντας ένα εκατομμύριο υπογραφές να προτείνουν μία νομοθετική πρωτοβουλία.

Επίσης, στους βασικούς στόχους της Ένωσης συμπεριλαμβάνεται ο σεβασμός στον πλούτο της πολιτιστικής και γλωσσικής πολυμορφίας καθώς και η μέριμνα για την προστασία και ανάπτυξη της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς.

Και επίσης δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι όπως κάθε Σύνταγμα αποτελεί ένα σύνολο αξιών και προσανατολισμών, στις οποίες εμείς με τις πολιτικές μας θα δώσουμε περιεχόμενο και αποτελεσματικότητα.

3. Δεδομένου ότι η δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης αποτελεί έναν από τους θεμελιώδεις και πρωταρχικούς στόχους της Ένωσης, με ποιους τρόπους επιδιώκει η Ένωση την επίτευξη του στόχου αυτού;

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θέσει ως βασικό στόχο να διατηρήσει και να αναπτύξει την Ένωση ως χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, μέσα στον οποίο θα εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων σε συνδυασμό με κατάλληλα μέτρα όσον αφορά τους ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα, μέτρα για την χορήγηση ασύλου, τη μετανάστευση και την πρόληψη και την καταστολή της εγκληματικότητας.

Συγκεκριμένα, στη Σύνοδο Κορυφής του Τάμπερε το 1999 τέθηκαν οι στόχοι για έναν ευρωπαϊκό χώρο ευημερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, που αποτελεί και πρωταρχικό μέλημα των πολιτών. Συνειδητοποιήθηκε ότι εγκλήματα, όπως η εμπορία και σεξουαλική κακοποίηση γυναικών και παιδιών, η λαθρομετανάστευση, η διακίνηση ναρκωτικών, η τρομοκρατία δεν έχουν σύνορα και η αντιμετώπισή τους απαιτεί μία συντονισμένη κοινοτική πολιτική. Ο τομέας αυτό είναι από τους δυσκολότερους της κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής, γιατί τα κράτη-μέλη έχουν διαφορετικές προσεγγίσεις και «εθνικά μυστικά».

Πάρα τούτα, έχει σημειωθεί αρκετή πρόοδος στον συντονισμό της προσπάθειας των κρατών-μελών. Η δημιουργία του «Ευρωπαϊκού Φόρουμ για την πρόληψη του οργανωμένου εγκλήματος», η σύσταση του «Ευρωπαϊκού δικτύου πρόληψης του εγκλήματος» και θέσπιση προγραμμάτων συγχρηματοδότησης σχεδίων συνεργασίας μεταξύ των κρατών-μελών (Ιπποκράτης) και AGIS έχουν σαν στόχο μία συντονισμένη ευρωπαϊκή πολιτική στον τομέα αυτό. Η θεσμοθέτηση της θέσης του ευρωπαϊού συντονιστή για την τρομοκρατία, η συζήτηση για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, όπως και η συζήτηση για μία κοινή μεταναστευτική πολιτική που θα αντιμετωπίζει την λαθρομετανάστευση και θα ρυθμίζει την νόμιμη μετανάστευση, βρίσκονται σε αυτήν την κατεύθυνση.

Όσον αφορά δε το φαινόμενο της σωματεμπορίας και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης γυναικών και παιδιών, που την τελευταία δεκαετία πήρε τραγικές διαστάσεις στην Ευρώπη, η Ε.Ε. θέτει σ' εφαρμογή μία σφαιρική πολιτική και ποικιλία μέσων και πολιτικών σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, που έχουν να κάνουν με την ενημέρωση της κοινής γνώμης, την πρόληψη, την καταστολή και την προστασία των θυμάτων.

Προκειμένου να μπορέσει η Ε.Ε. να εξασφαλίσει ασφάλεια ανάμεσα στα κράτη-μέλη της και να καταπολεμηθεί το οργανωμένο έγκλημα, δημιουργήθηκαν δύο οργανισμοί, η Ευρωπόλ (συνεργασία αστυνομικών φορέων των κρατών-μελών) και η Eurojust (συνεργασία δικαστικών φορέων).

Η Ευρωπόλ και η Eurojust διεξάγουν πολύ συγκεκριμένα καθήκοντα σχετικά με τον διάλογο, την αμοιβαία βοήθεια, τη συλλογή πληροφοριών τις κοινές προσπάθειες και τη συνεργασία μεταξύ αστυνομικών, τελωνειακών, μεταναστευτικών υπηρεσιών καθώς και δικαστικών φορέων στα κράτη μέλη της ΕΕ.

Η Ευρωπόλ άρχισε να λειτουργεί πλήρως το 1999, ενώ η Eurojust ιδρύθηκε το 2002. Και οι δύο οργανισμοί έχουν την έδρα τους στη Χάγη των Κάτω Χωρών.

Επιτακτική ανάγκη αποτελεί επίσης η συνεργασία μεταξύ των κρατών-μελών και της Ευρωπόλ με υπερεθνικούς οργανισμούς, όπως η Ιντερπόλ καθώς και η συνεργασία με δίκτυα περιφερειακής αστυνομικής συνεργασίας, όπως το SECI (Πρωτοβουλία Συνεργασίας για την πάταξη του οργανωμένου εγκλήματος στην Νοτιοανατολική Ευρώπη) το οποίο εδρεύει στο Βουκουρέστι.

Σημαντικό βήμα προς αυτήν την κατεύθυνση είναι η ενσωμάτωση της ρήτρας αλληλεγγύης στο προτεινόμενο Ευρωπαϊκό Σύνταγμα, η οποία αφορά σε περιπτώσεις όπου ένα κράτος-μέλος δεχθεί τρομοκρατική επίθεση ή πληγεί από φυσική ή ανθρωπογενή καταστροφή.

4. Γιατί είναι απαραίτητη η Ε.Ε.;

Το ερώτημα για την αναγκαιότητα της ευρωπαϊκής ενοποίησης έχει τεθεί συχνά και πρέπει να τίθεται και από τα νέα παιδιά για να μπορούν να συνειδητοποιούν τα δεδομένα, τις δυσκολίες και να εκτιμούν τα κεκτημένα μας. Οι προκλήσεις σήμερα έχουν παγκόσμια κλίμακα και τα μεγάλα ακόμη κράτη της Ε.Ε. δεν μπορούν να τις αντιμετωπίσουν μόνο τους, όπως ο διεθνής τρομοκρατία, η απειλή του πολιτισμού μας, η ρύπανση του περιβάλλοντος, η κυκλοφορία των ναρκωτικών και όλες οι μορφές του οργανωμένου εγκλήματος, όπως η προστασία της οικονομίας μας από τον σκληρό διεθνή ανταγωνισμό και ο πολιτισμός μας από την ομογενοποίηση της παγκοσμιοποίησης..

Έχουμε την τύχη λοιπόν ως Έλληνες ευρωπαίοι πολίτες να χτίζουμε μαζί με τους εταίρους μας, τους άλλους ευρωπαϊκούς λαούς, ένα μέλλον σε πιο γερές βάσεις και με καλλίτερες προοπτικές για όλους.

5. Ποιος είναι ο ρόλος της Ε.Ε. στον κόσμο και ποιοι οι στόχοι της στην διεθνή σκηνή;

Βασικό μέλημα της Ένωσης από την ίδρυσή της αποτέλεσε η εξάλειψη του χάσματος της ανάπτυξης ανάμεσα τις πλούσιες και τις φτωχές περιφέρειες της Ευρώπης αλλά και σε σχέση με τον τρίτο κόσμο, η ισορροπία στην διακυβέρνηση και η αυτοδιάθεση των λαών..

Η Ε.Ε είναι παρούσα σ' ολόκληρο τον κόσμο. Οι κοινοτικός προϋπολογισμός μαζί με τις συνεισφορές των κρατών-μελών αποτελούν τον μεγαλύτερο χορηγό ανθρωπιστικής αναπτυξιακής βοήθειας στον κόσμο. Λαοί οι οποίοι μαστίζονται από φτώχεια, πείνα και κοινωνικό αποκλεισμό, αρρώστιες ωφελούνται από την βοήθεια που τους παρείχε η Ε.Ε.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέτει πλέον επιχειρησιακή ικανότητα, η οποία βασίζεται σε στρατιωτικά και μη

μέσα και η οποία καλύπτει και αποστολές εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης με στόχο την διατήρηση της ειρήνης, την πρόληψη των συγκρούσεων και την ενίσχυση της διεθνούς ασφάλειας, σύμφωνα με τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

Τέτοιες αποστολές είναι στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, η αστυνομική αποστολή στην Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, η ευρωπαϊκή αποστολή κράτους Δικαίου στην Γεωργία και η αστυνομική αποστολή στην Κινσάσα.

Μέσα από τις εμπορικές συμφωνίες, τις Συμφωνίες Συνεργασίας ή Σύνδεσης, όπου η Ένωση έχει μ' ολόκληρο τον κόσμο προωθεί με ειδικές πολιτικές και ειδικές ρήτρες την εμπέδωση της δημοκρατίας, τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την κοινωνική προστασία. Είναι όμως παράδοξο το γεγονός ότι ενώ η Ε.Ε. έχει συμβάλει περισσότερο από 50% στην συγκρότηση και οικονομική ανάπτυξη της παλαιστινιακής αρχής, η συμμετοχή της στην διευθέτηση της ισραηλοπαλαιστινιακής κρίσης είναι δευτερεύουσα.

Η ενίσχυση, λοιπόν, της πολιτικής ενοποίησης της Ε.Ε. και η κοινή φωνή στα διεθνή δρώμενα, αποτελεί προαπαιτούμενο προκειμένου η Ένωση να αναλάβει αποτελεσματικότερο ρόλο στη διεθνή σκηνή. Σε πρόσφατη έρευνα Στις 20 από τις 23 χώρες της έρευνας, η πλειοψηφία των πολιτών (58%) τάχθηκε υπέρ της αύξησης της ευρωπαϊκής επιρροής στα διεθνή ζητήματα, ενώ στις 22 χώρες οι περισσότεροι θεωρούν «κυρίως θετική» την επιρροή της Ευρώπης. Αξίζει μάλιστα να σημειωθεί πως οι πιο ενθουσιώδεις απέναντι στην προοπτική μιας ισχυρότερης Ευρώπης είναι χώρες γείτονες των ΗΠΑ, όπως το Μεξικό (66%) και ο Καναδάς (63%) καθώς επίσης και μεγάλες χώρες, όπως η Κίνα (66%), η Νότια Αφρική (63%), η Αυστραλία (62%) και η Ρωσία (60%).

Έχουμε ευθύνη και χρέος λοιπόν ως ευρωπαίοι πολίτες και πολιτικοί να προωθήσουμε τις δομές και τις πολιτικές που θα μας επιτρέψουν να παίξουμε ένα πιο δυναμικό και αποτελεσματικό ρόλο στην διεθνή σκηνή για να προωθήσουμε τις αρχές και τις αξίες μας.

6. Τι κάνει η Ε.Ε. για τους νέους και τα παιδιά;

Η Ευρωπαϊκή Ένωση των «25» αριθμεί 75 εκατομμύρια νέους ηλικίας 15-25 ετών. Όποια και αν είναι η ετερογένειά τους (όσον αφορά στην πρόσβαση στην αγορά εργασίας, την εκπαίδευση, την οικογενειακή ζωή, τα εισοδήματα κ.λ.π.) οι νέοι διεκδικούν την ιδιότητά τους ως πολίτες, από την οποία απορρέουν τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις τους.

Η επένδυση στην νεολαία σημαίνει επένδυση για το μέλλον των κοινωνιών μας. Η δράση της Ε.Ε. είναι πλούσια σ' αυτόν τον τομέα αλλά συμπληρωματική στις εθνικές πολιτικές και έχει βασικό στόχο να συμβάλει στην προετοιμασία ένταξης των νέων στην οικονομική και κοινωνική ζωή μέσα στην ενιαία ευρωπαϊκή αγορά αλλά και στον σύγχρονο κόσμο. Έτσι, αναπτύσσει την ευρωπαϊκή διάσταση της παιδείας, μέσω ιδίως της εκμάθησης και της διάδοσης των γλωσσών των κρατών-μελών, ευνοεί την κινητικότητα φοιτητών και εκπαιδευτικών, προωθεί τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, να αναπτύσσει την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών για τα κοινά προβλήματα των εκπαιδευτικών συστημάτων των κρατών-μελών, ευνοεί την ανάπτυξη των ανταλλαγών νέων και όλες τις μορφές επαγγελματικής εκπαίδευσης με ιδιαίτερη έμφαση στις νέες τεχνολογίες.

Αναπτύχθηκαν με επιτυχία και προγράμματα που ευνοούν την κινητικότητα των νέων και των φοιτητών, όπως το πρόγραμμα Erasmus και Mondus, την ανάπτυξη της ευρωπαϊκής διάστασης στην εκπαίδευση σε όλη τη διάρκεια του βίου, τον εθελοντισμό, τις διαπολιτιστικές συναντήσεις, με τα προγράμματα: Νεολαία, Leonardo da Vinci, Socrates.

Μπροστά στην αλματώδη εξέλιξη της παγκόσμιας κοινωνίας και στις ιδιαίτερες προκλήσεις της νεολαίας, πρόσφατα, υιοθετήθηκε το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για τη Νεολαία από Επικεφαλής Κρατών και Κυβερνήσεων, 22 – 23 Μαρτίου 2005. Το Σύμφωνο για τη Νεολαία στόχο έχει να βελτιώσει τις πολιτικές μας για ένταξη των νέων Ευρωπαίων στον σύγχρονο κόσμο και να τους προστατεύσει από τους κινδύνους του οικονομικού και τεχνολογικού αποκλεισμού.

Αναφορικά με τα παιδιά, το θέμα συνδέεται αφ' ενός με την οικογένεια και αφ' ετέρου με την υπεράσπιση των δικαιωμάτων των ίδιων των παιδιών. Χωρίς αμφιβολία ευρωπαϊκή οικογένεια υπάρχει έστω κι αν μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπάρχουν διαφορές ως προς την μορφή, το μέγεθος και τις εξελίξεις. Δεν υπάρχει όμως ευρωπαϊκή οικογενειακή πολιτική, δηλαδή πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την οικογένεια, όπως δεν υπάρχει και κοινός ευρωπαϊκός ορισμός.

Έτσι, η υλοποίηση των πολιτικών στον εν λόγω τομέα επαφίεται στα διάφορα κράτη-μέλη και εντάσσεται βέβαια μέσα στο πλαίσιο των γενικών ευρωπαϊκών αρχών και προσανατολισμών. Η προώθηση της απασχόλησης του ανθρώπινου δυναμικού συνδέεται άμεσα με τις πολιτικές για τα παιδιά.

Έτσι, η Ευρωπαϊκή Ένωση για να κάνει ρεαλιστικό τον στόχο της Λισσαβώνας για περισσότερη ανάπτυξη, περισσότερες θέσεις εργασίας και κοινωνική ευημερία τον συμπληρώνει με έναν άλλο στόχο

που είναι να εξασφαλίσουν οι χώρες-μέλη ως το 2010 βρεφονηπιακή μέριμνα για το 90% των παιδιών από 3 ετών ως την ηλικία έναρξης του σχολείου και τουλάχιστον για το 33% των παιδιών κάτω των 3 ετών.

Τα κοινωνικά προβλήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα οποία αυξήθηκαν με την διεύρυνση (ανεργία, φτώχεια, εγκαταλελειμμένα παιδιά) και οι διεθνείς κίνδυνοι από την πορνογραφία, την παιδοφιλία, την σεξουαλική εκμετάλλευση απαιτούν δράσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο και την υιοθέτηση μίας ευρωπαϊκής πολιτικής για την οικογένεια αλλά και αποτελεσματικής προστασίας των δικαιωμάτων των παιδιών.

Θα πρέπει κατ' αρχάς να αξιολογηθούν οι παραδοσιακές πολιτικές που ακολουθούνται επί του παρόντος υπέρ της οικογένειας και να καθιερωθούν πιο αποτελεσματικές συντονισμένες και σφαιρικές πολιτικές σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο. Παράλληλα, θα πρέπει να αξιολογηθούν οι επιπτώσεις όλων των τομεακών πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (π.χ. υγεία, εκπαίδευση, απασχόληση, μεταφορές) στην οικογενειακή ζωή και στην δημογραφία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη σημερινή και μελλοντική κοινωνία.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

ΡΟΔΗ ΚΡΑΤΣΑ– ΤΣΑΓΚΑΡΟΠΟΥΛΟΥ, ΕΥΡΩΒΟΥΛΕΥΤΗΣ Ν.Δ. 1999 και 2004

Γεννήθηκε και μεγάλωσε στη Ζάκυνθο. Έγγαμη με τον Απόστολο Κράτσα, μητέρα του Γιώργου και της Κωνσταντίας.

Κοινοβουλευτικές δραστηριότητες

- ❖ Μόνιμο μέλος της Επιτροπής Μεταφορών και Τουρισμού
- ❖ Μόνιμο μέλος της Επιτροπής Ελέγχου Προϋπολογισμών
- ❖ Μόνιμο μέλος της Επιτροπής για τα Δικαιώματα της Γυναίκας και την Ισότητα Ευκαιριών
- ❖ Μόνιμο μέλος της Αντιπροσωπείας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Ευρω-μεσογειακή Κοινοβουλευτική Συνέλευση
- ❖ Α' Αντιπρόεδρος της ομάδας εργασίας Ε' του ΕΛΚ-ΕΔ
 - περιλαμβάνει τις Επιτροπές: (α) Μεταφορών και Τουρισμού,
 - (β) Περιβάλλοντος, Δημόσιας υγείας και Ασφάλειας των τροφίμων,
 - (γ) Εσωτερικής αγοράς και προστασίας των καταναλωτών και
 - (δ) Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής
- ❖ Υπεύθυνη για την πολιτική Ισότητας της Επιτροπής Μεταφορών και Τουρισμού
- ❖ Συντονίστρια του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος για την Επιτροπή Οικονομικών, Δημοσιονομικών, Κοινωνικών και Εκπαιδευτικών Υποθέσεων της Αντιπροσωπείας στην Ευρωμεσογειακή Συνέλευση
- ❖ Ιδρυτικό μέλος διαφόρων Διακομματικών Ομάδων όπως:
 - ο «Οικογένεια και προστασία της παιδικής ηλικίας»
 - ο «Γαλλοφωνία και Πολιτιστική Ποικιλομορφία»
 - ο «Τουρισμός»
 - ο «νησιωτικές περιοχές»
 - ο «ολοκληρωμένη πολιτική πόλεων»

Πολιτικές-Κοινωνικές Δραστηριότητες

- Εξελέγη **Δημοτικός Σύμβουλος Αθηναίων** το 1998
- Ιδρυτικό μέλος του **Βραβείου Γυναίκες της Ευρώπης** και σήμερα Διεθνής Πρόεδρος της **Διεθνούς Οργάνωσης για την Προώθηση των Γυναικών της Ευρώπης - Βραβείο Γυναίκες της Ευρώπης** (έδρα Βρυξέλλες).
- Ιδρύτρια - Πρόεδρος του **Ευρωπαϊκού Κέντρου Επικοινωνίας και Πληροφόρησης** (Αθήνα)
- Ιδρυτικό μέλος και Αντιπρόεδρος της **Ευρωπαϊκής Κίνησης** στην Ελλάδα (ΕΛΕΕΕ)
- Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής του **Ιδρύματος για το Παιδί και την Οικογένεια** - Αθήνα.
- Μέλος του **Ευρωπαϊκού Κέντρου Πολιτισμού** – Γενεύη.

ΣΠΟΥΔΕΣ: Σπούδασε **Κοινωνιολογία** στο Πανεπιστήμιο της Γενεύης και έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στο **Ινστιτούτο Ευρωπαϊκών Σπουδών** του ίδιου Πανεπιστημίου.

ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ:Γαλλικά και Αγγλικά.

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

Γραφείο Αθηνών: Βουκουρεστίου 34, Αθήνα 106 71

Τηλ.: 210-36.45.950 & 210-36.29.160

Fax.: 210-36.33.835

E-mail: r.kratsa@parliament.gr

[url:www.kratsa.gr](http://www.kratsa.gr)

Γραφείο Βρυξελλών: European Parliament, Rue Wiertz, ASP 8E169, B-1047 Bruxelles

E-mail: rkratsa@europarl.eu.int

Τηλ.: 0032.2.284.7308 & 0032.2.28.37308 Fax: 0032.2.284.9308

**Ερωτηματολόγιο σε θέματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Απαντήσεις – Αποτελέσματα**

100 συμμετοχές. Μαθητές των Β' και Γ' τάξεων λυκείου, γονείς και εκπαιδευτικοί.
15 ερωτήσεις – 1500 απαντήσεις.

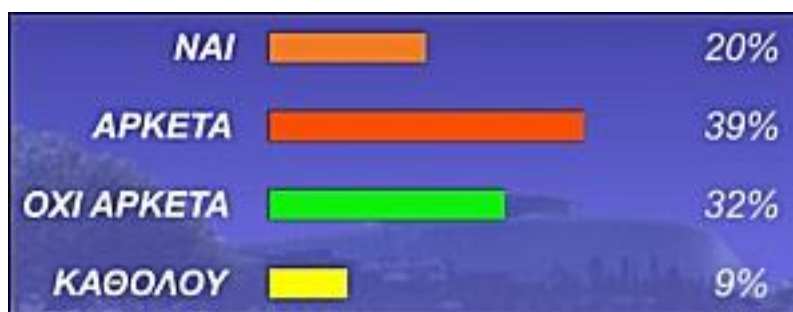
1. Πιστεύετε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση εξασφαλίζει για τους κατοίκους των κρατών μελών ασφάλεια;

ΝΑΙ	ΑΡΚΕΤΑ	ΟΧΙ ΑΡΚΕΤΑ	ΚΑΘΟΛΟΥ
19	41	29	11

2. Πιστεύετε ότι το νέο ευρωπαϊκό Σύνταγμα διέπεται από πνεύμα δικαιοσύνης και προασπίζει τα δίκαια δικαιώματα των κατοίκων των κρατών μελών;

ΝΑΙ	ΑΡΚΕΤΑ	ΟΧΙ ΑΡΚΕΤΑ	ΚΑΘΟΛΟΥ
20	39	32	9

3. Πιστεύετε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση σήμερα διασφαλίζει την ελεύθερη ανάπτυξη και πρόοδο των κρατών μελών της ;

ΝΑΙ	ΑΡΚΕΤΑ	ΟΧΙ ΑΡΚΕΤΑ	ΚΑΘΟΛΟΥ
18	29	41	12

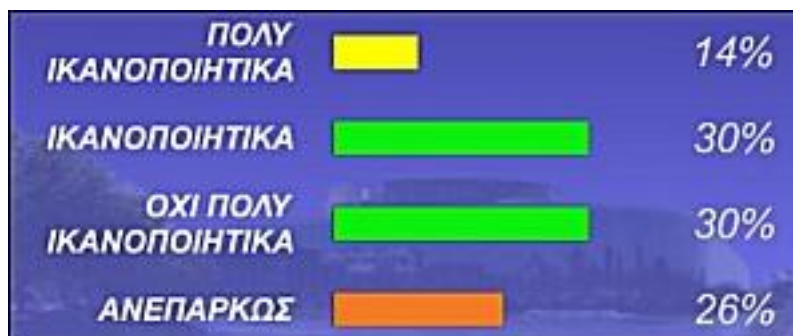

ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ:

Πόσο πιστεύετε ότι τα παρακάτω μέτρα βοηθούν στη επίτευξη των στόχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ;

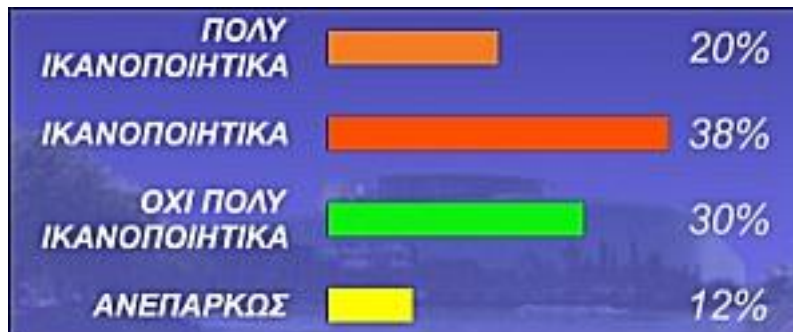
4. Έλλειψη ελέγχου στα εσωτερικά σύνορα και παράλληλος έλεγχος στα εξωτερικά σύνορα

ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΟΧΙ ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΑΝΕΠΑΡΚΩΣ
14	30	30	26

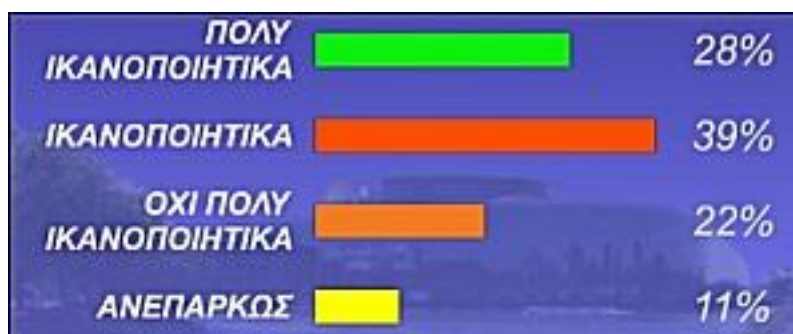
5. Κοινή πολιτική σε θέματα μετανάστευσης, όπου οριοθετούνται οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των μεταναστών

ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΟΧΙ ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΑΝΕΠΑΡΚΩΣ
20	38	30	12

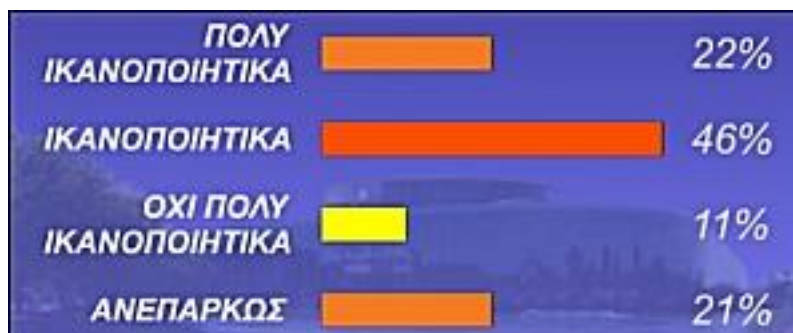
6. Αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε αστικές και ποινικές υποθέσεις

ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΟΧΙ ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΑΝΕΠΑΡΚΩΣ
28	39	22	11

7. Κοινές κυρώσεις κατά διακρατικών εγκλημάτων

ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΟΧΙ ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΑΝΕΠΑΡΚΩΣ
22	46	11	21

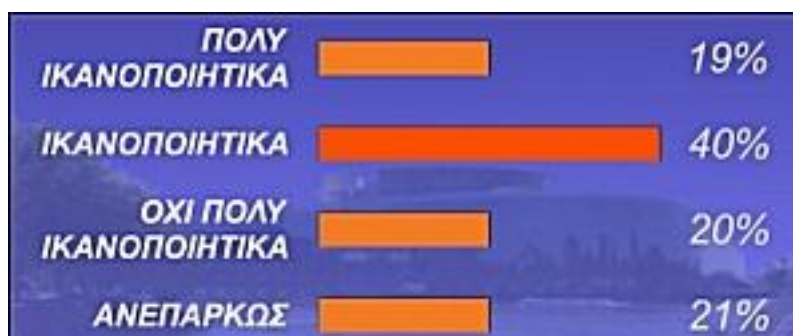
8. Ευρωπαίος εισαγγελέας που αναζητά και καταζητά τους αυτουργούς και τους συνεργούς σε διακρατικά εγκλήματα

ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΟΧΙ ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΑΝΕΠΑΡΚΩΣ
20	49	12	19

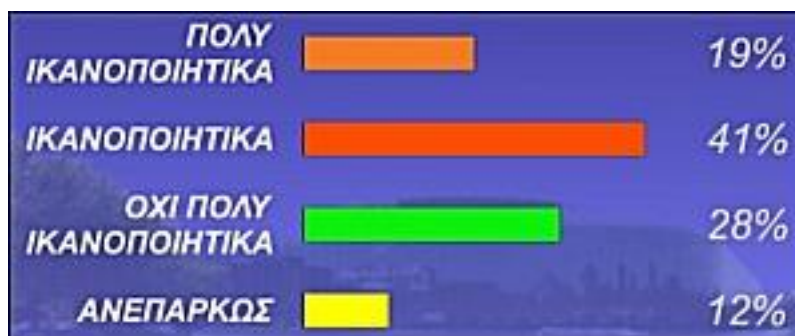
9. Πολιτική ευρωπαϊκής άμυνας και σεβασμός των πολιτικών δεσμεύσεων των κρατών μελών

ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΟΧΙ ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΑΝΕΠΑΡΚΩΣ
19	40	20	21

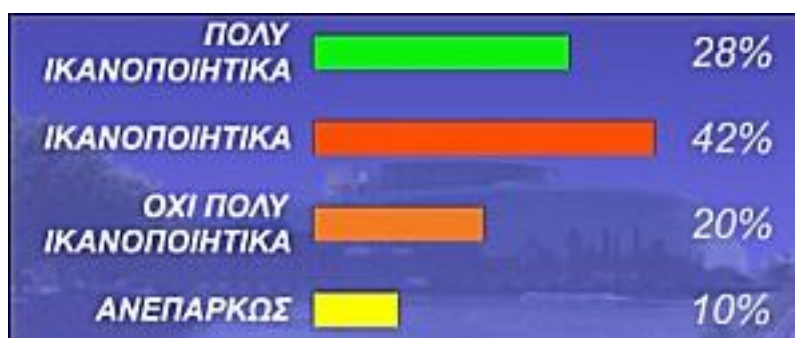
10. Δημιουργία οργανισμού εξοπλισμών

ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΟΧΙ ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΑΝΕΠΑΡΚΩΣ
19	41	28	12

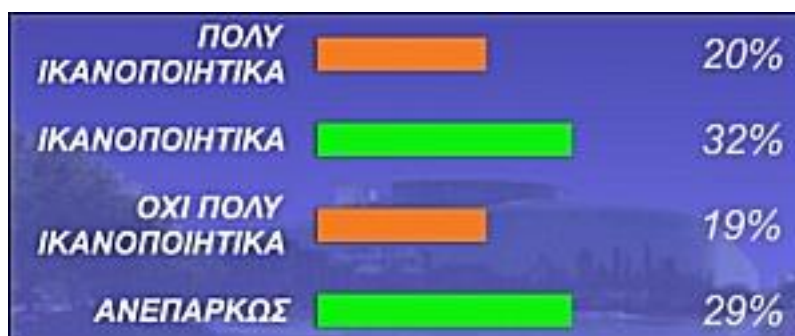
11. Αλληλεγγύη κρατών μελών σε περίπτωση τρομοκρατικών επιθέσεων και φυσικών καταστροφών

ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΟΧΙ ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΑΝΕΠΑΡΚΩΣ
28	42	20	10

12. Αναπτυξιακή πολιτική με στόχο την εξάλειψη της φτώχειας

ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΟΧΙ ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΑΝΕΠΑΡΚΩΣ
20	32	19	29

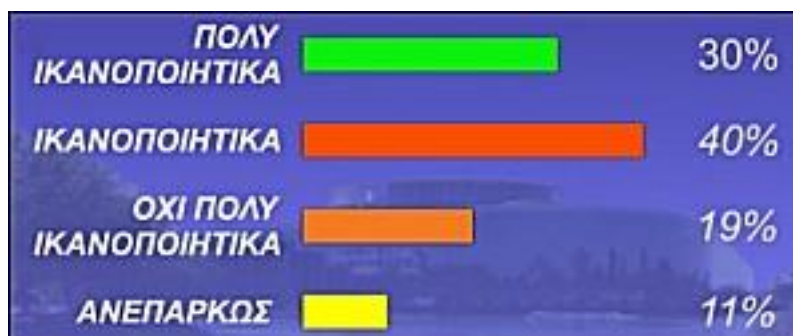
13. Πολιτική ανθρωπιστικής βοήθειας

ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΟΧΙ ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΑΝΕΠΑΡΚΩΣ
28	38	20	14

14. Διαπραγμάτευση διεθνών συμφωνιών

ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΟΧΙ ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΑΝΕΠΑΡΚΩΣ
30	40	19	11

15. Οι Αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως καταγράφονται στο ευρωπαϊκό Σύνταγμα είναι ο σεβασμός της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου.

Πιστεύετε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση καταφέρνει να πορευθεί βάσει αυτών των Αξιών;

ΝΑΙ	ΑΡΚΕΤΑ	ΟΧΙ ΑΡΚΕΤΑ	ΚΑΘΟΛΟΥ
19	34	30	17

ΠΗΓΕΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση

http://europa.eu.int/abc/12lessons/index_el.htm
<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/el/repert/19.htm#195000>
<http://europa.eu.int/youreurope/nav/el/citizens/home.html>
http://europa.eu.int/constitution/index_el.htm
http://www.europarl.eu.int/home/default_el.htm
<http://www.curia.eu.int/el/transitpage.htm>
<http://europa.eu.int/constitution/1000debates/index.cfm>
<http://www.europarl.gr/>
Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης http://ue.eu.int/cms3_fo/index.htm

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ

Φυλλάδιο:

- Την κ. **ΡΟΔΗ ΚΡΑΤΣΑ– ΤΣΑΓΚΑΡΟΠΟΥΛΟΥ** ΕΥΡΩΒΟΥΛΕΥΤΗ Ν.Δ., για την συνέντευξη που μας παραχώρησε.
- Τους υπεύθυνους του φωτογραφικού αρχείου του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το φωτογραφικό υλικό που μας διέθεσαν.
- Τον τέως πρόεδρο της Επιτροπής Παιδείας του Δήμου μας κ. Ευστάθιο Παπουτσή όσο και την νυν πρόεδρο αντιδήμαρχο κ. Λυντζεράκου Μαρία των οποίων η βοήθεια υπήρξε πολύτιμη.
- Τους υπεύθυνους της Ευρωπαϊκής Έκφρασης.
- Τη Διεύθυνση των Εκπαιδευτηρίων μας για τη στήριξη που μας παρείχε σε όλα τα επίπεδα.
- Το εκπαιδευτικό προσωπικό και τους μαθητές μας που εργάστηκαν με ζήλο και αποτελεσματικότητα παρουσιάζοντας μια πλήρη εργασία για την οποία τους εκφράζουμε τα συγχαρητήρια μας.

DVD

- Τους υπεύθυνους του φωτογραφικού αρχείου του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το φωτογραφικό υλικό που μας διέθεσαν.
- Τον κ. Σταύρου, ιδιοκτήτη του Ομίλου Καστελόριζο για την παραχώρηση του εστιατορίου ORIZONTES LYCAVITTOU για το γύρισμα του Θεατρικού Διαλόγου.

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

Φυλλάδιο:

- Μάνεση Κωνσταντίνα: Διευθύντρια του Ενιαίου Λυκείου των Εκπαιδευτηρίων μας.
- Επιμελήθηκαν οι κ.κ. καθηγητές των εκπαιδευτηρίων μας : Καμπακίδη Σοφία, Τζήβα Αναστασία, Οργέττα Αικατερίνη, Σκαφίδα Αγγελική, Βοτζάκη Αργυρώ (Φιλολογοί). Συμμετείχαν οι μαθητές των Β' και Γ' τάξεων του λυκείου.
- Θεατρικός Διάλογος : Συγγραφή, Επιμέλεια κ. Αλουμανή Κωνσταντίνα (Φιλολόγος). Συμμετείχαν οι μαθητές του Θεατρικού εργαστηρίου του σχολείου.
- Συνέντευξη και Ερωτηματολόγιο: Τμήμα εφημερίδας σχολείου.
- Ηλεκτρονική στοιχειοθεσία, μακέττες, graphics, image proc., εκτύπωση : Εργαστήριο Πληροφορικής και Τυπογραφείο σχολείου.

DVD

- Computer Graphics and Animation, Programming, DVD-Authoring: Εργαστήρια Πληροφορικής και Πολυμέσων σχολείου.
- Φωτογραφίες : Φωτογραφικό αρχείο σχολείου και Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Μουσική : Εργαστήρια Πληροφορικής και Μουσικής του σχολείου σε μουσικά θέματα που συνέθεσαν οι εκπαιδευτικοί του σχολείου μας κ. Στριμμένος Γεώργιος και κ. Καραθανάσης Νικόλαος.

Συντονισμός: Μάνεσης Παναγιώτης, Γενικός Διευθυντής των Εκπαιδευτηρίων μας.